

Daha ucuz ve daha hızlı işlemciler

Ufuk Yamankılıçoğlu,
Genel Yayın Yönetmeni

BU AYIN TAVSİYESİ

PLAYSTATION 2 DERGİSİ

PlayStation 2'nin tüm dünyada yayınlanan resmi dergisi PlayStation 2, bu aydan itibaren Türkiye'de de yayınlanıyor. Şimdilik iki ayda bir piyasaya çıkacak olan Resmi PlayStation 2 Dergisi, okuyucularına DVD üzerinde oynanabilir PlayStation 2 demo'ları veren tek dergi olacak. İçeriğiyle ve DVD'siyle konsol okuyucularının kalbini kazanacak olan RPS2D'nin ilk sayısı, seçkin kitapçılarda, merkez bayilerde ve marketlerde satışa sunuldu.

CHIP'in Şubat 2005 sayısı 47.047 adet satılmıştır. Bu rakama yaklaşık 5.500 abone dahildir. Kaynak: DPP A.Ş.
CHIP'in okur katsayısı 2.40'tır.

64 bitlik Windows XP Professional x64 Edition'un nihayet mart ayının sonunda tamamlanmasından sonra, gözler başta işlemciler olmak üzere donanım ve yazılım üreticilerine çevrildi. Yeni işletim sistemiyle yaptığımız ilk testlerde, kullanıcılar için en büyük problemin donanım sürücülerinde (ekran kartı, yonga seti sürücüler, yazıcılar, TV kartları, ses kartları gibi) olduğunu gördük. Çoğu sürücü henüz beta aşamasında ve var olan sürücülerin optimize edilmesi ve yaygın olarak kullanılan uygulamaların 64 bitlik sürümlerinin çıkması biraz zaman alacak gibi görünüyor. (CHIP test merkezinde yapılan testler de gösteriyor ki, doğum sancıları çeken 64 bitlik Windows bile 32 bitlik normal Windows'tan yaklaşık %5 daha hızlı.) Ancak 32 bitlik işlemcilerin artık piyasadan yavaş yavaş kalktığı ve bundan sonra sadece 64 bitlik işlemcilerin üretileceği de bir gerçek. Bu açıdan bakıldığında, 64 bitlik Windows'un ve uygulamaların eninde sonunda (tahminen bir iki yıl içinde) standart haline gelmesi kaçınılmaz. 64 bitlik işlem gücü ayrıca yüksek işlem yoğunluğu gerektiren uygulamalarda ve özellikle oyunlarda devrim yaratacak gibi görünüyor.

Biz de kapak konumuzda (36) iki işlemci devi AMD ve Intel'in mevcut 64 bit işlemcilerini test ederek 64 bitin geleceğini masaya yatırdık. AMD, özellikle oyunlardaki yüksek performansı ve uygun fiyatıyla oyun severlerin kalbini fethederken, Intel ise daha yüksek saat hızında ama daha pahalı işlemciler üretmeye devam ediyor. Intel'in masaüstü sistemler için piyasaya sürdüğü ilk 64 bitlik işlemcileri, Intel'in 64 bitlik pazarı en büyük rakibi AMD'ye tamamen kaptırmak istemediğinin ilk işareti. AMD cephesinde ise 0.09 nm teknolojiyle üretilmiş Winchester kod adlı, 200\$'ın altında fiyata sahip hesaplı işlemciler, yüksek overclock potansiyelleriyle (46) en pahalı Intel işlemcilerle bile boy ölçüşebileceklerini kanıtlıyorlar.

Tüm bunlar olurken, diğer donanım devleri Sony, IBM ve Toshiba, "Cell" işlemci teknolojisini duyurarak "boş durmadıklarını" gösterdiler. İşlemci dünyasında yeni bir çığır açacak gibi görünen "Cell" teknolojisi hakkında merak ettiğiniz tüm sorulara 80'daki yazımızda cevap veriyoruz.

Bu sayımızda ayrıca üniversite sınavına girmeye hazırlanan okurlarımız için bir sürprizimiz var. Final24.com işbirliği ile Türkiye genelinde gerçekleştirilecek online üniversite deneme sınavına ücretsiz olarak katılabilirsiniz. Ayrıntılı bilgileri 230'da bulabilirsiniz.

Ufuk Yamankılıçoğlu

uyaman@chip.com.tr

Radeon overclock

Nisan sayınızdaki Radeon 9550 ekran kartları testinizi okuduktan sonra bilgisayarımdaki 9550 ekran kartımı ATITool ile over-clock etmeye karar verdim. Özellikle 3D oyunlardaki hız artışı gerçekten de inanılmaz. Bu tarz overclock yazılarınızın devamını diliyor, tüm CHIP çalışanlarına teşekkür ediyorum.

Tamer Tuzcu

rüs programları içerisinde hangisini tercih ve tavsiye ettiğiniz. Ben bir kamu kuruluşunun bilgi işlem merkezinde görev yapmaktayım. Size kısaca sistemlerimizden bahsedeyim: Web tabanlı bir yazılımımız var ve merkezi yapıda; iller merkeze bağlanarak programı çalıştırıyorlar ve bina içinde de 50 kullanıcı var. Bunların ve sunucularımın net güvenliğini sağlayabilecek bir anti virüs programı tavsiye ederseniz sevinirim. İyi çalışmalar.

CHIP: Anti virüs yazılımları genelde benzer özelliklere sahipler. Sık güncellenen Panda Titanium, Norton Antivirus, McAfee veya AVP gibi bir yazılım veya bir güvenlik paketi internet güvenliğinizi sağlayabilir.

Pardus CHIP'te

Öncelikle başarılarınızın devamını diliyorum. Nisan ayında Pardus ulusal işletim sistemi hakkında bir yazı yazmıştınız, bu konu beni çok sevindirdi. Sizden ricam, Pardus işletim sisteminin CD'sini önümüzdeki ay dergimizle birlikte vermeniz.

CHIP: Bu sayımızda Pardus işletim sistemi CD'sini dergiyle birlikte tüm okurlarımıza hediye ediyoruz.

Öğretmenlere dizüstü

Sayın CHIP çalışanları, derginizi yıllardır takip ediyorum ve abonesiyim, MEB'e bağlı Edremit Yılmaz Akpınar Anadolu Meslek Lisesi grafik öğretmeniyim, MEB'in VakıfBank aracılığı ile öğretmenlere bilgisayar kampanyası düzenlediğini biliyorsunuzdur. Çok sayıda öğretmen arkadaşım bu bilgisayarlarla ilgili bana teknik sorular yöneltmekte ve “alalım mı, almayalım mı?” demektedirler. Ben bu konuda derginizin öğretmenleri aydınlatacağını ve test merkezinizde bu dizüstü bilgisayarları incelemeniz gerektiğini düşünüyorum. Şimdiye kadarda neden böyle bir inceleme yapmadığınızı da merak ediyorum.

İyi çalışmalar.

Cem Şahin

Derginize üye değilim, ama zaman zaman arkadaşımdan alarak okuyorum. Gelecek sayınızda, anılan bu bilgisayarın ekran kartı özellikleri hakkında ayrıntılı bilgi verebilir misiniz?

Teşekkür ederim.

CHIP: Önümüzdeki sayımızda, öğretmenler için sunulacak bu dizüstü bilgisayarları ayrıntılı olarak inceleyeceğiz.

Kablosuz ağ

Bir okuyucunuz olarak, kablosuz ağ kurma maliyetinin düştüğü şu günlerde, karşılaştırmalı bir kablosuz yönlendirici testinin faydalı olacağını düşünüyorum.

CD yazma

Sevgili CHIP editörleri;

Bilgisayarımda sadece CD-RW var. VCD olarak kayıtlı CD'leri çoğaltmak için, bilgisayarıma atıyorum. Bilgisayarımda kayıtlı filmi CD'ye çekiyorum, ama VCD'de bu çektiğim CD çalışmıyor. Bana nasıl yapılacağını söyleyebilirsiniz?

Lütfen cevap yazın.

İlhan Akkoyun

CHIP: CloneCD gibi bir programla CD'yi birebir kopyalayabilir veya Nero'yu ilk çalıştırdığınızda soldaki menüden Video-CD'yi seçip dosyayı o şekilde yazabilirsiniz. Ayrıca bu sayımızda 138. sayfada CD/DVD yazmayla ilgili profesyonel ipuçları bulabilirsiniz.

En iyi anti virüs

Merhaba, öncelikle çalışmalarınızdan dolayı tebrik ederim. Size sormak istediğim, anti vi-

Ürün tanıtımları

Derginizde gerçekten her kesime hitap eden bir dil kullanıyorsunuz, bu da tabii ki doğru-
dan satışlarınıza yansıyor. Bugüne kadarki başarılı çalışmalarınızı kutluyorum. Benim ufak bir önerim var: Ben özellikle Bilgisayar ve donanımı, elektronik cihazlar vb. ürünler için önde gelen firmaların kataloglarını sü-
rekli takip ediyorum ama yetersiz kalıyor. Al-
mak istediğim bir bilgisayarın teknik özellik-
lerini net olarak öğrenemiyorum. Aynı şekil-
de bir TV, dijital fotoğraf makinesi, USB, yazı-
cı, scanner vb. donanım ve elektronik ürünle-
rin teknik özellikleri ve ürün bilgileri benim
için yetersiz kalıyor. Günümüzde en çok Hızlı
Sistem, Teknosa, Vatan vb. firmaların kata-
logları elden ele dolaşıyor. Ama Türkiye’deki
bu ürün tanıtım katalogları gerçekten çok ye-
tersiz. Ben de düşündüm ki CHIP editörleri,
çalışanları olarak detaylı bir katalog çıkarsa-
nız ve bunu dergi ile birlikte verseniz, hem
dergimiz reklamlardan kurtulur (reklamların
çokluğu gerçekten derginin kalitesini düşü-
rüyor) hem bu sektörde söz sahibi olursunuz.
Zaten Bilgisayar, Donanım, Yazılım, vb. ürün-
lerin tanıtımlarını yapıyorsunuz. Ama bunu
bir katalog aracılığıyla yapmak herhalde çok
daha iyi olur düşüncesindeyim...

Güzel çalışmalarınız için teşekkürler...

Sait Koyunoğlu

CHIP: Bu tip bir ürün katalogu hazırlamak bizim değil, ilgili firmaların görevi. Biz sadece ürünleri inceliyor ve test ediyoruz.

Daha az Windows

Merhaba CHIP çalışanları!

Ben 21 yaşında bir öğrenciyim ve derginizi çıktığından beri dikkatle ve zevkle takip edi- →

yorum. Fakat son zamanlarda dikkatimden bir şey eksilmemesine rağmen dergiden aldığım zevk ve bilgide büyük bir eksilme var. Şimdiye kadarki başarılarınızdan dolayı sizi tebrik ediyorum ve üzülerek şikayetlerimi ve eleştirilerimi sıralıyorum:

1-Dergi reklamla dolu. Bu konuyu daha fazla gelir getiren az sayıda reklam alarak halledemez misiniz? Yoksa alanında lider bir dergiye reklam vermek bu kadar ucuz ve değersiz mi? Koskoca CHIP bu konuyu halledemiyor mu?

2-Dergi tamamen bir Windows dergisi haline geldi. Tamam, en yaygın işletim sistemi Windows ama Linux ve türevlerinin artıları o kadar çok ki saymakla bitmez. Bir de Windows'un başından eksik olmayan güvenlik problemlerini sayarsak bu yaygınlığın hiçbir getirisi kalmıyor. Şahsen ben, Windows'la internete girmeyi çok tehlikeli buluyorum; özellikle de bankacılık işlemleri yaparken.

3-Dergide diğer işletim sistemlerine en azından %25 yer ayrılmalı. Hatta 3'te 1 bile olabilir.

Olcay Ertaş

CHIP: Türkiye'nin en çok satılan, okunan ve güvenilen aylık dergisi CHIP olduğu için firmaların reklam verirken ilk tercihi dergimiz oluyor. Bu da reklam sayısının diğer dergilerle karşılaştırıldığında yüksek görünmesine neden oluyor. Yayıncılıkta standart olarak kabul edilen %40 reklam, %60 yazı oranını koruyoruz. Dergideki reklam sayısını bu açıdan bir sorun olarak değil, derginin başarısı olarak görüyoruz. Son sayılarımızı düzenli bir şekilde takip ediyorsanız, en fazla iki Windows konusuna yer verdiğimizizi görürsünüz. Ayrıca günlük Linux dağıtım CD'lerini düzenli olarak der-

giyle birlikte veriyoruz (bu ayki Pardus CD'si gibi).

CHIP FORUMLARINDAN

Overclock sorunu

Radeon 9550 tabanlı bir ekran kartı almayı düşünüyordum, bu overclock olayı ise tam bir doping oldu bu isteğime. İşlemlerin yalnızca yazılım yoluyla gerçekleştirilmesi ise benim gibi tırsaklar için büyük kolaylık. Bu konuyu işlediği için Chip'e çok teşekkür ediyorum, ayrıca önümüzdeki ay yapacağınız 100\$ altı kart modifiyesini sabırsızlıkla bekliyorum. Gelelim soruma; Overclock kilitlerinin açılması için W1zzard Softmod sürücüsünün kullanılacağından bahsetmişsiniz. Bu, kartı overclock'lu kullanabilmek için her daim bu sürücüyü kullanmak zorunda olduğumuz manasına mı geliyor? Yani overclock ettikten sonra normal bir Catalyst sürücünü kullanamayız, değil mi? Bu overclock işlemi sürücü tabanlı olduğundan yeni Windows yüklemesinden sonra aynı işlemleri yeniden uygulamamız gerekecektir değil mi?

CHIP: W1zzard Softmod sürücüsünü kalıcı olarak kullanmak zorundasınız, orjinal Catalyst sürücüsü overclock kilidine sahip ve herhangi bir 3D uygulama çalıştırdığında saat hızlarını normal değerlerine indiriyor. ATITool kart üzerinde kalıcı bir değişiklik yapmıyor, sadece yazılımsal olarak modifiye ediyor. 100\$ altındaki diğer kartların testi, dergimize maalesef yeterince ürün gönderilmediği için önümüzdeki sayılara kaldı.

Süper bilgisayarlar

Süper bilgisayarlar yazınız gerçekten teknoloji ve hayat arasındaki ilişkiyle ilgilenen her-

CHIP'E ULAŞIN

Okur mektupları

CHIP Yazı İşleri

Vefa Bayırı Sokak Gayrettepe
İş Merkezi B Blok No: 6 34349
Gayrettepe / İstanbul
yorum@chip.com.tr

Teknik sorular

yardım@chip.com.tr

Dergi ve CD ile ilgili sorular

dergi@chip.com.tr

Abonelik, eski sayı siparişi ve Özel Sayılar

Tel: (212) 217 93 71

Faks: (212) 217 94 23

abone@vogel.com.tr

<http://abone.vogel.com.tr>

Diğer gerekli tüm adres bilgilerini Künye’de bulabilirsiniz: **255.**

kes için bilgilendirici bir yazı olmuş. Ben çok faydalandım, teşekkürler...

MCP kursu

Son birkaç sayıdır yayınladığınız XP Sorun Giderme serisi gerçekten çok iyi. Bence devamı mutlaka gelmeli. Ayrıca Netron ile ortak yürüttüğünüz MCP dersleri de çok iyiydi. İyi çalışmalar.

Teşekkürler CHIP,

7 yıldır bu dergiyi zevkle takip ediyorum. Allah razı olsun, öyle problemlerime derman oldular ki... Ayrıca yeni donanım testlerinde CHIP hangi donanıma tam not veriyse hemen gidip aldım hiç pişman olmadım. CHIP öyle faydalı ve kullanışlı araçlar veriyor ki; 2000 yılında verdiği CD'den çıkan Windows Commander'ı hala ve ısrarla kullanıyorum. Bağımlısı oldum. Önümüzdeki sayılarda herkesin (forumlarda gördüğüm kadarıyla) konuştuğu Linux Suse 9.2 dağıtımını CD'de verip onunla ilgili yenilikleri anlatmasını bekliyorum. Piyasada bu dağıtımı veren dergi bulamadım. CHIP bunu yaparsa güzel olacak.

DÜZELTME

**Mart 2005 sayımızda Donanım
inceleme bölümünde yayınlanan
Corsair VS512MB533D2 ürününün
firma bölümü yanlış yazılmıştır.
Düzeltilip özür dileriz.**

FIRMA

Dijital Trend

BİLGİ İÇİN

(212) 266 87 70

Cep telefonu üzerinden reklam uygulamaları ciddileşiyor

Görüşme arasında reklam kuşağı

Reklam sektörü, cep telefonu üzerinden reklam yapmanın ilkelerini ve kurallarını belirledi. Kullanıcıya saygılı ve izinli reklamlar çok yakında telefonlarımızda...

■ Bugüne dek cep telefonu üzerinden reklam ve pazarlama girişimleri, kullanıcıların mahrem saydıkları sulardaki tehlikeli bir deneme olarak değerlendirildi. Küçük veya bilinçsiz firmalar, ellerine geçirdikleri telefon listelerine sürü şeklinde SMS gönderdiklerinde, telefon kullanıcılarının büyük bölümü yüksek bir ücret ödeyip satın aldıkları ve mahrem alan kabul ettikleri cep telefonlarında reklam görmeyi istemediklerini dile getirdi.

Cep telefonları kullanıcıların mahremi

Türkiye’de örneklerine sık rastlanmasa da, yurt dışında sürü SMS ile cep telefonlarına reklam gönderen firmalar kullanıcılara bıkkınlık verdiler ve cep telefonu üzerinden reklam konusu, reklam sektörünün önemli bir tartışma maddesi haline geldi. Sakıncalarla birlikte dünyanın en çok izle-

nen ekranlarına sahip cep telefonlarında, reklamın cazibesi de inkar edilemiyor. Reklam sektörünün soruna çözüm olarak sunduğu kavram ise, “izinli reklam”. Dünyada hızla yaygınlaşan sistem Ericsson ile Proximity isimli uluslararası bir reklam ajansının İstanbul ayağının işbirliği sonucunda, Türkiye de çok yakında izinli cep telefonu reklamlarıyla tanışacak. Sistem kullanıcıların belli bir konu veya ürün için bilgi almak amacıyla cep telefonuna reklam ve bilgi gönderilmesini kabul etmesi halinde devreye girecek.

Destekleyici mecra olarak cep telefonu

Sistemi tanıtmak için öncelikle yurt dışındaki uygulamalardan örnekler vermek, uzun tanım paragraflarından daha etkili olacaktır. Şöyle ki: X firması bir ürünü hakkında reklam kampanyası başlattığında, cep telefonu da bu kampanyadaki

önemli bir mecra olarak yer alacak. Ancak çoğunlukla ana reklam mecrası olarak kullanılmayacak ve televizyona, gazetelere, dergilere, ilan panolarına verilen reklamları tamamlaması ve ürünle ilgilenen doğru insanları firmayla buluşturması için kullanılan önemli bir destek mecrası olarak konumlandırılacak. Kullanıcılar, televizyonda, dergilerde ya da ilan panolarında gördükleri reklamın üzerinde yer alan telefon numarasına bir mesaj atarak, ilgilendikleri ürünle ilgili daha ayrıntılı bilgi isteyecekler. Ardından cep telefonlarına o ürünle ilgili ekstra tanıtım ve bilgi materyali gönderilebilecek.

Kullanıcının da menfaati gözetiliyor

Bir başka uygulamadaysa, kullanıcı, belli indirimler karşılığında cep telefonuna reklam gönderilmesini kabul ettiğini belirten bir anlaşma imzalıyor. Ancak bu anlaşmada, günde kaç tane reklama izin verdiğini ve hangi saatler arasında gönderilmesini istediğini de kullanıcı belirliyor. Bu sayede, sabahın bir köründe cep telefonuna gelen mesajla uyanmayacağından veya dakika başı çalan mesaj sinyaliyle terörize edilmeyeceğinden emin oluyor. Örneğin bir öğrenci, daha uygun görüşme ücretleri karşılığında, cep telefonuna her gün üç reklam gelmesini ve bunların okul ve ders çalışma saatleri dışında, evinde televizyon seyrettiği akşam yedi ve dokuz saatleri arasında gelmesini istediğini belirtiyor. Böylece firmalar profillerini bire bir bildikleri doğru müşterilere ulaştırıyor, kullanıcılar da rahatsız edici olmayan, önce-

den belirlenmiş kurallara uyan, saygılı reklamlar karşılığında çıkarlarını gözetken kazanımlar elde ediyorlar. Yazı, resim ve çoklu ortam kapasitesiyle mobil iletişim, reklamcılık alanında yaratıcı uygulamalar geliştirilmesine imkan tanıyor ve reklamların sıkıcı SMS mesajları olması zorunluluğu da ortadan kalkıyor. Örneğin, Avrupa'da uygulanmış bir örnekte, bir firma işlek bir caddeye yerleştirdiği ilan panolarının üzerine su tabancaları yerleştirebiliyor ve önünden geçenleri ıslanabilecekleri konusunda uyarıyor.

İlan panosunun karşısına yerleştirilmiş bir web kamerası ise ilan metninin üzerinde yazan cep telefonu numarasına SMS yollayanların su tabancalarını çalıştırmalarını ve kimleri ıslatıp, kimleri ıskaladıklarını görmesini sağlıyor. Oyuna katılmak isteyen insanlar şehrin koşturmacası içinde birkaç saniyelik kısa bir eğlence fırsatı yakalıyor ve birbirini hiç tanımayan iki insan, cep telefonları, web kameraları ve su tabancaları vasıtasıyla kısa bir süre için çocukluklarına dönüp eğleniyor.

Eğlenceli fırsatlara açık

Su tabancasını çalıştırmak için SMS atan kullanıcı, karşılığında cep telefonuna bir reklam gönderilmesini kabul edebiliyor. Bu tür projelerin detayları tamamen reklam ajanslarının yaratıcılıklarına göre değişiyor, ama mobil iletişimin sağladığı imkanlarla reklam, özel hayata tecavüz eden rahatsızlık verici bir kavram olmaktan çıkıp eğlenceli veya karlı bir fırsata dönüşebiliyor. Yeter ki, firmalar reklam projelerini hazırlarken, kendilerini anlatmak konusunda bencilce bir yarışa girmeden, kullanıcılara da bir fayda sağlamanın önemini fark edebilsinler. ■

Bilgi için: www.proximityworldwide.com

Cem Şancı, cemsanci@chip.com

Multimedia: Yeni nesil telefonlarla birlikte sıkıcı ve rahatsız edici SMS reklamları yerine görüntülü ve sesli, yaratıcı reklamlar sırada bekliyor.

PlayStation 2 için resmi dergi

Yeni oyun dergisi çıktı

■ Konsol oyunculuğunun ülkemizde büyük bir hızla yayıldığı bir gerçek. Konsollar arasında ülkemizde en çok bilinen PlayStation 2'nin tüm dünyada yayınlanan resmi dergisi PlayStation 2, mayıs ayından itibaren Türkiye'de de çıkıyor. Şimdilik iki ayda bir piyasaya çıkacak olan Resmi PlayStation 2 Dergisi (RPS2D) okuyucularına oynanabilir PlayStation 2 demoları veren tek dergi olacak. İçeriğiyle, tasarımıyla ve DVD'siyle konsol okuyucularının kalbini kazanacak olan RPS2D'nin ilk sayısı, şu sıralarda marketlerde, kitapçılarda ve bayilerde bulunuyor. (Eğer marketlerde bulamıyorsanız, 0212 217 93 71 numaralı telefondan abone servisimizi arayabilirsiniz.)

Bilgi için: www.level.com.tr

Ayın fırsatı!

» Level 100. sayı sürprizi

Oyun dergisi LEVEL, Mayıs ayında 100. sayısına ulaşıyor. Vogel-Medya yayıncılık bünyesindeki Level dergisinin 100. sayısını, toplam 22.000 YTL'lik yüzlerce hediye ile kutluyor. Hediyelerin içinde oyun bilgisayarları, cep telefonları, dijital fotoğraf makineleri ve oyun konsolları var. LEVEL dergisi, 100. sayısının şerefine tüm okuyucularına bir de popüler bilgisayar oyunu hediye ediyor: Tam Sürüm Blood Rayne. Blood Rayne ve 100. sayı şerefine verilen hediyelerin çekilişle ilgili ayrıntılar, Mayıs ayında Level'in 100. sayısında.

Bilgi için: www.level.com.tr

READ.ME

MAHMET KARSLIOĞLU
Yayın Koordinatörü
mkars@chip.com.tr

» Forumlar ve yayın ilkeleri üzerine

■ Bir ay aradan sonra tekrar merhaba. Geçen ay Read.me'yi okuyanlar anımsayacaklardır, bilişim gündeminden dolayı dergi ile ilgili olarak köşemde dile getirmek isteyip de fırsat bulamadığım bir çok konu olduğundan bahsetmiş ve sıralamaya CHIP forumları ile başlamıştım. Akabinde ay içinde forumlarda bununla ilgili olarak yer alan yorumları okuduğumda, söylemek istediklerimin doğru yere ulaştığını görüp gerçekten mutlu oldum. Bu durumda nerede kalmıştık diyelim ve devam edelim.

Bu ay gerek e-postalar gerekse forum aracılığı ile bize ulaştırdığınız eleştiri ve öneriler arasında en sık karşılaştıklarımıza genel bir açıklama getirerek devam etmek istiyorum. Birazdan bahsedeceğim bu konuları forumların ardından ikinci sıraya almamda ki nedenlerden biri de, geçtiğimiz ay Yeditepe Üniversitesi Bilgisayar Kulübü'nün davetlisi olarak katıldığımız bir konferansta bize yöneltilen sorular oldu. Yüksek katılımın olduğu konferansta, bize yöneltilen soru ve eleştirilerden, katılımcıların CHIP okurlarının küçük bir modelini oluşturduğunu söyleyebilirim.

Konferansta, artık alışık olduğumuz soruların (yanılgıların) başında, derginin neden belli dönemlerde kendini yinelediği yer alıyordu. Eminim ki bu sadece CHIP'in değil tüm dergilerin karşılaştığı bir sorudur. Dolayısıyla hiçbir zaman üşenmeden verdiğimiz yanıtı, fırsat bulmuşken burada tekrar yazmak istiyorum. Sadece CHIP değil tüm dergiler, sektördeki gelişmeleri okuyucularına ulaştırmakla yükümlü ol-

dukları kadar, çok az değişen bazı teorik ve pratik bilgileri de vermek zorundadırlar. Dolayısıyla, her yıl yaptığımız donanım testleri nasıl kendini tekrar etmek sayılmıyorsa, belirli konu başlıklarının gelişen teknolojiye bağlı olarak yeniden yazılıyor olmasının da böyle değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Ek olarak, her yıl aramıza yeni katılan okuyucularımızı da unutmamak gerekiyor.

Tam da bu noktada sıkça sorulan önemli bir diğer soru, kendiliğinden yanıtlanmış oluyor. CHIP, orta derecenin üzerinde, profesyonelliğe henüz adım atmış okuyucu grubuna hitap ediyor. Yani dergide bahsi geçen konu başlıkları da, bilgi düzeyi de dokuz yıldır aynı ve böyle olmaya devam edecek. Uzun yıllardır CHIP okuyan ve artık dergide çok basit konulara değinildiğini düşünen okuyucularımıza, duruma farklı açıdan bakmaları gerektiğini söylemek istiyorum. Dergideki konular basitleşmediği gibi zorlaşmamaktadır da. Değişen bir şey varsa, o da, siz okuyucularımızın artan bilgi düzeyidir.

Bu durumda CHIP'in misyonunu başarıyla yerine getirdiği ve siz okuyucularını bir üst düzeye taşıdığı için mutluluk duyarız ve sizlere CHIP'e ek olarak biraz daha profesyonel bilgi düzeyine sahip okuyuculara hitap eden diğer yayınıımız Windows&.NET dergisini de takip etmenizi öneririz. CHIP içeriğini ağır bulan okuyucularımıza da, Türkiye'nin en eğlenceli bilgisayar dergisi olan kardeş dergimiz HİB'e bir göz atmalarını öneririz.

Müzik endüstrisi internet satışlarıyla rahatladı

Nette 200 milyon şarkı

■ Geçtiğimiz sene, müzik endüstrisi için ekonomik bakımdan 1999'dan bu yana en başarılı yıl oldu. International Federation of the Phonographic Industry'den (IFPI) alınan verilere göre, plak firmaları tüm dünyada toplam 33,6 milyar dolarlık satış gerçekleştirdiler.

Bu, önceki seneye kıyasla yüzde 1,3'lük bir geri dönüş olduğunu gösteri-

yor. Plak firmaları için satış alanları ise internet mağazaları, cep telefon download'ları ve müzik DVD'leri oldu. Yalnızca internet üzerinden satılan şarkıların sayısı bir sene içerisinde ona katlandı. Toplam 200 milyon parçanın üzerindeki online satışta, dünyanın en büyük dört pazarı ABD, Büyük Britanya, Fransa ve Almanya oldu.

Bu senenin ilk iki ayında, internet müzik mağazalarından indirilen dosya sayısı, 2004 yılının ocak ve şubat aylarına kıyasla tam ikiye katlandı. Buna rağmen, IFPI yöneticisi John Kennedy, müzik pazarındaki büyüme hedeflerine henüz ulaşamadığını düşünüyor.

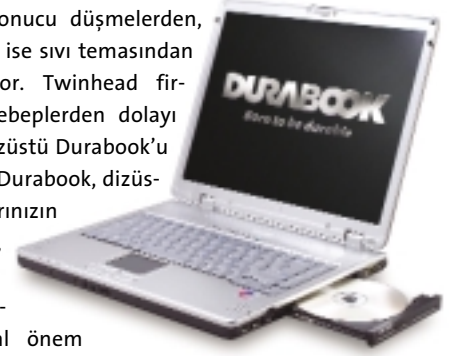
Kennedy, ticari korsan kopyalar ve internet korsanlığı nedeniyle, özellikle Orta Avrupa ile Asya'da hala zarar ettiklerini açıkladı. Önümüzdeki on iki ayın sonunda kanuni dosya indirme platformları kuvvetlenecek ve korsana karşı verilen savaş daha da şiddetlenecek.

Savaş alanı standartlarında dizüstü

Twinhead Durabook

■ Yapılan araştırmalara göre, dizüstü bilgisayarlarının %18'i daha satın alındıkları ilk sene hasar görüyor ve tamir için iade ediliyor. Söz konusu bilgisayarların %60'ının hasarı kaza sonucu düşmelerden, %30'ununki ise sıvı temasından kaynaklanıyor. Twinhead firması, bu sebeplerden dolayı dayanıklı dizüstü Durabook'u geliştirmiş. Durabook, dizüstü bilgisayarınızın a n a k a r t ı, sabit disk ve belleği gibi yaşamsal önem taşıyan birimlerini korumak üzere endüstriyel sağlamlık özelliklerini bünyesinde bir araya getirirken, ince ve hafif tasarımıyla da en üst düzeyde taşınabilirlik sağlıyor. Durabook dizüstü bilgisayarlar, ABD ordusunun ve Avrupa Komitesi'nin sağlamlık standartlarına uygunluk testlerinden başarıyla geçmiş. Ürün zorlu koşullarda ideal bir seçim.

Bilgi için: www.zbilisim.com.tr

Ferrari'ye AMD güç veriyor.

AMD ve Formula1

■ AMD, Formula1 takımı Ferrari ile bir sözleşme imzalayarak takımın resmi sponsoru ve teknoloji ortağı oldu. AMD, Ferrari Formula1 takımına AMD Opteron, AMD Athlon 64, Mobile AMD Athlon 64 ve AMD Athlon 64 FX işlemci tabanlı, güçlü ve güvenilir iş istasyonları ve taşınabilir PC sistemleri sağlıyor. Ferrari takımı, bu sistemler sayesinde, gerçek zamanlı performans ölçümleri, akışkan dinamiği simülasyonları ve telemetri uygulamaları gibi yarışlar için yaşamsal önem taşıyan birçok işlem gerçekleştiriyor.

Bilgi için: www.amd.com

Hem oyunlu hem hızlı

Vestel Mini DVB 4000

■ Vestel tarafından üretilip piyasaya sürülen Vestel Mini DVB 4000 FTA uydu alıcısı, çok hızlı kanal değiştirme özelliği ve yeni estetik tasarımıyla dikkat çekiyor. 2.000 adet TV ve radyo kanal hafızasından 4.000 kanal kapasitesine kadar farklı seçenekteki Vestel DVB ürünü içerisinde, Mini DVB 4000 FTA özellikle çok hızlı menüsü ve kanal geçişiyle öne çıkıyor.

Kanallar arası geçiş süresinin çok hızlı olması, TV izleyicisinin ürünü keyifle kullanmasını sağlamış. Yeniden tasarlanan menü, kullanıcının tüm ayarları ve kullanımı, çok daha kolay yapmasını mümkün kılmış. DVB menüsü sayesinde tıpkı cep telefonlarında-

ki resimli menüler gibi, ekranda görülen özellikler daha kolay anlaşılır hale gelmiş. Vestel'in uydu alıcısı, tüketiciye 3 adet oyun programı yüklenmiş olarak sunuluyor. Ayrıca, program tablosundaki menü sayesinde, hafızadaki kanallar, şifreli olup olmamasına, hangi uydudan yayımlandığına ve isim sırasına göre sıralanabiliyor. Bu hızlı menü Vestel yetkili servisleri tarafından Vestel'in diğer DVB modellerine de yüklenebiliyor.

Üründe dahili olarak oyun bulunması çocuklu ailelerin ilgisini çekiyor.

Bilgi için: www.vestel.com.tr

Kingston'dan bir ilk daha

750 MHz hızında DDR2

■ Kingston, HyperX DDR2 750-MHz (PC2-6000) belleklerini piyasaya süreceğini açıkladı. Kingston, PC2-6000 üzerinde test edilmesi için de öncelikle belli sayıda belleği dağıtımına koydu. Bu yeni HyperX DDR2 unbuffered DIMM'ler, son nesil bilgisayar platformlarını destekleyecek 1 GB'a kadar farklı kapasitelere sahip.

DDR'ler ile kıyaslandığında, Kingston HyperX DDR2 PC2-6000 daha yüksek bant genişliği, %50 oranında daha düşük güç tüketimi ve geliştirilmiş ısı performansı sunuyor. Kingston Teknoloji Mü-

dürü Mark Tekunoff, "750 MHz'lik yeni modül de, tüm diğer HyperX ürünleri gibi, en iyi bileşenlerle tasarlanıp geliştirildikten sonra en üst seviye performans testlerine tabi tutuldu. Kingston mühendislik laboratuvarlarında, daha önce benzeri görülmemiş şekilde, 866 MHz'ye kadar çıkıldı" dedi. 4-4-4-12-1 gibi çok düşük seviyedeki işlem bekleme sürelerinde de sınavları başarıyla geçen Kingston HyperX PC2-6000 modüllerinin eriştiği hız, sistem konfigürasyonuna göre değişebiliyor.

Bilgi için: Kingston.com

HYPERX 750 MHZ DDR2'NİN ÖZELLİKLERİ:

- ▶ Optimum performans için 750 MHz'de test edilmiş,
- ▶ 1,9 Volt'ta çalışabiliyor, güç tüketimini %50 oranında azaltıyor,
- ▶ İşletimsel iyileştirmeler bellek performansını, etkinliğini ve zamanlama marjlarını artırıyor,
- ▶ İşlem bekleme süreleri : 4-4-4-12-1
- ▶ 2 GB'a kadar yükseltilmiş çift kanallı hafıza özelliği.
- ▶ 1 GB boyutuna kadar çıkabiliyor.

A-6623 Microlab 5.1

Evde ses ziyafeti

■ Microlab, kalitesi ve geniş ürün çeşidi ile kısa sürede sevilen bir marka oldu. Sürekli kendini yenileyen firma, ses kalitesi kadar tasarıma da önem veriyor; nezih mekanlarla bütünleşen ses sistemleri üretiyor. Microlab A-6623 ev sinema ses sistemi de işte böyle bir ürün. Tasarımı, duruşu, sesi bulunduğu mekânı farklılaştıracak. Teknik özellik bakımından yüksek kalite ses isteyenlerin tercihi olacak. Ses çıkış gücü toplamda 99 RMS değerinde, 29W RMS Woofer, 14W RMS 5 uydu çıkış vermekte. Ürünün çok fonksiyonlu kablolu uzaktan kumandası var. Hem anfiden hem de kumandadan 5.1 ve 2.1'i seçebiliyorsunuz.

AC-3, DTS ve THX ses biçimlerini destekleyen bir sistemi ve A6623'ü manyetik korumaya sahip. PC. VCD. DVD... lerde yüksek kalitede performans sağlayan A-6623 "ün Woofer"ı ahşap olup, anfi ise harici. Görüldüğü gibi istenilen özelliklerde, sinema, mp3 ve audi lerde yüksek performans veren bu ürünü evde sinema keyfi isteyenlere öneriyoruz.

Bilgi için: www.segment.com.tr

Einstein@home ile delil arayışı

Büyük deney

■ Büyük kütleli nesneler gerçekten zaman ve uzayı egebiliyor mu? Einstein tarafından ortaya atılmış çekim dalgaları şimdiye kadar doğrudan kanıtlanamadı. Ancak bilim adamları şu sıralar evrenden gelen sinyalleri ölçüyor. Tüm dünyadaki PC kullanıcıları da bu büyük deneye hesaplama gücü ile ortak olabilecek. Einstein@home projesi, dağıtık hesaplama (distributed computing) sayesinde verilerin değerlendirilmesini üstleniyor. İnternet üzerindeki PC'ler de sahiplerinin kullanmadığı zamanlarda gereken hesaplamaları yapıyor.

Bilgi için: einstein.phys.uwm.edu

Çocuk pornosuna karşı serbest yazılım

Çocuk istismarını önleme

■ Microsoft, Kanada makamları ile işbirliği içinde, çocuk pornosu barındıran internet içerikleriyle savaşmak için bir sistem geliştirdi. Child Exploitation Tracking System (CETS), ceza araştırma makamlarının bilgisayarlarına entegre edilebilecek ve araştırmacılar arasında veri alışverişine de imkan sağlayacak.

CETS ayrıca fotoğraflar, sohbet odalarındaki kayıtlar ve web sayfaları gibi internet içeriklerinin düzenlenmesini de mümkün kılıyor. Sistem, açık standartları temel aldığı için çeşitli platformlarda ve farklı makamlar tarafından kullanılabilir. Araştırmacılar test aşamasında bile başarılı sonuçlar elde ettiler.

Amerikan Ulusal Savunma Bakanlığı ile FBI arasındaki verilerin birleştirilmesi sayesinde, 4 yaşındaki bir kız çocuğu, kendisini kaçıranların elinden kurtarıldı. Kanada Toronto'daki bu olayın faili, çocuğun fotoğraflarını internet üzerinden yayınlıyordu. Sistem şu anda Kanada'daki birçok

araştırma makamı tarafından kullanılıyor. Yeni uygulanan bir sistem ise tüm ülke çapında kullanılmasını sağlayacak. Ayrıca Microsoft, CETS'in tüm dünyada yaygınlık kazanması için diğer ülkeler ile de görüşmeyi sürdürüyor.

IBM Millipede, sabit disk konusundaki tüm bilinenleri yıktı

Posta pulu kadar sabit disk

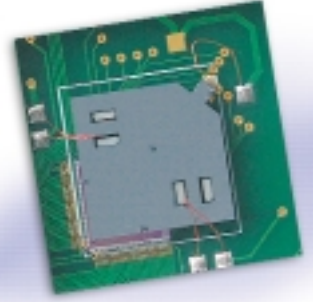
IBM'in Zürih laboratuvarlarında geliştirdiği yeni sabit disk teknolojisi, donanım dünyasında heyecan yarattı. 2005 sonunda ona dokunabileceğiz.

■ CHIP, Millipede'i tam üç yıl önce "geleceğin sabit diski" olarak nitelendirmişti ve söz konusu sabit disk, artık gerçek. IBM, CeBIT'te bu veri taşıyıcının ilk prototipini tanıttı.

Nanoteknoloji sayesinde IBM Zürih'teki araştırma laboratuvarında milimetrenin milyonda biri alanına veri depolamayı başarmış bulunuyor. Millipede, inçkare başına 1 Terabit'in üzerinde (1.000 Gigabit) bir kayıt yoğunluğuna ulaşıyor. Bu da bir posta pulu alanı üzerinde 25 DVD içeriğine denk düşüyor.

64 x 64 dizilmiş 4.096 adet ufak silisyum yay dillinden ibaret bir kafes, verileri zar inceliğindeki polimer film üzerine yazıyor. Bu yay dilleri, IBM araştırmacılarına 1986'da Fizik alanında Nobel Ödülü kazandıran bir icadın, yani Tram tünel mikroskobunun çalışma ilkesi üzerine inşa edilmiş.

Ödül sahibi Gerd Binnig'in bir başka icadı olan tram güç mikroskobu, hassas bir iğneyle malzemelerin atom atom işlenmesine olanak tanıyordu.

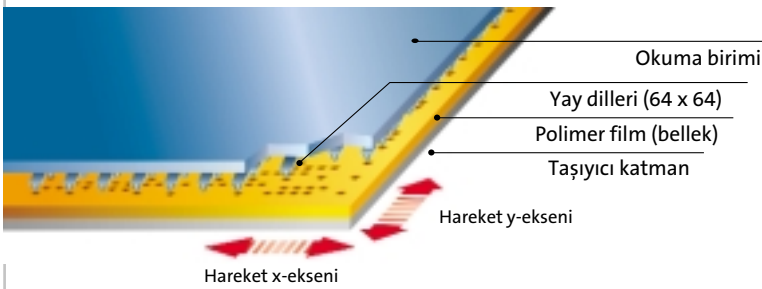
Nano plaka: Silisyum yay dillerinden her biri 100 mikrometrelik sayfa uzunluğundaki bir alanda okuyabiliyor ve yazabiliyor.

Millipede'de bu tip mikroskop iğnelerinden binlercesi bulunuyor. Yüksek veri oranları elde etmek için, birçok yay dilinin paralel işletilebilmesine olanak tanıyan bir yazma ve okuma sistemi kullanılıyor. Polimer bellek ortamı, her bir ucun 100 mikrometre uzunluğundaki kendi bellek alanında okuyup yazabileceği şekilde hareket ettiriliyor.

Mesafe ne kadar kısaysa, erişim süresi de o kadar azalıyor. Günümüzde kullanılan bir sabit diskle Millipede'nin yapı bakımından hiçbir benzerliği yok. Bellek prototipi bir kart üzerindeki 10 x 10 milimetrelık bir yongadan oluşuyor ve IBM'in gelecek planları hakkında ipucu veriyor. Kameralar ya da cep telefonları gibi taşınabilir aygıtlar, IBM'in yeni icadını bekliyor.

Bilgi için: www.zurich.ibm.com/st/storage/millipede.html

IBM Millipede'in çalışma ilkesi

Kaynak: IBM Zürih Araştırma Laboratuvarı

Arayanı sesli öğrenin

Siemens Gigaset S440

■ Siemens'in yeni telsiz ev telefonu Gigaset S440, arayan kişinin ismini anons ederek kimin aradığını haber veriyor. Böylece telefonunuz odanın diğer ucundayken bile sizi kimin aradığını öğrenebiliyorsunuz. Gigaset S440, duplex ses teknolojisi ile telefon görüşmelerinde, eller serbest konumunda bile yüksek ses kalitesi sunuyor. Ayrıca, sesli arama özelliği sayesinde kayıtlı 30 numarayı sesle aramak mümkün. Bu numaralardan herhangi biri aradığında ise Gi-

gaset S440 bu aramayı sesle haber veriyor. S440'ın, doğum günü tarihleri gibi ekstra bilgileri de içeren, 200 giriş kapasiteli geniş bir telefon defteri mevcut. Bu bilgileri bir veri kablosu sayesinde, PC'deki dosyalarla da güncellemek mümkün. Ayrıca son yıllarda oldukça popüler olan VoIP; S440 ve M34 USB kablosu sayesinde telefonda hazır durumda. Böylece Gigaset S440'ın el cihazı ile internet üzerinden telefon görüşmeleri gerçekleştirmek mümkün. Polifonik melodiler ve ahizesiz görüşme imkanı da sunan Gigaset S440, altı el cihazına kadar genişletebiliyor.

Bilgi için: www.siemens.com

Gelecek Enterprise Linux 4

Kurumlara Linux

■ Gelecek A.Ş.'nin kurumsal kullanıcılara yönelik hazırladığı Gelecek Enterprise Linux 4 (GEL4), mevcut kurumsal kaynakların korunmasını sağlarken, düşük maliyetiyle de ciddi bir tasarruf aracı olarak dikkat çekiyor.

Ofis araçlarından oyun çeşitlerine kadar bir dizi ihtiyacı karşılayan, Türkçe destekli Gelecek Bireysel Linux'un ardından, kurumsal ortamlarda özellikle sunucu ihtiyacını karşılamakla birlikte kurumsal masaüstü gereksinimlerini de karşılamak amacıyla oluşturulan Gelecek Enterprise Linux da satışa sunuluyor.

Bu ürün, kurumsal veritabanlarını özellikle Oracle Database Server olarak diğer sunucu eklentileriyle çalışabilecek ve yine kurumsal ihtiyaçlara yönelik sunucuları içinde barındıran güncel bir kurumsal işletim sistemi olacak.

Bilgi için: www.gelecek.com.tr

Creative'den stereo I-Trigue 2200

Portatif ses

■ Creative, I-Trigue serisi hoparlörlerine bir yeni model daha kattı. 2005 yılına dek yalnızca 2.1 modelleri bulunan I-Trigue hoparlörlere, yeni yılla birlikte önce 5.1 ve sonra da stereo modeller eklendi.

Creative'in I-Trigue 2200 modeli, stereo hoparlörlerinden kaliteli müzik dinlemeyi umanları hedefleyen bir ürün. Oldukça estetik bir tasarıma ve Titanyum mikro sürücüler sayesinde yüksek ses kalitesine sahip olan ürün, 18W RMS ses çıkış gücüne sahip. Uydu üzerinde bulunan ses ve ton kontrolleriyle oldukça rahat kullanılabilen ürüne dilerseniz kulaklık da bağlayabiliyorsunuz.

Ayrıca ürünün arkasında bulunan subwoofer çıkışı sayesinde, bir subwoofer satın alarak (Creative'in P150 model subwoofer'ı gibi) ürünü 2.1 bir hoparlör sistemine dönüştürebilirsiniz. Creative'in yeni hoparlörü I-Trigue 2200'ün yüksekliği de LCD monitör ve dizüstü kullanıcıların rahatlığı için özel olarak ayarlanmış.

Bilgi için:
tr.creative.com

Veri yedekleyin, müzik dinleyin

MobiBLU DHH-100

■ MobiBLU, yeni bir MP3 çalar modelini piyasaya sundu. Birçok pratik işleve sahip olan MobiBLU DHH-100, 5 GB'lık geniş hafıza kapasitesi, SD kart kopyalama özelliği ve dahili stereo hoparlörü ile göz dolduran bir ürün. MobiBLU'nun Türkiye distribütörü Hızlı Sistem tarafından pazara sunulan DHH-100, şık tasarımı, hafif yapısı ve üstün özellikleri ile beğeni topluyor. SD/MMC kartlarından müzik ve fotoğraf kopyalayabilen, "Direct Encoding" özelliği ile harici müzik kaynaklarından doğrudan MP3 ses kaydı, USB 2.0 ile yüksek hızlı veri aktarımı, yüksek performanslı ve şarj edilebilir Lityum-Polimer pili ile de 10 saate kadar kesintisiz müzik keyfi sunan MobiBLU DHH-100'ü kullanarak, MP3 ve WMA formatındaki müzik dosyalarını dinleyebilirsiniz. MobiBLU DHH-100, 80x56x22,4 mm ölçülerindeki boyutları ile çok kolay taşınabiliyor. 5 GB'lık geniş kapasitesi sayesinde yaklaşık 1.500 müzik parçası saklayabilen MobiBLU DHH-100'ün ağırlığı ise sadece 100 gram. Dijital fotoğraf makinenizle çekim yaparken bellek kartınızı doldurduğunuzda, SD ya da MMC bellek kartınızı Mo-

biBLU DHH-100 üzerindeki kart yuvasına takıp resimleri yedekleme ve kartları boşaltma olanağı da tanıyan aygıt, üzerindeki hoparlörler sayesinde kulaklık olmadan müzik dinlemeye izin veriyor.

Fiyat: 280 dolar

Bilgi için: www.hizlisistem.com.tr

Mesleğinize bir "+" katın

Kariyer+ (Plus) paketi

■ Bilişim Eğitim Merkezi 1999 yılından bugüne verdiği teknik eğitimlerle öğrenci ve meslek sahibi olanlara kişisel ve kariyer gelişimi konusunda yönelimler sağlayan bir kuruluş. Teknik eğitimler konusunda daha kapsamlı ve geniş öğrenim alanlarına yönelik eğitimleri bünyesine dahil eden

Bilişim Eğitim Merkezi; Üniversitelerin Mühendislik fakültelerine yönelik geliştirdiği Kariyer+(Plus) eğitim paketi ile öğrencilere büyük avantajlar sağlayacak eğitim modelini oluşturdu.

Bilişim Eğitim Merkezi'nin Kariyer+(Plus) eğitim paketleri Mimarlık, İnşaat, Makine, Harita, ve Tasarım Mühendisliğinde üniversite eğitimi görenlerin veya bu alanlarda çalışmakta olan kişilerin profesyonel iş yaşamında bir adım öne çıkmalarını sağlıyor. Mimar+, Makine+, İnşaat+, Harita+, ve Tasarım+ olmak üzere beş ayrı eğitimi içeren Kariyer+(Plus) eğitimleri; mühendis, mimar, tasarımcı, teknisyen ve teknikerlerin profesyonel yaşamlarında ihtiyaç duyacakları tüm mesleki yazılımların bir bütün olarak uzman eğitmenler tarafından sunulduğu bir eğitim paketi.

Bilgi için: www.bilisimegitim.com

Avast ve Kerio Türkiye'de

Bilgisayara kalkan

■ Avast antivirüs yazılımının Türkiye dağıtıcısı K2 Bilişim, Kerio'nun da dağıtıcılığını üstlendi. Her iki ürün ailesi de ICISA tarafından onaylanmış mevcut sertifikalarıyla sağlam bir güvenlik ile yüksek performans sunarken; eğitim, devlet, sağlık ve yardım kurum ve kuruluşlarına sağlanan yüksek indirim oranlarıyla bu tür kurumların makul fiyatlar çerçevesinde korunmaları da garantileniyor. Bu iki markanın birbirlerine uyumlu ürünleri sayesinde entegre olarak çalışma özelliği, sorunsuzca çalışmayı mümkün kılıyor.

Bilgi için: www.k2bit.com

Üç kişiden biri sürü postalara tıklıyor

Sürü postalara tıklamayın

■ Bilgisayar kullanıcıları tanıtım iletilerine hala çok çabuk kanıyorlar. Amerikan pazar araştırma firması Radicati'nin yaptığı bir araştırma, tüm kullanıcıların üçte birinin hala sürü postalara tepki verdiğini gösteriyor. Araştırmaya katılanların beşte biri, aldıkları sürü postalarındaki bağlantılara tıklamayı denemişler. Sürü posta göndericileri, alıcı adreslerinin kullanılıp kullanılmadığını hem aldıkları cevaplar ile hem de buradaki bağlantılara tıklanıldığında öğrenebiliyorlar ve etkin hesaplara daha çok sürü posta gönderiyorlar. Etkin olduğu belirlenen e-posta adresleri, daha sonra yüksek meblağlar karşılığında satılıyor ve kullanıcının e-posta adresi, "internetin teröristleri" olan sürü postacıların hedefi haline geliyor.

Radicati'nin araştırması, ayrıca kullanıcıların yaklaşık olarak yüzde onunun sürü posta ile tanıtılan ürünleri satın aldıklarını orta-

ya çıkardı. Pazar araştırmacılarına göre, bu tür sonuçlar, e-posta göndericilerinin pazarlama stratejilerinin işe yaradığını gösteriyor. Bu nedenle, sürü iletilerinde herhangi bir azalma olması beklenmiyor. ABD'de bir sürü posta göndericisi, yasalara aykırı olmasına rağmen, insanların e-posta adreslerine izinsiz olarak reklam postaları göndererek ayda 750 bin dolar kazanabiliyor.

Tarih meraklılarına Cumhuriyet CD'si

Kurtuluş Savaşı

■ Kuruluş aşamasını görsel ve işitsel öğelerle zenginleştiren Eurosoft, Cumhuriyet'le ilgili tüm bilgileri ve görselleri bir araya getirdi. Cumhuriyet tarihinin dönüm noktaları ile ilgili etkileyici dokuz farklı animasyonu üç boyutlu grafik ve tasarımlarla süsleyen CD'lerde bir de oyun yer alıyor. Bir adet bonus CD'nin de yer aldığı sette oyun posterleri ve Atatürk fotoğraflarının yanı sıra İstiklal Marşı, 10. Yıl Marşı, 50. Yıl Marşı ve 75.Yıl Marşı'nın MP3 formatındaki dosyaları yer alıyor.

Fiyat: 25 YTL

Bilgi için: www.eurosoft.com.tr

ABD'de PlayStation satılmayacak

Titreme patenti

■ Japon eğlence elektroniği üreticisi Sony Computer Entertainment'in ABD'de PlayStation satması, bir Amerikan mahkemesi tarafından yasaklandı ve Sony, Amerikan firması Immersion'a tazminat ödemekle cezalandırıldı. Sony sözcüsünün Tokyo'da yaptığı açıklamada, San Jose'den bir Amerikan firması, patent haklarının çiğnendiği gerekçesi ile 90,7 milyon dolarlık tazminat talebiyle mahkemeye başvurduğu belirtildi. Sözcü, oyun pazarının ihtiyaçlarını karşılamak için kurulmuş olan Sony biriminin, Kaliforniya bölge mahkemesine başvurarak karara itiraz edeceğini açıkladı. Bununla birlikte Sony, mahkeme devam ettiği sürece ABD'deki konsol satışına devam edebilecek. Immersion, 2002 yılında açtığı davada, oyun konsolunun kumandasına aktaran teknolojinin lisans haklarının çiğnendiğini iddia ediyor.

Bilgi için: www.playstation.com

Yol için "elektronik mürekkep"

5 inçlik esnek dijital ekran

■ Geleceğin ekranları, yuvarlanıp katlanabilecek kadar esnek yapıda olacak. Philips nihayet piyasaya bu özellikte bir ürün sunuyor. Firmanın tanıttığı 5 inçlik siyah beyaz ekran PV-QML5, 320 x 200 piksel içeriyor ve kalınlığı, milimetrenin yalnızca onda biri. Panel rulo haline getirilince çapı 15 milimetreye iniyor.

Philips'e göre, dört gri tona ve 10:1 kontrast oranına sahip olan ekran, basılı kağıtla karşılaştırılabilir kalitede görüntü sunuyor. "Elektronik mürekkep" teknolojisi sayesinde, bilgilerin saklanması için

gerilim uygulanması da gerekmiyor. Philips Polymer Vision'un yöneticisi Karl McGoldrick, bu sene piyasaya çıkacak panel için geniş bir kullanım alanı ön görüyor. E-kitaplardan e-postalara, gazetelere, yol haritalarına kadar birçok taşınabilir uygulama alanı, esnek ekranlarda yer alabilecek. Ürünün fiyatına ilişkin henüz bilgi verilmiyor.

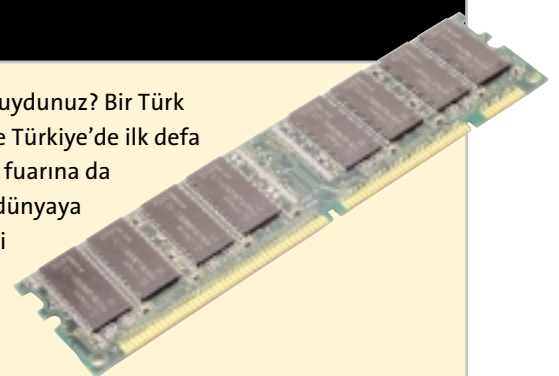
Bu arada Intel de satın aldığı e-ink firmasından devraldığı araştırmalarla, kendi elektronik kağıdını üretmeye çalışıyor.

Bilgi için: www.polymervision.com

Ayın sürprizi

Türkiye'de RAM üretildiğini biliyor muydunuz? Bir Türk teknoloji firması, Kingram markası ile Türkiye'de ilk defa DDR RAM üretti. Almanya'daki CEBIT fuarına da devlet desteğiyle katılan firma, tüm dünyaya RAM satıyor. Türkiye'de MMC, SD gibi bellek kartlarının da üretimine geçen Rem Elektronik, üretimi İstanbul'daki fabrikasında yapıyor.

Bilgi için: www.rfe.com.tr

GÜNCEL MOBİL

Cep bilgisayarı gibi telefon

Nokia 7710 ile el yazısı

■ Tüm özellikleri bir arada sunan çoklu ortam canavarı Nokia 7710, geliştirilmiş kalem ve el yazısı tanıma özelliği ile fark yaratıyor. 65.536 renk seçeneği, geniş ve yüksek çözünürlüklü ekranı ile Nokia 7710, birçok görevi bir anda yerine getirebilecek yeteneğe sahip. İnternet tarayıcısı, stereo sesle bütünleşik müzik çalar, video oynatma ve kayıt gibi geliştirilmiş özellikleri, 2 megapiksel kamera ve FM

radio ile birlikte çalışan "Visual Radio-Görüntülü Radyo" uygulaması gibi birçok özelliği bir arada sunuyor. Nokia 7710'un geliştirilmiş ve akıllı özellikleri, kullanıcılara "Kişisel üretim" ve "Hareket halinde eğlence" arasında bir denge oluşturma olanağı sağlıyor.

Nokia 7710, Smarter push e-posta çözümü, VPN Sanal Özel Ağ istemcisi ve 90 MB kullanıcı hafızasına ek olarak, genişletilebilir 128 MB MMC, kişisel bilgi yönetimi, ekran üstü klavye ve el yazısı tanıma gibi birçok özelliği bir araya toplamış. Cihaz, Symbian OS işletim sistemi platformu üzerinde çalışıyor. Nokia 7710'un bağlantı seçenekleri arasında USB ile Pop-Port bağlantı sağlayıcısı, kolay veri aktarımı ve kişisel bilgisayarla eşlemeyi sağlayan Bluetooth kablosuz teknolojisi de var. Ürünün en büyük dezavantajı ise, tuş takımının olmaması.

Bilgi için: www.nokia.com

Cebiniz oynunsuz kalmasın

İndirin, oynayın

■ Cep telefonuyla oyun oynamayı sevenlerin en önemli şikayeti yeterince oyun bulamamaktır. Redlynx adresinde, cep telefonlarınız için oldukça eğlenceli ve sürükleyici oyunlar bulunuyor. Sitenin İçerik açısından son derece zengin olduğunu ve ziyaret etmenizde fayda bulunduğunu hatırlatmakta yarar var. Özellikle multimedya telefon sahibi olup da nasıl oyun oynayacağını hala bilmeyenlerin bu eğlenceli dünyaya adım atması için iyi bir fırsat

Bilgi için: www.redlynx.com

2 megapiksel kamera ve geniş bellek

Sony Ericsson K750

■ Sony Ericsson'un 2 megapiksellik kameralı cep telefonu K750, yüksek renk sunumu ile baskı, paylaşım ve görüntüleme parlak resimlerde venetlikte dikkat çekiyor. Hızlı ve esnek bağlantı seçenekleri sunan K750'nin geniş belleği ile kullanıcılar görüntülerini kolayca saklayıp paylaşabiliyor. Bu mükemmel görüntüleme bir dizi iş, eğlence ve iletişim özelliğiyle bir araya geldiğinde, K750'yi iş hayatın koşuşturması içinde ve sosyal yaşamda ideal bir arkadaş yapıyor. Sony Ericsson geçen yıl S700'ün elde ettiği başarının ardından bir kez

daha bağlı bulunduğu Sony Corporation'ın görüntüleme alanındaki muazzam bilgi birikiminden yararlanıyor.

K750'de artık normal dijital kameralarda yaygın olan ancak cep telefonları için daha yeni olan, otomatik odaklanma (Otofokus), 4x dijital züm, kırmızı göz engelleme gibi zengin özellikler ve kullanıcının kolayca uyum sağladığı bir arayüz bulunuyor. Ürünün yanında 64 MB'lık bir Memory Stick Duo bellek kartı da hediye olarak geliyor.

Bilgi için: www.SonyEricsson.com/K750

E-postalarınızı kontrol edin, cevap yazın

SK65: Tasarım harikası

■ SK65, iş adamları ve profesyoneller için ileri düzey mesajlaşma telefonu. Black Berry Built-In teknolojisi sayesinde e-postalarınızı sürekli kontrol edebilir ve denetim altında tutabilirsiniz. SK65 ile profesyoneller hızla hareket edebilecek. SK65, çok miktarda veri saklayabilmek için dahili 64 MB; özel kişisel bilgiler, e-postalar ve Java yüklemeleri için de 25 MB boş hafızaya sahip. 132*176 piksel çözünürlüklü

ve 65.536 renkli geniş bir TFT ekrana sahip olan SK65, yaklaşık 300 dakika konuşma ve 250 saat bekleme süresi sağlıyor. Ürün, üç bant fonksiyonu sayesinde dünyanın her yerinde kullanılacak olan telefon, dil yardım işleviyle de cebinizdeki yardımcınız olmaya aday. "The Chess Master" ve "Golf and Sea Battle" oyunları sayesinde, seyahat ederken canınız sıkılmayacak.

Bilgi için: www.siemens.com

Çok yakında

Sony Ericsson W800i

■ Sony Ericsson'un kameralı telefonu V800, Fransa'nın Cannes kentinde gerçekleşen 3GSM Kongresi'ndeki GSM Birliği 2005 Ödülleri gecesinde, "En İyi 3G Cep Telefonu" ödülüne layık görüldü. Sony Ericsson Satış ve Pazarlama Başkanı ve Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Jan Wäreby şunları belirtti: "2004 sonunda Vodafone'la birlikte V800'ü piyasaya çıkardığımız günden bu yana, gelecek kuşak cep telefonlarına ilişkin tüketici beklentileri ve endüstri görüşlerini belirler konuma geldi. Sony Ericsson'daki herkes bu seçkin ödülü almaktan dolayı onur ve minnettarlık duyuyor. Şimdi, Z800'ün piyasaya çıkmasıyla birlikte çok daha büyük bir kitle-

ye hitap edecek olmanın heyecanını duyuyoruz." Sony Ericsson V800, 2004'te duyulduğunda dünyayı gerçekten birleştiren ilk cep telefonu olarak değerlendirilmişti. Tüm dünyadaki 3G servislerine erişebilen V800 (Avrupa'daki adıyla), Japonya'da (Vodafone 802SE adıyla) da satılıyor. Vodafone'un yüksek hızlı mobil şebekesi üzerinden geniş çeşitlilikte hizmetler sunacak biçimde tasarlanan V800'de 1,3 megapiksel kamera ile video çağrıları için yüksek çözünürlüklü ve renkli geniş ekran da yer alıyor. Eğlence özellikleri açısından da oldukça zengin olan V800, Vodafone live! portalının canlı spor resimleri ve müzik gibi birçok hizmetinin kolayca kullanılabileceği biçimde donatılmış durumda.

Bilgi için: www.sonyericsson.com/V800

Çık dışarıya oynayalım...

"gnctrkcll"

■ Turkcell, gençlik kulübü "gnctrkcll"i "Çık Dışarıya Oynayalım" sloganı ile tanıttı. Gençlerin yaşam tarzı ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak bir kulüp olarak tasarlanan gnctrkcll, sadece üyelerine özel fırsatlar sunuyor. gnctrkcll'de üyelerin yararlanabileceği kampanyalar, tanınmış markalardan özel indirimler, yarışma ve çekilişler, ücretsiz kontör/dakika kazanma şansı, bazı Turkcell servislerini ilk kez veya indirimli deneme fırsatları, eğlenceli aktiviteler ve daha pek çok sürpriz yer alacak. Kulübün ilk faydalarından biri arkadaşları ile mesajlaşmayı seven gençler için olacak. gnctrkcll'liler 30 Haziran 2005 tarihine kadar da kendi aralarında 1 SMS=1 kontör üzerinden (Yedi Yeni Kuruş) mesajlaşabilecekler. Ayrıca kulüp üyeleri 30 Nisan'a kadar Turkcell'in en sevilen servislerinden biri olan KimAramı? Cell'den bedava yararlanacaklar.

Bilgi için: www.turkcell.com.tr

Ayın telefon fırsatı!

Nokia 5140

■ Bu ayın fırsat telefonu Nokia 5140. Gayet sportif bir görünüme sahip olan Nokia 5140, ucuz fiyatı ve bu fiyata rağmen sağladığı performans ile ayın fırsat telefonu olmaya hak kazandı. Nokia 5140, ilk bakışta entegre kamerası, dijital pusulası, push to talk özelliği, flaş lambası, termometresi ve desibel ölçeriyle göze çarpıyor. Xpress-on kapakları, sıçramalara ve toza karşı telefonu koruyor. 106,5 x 46,8 x 23,8 mm ebatlara sahip olan 5140, 640x480 piksel VGA video çözünürlüğü de sağlıyor. Ekran çözünürlüğü 128 x 128 piksel olan ürünün en fazla bekleme süresi 300, konuşma süresi ise 5 saat. Ekranı 4.096 renk destekleyen Nokia 5140, PC ile senkronizasyona da olanak sağlıyor.

Bilgi için: www.nokia.com

Aksesuar

Otoyolda kablosuz iletişim

■ Araç içi kablosuz iletişim kolaylığından yararlanmak isteyen Jaguar sahipleri, Jaguar onaylı Bluetooth kablosuz iletişim özelliğine sahip Motorola cep telefonu ile bu keyfi yaşayabiliyorlar. Kurulan kablosuz bağlantı sayesinde, cep telefonunun araca fiziksel olarak bağlı olması da gerekmiyor. Cep telefonu çantada veya cepte bile olsa bağlantı kolaylıkla kurulabiliyor. Jaguar Bluetooth Sistem, cep telefonu kullanıcılarına sınırsız entegrasyon olanağı da tanıyor. Jaguar onaylı Bluetooth kablosuz iletişim özelliğine sahip Motorola cep telefonu, Jaguar Bluetooth

sisteme bağlandıktan sonra telefon rehberindeki tüm numaralar ve isimler sisteme yükleniyor. Sürücü, entegre direksiyon sistemi ve aracın ses sistemini kullanarak, gelen aramaları yanıtlıyor veya telefon rehberindeki herhangi bir numarayı anında bağlantı kurabiliyor.

Bilgi için: www.motorola.com

Güvenlik raporu

KISA...KISA...

İnternette kanun dışı eylemler

Hacker'a mafya desteği

■ Hacker'lar artık yalnız savaşçılar olmaktan çıkıyorlar. McAfee'nin web üzerindeki illegal eylemlere ilişkin güvenlik raporu, bir dönüşüme işaret ediyor: Keyfi davranan hacker'lar yerlerini kar hırsıyla hareket eden organize suç örgütlerine bırakıyor. Geleneksel suçlarla online yöntemler iç içe geçiyor. İşte yeni eğilimler:

Koruma parası şantajı: Hacker'lar kötü niyetli kod bulaşmış PC'lerden bir ağ oluşturuyor ve binlerce bilgisayardan ibaret bu

orduyla firmaların web siteleri-ne DoS saldırısı düzenliyorlar. Sözgelimi, Rusya'dan iki örgüt, 2004'ün Mart ayında 45.000 Euro haraç ödemeyen girişimcilerin web sitelerine saldırdılar. Firmalar bu saldırıların önüne işbirliği yaparak geçebildi.

Hisse senedi dolandırıcılığı: Sahtekarlar "Pump and Dump" (şişir ve elden çıkar) yöntemiyle para kazanıyorlar. Önce adı duyulmamış firmaların hisse senetlerini satın alıyor, sonra internete hisse senedi fiyatlarına olumlu et-

kide bulunacak, çarpıtılmış basın haberleri koyarak fiyat yükseltiyorlar (pump). Fiyatlar belli bir seviyeye gelince de değerli kağıtları ellerinden çıkarıyorlar (dump) En ünlü vaka ise Concorde America hisse senetleri.

Para aklama: İsimlerin nispeten bilinmediği internette, kara para saniyeler içinde el değiştiriyor. Çeteler bunu o kadar sık yapıyor ki, izini sürmek mümkün olmuyor.

Organize hacker'ların repertuarında phishing, kredi kartı ve hisse senedi dolandırıcılığı gibi klasikler de dahil. McAfee geleceğe dair uyarısını hiç bıkmadan tekrarlıyor:

Güvenlik uzmanlarının kaydettikleri en yeni eğilim, bot ağlarının kiralınması. Hacker'lar zapt edilmiş binlerce bilgisayarı saat başı ücretle kir alıyor, fiyat 80 Euro civarında.

Scotland Yard şu sıralar sipariş üzerine bu tip bot ağları oluşturan bir grubun peşinde. İnternet kanunsuzlukları hakkındaki raporun tümüne McAfee'den ulaşabilirsiniz.

Bilgi için: www.mcafee.com

► Sober L süratle yayılıyor

Farklı dillerdeki konu satırı ve tehlikeli bir dosya ekiyle yola çıkan yeni Sober L şu sıralar web'de hızla yayılıyor. Solucanın metninde, yanlış gönderilmiş e-postaların geri döndüğü yazılıyor. İlişkideki ZIP dosyasının adı "MailTexte.zip" ya da "acc_text.zip". Ancak bu dosyalar açılmadığı ve içindeki PIF dosyasına tıklanmadığı sürece hiçbir şey olmuyor.

Bilgi için: www.symantec.com

► CommWarrior

CommWarrior birçok Proof-of-Concept virüsünün aksine, Bluetooth üzerinden yayılmıyor. Bunun yerine, bulaştığı cep telefonundaki numaraları okuyup kendini MMS olarak iletiyor. Haberlerin yanı sıra, porno içerik vaat eden konu satırlarıyla kullanıcıları cezbediyor. Zararsız olan solucanı temizlemek için yapılması gerekenler Symantec sitesinde.

Bilgi için: www.symantec.com

YENİ GÜVENLİK AÇIKLARI

Windows

Real Player: 10.5'e kadar Player sürümlerinde bir saldırgan özel bir WAV ya da SMIL dosyası üzerinden kurbanın PC'sine kodları sızdırıp çalıştırabiliyor.

→ Real Player'ın son sürümünde bu açık kapatılmış.
Bilgi için: http://service.real.com/help/faq/security/050224_player/EN/

Trendmicro Virüs Scanner: ARJ dosya formatı okumada karşılaşılan bir hata, tampon bellek taşması (buffer overflow) sayesinde hacker'ların bilgisayar üzerinde yabancı kodlar yürütmesine olanak tanıyor.

→ Kullanıcılar, Trendmicro web sitesi üzerinden hatasız ve yeni bir sürüm indirebiliyor.
Bilgi için: <http://www.trendmicro.com/download/engine.asp>

Trilian Basic 3.x: PNG resimleri gösterirken gerçekleşen bir tampon bellek taşması sayesinde hacker'lar istedikleri kodu çalıştırabiliyorlar.

→ Yazı işleri kapanırken henüz bir yama hazırlanmamıştı.
Bilgi için: <http://www.ceruleanstudios.com>

Arama makineleri

Google casuslarını yakalamak

Gizli bilgiler internette Google üzerinden bulunuyor. Hacker'lar özel arama sorgularıyla kullanıcıların yazdırma sunucularına, gizli dizinlere ve unutulmuş PDF'lere kolayca erişebiliyor. Buna dair bir haberi Şubat 2005 sayısında da yayımlamıştık. Artık bu hacker'lar da casusluk yöntemleriyle ("honeypot" yani bal çömleği kullanılarak) açığa çıkarılabilecek. Google Hack Honeypot veri casuslarını ağına düşürecek, hilelerini inceleyecek ve koruma önlemleri alınmasına yardım edecek.

Bilgi için: <http://ghh.sourceforge.net>

Zafi-D

Dünyayı dolaşan solucan

Virüslerin ilk on sıralamasında başı çeken Zafi-D solucanı, aralık ayından beri durmadan yukarı tırmanıyor. Kullanıcıların dikkat boşluklarından ya da bilgisizliklerinden faydalanarak P2P ağları ve e-posta aracılığıyla yayılan zararlı, PC üzerinde kendini "Norton Update.exe" olarak kamufl ediyor ve anti virüs programlarının nöbetçilerini sonlandırmaya çalışıyor. Ayrıca virüs kendini ICQ ve Winamp maskesi altında P2P programlarının paylaşım dizinlerine kopyalıyor. Yine de çoğu anti virüs aracı Zafi'yi silebiliyor.

Bilgi için: www.sophos.com

PC FİYAT DANIŞMANI

05/2005

Güncel PC sistemleri

CHIP Test Merkezi her ay üç adet PC sistemi oluşturup bu sayfalardan sizlere duyuruyor. Ofis, Multimedya ve Profesyonel kategorilerine ayırdığımız bu PC sistemleri her kesimden kullanıcıya rehberlik etmeyi hedefliyor.

yaklaşık 650 \$

Ofis PC

Kasa: 300 Watt güç kaynaklı standart ATX kasa

Anakart: Intel 865G yonga seti/ K8T800 ve Lan, Sound, USB 2,0

İşlemci: Intel Celeron D 335(2,8 GHz) / AMD Sempron 3100+ (socket 754)

Bellek: 512 MByte DDR400

Ekrankartı: GeForce FX 5700LT / Radeon 9600 128 MByte

Sabit Disk: 80 veya 120 GB 7200 RPM

Optik Sürücü: 16X DVD-ROM

Klavye+Fare: Kablolu klavye ve kablolu scroll fare

Yazılım: Microsoft Windows XP Home

yaklaşık 1300 \$

Multimedya PC

Kasa: 350 Watt güç kaynaklı Midi-Tower ATX kasa

Anakart: Intel i915P yonga seti/ nForce4 ve Gbit Lan, 7,1 Sound, USB 2,0

İşlemci: Intel Pentium 4 630 (3,0 GHz) / Athlon 64 3200+

Bellek: 1 GByte DDR400 (2 * 512 MByte DDR400)

Ekrankartı: GeForce 6600GT / Radeon X800 128 MByte

Sabit Disk: 200 GB 7200 RPM

Optik Sürücü: 16X DVD Yazıcı (Çift katman)

Klavye+Fare: Kablosuz klavye ve kablosuz scroll fare

Yazılım: Microsoft Windows XP Home

yaklaşık 2.000 \$

Profesyonel PC

Kasa: 420 Watt güç kaynaklı Big-Tower ATX kasa

Anakart: Intel i925X yonga seti/ nForce4 SLI ve Gbit Lan, 7,1 Sound, USB 2,0, Fireware ve S-ATA Raid

İşlemci: Intel Pentium 4 660 (3,6 GHz) / Athlon 64 4000+

Bellek: 2 GByte DDR400 (4 * 512 MByte DDR400)

Ekrankartı: GeForce 6600GT-SLI / Radeon X800XT 256 MByte

Sabit Disk: S-ATA 250 veya 400 GB 7200 RPM

Optik Sürücü: 16X DVD Yazıcı (Çift katman)

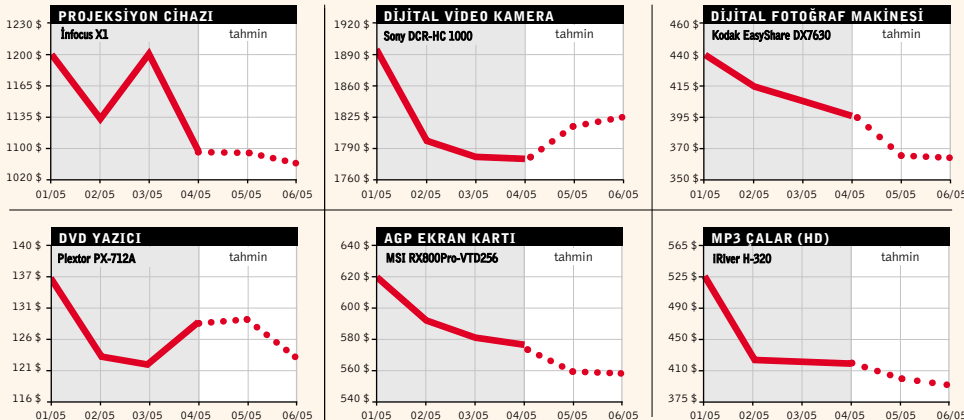
TV Kartı: DVB-T /Analog

Klavye+Fare: Kablosuz klavye ve kablosuz scroll fare

Yazılım: Microsoft Windows XP Professional

BİLEŞENLERDEKİ FİYAT DEĞİŞİMİ

» Önümüzdeki iki ay için CHIP'in fiyat tahminleri

Projektör, dijital video kamera, DVD yazıcı ve MP3 çalarlarda geçtiğimiz aylarda fiyatlarda önemli düşüşler yaşandı. Bunun nedeni yılbaşı alışverişinin sona ermesi ve satıcıların yeni ürünler için depolarını boşaltmalarıydı. Daha sonra fiyatlar kısmen tekrar yükseldi, zira talep arzdan daha büyüktü. Kodak EasyShare DX7630, iRiver H-320 ve MSI RX800Pro'da alt fiyat sınırı yavaş yavaş görünüyor.

Diyagramlardaki fiyatlar ortalama fiyatları esas alır

Kaynak: CHIP

e-CHIP içeriği

Mayıs 2005

Sizler için her ay özenle seçtiğimiz kullanışlı ve ilginç yazılımlarla dolup taşan eCHIP'lerin içeriklerini ve bu CD'lerde yer alan bazı yazılımlara dair açıklamaları bu sayfalarda bulabilirsiniz.

PAINTSHOP PRO 9

Dijital fotoğrafta rötuş

Fotoğraf rötuşu: Dijital ortamdaki fotoğrafların hatalarını gidermek çok kolay.

Boya dükkanı fotoğraf dükkanına karşı: Paint Shop Pro bu son sürümünde daha çok dijital fotoğraf rötuşlamaya ağırlık vermiş. Kötü çekilen fotoğrafları düzeltmeye veya çekilen dijital fotoğrafları düzenlemeye yarayan birçok yenilik gelmiş. Böyle-

ce, Photoshop ile arasındaki fark da iyiden iyiye kapanmış.

Dijital kamera desteği: "Digital camera noise removal", Dijital kameranızla çektiğiniz grenli fotoğrafları (özellikle karanlık fotoğraflarda) son derece başarılı bir şekilde netleştirebiliyor. Özellikle RAW formatı desteği sayesinde, çektiğiniz beyaz ayarı, keskinlik ve dolgu flaşı gibi Paint Shop Pro 9 ile sonradan yapabiliyorsunuz.

Büyük büyükbabanızın fotoğrafı: Eski fotoğraflar çizilmiş, buruşmuş veya yırtılmış ise "Scratch Remover" aracıyla kolayca yenileyebilirsiniz. Ayrıca lens araçları ile perspektifi bozuk fotoğrafları düzeltebiliyor ya da bozabiliyorsunuz.

Resim efektleri: Paint Shop Pro 9'da iki boyutlu vektörel çizim araçları da gelişmiş. Yağlı boya, pastel ve kuru boya araçları ile dijital fotoğraflarınız üzerinde çeşitli etkiler yapabiliyorsunuz. Ayrıca gerçeğe yakın resimler tasarlayabiliyorsunuz.

BITSPIRIT 2.7

Dosya paylaşım programı

Fotoğraf rötuşu: Dijital ortamdaki fotoğrafların hatalarını gidermek çok kolay.

Dosya paylaşımında son nokta: Dosya paylaşımı, önüne geçilemez bir internet aracı oldu. Hele ki yeni ADSL abonesiyseniz, dosya indirmek sizin için vazgeçilmez bir zevk olsa gerek. Daha önce kullandığınız dosya paylaşım programını atın ve yerine

BitSpirit kurun. Neden mi?

Kurulum ve eklentiler: Programı tam özellikleri ile kurarsanız IP'leri ayrıntılı adreslere çeviren bir eklenti ve .torrent dosyası yapmanıza (paylaşılan dosyayı bağlantı haline getirmenize) yarayan bir araç kuruluyor. Başta dosya indirme hızınızı belirliyorsunuz. Dosyaları optimize eden disk ön belleğini azaltan bir yardımcı da seçilebiliyor. Dosyaların kaydedileceği klasörü seçip takma adınızı da yazdıktan sonra, program başlatılıyor.

Aramak nette, indirmek BitSpirit'te: Program, daha profesyonel kullanıcılara yönelik. Torrent uzantılı bağlantıyı indirip programa yapııştırıyorsunuz. Örneğin www.torrentreactor.net sitesinde arattığınız dosyanın bağlantısını indiriyor ve BitSpirit içine ekliyorsunuz. İndirme penceresi: Torrent bağlantısına tıkladığınızda karşınıza kaydetme penceresi çıkıyor.

eCHIP'TE YENİLİKLER!

Artık daha renkli!

Yenilenen arabirimiyle daha kullanışlı bir hal alan eCHIP'te programlar yanında eğlenceli bölümler de yer alacak.

► Flash oyunlar:

Bilgisayarınızla çalışırken birkaç dakikalık molalarınızda sizi eğlendirebilecek minik oyunlar artık her ay eCHIP'te yer alacak.

► Film fragmanları:

Gösterime girecek olan filmlerin yüksek kalitedeki fragmanlarını eCHIP arabiriminden izleyebilir veya bilgisayarınıza kopyalayarak arşivleyebilirsiniz.

► **PCONLINE:** Web sitesi tanıtımları, Studio Web+, Elektronik sözlük

DİKKAT!

Çizik, kırık veya başka nedenlerden dolayı çalışmayan CD'lerinizi değiştiriyoruz. Bunun için yardim@chip.com.tr adresine adres ve telefon bilgilerinizi içeren bir e-posta gönderebilirsiniz.

TAM SÜRÜM

Easy CD/DVD 3

CD ve DVD'leri üç tıklamayla kolayca yazabilirsiniz. Kullanımı çok kolay olan bu programda sadece dosyayı seçmeniz ve *Start* butonuna basmanız yeterli. Programı kurmanız için aşağıdaki adrese kişisel bilgilerinizi girmeniz gerekiyor. Gerekli şifre, e-posta adresinize gönderilecektir. Ayrıca bu yazılımı en güncel sürüme yükseltmek isteyenler de Paragon'un siz

CHIP okuyucularına özel olarak sağladığı %40 indirimden faydalanabilirler. Ayrıntılı bilgiyi sayfa ???'da bulabilirsiniz.

<http://registration.paragon.ag/er3>

TAM SÜRÜM

Serif 3dPlus 2

Üç boyutlu grafik hazırlamak hiç bu kadar kolay olmamıştı. Web sayfalarında kullanacağınız butonlar için basit (profesyonel olmayan) üç boyutlu nesneleri ve logoları bu yazılımla kolayca tasarlayabilirsiniz.

Programı kurduktan sonra, *Help* menüsünden "Registration Wizard"a girip e-posta adresinizi yazmanız gerekiyor. Daha sonra gerekli olan şifre e-posta adresinize gelecektir. Bu şifreyi girdikten sonra programı tam sürüm olarak kullanabilirsiniz.

TAM SÜRÜM

File Recovery 4.0

Sabit diskinizin önyüklemeye sektörü veya FAT'i silinmiş ya da zarar görmüş olsa bile, sürücülerini otomatik olarak tespit edebilen bir veri kurtarma aracı. Program, dosyaları orijinal saat ve tarih ile yeniden yapılandırıyor ve verilerin kaydedilmesi için ağ sürücülerini de destekliyor. Windows içinde fiziksel sürücü olarak tanıyan tüm sürücülerde kullanabileceğiniz bu yazılımdan en yüksek düzeyde verim

alabilmek için zaman zaman sabit disklerinizi defrag yapmayı da unutmamanız gerekiyor. Bu şekilde neredeyse %100'e varan başarı yüzdesi ile verilerinizi kurtarabilirsiniz.

TAM SÜRÜM

Smart Recovery

Dijital fotoğraf makinelerinizde kullandığınız Flash Card, Smart Media, Sony Memory Stick, IBM Micro Drive, MultiMedia Card, Secure Digital Card ve diğer veri taşıyıcılarındaki zarar görmüş verileri onaran bir yazılım. Ayrıca yanlışlıkla silinmiş ya da formatlanmış hafıza modüllerindeki bilgileri de bu yazılım aracılığı ile rahatlıkla kurtarabilirsiniz.

İşlemci testi

Amansız 64 bit savaşları

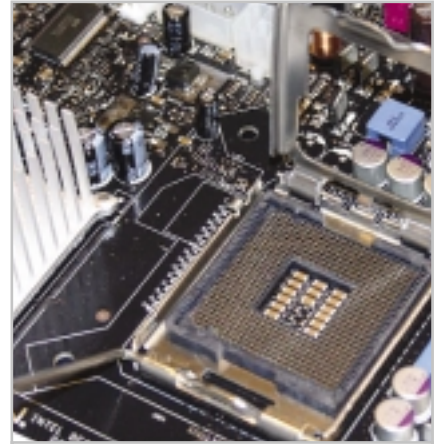
Yolu merakla gözlenen 64 bit Windows XP artık piyasada. Ne var ki, AMD'nin uzun süren bekleyişine Intel de ortak oldu. İlerleyen günlerde söz edildiğini çok sık duyacağımız 64 bitlik işletim sistemi ve bu mimarinin potansiyelinden faydalanan ürünler incelemede.

2004'ün ikinci yarısına girmemizle birlikte, Intel son on yılın en büyük değişikliğiyle tarihe damgasını vurdu. Yeni Pentium 4'lerde soket 775 mimarisine geçildi ve 3,6 GHz sistem saat hızına erişildi. Şaşkınlık yaratan ise bu işlemcinin yüksek saat hızı değil, ardı ardına gelen bir dizi yenilikti: Yeni işlemciye eşlik eden Grantsdale ve Alderwood yonga setleriyle birlikte, PCI Express, Çift kanal DDR yerine ondan çok daha hızlı olan DDR2 bellek, yeni RAID, başarılı bir ses yongası ve yepyeni bir grafik işlemcisi gibi teknolojik gelişmeler de boy gösterdi. Emektar AGP arabirimi emekliye ayrıldı ve ondan çok daha yüksek bir bant genişliği sunan PCI Express x16 ve x1 arabirimleri tanıştık. High Definition Audio ile ses yongalarına 8 kanal ses özelliği kazandırıldı; Intel Matrix Storage Teknolojisi sayesinde iki diske aynı anda RAID 0 ve RAID 1 teknolojileri desteklenmeye başladı. Soket 775 işlemci yuvasıyla birlikte, bugüne dek işlemci üzerinde görmeye alıştığımız pinler de anakartlarda yer alırdı.

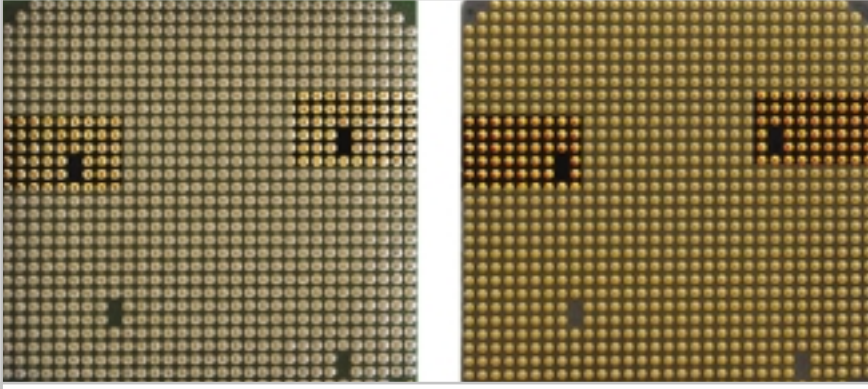
rimleriyle tanıştık. High Definition Audio ile ses yongalarına 8 kanal ses özelliği kazandırıldı; Intel Matrix Storage Teknolojisi sayesinde iki diske aynı anda RAID 0 ve RAID 1 teknolojileri desteklenmeye başladı. Soket 775 işlemci yuvasıyla birlikte, bugüne dek işlemci üzerinde görmeye alıştığımız pinler de anakartlarda yer alırdı.

Intel'in gözü kullanıcıların oturma odalarında

Peki, tüm bu değişiklikler neden bir anda gerçekleşti? Yanıt ortada. Intel, gözünü oturma odalarına dikmiş durumda. Bu yüzden de çok yüksek bir performansa gerek duyuyor ve güçlü işlemcilerle birlik-

LGA 775: Eskiden Intel işlemcilerin üzerinde yer alan pinler, artık anakartın işlemci yuvasının üzerinde.

Pin farkı: AMD'nin yeni nesil Athlon 64 bit işlemcileri iki farklı yapıda geliyor: Solda Soket 939 yapısı ile 4000+ ve sağda Soket 940 yapısı ile FX-53

te çalışacak donanım bileşenlerinin herhangi bir darboğaza yol açmaması gerekiyor. İnsanların ev elektroniğinden bilgisayar sistemlerine geçişini sağlamak hiç kolay olmayacak; insanları ikna etmek, ancak bir yandan yüksek çözünürlüklü görüntüleri oynatıp diğer yandan bir başka odada müzik çalabilen, fotoğraf gösterebilen ürünler sayesinde mümkün olacak. Tüm bu değişikliklerin ardında yatan bir diğer sebep de AMD'nin son zamanlarda üst üste başarılı hamlelerle Intel'i köşeye sıkıştırması ve Intel'in de buna bir dur demek istemesi.

Evet, AMD işlemcilerin teknolojik yenilikler bakımından Intel'in işlemcilerinden geri kalır yanı yok. Hatta, AMD'nin, 64 bit mimarisini masaüstü sistemcilerle entegre ederek önemli bir avantaj yakaladığını da söylemek mümkün. Durum böyle olunca, yeni nesil işlemciler arasında kıyasıya bir rekabet başladı ve bu da son kullanıcıların işine geliyor. CHIP Test Merkezi bu rekabeti yakından inceledi ve yakın gelecekte sesini duyuracak bu ürünleri birbiriyle yarıştırdı.

Gelecekte günümüze işlemciler HyperThreading yerine Dual Core

Intel, HyperThreading teknolojisini birkaç yıl önce piyasaya sunduğundan beri çeşitli sorunlar yaşıyor. Bu sorunların başında, HyperThreading ile birlikte çalışacak uygulamalarda ikili thread ile işbölümüne hemen hemen hiç yer verilmemesi geliyor. Oysa Windows, üzerine binen yü-

kü işlemcilere paylaştırabilmek için bu teknolojiye ihtiyaç duyuyor. Bunun üzerine, Intel, bu senenin ortalarında çift çekirdek teknolojisine geçerek Hyper Threading'i donanım tabanlı hale getirdi. Çift çekirdekli bu işlemcinin daha önceki işlemcilere göre ilk göze çarpan farkı, daha düşük bir sistem saat frekansına sahip olması. Bunun dezavantajı da, işlemcinin, özellikle oyun Benchmark'larında düşük puan elde etmesi, zira günümüzün oyunlarında GHz değerleri büyük önem taşıyor. Buna karşın ofis uygulamalarına geldiğimizde iş tamamen değişiyor. Resim ve video işleme gibi uygulamalar zaten yıllardır çoklu işlemcilere göre optimize edildiklerinden, benchmark değerlerinin yüksek olması bekleniliyor.

Çift çekirdekli sistemler 2006'ya damgasını vuracak

Pentium D olarak adlandırılacak olan bu işlemci bu sene çıksa bile, keyfine varmak için en az iki sene beklemek gerekecek. Çünkü, diğer yazılımların ve oyunların da çift çekirdek mimarisine göre optimize edilmesi için biraz beklemek gerekiyor. Diğer bir değişiklik de Intel'in Extreme Edition serisinin de çift çekirdek teknolojisine sahip olması. 64 bit genişlemeyi destekleyecek bu işlemci, en büyük farkı aynı anda HyperThreading teknolojisine sahip olması ile gösteriyor. Bu, işlemlerin iki yerine dört adet thread ile yapılması anlamına geliyor.

En köklü değişiklik ise 2006 yılında →

→

INTEL'İN YENİ 64 BİT MASAÜSTÜ İŞLEMCİLERİ

Model	Sistem saat hızı	L2 önbellek	EM64T/XD/EIST
Pentium 4 660	3,6 GHz	2 MB	evet/evet/evet
Pentium 4 650	3,4 GHz	2 MB	evet/evet/evet
Pentium 4 640	3,2 GHz	2 MB	evet/evet/evet
Pentium 4 630	3,0 GHz	2 MB	evet/evet/evet

MİMARİLERİN KARŞILAŞTIRMASI

İşlemci	Intel Pentium 4 660	Athlon 64 4000+
64 bit desteği	EM64T	AMD64
Güç yönetimi	EIST	Cool & Quiet
Koruma	XD bit	NX bit
Hyper Threading	Evet	Hayır
SSE3	Evet	Hayır

Cedar Mill kod adlı, HyperThreading'i kapalı ve tek çekirdekli işlemcinin piyasaya sunulmasıyla yaşanacak. Intel'in çift çekirdek teknolojisiyle bu kadar iddialı olması beklenirken böyle bir hamle kimseyi şaşırtmasın, zira Cedar Mill'in tek yapı içinde iki kere yer almasıyla Presler kod adlı işlemci meydana gelecek ve bu sayede işlemci isteğe göre çift çekirdekli olarak çalıştırılabilecek.

Bu arada AMD de boş durmuyor elbette. Bu senenin sonunda, AMD'nin çift çekirdekli işlemcileri ile tanışacağız. Kod adı Toledo olacak olan bu işlemci, tıpkı Intel'in ürünlerinde olduğu gibi, düşük sistem saat frekanslarında piyasaya sürülecek. İşlemci yapı olarak Soket 939'u destekleyecek, ama DDR2 belleklerle çalışmayacak. Bu oldukça garip görünüyor. Ama söylentilere göre AMD'nin Egypt, Italy ve Denmark kod adlı işlemcilerinin çıkmasıyla birlikte, DDR2 bellekler de desteklenecek.

Intel'in yol haritasında bu sene için 4 GHz'lik bir işlemci görünüyor. Şubat gibi çıkan ve 90 nm teknolojisine sahip olan Prescott çekirdekli yeni nesil işlemcilerin bunun için tasarlandığını biliyoruz. Ne

söyleyelim, iyi de olmuş. Çünkü bu, işlemcilerin özelliklerinin çeşitlenmesine yol açmış.

Pentium 4 660, Athlon 64'e karşı: 64 bit işlemcilerin savaşı

Masaüstünde 64 bit denildiğinde aklı ilk AMD gelir. 64 bit işlemcisini daha yazılım desteği yokken piyasaya süren AMD, uzun zamandır uygun anı kolluyordu. Ve Windows'un 64 bit sürümü (Windows XP Professional x64) nihayet piyasaya çıktı. Bununla birlikte, durumda büyük bir değişiklik var: AMD artık 64 bit kulvarında tek değil. Ne rastlantıdır ki, Windows'un 64 bit sürümünün çıkışı, Intel'in 64 bit masaüstü işlemcisinin açıklanışıyla üst üste geliyor. Intel'in 6xx serisi olarak adlandırılan işlemcileri, EM64T genişlemesi sayesinde AMD64 teknolojisiyle uyumlu; yani EM64T, birçok alanda AMD'nin x86-64 teknolojisine benzer özellikler taşıyor. Örneğin Intel de tıpkı AMD gibi Legacy-Mode (32 bit / 32 bit), Compatibility (64 bit / 32 bit) ve 64 bit Mod'ları (64bit / 64bit) destekliyor. Bunun anlamı, her iki işlemcinin de hem 32 hem de 64 bit işlevleri yerine getirebilmesi. Kısacası,

AMD'nin uzun süredir yolunu gözlediği Windows XP işletim sisteminde, Intel'in işlemcileri de çalışabiliyor. Ama Intel'in yenilikleri bununla sınırlı değil: Intel'in 6xx serisi işlemcilerinde önceki seriye göre transistör sayısında artışa gidilmemiş. Ayrıca voltaj değerinde ve Hyperthreading entegrasyonunda da değişiklik yok. Buna karşın NX-Bit, EIST ve EM64T gibi teknolojiler ile SSE3 komut setleri eklenmiş. Hatta, testimize katılan Intel işlemcilerde en köklü değişikliğe, 64 bit ve SSE3 komut setiyle birlikte NX bit teknolojisi-ne destek veren yeni Extreme Edition işlemcilerinde şahit olduk.

Fan montajında kolaylık: Hayati önem taşıyan CPU fanları, önceki işlemcilere göre çok daha kolay monte edilebiliyor.

AMD cephesinde durum farklı. AMD, Pentium 4'un yeni nesil 64 bit işlemcilerini bir tehdit olarak görmüş olmalı ki, yeni işlemcisi Athlon 64 4000+'ı piyasaya sürdü. Bu yeni işlemcinin ayırt edici özelliği, 3800+'dan daha yüksek bir sistem saat frekansına sahip olması değil, L2 ön belleğinin 512 KB'tan 1.024 KB'a çıkması. Burada bizim ilimizi çeken, Athlon FX-53 işlemcilerin de bu özelliğe sahip olması. Dolayısıyla AMD'nin köşeye sıkışıp FX-53'ü 4000+ adıyla lanse etmesi aklımıza ilk gelen şey oldu. Tabii Winchester çekirdekli AMD işlemcilerini de unutmamak gerek. Hatırlayanlar bilir, AMD Winchester çekirdeği ile 90 nm teknolojisine geçmiş durumda. Soket 939 yapısını destekleyen Winchester, düşük güç tüketimi ile oldukça etkili.

64 bittten fazlası: Solucanlara ve virüslere karşı koruma

Yeni nesil işlemcilerde bulunan bellek koruma özelliği sayesinde, tehlikeli kodlar baştan blok edilebiliyor. AMD işlemciler ile başlayan bu teknoloji (No Execute, ya- →

Name: AMD Athlon 64 4000+

Code Name: ClawHammer Brand ID: 4

Package: Socket 939

Technology: 0.13 µ Voltage: 1.488 v

Specification: AMD Athlon(TM) 64 Processor 4000+

Family: F Model: 7 Stepping: A

Ext. Family: F Ext. Model: 7 Revision: SH7-CG

Instructions: MMX (+), 3DNow! (+), SSE, SSE2, x86-64

Teknik özelliklerdeki benzerlik:

AMD'nin 4000+ ile FX-53 işlemcileri arasındaki en belirgin fark, birinin Soket 939 diğeri Soket 940 mimarisinde olması.

Clocks

Core Speed: 2412.4 MHz

Multiplier: x12.0

HTT: 201.0 MHz

Bus Speed:

Cache

L1 Data: 64 KBytes

L1 Code: 64 KBytes

Level 2: 1024 KBytes

Level 3:

Processor Selection: CPU #1 APIC ID: 0

ni NX) Intel'in de ilgisini çekti. Bu özellik, yeni nesil Xeon ve P4 işlemcilerde "Execute Disable Bit" adıyla yer alıyor. Bu tarz bir teknolojiye, yazılım desteğinin de önemi büyük. Windows XP, Service Pack 2 ile bu teknolojiyi şaşırtıcı derecede destekliyor ve Truva atlarına karşı koruma sağlıyor; üstelik de hiçbir üçüncü parti güvenlik programı kurmadan.

Güçlü ve sessiz PC konseptine adım adım yaklaşıyoruz

Peki, işlemcinin üzerinde ağır yük yokken yüksek saat hızında çalışmasına ne gerek var? Örneğin 3 GHz'de bekleyeceğine, 800 MHz'de beklese daha doğru olmaz mı? Evet, en azından güvenlik kadar büyük önem taşıyan bir özellik de güç tüketimi. Intel, yeni işlemci ailesine, dizüstü sistemlerden bildiğimiz Intel Speedstep teknolojisini entegre etti. EIST olarak da adlandırılan bu teknoloji AMD'nin çok daha önceden çıkardığı Cool & Quiet teknolojisinden pek farklı değil. Her iki sistemin çalışma ilkesi, yük altında olmaması durumunda işlemcinin voltajını adım adım düşürmek. Bu sayede ısı değerleri de düşüyor ve fan düşük hızda çalıştırılıyor; böylelikle sessiz PC konseptine bir adım daha yaklaşılmış oluyor.

Intel 6xx serisi ile L2 ön belleği iki katına çıkarmış. Kullanılan çekirdek ise 2 MB L2 bellekli Xeon işlemcisine benzer olan Prescott-2M. Intel'in Extreme Edition serisi işlemcilerinin bu nitelikleri sayesinde büyük bir avantaj teşkil ettiği biliniyor. Pentium 4 3.73 GHz Extreme Edition'un şimdiki farkıysa 800 yerine 1.066 MHz'lik

Name	Intel Pentium 4 EE					
Code Name	Prescott	Brand ID				
Package	LGA775					
Technology	0.09 µ	Voltage				
Specification	Genuine Intel(R) CPU 3.73GHz (ES)					
Family	F	Model	4	Stepping	3	
Ext. Family	0	Ext. Model	0	Revision	ND	
Instructions	MMX, SSE, SSE2, SSE3, x86-64					
Clocks						
Core Speed	3733.4 MHz		L1 Data			16 KBytes
Multiplier	x 14.0		L1 Trace			12 Kops
FSB	266.7 MHz		Level 2			2048 KBytes
Bus Speed	1066.7 MHz		Level 3			
Cache						
Processor Selection			CPU #1	APIC ID		0
Version 1.27.2						

**En iyisini isteyenlere
Extreme Edition :**
1.066 Mhz FSB ve 3,7
GHz sistem saat
frekans değeri ile
masaüstünün en
performanslı 64 bit
işlemcisi

FSB değerini kullanması. Ayrıca işlemci eskiye kıyasla daha hızlı bir L2 ön belleğe sahip ve üretiminde 130 nm'den 90 nm teknolojisine geçilmiş. Bu geçişin avantajı, Extreme Edition'un 20 basamaklı Pipeline'inin 31 basamağa çıkartılması ve veri trafiğinin daha rahat yapılması.

Test platformunu nasıl oluşturduk? Windows XP 64 bit ile ilk testler

Intel işlemciler için, firmanın i925 XE yonga setli kendi anakartını kullandık. Bellek olarak Corsair'in 533 MHz'lik DDR2 modüllerini, (2 x 512 MB) depolama içinse Western Digital'in SATA arabirimli ve 10.000 rpm'lik Raptor'unu kul-

landık. Ekran kartımız HIS'in 256 MB bellekli ATI X800 yonga setli modeliydi. 480 Watt'lık Tagan güç kaynağı, bu sistemi tamamlayan son parça oldu. Testlerimizi ilkin Windows XP Pro SP2 ile 32 bitte gerçekleştirdik, sonra da Windows XP Pro x64'ü kullanarak 64 bit uygulamalarla kıyaslamalar yaptık.

AMD sistemlerde, Intel sistemlerde kullandığımız disk, güç kaynağı ve ekran kartını kullandık. Anakart ise Gigabyte'in GA-K8NXP-SLI modeliydi. Bellekler ise yine Corsair'in DDR 400 modülleri. Intel'in Pentium 4 Extreme Edition 3.73 GHz ürünü dışında, bellek frekansı (400 MHz, P4 EE'de 533 Mhz) tüm sistemler- →

İŞLEMÇİLERİ NASIL TEST ETTİK?

■ İşlemci testini Windows XP'nin 32 bit ve 64 bit sürümleriyle gerçekleştirdik. Çeşitli test uygulamaları sonucunda dört ana kategori belirledik. Bunlar:

► **Multimedya performansı:** Toplam değerlendirilmede %30 bir pay sahibi olan Multimedya performansı için PC Mark 2004 ve SiSoftSandra 2005 Pro sürümlerini kullandık. Burada resim sıkıştırma, ses codec'i, DivX codec ve dosya şifreleme gibi çeşitli uygulamalarla performans sonuçları elde ettik ve puanladık. 32 bit uygulamalar için PCMark 2004, 64 bit içinse SiSoft Sandra 2005 Pro kullanıldı.

► **Matematiksel hesap gücü:** ScienceMark 2.0 ve Crystal Mark, çeşitli matema-

tiksel hesaplamak için kullanıldı (tesstte %30 ağırlığa sahip). Her iki test programının da hem 32 hem de 64 bit sürümlere sahip olması, aradaki farkı olanca netliğiyle görmemizi sağladı. Bu yüzden L1 ve L2 ön belleklerin performans değerleri ile kodlama ve komut setlerinin çalışma performansı hakkında bilgi edinebildik.

► **3B işlev performansı:** Futuremark'ın son sürüm 3D Mark 2005 Pro yazılımı, işlemcinin belli 3B işlevlerinin açık ve kapalı olduğu hallerdeki performansı ölçmek için kullanıldı. Bu performansı, yazılımın içinde bulunan CPU test prosedürü ile belirledik. Buna ek olarak, Cinebench 2003 ile işlemcinin OpenGL'deki Rendering perfor-

mansı da hesaplandı. Bu kategori, toplam değerlendirmede %10'luk bir paya sahip.

► **Oyun performansı:** Olmazsa olmazlar arasında yer alan oyun performansı, %30'luk bir katkı ile toplam performansta belirleyici rol oynadı. Günümüzün popüler oyunları olan Doom3 ve FarCry ile Direct3D ve OpenGL performansları ölçülebildi. Bu oyunlar için 64 bit ekran kartı sürücülerini kullandık.

Ama oyunlar temelde 32 bite göre yazılmış olduğundan, 64 bit destekli Chronicles of Riddick oyununu da işin içine kattık. Test programları 32 bit olmalarına karşın 64 bit grafik kutu sürücülerini kullandık.

de eşitti. Athlon FX-53'te ise farklı olarak 256 MB Geforce 6800 ekran kartı (anakarttan dolayı) kullanıldı. PCMark 2004, 3D Mark 2005 Pro, Cinebench 2003, SiSoftSandra 2005, CrystalMark, ScienceMark 2.0 gibi uygulamalar ve FarCry, Doom3 ve Chronicles of Riddick gibi oyunlar, 32 bit test platformunu oluşturdu. Bunlardan SiSoftSandra 2005, CrystalMark, ScienceMark 2.0 ve Chronicles of Riddick aynı zamanda 64 bit test platformunda da yer aldı.

Multimedya ve ofiste Intel, oyunlarda AMD farkı

AMD Athlon 64 4000+, AMD'nin son nesil 130 nm teknolojiyi işlemcisi. Soket 939 yapısında olan bu işlemci, iki kat L2 önbellek ve 2,4 GHz hız değeriyle, yine 2,4 GHz'lik 3800+'dan çok farklı değil. Esasında bu bizi pek şaşırtmadı. Çünkü AMD, Athlon 64 işlemcilerin bellek veri yollarını fazlasıyla başarılı yapmıştı ve bunun sonucunda da L2 önbellek çok da etkili olamadı. Yine de multimedya uygulamalarında ve oyunlarda %5 civarına kadar çıkabilen bir avantaj farkı olduğunu söylememiz lazım.

Buna karşın ofis ve multimedya uygulamalarında hemen hemen bir fark yok. Oysa Intel cephesine bakıldığında farklılıklar hemen görülüyor. 4000+, birçok uygulamada Intel'in 64 bit işlemcilerini zor-

nForce 4 Ultra: AMD Soket 939 işlemciler için piyasaya sürülen yeni yonga seti, oldukça performanslı.

lamasını bildi. Farkı yaratan, Pentium 4'ün bazı özelliklerini etkili kullanabilen video ve multimedya uygulamaları oldu. Yeni Extreme Edition da 6xx serisinin 800 Mhz FSB değerine karşın 1.066 MHz FSB değeri ile %1-5 arası bir avantaj sağladı.

64 bit mimari, yenilenmiş önbellek ve 1066 MHz'lik FSB hızı

Birçok uygulamada birinci olan bu işlemci, ezici üstünlüğünü ortaya koydu. Ama AMD işlemciler de buna karşın oyunlarda üstünlük sağladı. Ayrıca 64 bit teknolojiyi daha etkili kullanabilen ve özellikle yonga seti sürücülerinde daha geniş bir destek

bulan AMD, bu sayede performansını artırdı. AMD, güç tasarrufu konusunda da başı çekiyordu. Yaptığımız denemelerde, Stepping'de Athlon 64'ün 1 GHz'e kadar düştüğünü gördük. Intel buna karşın 2,8 GHz'in altına düşmedi. Dolayısıyla, AMD işlemcilerinin sessiz PC konsepti için daha uygun bir seçenek teşkil ettiğini söylemek mümkün. Aynısı, virüs koruma işlevi için de söylenebilir. Çünkü AMD, NX özelliği ile daha etkili bir koruma sağlıyor. Buna ek olarak oyunlarda da iyi bir performans sergiliyor.

Örneğin, test tablomuza baktığınızda AMD işlemcilerinin DOOM 3, FarCry ve hatta Riddick'te daha yüksek değerler verdiğini görebilirsiniz. Yine de genelde Intel daha avantajlı: Oyunlarda AMD'nin az gerisinde olan Intel işlemciler, özellikle çoklu işlemlerde iyi bir performans yakalamasını biliyor.

Intel, bu başarıyı, HyperThreading teknolojisine ve yazılımların kendi işlemcisine göre başarılı şekilde optimize edilmiş olmasına borçlu. İnternet ortamında, arka planda çalışan bir güvenlik duvarı, anti virüs veya casusluk önleyici yazılım korumasından yoksun bir halde sörf etmek neredeyse intihar sayılır. Intel işlemciler, fiyat dezavantajına rağmen, yüksek bir saat hızı ve SSE3 komut setleri ile her şeyi lehine çevirebiliyor. ■

Ecevit Bıktım (MCSE-MCSA, ecevitb@chip.com.tr)

ÖZETLE

Ecevit Bıktım
CHIP Test Merkezi
Editörü

■ 64 bit benchmark'larda pek bir sıkıntı çekmedik doğrusu. Sentetik Benchmark olan Sandra 2005 Pro, 64 bit desteği ile ilk sırayı aldı. Matematiksel hesaplamaları göz önünde bulunduran Sciencemark ve CrystalMark da iş görüyor. Oyun kısmında ise Chronicles of Riddick imdadımıza koşuyor. Yaptığımız denemelerde, 64 bit ile 32 bit arasında aman aman bir fark olmadığını, farkın %5 gibi küçük bir rakam olduğunu gördük.

Bunun nedeni de 64 bit sürücülerin tam olarak oturmaması. Testte öne çıkan Intel Extreme

Edition serisi, yine fark yaratmayı başardı. Testin birincisi olan bu işlemci, testlerin büyük kısmında üst sıralarda yer aldı. Tek dezavantajı, yüksek fiyatıyla çoğu kişinin gözünü korkutması. Pentium 4 666 daha iyi iş yapacağı benziyor. Gerek üstün teknoloji entegrasyonu gerekse de işlev çeşitliliği ile oldukça iyi bir seçenek olduğu kesin. Birçok uygulamayı aynı anda çalıştıranlar için HyperThreading özelliği büyük bir avantaj.

Ayrıca değişen teknolojiye ayak uydurmak için de etkili bir seçenek. Intel'in 5 serisi, testimizde biraz sönük kaldı. Nede-

ni, katılan diğer işlemcilerin teknolojik bakımdan üstün olması. Ağabeylerinden fiyat bakımından daha uygun olması, 5 serisi işlemcilerin tek avantajı gibi görünüyor; buna karşın birçok özelliğin eksikliği hissediliyor. Gerek fiyatı, gerekse de performansı ile AMD bambaşka. Oyun oynamayı sevenler AMD'nin bu konuda iddialı olduğunu görmüşlerdir. Özellikle Athlon 64 4000+ bu konuda gücünü rahatça sergiledi. Athlon FX-53 yeni bir platforma geçmek istemeyen kişiler için daha uygun bir seçenek; bu işlemcisi destekleyen anakart,

DDR bellekleri ve AGP arabirimini kullanıyor.

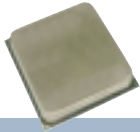
Bu işlemci yeni teknolojilerle donatılmış bir platformla karşımıza gelseydi, çok daha iyi sonuçlar alacağı kesindi. Daha sakın işlemciler peşinde olan kişiler için tavsiye ederiz, testin en iyi fiyat/performans avantajına sahip olan Winchester çekirdekli AMD işlemcileri daha yakından incelemeleri.

AMD bu işlemci ile ısınma derdine bir nokta koymuş görünüyor ve bu sayede, hem masaüstü hem de oturma odasında çalışacak sessiz bir PC peşinde olan kişiler için de başarılı bir seçim.

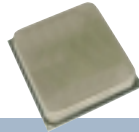

Model	Pentium4 3.73 Ghz EE	Pentium 4 660	Pentium 4 EE
Fiyat	993 \$+KDV	599 \$+KDV	1076 \$+KDV
İnternet (www.)	www.intel.com.tr	www.intel.com.tr	www.intel.com.tr
Toplam puan	96	89	84
Multimedya Performans	100	91	89
Matematiksel Hesap Gücü	96	89	75
3D Fonksiyonları Performans	98	89	91
Oyunlar (Direct 3D/Open GL)	92	87	85
Fiyat/Performans	kötü	orta	kötü
Özetle	Performansı gibi fiyatı da oldukça yüksek	2 MB'lık L2 ön bellek, 64 bit mimari, yüksek performans.	L2 ve L3 ön belleği ile iyi bir performans değeri yakalıyor.
Teknik veriler			
Kod Adı	Prescott	Prescott	Galattin
Mimari	32/64 bit	32/64 bit	32 bit
İşlemci Teknolojisi (mikron)	0.09	0.09	0.13
Form Faktör	LGA 775	LGA 775	LGA 775
Çekirdek Hızı (GHz)	3.73 GHz	3.6 GHz	3.4 GHz
FSB (MHz)	266.7	200	200
Çarpan (x)	14	18	17
L1/L2/L3 ön Bellek (Kbyte)	16/2048/0	16/2048/0	8/512/2048
Komut Seti	MMX, SSE, SSE2, SSE3, X86-64	MMX, SSE, SSE2, SSE3, x86-64	MMX, SSE, SSE2
Test sonuçları			
PCMark2004			
CPU Toplam	5781	5455	5208
Image Processing (M pixel/sn)	18.491	17.179	15.545
Audio Conversion (KB/sn)	2925.327	2829.573	3011.163
WMV Video Compression (fps)	64.373	61.511	60.277
Divx Video Compression (fps)	86.281	83.64	70.984
SiSoftSandra 2005 PRO 32/64 bit			
CPU Arithmetic Dhrystone ALU (MIPS)	13100	10666	10441
CPU Arithmetic Whetstone FPU (MIPS)	5060	4422	4257
ScienceMark 2.0 32/64 bit			
Molecular Dynamics	2197.06	1745.58	1077.38
Primordia	1257.64	942.96	950.05
Stream	1449.54	1284.17	1155.69
CrystalMark 32/64 bit			
Mikro FPU	2166	2323	2265
RandMeanSS	5867	5874	2128
FFT	2607	2514	2236
Mandelbrot	2203	2126	2282
3D Mark 2005 PRO (Toplam CPU)	5983	5111	4869
Cinebench 2003			
Rendering xCPU (CB-CPU)	394	380	407
Rendering xCPU Time (sn)	66.8	69.2	64.7
Far Cry (fps)	80.02	77.31	76.15
Doom 3 (fps)	98.6	89.4	89.8
Chronicles of Riddick 32/64 bit (fps)	41.89	38.69	37.12

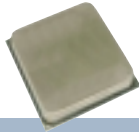
4

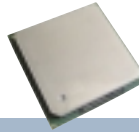
5

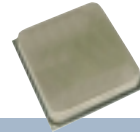
6

7

8

Althlon
64 4000+Althlon
FX-53Althlon
64 3800+Pentium
4 560Althlon
64 3200+Althlon
64 3000+

532 \$+KDV

706 \$+KDV

365 \$+KDV

419 \$+KDV

190 \$+KDV

146 \$+KDV

www.amd.com.tr

www.amd.com.tr

www.amd.com.tr

www.intel.com.tr

www.amd.com.tr

www.amd.com.tr

83 ■■■■■■

83 ■■■■■■

81 ■■■■■■

74 ■■■■■■

72 ■■■■■■

68 ■■■■■■

Puan 0 50 100

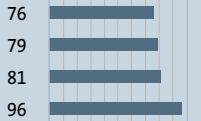
Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

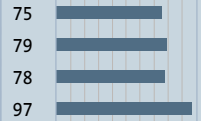
Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

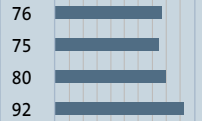
Puan 0 50 100

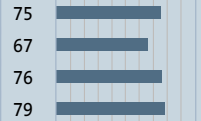
orta

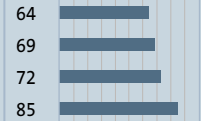
kötü

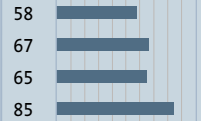
orta

orta

iyi

çok iyi

AMD'nin en iddialısı,
oyuncular için birebir.4000+'dan pek farkı yok,
940 pin yüzünden anakart
desteği zayıf.4000+ gibi 2,4 GHz'de
çalışıyor, maliyeti daha
düşük.32 bit mimari destekliyor,
EIST ve XD desteğinden
yoksun.AMD'nin 0.09 mikron
teknolojili ilk işlemcisi.En iyi Fiyat/Performans
oranına sahip, gelecek
vaat ediyor.

ClawHammer

SledgeHammer

NewCastle

Prescott

Winchester

Winchester

32/64 bit

32/64 bit

32/64 bit

32 bit

32/64 bit

32/64 bit

0.13

0.13

0.13

0.09

0.09

0.09

Socket 939

Socket 940

Socket 939

LGA 775

Socket 939

Socket 939

2.4 GHz

2.4 GHz

2.4 GHz

3.6 GHz

2 GHz

1.8 GHz

200

200

200

200

200

200

12

12

12

18

10

9

64/1024/0

64/1024/0

64/512/0

16/1024/0

64/512/0

64/512/0

MMX, SSE, SSE2, 3D Now!, x86-64

MMX, SSE, SSE2, 3D Now!, x86-64

MMX, SSE, SSE2, 3D Now!, x86-64

MMX, SSE, SSE2, SSE3

MMX, SSE, SSE2, 3D Now!, x86-64

MMX, SSE, SSE2, 3D Now!, x86-64

4548

4444

4510

4393

3874

3482

14.749

14.649

14.731

13.077

12.317

11.071

3189.83

3156.95

3185.391

2457.7

2657.064

2398.983

57.272

55.095

56.782

49.43

48.242

43.82

71.272

68.225

68.811

70.52

62.387

57.363

11847

11025

11739

9262.5

9773

8853

4334

4190

4331

3426

3597

3257

2175.26

2067.58

1883.74

907.11

1588.92

1854.22

985.54

965.52

976.84

788.59

824.16

741.36

1314.03

1240.62

1313.33

1076.78

1284.34

1274.8

1164

1156

1163

1763

968

870

3930

5638

2997

2984

3686

3271

2060

2047

2055

2169

1715

1540

1547

1538

1545

1749

1286

1157

4729

4467

4559

4220

4386

4055

340

334

340

334

285

257

77.3

78.7

77.3

78.7

92.4

102.6

80.69

76.69

74.8

69.91

66.91

60.61

109.5

103.8

106

85.2

93.9

88.5

44.19

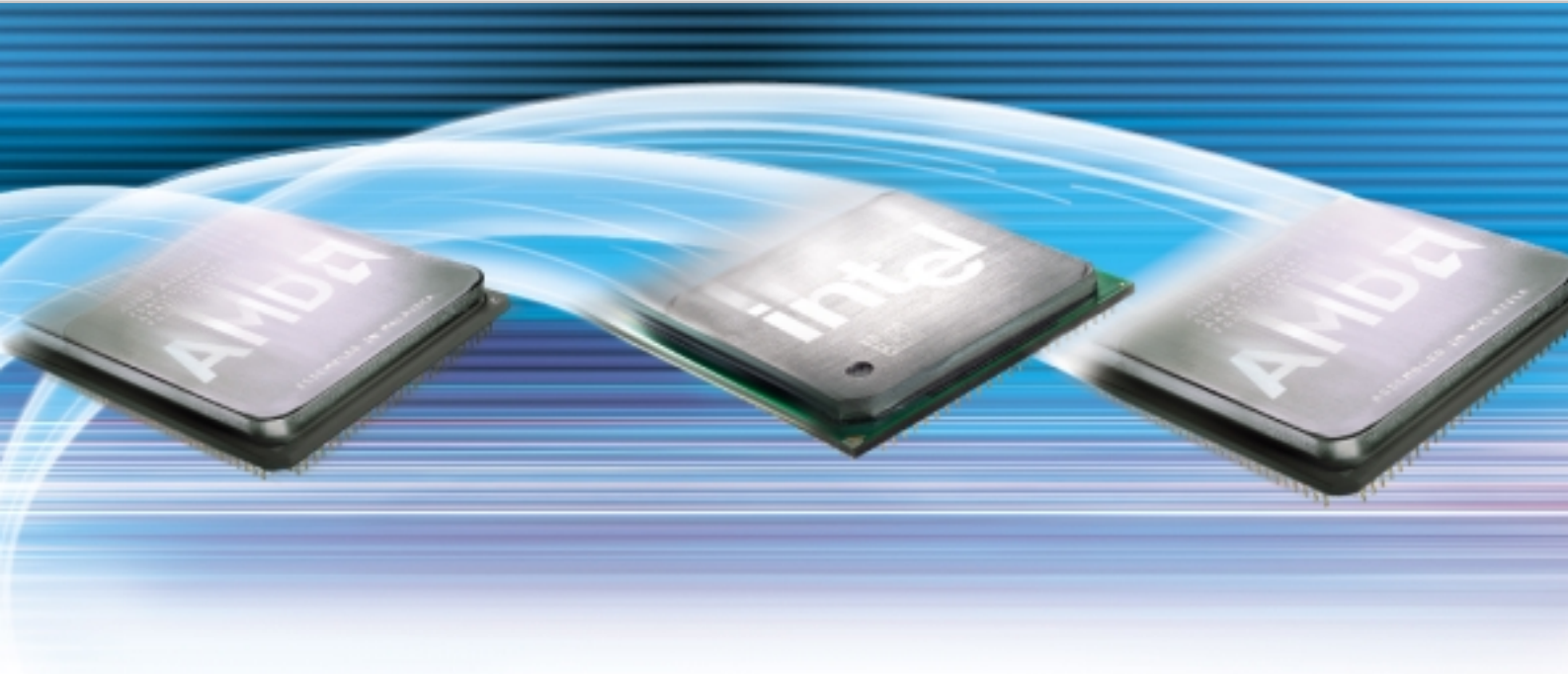
43.19

43.61

34.02

42.02

41.12

Winchester işlemcilere overclock

Overclock'la 500 \$ birden tasarruf edin

AMD ve Intel'in en yeni işlemcileri, overclock meraklılarının iştahlarını kabartıyor. Ancak Athlon 64 işlemcileri düzgün bir şekilde overclock etmek, sanıldığı kadar basit değil. Doğru bileşenler ve ayarlarla Athlon FX55 hızına nasıl ulaşabileceğinizi overclock testimizde açıklıyoruz.

Karşılaştırmalı işlemci testimize katılan 90 nm üretim teknolojiyle üretilmiş iki Winchester işlemcisi, Athlon 64 3000+ ve 3200+ (Socket 939) Intel işlemcilere göre çok daha düşük gerçek saat hızlarına sahipler (1.800 ve 2.000 MHz). AMD, düşük üretim süreci ve saat hızı sayesinde CPU'nun çekirdek voltajını 1,4 volta kadar düşürmeyi ve bu sayede işlemcileri için çok daha düşük bir çalışma ısı elde etmeyi başarmış. Bu sayede, stok soğutmalı bir Newcastle işlemcisinden yaklaşık 20 derece daha düşük bir ısı üretiyor. Overclock için bunun anlamı, düşük sıcaklıkların çoğu durumda overclock potansiyelini ciddi ölçüde artırması.

Overclock testimiz için işlemcilerin

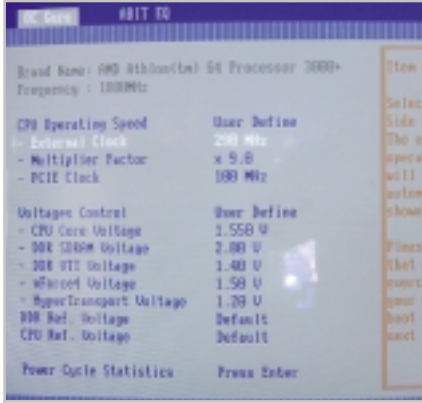
karşılaştırmalı testinde kullandığımız Gigabyte K8NXP SLI anakart yerine Nforce 4 Ultra yonga setli ABIT Fatal1ty AN8 anakartı tercih ettik, zira bu anakart, overclock için daha fazla parametrenin daha kolay ayarlanmasına izin veriyor ve daha esnek bir zemin sağlıyor. Test platformunun diğer bileşenleri ise aynı kaldı, işletim sistemi olarak Windows XP SP2 kullandık.

Athlon 64 işlemciler için en sağlıklı overclock yöntemi

FX olmayan bir Athlon 64 işlemciyi (dolaylı da olsa) HTT (HyperTransport) referans hızı üzerinden overclock etmeniz gerekiyor, zira CPU çarpanını standart frekans için kullanılan değerine çıkarmanız mümkün değil. Athlon 64

3000+ için bu durumu şöyle açıklayabiliriz: Standart frekans, 9 x 200 MHz HTT referans hızı = 1.800 MHz toplam frekansa tekabül eder, yani işlemcinin reel çalışma hızı 1.800 MHz'dir. Böylece 9'a kadar tüm işlemci çarpanlarını kullanmak mümkündür. Windows altında çeşitli yazılımlarla overclock işlemi, işletim sisteminin kilitlenmeler sırasında bozulmasına neden olabileceğinden pek tavsiye ettiğimiz bir yöntem değil. Bunun yerine, BIOS altından, anakartınızın size sunduğu seçeneklerle yapacağınız overclock daha iyi sonuçlar verecektir.

Genel olarak referans frekansın ne kadar yüksek seçilebileceğine dair bir limit yoktur. Önemli olan; işlemci, bellek, HTT, PCI, AGP ve PCIe frekanslarının sınırlarında kalmasıdır. Buradaki sınırlayıcı →

BIOS'tan overclock : ABIT'in µGuru'su ile Athlon 64 işlemciler BIOS altından kolayca overclock edilebiliyor.

tek etken anakart ve yonga setli kalitesinin bileşimi ve bunların referans frekansları temiz bir şekilde belirleyip bu hızlarda tutabilmesidir. Bu bağlamda, 250-400 MHz arasında referans frekanslarla alınmış ekran görüntüleri, doğru bölen ve çarpanlarla kolayca alınabilir ve bir sistemin performansı hakkında fikir vermez. Bu ekran görüntülerine itibar etmeyin.

Adım adım overclock: Zincirin en zayıf halkasını bulun

Bu kadar teorik bilgiden sonra overclock işleminin pratikini açıklayalım. Öncelikle CPU ve RAM'inizin hangi hızlara kadar çıkabildiğini, başka bir deyişle, zincirin zayıf halkasını belirlemeniz gerekiyor. FSB/HTT hızını maksimuma çıkararak başlayalım. (Testimizde kullandığımız ABIT Fatal1ty AN8 anakartta overclock seçenekleri en baştaki µGuru Utility menüsü altında bulunuyor, bellek zamanlamaları içinse *Advanced Chipset Features* menüsüne girmemiz gerekecek.)

- CPU çarpanını 6 veya 7 gibi değere düşürün, böylece CPU'yu overclock'tan izole etmiş olursunuz.
- Bellek ayarlarını SPD ve DDR200 (100 MHz) olarak ayarlayın, bu da belleğin zayıf halka olmasını engelleyecektir.
- HTT/FSB'yi bilgisayar açılmayınca kadar artırın, bu son değerden %5 düşürün (HTTx0.95), bu, sizin çıkabileceğiniz maksimum HTT frekansdır.

Daha sonra ise CPU'nuzun çıkabileceği maksimum hızı bulmanız gerekiyor:

- Saat çarpanını maksimuma ayarlayın (3000+ için 9 mesela).
- 130 nm işlemciler için çekirdek voltajı (vcore) 1.65 volt, 90 nm işlemciler içinse 1,55 volt olarak ayarlayın.
- RAM'leri SPD ve 100 MHz olarak ayarlayın, böylece RAM'leriniz overclock ba-

şarısını etkilemeyecektir.

- 200 MHz HTT'den başlayarak 5 MHz'lik adımlarla hızı artırın ve Prime 95 (<http://www.mersenne.org/freesoft.htm>) gibi bir yazılımla her defasında beş dakika boyunca stabilite testi yapın.
- Prime 95 hata verdiği anda hızı yine %5 düşürün, bu işlemcinizin çıkabileceği maksimum hızdır. Daha sonra bu hızda uzun süreli stabilite testi yapın.

Son olarak da belleğinizin maksimum hızını tespit etmeniz gerekiyor. Burada bellek zamanlamalarıyla oynama şansınız

olduğu için bu işlem uzun sürebilir, ancak 1T oranını mutlaka korumaya çalışın.

- Bellek hızını 200 MHz'e ve 2.5-4-3-7 1T olarak ayarlayın ve anakartın sunduğu maksimum voltajı verin (2.9 volta kadar olabilir).

- CPU'yu yine etkisiz kılmak için çarpanını 6 veya 7 olarak seçin.

- HTT'yi (ilk tespit ettiğiniz değer) anakartın izin verdiği maksimum değere veya memtest86'da (www.memtest86.com) test 5 ve test 6'da hata alana kadar artırın.

- memtest86'da hata almaya başladığınız anda hızı yine %5 düşürün, elde ettiğiniz →

TEMEL BİLGİLER

» RAM, CPU, HTT ve referans frekansları

Öncelikle Athlon 64 işlemcilerdeki en önemli 4 frekansı açıklayarak, bu işlemcilerle overclock'un aslında sanıldığı kadar basit olmadığını belirtmeliyiz:

- Referans frekans (200-400 MHz arası)
- CPU frekansı (1.800-2.600 MHz arası)
- RAM frekansı (133-300 MHz arası)
- HTT frekansı (600-1.000 MHz)

Burada referans frekansının performans üzerinde hiçbir etkisi olmadığını baştan söyleyelim. Bunu sadece diğerleri için frekansı belirleyen bir referans olarak görmek gerekiyor.

- CPU frekansı = CPU çarpanı * referans frekans
- RAM frekansı = CPU frekansı / RAM böleni (divider)
- HTT frekansı = LDT çarpanı * referans frekans formülleriyle hesaplanır.

Hemen hemen hiçbir Athlon 64 anakartında RAM böleni doğrudan seçmek mümkün değildir. Bunun yerine, genelde BIOS'ta "DDR400", "DDR333", "DDR266" ve "DDR200" gibi seçenekler sunulur. Ancak gerçekte bu ilgili bellek bölentinin sadece küçük bir parçasıdır, asıl bellek bö-

leni, her zaman işlemcinin seçili CPU çarpanına bağlıdır. 10 CPU çarpanına ve 2.000 MHz gerçek saat hızına sahip Athlon 3200+ işlemcimiz bu durumu en iyi şekilde açıklıyor:

- DDR400 seçilirse, anakart RAM için /10 çarpanını kullanacaktır, bu da 2.000 MHz /10 = 200 MHz'e tekabül eder.
- DDR333 seçilirse, anakart RAM için /12 çarpanını kullanır, bu da 2.000 MHz /12 = 166 MHz'e tekabül eder

Kısaca DDR400, DDR333 gibi ifadeler değişik RAM böleneri için sadece sembolik bir anlam ifade ediyor. Bunlar aslında CPU frekansına bağlılar ve bundan dolayı overclock esnasında RAM spesifikasyonunun çok üzerinde değerlere çıkma tehlikesi söz konusu.

Bu yüzden mesela 3200+'da 10x240 MHz'e overclock yapıp, DDR333 seçilirse RAM için /12 böleni devreye girecek ve 2400/12= 200 MHz bellek frekansı ortaya çıkacaktır ki, bu da yine DDR400 frekansına tekabül eder. 11x220 MHz'de ise (2.420 MHz) durum değişiyor. Burada işlemci normal frekansta (11x200) ve DDR333 bölende bir /14 böleneri seçecektir (yaklaşık 157 MHz), zira spesifikasyona göre /13 ile 169 MHz daha yakın olsa da 166 MHz'in üzerinde bir değer olduğu için buna izin verilmez. Bu /14 böleni 11x220 MHz'de de devreye girecek ve belleğin 2420/14= 173 MHz'de çalışmasına neden olacaktır. Bölenerin etkisini kavradıysanız Athlon 64 işlemcinizi doğru bir şekilde overclock etmek artık daha kolay olacaktır, zira tüm frekansları böylece hesaplamamız mümkün. Ayrıca Cool N' Quiet'ı mutlaka BIOS'tan iptal edin, aksi halde overclock'tan bir sonuç alamazsınız.

DDR400 Timing Settings	Normal
- DRAM Clock	200 MHz
- CAS Latency Time	2.5
- Row Cycle Time	11 Cycles
- Row Refresh Cycle Time	14 Cycles
- RAS to CAS Delay	2 Cycles
- RAS to RAS Delay	2 Cycles
- Min. RAS Active Time	5 Cycles
- RAS Precharge Time	2 Cycles
- Write Recovery Time	2 Cycles
- Write to Read Delay	2 Cycles
- Read to Write Delay	4 Cycles
- DRAM Command Rate	1 T
- Burst Length	4 bursts

RAM ayarları: Başarılı bir overclock için bu ayarlarla oynamak şart.

VOLTAJLAR

» Daha stabil bir çalışma için elektrik işkencesi

VCore / CPU voltajı: Yüksek saat hızlarının işlemciyi stabilize etmeye yarar, 1.75 voltun üstüne çıkmamaya ve işlemcinin 55 derecenin altında bir sıcaklıkta kalmasına dikkat edin.

VDimm / RAM voltajı: Yüksek frekanslarda RAM'in stabilizasyonu için, 3.2 voltun altındaki değerler tavsiye edilir.

VDD voltajı/Northbridge/Southbridge: Bu değerlerle oynamanız tavsiye edilmez ve Athlon 64 işlemcilerde etkisi de yok denecek kadar azdır.

HT voltajı: Daha önce de belirttiğimiz gi-

bi HT linkin overclock edilmesinin hemen hiçbir anlamı yoktur, bu yüzden spesifikasyonun üzerindeki değerlere çıkmaya hiç gerek yok.

Ayrıca PCI veriyolunu 33,3 MHz'de, PCI-Express veriyolunu 100 MHz'de ve AGP veriyolunu 66,6 MHz frekansta çalıştırmaya dikkat edin, bu sayede ekran kartları, sabit disk ve diğer bileşenler yüzünden çıkabilecek sorunları engellemiş olursunuz. Çoğu anakartta bu iki veriyolunu sabit hızlarda çalıştırmak için seçenekler bulunur.

değer RAM'inizin çıkabileceği maksimum değerdir.

Son olarak elde ettiğiniz bu üç değeri en iyi şekilde kombine etmeniz gerekiyor. Burada unutmamanız gereken CPU'nun saat hızının (benchmark testlerimize ba-

Sadece 210 MHz'e kadar çıkabilen ucuz RAM'leriniz varsa, bellek hızını bu değere yakın tutmak için bellek bölenerleri (memory divider) kullanmanız kaçınılmazdır. Bu örnekte bellek frekansını 210 MHz'in altında tutabilmek için RAM'leri DDR266 olarak ayarlamanız gerekiyor ki bu da 195 MHz'lik bir bellek hızına teka-bül ediyor. Bu durumda bellek zamanlamalarını artırarak daha yüksek bellek hızına çıkmayı deneyebilir veya 195 MHz ile idare edebilirsiniz. Ya da tüm bu sonuçlardan memnun kalmazsanız CPU çarpanını düşürüp her şeye baştan başlayabilirsiniz. Maksimum CPU ve bellek hızına birlikte ulaşmak her zaman istediğiniz şekilde mümkün olmayabilir. Bu durumda ya daha kaliteli bellekler kullanmak ya da ikisinden birinden taviz vermek zorundasınız. Uzun lafın kısıası, Athlon 64 overclock işlemi uzun ve sabır isteyen bir süreç, ancak denemeler ve yanı-lmalar sonucunda bu işi daha iyi öğrenecek ve daha stabil ve optimal hızlara ulaşabileceksiniz.

» Overclock testleri: 3000+ ve 3200+ ile hızın doruklarında

90 nanometrelik iki işlemciden ilk olarak 3200+'ı overclock işkencesine tabi tuttuk. İşlemcinin 2.610 MHz'e (290*9) kadar fazla ısınmadan (yaklaşık 47 derecede) çalışabildiğini gördük. Kullandığımız

Corsair bellekler, DDR400 seçiliyken 261 MHz'te (2610/10) çalışmayı, ancak bellek zamanlamaları iyice artırıldığında ve 2T ile başardılar. DDR333 seçildiğinde ise bellek hızı 236 MHz'e düşüyor (2610/11), ancak daha düşük bellek zamanlamaları mümkün olabiliyor. 2,6 GHz'lik hız Athlon 64 4000+ ve Athlon FX53 ile karşılaştırıldığında 200 MHz daha yüksek ve bu doğal olarak da benchmark sonuçlarına yansıyor ve 3200+'ı overclock'lu haliyle zirveye taşıyor. Pentium 4 660 ile yakın benchmark sonuçlarına ulaşan 3200+, daha yüksek saat hızlarıyla Athlon 64 işlemcilerin ne kadar etkili olabileceğinin bir kanıtı.

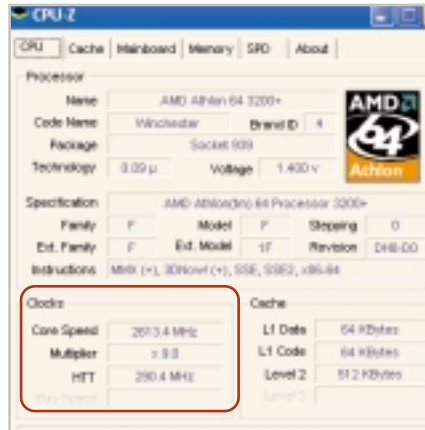
3000+ işlemcimiz ise 3200+ kadar şanslı değildi ve 2,6 GHz sınırını aşamadı. Ancak işlemciyi stabil olarak çalıştırabildiğimiz son hız olan 2.550 MHz'de (300x8.5) bile işlemci 4000+ ve FX53'ten daha hızlı çalışmayı (daha yüksek bellek zamanlamalarına rağmen) başarıyor. ■

Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

BELLEK SORUNLARI

» Memory timing

Overclock başarımındaki en önemli etkenlerden biri de kullandığınız RAM'lerin kalitesidir. RAM'lerde beş önemli zamanlama söz konusu: CAS Latency, RAS to CAS Delay, RAS Precharge, Cycle Time (Tras) ve CPC (command per clock). Kaliteli RAM'ler DDR400 frekansında bu gecikmeleri 2-2-2-5 1T değerlerinde tutabiliyor. Voltaj 2,7 volta yükseltilerek 210-220 MHz'de de bu değerler korunabiliyor, daha yüksek değerlere çıkabilmek içinse bu gecikme sürelerini artırmak gerekiyor ki, başarılı bir overclock için bu kaçınılmaz. 2.5-3-3-3-7 süreleri bir Athlon 64 sistem için makul değerler sayılabilir, 3-4-4-11 daha yüksek hızlara olanak sağ-lasa da bellek zamanlamaları gereksiz yere düşürecek ve CPU'nun belleği daha fazla beklemesine neden olacaktır. Ayrıca CPC'yi 1T'de tutabilmek gerekiyor, 2T ile Athlon 64 sistemlerin performansı oldukça düşebiliyor.

2.6 GHz : Athlon 3200+ işlemcimiz overclock sayesinde 2.6 GHz hızına ulaşmayı başardı.

kınız) en önemli değer olduğudur. Mesela Athlon 3000+ işlemcinizin 2.650 MHz'e kadar stabil çalıştığını gördünüz. 9 çarpanıyla bu işlemcinin bu hızı ulaşabilmesi için 295 HTT'ye ihtiyacı var. Burada RAM'inizi sizi büyük ihtimalle kısıtlayacaktır, zira 1:1 oranda bu 295 MHz hızı teka-bül eder ki, bu da DDR600 demektir.

PCMark 2004 CPU Total

Athlon 64 3000+	3482
Athlon 64 3200+	3874
Athlon 64 4000+	4548
Pentium 4 660	5455
Athlon 64 3000+@2550	+ %46 5096
Athlon 64 3200+@2610	+ %34 5194

3DMark 2005 CPU Testi

Athlon 64 3000+	4055
Athlon 64 3200+	4386
Athlon 64 4000+	4729
Pentium 4 660	5111
Athlon 64 3000+@2550	+ %34 5452
Athlon 64 3200+@2610	+ %24 5453

Doom 3 (640x480, fps)

Athlon 64 3000+	88.5
Athlon 64 3200+	93.9
Athlon 64 4000+	109.5
Pentium 4 660	89.4
Athlon 64 3000+@2550	+ %28 113.5
Athlon 64 3200+@2610	+ %21 113.8

İÇİNDEKİLER

- 58 **2006 TV Trendleri**
Geleceğin TV dünyası
- 62 **Donanım inceleme**
23 yeni ürün testte
- 80 **Cell işlemciler**
CPU'da teknolojik devrim
- 88 **Test: Athlon 64 Anakartlar**
Socket 939'da amansız rekabet
- 96 **Donanım günlüğü**
Donanım dünyasında bu ay
- 98 **CHIP TOP 10**
En iyi donanımlar

Toshiba'dan yeni nesil lityum iyon pil

Pil ömründe devrim

Taşınabilirlik kavramı önem kazandıkça, mobil cihazların pil kullanım süreleri de daha sık dile getirilen bir sorun olarak ön plana çıkıyor.

■ Mobil yenilikleri en fazla destekleyen teknoloji şirketi Intel, mart ayında yaptığı açıklamada, enerji sorununun kısa vadede çözümü olarak görülen yakıt pillerinin bile bir-iki sene önce yaygınlaşamayacağını, bu süre içinde daha az enerji harcayan “küçük” boyutlu işlemciler ve bileşenlere enerji tasarrufu yaparak kullanım sürelerini uzatmak zorunda olduklarını açıkladı. Ancak pil teknolojileri konusunda çalışmalar, hızlı ilerlemese de, yerinde saymıyor. Toshiba, lityum iyon pillerin uzun süreli şarj devrini geride bırakan yeni bir lityum iyon pil ürettiğini açıklayarak, enerji sorununa yeni bir çözüm yaklaşımı getirdi. Şirketin yeni pil modeli, günümüzün tipik lityum iyon pillerinden 60 kat daha hızlı olarak, pil enerji kapasitesinin %80'ini sadece bir dakikada şarj edebiliyor. Aynı zamanda, bu hızlı şarj özelliğini enerji yoğunluğuyla artırılmış performans kalitesiyle birleştiriyor.

1.000 Şarj kapasitesi çok yüksek

Toshiba, elektrikli cihazlar sektörü için nanomateryal teknolojisindeki son gelişmeleri, lityum iyon pil hücreleri üretimindeki deneyimiyle birleştirmiş. Negatif elektrota uygulanan yeni teknolojide, pil şarj edilirken organik sıvı elektrolitlerin azalmasını engelleyen yeni nano partiküller; aynı zamanda elektrotta

herhangi bir zarara neden olmadan lityum iyonlarının fazlasını hemen emiyor ve stok ediyor. Uzun ömürlü lityum iyon piller 1.000 kere şarj edildikten sonra kapasitesinin sadece %1'ini yitiriyor ve çok düşük ısılarda çalışabiliyor. Pil'in, 25°C ısıda kapasitesinin %100'lük kısmını deşarj etme özelliği, -25°C'te %80'e geriliyor. İnce pil sadece bir dakikada kapasitesinin %80'ini şarj ediyor. Tamamen şarj etmek ise sadece birkaç dakika alıyor. Küçük ve hafif olan yeni pil, yüksek bir depolama verimliliği sunuyor. Prototip pil sadece 3.8 mm inceliğinde, 62 mm boyda ve 35 mm derinliğe sahip, kapasitesi ise 600mAh. Bu da marketlerde satılan tek kullanımlık Alkalın pillerle aynı kapasiteye işaret ediyor.

Kutulardan ekvatora her yerde

Yeni pil en yoğun ısılarda bile iyi çalışıyor. -40°C'de kapasitesinin 80%'ini 25°C'de 100%'ünü boşaltabiliyor. Üstelik 45°C gibi yüksek ısılarda bile, 1000 deşarj ve şarj sonrası kullanım kapasitesinin yalnızca %5'ini yitirmiş oluyor. Bu nitelikler, pilin melez cihazlardan mobil telefonlara kadar birbirinden farklı birçok üründe güç kaynağı olarak kullanılabilmesine imkan tanıyor. Ayrıca, yeni pil, lokomotiflerin ve otomobillerin ürettiği enerjiyi hızla depolayabiliyor.

AverTV USB 2.0 Plus piyasaya sunuldu

Her fırsatta televizyon

Avermedia AVerTV USB2.0 Plus piyasaya sunuldu. Rakiplerine göre daha uygun fiyatı ile dikkat çeken harici TV çözümü, PC ve özellikle dizüstü bilgisayarlar kullanıcıları için oldukça cazip. AVerTV USB 2.0 Plus'ta daha önceki sürüme ek olarak FM radyo özelliği eklenmiş. Ayrıca gelişmiş PVR özelliği bulunuyor ki, bu özellik sayesinde kullanıcılar istenilen saat dilimlerinde video kaydı yapabiliyorlar. Üründe

MPEG 1/2/4 ve DivX desteği de mevcut. USB 2.0'dan hızlı bağlantı özelliğinin yanı sıra, kompakt ebatları ve metal kasası ile fazla yer kaplamıyor. Ürün, USB portundan elektrik aldığı için adaptöre ihtiyaç duymuyor ve paketinden özel taşıma kılıfı çıkıyor. USB 2.0 Plus modeli bir önceki modelle göre yeni tuner ile daha üstün görüntü ve daha kaliteli video kayıt imkanı sunuyor.

Bilgi: www.multimedya.com

Mitsubishi projektörler Türkiye pazarında

SE2U ve SL4SU projektör

SE2U ve SL4SU, ileri teknoloji ürünü Mitsubishi projektörlerinden ikisi. Her iki ürün de 800x600 SVGA çözünürlüğe sahip. Mitsubishi SE2U, 1.500 DLP ışık gücü, 2.500 saat ampul öm-

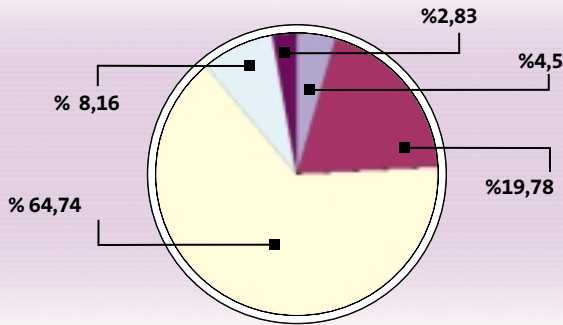
rü, 2.000:1 kontrast ve 26 desibel ses oranıyla şaşırtıcı bir teknolojik düzeyi yansıtırken, sadece 2,6 kg.lık ağırlığı ve şık tasarımıyla göz dolduran SE2U da, 899 Euro'luk fiyatıyla kullanıcıya büyük avantaj sunuyor. 2,7 kg ağırlığındaki diğer model olan SL4SU, 1.700 LCD ışık gücü ve 500:1 kontrast oranının yanı sıra 5.000 saat ampul ömrü ile dikkat çekiyor.

Bilgi: www.empati.com.tr

MONİTÖR BOYUTLARI

Monitörünüz kaç inç?

Kaynak: CHIP Online

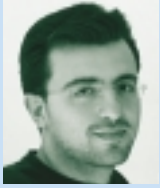
17 inç standardı: Kullanıcıların üçte ikisinden fazlası 17 inç monitör kullandıklarını ifade ediyor. 17 inç monitörler uzun süredir en fazla tercih edilen boyut durumunda.

KISA... KISA...

► **İTÜ'ye yüksek işlem gücü**
İTÜ, Türkiye'nin tek Yüksek Performanslı Bilgi İşlem Merkezi'ndeki araştırmalarını yürütmek için 64 bit Intel Xeon Processor MP tabanlı HP Proliant sunucularını seçtiğini açıkladı. İTÜ, sistem ve bakım maliyetlerini azaltmak ve sistemin performansını yükseltmek için, eski RISC tabanlı sistemden, 120 adet 64 bit Intel Xeon işlemcisinin kullanıldığı yeni süper bilgi işlem sistem grubuna geçti. Saniyede 1.5 Teraflop işlem gücü sağlayan yeni sistem daha karmaşık simülasyonların eskiye kıyasla çok daha yüksek performansla çalıştırmasına izin veriyor.

Bilgi için: www.intel.com

EDİTÖRLERDEN NOTLAR

Kadir Tuztaş,
Editör

Dünya küçülüyor

Büyük, ağır ve hantal bilgisayarlar, çevre birimlere bir müddet sonra rahatsızlık kaynağı olur. Oysa dizüstü bilgisayarlar yaygınlaştıkça veya Apple'ın MacMini'si gibi cihazlar piyasaya çıktıkça, görüyoruz donanım üreticilerinin elinde daha ufağını, daha zarifini yapma imkanı var. Bu güne kadar maliyetleri nedeniyle küçük boyutlu donanımlar üretmekten kaçınıyorlardı ancak artan rekabet artık üreticilerin sadece performansı ön planda tuttukları üretimi anlamsız bıraktı. Kullanıcıların beğenisini kazanmak için tüm yolları deneyen donanım üreticilerinin yakın gelecekte bilgisayarları ve çevre birimlerini giderek küçülttüğüne şahit olacaksınız.

Taşınabilirlik ve tasarımda zirve

Minyon Lifebook P7010

Fujitsu Siemens Computers, ağırlık, ebat ve tasarımda yeni bir sayfa açma iddiasını taşıyan Lifebook P serisini piyasaya çıkarıyor. Lifebook P7010 hafifliği ve küçük bir el çantasına dahi sığabilmesiyle taşınabilirliğe önem verenlere hitap ediyor. Tam donanımlı bir dizüstü bilgisayar olmasına rağmen sadece 1.3 kg ağırlığındaki Lifebook P7010, Intel Centrino Mobil teknolojisi ve Ultra Low Voltage (ULV) işlemci sayesinde minimum güçle maksimum performans sunmayı hedefliyor. Lifebook P7010, ilave pil ile 10,5 saate kadar kesintisiz çalışabiliyor. Entegre modem, WLAN ve Fire Wire desteği ile çok çeşitli bağlantı kurabilme imkanı sağlıyor. Ayrıca S-video, USB, Compact Flash, MMC, SD kart, memory stick yuvaları sayesinde dijital fotoğraf ve filmler kolayca yüklenebiliyor, izlenebiliyor ve

gereğinde CD veya DVD'ye yazılabiliyor. Lifebook P7010, sunum ve filmler için yüksek ses kalitesi sunan hoparlörlere sahip.

Böylece müzik ve ses uygulamalarında da iddialı. Lifebook P7010'un modüler yapısı sayesinde cihaza ikinci pil, optik sürücü veya DVD yazıcı eklenebiliyor. Cihaz ayrıca, sabit disk çok emicisi ve magnezyum kasası sayesinde hafif ve sağlam bir dizüstü olarak da öne çıkıyor.

Fiyat: 3.299 USD +KDV

Bilgi için:

www.fujitsu-siemens.com.tr

Hafif: Küçük ve hafif Lifebook el çantasına dahi sığıyor

HD'ye bayram kıyafeti
Sabit disk kutusu

Harici disk kutuları, sabit diskleri ve optik yazıcı / okuyucuları taşınabilir hale getirdikleri için yaygın talep görmeye başlayan ürünler.

Transdata'nın piyasaya sunduğu 2,5 inç, 3,5 inç ve 5,25 inç USB kutular çık alüminyum kasaları ve etkili soğutma fanları ile dikkat çekiyor. Kullanıcılar bu kutular sayesinde harici disk sürücüler, CD-ROM, CD yazıcı, kombo ve DVD yazıcı gibi donanımları yanında taşıyabiliyor. Kasalar, gerektiğinde çok düşük bir maliyetle terfi edilebiliyor. Bu kutular sayesinde çok pahalı harici ürünler yerine, uygun fiyatlı dahili ürünleri taşınabilir hale getirilebiliyor. Bu harici kutuları kullanarak USB 2.0 üzerinden 480 Mbit/sn hızında veri aktarımı yapmak mümkün.

Bilgi için: www.transdata.com.tr

Evinizde hazır kurulu ağ

Elektrik prizinden internet

Yaksu'dan "kablolu" konforunuza farklı bakış açısı sağlayan yeni bir ürün: Home Plug. Home Plug, elektrik üzerinden internet erişim imkanı sağlayan ve aynı elektrik sayacından güç alan bilgisayarların kablo kullanmadan birbirleriyle iletişimine imkan tanıyan bir sistem. Aynı elektrik sayacına bağlı en az 2, en çok 253 prizde sistem

sorunsuz çalışıyor. Home Plug, ağ üzerinden ses ve görüntü iletimi sağlayan 1.0 standardına uygun bir Ethernet 10 köprü aygıtı. Online oyun oynayabilir, VoIP görüşmeleri yapabilir, web kamerası çalıştırabilir, özetle ağ üzerinden yapmanız gereken tüm işlemleri yapabilirsiniz. Bu ürün sayesinde paralel hat kullanan kaçak kulla-

nıcılara karşı da önlem alınmış. 56 bit DES şifreleme özelliği sayesinde davetsiz misafirlerden korunuyorsunuz. ABD'de ve Avrupa'da örnekleri görüldüğü gibi Yaksu Home Plug ev, okul, otel, kamu kuruluşları, çok katlı binalar, hastaneler gibi birçok alanda kullanılabilecek sıra dışı bir ürün.

Bilgi için: www.yaksu.com

ELEKTRİK PRİZİNDE HAZIR EV AĞI

- Paylaşımlı geniş bant internet erişimi
- İnternet üzerinden sesli görüşme
- Bilgisayarda dosya ve uygulama paylaşımı
- Yazıcı ve çevre birimi paylaşımı
- Ağdan ve çevrim içi oyun oynama imkanı
- Ağ kameraları için LAN bağlantısı
- Kablosuz LAN uzantısı
- T Ethernet (10 Mb/s'lik) protokollerine uyumluluk

- 10 Mb/s'lik Auto MD/MDx destekleme
- 14 Mb/s'lik Home Plug 1.0 bağlantısına uyumluluk
- Gürültünün son derece şiddetli olduğu ortamlar da dahi sinyal bütünlüğünün korunmasını sağlayan Kanal Uyarılma Özelliği
- Elektrik hattı üzerinden güvenli haberleşme için anahtar yönetim özellikli 56 bit DES şifreleme (Windows 98SE, 2000, ME ve XP)

Tasarım birincisi Tablet PC Türkiye’de LG’den Tablet PC LT20

Dünyaca ünlü teknoloji tasarım yarışması “Red-Dot Design Award” birincilik ödülünü alan LG LT20 Tablet PC Türkiye’de. Ürün hafif ve şık tasarımı her yere kolayca taşıma avantajı sağlıyor. 180 derece dönebilen dokunmatik ekranına özel kale-

mi sayesinde toplantı notlarını yazabiliyor; raporlarınızı elle düzelterek, tablo oluşturabiliyorsunuz. LG LT20, 1,75 kilo ağırlığıyla her yere zorlanmadan taşınabiliyor. 180 derece dönen ekranına özel kalemiyle çizilen şekilleri, doğrudan projeksiyon cihazına göndermek mümkün. Kolay veri girişi sağlayan LG LT20, GPS, GPRS ve Wi-Fi ile özel uygulamalara da açıklık sağlıyor.

Fiyat: 1.799 dolar + KDV

Bilgi için: www.ufotek.com.tr

Sony Vaio VGN-A317S

Hem TV hem DVD kaydedici

Sony Vaio’nun yeni modeli VGN-A317S, 533 MHz FSB hızında Intel Pentium M 750 Sonoma Centrino 1,86 MHz işlemcisi, 2 MB ön belleği, 17 inçlik WXGA X Black LCD (1.440X900) ekranı, 128 MB ATI Mobility Radeon X600 ekran kartı, 7+1 ses sistemi destekli ses kartı ve 100 GB (SATA 5400)’lık sabit disk ile ön plana çıkıyor. Yeni VGN-A317S çift katman DVD+/-RW optik sürücüsü ve yanında verilen

Docking Station ünitesindeki TV kartı ile hem TV, hem DVD kayıt aleti hem de bilgisayar olarak kullanılabilir.

Dahili standart Bluetooth 1.2 ile sürümüyle en fazla 11 Mbps hızında ve 10 m mesafeye kadar kullanılabilen ve dahili Wireless LAN 802.11b/g ile her türlü kablosuz haberleşmeyi desteklemektedir.

Fiyat: 3.099 Euro+KDV

Bilgi için: www.ozel.com

Hyundai Imagequest yeni modeller

Hyundai LCD’de iddialı

Hyundai Imagequest LCD monitör segmentinde Q, L ve yeni B serisi ile toplam yedi yeni model piyasaya sürüyor. Yeni modeller özellikle 8 ms tepki süresi ve Image Tune ile üstün görüntü performansı sunuyor. B serisi 17 ve 19 inçlik TFT ürünler yeni kullanıcılar için tasarlanmış. Q ve L serisi tüm ürün-

lerde, ImageTune yazılımı bulunuyor. Bu yazılımla, tüm OSD menü parametreleri kolay ve hızlı şekilde ayarlanabiliyor. WI-

ZARD işleviyle kullanıcı profilleri oluşturulabiliyor ve görüntü parametreleri en iyi şekilde ayarlanabiliyor. Hyundai’nin pi-

yasaya sürdüğü yeni L serisi monitörler, L73AL, L73DL ve L90D+, 8ms tepki süresi ile A-Si TFT Active Matrix Panel’e sahip. Bu seri ürünler kullanıcılara 3B oyunlar ve filmler için en uygun çözümü sunuyor.

Hyundai Imagequest B serisi ürünler ise (B70A ve B90A) 12 ms tepki süresine sahip.

Bilgi için: www.multimedya.com

KISA... KISA...

► LG'ye 9 ödül

Almanya'nın Hanover kentinde düzenlenen CeBIT 2005 Elektronik Fuarı bünyesinde gerçekleştirilen endüstriyel tasarım yarışmasında LG Electronics, 9 ödül birden kazanarak ilgi odağı oldu. LG Electronics, tüketici elektronik iletişim kategorisindeki "en iyi buluş" ödüllerine; sabit diskli 50 inçlik plazma TV, dünyanın en büyük LCD TV'si (55 inç), 3ncü nesil (3G) cep telefonu, anlık ileti yollayabilen cep telefonu, 7 inçlik taşınabilir DVD oynatıcı ve Light Wave fırın ile layık görüldü. LG, 2002 ve 2003'te de IF (International Design Forum) ödüllerine layık görülmüştü.

Bilgi için: www.lge.com.tr

► Dikey kaydeden sabit disk

Hitachi, bugün kullanılan yatay düzlemde kayıt eden sabit disk teknolojisine dikey kayıt boyutunu da ekleyerek, sabit disk saklama boyutlarını artırmayı başardı. Dikey kayıt teknolojisi ile üretilen sabit diskler 2005 sonunda Japonya'da piyasaya çıkacak.

Bilgi için: www.hitachi.com

► Sony PSP nihayet

Sony, "geleceğin Walkman'ı" sloganı ile tanıttığı taşınabilir Playstation PSP'yi ABD'de piyasaya sürdü. İnternet uyumlu taşınabilir oyun konsolu PSP, müzik çalıp film de oynatabiliyor. 1,8 GB'lık optik disklere sahip cihazın 32 MB hafızası bulunuyor. PSP'nin 4 GB diskli sürümü de var ancak fiyatı 1.000 dolar olarak belirlenmiş. Kablosuz internet erişimi sağlayan 250 dolar fiyatlı PSP, önümüzdeki aylarda Avrupa'da da kullanıcıyla buluşacak.

Bilgi için: www.sony.com

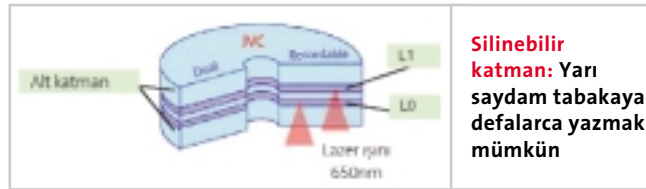
JVC: Yeniden yazılabilir çift katman DVD Silinebilir katman

JVC, yaptığı açıklamaya göre üzerine kayıt yapılabilen iki katmana sahip yeniden yazılabilir bir DVD disk geliştirdi. DVD-RW standardındaki bu disk 8,5 GB veri depolayabiliyor ve bir seferde tamamına yazılabilir.

JVC'den yapılan açıklamaya göre, bu gelişim yüksek duyarlılık bir kayıt katmanı sayesinde mümkün oldu. Bu yarı saydam katman DVD-RW'lerde şu ana kadar kullanılan veri katmanlarından farklı olarak okumanın haricinde iyi yazma özelliklerine

de sahip. Üretici, ayrıca "N Strateji" olarak adlandırılan bir yazma teknolojisi sayesinde söz konusu yarı saydam katmandaki bilgileri de rahatlıkla silebiliyor. JVC, şu ana kadar iki geçişli prototipleri tamamladı. Bu sayede veri taşıyıcı katmanlar, ister taşıyıcı ister koruma katmanları olsun, klasik araçlar ile üretilebilecekler. Daha sonra bunlar birbirlerine bağlanabilecek. JVC, yeni disklerin standardizasyonu için DVD Forumu'na başvurdu.

Bilgi için: www.jvc.com

Silinebilir katman: Yarı saydam tabakaya defalarca yazmak mümkün

Küçük, şık ve sessiz Shuttle XPC

Shuttle tarafından üretilen yeni nesil mini PC'ler, şık tasarımları ile göz dolduruyor. Shuttle XPC yüksek performansın ve sessiz çalışan PC'lerin önemini bilen kullanıcılara ideal çözüm olma iddiası taşıyor.

Bütününle alüminyumdan üretilmiş Shuttle XPC-lerin kasaları çok hafif. Shuttle XPC bilgisayarlar yeni nesil 3.40 GHz işlemciler, çift kanal DDR bellek ve yeni nesil grafik kartları için destek sunuyor. Bu özellikleri ile Shuttle XPC'ler, 3B oyun, müzik, film, grafik ya da multimedya projeleri ile uğraşanlar için cazip bir seçenek haline geliyor. Bir kişisel bilgisayarın sahip olması gereken tüm standart özelliklere ek olarak Shuttle XPC ürünlerini modele ve aksesuarlara bağlı olarak, bir TV, kişisel dijital video kaydedici, oyun konsolu, HiFi hoparlör sistemi olarak da kullanabilirsiniz.

Bilgi için: www.hizlisistem.com.tr

Hesaplı ve yüksek kaliteli baskı

Epson AcuLaser C1100

Epson AcuLaser C1100, kullanıcı dostu yayımcılık yazılımıyla birlikte, küçük iş grupları ve ev kullanıcıları için hesaplı baskı çözümleri sunuyor. Epson AcuLaser C1100, uygun fiyatıyla, kaliteli renkli baskıyı hızlı siyah/beyaz (mono) baskıyla birleştirmeyi hedefliyor. Ücretsiz olarak ofis için paket ihtiyaçlar ve Web2Page yazılımıyla birlikte gelen Epson AcuLaser C1100, kullanıcısına profesyonel görünümlü tanıtım yayınlarını şirket içinde üretme imkanı sağlıyor.

Yazılım, sunum, broşür, davetiye ve iş formları gibi 150'den fazla şablon bulunan paketle ihtiyaca göre seçim yapılabilirler.

Epson AcuBrite, renk ifadesi ve görüntü kalitesiyle ince ayrıntıların üretilmesini garantiliyor. Mono yazıcılarla aynı ya da sayfa başına daha dü-

Ekonomik MP3 çalar Easy 108 portatif Mp3 çalar

Tuncmatik'in ürün portföyüne aldığı Easy 108 MP3 çalar sayesinde, müzik dinlemek için büyük maliyetlere katlanmanıza gerek kalmıyor. Uygun fiyatlı Easy 108 ile kesintisiz müzik dinleyebiliyorsunuz. Kolay kullanımı ile dikkat çeken Easy 108 USB bağlantısına sahip. Gizli bir bölmede bulunan USB soketi sayesinde cebinizde fazladan bir de USB kablo taşımanıza gerek kalmıyor. Veri koruma anahtarı ile de cihazın içerisindeki bilgilerin silinmesi önleniyor. 128 MB hafızaya sahip Easy 108 MP3 çalar ile sevilen şarkıları daima cebinizde taşıyıp, dilediğiniz yerde dinlemeniz mümkün.

Fiyatı: 49 dolar + KDV

Bilgi için: www.tuncmatik.com

şük maliyet sunan Epson AcuLaser C1100, tasarrufa önem veren müşteriler için de avantajlı bir seçenek.

Ayrı siyah ve renkli toner kartuşları ise düşük çalıştırma maliyeti sunuyor ve toner israfını engelliyor. Epson AcuLaser C1100, ilk sayfa süresi 9 saniye ve 25 sf/dk.lık siyah beyaz baskı özelliğiyle en hızlı renkli yazıcılardan biri.

Bilgi için: www.epson.com.tr

AcuLaser Colour ASIC: Yeni baskı ve aktarım teknolojisi

Geleceğin TV dünyası

2006 TV trendleri

Bu yıl Avrupa'da TV dünyası kökten değişikliklere sahne olacak: Yüksek çözünürlüklü televizyon (HDTV) nihayet piyasalarda. Yeni ekran ve DVD kayıt aygıtı üreticileri, TV yayıncıları ve film yapımcıları da bu sayede yeni müşteriler çekmeye çalışıyorlar. İşte üreticilerin ve kanalların geleceğe dair planları.

Devasa: Samsung'un HDTV plazma ekranı Z102 2,60 metrelik görüntü köşegeniyle dünyanın en büyük televizyonu. Karşılaştırma için: Sağda altta TV ayağının yanında normal boyutlarda bir DVD oynatıcı.

HDTV sözün tam anlamıyla bir göz ziyafeti: Canlı renkler, keskin detaylar, titreşimsiz görüntüler. İster spor yayınları ya da filmler olsun, isterse haberler, fark etmiyor. TV teknolojisinin bu yeni boyutu nihayet Avrupa'da da hayata geçirilecek. Şu anda sayısız üreticinin HDTV uyumlu ürünleri hazırda. Televizyon yayıncıları ise High Definition içerikleri ve bu iş için özel kanallar ile hissesine düşen yardımı yapıyorlar.

Japonya'da ve ABD'de yüzlerce kanal programlarını daha şimdiden HDTV formatında yayınlarken, bu durum Avrupa'da daha kısıtlı; sözelimi Almanya şu sıralar tek bir test kanalıyla (HD1, yani Euro 1080) yetinmek zorunda. Bu yakında değişecek. İlk gösterimler 2005 sonbaharında üç HDTV kanalıyla (Spor, film, belgesel) yayına başlıyor. 2006'da Dünya Futbol Şampiyonası'nın tüm karşılaşmalarının HDTV'de yayınlanması planlanıyor.

Kamu kanalları biraz kararsız. ARD ve ZDF gibi kanallar ilk HDTV yayınlarını bu yıl yapmayacaklarını kesin bir dille ifade ediyor, ama yayının sonbaharda başlaması muhtemel. Sat1 ve Pro7 gibi özel kanallar ilk HDTV filmlerini gösterdiler bile (Die Nibelungen ve Pride). Ayrıca ABD'li film hakkı ajansları birden çok Avrupa kanalının HDTV filmi sipariş ettiğini bildiriyor. 2005 sonuna kadar 200'den fazla DVD filmi HD formatında yayımlanacak ve bunlar arasında "The Aviator" gibi çok güncel filmler de yer alıyor.

Ekranlar: Kompakt tasarıma rağmen geniş görüntü alanı vaat ediyor

Yüksek çözünürlüklü televizyonun avantajlarının hazzına varmak isteyenler HDTV destekleyen ekranlara ihtiyaç duyuyorlar.

“Yüksek çözünürlüklü televizyon söz konusu olduğunda, büyük resim diyagonalinde başı projeksiyon aygıtları ve arkadan yansıtılmalı cihazlar alıyor,” diyor Sanyo’da LCD projektörlerden sorumlu müdür Jan Markus Jahn, “öncelikle fiyatı 1.500 ila 2.000 Euro arasındaki aygıtlar kendilerini kabul ettirecek.”

Rakiplerden Samsung’un ise HDTV’nin kaymak tabakasını hedeflediği hemen göze çarpıyor. Firma, kısa bir süre önce çarpazda neredeyse 2,60 metre görüntü alanıyla dünyanın en büyük plazma monitörü olan “Z102”yi tanıttı. Üretici firma, bu modelin ne zaman satışa sunulacağı ve etiketinin ne olacağı sorularını yanıtsız bırakıyor. Fiyat konusunda fikir edinmek için LG’nin (72 inçlik) plazma ekranına bakmak gerekebilir. Bu ürün tamı tamı-

Hatta Metz’in basın sözcüsü Alfred Stransky “HDTV’nin LCD-TV gelişimiyle sıkı sıkıya bağlantılı olduğuna” inanıyor. Kendi verilerine göre LCD’lerde dünya pazarı öncüsü olan Sharp da HDTV aygıtlarını Avrupa pazarına yerleştirmek için var gücüyle çalışıyor. Sektörde, 700 ila 3.000 Euro fiyat aralığında çok sayıda yeni ekranın planlandığından bahsediliyor.

Alternatif bağlantı olanaklarının gelişimiyle ilgilenenler arasında Philips de var. Hollandalılar W-LAN modüllü HDTV televizyonları üzerinde araştırmalarda bulunuyor. Şu sıralar 802.11 a ve g standartları favori olarak görünüyor, ancak MPEG2 kodlamasında yüksek çözünürlüklü malzeme için bant genişliği henüz yeterli değil, burada MPEG4 imdada koşuyor. Buna karşılık Pa-

Prizden yayın: Birçok firma, örneğin Panasonic, şu sıralar şebeke cereyanı üzerinden HDTV aktarımı için araştırma yapıyor (HDTV over Power Lines).

Çalışkan: LCD dünya pazarı önderi Sharp (Resimdeki 2005 için planlanan Aquos) bu yıl çok sayıda HDTV ekranını piyasaya sürmek istiyor.

HD projeksiyon cihazları artıyor: IDC’ye göre, bu yıl sonuna kadar satılan her dört projeksiyon cihazından biri HDTV uyumlu olacak.

OTURMA ODASINDA HDTV

HDTV için DLP arkadan yansıtma: Texas Instruments 1.080p DLP yongasıyla büyük formatlı arkadan yansıtılmalı HDTV televizyonlarını olanaklı kılıyor (resimdeki bir TI prototipi).

na 75.000 dolardan satılıyor; büyük olasılıkla da başka rakibi olmadığı için. Başka firmaların bu evsafa ekranları boy gösterdiğinde, fiyatı yarı yarıya düşebilir.

Bu arada Texas Instruments da HDTV 1.080p DLP yongasıyla arkadan yansıtma ve projeksiyon gelişimini ilerletiyor. Yonga, 2005 ortası için planlanmış bir Samsung televizyonunda (adı henüz belli değil, fiyatı yaklaşık 8.000 dolar) kullanılacak. DLP’de karşılaşılan gökkuşağı etkisinin daha da azaltılması tasarlanıyor. HP, HDTV meraklısı projektör tutkunlarına özel bir avantaj sunuyor: Tümlüşik DVD oynatıcılı (2005 sonundan itibaren olasılıkla Blu-Ray sürücü ile) ve kutu sistemli bir projektör. Yaklaşık 100 cm. ye kadar köşegen boyutunda LCD’lerin üretim maliyeti daha düşük olduğundan, HDTV destekli LCD’ler satışlarda başı çekiyor.

nasonic ise şehir elektriği üzerinden geçen yolu seçiyor, yani “HDTV over Power Lines.” İşleyiş tarzı elektrik adaptörüne benziyor. Birkaç ay içersinde, veri oranı 200 MBit/s.nin üzerine yükselecek, böylelikle HDTV-1.080p görüntüleri akıcı bir şekilde aktarılabilecek.

Kayıt cihazları: Blu-Ray ve HD-DVD ile daha fazla depolama kapasitesi

Şu sıralar en büyük sorun yüksek çözünürlüklü filmlerin depolanmasında. Pratik bir kaide olarak şu geçerli: HDTV-1.080i kalitesinde ve MPEG2 kodlamasında bir saatlik film yaklaşık 10 GB kapasiteye ihtiyaç duyuyor. Bu yüzden bir HDTV filmi geleneksel DVD’lere (4,5 GB kapasite) ya da çift katman ortamlarına yalnızca çok sıkıştırılmış bir halde sığıyor (Örneğin MPEG4’te). Bu

yüzden, ikilemden en karlı çıkış yolu Blu-Ray ve HD-DVD teknolojileri. Çift katmanlı bir Blu-Ray disk (50 GB kapasiteli) üzerine örneğin beş saatlik HDTV-MPEG2 malzemesi sığıyor, iki katmanlı bir HD-DVD de bunun yarısı kadar yer sunuyor. Dolayısıyla Toshiba ve NEC ilk HD-DVD kayıt cihazlarını yılın üçüncü çeyreği için duyurmuşlar. Sony ve HP ilk Blu-Ray kayıt cihazlarını sonbahardan itibaren satışa sürmek istiyor.

HDTV destekli sabit diskli kayıt aygıtları daha da fazla konfor sunuyor. Örneğin Toshiba, RD-X5 modeli çoklu DVD yazıcı, 600 GB kapasiteli bir kayıt cihazı tanıttı. HP'nin Media Recorder'ı bir adım daha ileri gidiyor. Aygıtın içine dört adet sabit disk (değiştirilebilir kızıktta) bir Blu-Ray sürücüsü ve bir bellek kartı okuyucu yerleştirilmiş. Bütün kopyalama tutkunla-

de heyecan verici ayrıntılar sızıyor. Insider'lar cihazın HDTV kaydını daha kolaylaştıracağı ve yüksek çözünürlüklü televizyon noktasında fazladan birkaç özellik bulunduracağını söylüyorlar.

Sony bu arada gelecek yılın ortası için Cell işlemcisi kullanan ilk ürünlerini duyuruyor, bunların arasında bir ev sineması PC'si de yer alıyor. Bu aygıt güncel Medya PC'lerinden iki kat fazla performans ve bariz bir biçimde daha geniş işlev kapsamı sunacak, ama onların yalnızca yarısı büyüklükte olacak. Asyalı mühendisler bu aygıttan şaka yollu, "Sony'nin oturma odası için mükemmel Mac Mini"si diye bahsediyor. Microsoft da ev sineması rakipleri için hazırlanıyor, çünkü besbelli Xbox 2'nin (2005 sonundan itibaren) bir melez PC sürümü de piyasaya sü-

MEDYA-PC

Değişiklik canlısı: Shuttle'ın ilk Medya PC'si "MCE01" harici 2,5 inçlik sabit diskler için bir yuvaya sahip.

Dell'in HDTV vizyonu: Bir masaüstü PC, bir Blu-Ray sürücü ve bir HDTV ekran alınca "dijital oturma odası" tamamlanıyor.

FİLM KAYIT CİHAZI

Satışa hazır: İlk HDTV Blu-Ray kayıt cihazları sonbaharda geliyor (Resimde: Bir Philips prototipi).

Ekip çalışması: Microsoft ve LG, Windows Media Center tabanlı bir kayıt cihazı olan "LRM-519" üzerinde çalışıyorlar (2005 yazında çıkacak).

Film kopyalayanların düşü: HP'nin "Media Recorder"ı dört adet değiştirilebilir sabit diske ve bir Blu-Ray sürücüsüne sahip.

rının rüyası olan bu alet 2005'te çıkacak. Sharp buna kombine bir sabit disk, DVD ve VHS kayıt aygıtı olan "DV-HR35" ile karşılık veriyor. Üç tuner, her üç ortam üzerinde paralel kayda izin veriyor.

Medya PC'ler: Bilgisayar üreticilerinden dijital oturma odası için melez aygıtlar

HDTV özellikli DVD ya da sabit diskli kayıt cihazı istemiyorsanız bilgisayarınıza geri dönebilirsiniz. Dell'in pratik bir yaklaşımı var. Herhangi bir PC'yi, Media Center yazılımı ve Blu-Ray yazıcısı ile bir HDTV video kayıt cihazına dönüştürebiliyorsunuz. Microsoft'un ve LG'nin 2005 ortası için öngörölmüş çözümü bariz bir biçimde daha esnek.

Windows CE Embedded temelli ince kayıt aygıtı LRM-519, ağa W-LAN üzerinden bağlanıyor. Mini PC cephesinin ilk ince Medya PC'si ise Shuttle'dan MCE01. Windows XP Media Center 2005'i temel alan cihaz, 2,5 inç sabit diskleri kabul ediyor. Şu sıralar gelecek Windows Media Center sürümüne (2006) ilişkin

rülecek. Hedef, cazip oyunlar sunarak tüm rakiplerini saf dışı bırakacak daha hızlı, daha zayıf ve daha sessiz bir oturma odası PC'si.

Öngörü: HDTV şimdilik yalnızca kablo ya da uydu üzerinden izlenebilecek

HDTV bu kadar güzel de olsa, evinde uydu ya da kablo televizyonu olmayanların, yüksek çözünürlüklü TV yayınlarından şimdilik feragat etmesi gerekiyor. "Bir HDTV kanalı normal yayınların dört katı bant genişliği gerektirir," diyor Astra iletişim uydusu basın sözcüsü Friedrich-Karl Reichhardt. "Ben DVB-T ya da anten üzerinden HDTV yayınının yakın bir zamanda gerçekleşeceğine inanmıyorum." ■

DG, Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

BAĞLANTILAR

www.hdtvgalaxy.com
www.hdtvpub.com
www.highdefforum.com

İÇİNDEKİLER

63

Anakart
Abit Fatalıty An8
Kasa
Artex X-2
USB disk
Bigboy 512 MB USB disk

64

TV kartı
Avertv Studio303
ADSL modem / yönlendirici
Billion Bipac-7100G
LCD monitör
Botech BM-7003L

66

RAM
Corsair XMS2 PRO
Harici ses kartı
Creative Audigy 2 ZS
İnternet kamerası
D-Link DCS-900

68

Çok işlevli baskı cihazı
Epson Stylus CX3650
İşlemci soğutucu
Gigabyte GH-PDU21-MF
TV kartı
Inca Premium TV

70

Lazer yazıcı
Lexmark C760
Wireless LAN kartı
Linksys WPC54G
Klavye ve fare seti
Logitech Cordless EX100

72

ADSL modem
Loopcomm AL-2014P
DV kamera
Minton MP0D-6001
MP3 çalar
Mpio HD300

74

Anakart
MSI 848P NE02-V
Kart okuyucu
Sandisk Mobilemate
Dizüstü bilgisayar
Sony Vaio S270

76

DVD oynatıcı +7.1 hoparlör seti
Minton HTS-802

78

DVD yazıcı
Philips DVDR16LSK

CHIP ONLINE

Geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/donanim adresinde bulabilirsiniz.

Yeni Donanım TESTLERİ

Bilgisayar piyasasına her ay yeni ürünler katılıyor. CHIP Test Merkezi olarak, bu ürünleri mümkün olduğunca tanıtmayı hedefliyoruz. Her ay bu sayfalarda yeni ve ilginç donanım ürünlerinin incelemelerini bulabilirsiniz.

■ Her donanım ürünü, yeni bir teknolojiye geçilene değin, değişen ihtiyaçlarla birlikte geliyor ve ancak ihtiyacı karşıladığı kadar kalıcı oluyor. Bu ayın ürünlerinden biri olan Philips DVDR16LSK, DVD yazıcı-larda hep eksikliği hissedilen, ancak giderilmesi için yazıcılara başvuru- rulan bir ihtiyacı, yani CD/DVD sırtı hazırlamayı mümkün kılıyor. Ürün bunun dışında, asıl işlevini de gayet iyi bir performansla yürütüyor. Minton'un ev sineması sistemi. Sistem, farklı cihazların görüntü taşımalarını sağladığı gibi, geniş bir format desteğini ve karaoke gibi ufak eğlenceleri de hayatınıza katabiliyor. Uzun süredir inceleme sayfalarımızda yer almayan yazıcılar, bu ay iki farklı tipte karşımızda: Epson'un Stylus modeli çok işlevli yazıcısı küçük bir ofisin tüm işini yüklenabilir. Lexmark ise, kaliteli

renkli çıktı almak isteyenlere uygun bir lazer yazıcıyla boy gösteriyor. Sistemini güçlendirmek veya yeni bir sistem toplamak isteyenler, Abit ve MSI anakart, Corsair DDR2 bellek, Artex kasa, Logitech klavye ve fare seti, Botech LCD monitör incelemelerine göz atabilir. ADSL ve ağ bağlantısı için, Billion ve Loopcomm modemler ile Linksys PCMCIA ağ kartı sayfamızda yer alırken, MPIO 20GB Jukebox, Creative Audigy 2 Video Inca ve Avermedia PCI TV kartları, Minton DV-Cam gibi multimedya ürünleri de unutmamak. Dizüstü sistem düşünenler ise Sony'nin sade görünümle ergonomiyi birleştirdiği yeni Vaio'sunu inceleyebilir.

Ecevit Bıktım (MCSA-MCSE), ecevitb@chip.com.tr

Aytun Çelebi, ayturn@chip.com.tr

Yavuz Şahin, yavuz@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

Donanım test sayfalarında, ürünler hakkında detaylı bilgi ve ürünleri puanlandıran bir not sistemi bulabilirsiniz. Puanlama sisteminin karmaşık olmaması için iki kategori oluşturduk. Bunlar "CHIP Puanı" ve satın almada önemli bir rol oynayan "Fiyat/Performans Oranı".

Tüm ürünleri daha önce belirlediğimiz test platformu ve test kriterlerine uygun olarak inceleyip değerlendiriyoruz. Böylece önceki aylarda yer alan benzer ürünleri de birbirleri ile karşılaştırma fırsatını yakalayabilirsiniz. Bu yeni puan sistemini ürünleri daha kolay

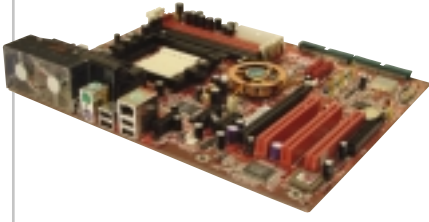
değerlendirip sıralandırmak için uygun gördük. Böylece puanlandığımız ürünleri başka ürünler ile kıyaslayıp size göre bir alternatif oluşturup oluşturmadığını belirleyebilirsiniz. Ürünlerin teknik verilerini ayrıca bir kutu halinde vermemizin sebebi ise, ürünler arasında karşılaştırmayı kolaylaştırmak. Burada test edilen ürünler, eğer puanları tutarsa her ay güncellediğimiz TOP 10 listelerimizde yer alabilecekler. Bu sayede piyasada bulunan en iyi 10 ürünü bir bakışta görebilirsiniz. Top 10 listelerinin tamamına www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

Anakart**ABIT FATALITY AN8**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Prodigy
BİLGİ İÇİN (212) 272 18 18
WEB www.eprodigi.com
FİYAT 191 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü ATX
Yonga seti nVidia nForce4 Ultra
İşlemci yuvası Socket 989
FSB hızı 2.000 MHz
Bellek yuvası 4 x DDR SDRAM
Yuva sayısı 1xPCIe16, 2xPCIe1, 3xPCI

Kasa**ARTEX X-2**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Eryaz
BİLGİ İÇİN (212) 217 87 87
WEB www.eryaz.com.tr
FİYAT 46 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Yapısı Alüminyum
Desteklenen yapı ATX / microATX
Genişleme yuvası 8 adet
Güç kaynağı 350 Watt
Boyut 192 x 440 x 520 mm
Diğer 2 x USB / kulaklık ve mikrofon çıkışları

USB disk**BIGBOY 512MB USB DISK**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Asnet
BİLGİ İÇİN (312) 467 60 00
WEB www.asnet.com.tr
FİYAT 48 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim USB
Hızı 480 Mbit/sn
Kapasite 512 MB
Okuma hızı 17 MB/sn
Yazma hızı 13 MB/sn
İşletim Sistemi Windows 98/Me/2000/XP, MacOS

AMD 64 BİTTE FATALİTY GÜCÜ: Abit, Intel platformunda olay yaratan Fatalty anakartından sonra, şimdi de AMD 64 ve FX64 işlemciler için hazırladığı Fatalty AN8'i piyasaya çıkardı. Çift kanal çalışabilen 4 bellek yuvası, 64 bit işlemci ile birlikte iyi bir ikili oluşturuyor. Ekran kartı için PCI Express yuvası tercih edilirken, PCI Express kartlar için iki yuva, eski tip PCI kartlar için de üç yuva bulunuyor. Kutudan çıkan AudioMax destekli ses kartı için de ayrı bir yuva mevcut. nForce4 Ultra yonga seti, beraberinde Gigabit Ethernet ve ağ güvenliği için güvenlik duvarı getiriyor. Firewire portunun bulunması genişleyebilirlik açısından olumlu. OTES soğutma kalkanı, ek parça ve belleklerin soğutulmasına olanak tanıyor. Bilgisayarını tamamen yüksek performansla adanmak isteyenlerin, RAID ve SATA depolama sistemlerinden hoşnut kalacağına eminiz. Abit'e ait mikro Guru teknolojisi sistemi rahatlatırken, CPU Thermal Guard ise soğutucu hatası yüzünden CPU'nun yanmasını engelliyor.

SONUÇ: Abit Fatalty, sizi oyunlardan en yüksek performansı aldığınıza ikna edecek kadar güçlü.

- + Yeni ve eski teknolojilerle çalışıyor
- + Güvenli Gigabit ağ bağlantısı
- + Yüksek overclock yeteneği

FAN KONTROLLÜ KASA SİSTEMİ: Günümüzde kullanılan kasa sistemlerinin çoğunda, iki veya daha çok fan bulunuyor. Bunun sonucunda, PC kasaları rahatsız edici düzeyde ses çıkartabiliyor. Bu sorunu önlemek için fan kontrollü bir kasa sistemi satın alabilir, böylece fan devirlerini azaltarak ses sorununu çözebilirsiniz. Performansı artırmak içinse fan devrini yine yüksek tutmanız gerekecektir. Artex'in X-2 model kasası, ön panelde iki, yan kapak ve arka panelde birer olmak üzere, toplamda dört adet fan bulunduyor. Ön paneldeki ayar düğmeleriyle fan devirleri ayarlanabiliyor, LCD ekranından sıcaklık ve devir hızları görülebiliyor. X-2 modelinde dört adet 3,5 inç, dört adet de 5,25 inç boyutlarında, 8 adet sürücü yuvası yer alıyor. Kullanılan güç kaynağı 350 Watt değerinde ve birçok uluslararası standarda sahip. Kasanın açılması tornavida kullanımını gerektirmiyor ve kasa içi düzenleme de çok rahat. Şeffaf ve renkli yan panel fanı ise kasanın görselliğine olumlu katkı sağlıyor.

SONUÇ: Artex X-2, genel istekleri karşılamak için hazırlanmış ideal bir kasa sistemi.

- + Fan devir ayarı
- + Ön panelde LCD ekran var
- + Etkili bir güç kaynağına sahip

CEPTE İŞLETİM SİSTEMİ: USB diskler floppy sürücülerin yerini çoktan aldı. Hatta kullanıcılar arasında disketlerle aynı popülerliğe sahip oldukları rahatça söylenebilir, çünkü birçok kullanıcı verilerini bu disklerle güvenli ve rahat bir şekilde taşıyabiliyor. Bigboy'un 512 MB kapasiteli USB diski ince ve ufak bir yapıya sahip. Ufak ebatlarda olduğu için, bilgisayarınızın veya dizüstü sisteminizin USB portuna taktığınızda, diğer cihazları çıkartmak zorunda kalmıyorsunuz. USB 2.0 standardını destekleyen cihazın çalışma durumunu, okuma ve yazma sırasında yanan LED ışığından takip edebilirsiniz. Ürün, Windows ME/2000/XP ya da MacOS kullanılan sistemlere takıldığında, bilgisayar tarafından kolayca tanınıyor. Windows 98 içinse sürücü kurulumu yapmanız şart. Ancak bu sürücü disketi kutunun içerisinde yer almıyor. Yaptığımız testlerde ortalama okuma ve yazma değerlerine sahip olduğunu gördüğümüz bu ürünün en büyük artısı, önyüklemeye yapılabilir olması.

SONUÇ: Büyük boyuttaki verileri taşımak isteyenler için ortalama bir çözüm sunuyor.

- + Sürücüsüz kurulum
- + Sistemi başlatabiliyor
- Ortalama hız değerleri

TV kartı

AVERTV STUDIO303

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Multimedia
BİLGİ İÇİN (212) 479 46 46
WEB www.multimedia.com
FİYAT 79 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim PCI
Görüntü çözünürlüğü 1.600 x 1.200
Video çözünürlüğü 720x480
Video biçimi MPEG-1/2
Bağlantı Anten, S-video, kompozit, koaksiyel
Diğer FM, Teletext, stereo çıkış

ADSL modem / yönlendirici

BILLION BIPAC-7100G

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Turcom
BİLGİ İÇİN (212) 359 29 29
WEB www.turcom.com.tr
FİYAT 120 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim Ethernet, WLAN
Standart ANSI T1.413 ve ITU-T G.992.1/
G.994.1
Download hızı 8 Mbit/sn
Upload hızı 1 Mbit/sn
Boyut 180x120x40 mm

LCD Monitör

BOTECH BM-7003L

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Erpa
BİLGİ İÇİN (212) 293 58 26
WEB www.erpa.com.tr
FİYAT F.A.

TEKNİK VERİLER

Ekran TFT LCD
Görüntü alanı 17 inç
Mak. çözünürlük 1.280x1.024
Güç tüketimi 40 Watt
Boyut 393x205x415 mm
Ağırlık 5,5 kg

BİLGİSAYARINI TV'YE DÖNÜŞTÜRMEK İSTEYEN KULLANICILARA ÖZEL: TV'lerde kullanılan normal antenler, kablo TV'ye oranla daha fazla görüntü kaybına neden oluyor. Bu nedenle Analog TV kartları daha çok kablo TV kullanıcıları tarafından tercih ediliyor. Analog TV kartlarında, resim ve video kayıt çözünürlüğünün yüksek olması tercih edilen özelliklerin başında geliyor. Avermedia'nın piyasaya sürdüğü yeni analog TV kartı AverTV Studio 303, resimleri 1.600 x 1.200 çözünürlükte BMP, JPG, TIF, PCX formatlarında kaydediliyor. Video için 720 x 480 çözünürlüğüne ulaşılabilir. Ayrıca FM radyosundan ses kaydı da yapabiliyor. Bunların yanı sıra, AverTV Studio 303 TV kartını, video kamera gibi harici cihazlara bağlamak için S-Video ve kompozit girişleri de bulunuyor. Teletext ve birçok standart özelliği de üzerinde barındıran AverTV Studio 303, uzaktan kumanda ile kontrol edilebiliyor. SAP/A2/NICAM yayın standardı ile çok dilde yayın yapan kanalları farklı dildeki seslerle görüntülemesi de hoş bir özellik olarak göze çarpıyor.

SONUÇ: AverTV Studio 303, bilgisayarınız için komple bir TV çözümü.

- + MPEG-1 ve MPEG-2 kayıt
- + 1.600 x 1.200 çözünürlük
- MPEG 4 kaydı yapamıyor

ADSL VE W-LAN'İ GÜVENLE KULLANIN: Birden çok bilgisayarı internete kablosuz ve güvenli bir şekilde bağlamaya ne dersiniz? Billion BIPAC-7100G bunu mümkün kılıyor. Küçük iş grupları ve ev kullanımı için tasarlanan 7100G, 802.11g kablosuz haberleşme standardı ile 4 port Switch'li ADSL modem/yönlendirici özelliğini üzerinde taşıyan bir ürün. Üstelik maksimum güvenlik önlemlerine de sahip. Saniyede 54 Mbit kablosuz haberleşme hızına sahip olan 7100G, 64/128 bit WEP şifrelemenin yanı sıra WPA şifreleme de sunuyor. Kablolu ortam için ise, DoS destekli SOHO güvenlik duvarı bulunduruyor. Ayrıca, pornografik sitelere girişi engelleyen Parental Control, güvenli bağlantı için IPsec'li Virtual Private Network, istenmeyen siteleri engelleyen URL Blocking ve gelen verileri süzen çeşitli filtreler de modem özellikleri arasında yer alıyor. Firmware'i güncellenebilen ürün, bağlantıda sorun yaratmıyor ve yukarıdaki işlevlerin web arayüzünden ayarlanmasını sağlıyor.

SONUÇ: ADSL, Switch ve W-LAN özelliklerini bir arada bulunduran kullanımı kolay bir ürün.

- + 802.11g ile yüksek hızda kablosuz ağ
- + İçerik filtreleme özellikleri
- + Firmware'i güncellenebiliyor

UYGUN FİYATLI TFT LCD: İlk piyasaya çıktıkları zamana oranla fiyat açısından büyük bir gerileme gösteren LCD monitörler, CRT'lerden az bir fiyat farkıyla edinelebiliyor. Daha önce adını duymadığımız bir marka olan Botech'in BM-7003L ürünü, 17 inç boyutunda bir görüntü alanına sahip olması ve 1.280x1024 çözünürlükte çalışması, işletim sistemi altında masaüstüne geniş bir kullanım alanı açıyor. 0,264mm nokta aralığında görüntü sunan Botech'in sağladığı 300 cd/m²'lik aydınlatmanın iyi bir parlaklık değeri olduğunu söyleyebiliriz. 12 ms cevap zamanı, oyunlar açısından da bir sıkıntı yaşamayacağınız anlamına geliyor. Görüntü açısının yatayda 75, dikeyde 70 derece olması ise monitörün bir dezavantajı. Ayrıca, 500:1 kontrast değerini biraz yüksek bulduk. Bu ürünle birlikte bir hoparlör setine de ihtiyaç kalmıyor. Çünkü üzerinde her biri 10 Watt gücünde iki adet hoparlör yer alıyor. Güç koruma modunda 5 Watt harcayan donanım, duvar standında da kullanılabilir.

SONUÇ: Geniş bir çalışma alanını farklı kullanım seçenekleriyle birleştiren Botech'in en önemli avantajı cazip fiyatı.

- + Düşük cevap zamanı
- + Uygun fiyat
- Stabil duruşa sahip değil

RAM

CORSAIR XMS2 PRO

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA

Dijital Trend

BİLGİ İÇİN

(212) 266 87 20

WEB

www.dijitaltrend.com

FİYAT

459 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Bellek tipi	240 pin DDR2 SDRAM
Kapasite	2 x 512 MB (1GB)
Hız	533 MHz (PC2-4300)
Düzen	2 x 32M x 8
CAS gecikmesi	3-3-3-8
Voltaaj	1,8V

Harici ses kartı

CREATIVE AUDIGY 2 ZS VIDEO

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA

Koyuncu, Kont, Multimedya

BİLGİ İÇİN

(216) 522 99 00,

(216) 499 62 99, (212) 479 46 46

FİYAT

F.A.

TEKNİK VERİLER

Ses yongası	Audigy 2
Arabirim	USB
Ses girişleri	Line In, Mikofon, CD, Aux
Ses çıkışları	Line Out, Rear Out, Analog/Digital Out
Konnektörler	MPU-401, MIDI/ Gameport, Firewire

İnternet kamerası

D-LINK DCS-900

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA

Sky

BİLGİ İÇİN

(216) 422 75 05

WEB

www.sky.com.tr

FİYAT

166 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Algılayıcı	1/3 inç CMOS
Arabirim	Ethernet
Çözünürlük	640x480 piksel
Video yakalama hızı	20 fps
Boyut	63x63x69 mm
Ağırlık	276 gr

KENDİNDEN SOĞUTMALI DDR2 BELLEK:

Eğer sistem belleği sizin için önemliyse, yeni bir anakart satın alırken mutlaka DDR2 bellek yuvası bulunmasına dikkat edin. DDR'ın halefi DDR2 bellekler, performans açısından sefaının bayrağını bir üst seviyeye taşıyor. DDR2 belleklerin hızları en hızlı DDR belleğin sahip olduğu 533 MHz'den başlıyor. XMS2 PRO, DDR2'nin mimarlarından bellek devi Corsair'in, en üst seviyedeki DDR2 bellek serisinde yer alıyor. 512 MB'lık iki bellekten oluşan bu set, 3 CAS gecikmesi değere sahip. Normal belleklerden daha düşük olan bu değer, performans darboğazına engel oluyor. Kendi platin ısı dağıtıcısı bulunan Corsair XMS2 Pro'da ısınma problemlerine rastlanmıyor. XMS2'nin voltaj değerinin 1,8 V olması, voltajı artırarak overclock yapmak isteyenlerin ilgisini çekebilecek özelliklerinden. Bu değerın düşüklüğü, overclock'u olanaklı kılıyor. Ayrıca belleklerin çalışma yoğunluğu üzerlerindeki LED ışıklardan takip edilebiliyor.

SONUÇ: PC'nizin "en güçlü" olmasını istiyorsanız, bu bellekleri gönül rahatlığıyla tercih edebilirsiniz.

- + 1GB'lık yüksek kapasite
- + Düşük gecikme ve voltaj değeri
- + Kendi heatsink'i var

PROFESYONEL VIDEO VE SES DÜZENLEYİCİNİZ:

Bu ay sizlere, geçtiğimiz ay incelediğimiz Creative Audigy 2 ZS PCMCIA'nın profesyonel kullanıcılara yönelik USB çözümünü tanıtacağız. Audigy 2 ZS Video, THX standardı ile ön plana çıkıyor. THX standardı sayesinde 7.1 kanal ses teknolojisi, en çok da DVD seyredirken büyük bir avantaja sahip oluyor. Çünkü 192 kHz değerinde bir ses kalitesine ulaşıyor. 24-bit/196 kHz ses, çok kanallı bir D/A dönüştürücüsü ile 7.1 kanallarında 108 dB'lık bir Signal-to-Noise Ratio (sinyal/gürültü) oranına ulaşabiliyor. Bu yüksek oranlar sayesinde daha detaylı ve dinamik bir ses kalitesi elde ediliyor. Tüm bu özelliklerinin yanında DV, S-Video ve kompozit girişleri bulunan Audigy 2 ZS'ye, Video, DVD oynatıcısı veya bir Video kamera gibi harici aygıtları bağlamak mümkün. Bu girişlerden aldığı sinyalleri yakalayıp kaydedebilen ürünü, ön panelinde 4 portlu bir USB Hub bulunuyor.

SONUÇ: Tescilli ses kalitesinin yanına video kayıt özelliği de eklenince, multimedya tutkunlarının yüzünü güldürecek bir ürün ortaya çıkmış.

- + 7.1 ses standardını destekliyor
- + Video yakalama
- + 4 port USB 2.0 HUB

BİRİ BİZİ GÖZETLİYOR: Yeni nesil web kameralar oldukça kaliteli görüntüler yakalayabiliyor. Ayrıca, bu ürünleri internete bağlayarak küçük çapta bir kontrol ve güvenlik mekanizması kurulabiliyor. D-Link'in bu ay inceleme fırsatı bulduğumuz DCS-900 web kamerasının ayırt edici özelliği, ayrıntılı ağ bilgisi gerektirmeden doğrudan bağlanabilmesi. Desteklediği 10Base-T/100Base-TX ağ yapısı sayesinde ağı kolayca bağlanabilen ürün, kurulum CD'si ile birlikte rahatlıkla kullanıma hazır hale geliyor. Dahili web sunucusu üzerinden ayarlanarak PC'den bağımsız çalışabilme özelliği, ürüne büyük avantaj sağlıyor. 20 fps'lik hızla yakaladığı görüntüleri, PC üzerinde yedekleyebilen DCS-900, hareket saptama özelliğiyle 640 x 480 piksel çözünürlüğünde AVI ve JPEG biçiminde görüntü kaydı alabiliyor. Ayrıca IP adresi ile web tarayıcı üzerinden izlenebiliyor. Toplam 8 kullanıcının aynı anda erişmesine izin veren DCS-900'ün diğer bir özelliği de, tek bir pencereden 4 adet DCS-900 ürününün uzaktan yönetilebilmesi.

SONUÇ: Ürünün en önemli özelliği internet üzerinden erişilebilmesi.

- + Kolayca ağı dahil ediliyor
- + Uzaktan yönetim
- + PC olmadan kullanılabiliyor

Çok işlevli baskı cihazı

EPSON STYLUS CX3650

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Epson Türkiye
BİLGİ İÇİN (212) 336 03 03
WEB www.epson.com.tr
FİYAT 85 EURO + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	USB 1.1
Baskı çözünürlüğü	5.760x1.440 dpi
Baskı hızı	15 sayfa/sn
Tarama çözünürlüğü	1.200x600 dpi
Boyut	430x344x170 mm
Ağırlık	6,6 kg

İşlemci soğutucu

GIGABYTE GH-PDU21-MF

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Hızlı Sistem, Kont
BİLGİ İÇİN (212) 671 03 51, 444 00 52
WEB www.hs.com.tr, www.kont.com.tr
FİYAT 41 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Dönüş hızı	1.700-3.200 rpm
Kullanılan madde	Ni kaplamalı Bakır
Gürültü oranı	21.3 – 40.1 dBA
Ömrü	50.000 saat
Boyut	110 x 110 x 109 mm
Ağırlık	430 gr

TV kartı

INCA PREMIUM TV

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Pasifik
BİLGİ İÇİN (212) 212 88 65
WEB www.pasifikbilgisayar.com
FİYAT 39 \$ + KDV

TEKNİKÖZELLİKLER

Arabirim	PCI
TV yayını	PAL ve NTSC
FM radyo	76-108 MHz
Capture çözünürlüğü	720x576 MPEG-4
Diğer	Uzaktan kumanda, görüntü yakalama tuşu, Türkçe yazılım

EV OFİSLERİNİN GÜÇLÜ YARDIMCISI: Epson'un yeni ürünü olan CX3650, başarılı baskı ve performans değerleri sunarken, masanızın üstüne de sığıyor. Çok işlevli baskı üniteleri, tek işlevde uzmanlaşmış cihazlardaki kaliteyi yakalamış durumdadır. Bu konuda iddialı ürünlere sahip olan Epson'un yeni ürünü CX3650, ev ve ofis kullanıcılarına hitap ediyor. Kurulumu ve kullanımı oldukça basit. Kaliteli fotoğraf baskısı, arşivlenecek belgeleri tarama ve e-postalardan hızlı bir şekilde çıktı alabilme, kullanım alanından sadece birkaçı. Bağlantı arabirimi USB 1.1 olsa da, dakikada 15 sayfalık baskı hızı oldukça başarılı. Kopyalama hızının dakikada 13 sayfa olması da iyi bir değer. Dört mürekkep kartuşu kullanılması kaliteyi artırdığı gibi maliyeti de önemli ölçüde düşürüyor. 5.760 dpi'ye kadar çıkabilen çözünürlük ile kullanılan DuraBrite teknolojisi sayesinde, kalıcı ve kaliteli baskılar elde etmek mümkün. Tarama kalitesi bakımından piyasadaki en profesyonel ürün olmasa da, birçok iş için oldukça yeterli.

SONUÇ: Kaliteli baskı, tarama ve kopyalama ile birlikte hızlı ve kullanımı kolay bir ofis yardımcısı.

- + Ergonomik yapı
- + Yüksek baskı ve kopya hızı
- Ethernet arabirimi yok

CPU SOĞUTMADA GIGABYTE TEKNOLOJİSİ: Bilgisayarımızdaki önemli donanımlardan biri şüphesiz işlemci soğutucular. Gitgide hızlanan, performansının yanı sıra güç tüketimi ve sıcaklığı da artıran işlemcilerin sağlıklı bir şekilde soğutulması, sisteminizin sorunsuz çalışması için elzem. Gigabyte'ın yeni ürünü GH-PDU21-MF, nikel kaplamalı bakır malzemeden yapılmış bir soğutma sistemi. Intel LGA775, mPGA 478, AMD K8 ve K7 işlemcilerle uyumlu çalışan hava soğutmalı bu ürün, rakiplerine göre hafif olmasıyla dikkat çekiyor. Ayrıca yaptığımız ısı testlerine göre overclock tutkunlarını sevindirecek değerler sunuyor. Dolayısıyla Gigabyte GH-PDU21-MF'den alacağınız verimin üst düzeyde olduğunu söyleyebiliriz. İsteğe göre disket yuvasına veya PCI arka paneline takabileceğiniz ayar düğmesi ile fan devir hızı dakikada 1.700-3.700 devir arasında değiştirilebiliyor. Fan devrini 3.700'e çıkardığımızda ses artışı yaşansa da, bu düzey kullanıcıları rahatsız etmiyor.

SONUÇ: Bilgisayarlarımızda etkili bir soğutma sistemi sunan Gigabyte overclock sevenler için başarılı bir çözüm sunuyor.

- + Intel ve AMD işlemcilerle uyumlu
- + Etkili soğutma, ayarlanabilir devir sayısı
- + Kolay kurulum

YAYINLARI SEYREDERKEN DVD'YE YAZIN: Inca Premium TV, Türkçe yazılımı ve kullanım kılavuzu ile kurulum sorunu yaşatmıyor. Kutudan çıkan anten ile FM radyo dinlenebiliyor. Donanım üzerinde S-video, koaksiyel ve kompozit video girişleri ile ses girişi çıkışı bulunuyor. İki adet AAA pille çalışan uzaktan kumanda sayesinde tüm işlemlere erişebilmek mümkün. Inca Premium TV'nin 720X576 çözünürlükte ve MPEG-4 kalitesindeki kayıt yeteneği de her kullanıcıyı tatmin edecek düzeyde. Sağladığı en önemli avantaj, bir yandan yayını kaydederken diğer yandan CD ve DVD'ye yazabilmesi. TimeShifting özelliği TV seyrederken kayıt yapılabilmesini sağlıyor. Görüntü içinde Görüntü (PiP) özelliği ile kaydedilen programlar, TV seyrederken küçük bir pencerede ekrana getirilebiliyor. Ayrıca Windows'un Hibernate seçeneği ile PC kapalı bile olsa TV yayınlarını kaydedebilmek mümkün. Beraberinde bir video işleme yazılımı bulunması da eşsiz bir özellik.

SONUÇ: Kaliteli TV ve radyo yayını sunan, DVD kalitesinde kayıt yapabilen güçlü bir çözüm.

- + Yüksek yayın kalitesi
- + Sistemi başlatıp kayıt yapabiliyor
- + Görüntüyü yakalarken DVD'ye yazıyor

Lazer yazıcı

LEXMARK C760

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Pera Bilgi İşlem
BİLGİ İÇİN (212) 220 04 40
WEB www.lexmark.com.tr
FİYAT 1.091 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim USB 2.0, IEEE1284
Baskı çözünürlüğü 1200x1200 dpi, 4800CQ
Baskı hızı 23 sf/dk
Bellek 128 MB
Boyut 528x604x470 mm
Ağırlık 47,7 kg

Wireless LAN kartı

LINKSYS WPC54G

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Armada
BİLGİ İÇİN (212) 230 84 80
WEB www.armada.com.tr
FİYAT 57 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim Cardbus Type II
Haberleşme standardı 802,11g/b
Hız 54 Mbit/sn
Etki alanı 25-310 m
Veri güvenliği WEP, AES, TKIP, 802.1x
İşletim sistemi Windows 98SE/Me/2000/XP

Klavye ve fare seti

LOGITECH CORDLESS
DESKTOP EX100

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Hızlı Sistem, Logosoft
BİLGİ İÇİN (212) 671 03 51,
(212) 217 55 85
FİYAT 47 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

İletişim RF
Kısa yol tuşları Programlanabilir 7 adet
Fare 3 tuş + kaydırma tekeri
Tuş dizilişi Q (Türkçe)
Güç tüketimi 2 Adet AA, 2 Adet AAA pil
İşletim sistemi Windows 98SE/ME/2K/XP

ÇALIŞMA GRUPLARININ HIZLI RENKLİSİ:

Lexmark'ın C760 isimli bu yeni ürünü, Single Pass teknolojisi ve 500 MHz hızındaki işlemcisiyle tüm çıktıları dakikada 23 sayfalık bir hızda hazırlayabiliyor. Yalnız ilk baskıyı yapabilmek için ürünün tam olarak açılmasını 15 saniye beklemek gerekiyor. Çözünürlük ve renk kalitesi ile son derece başarılı baskı elde etmek mümkün. C760, nokta büyüklüğünü ve renk kartuşlarını otomatik ayarlayarak broşür bile basabiliyor. Color Care teknolojisi ile grafik ve resimlerde %50 oranında bir baskı tasarrufu sağlayan Lexmark'ın uygun maliyetini siyah beyaz baskılarda da görebiliyoruz. Sadece izin verilen kişilerin renkli baskı yapabilmesi de ürünün ağ ortamında çalışanlara sağladığı büyük bir avantaj. C760, 600 kağıtlık bir besleme tepsisine sahip. Fakat baskının çok olduğu işletmeler için ikinci bir kağıt besleme tepsi ile 1.100 adet kağıt eklenebiliyor. Duplex baskı ve ağ kartı seçimlik olarak sunuluyor. Ayrıca standart bellek 512 MB'a kadar yükseltilebiliyor.

SONUÇ: Hızlı ve renkli baskı söz konusu olduğunda küçük ve orta boy şirketlerinin tam aradıkları bir ürün.

- ⊕ Tek geçişte hızlı baskı
- ⊕ Genişleyebilir bellek ve besleme yuvası
- ⊖ Ağ bağlantısı seçimlik

USB AĞ GEÇİDİ:

Dizüstü sistemlerinde Cisco desteği: Linksys'in WPC54G ürünü, dizüstü sistemleri için tasarlanmış, PCMCIA arabirimli bir W-LAN kartı ve WPC54G, 802,11g standardını destekliyor. Wi-Fi sertifikasyonu ile konuya verdiği önemi gösteren Linksys, 802.11b cihazlarla da bağlantı kurabiliyor. Kitapçığında, bu işlem adım adım anlatılıyor. Ürünle birlikte verilen CD'den kurulum programı çalıştırıldığında, WPC54G hazır hale geliyor. Arayüz üzerinden, 64 ve 128 bit WEP ile WPA gibi güvenlik ayarları yapılabilir. Oldukça başarılı bir performans göstermesine karşın, MAC ve Linux işletim sistemlerini desteklemeyen ürünün, araştırmalarımız sonucunda bulduğumuz bir program ile Linux altında çalışabildiğini gözlemledik. Küçük ve kullanışlı olması ilgi çeken ürün, uzak mesafelerden dahi sinyal alabiliyor. Bu özelliklerle birlikte WPC54G'nin, güç tüketiminde de cimri olması, taşınabilirliğe önem veren kişiler için avantajlı bir seçenek olduğunu gösteriyor.

SONUÇ: Cisco imzalı Linksys, güçlü sinyal kalitesi sayesinde dizüstü sistemleri rahatlıkla kablosuz ortamlara taşıyor.

- ⊕ Cisco desteği
- ⊕ 802.11b ile uyumlu
- ⊕ Güvenli veri iletimi

DAYANIKLI KLAVYE, FARE SETİ: Harici donanım bileşenleri yavaş yavaş yerlerini kablosuz cihazlara bırakıyor. Bu konuda tek beklentimiz, yakında tek bir alıcı aracılığıyla tüm donanımların birbirleriyle iletişim kurulabilmesi. Logitech'in yeni kablosuz fare ve klavye seti olan Cordless Desktop EX100, kullanım ve kurulum açısından bir hayli kolaylık sağlıyor. Radyo frekanslı sinyal alıcısını bilgisayara bağlamak ve gerekli yazılımları yüklemek yeterli. Farenin üst kısmında 2 adet tuş ve kaydırma tekeri bulunuyor. Yazılımı ile tuşlara çeşitli işlevler yüklenebiliyor. Fare 2 adet AAA pil ile tam 6 ay süreyle çalışabiliyor. Klavyenin üzerinde tarayıcı komutları, e-posta, ses açma kapama ve hesap makinesi gibi işlevlere kolay erişim sağlayan kısayol tuşları mevcut. Ayrıca F tuşlarında da özel işlevler yer alıyor. Cordless Desktop EX100, suya dayanıklı olmasıyla, masa başında sıkça yaşanan çay, kahve kazalarına karşı da önemli bir çözüm üretiyor.

SONUÇ: Ergonomik yapısı ile dikkatimizi çeken EX100, kablosuz fare ve klavye seti arayanlar için ideal bir seçenek oluşturuyor.

- ⊕ Ergonomik yapı
- ⊕ Su sıçramasına karşı dayanıklı
- ⊕ 5 yıl garanti süresi

ADSL Modem

LOOPCOMM AL-2014P

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Teknetel
BİLGİ İÇİN (216) 384 87 60
WEB www.teknetel.com
FİYAT 95 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim Ethernet, USB
Standart ANSI T1.413 ve ITU-T G.992.1/
992.2 / 994.1
Download hızı 8 Mbit/sn
Upload hızı 1 Mbit/sn
Uzaktan kontrol Web üzerinden

DV kamera

MINTON MPOD-6001

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Minton
BİLGİ İÇİN (800) 211 50 13
WEB www.minton.com.tr
FİYAT 259 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Algılayıcı 4 MP 1/2 inç CMOS
Çözünürlük 1.600x1.200 piksel
Arabirim USB
Bellek yuvası SD
Boyut 103 x 62 x 16 mm
Ağırlık 87 gr

MP3 çalar

MPIO HD300

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Hızlı Sistem
BİLGİ İÇİN (212) 671 03 51
WEB www.hs.com.tr
FİYAT F.A.

TEKNİK ÖZELLİKLER

Kapasite 20 GB
Ekran Aydınlatmalı 8 satır LCD
Arabirim USB 2.0
Boyutlar 104 x 60 x 17 mm
Ağırlık 159gr
Diğer FM radyo ve doğrudan MP3 kayıt

TÜRKÇE YAZILIMLI ADSL MODEM: Ev ve küçük ofislerde internet kullanımı için artık çevirmeli ağ bağlantıları yeterli olmuyor. Yüz binlerce kişiye ulaşan ADSL'in, yakında daha çok kullanıcıya erişmesi bekleniyor. Eğer ADSL'e terfi ederek yüksek hızın nimetlerinden yararlanmak istiyorsanız, ihtiyacınıza uygun bir modem seçmeniz gerekiyor. Loopcomm, daha önce ADSL modem testimizde incelediğimiz LP-AL2014P modelini, yenileyerek bize gönderdi. Üründeki değişiklik, yazılım ve kullanma kılavuzunun Türkçe olması. Modemde hem USB hem de 4 adet Ethernet portu bulunuyor. Modem, USB bağlantısı kullanılırken kendi yazılımıyla; Ethernet bağlantısı kullanılırken de, yazılım ve web sunucusu üzerinden ayarlanabiliyor. Kendi ağını oluşturmak için DHCP sunucusuna sahip olan LP-AL2014P, bağlantı paylaşımı için NAT ve PAT protokollerini kullanıyor. FTP veya HTTP üzerinden firmware'i güncellenebilen modemde, sanal sunucu desteği de bulunuyor.

SONUÇ: Loopcomm, SoHo'lar için uygun bu ürünü, Türkçe yazılım desteği ekleyerek güçlendirmiş.

- ⊕ USB bağlantısı da mevcut
- ⊕ Türkçe yazılım ve kitapçık
- ⊖ Güvenlik işlevleri yetersiz

ÜÇÜ BİR ARADA: Dijital fotoğraf makinesi, dijital video kaydedici, MP3 çalar ve ses kaydedici olarak kullanabileceğiniz bir ürün arıyorsanız, işte size Minton MPOD-6001. Dahili bellek içermeyen, 4 megapiksel çözünürlüğe sahip ürün, SD ve MMC kart eklentisiyle kullanılabilir. 87 g ağırlığa ve cep telefonundan farksız ergonomiye sahip ürün, her iki bellek kartını da aynı anda kullanabiliyor. 1,5 inçlik LCD ekranın yanında 230 derece dönebilen mercek ve 4X dijital yakınlaştırma özelliği ile çekimler kolayca yapılıyor. Merceğin yanındaki spot ışık ise gece çekimlerinde etkili kullanım sağlıyor. MPOD-6001 resimleri JPEG, videoları MPEG 4 ve sesleri WAV biçiminde kaydediyor. Görüntüler, ses ve video çıkışı ile TV'ye aktarılabilirdiği gibi, resimler de yazıcıya doğrudan gönderilebiliyor. MP3 dosyalarını oynatabilmek için dosyaları belleğe aktarmak yeterli oluyor. Üzerinde bulunan Li-Ion batarya 5V'luk bir adaptör veya USB portundan şarj edilebiliyor.

SONUÇ: Birçok çoklu ortam seçeneğini üzerinde barındıran Minton MPOD-6001, cazip bir fiyata sahip olmasıyla uygun bir seçenek sunuyor.

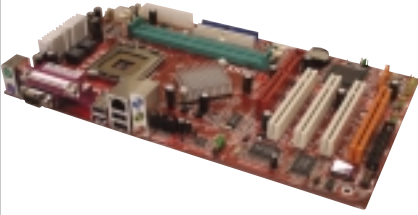
- ⊕ Dönebilen mercek ve spot ışık
- ⊕ İki bellek kartının bir arada kullanımı
- ⊖ CMOS algılayıcı yetersiz

ŞIK GÖRÜNÜMDE MP3 DEPOSU: 20 GB kapasiteli bu MP3 çalar, gerek dış tasarımı gerekse diğer özellikleri açısından dikkat çekiyor. Öncelikle, dahili radyonun sinyal kalitesinin çok iyi olduğunu belirtelim. Zengin MP3 dinleme özelliklerine wma, ogg ve asf format desteğinin de eklenmesi iyi olmuş. Ayrıca ön panelde bulunan dahili mikrofonla kaliteli ses kaydı da mümkün. Hem radyodan hem de mikrofondan MP3 formatında kayıt yapılabilir. USB 2.0 destekli olan MPIO HD300'un 8 satırlık aydınlatmalı ekranı da oldukça hoş. Öte yandan cihazın hoşumuza gitmeyen tarafları da olmadı değil. Her şeyden önce, pil tüketimi açısından cimri olduğunu söylemek zor. Bunun dışında her ne kadar dış tasarımı başarılıysa da HD300'ün menü ve tuş yapısı daha başarılı bir şekilde tasarlanabilirdi. Kontrollerin karmaşıklığı bir yana, dokunmatik tuşlar yüzünden bazen ses aniden yükselebiliyor ya da cebinizde kapalı duran cihaz kendi kendine açılabilir. Tuş kilidini sürekli kullanmak şart.

SONUÇ: Çok işlevli ve şık bir MP3 çalar. Özellikle FM radyosu çok başarılı, fakat menü/tuş tasarımı daha iyi olabilirdi.

- ⊕ Yüksek kapasite
- ⊕ Yüksek FM radyo sinyal kalitesi
- ⊖ Menü/tuş sistemi daha iyi olabilirdi

Anakart

MSI 848P NE02-V

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Datagate, Multimedya
BİLGİ İÇİN (212) 321 41 41,
(212) 479 46 46
FİYAT 61 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü	ATX
Yonga seti	Intel 848P+ICH5
İşlemci yuvası	LGA 775
FSB hızı	800MHz
Bellek yuvası	2 x DDR RAM
Yuva sayısı	1xAGP 8X, 4xPCI

Kart okuyucu

SANDISK MOBILEMATE

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Turanlı
BİLGİ İÇİN (212) 216 05 20
WEB www.turanli.com.tr
FİYAT 22 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	USB
İşletim sistemi	Windows 98SE/ME/2000/XP
Boyutlar	11x74x26 mm
Ağırlık	16 g
Diğer	Kapak, USB ara kablosu

Dizüstü bilgisayar

SONY VAIO S270

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA IBM, Özel, Empati
BİLGİ İÇİN (212) 217 30 40,
(212) 233 55 54, (212) 213 82 84
FİYAT 1449 EURO + KDV

TEKNİK VERİLER

İşlemci	Intel Pentium M (Dothan) 1.6GHz
Bellek	512 MB DDR
Kapasite	40GB
Ekran	13,3 inç XBrite WideScreen
Boyutlar	23x31x3.5cm
Ağırlık	1,9 kg

YENİ İŞLEMCI, YENİ NEO: Intel ve AMD'nin farklı soketlerdeki işlemcilerini piyasaya çıkarmalarıyla, anakart pazarı canlılık kazandı. MSI'nin Neo V serisinin ikincisi olan Neo2-V, Prescott kod adıyla tanınan Soket 775 işlemcileri kullanabiliyor. Bu ürün fazla değişiklik yapmadan, sadece 800 MHz FrontSide Bus kullanan bir Prescott işlemci ve bir Seri ATA sabit disk satın alarak performansı artırmak isteyenlere hitap ediyor. ATX'lerdeki uzunluk standardını koruyan anakartın eni daha kısa. Bu da küçük kasalara sığmakta zorlanan anakartlara göre rahatlatıcı bir özellik. 400 MHz destekli DDR yuvalarının iki adet olması ve dolayısıyla çift kanal çalışmaması bir götürü sayılabilir. Ekran kartı için AGP 8X, diğer bileşenler için dört adet PCI yuvası ve sekiz adet USB portu mevcut. Ayrıca 10/100Mbit ağ kartı ve 5.1 ses kartı anakarta entegre. MSI bu kartla LiveUpdate, yani BIOS ve sürücülerin online güncellenme desteğini sunuyor.

SONUÇ: Tüm bileşenleri yenilemeden, sadece Intel Prescott işlemci ve Seri ATA sabit disk ile daha hızlı bir PC elde etmek isteyenler için cazip bir seçenek.

- + ICH5 ile yüksek performans
- + Stabil çalışma
- Genişleme imkanları kısıtlı

MOBİL KART OKUYUCU: Bellek kartları kısa sürede birçok cihazda kullanım alanı bulmayı başardı; fotoğraf makineleri ve MP3 çalarlarla başladığı yolculuğunu cep telefonları, dizüstü bilgisayarlar ve televizyonlara kadar taşıdı. Bu tip cihazlarla haşır neşir olanların büyük bir çoğunluğu bellek kartı kullanıyor. Eğer tek bir cihaz ile bellek kartı kullanıyorsanız, yanınızda cihazın ara kablosunu taşıyarak verilerinizi PC'ye aktarabiliyorsunuz. Birden çok cihaza sahipseniz kart okuyucular büyük rahatlık sağlıyor. Bu konuda başarılı bir üretici olan Sandisk'in ürettiği MobileMate, cep telefonları için küçültülmüş boyutlarda üretilen yeni mobil kartları (RS-MMC, TransFlash ve miniSD) ve SD, MMC gibi popüler bellek kartlarını destekliyor. Ürünün diğer olumlu yanı, adı gibi mobil, yani taşınabilir olması. Bir USB disk ebatlarındaki MobileMate, USB 2.0 desteğiyle fotoğraf, film gibi büyük dosyaların seri bir şekilde aktarılmasını sağlıyor.

SONUÇ: Sandisk MobileMate, küçük boyutları ve yeni standartları desteklemesi kadar, Windows ve MacOS altında çalışabilmesiyle beğenimizi kazandı.

- + Yüksek ergonomi
- + Mobil bellek kartlarına destek
- + USB 2.0 ile yüksek hız

VAIO'DAN UZUN PİL ÖMRÜ: Sony, Vaio serisi dizüstü bilgisayarlarla uzun zamandır epey popüler. Üstelik test merkezimize ulaşan ve yeni bir Vaio olan S270'e bakılırsa bu popülarite epey bir süre daha devam edecek. 2 MB önbellekli Dothan 1.6 GHz işlemcili S270, Centrino platformunun kesinlikle başarılı bir temsilcisi. Küçük boyutlarıyla dikkat çeken bilgisayar, tüm Vaio'larda olduğu gibi etkileyici bir LCD ekrana sahip. Desteklenen maksimum çözünürlükse 1.280x800. 32 MB bellekli ATI Mobility Radeon 9200 oyunlarda sizi yarı yolda bırakmazken, 512 MB DDR sistem belleği, S270'in performans konusundaki beklentileri yerine getireceğini gösteriyor. Ön taraftaki düğmeyle 802.11g bağlantıyı kolayca kapayarak gereksiz pil tüketiminin önüne geçmek mümkün. CD yazıcı/DVD sürücü bir kombo cihazla donatılmış olan ürün, 5 saatlik pil ömrüyle dikkat çekiyor.

SONUÇ: Yuvarlak hatları ve genel olarak kullanılan malzemenin kalitesiyle dikkat çeken Vaio S270, son zamanlarda bir dizüstü PC satın almayı düşünüyorsanız göz atmanız gereken seçeneklerin başında geliyor.

- + Başarılı tasarım
- + Parlak ekran
- + Dahili Memory Stick Pro yuvası

DVD Oynatıcı + 7.1 Hoparlör Seti

MINTON HTS-802

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

- + Ahşap subwoofer
- + Giriş çıkışlardaki çeşitlilik
- Altyazı desteği yetersiz

FİRMA Minton
BİLGİ İÇİN (216) 317 96 50
WEB www.minton.com.tr
FİYAT 235 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Desteklediği biçimler DVD, DivX, XviD, VCD, Audio, Resim, MP3
Çözücü Dolby D/AC-3/D-Ex
Görüntü çıkışları S-video, kompozit, SCART, VGA
Hoparlörler 7x15 Watt uydu, 1x40 Watt Subwoofer

DVD Oynatıcı + 7.1 Hoparlör Seti

Salonunuzda sinema keyfi

SINIRSIZ MULTİMEDYA KEYFİ: Önceden parça parça satın alınarak birleştirilen ev sinema sistemleri artık paket halinde satılıyor. Dolayısıyla bir DVD çalar ve hoparlör setini aynı kutudan çıkarıp kolayca monte etmeniz mümkün. Kullanım kılavuzundaki adımları izleyerek bağlantıları da yapınca, koltuğunuza kurulup dilediğiniz film den, adeta bir sinema salonundaymış gibi azami keyif alabilirsiniz.

SCART girişi: Bu ürüne, sahip olduğunuz SCART girişiyle eski cihazları bağlayabilmek mümkün.

Minton, daha önce 5.1 hoparlör setiyle piyasaya çıkardığı ev sinema sisteminin hoparlör seti takviyesi yapılmış modelini test merkezimize gönderdi. HTS-802 adlı bu modeldeki hoparlör seti 7+1, yani 7 adet uydu hoparlör ve 1 adet subwoofer'dan oluşuyor. Eskiden sadece uydu hoparlörlerden oluşan masaüstü ses sistemleri, artık subwoofer ile güçlendirilerek Surround Sound adı verilen sistemde kullanılıyor. Subwoofer etrafa yayılan uydu hoparlörlerin sağlayamadığı bas seslerini vererek, gerçekçi ses kalitesini kullanıcıya duyuruyor.

8 farklı ses kaynağı ile sizi yerinizden oynatacak

Bu sette yer alan DVD çaların, ayrıca farklı biçimleri desteklemesi önemli bir avantaj sağlıyor. VCD filmlerini, müzik CD'lerini, Kodak Image formatındaki resim CD'lerini ve MP3 CD'lerini okuyabilen ürün, DivX ve XviD codec'i ile hazırlanmış filmleri de oynatabiliyor. Menüdeki Türkçe seçeneği ve kullanma kılavu-

zunun Türkçe hazırlanması ürünün hanesine bir artı daha katıyor. DVD'ler için altyazı sorunsuz olarak çalışırken, DivX ve XviD filmlerde, farklı altyazılara sahip filmlerle, denememize karşın bu özellikten faydalanamadık.

Dolby Digital ve AC-3 ses ile her şey daha gerçekçi

Hoparlör setlerinin kalitesi, dış yapısı, desteklediği codec'ler ve çıkış güçleri ile tespit ediliyor. Uydu hoparlörlerin her birinin 15 Watt, subwoofer'ın ise 40 Watt gücünde olduğunu görüyoruz. Bu değerler, yüksek ve kaliteli ses çıkışı için yeterli görünüyor. Dış yapıya baktığımızda, ürünlerde ayakların olmadığı dikkatimizi çekiyor. Bu durum ses dağılımı üzerinde olumsuz bir etkiye sahip, çünkü uydu hoparlörlerin konduğu yerler halıflex vb. malzemeler ile kaplı değilse ses yankılanarak dağılabiliyor. Subwoofer'ın ahşap yapısı, tok bir bas çıkışı sağlayarak ürüne artı puan kazandırıyor. Minton HTS-802'nin desteklediği ses codec'leri ise DVD filmler için Dolby Digital; DivX, XviD filmler için de AC-3 ve Dolby Digital EX.

Cihazın ev eğlencesi için farklı işlevleri de bulunuyor. Örneğin AM ve FM bandındaki radyoları dinleyebiliyorsunuz. Ürün 60 kanal kapasiteli radyo hafızasıyla da müzik setlerine meydan okuyor. Menüden seçilebilen Karaoke modu, MP3 CD'lerine ya da video kliplerdeki müziklere eşlik etmenizi sağlayarak yeni bir ev eğlencesini hayatınıza dahil ediyor.

Üzerindeki giriş ve çıkışlar farklı amaçlara da hitap ediyor

Ürünün üzerinde görüntü çıkışı için birçok seçenek yer alıyor. SCART, S-video, kompozit ve VGA çıkışı ile TV, Plazma TV, monitör, LCD ekran gibi birçok farklı donanım, ekran işlevi görebiliyor. Eğer TV'niz üzerinde tek giriş yer alıyorsa, Playstation, uydu alıcısı veya video gibi bir başka cihazı bu ürüne bağlayarak görüntünün TV'ye aktarılabilmesini, sesin ise 7+1 hoparlör sisteminden dağılmasını sağlamak mümkün. Bunun için 2 kanal ses girişi bulunuyor. Ses çıkışları ise koaksiyel, optik ve 2 adet AUX'tan oluşuyor.

SONUÇ: Farklı formatları destekleyen bir DVD oynatıcı ile dünya standartlarında 8 kanallı hoparlör setini birleştiren Minton, film izleme, müzik dinleme gibi eğlenceleri evinizin salonuna kadar getiriyor.

DVD yazıcı	
PHILIPS DVDR16LSK	
CHIP PUANI	★★★★★
FİYAT/PERFORMANS	★★★★★
+	LightScribe teknolojisi
+	Başarılı performans
-	Sadece özel ortama yazabiliyor
FİRMA	Arena, Boğaziçi, Hızlı Sistem
BİLGİ İÇİN	(212) 364 66 66, (212) 217 29 29, (212) 67103 51
FİYAT	150 \$ + KDV
TEKNİK VERİLER	
Arabirim	ATA/IDE
DVD+R/-R	16X/8X
DVD+RW/-RW	4X/4X
CD-R/-RW	40X/24X
DVD-ROM	16X
CD-ROM	40X

Mutlaka yaygınlaşması gerek: Baskı için özel medya şart

LightScribe özel kullanımında olduğu kadar iş çevrelerinde de büyük bir avantaj sağlıyor. Örneğin bu teknoloji sayesinde, daha profesyonel görünümlü sunumlara veya arşivlere imza atabileceksiniz. Yalnız burada dikkat edilmesi gereken şu ki, bu işlem sadece LightScribe uyumlu medyalarla gerçekleştirilebiliyor ve bu medyalar henüz piyasada bulabilmek ne yazık ki mümkün olmuyor. Bununla birlikte kısa sürede yaygınlaşmaları bekleniyor. LightScribe teknolojisi sadece Philips tarafından kullanılmıyor. HP'nin bu teknolojiyi kullanan bir DVD yazıcısı yurtdışında piyasaya sürüldü bile. Belki de LightScribe ürünlerin çoğalması durumunda, piyasaya yeni çıkacak olan DVD yazıcıların bu teknolojiye sahip olacağı öngörüsünde bulunabiliriz.

SONUÇ: Teknik özelliklerine baktığımız zaman, 2 MB ön belleği bulunan Philips DVDR16LSK'nın, DVD+ medyalara oranla daha hızlı yazdığını görüyoruz. Yaptığımız test sonucu DVD-R medyaları 8X hızında yazarken herhangi bir sorunla karşılaşmadığımız ürün, DVD+R medyalarda 16X değerine erişiyor. DVD tekrar yazma hızlarında ise eşit bir performans sunuyor ve hem DVD-RW hem de DVD+RW medyalara 4X hızında yazıyor. Çift katmanlı DVD'lere de yazabilmesi ürünün bir başka avantajı. Çünkü DVD yazıcıların kullanıcılar arasında yaygınlaşmasına rağmen çift katman desteği henüz piyasadaki her ürün tarafından desteklenmiyor. Donanım bu medyalara 2.4X hızında yazabiliyor.

İster yazı ister resim basın: LightScribe teknolojisiyle zevkinize uygun CD ve DVD sırtı hazırlayabilirsiniz.

DVD yazıcı

DVD sırtlarını kendiniz yapın

LIGHTSCRIBE İLE BİR ADIM ÖNDE: Yeni teknolojiler depolama kapasitelerini hızla yukarı doğru taşıyor. Bunun en büyük göstergesi, DVD yazıcıların sadece birkaç yıl içerisinde CD yazıcıların yerini almış olması. Hatta DVD yazıcı yaygınlaşırken çift katmanlı DVD'ler ve Blu-Ray gibi teknolojiler konuşuluyor.

Philips yeni DVD yazıcısı ile test merkezimize ulaştığında bütün bu hız ve biçim tartışmaları arka plana itildi, çünkü Philips, verilerini, film ve müzik dosyalarını arşivleyenler için oldukça ilginç bir teknoloji sunuyor ve LightScribe teknolojisi ile DVD ve CD sırtlarının DVD yazıcıda hazırlanmasına olanak sağlıyor.

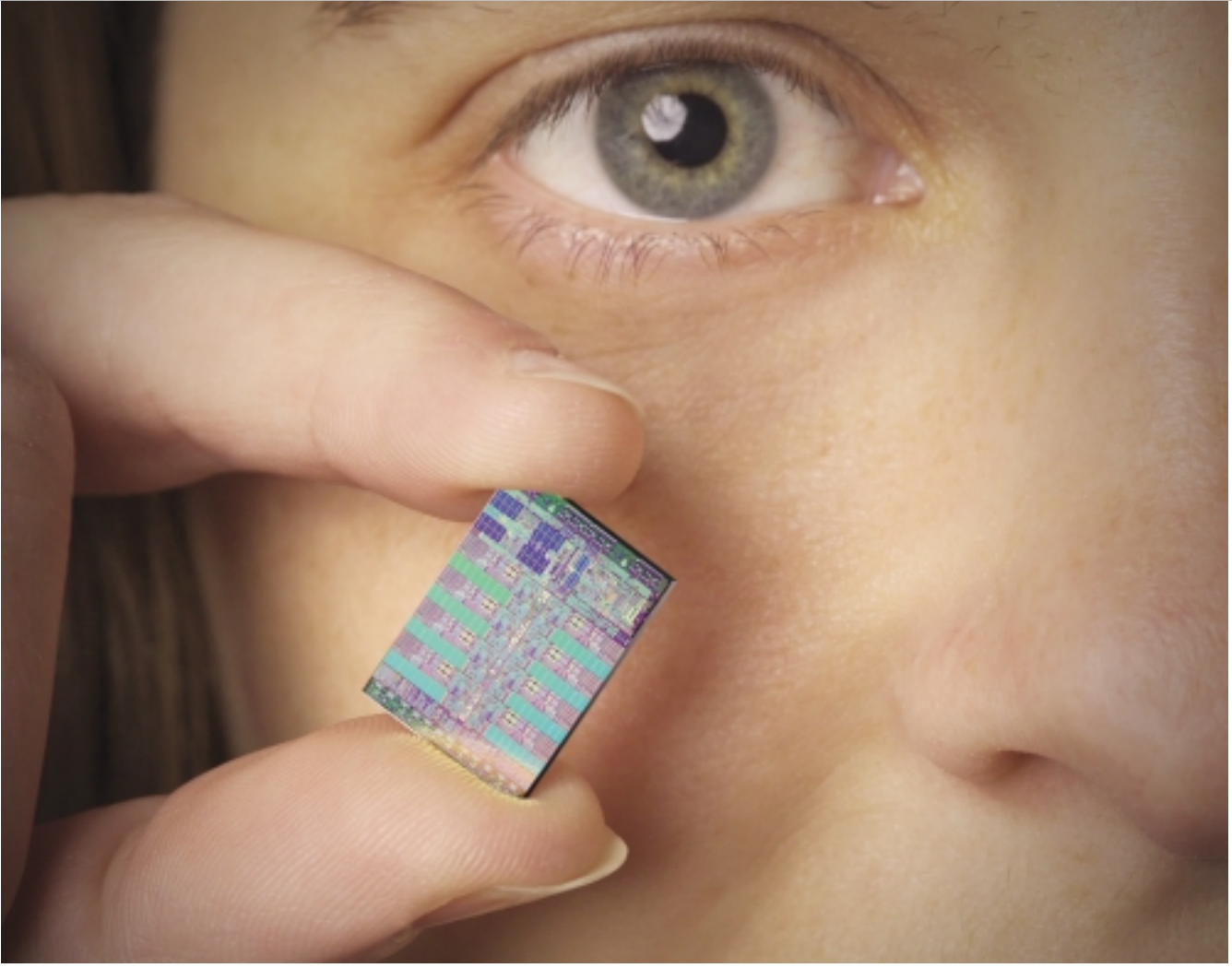
DVDR16LSK, 16x hızında DVD+R medyalarını yazabilen yeni nesil bir DVD yazıcı. Double Layer, yani çift katman desteğiyle toplam 8.5 GB veri yedekleyebilmesi en önemli artılarından. Fakat esas öne çıkan özelliği, LightScribe adında yeni bir teknolojiye sunduğu destek. Yalnız bu teknoloji ne performansı ne de kararlılığı artırıyor. Yaptığı iş, CD'lerin ve tek yüzü DVD medyalarının ön yüzünü lazer

teknolojisi ile resimlendirebilmesi. Evet, doğru okudunuz: DVDR16LSK sayesinde, özel kalem kullanarak DVD'leri özenle adlandırma veya etiketleme devri artık sona eriyor.

Yeni kral! Etiketleme çağı artık sona mı eriyor?

Kendi CD veya DVD sırtınızı oluşturabilmek için yapmanız gerekenler, verilerinizi medyalara yazdıktan sonra LightScribe işlemi için grafik düzenleyiciyi açmaktan, medyanın üzerinde yer almasını istediğiniz şekil ya da yazıları belirlemekten ve ardından yazılan medyayı ters çevirerek yazma işlemini başlatmaktan ibaret. Nero 6 yazılımı kullanılarak yapılabilen bu işlemin tek dezavantajı, biraz uzun sürmesi.

Yaklaşık yarım saat süren işlem, verileri CD veya DVD'ye yazmakta kullanılan lazer ile gerçekleştiriliyor. Lazer ışını medyanın sırtına geldiğinde kimyasal bir tepkime oluşuyor. Bu tepkime ile yüzeyde oluşan koyu renk noktacıklar bir araya gelerek istenen tasarımları meydana getiriyor.

STI Cell

“Çok hücreli” işlemci: Cell

Sony, Toshiba ve IBM (STI) ortaklığının ürünü olan ve kısa bir süre önce duyurulan “Cell” (hücre) işlemcisi donanım dünyasına bomba misali düştü. Çoğunluğun “PS3 işlemcisi” olarak tanıdığı Cell, aslında çok daha geniş bir vizyonun, yepyeni bir donanım platformunun müjdecisi.

Cell'i piyasadaki işlemcilerden ayıran özellik, baştan aşağı “yeni” bir işlemci olması. Bunun önemini kavrayabilmek için, günümüzde yaygın biçimde kullanılan Intel Pentium ve AMD Athlon işlemcilerinin aslında yeni değil, neredeyse otuz yıllık x86 mimarisinin günümüzdeki meyveleri olduğunu bilmek gerekiyor. Intel'in 1978 yılında ürettiği 8086 işlemcisiyle başlayan bu gelişim süreci, bu işlemcinin masrafları kısım için veriyolu 8 bite indirgenmiş 8088 modelinin 1981'de IBM tarafından ilk PC'de kullanılmasıyla, masalarımızdaki PC'lere kadar uzanan yolu açtı. Intel'in rakibi AMD ise daha ilk 8086'dan bu yana, lisansını satın aldığı x86 mimarisi

üzerine kurulu eserler üretmeyi sürdürdü. Geriye doğru uyumluluğu, yani her işlemcinin kendisinden önceki işlemcilerle aynı yazılımları çalıştırabilmesini sağlama zorunluluğu ise, artık eskiyen x86 mimarisinde gereken köklü değişikliklerin yapılamamasına yol açtı. Böylelikle 70'lerdeki ilk tasarım, teknolojinin ayağına vurulmuş bir pranga gibi, tüm dezavantajlarıyla birlikte günümüze kadar taşındı.

Neticede, en güncel Intel ve AMD işlemciler bile bundan yirmi yıl önceki atalarıyla aynı işletim sistemlerini, yazılımları çalıştırabiliyor. Bununla birlikte, bu işlemciler üzerinde yapılabilecek gelişmeler de kısıtlanıyor. Saat hızını, ön bellek mik-

tarını, aynı anda işlenebilecek komut ve veri miktarını / genişliğini artırmak; yeni komut seti genişletmeleri (AMD'nin 3D Now'ı, Intel'in SSE'si gibi) ve güç tasarruf modları (Intel'in Speedstep'i ve AMD'nin Cool'n'Quiet teknolojisi vb.) eklemek haricinde, üreticilerin de eli kolu bağlı sayılır. Bununla birlikte, x86 mimarisinin arkasında Microsoft'un Windows'u gibi yaygın kullanılan bir işletim sistemi olduğunu ve günümüzde yazılımların çoğunun bu temel üzerine inşa edildiğini de göz önüne almak gerekiyor.

Durum buyken, Sony, Toshiba ve IBM gibi üç devin 7 Şubat 2005'teki ISSCC'yı iletken fuarında teknik detaylarını dünyayla ilk kez paylaştığı Cell işlemcisi, yep-

IBM PC XT:
Bugün
kullandığımız
X86 mimarili
PC'lerin atası
sadece 4.77
MHz hızındaydı.

yeni özellikleriyle yarınlar damgasını vuracağı benziyor. Bu tümüyle benzersiz işlemci acaba donanım sektörünün aradığı taze kan olabilir mi? Dilerseniz şimdi Cell'in getirdiği yenilikleri etraflıca inceleyelim:

Cell de "çoklu çekirdek" modasını yakından takip ediyor

Donanım dünyasını yakından takip edenlerin bileceği gibi, en son yenilik rüzgarı çok çekirdekli işlemciler. Gerek Intel gerekse AMD, çift çekirdekli işlemcilerini hazırladılar ve izleyen yılların yol haritasında dört ve sekiz çekirdekli işlemcilerin yer aldığını ipuçlarını verdiler. Peki neden buna ihtiyaç duyuluyor?

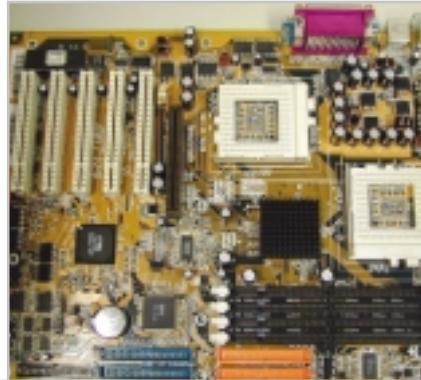
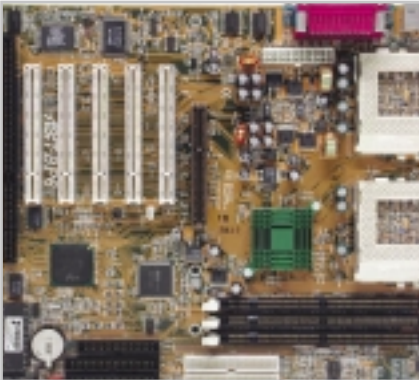
Yanıt basit: Giderek artan performans gereksinimini karşılama ve maliyetleri düşürme çabası. Yüksek işlem gücüne ihtiyaç duyulan ortamlarda (askeri ve bilimsel projeler, sunucular, sinema endüstrisi için render çiftlikleri vb.) çok sayıda bilgisayarın paralel çalışması ve bu bilgisayarların da birden çok işlemciye sahip

olması, bir zorunluluk. Bu güç artışını, maliyetleri karşılanabilir düzeyde tutarak masaüstü kullanıcısı kesimine taşımak ise bugüne kadar çok mümkün değildi.

Birtakım anakart üreticilerinin bu yönde çabaları olduysa da, işlemcilerin resmi özelliklerini kullanmadıkları için yaygınlaşamadı.

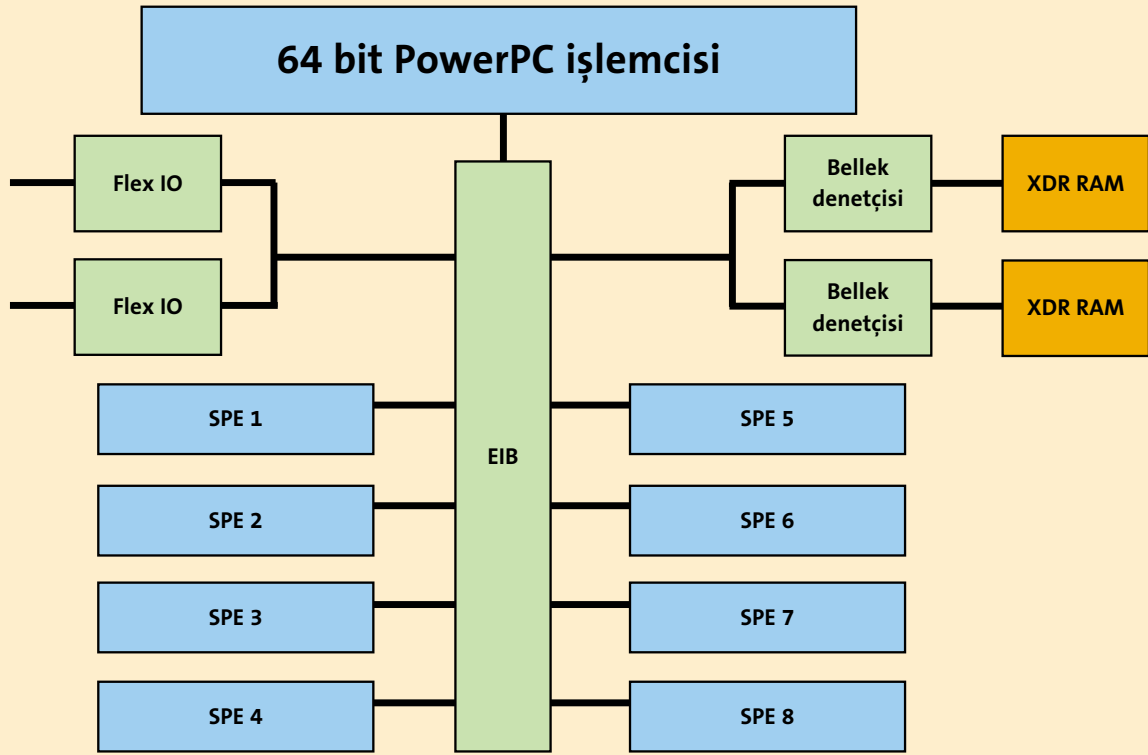
Bunun yanı sıra, günümüzde işlemci saat hızları artık fiziksel sınırlara yaklaşıyor. Daha hızlı işlemciler üretilse bile bu daha fazla ısınma sorunu ve elektrik tüketimi demek; bunun önüne geçmek içinse daha büyük güç kaynakları ve bir kısmı çok gürültülü çalışan pahalı soğutma sistemleri gerekiyor. Bu, doğal olarak maliyetleri artırdığı gibi, günümüzün sessiz ve tutumlu PC kavramına da taban tabana ters düşüyor.

Oysa birden çok işlemci çekirdeği bir arada kullanıldığında, saat hızı işlemcilerin aşırı ısınmayacağı bir seviyeye çekilebiliyor. Şu an en hızlı Intel Pentium 4 işlemcisi 3,73 GHz hızındayken, çift çekirdekli Pentium'lar 2,8 ila 3,2 GHz arası

Efsanevi anakartlar: Intel'in dokümente etmediği özellikleri kullanan Abit BP-6 ve VP-6 anakartları, Celeron ve PIII işlemcileri çift işlemci yapılandırmasıyla çalıştırabiliyordu.

KUŞ BAKIŞI CELL MİMARİSİ

hızlarda piyasaya çıkacak; AMD'nin çift çekirdekli işlemcileriyle 2,4 GHz hızında olacak. Birden çok çekirdeğin tek bir işlemcinin dış formuna sahip olması da üretim maliyetlerini düşüren bir etken.

100 Cell, 2.000 Athlon 64'le bilek güreşine tutuşabiliyor

Cell işlemcisi, aynı sistem üzerinde yer alan diğer Cell işlemcileriyle, hatta ağ ya da internet üzerinden erişebileceği tüm Cell işlemcilerle uyum içinde çalışıp hesaplamaları ortaklaşa yapabiliyor. Bu, özellikle dağıtık bilgi işleme (distributed computing) çalışmaları (söz gelimi, SETI, gen mühendisliği, kanser araştırmaları vb.) için gereken performans sıçramasını sağlayabilir.

İlk prototipleri bile 4 GHz'in üstünde bir saat hızıyla çalışan, piyasaya çıkacak ilk örneklerininse 4,7 GHz hızında çalışması beklenen Cell'in açıklanan ilk performans değerleri akılları karıştıracak, hatta şüphe uyandıracak kadar yüksek. STI tarafından sene başında yapılan ilk basın duyurusu, Cell'in günümüzde kullanılan bir masaüstü işlemcisinden ortalama on kat daha hızlı çalışacağını iddia ediyordu. Dahası, paralel çalışan Cell sayısı arttıkça, performans da üssel olarak katlanıyor.

Sony'den Ken Kutaragi'nin şubat ayında verdiği rakamlar şöyle: 4 çekirdekli bir konfigürasyonda saniyede 1 milyon kayan noktalı hesaplama yapılabilirken, 32 çekirdeğe çıkıldığında 32 gigaflops (bir saniyede kaç milyar kayan noktalı işlem yapıldığı), 64 çekirdekte ise 2 teraflops (bir saniyede kaç trilyon kayan noktalı işlem yapıldığı) işlem gücü elde edilebilecek. Hatta petaflops gibi hayret verici işlem hızlarına erişen bilgisayarlar oluşturmak işten bile değil. 10 teraflops için 100'den az Cell çekirdeği yeterli olurken, benzer bir performansı elde etmek için 2.000'den

fazla AMD Athlon 64 işlemcisi gerekiyor. Sony'nin Playstation 3 oyun konsolunun bile 4 adet Cell işlemcisiyle donatılması düşünüldüğüne göre, yıllardan beri bahsi edilen ama hiç görülmeyen bir performans patlamasına, belki de bu işlemci sayesinde şahit olabileceğiz.

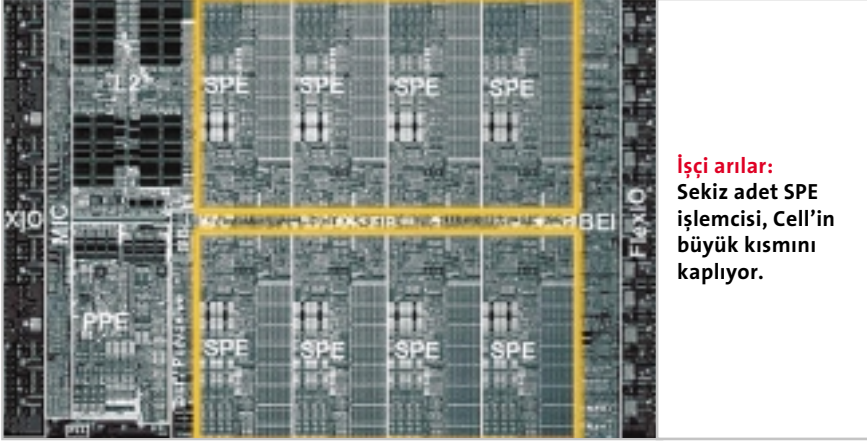
Cell'in anatomisi bir arı kovanının iç yapısından farksız

SPE: Arı kovanından farksız işlemcinin iç yapısına göz attığımızda, karşımıza ilk olarak, Cell'e gücünü ve adını veren "hücre"leri, yani SPE'leri (Synergistic Processing Element: Ortak İşlem Birimi) görüyoruz. Her Cell işlemcisinde birbirinden tümüyle bağımsız çalışabilen ve programlanabilen sekiz adet SPE çekirdeği var. Her SPE, kendine ait 256 KB SRAM'le donatılmış ve böylece işlemleri Cell'in ön belleğinde değil, kendi hafıza alanında gerçekleştiriyor. 128 adet 128 bitlik yazmaç (register) içeren SPE'ler vektör tabanlı çalışıyor ve tek bir saat çevriminde 32 bitlik 4 komut işleyebiliyor.

Power PC işlemcisi: Cell'i kovana, SPE çekirdeklerini işçi arılara benzetip de, ana kraliçeden bahsetmemek olmaz: Cell'in kalbinde, hem SPE'lerin eşgüdümünü sağlayan hem de programcılarının uygun

CELL'İN NÜFUS CÜZDANI

- Patent yılı: 2002
- Çekirdek sayısı: 9 (8 adet SPE, 1 adet PowerPC)
- Saat hızı: 4 GHz ve yukarı
- Dahili bellek: SPE'lerde 2 MB, L2 ön bellekte 512 KB
- Transistör sayısı: 234 milyon
- Çekirdek boyutu: 221 mm²
- Üretim teknolojisi: 90 nm
- Çalışma sıcaklığı: Heatsink ile 85 derece
- Fiyatı: Henüz belli değil
- Çıkış tarihi: 2005 sonu / 2006 başı

İşçi arılar:
Sekiz adet SPE
işlemcisi, Cell'in
büyük kısmını
kaplıyor.

gördüğü her tür işlem için kullanılabilen, 64 bitlik bir IBM Power PC işlemcisi yer alıyor. Bu işlemcinin günümüzde Macintosh G4/G5'lerde kullanılanla aynı aileden olup olmayacağı, hala merak konusu. Kendi içinde 32 KB L1 önbelleğe sahip olan işlemci, Cell'in belkemiği ya da sınır sistemi sayabileceğimiz EIB'ye 512 KB L2 ön bellek üzerinden erişiyor.

EIB: SPE'lerin iletişim ağı olan EIB (Element Interconnect Bus – Birim Ara bağlantı Yolu) içinse tüm kapıların açıldığı uzunca bir koridor benzetmesi yerinde olur. Sekiz adet SPE'nin tüm veri alışverişi, L2 önbelleğe ve PowerPC işlemcisine erişimi, tıpkı AMD'lerdeki gibi dahili olan bellek denetçisi üzerinden XDR RAM'lere ulaşımı ve FlexIO sayesinde çevre birimlerle haberleşmesi, EIB üzerinden gerçekleşiyor. Bu kadar yoğun bir veri akışının darboğaza neden olmaması için EIB geniş tutulmuş ve her biri 16 baytlık (128 bit) dört adet veri kanalı konmuş.

Rambus: STI üçlüsünün gizli ortağı, XDR ve FlexIO'yla destek veriyor

Yepyeni bir işlemci olan Cell, en az kendisi kadar yeni ve çarpıcı teknolojilere de ön ayak oluyor elbette. Biri bellek, diğeryse I/O alanında Cell'e eşlik edecek olan iki yenilik de aynı firmaya, yani Rambus'a ait. Donanım meraklı okurlarımız, bu firmayı, bundan birkaç yıl önce Intel'in i820 ve i850 yonga setlerinin desteğini alarak adını duyuran RD RAM teknolojisinin mimarı olarak anımsayacaklar.

O günlerde, SD RAM'in 100-133 MHz, DDR'ınsa en fazla 333-400 MHz hızında modelleri piyasada bulunurken, 1.200 MHz'e varan hızları destekleyen RD RAM ilk başta büyük ilgi görmüştü. Ne var ki yüksek lisans maliyeti, sınırlı

üretim, modüllerin aşırı ısınması ve soğutucu plaka gerektirmesi gibi fiyatı doğrudan etkileyen birtakım sebeplerden ötürü popülerliğini yitirmiş, DDR2 karşısında sadece üst uç sunucu pazarının küçük bir kesiminde tutunabilmişti. Bu başarısızlık karşısında bocalayan firmanın imdadına koşan ise, RD RAM'i bugüne dek milyonlarcası satılan Playstation 2 oyun konsollarında kullanan Sony olmuştu.

Rambus, bu sefer de PS3'te kullanılacak olan XDR bellek teknolojisini duyurdu. DRAM teknolojisinin en hızlı ve performanslı sürümü olarak lanse edilen XDR, Sony'nin Cell'e ayak uydurabilecek bellek arayışına da çare oldu. Nitekim Sony, bir süre önce yaptığı açıklamada, PC'lerde yaygın olarak kullanılan DDR ve DDR2 bellek teknolojilerinin Cell işlemcisinin gereksindiği bant genişliğini sağlamadığını, bu yüzden de arayışını, yeni beliren bir teknoloji olan XDR RAM'e çevirdiğini açıklamıştı.

Her bir saat çevriminde sekiz bit veri iletebilen XDR teknolojisi, 400 MHz gibi nispeten düşük bir hızda bile tek kanal-

Görünüşe aldanmayın: Cell küçük boyutundan hiç umulmayacak kadar güçlü bir işlemci olacağı benziyor.

dan saniyede 3,2 Gbit veri aktarabiliyor. Bu rakamın yakın zamanda saniyede 6,4 Gbit'e kadar çıkabileceği öngörülüyor. 16 bitlik, çift yönlü bir veri yolu üzerindeyse XDR bellekler 102 Gbit/s (16 x 2 x 3,2 Gbit/s) ya da saniyede 25 GB gibi son derece yüksek oranlarda veri aktarımı gerçekleştirebiliyor. Rambus, XDR teknolojisini Samsung, Elpida gibi yonga üreticilerine ve ne rastlantıdır ki, Cell'in üreticilerinden olan Toshiba'ya lisansladığını duyurdu. Geçen ay haberler kısmında bildirdiğimiz gibi, 512 Mbit'lik (64 MB) ilk XDR RAM'ler piyasaya çıktı bile.

Rambus – STI yaklaşması bununla da kalmıyor. Cell'in resmen açıklandığı ISSCC 2005 konferansında göze çarpan bir diğer duyuru da FlexIO adındaki veri aktarım teknolojisiyle ilgiliydi. Rambus'un bu ürünü, yongalar arasındaki veri iletimini 10 kat hızlandırabiliyor. İlk olarak Cell'de kullanılacak bu 96 bitlik mi-maride, veri iletimi her bir kanaldan tek yönlü ve senkron olarak gerçekleşiyor; böylece toplamda 76,8 GB/s hız elde ediliyor. Bant genişliği asimetrik olarak bölünmüş ve veri trafiği işlemciye doğru saniyede 32 GB (40 bit), işlemciden çevre birimlerine ise 44,8 GB/s (56 bit) değerleriyle akıyor. Üstelik FlexIO, AMD'nin (saniyede 12 GB veri aktarımına izin veren) HyperTransport teknolojisiyle de uyumlu ve ileride Athlon işlemcileri hızlandırmak için de kullanılabilir.

Cell işlemcisi masaüstü PC'lerde görmek mümkün olacak mı?

Intel ve AMD'nin Cell'den korkmasına gerek var mı? Yanıt, "kesinlikle". Her ne kadar Cell işlemciler ilk başta oyun konsolu pazarı gibi AMD ve Intel'e nispeten uzak bir alanda ya da sunucu pazarı gibi, Intel – AMD oligopolisinin kemikleşmediği bir yerde kendini gösterecekse de,

XDR RAM:
Elpida'nın Rambus patentiyle ürettiği 64 MB XDR RAM yongaları

büyük yapbozun parçaları yerine oturdukça işin boyutu daha iyi anlaşılıyor. Cell, sıradan bir işlemci değil, geniş kapsamlı bir platformun temel taşı. Sony, Cell'i yüksek çözünürlüklü televizyonlarından (HDTV) medya oynatıcılarına, hatta ilerde dizüstü bilgisayarlara, projeksiyon cihazlarına, cep telefonlarına kadar her alanda kullanacağını işaretlerini verdi bile. Bilgisayar sektöründeki üstünlüğünü eğlence elektroniği alanına da kaydırmayı planlayan Intel'le ilk çarpışma, PC sektöründe değil de bu alanda yaşanabilir. Üretim Sony, Toshiba ve IBM gibi üç büyük devin fabrikalarında eşzamanlı olarak yapılması, kısa sürede maliyetlerin düşmesine ve Cell'in her sektörden donanım üreticisi tarafından tutulmasına yol açabilir.

Cell'in Athlon ve Pentium'ların payına göz dikmesini sağlayabilecek birkaç gelişme daha var: İlki, muhtemelen Cell'i destekleyecek ilk işletim sisteminin, her geçen gün biraz daha gelişen Linux olması. Bilindiği gibi, IBM dünya üzerinde Linux'un en büyük destekçisi. Geleceğin Linux'ta olduğunu her fırsatta duyuran donanım devi, yıllık 5 milyar dolar AR-GE

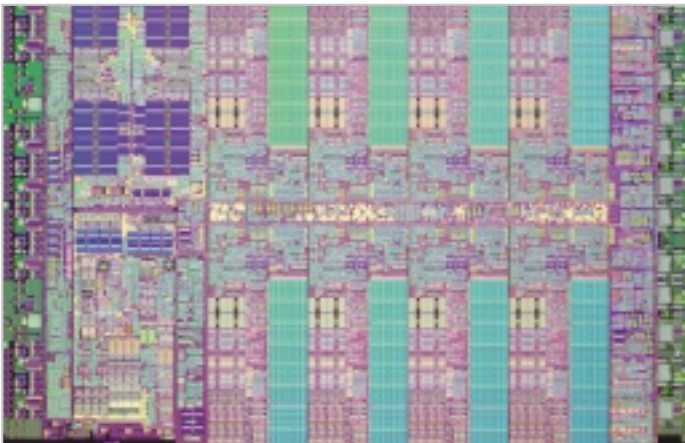
bütçesinin 1 milyar dolarlık kısmını Linux'a ayırmış. Ardına Linux desteğini alan Cell, maliyeti yeterince aşağı çekilebilirse, Wintel (Windows + Intel) platformuna çok ciddi bir rakip olabilir; özellikle paralel ve dağıtık bilgi işleme konusundaki doğal avantajıyla sunucu pazarını yavaşça ele geçirebilir. İlk PC'yi bundan 24 yıl önce üreten IBM'in bu sene PC departmanını Çinli Lenovo firmasına satarak PC pazarından çekilmesi, ağırlığı sunuculara vereceğinin bir göstergesi sayılıyor. Cell işlemcilerin işte bu sunucularda kullanılacağıysa duyuruldu bile.

Apple da Cell işlemcisi yakından takip eden firmalardan bir diğeri. Bilindiği gibi, daha önce de Motorola – IBM – Apple üçlüsü bir araya gelmiş ve PowerPC işlemcilerinin tasarımını yapmıştı. Söz konusu işlemciler, hala Apple Macintosh bilgisayarlarda kullanılıyor. Neticede, Cell'in içindeki PowerPC işlemcisi de aynı ailenin bir ürünü ve eğer Altivec/VMX gibi Apple'ın büyük yatırım yaptığı komut setlerini desteklerse (şimdilik Cell'in bu desteği kısıtlı da olsa sunulması bekleniyor) tasarım üzerinde biraz oynayarak Cell'i Apple'larda çalışacak hale getirmek mümkün olabilir.

Cell teknolojisi CodeMorphing ile Windows çalıştırabilir

Yine de bu gelişmeler, Cell işlemcisi dünyanın en yaygın işletim sistemi olan Windows'u çalıştıramadığı sürece masaüstü pazarını, dolayısıyla da sıradan PC kullanıcısını uzun süre etkilemeyecebilir. Oysa ki, ilk başta bağlantısızmış gibi görünen ve ardı ardına gelen birkaç haber, donanım çevrelerini yeniden spekülasyonlara boğdu.

Bunlardan ilki, Transmeta firmasının çok zarar ettiği gerekçesiyle yeniden yapı-

Kontrol altında:
Cell çekirdeğine serpiştirilmiş on adet ısı algılayıcı, sıcaklığı denetliyor.

landırmaya gideceğini ve işlemci üretimine son verdiğini açıklamıştı. Arada ne gibi bir ilişki olduğunu merak edebilirsiniz, hemen söyleyelim: Çalışanları arasında Linux'un babası Linus Torvalds'ın da bulunduğu Transmeta, daha çok tablet PC'lerde ve dizüstü bilgisayarlarda kullanılan, güç tüketimi düşük Crusoe ve Efficient işlemcileriyle biliniyordu. Bu işlemcilerin en büyük özelliği ise x86 değil, tamamen RISC mimarili olmalarına rağmen, firmanın CodeMorphing adını verdiği, yazılım tabanlı bir teknoloji sayesinde, tüm uygulamaları bir Intel ya da AMD işlemciden farksız bir şekilde çalıştırabilmesi, hatta SSE3 gibi güncel komut seti genişletmelerini desteklemeleriydi. İşte, gündemi sarsan ikinci açıklama da, nisan ayının hemen başında, Transmeta'dan geldi. Transmeta, Sony ile birkaç yıl sürececek bir stratejik ortaklık anlaşması imzaladığını ve işlemci tasarımı uzman yüzden fazla mühendisinin, bundan böyle Cell projesinde görev alacağını ilan etti. Sony, görünürde Transmeta'nın sadece Long Run 2 güç yönetimi teknolojisiyle ilgileniyor. Ancak bundan böyle sadece IP lisanslama üzerine faaliyet gösterecek olan Transmeta'nın, Cell'in Windows dahil tüm x86 yazılımlarını kolayca çalıştırmasını sağlayabilecek bir yazılım çözümü

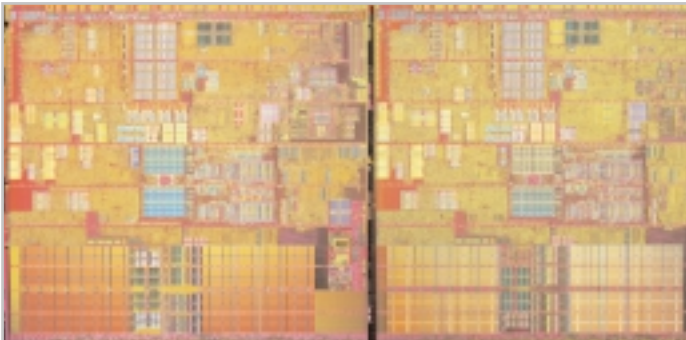
olan CodeMorphing'i de Sony'ye devredebileceği fısıldanıyor. Bunun sonucunda ne mi olabilir? Şayet Cell, Windows'u çalıştırabilirse ve bunu yeterince hızlı, performanslı ve uyumlu bir şekilde yapabilirse, Wintel karteli çatırdayabilir.

Sonuç: Spekülasyonlar diz boyu ama heyecan verici

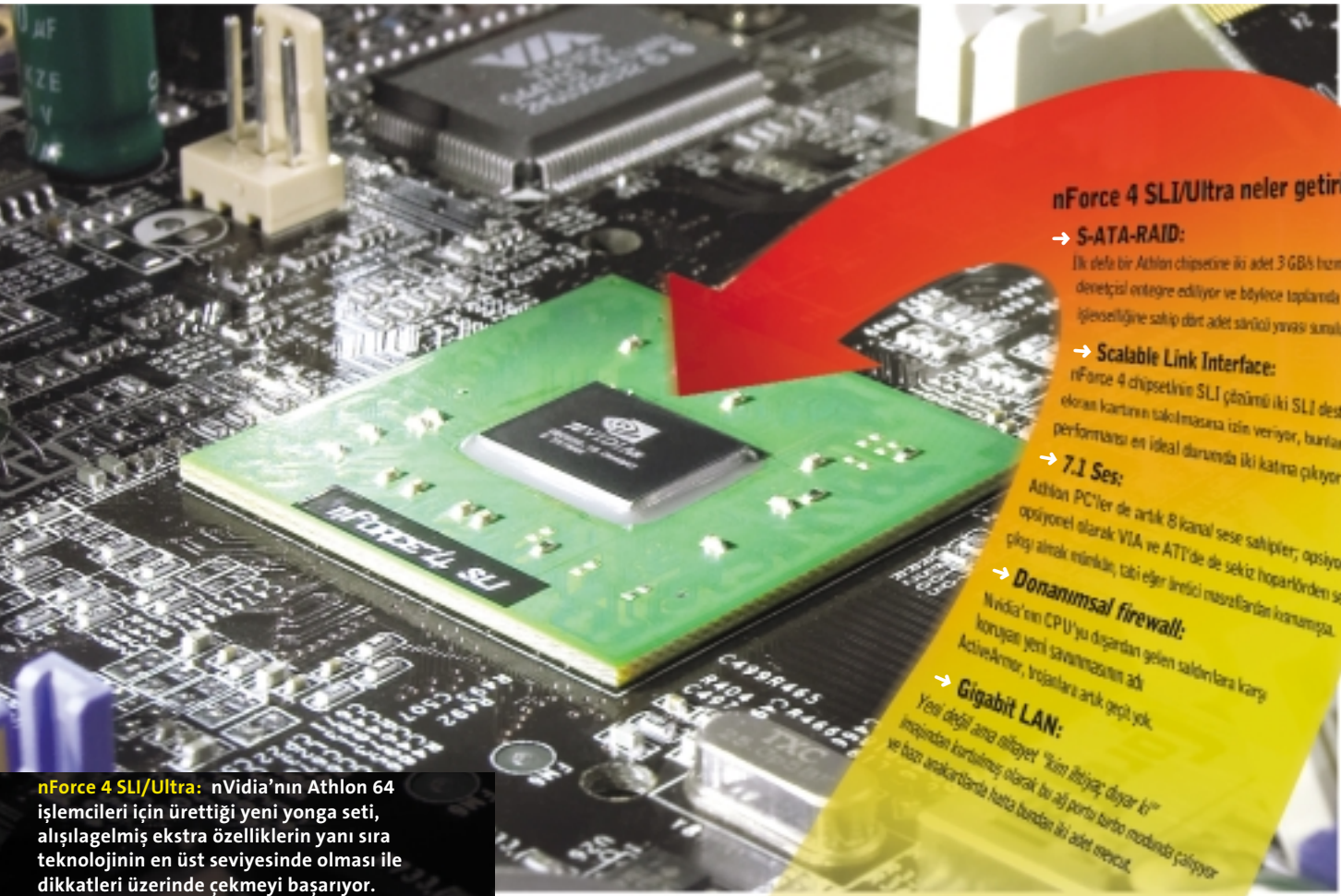
Şurası kesin ki, işlemci pazarı yıllardan beri coşkusunu yitiren bir Intel – AMD rekabetine sahne oluyor. Üstelik iki firma, ürettikleri teknolojilerle farklılaşmak şöyle dursun, bu gelişmeleri birbirlerine satarak ürünler arasındaki farkı da gitgide kapatıyor. Bunun en güzel örneği, Intel'in SSE3 çoklu ortam komut seti genişletmesini AMD'ye lisanslaması ve karşılığında AMD'nin 64 bit teknolojisini Pentium işlemcilere eklemesi. Oysa Cell, masaüstü pazarına yaklaşmayı başarabilirse pazarındaki rehavete bir son verebilir, rekabeti körükleyebilir ve sadece bu alanla sınırlı kalmayıp, sunucu pazarından mobil ürünlere kadar her sektörde kullanım alanı bulabilir.

Cell piyasada kendine bir yer edinsin ya da edinmesin, Sony – Toshiba – IBM ortaklığında bu işten en karlı çıkacak firma IBM gibi görünüyor. Hatta Cell'in performansına ilk elden şahit olacağımız oyun konsolu alanındaki Playstation 3 ile Xbox2 çekişmesi bile IBM'in işine geliyor. Çünkü Microsoft'un yeni nesil Xbox konsolu (İlkin Xenon diye anılırken ismi sonradan Xbox 360 olarak değiştirildi) da yine IBM'in ürettiği, üç çekirdekli bir işlemciden güç alıyor ve hangi taraf kazanırsa kazansın, bu işten IBM karlı çıkacak. Ancak şunu da göz ardı etmemek gerek: STI büyük oynuyor. Hedefi sadece eğlence elektroniği ya da masaüstü bilgisayar pazarını elde etmekle sınırlı değil, Cell'i gelecekte tüm donanım çözümlerinin ortak noktası kılmak ve tüm işlemci pazarını ele geçirmek. ■

Bariş Alkim, balkim@chip.com.tr

Bu da Intel'inki:
Intel'in Smith-field kod adlı çift çekirdekli işlemcileri adından bahsettirecek.

nForce 4 SLI/Ultra: nVidia'nın Athlon 64 işlemcileri için ürettiği yeni yonga seti, alışlagelmiş ekstra özelliklerin yanı sıra teknolojinin en üst seviyesinde olması ile dikkatleri üzerinde çekmeyi başarıyor.

nForce 4 SLI/Ultra neler getiriyor

→ S-ATA-RAID:

İlk defa bir Athlon chipsetine iki adet 3 GB/s hızında S-ATA denetçisi entegre ediyor ve böylece toplamda RAID işlevselliğine sahip dört adet sürücü yuvası sunuyor.

→ Scalable Link Interface:

nForce 4 chipsetinin SLI çözümü iki SLI destekli ekran kartının takılmasına izin veriyor, bununla performans en ideal durumda iki katına çıkıyor.

→ 7.1 Ses:

Athlon PC'ler de artık 8 kanal sese sahiptir; opsiyonel olarak VIA ve ATI'de de sekiz hoparlörden ses çıkışı alarak müzikte, tabii eğer öncelik müziklerden konumunda.

→ Donanımsal firewall:

Nvidia'nın CPU'yu dışardan gelen saldırılara karşı koruyan yeni savunmasını adı ActiveArmor. Trojanlara artık giremiyor.

→ Gigabit LAN:

Yeni değil ama ilk kez "kızıl abajur" diyor ki "insanların kurtuluşu olarak bu ağı portu turbo modunda çalışıyor ve bazı anakartlarda hatta bundan iki adet mevcut."

Yeni AMD anakartlar

AMD anakartlar testte

Toplam üç adet yonga seti üreticisi, PCI Express'i de destekleyen ve Athlon 64 işlemcilerle çalışabilen yeni ürünleri ile kıran kırana bir yarış içindeler. Gerçi ATI, nVidia ve VIA arasındaki çekişmede nVidia ön plana çıkmasını beceriyor. Ama hangi anakarta güven duyabileceğinizi bu testi ile öğrenebilirsiniz.

Intel, PC dünyasında karlılafla geçtiğimiz teknolojik yenilikleri geçen yaz tüm dünyaya tanıtmıştı. Ama bahsi geçen BTX form faktörü ve DDR2 gibi yenilikler çeşitli çevrelerde teknolojik gelişimden çok, bir tehdit gibi algılanmıştı. Öyle ki, AMD cephesi bile Intel'in PC dünyası için öngördüğü değişikliklere çekinceyle yaklaştı. Bununla birlikte, değişikliklerin beraberinde bazı avantajları da getirmesi AMD'nin işine geldi: Sözgelimi PCI-Express. PCI veriyolu büyük şehirlerin dar yollarında da sıkça yaşanan tıkanıklıklardan mustaripken, veri otobanlarına benzetilen PCI Express veriyolu bu konuda avantajlı.

Sonuçta AMD de Gbit LAN, RAID ve

multimedya kartları gibi donanımların PCI veriyolu için bir darboğaz oluşturabileceğinin farkında. Bu yüzden olsa gerek ki ATI, Nvidia ve VIA, Athlon 64 işlemcileri için ürettikleri yonga setlerinde PCI Express teknolojisini hayata geçirmiş durumdalar.

Yeni yonga setleri: Oyunculara ve dar bütçelilere özel

ATI'nın satışa sunduğu yonga seti, üzerinde 3B grafik işlemcisi bulunan Radeon Xpress 200P. Bu ürünün özelliği, bulunduğu X300 modeli grafik işlemcisi sayesinde en performanslı grafik çözümünü sağlaması. Yonga seti bunun dışında pek bir özellik taşıyor. Çünkü SATA RAID

dışında kalan Gbit-LAN ve 7.1 ses desteği gibi özellikler anakart üreticilerine bırakılmış durumda. ATI'nın bu yonga seti, tahminimizce OEM piyasasının en alt seviyesine hitap ediyor. Böyle düşünmemizin nedeniyse bu yonga setinin bellek uyumu konusunda oldukça zayıf bir ürün olması. VIA'nın K8T890 yonga setinin donanım bileşenlerine sunduğu destek de ATI'inkinden pek farklı değil. Burada da SATA RAID özelliğinin dışında Gbit LAN ve 8 kanal ses özelliği anakart üreticilerinin kullanıma bırakılmış. Aradaki tek fark, VIA'nın bu özellikleri seçicilik yonga setleri ile sunması. SLI desteği VIA'nın da çok istediği bir teknoloji. Ama bu konuda kimsenin Nvidia'nın eline su dökemeye-

ceğini herkes biliyor. Durum böyle olunca, Nvidia da toplam üç farklı nForce4 yonga seti ile piyasaları alt üst ediyor. Bunlardan ilki, "Standart nForce4" olarak adlandırılan, VIA'nın K8T890 yonga setine karşılık gelen ve önceki nForce serisi ürünlerle benzer donanım bileşeni desteğine sahip olan bir yonga seti. Buna karşın, test etme imkanı bulduğumuz Ultra ve SLI modelleri 7.1 ses ve Gbit LAN özelliğinin yanı sıra, işlemciye yük bindirmeyen Active Armor adlı donanımsal güvenlik duvarı işleviyle geniş bir donanım desteği sunuyor. RAID özellikli SATA denetçisinin hata kontrolü gibi özelliklere donatılmış olması, yonga setini üstün kılıyor. Ayrıca SATA II standardındaki gibi 3 GB/sn değerinde olan bellek bant genişliği de ürünün rakiplerine karşı önemli bir üstünlüğü. SLI, tüm özelliklere ek olarak ikinci bir ekran kartı desteği sunuyor. Bu da özellikle oyun tutkunlarına ve PC'lerinde bütçeleri elverdiğince farklı yapılandırmalar peşinde koşanlara hitap ediyor. Lafi daha fazla uzatmadan, testimize katılan ürünler hakkında ayrıntılı bilgilere geçelim:

MSI K8N Diamond: K8N Diamond, kararlılık, performans ve üstün donanım desteği ile nForce4 SLI sınıfı anakartların yüz akı. Bu ürün hakkında daha fazla bilgi almak için "Test Birincisi" kutusuna göz atmanız yeterli.

Gigabyte GA-K8NXP-SLI: nForce4 SLI yonga setli Gigabyte, stabil çalışmasının yanı sıra geniş donanım bileşeni desteği ile büyük ilgi görüyor. Toplam sekiz adet Seri ATA bağlantısı, RAID destekli iki adet IDE arabirimi, iki adet Gigabit LAN denetçisi, üç adet Firewire 1394.b portu

(800 MBit/sn) ve 802.11 b/g standardını destekleyen W-LAN PCI kartı bu anakartı başarılı bir multimedya iş istasyonuna dönüştürüyor. Overclock tutkunlarını da düşünen Gigabyte, bu özelliklere ek olarak DPS modülünü (Dual Power System) de unutmamış. DPS sayesinde, işlemcinin gerilim değerleri kontrol altında tutulup gerektiğinde en üst zorlama seviyesinde çalıştırılabilir. Bunun avantajı, bu sayede gerilim devrelerinin 10 derece daha soğuk kalması ve bu sayede ömürlerinin artması. GA-K8NXP-SLI'nın en büyük dezavantajı bazı DDR400 belleklerle uyumsuzluk göstermesi. Corsair'in CMX256A 3500C2 bellek modülleri farklı bellek modülleri ile birlikte kullanıldığında sistemin açılmaması, buna en iyi örnek. Bunun dışında herhangi bir sorun göstermeyen Gigabyte, tüm benchmark'ları sorunsuzca tamamlamasını bildi.

Asus A8N-SLI Deluxe: Üzerinde S-ATA/PATA diskler için RAID işleviyle birlikte toplam on adet USB 2.0 bağlantısı ve buna ek olarak iki adet Firewire ve Gbit LAN portu bulunduran bu Asus modeli, görülmeye değer. Ama ürünün esas özelliği, testimize katılan hiçbir anakartın sunmadığı kadar geniş bir BIOS desteği sağlaması. Bu konuda Asus'un oldukça iddialı olduğunu söylemeliyiz, zira BIOS menülerinde, işlemcinin ve belleklerin saat hızından tutun da gerilim beslemelerine, hatta fan dönüş hızına kadar birçok şey elle ayarlanabiliyor. Buna ek olarak N.O.S (Non-delay Overclocking System) adlı özellik sayesinde, %20'ye kadar performans artışı sağlayan, adım adım overclock işlemi gerçekleştirilebiliyor. Bu anakartın, başarılı donanım bileşeni desteğine rağmen sadece 3. sraya yerleşmesinin nedeni, bazı durumlarda kararlılığından ödün vermesi. Yaptığımız denemelerde tüm arabirimleri dolu olarak kullandığımızda takılmalar meydana geldi. Benzer bir durumla tüm bellek yuvalarını kullandığımızda da karşılaştık. İki adet Geforce 6600 GT ekran kartıyla SLI kullanımı da pek parlak değildi. Çünkü Asus, bu kartları tanımakta bir hayli zorlandı. Bununla birlikte, BIOS güncelleme işleminden sonra işletim sistemini tekrar kurduğumuzda, yukarıda saydığımız hiçbir aksaklık bir daha yaşanmadı.

Gigabyte GA-K8NXP-9: Testimizin en iyi nForce4-Ultra yonga setine sahip anakartı olma özelliğini taşıyan GA-K8NXP-9, →

YENİ BIOS İŞLEVLERİ

» Athlon 64 anakartlarda optimal ayarlar

Cool'n'Quiet:

»Enable/Disable»

Birçok anakart üreticisi Athlon 64 işlemcilerinin düşük güç tüketimini sağlayan bu seçeneği BIOS'larına entegre etmiş durumda. İşlemci, bu fonksiyon *Disable* konumunda iken üzerine binen yükten bağımsız ve tam performansta çalışır.

Startup Multiplier: »Auto/4x – 20x»

Bu işlev en çok Overclock tutkunlarını sevindiriyor. Çünkü işlemci çarpanını düşünürken sistem saat hızını yükseltmek, sistemi farklı bir boyuta taşıyor. Örneğin, 2 GHz'lik standart bir Athlon 64 işlemcisi 10 x 200 MHz çarpan değeriyle çalıştırılıyor. Oysa 8 x 250 MHz'lik bir ayarlama da sistemi 2 GHz'lik bir değerde çalıştırabiliyor. Buradaki espri, bu işlem sayesinde işlemci ile yonga seti arasındaki veri aktarımının 50 MHz'lik bir artış göstermesi. Yonga seti fazladan bir yük altına biniyor ama bu da pek önemli değil. Çünkü yonga setleri 280, hatta 300 MHz'lik artışları kaldırabiliyorlar. Böyle bir artışa ihtiyaç duyduğunuzda çarpan değerini sabit tutmanızda fayda var. Aksi takdirde bu seçenek *Auto* ayarında kalmalı. Dikkat! Sistem saatini yükselttiğinizde, HyperTransport değerini de yükseltirsiniz. Bu da yonga setinin ona bağlı olan donanım bileşenleri ile olan veri iletim mimarisini değiştirir. Bu yüzden bir sonraki fonksiyonu dikkatlice okumanızda fayda var.

HT Frekansı: »Auto/2x – 5x» HyperT-

ransport, anakart yonga setleri veri otobanıdır. Doğrudan işlemcinin sistem saat hızına (Normalde 200 MHz) bağlı olan HT, Athlon 64 işlemci tipine göre 800 MHz (4 x 200 MHz) daha yeni modellerle de 1 GHz (5 x 200 MHz) hızında haberleşebiliyor. Sistem saat hızı 250 MHz'e yükseltildiğinde HT frekansı da 1.250 MHz'e (5 x 250 MHz) yükseliyor. Sistem sorun çıkarmaya başladığında, HT çarpanını tekrardan 4X'e getirmek yeterli. Bunun sonucunda 1 GHz'lik normal HyperTransport değerine dönülür.

SLI Mod: Auto / Normal SLI destekli bir anakartınız mı var? SLI işlevini etkin hale mi getirmek istiyorsunuz? *Auto* seçeneğinin altında, sistemde yer alan PCI-E ekran kartları otomatik olarak tanımlanıyor. *Normal* seçeneği sadece bir ekran kartı kullandığınızda işaretlenir.

Sıra dışı soğutma: Yeni eğilim, işlemcinin voltaj regülatör devrelerini de soğutma altına tutmak.

Tam donanımlı: PS/2, Paralel, Seri, Firewire, Video-Out, 2 x Gigabit-LAN, USB 2.0 ve 7.1 ses (analog veya dijital koaksiyel/optik).

ikinci bir PCIe yuvasına sahip olmamasına rağmen üst sıralarda yer alan GA-K8NXP-SLI ile aynı donanım bileşeni puanını alıyor. Çeşitli ince ayar işlevleriyle birlikte oldukça başarılı BIOS özelliklerine sahip olan Gigabyte, daha çok performans tutkunlarının aradığı bir anakart olma özelliğini taşıyor.

Gigabyte'ın diğer anakartlarında olduğu gibi, bu anakartta da işlemcinin yüküne göre fan dönüş hızını artıran veya azaltan işlevler yer alıyor. GA-K8NXP-9'da beğendiğimiz bir özellik ise beraberinde bir W-LAN kartı verilmesi. Bu sayede, ürün gerek performansıyla gerekse de do-

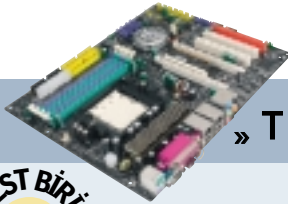
nanım bileşenleriyle ikinci bir grafik kartına ihtiyaç duymayan kullanıcılar için gözden kaçırılmaması gereken bir seçenek olma özelliğini taşıyor.

Elitegroup KN1 Extreme: Düşük fiyata yüksek performans mı istiyorsunuz? O halde Elitegroup'un KN1 Extreme modeli sizin için biçilmiş kaftan. Fiyat/Performans birincisi olan KN1 Extreme'le ilgili ayrıntılı bilgiye hemen bu sayfada ulaşabilirsiniz.

MSI K8N Neo4 Platinum: nForce4 Ultra yonga setine sahip olan bu anakart, esa-

sında SLI desteği ile ilgi çekiyor. Nasıl olduğunu merak ettiyseniz söyleyelim: Bunun gerçekleşmesini, anakartın üzerinde yer alan fazladan bir PCIe-4X yuvası ve nForce4 SLI yonga seti sağlıyor.

İkinci bir SLI uyumlu ekran kartı takmak için yapmanız gereken tek şey SLI köprülerini kurmak ve çalıştırmak. Hepsisi bu. Bu işlemin tek dezavantajı, bant genişliğinin daha düşük olması nedeniyle, gerçek SLI destekli anakartlardaki kadar yüksek bir performans ortaya koyamaması. Yine de bu dezavantajın günümüzün ekran kartları ile kıyaslandığında pek fark edilmediğini söylemeliyiz. K8N Neo4 Pla- →

» TEST BİRİNCİSİ

TOPLAM PUAN

FİYAT/PERFORMANS

orta

FİYATI 249 dolar

BİLGİ İÇİN www.msi.com.tr

MSI K8N Diamond

Siyah İnci

■ Şurası kesin ki MSI'nın K8N Diamond modeli adeta mücevher gibi bir anakart. En büyük nedeni de bu anakartın özellikle stabilitesiyle ve yüksek performansıyla kendisini sevdirmesi. Ürün, bellek modüllerinin karmaşık çalışma denemelerinde herhangi bir takılma göstermedi ve Benchmark testlerimizde de tüm kategorileri sorunsuz bir şekilde tamamladı. MSI'nın incisi, performans değerlendirmesinde rakiplerine göre bir adım önde olduğunu kanıtlayarak beğenimizi kazandı. 3D Mark05 ile yaptığımız testte 3.716'lık rekor bir değer elde ettik. Ayrıca üzerinde barındırdığı Creative'in Soundblaster Live 7.1 ses yongası ile rakiplerine fark atıyor. Buna ek olarak testin en sessiz çalışan anakartı olmasını da unutmamak gerek. Uzun lafın kısıası, MSI K8N Diamond için söylenecek tek şey, güçlü yapısı ile bir birinciden beklenen tüm özelliklere sahip olduğu ve bu sayede, hak ettiği noktada yerini aldığı.

» UYGUN FİYAT

TOPLAM PUAN

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

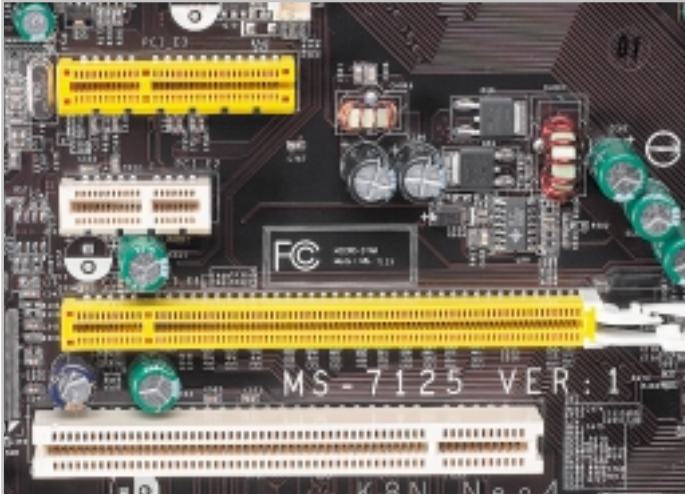
FİYATI 140 dolar

BİLGİ İÇİN www.ecs.com.tw

ECS Elitegroup KN1 Extreme

Extreme olmanın avantajı

■ Elitegroup, nForce4-Ultra yonga setli KN1 Extreme modeli ile özellikle dar bütçeli kullanıcılar için tasarlanmış, ama üst sınıf anakartlarla da yarışabilen, oldukça performanslı bir anakartı piyasaya sunuyor. Testin en iyi ikinci kararlılık değerine sahip olan anakart, ayrıca donanım bileşen desteğiyle de göz dolduruyor. Çünkü SATA ve PATA diskler için RAID özelliği, 100 Mbit ve GBit'ten oluşan Dual LAN ve iki adet S/PDIF çıkışının yer alması ve buna rağmen fiyatının düşük olması, büyük bir avantaj. Bu anakartta beğendiğimiz bir diğer özellik, voltaj denetim bileşenlerinin sessiz çalışan bir fan sistemi ile soğutulması. Bu özelliklere rağmen üst sıralarda yer almasını engelleyen neden, KN1 Extreme'de kullanılan ses yongasında oldukça cimri davranılması. Realtek'in ALC655 ses yongası, nForce4 yonga setli anakartlar arasında 6 kanal özellikli tek model olduğu için puan kaybediyor. Elitegroup'un, KN1 Extreme modeli ile ortalamanın üstünde de başarılı anakartlar üretebileceğini ispatlaması sevindirici.

Çift grafik yolu:
PCIe-4X yuvalı
MSI K8N Neo4
resmi olarak
Ultra sıfatıyla
satılıyor.

tinum geniş bir donanım bileşeni desteğine sahip.

Ayrıca performans değeri de oldukça iyi, hatta test esnasında ölçülen 2.043 MB/sn'lik bellek veri aktarım hızıyla tüm katılımcılar arasında en üst değerde. Üst sıralarda yer almamasının nedeni ise sürücü desteğinin ve dokümantasyonun zayıf olması.

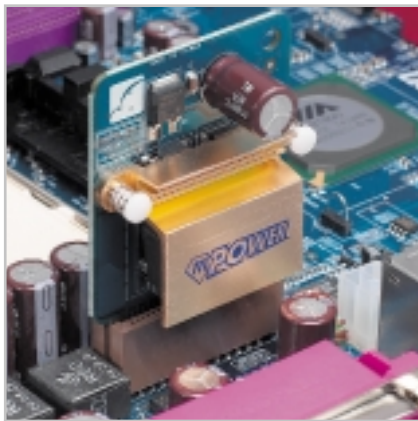
Albatron K8X890 ProII: İnanılır gibi değil, VIA K8T890 yonga setini dört ay önce tüm dünyaya tanıttı ve söz konusu yonga setine sahip Albatron marka bir anakart ancak bu ay test merkezimize ulaştı. Albatron, bu yonga setini destekleyen ilk üretici olma özelliğini taşıyor. Yaptığımız testlerde, saniyede 1.898 Mbyte'lik bellek aktarım hızına sahip olan K8X890 Pro II'nin nForce4 yonga setli anakartlardan aşağı kalır yanı olmadığını gördük. Pasif soğutma sistemine sahip olmasına rağmen kararlı çalışmasından ödün vermemesi de beğenimizi kazandı. Ne var ki donanım bileşeni desteğinin epey zayıf olduğunu söylemeliyiz. Örneğin PATA sürücüler için RAID'in ve işlemcinin fan dönüş hızını ayarlayabilen Hardware Monitoring özelliğinin bulunmaması olumsuzluklar hanesinde yer alıyor. Albatron bu eksiği entegre ettiği 7.1 kanallı VT1720 ses yongası ile telafi etmeye çalışmış. Pasif soğutma yüzünden ürünün gayet sessiz çalıştığını da eklemek gerekiyor.

Winfast NF4UK8AA-8EKRS: OEM üreticisi Foxconn, Athlon anakart piyasasına girişini Winfast ile el altından yapıyor. Dolayısıyla, nForce4 Ultra yonga setli bu anakart gerek donanım bileşenleri gerekse de performans değerlendirmesinde adına yakışanı sunuyor. Fakat Corsair ve

TwinMos gibi bellekleri karışık kullandığımızda ilk uyumsuzluğunu gösteriyor ve toplam değerlendirmedeki puanını düşürüyor. Buna karşın Superutilities adı altındaki ek BIOS işlevlerinin (ince ayar ve güvenlik özellikleri) oldukça başarılı olduğunu söylemeliyiz.

Chaintech VNF4 Ultra: Chaintech'in nForce 4 yonga setine sahip bu modeli, donanım bileşenlerindeki cimriliği yüzünden toplam değerlendirmede alt sıralarda yer aldı. nForce4 yonga setli anakartlar arasında, fansız bir soğutma sistemine sahip olmasıyla ayrılıyor. Bu esasında çok büyük bir avantaj, zira hem sessiz hem de kararlı çalışmasından fedakarlık etmiyor. Ucuz anakart peşinde olan kişiler için iyi bir alternatif.

Epox 9NPA+ Ultra: nForce yonga setli Epox'un en başarılı tarafı, bazı bellek uyumsuzluklarını saymazsak, stabil bir çalışma sergilemesi. Çünkü gerek performans, gerekse de ek özellikler bakımın-

Yardımcı güç: Albatron'un anakartın güç besleme bağlantıları overclock işlemi için ekstra bir güç modülü ile destekleniyor.

dan hiçbir ortalamanın üzerine çıkamıyor. Hatta bu değerlerin beklenenin altında olduğunu bile söylemek mümkün. Kullanım kılavuzuna da pek önem verilmemesi, birçok kişi için olumsuz bir nokta. Bu nedenle de Epox'un alt sıralarda yer almasını normal karşılamak lazım. Bu anakartta beğendiğimiz tek özellik, açılış esnasında oluşabilecek hataları iki haneli bir kod ile gösteren bir bilgi paneline sahip olması.

MSI RS480 M2: Testimize ATI'nın RS480 yonga setine sahip iki ürünü katıldı, ancak içlerinden biri test esnasında yarışma dışı kaldı. Diğeriyse testleri tamamlamayı başaran MSI RS480 M2. Bu anakart, Athlon 64'un aleyhine olacak tüm özelliklere sahip olmasıyla ile bizi şaşırttı. Örneğin, kabul edilemez derecedeki kararlılık, düşük performans ve zayıf sürücü desteği, bunlardan sadece birkaçı. Ayrıca Micro ATX form faktörüne sahip olmasından dolayı donanım birleşenler kısmı da kısıtlı. Tek artısı entegre grafik bileşeninin ve S-Video çıkışının olması. Bu anakart maalesef ATI'nın Athlon 64 işlemci desteğini pek kavrayamamış.

Özetle:

İşlemcileri bir motor gibi düşünmek gerek. Uygun olmayan altyapılar konfor ve performanstan ödün verilmesine yol açıyor. ATI'nın RS480 yonga setini, bu örneklerle kıyasladığımızda Fiat 500'e; VIA'nın K8T890 yonga setini de bir Golf'e benzetmek mümkün. nVidia'nın nForce yonga seti buna karşın S sınıfına giren bir ürün, çünkü SLI dışında donanımsal güvenlik duvarı desteği olan "ActiveArmor" özelliğine ve üstün işlevlere sahip olması. Active Armor, AMD'nin Athlon 64 işlemciler için tasarladığı ENV (Enhanced Virus Protection) özelliği ile birleştiğinde virüslere ve Truva atlarına karşı etkili bir koruma sağlıyor, üstelik performans kaybı da yaşatmıyor. Böylelikle testimizin Porsche'si kuşkusuz MSI'nın K8N Diamond modeli oluyor. Yüksek bir performans değerine sahip olan MSI, bu sayede rakiplerinin arasından sıyrılmasını da biliyor. Elitegroup'un KN1 Extreme ürünüyse farklı bir alternatif oluşturuyor ve fiyat/performans ödülünü alıyor. Çünkü uygun bir fiyatla, kararlı ve her ne kadar ses yongasını beğenmesek de başarılı donanım bileşenlerine sahip bir Athlon 64 sistemi oluşturmak mümkün. ■

DB/AI / Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr

NASIL TEST ETTİK?

■ Test platformu şu bileşenlerden oluştu: Athlon 64 4000+ işlemci, PCI-E Asus N6600 GT ekran kartı, Windows XP (SP2) işletim sistemi tüm güncellemelerle ve resmi en yeni ekran kartı ve yonga seti sürücülerle birlikte.

► **Stabilite (%40):** Bir anakartın en yüksek önceliği stabil çalışmasıdır, bu yüzden bu kategoriye toplam değerlendirme üzerinde %40'lık bir ağırlık verdik. Anakartlar tüm sistem ve oyun benchmarklarını hata vermeden tamamlamalı, aksi halde puan kırıyoruz. Daha sonra mevcut tüm PCI-Express ve PCI yuvaları harici kartlarla donatılıyor. Ayrıca dört bellek yuvasını farklı üreticilerin 256 ve 512 MB'lık bellek modülleriyle donatıp stabilite testine tabi tutuyoruz. Kaynak çakışmaları, takılmalar ve sistem kilitlenmeleri için eksi puanlar söz konusu.

► **Performans %30:** Anakartları altı farklı benchmark parkurundan geçiriyoruz. CHIP-Bench32 (bellek transfer hızı), PCMark04 (ofis, sabit disk ve CPU performansı), FarCry ve Doom3 oyunlarıyla performans değerlerini ölçüyoruz. Ayrıca entegre ses yongasının kalitesini de değerlendiriyoruz.

► **Donanım/Ergonomi (%20):** 7.1 kanal ses, P/S-ATA RAID, mümkün olduğunca çok USB portu veya Giga-bit Ethernet bağlantıları günümüzün aranan standart özelliklerinden. Firewire arabirimler, analiz göstergeleri, fan yönetimi veya diğer faydalı ekstralar için de artı puanlar veriyoruz. Ayrıca "Cool'n'Quiet" enerji tasarrufunun gerçekten düzenli çalışıp çalışmadığını test ediyoruz. Bağlantıların kolay bulunabilmesine, renk kodlaması ve anakart tasarımına da dikkat ediyoruz.

► **Dokümantasyon/İnternet (%10):** Anakart kitapçığı, karşılaşılabilecek tüm sorunlara cevap verebilmeli, internet sitesinde güncel sürücüler ve BIOS güncellemeleri bulunmalı ve kolayca indirilmeli.

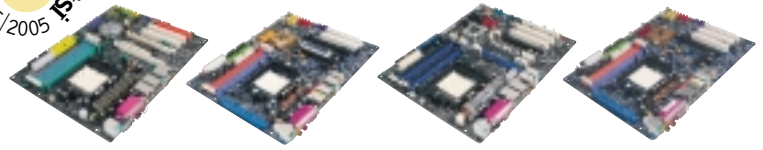

1

2

3

4

Ürün	MSI K8N Diamond	Gigabyte GA-K8NXP-SLI	Asus A8N-SLI Deluxe	Gigabyte GA-K8NXP-9
Fiyat	249 \$+KDV	235 \$+KDV	189 \$+KDV	210 \$+KDV
İnternet (www.)	msi.com.tr	gigabyte.com.tr	asusturk.com	gigabyte.com.tr
Toplam puan	96	93	92	91
Stabilite (40 %)	100	94	91	94
Performans (30 %)	100	89	88	88
Birlikte gelenler/Ergonomi (20 %)	93	97	100	91
Dokümantasyon (10 %)	71	88	88	88
Fiyat/Performans	orta	orta	iyi	iyi
Özetle	"Diamonds are for-ever" MSI'nin yeni sloganı gibi görünüyor.	Oldukça stabil, kullanışlı ve SLI özellikli.	Donanım bileşenleri oldukça zengin bir anakart, overclock potansiyeli yüksek.	Testin SLI özelliği olmayan en iyi anakartı, oldukça stabil.
Benchmarklar				
PCMark04	5.058	4.986	4.975	4.979
Sabit disk performansı	4.945	4.923	4.928	4.909
İşlemci performansı	4.887	4.834	4.905	4.914
Bellek performansı	1.867	1.752	1.947	1.892
3DMark05	3.716	3.297	3.319	3.317
FarCry (fps)	56,7	50,4	50,3	50,2
BIOS özellikleri				
SPD/Bellek ayarı	•/• DDR400	•/• DDR500	•/• DDR600	•/• DDR500
Ayarlanabilir işlemci frekansı	400 MHz	400 MHz	400 MHz	400 MHz
CPU-/RAM voltaj ayarı	1,55+8,3%/2,85 V.	1,75/3,0 Volt	1,65/ 3,0 Volt	1,75/3,0 Volt
PCIe/PCI frekans ayarlaması	•/•	•/•	•/•	•/•
CPU-Fan regülatörü	•	•	•	•
Donanım bileşenleri				
Anakart yonga seti	Nvidia nForce 4 SLI	Nvidia nForce 4 SLI	Nvidia nForce 4 SLI	Nvidia nForce 4 Ultra
PCIe x16/x4/x1/PCI yuvaları	2/0/0/3	2/0/2/2	2/0/2/3	1/0/2/3
Ses / S/P-DIF	Creative SB Live 7.1/•	Realtek ALC850 - 7.1/•	Realtek ALC850 - 7.1/•	Realtek ALC850 - 7.1/•
Firewire/USB 2.0	3/10	3/10	2/10	3/10
P-ATA-RAID/S-ATA-RAID	•/•	•/•	•/•	•/•
Güvenlik duvarı	•	•	•	•
Ağ	2 x GBit	2 x GBit	2 x GBit	2 x GBit
Durum bilgisi	•	•	•	—
Donanımsal-BIOS koruması	D-Bracket 2	—	Post Reporter	—
Önemli ekstralar	Diagnose Bracket, W-LAN-PCI, CoreCell yongası	W-LAN-PCI, (802.11 b/g), DPS modülü	S-ATA-diskler için harici adaptör	DPS modülü, W-LAN
Ses ölçümleri				
Gürültü oranı %	0,002	0,065	0,048	0,061
SNR Sinyal gürültü aralığı (dB)	94,00	76,30	73,35	75,65
Güç tüketimi				
Cool'n'Quiet (Watt)	90,40	102,70	99,80	102,80
Tam çalışmada Cool'n'Quiet (Watt)	193,40	237,90	229,40	237,10
Yıllık maks. tasarruf	57,86	65,73	63,87	65,79

• = var — = yok

UYGUN FİYAT
CHIP
05/2005

5

6

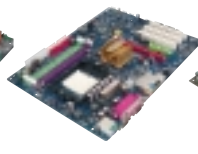
7

8

9

10

11

Elitegroup
KN1 Extreme

MSI K8N Neo4
Platinum

Albatron
K8X890 Pro II

Winfast NF4UK
8AA-8EKRS

Chaintech
VNF4 Ultra

Epox
9NPA+ Ultra

MSI
ATI RS480 M2

140 \$+KDV

176 \$+KDV

130 \$+KDV

170 \$+KDV

145 \$+KDV

145 \$+KDV

105 \$+KDV

ecs.com.tw

msi.com.tr

albatron.com.tw

foxconnchannel.com

chaintech.com.tw

epox.com.tw

msi.com.tr

90

90

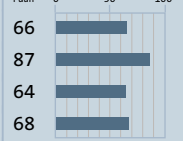
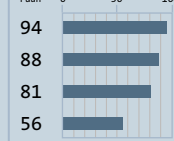
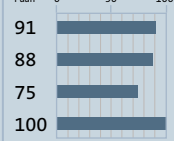
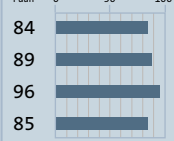
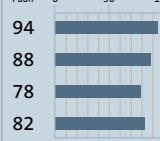
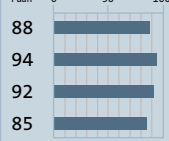
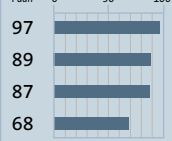
88

88

88

86

72

çok iyi

iyi

çok iyi

iyi

iyi

iyi

orta

Yüksek stabilite düşük fiyat, maliyeti düşünenler için uygun.

Ultra fiyatına SLI özelliğine sahip olmak elinizde.

Mütevazı VIA, orta seviyede bir anakart ne fazlası var ne de azı.

Bellek seçiminde oldukça seçici, donanım bileşenleri gayet iyi.

Fazla özelliği olmayan, orta seviyede seyreden bir anakart.

Yüksek performansta stabil ve güvenli çalışan bir anakart

Destegi zayıf olan yonga seti için MSI bile birşey yapamaz

4.805

5.083

4.855

4.986

4.966

4.876

4.920

4.936

4.874

4.898

4.933

4.912

4.900

4.265

4.725

4.914

4.901

4.890

4.848

4.817

4.852

1.526

2.043

1.898

1.924

1.906

1.870

1.941

3.275

3.520

3.100

3.317

3.317

3.010

3.073

50,0

53,5

49,9

50,4

50,4

49,8

49,6

●/● DDR400

●/ DDR400

●/● DDR400

●/● DDR400

●/● DDR400

●/● DDR400

●/● DDR400

250 MHz

400 MHz

255 MHz

255 MHz

400 MHz

—

350 MHz

1,825/3,11 Volt

1,55+8,3%/ 2,85 V

1,75/2,9 Volt

1,85/2,9 Volt

1,7/2,9 Volt

1,8/3,1 Volt

— / —

— / —

●/●

●/●

●/●

●/●

●/●

— / ●

—

●

—

—

—

●

—

Nvidia nForce 4 Ultra

Nvidia nForce 4 Ultra

VIA K8T890

Nvidia nForce 4 Ultra

Nvidia nForce 4 Ultra

Nvidia nForce 4 Ultra

ATI RS480

1/0/2/3

1/1/1/4

1/1/0/3

1/0/2/4

1/0/2/3

1/0/3/3

1/0/0/3

Realtek ALC655 - 5.1/●

Realtek ALC850 - 7.1/●

VT1720 - 7.1/●

Realtek ALC850 - 7.1/●

Realtek ALC850 - 7.1/—

Realtek ALC850 - 7.1/●

Realtek ALC658C - 5.1/—

2/10

2/10

2/10

2/10

0/10

2/10

2/10

●/●

●/●

—/●

●/●

●/●

●/●

●/●

●

●

—

●

●

●

—

2 x GBit

2 x GBit

1 x GBit

1 x GBit

1 x GBit

1 x GBit

1 x GBit

—

●

—

—

—

—

—

Doctor LED

D-Bracket 2

Watch Dog Timer

—

—

Post Port (LED)

—

R45-LAN kablosu
USB-FiWi Bracket
için yuva

Diagnose Bracket,
CoreCell Chip yongası

Firewire Bracket,
güç adaptörü
pasif soğutmalı

—

—

Firewire Bracket

—

0,065

0,043

0,0125

0,0605

0,059

0,061

0,0405

61,90

75,75

78,75

77,50

73,60

74,25

80,60

86,20

85,60

82,90

106,40

87,20

89,70

80,50

200,50

190,30

191,90

199,30

198,70

203,40

197,50

55,17

54,78

53,06

68,10

55,81

57,41

51,52

■■■■■ Degerlendirmedeki kutucuklar, CHIP'in buradaki puanlama anahtarına göre belirleniyor.

100-90 Puan = 5 Kutucuk, 89-75 = 4 Kutucuk, 74-60 = 3 Kutucuk, 59-45 = 2 Kutucuk, 44-20 = 1 Kutucuk, 19-0 = 0 Kutucuk.

Uygun fiyata yüksek teknoloji

DDR2 fiyatları düşüyor, uygun fiyatlı DSLR makineler geliyor, 64 bit Celeron'ların eli kulağında ve 100 dolara dizüstü PC'ler kapıya dayandı. Kısaca, teknoloji hem geliyor hem ucuzluyor.

4 Nisan: DDR2 fiyatları nihayet düşüyor

Intel'in 915 ve 925 yonga setleriyle gündeme getirdiği DDR2 bellekler, ilk zamanlarda yüksek fiyatları yüzünden PCI-Express'in yaygınlaşmasını geciktirerek yeni yonga setine geçmeyi düşünen kullanıcıları frenlemişti. Zamanla düşen fiyatlar, DDR2'yi lüks olmaktan çıkardı. Üretici bazında DDR2 fiyatlarında gerçeğe geçen haftaya göre %6'lık düşüş, önümüzdeki günlerde son kullanıcı fiyatlarına yansiyacak. Tabii ki DDR2 uzun süre daha (hatta belki de DDR piyasadan kalkana kadar) DDR'dan pahalı olacak. DDR, şu an için eski 845 yonga setlerinde ve AMD platformunda kullanılıyor.

Intel, 845 yonga setini yakında tamamen ortadan kaldıracağını duyurduğu için, görünen o ki DDR bellekler AMD platformunun belirgin özelliği olacak. Bununla birlikte AMD cephesinden gelen haberlere göre şirket DDR2'ye geçmek yerine işlemcilerdeki bellek denetleyicisini DDR500 belleklerle çalışacak şekilde geliştirmeyi tercih etmiş. Kısaca DDR ile DDR2 arasındaki savaş, Intel ve AMD arasındaki savaşta bir başka ilginç cephe olarak dikkat çekecek.

8 Nisan: Nikon'un atağı

Canon'un EOS 300D ile DSLR pazarını avucuna almasından epey bir süre sonra, D70 ile buna cevap verebilen Nikon, Mayıs başında iki farklı modelle DSLR pazarına girerek kaybettiği avantajı yeni ve uygun fiyatlı ürünlerle geri almaya çalışıyor. Bu modellerden birisi D70'in

daha gelişmiş bir sürümü olarak dikkat çekerken (D70s), diğeri tamamen kompakt makinelerden SLR'a geçmek isteyen kullanıcıları hedefliyor (D50).

Canon EOS 350D ile 300D'nin başarısını bir adım ileri taşıırken, Nikon cephesinden gelen bu haberler sevindirici. Özellikle uygun fiyatlı model olan D50'nin diğer üreticileri ve tabii ki genel olarak orta seviye kullanıcıları da DSLR'a yönlendirebileceğini söyleyebiliriz.

İki ünlü markanın DSLR üzerinden tutuşuklukları rekabet kullanıcılara yarayacak gibi görünüyor.

Yeni DSLR'lar geliyor: D70 ile büyük ilgi toplayan Nikon, iki adet yeni modeli önümüzdeki günlerde piyasaya sürecektir. Özellikle giriş seviyesi model olan D50 epey popüler olacak gibi.

9 Nisan: Celeron D: Uygun fiyata 64 bit CPU

AMD her ne kadar masaüstü sistemlere 64 bit teknolojisini getiren ilk işlemci üreticisi olduysa da, Intel bunu uygun fiyata yapan ilk firma olma avantajını ele geçirmek istiyor. Celeron D olarak adlandırılan EM64T destekli işlemciler, 256 KB L2 ön bellekle donatılmış ve hızları 2.53 GHz-3.33 GHz arasında değişen toplam yedi ayrı model olarak piyasaya

» 15 Nisan: Canon'un yeni ürünleri

Canon, yeni ürünlerini "Concerto" adındaki bir etkinlikle, 12-13 Nisan arasında Budapeşte'de tanıttı. Ürünler arasında, özellikle kişisel baskı için tasarlanmış küçük foto yazıcılar oldukça hoştu. Canon yetkilileri, mürekkep fiyatlarındaki düşüşün artarak süreceğini ve kullanıcıların dijital fotoğraf makineleriyle çektikleri fotoğrafları, çoğunlukla kendi yazıcılarında basmayı tercih edeceklerini belirtti.

Kişisel foto yazıcınız emrinize amade: Canon Selphy CP 600, şık ve kompakt tasarımı, PC'ye ihtiyaç duymadan fotoğraf makinesinden doğrudan baskı yapılabilmesi ve diğer özellikleriyle göz dolduruyor.

sürülecek. LGA 775 formundaki Celeron D'nin FSB hızı 533 MHz. İşlemcinin piyasaya kesin çıkış tarihi henüz belli değilse de yaz ayları içinde bu işlemciyi piyasada görebiliriz.

10 Nisan: 100 dolara dizüstü PC

MIT (Massachusetts Institute of Technology) bünyesindeki bir araştırma grubu 100 dolar maliyetle, dizüstü PC üretmeyi başardı. Projenin temelinde, uygun fiyatlı bilgisayarların geniş bir zaman dilimi içinde eğitim seviyesini yükselterek dünyayı daha yaşanabilir kılacağı düşüncesi yatıyor. 2006 yılı sonunda piyasaya çıkması beklenen bu dizüstü bilgisayarda 500 MHz'lik bir işlemci, 1 GB kapasiteli disk, 1 Megapiksel renkli ekran (elektronik mürekkep kullanıyor) ve kablosuz bağlantı özelliği bulunuyor. Tahmin edebileceğiniz gibi, işletim sistemi olarak Linux kullanan bilgisayarların, öncelikle eğitim amaçlı olarak kullanılacağı belirtiliyor.

14 Nisan: Google video dağıtım işinde

Apple'ın iTunes ile kazandığı tarihi başarı takdir toplarken, bu iş modeli de yavaş yavaş kabul görmeye başladı. Artan bant genişliği kullanıcılara farklı imkanlar sundukça, internetin hayatımıza olan etkisi ve kullanım alanları da

bu sayede önemli ölçüde genişliyor. Apple'ın MP3 dosyalarıyla yaptığını Google video dosyalarıyla yapmayı planlıyor. Nispeten uzun vadeli bir yatırım olan bu proje, aslında oldukça akıllıca. Böylece sadece masaüstü PC'lerde değil, cep telefonlarında, PDA'lerde ya da dizüstü PC'lerde de mobil olarak video izleyebileceğiz. Oldukça büyük bir pazar olan bu sektörde, Google gibi daha bir sürü aktör yer alacak. Şu bir gerçek ki, önümüzdeki yıllar içinde eğlence ve internet gittikçe daha da iç içe girecek ve taşınabilirlik kavramı farklı boyutlara kayacak.

17 Nisan: 3 milyon Xbox2

PS3 ile Xbox2 arasındaki savaş, cihazlar daha piyasaya çıkmadan kızışmış durumda. PS3'ün üstün özellikleri, daha doğrusu Cell işlemcisi hakkında detaylı bir yazıyı dergimizde bulabilirsiniz. Cell, "gerçek olamayacak kadar iyi" bir portre çizerken Xbox2'nin ayakları daha yere basıyor sanki. Sonbaharda piyasaya sürüleceği belirtilen konsolun, sürpriz bir duyuruyla 13 Mayıs'ta özel bir MTV şovunda tanıtılacağı belirtilince, ortalık biraz karıştı. Xbox2'nin, PS3 çıkmadan yıl sonuna kadar tam 3 milyon adet satılacağı bekleniyor. Yeri gelmişken, Xbox2'nin resmi adının "Xbox 360" olduğunu da belirtelim. Tahminler, konsolun fiyatının 249 dolarla 299 dolar arasında olacağı yönünde.

Test cihazları: Donanımların performanslarını ölçmek için hazırlanan cihazlar sayesinde birçok ürünü test etmek mümkün.

En iyi donanımlar

CHIP TOP 10

Güncel CHIP TOP 10 tabloları her ay donanım pazarındaki en başarılı ürünleri listeliyor. TOP 10 tablolarını satın alma kararlarınızda rehber olarak kullanabilirsiniz.

CHIP TOP 10 LİSTELERİ

► IDE-SATA sabit diskler	100
► Mürekkep püskürtmeli yazıcı	100
► 17"-19" monitörler	102
► 1000 \$ altı Lazer Yazıcılar	102
► Anakart Intel 775	104
► Anakart AMD 939	104
► Dijital video kamera	104
► Dijital fotoğraf makineleri	106
► Çok fonksiyonlu yazıcılar	106
► PCIe ekran kartları	106
► 100 \$ altı ekran kartları	108
► 100-200 \$ arası ekran kartları	108
► 200 \$ üstü ekran kartları	108
► Cep telefonları	110
► 15"-17" monitörler	110
► DVD-CD yazıcılar	112
► Tarayıcılar	112

■ Bildiğiniz gibi, her ay TOP 10'da en iyi donanımları yayınlıyoruz ve bu sayfalarımız sizlerden oldukça büyük ilgi görüyor. Bunda, sıralamaların yaptığımız donanım testlerinde en üst sırayı alan ilk 10 üründen oluşmasının payı büyük. Her ay gerçekleştirdiğimiz testlerde, onlarca ürün test prosedürümüz doğrultusunda tek tek inceleniyor ve sıralanıyor. Sizlerle paylaştığımız donanım veritabanımız bu şekilde oluşuyor. Bir sonraki adım, seçilen en iyi 10 ürünü bu sayfalarda sürekli olarak yayımlamak. TOP 10 sayfalarının test tablolarından en büyük farkı, önemli kısa bilgilerin yer alması ve her ay güncellenmesi. Buna ek olarak, donanım incelemelerimizde de test prosedürlerine sadık kaldığımız için, daha önce testi kaçırın ya da piyasaya yeni sürülen ürünleri de aynı kriterlerle ölçüp değerlendirmeye katabiliyoruz. Bu, aylar önce test edilen bir ürün ile yeni çıkan bir ürünün rahatlıkla kıyaslanabilmesi ve sıralanabilmesi avantajını sağlıyor.

Sayfalar baktığınızda, ürünleri önce kategorilere ayırdığımız, sonra da performanslarına göre listelediğimiz dikkatinizi çekecektir. TOP 10 tablolarımızda Fiyat / Performans oranlarına da yer verdiğimiz için, bu bilgileri satın alma rehberi olarak da kullanabilirsiniz. Bu oranın yalnızca o ayki ürünler için geçerli olduğunu unutmanızda fayda var. Yani performans puanı yüksek olan yeni bir ürün, şayet fiyatı da uygun ise tüm diğer ürünlerin Fiyat / Performans oranını kolayca değiştirebilir. Ürünlerin performanslarını bir bakışta görebilmeniz için de renk kodları kullanıyoruz. Yeşil renk, test ve incelemelerde çok iyi performans ortaya koyan ürünleri gösteriyor. Performansı iyi olan ürünler sarı, orta seviye performans gösteren ürünler de turuncu renkle temsil ediliyor. Güncel TOP 10 tablolarının tümüne www.chip.com.tr adresinden de erişebilirsiniz.

Satın alma kararınız için CHIP TOP 10 tabloları

► Bir aygıtın sıralaması CHIP Toplam Puanından elde ediliyor. Puanlar eşitse fiyatı daha uygun olan ürün bir üst sırada yer alıyor.

► Bir aygıtın CHIP Toplam Puanı tek tek değerlendirmeler baz alınarak hesaplanıyor. CHIP Toplam Puanı sonucunda aygıtların sınıfları ortaya çıkıyor. Aygıt sınıflarında ayırım, zirve sınıfı, üst sınıf ve orta sınıf aygıtlar şeklinde yapılıyor.

► Bu sütunlar puanlamalar, ölçüm değerleri veya teknik bilgilerden oluşuyor. Tablolarda sadece en önemli olanları yer alıyor. Ürünleri temin edebileceğiniz firmaların iletişim bilgilerini e-CHIP'te **CHIP TOP 10** bölümünde bulabilirsiniz.

17" MONİTÖRLER											
Sıra	Marka	CHIP Top P.	Fiyat/Performans	Fiyat (TL + KDV)	Genişlik (mm)	Kalınlık (mm)	Renk	Ekran	Ekran	Ekran	Ekran
1	Sony CPD-G230P	94	1000/1000	208	76	100	97	100	95	1.027, 0.24 mm, 2400 x 1200 Pixel	
2	Sony CPD-G230P	92	1000/1000	205	76	100	96	95	94	1.027, 0.24 mm, 2400 x 1200 Pixel	
3	AGP Microvision G700	80	1000/1000	200	74	90	95	89	89	1.027, 0.24 mm, 2400 x 1200 Pixel	
4	Samsung SyncMaster 700 N	80	1000/1000	207	76	90	94	88	88	1.027, 0.24 mm, 2400 x 1200 Pixel	
5	Samsung SyncMaster 700 D	79	1000/1000	208	76	90	94	88	88	1.027, 0.24 mm, 2400 x 1200 Pixel	
6	Philips 10796	78	1000/1000	209	76	90	94	88	88	1.027, 0.24 mm, 2400 x 1200 Pixel	
7	Asus 10796	78	1000/1000	209	76	90	94	88	88	1.027, 0.24 mm, 2400 x 1200 Pixel	
8	Viewsonic G779	77	1000/1000	208	76	90	94	88	88	1.027, 0.24 mm, 2400 x 1200 Pixel	
9	Viewsonic G779	76	1000/1000	208	76	90	94	88	88	1.027, 0.24 mm, 2400 x 1200 Pixel	
10	Sony CPD-G230P	76	1000/1000	208	76	90	94	88	88	1.027, 0.24 mm, 2400 x 1200 Pixel	

► Bu renklerle aygıtları şu gruplara ayırıyoruz:

- Zirve sınıfı
- Üst sınıf
- Orta sınıf

► Bu simge ile CHIP TOP 10'a yeni giren ürünleri ifade ediyoruz.

► Her ay ürünlerin son kullanıcı satış fiyatlarını güncelliyoruz. Ürünleri daha uygun fiyatlarla da temin etmeniz mümkün. Fiyat ve CHIP toplam puanından da daha sonra Fiyat/Performans puanını 5'lik okul notu sistemine göre hesaplıyoruz.

► Tek tek değerlendirmelerdeki en iyi değerler sütunlarda kalın yazı tipleriyle gösteriliyor. Sadece puanlamalarda bu tip bir öne çıkarılma söz konusu, teknik özelliklerde böyle bir uygulama yok.

DEĞERLENDİRME

» Kendi kriterlerinize göre değerlendirin

TOP 10 tablolarında, CHIP Test Merkezi'nde yapılan testler sonucunda ilk 10 arasına girmeyi hak eden ürünleri, performans puanları ve teknik bilgileriyle birlikte bulabilirsiniz. Tablolarda iki ayrı puan türü yer alıyor. Bunlar Performans ve Fiyat/Performans olarak sınıflandırıldı. Sizin için ürünün fiyatından çok performansı önemli ise, size hitap edecek olan performans puanlandırmasıdır. Ama eğer bir ürünün performansından çok fiyatına önem veriyorsanız, o zaman fiyat/performans

oranı belirleyici faktörünüz olacaktır. CHIP TOP 10 listelerinde ürünler sıralanırken performans puanları dikkate alınıyor. Fiyat sıralamada bir etken değil. Bu listeler her ay güncellendiğinden, fiyatların değişmesi fiyat/performans oranını da her ay değiştiriyor. Fakat fiyatın test kriterleri içinde ayrı bir başlık olmaması nedeniyle, fiyat/performans sıralamasını tabloya bakarak siz oluşturmalısınız. CHIP TOP 10 tablolarını dergide olduğu gibi CHIP Online'da da (www.chip.com.tr) bulabilirsiniz.

IDE SABİT DİSKLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Disk Perfor.	Gürültü Oranı	Çalışma Sıcaklığı	Servis ve Doküman.	Kapasite (GB)	Teknik veriler Arararım, Ön bellek, Dönüş Hızı (rpm)
1	Seagate Barracuda ST3200822A	96	■■■■■	128	96	100	92	100	200	U-DMA/133, 8MB, 7200 rpm
2	Samsung SP1203N	92	■■■■■	91	91	90	100	95	120	U-DMA/133, 2MB, 7200 rpm
3	Samsung SP0802N	92	■■■■■	63	93	80	92	95	80	U-DMA/133, 2MB, 7200 rpm
4	Maxtor Maxline Plus II	90	■■■■■	259	90	91	89	90	250	U-DMA/133, 8MB, 7200 rpm
5	Samsung SP1614N	89	■■■■■	99	92	73	80	95	160	U-DMA/133, 8MB, 7200 rpm
6	Samsung SP0411N	88	■■■■■	55	89	83	86	95	40	U-DMA/133, 2MB, 7200 rpm
7	Western Digital Caviar WD2500	88	■■■■■	249	90	84	80	90	250	U-DMA/100, 8MB, 7200 rpm
8	Western Digital Caviar WD1200	86	■■■■■	99	86	95	75	90	120	U-DMA/100, 8MB, 7200 rpm
9	Western Digital Caviar WD800	84	■■■■■	71	85	78	86	90	80	U-DMA/100, 8MB, 7200 rpm
10	Western Digital Caviar WD1800	58	■■■■■	185	49	77	77	90	180	U-DMA/100, 8MB, 7200 rpm

SATA SABİT DİSKLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Disk Perfor.	Gürültü Oranı	Çalışma Sıcaklığı	Servis ve Doküman.	Kapasite (GB)	Teknik veriler Arararım, Ön bellek, Dönüş Hızı (rpm)
1	Western Digital Raptor WD740GD	95	■■■■■	229	95	100	92	90	74	S-ATA, 8MB, 10000 rpm
2	Western Digital Raptor WD360GD	94	■■■■■	159	94	100	92	90	36.7	S-ATA, 8MB, 10000 rpm
3	Samsung SP1614C	90	■■■■■	111	90	88	86	95	160	S-ATA, 8MB, 7200 rpm
4	Seagate Barracuda ST3400832AS	89	■■■■■	418	88	87	90	100	400	S-ATA, 8MB, 7200 rpm
5	Samsung SP0812C	89	■■■■■	77	88	87	90	95	80	S-ATA, 8MB, 7200 rpm
6	Samsung SP1213C	89	■■■■■	102	84	98	100	95	120	S-ATA, 8MB, 7200 rpm
7	Seagate Barracuda ST3160827AS	75	■■■■■	129	71	84	51	100	160	S-ATA, 8MB, 7200 rpm

1. SIRA: Western Digital Raptor WD740GD

Yüksek hız sağlıyor, SATA kategorisinin RPM şampiyonu, ancak kapasitesi küçük.

Yüksek performans
Kapasite günümüzün standartının altında
CHIP Toplam Puanı: 95
Fiyatı: 229 \$ (çok kötü)

4. SIRA: Seagate ST3400832AS

Verilerinizi saklamak için size güvenli bir ortam sağlıyor.

NCQ ile SATA'nın bir adım önünde
400 GB'lık kapasite
Güçlü şok korumasına sahip
CHIP Toplam Puanı: 89
Fiyatı: 418 \$ (çok kötü)

MÜREKKEP PÜSKÜRTMELİ YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$+ kdv)	Office Baskı Hızı	Grafik Baskı Hızı	Resim Baskı Hızı	Grafik Kalitesi	Resim Kalitesi	Teknik veriler Ergonomi, çözünürlük, arayüz, baskı hızı
1	Epson Stylus Photo R800	96	■■■■■	399 €	90	90	89	100	100	100, 5760x1440 dpi, Paralel/USB, 17/8
2	Epson Stylus C84	93	■■■■■	105 €	100	100	81	92	92	100, 5760x1440 dpi, Paralel/USB, 22/12
3	HP Deskjet 5652	91	■■■■■	145	93	54	98	100	95	100, 4800x1200 dpi, Paralel/USB, 21/15
4	Canon i455	87	■■■■■	145	87	27	92	98	100	89, 4800x1200 dpi, USB, 18/12
5	HP Deskjet 5150	85	■■■■■	96	90	52	100	85	87	94, 4800x1200 dpi, USB, 19/14
6	HP Deskjet 3650	81	■■■■■	78	73	45	87	87	89	83, 4800x1200 dpi, USB, 17/12
7	Canon i350	79	■■■■■	79 €	79	77	75	85	78	83, 4800x1200 dpi, USB, 16/11
8	Epson Stylus C64	76	■■■■■	81 €	70	53	51	74	84	94, 5760x1440 dpi, Paralel/USB, 17/9
9	Canon i250	76	■■■■■	79 €	70	76	74	74	78	80, 4800x1200 dpi, USB, 12/9

17" MONİTÖRLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Convergence	Contrast Seviyesi	Renk Skala Değerlen.	Ergonomi	Geometri	Teknik veriler Ekran tipi, Nokta aralığı (mm), Çözünürlük (pixel)
1	Sony CPD-G220P	94	■■■■■	289	76	100	97	100	95	T.CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200
2	LG F700P	80	■■■■■	191	77	50	94	90	90	Flat, 0.24 mm, 1920x1440
3	ADI Microscan G700i	80	■■■■■	190	74	50	93	89	93	T.CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200
4	Samsung SyncMaster 757 NF	79	■■■■■	191	76	50	90	88	92	NaturalFlat, 0.25 mm, 1920x1440
5	Samsung SyncMaster 757 DFX	78	■■■■■	192	75	50	88	88	90	D.Flat, 0.20 mm, 1920x1440
6	Philips 107B4	77	■■■■■	159	73	50	84	90	90	D.Pitch, 0.25 mm, 1600x1200
7	Miro 17F95	77	■■■■■	155	72	50	87	89	87	Dot Pitch, 0.25 mm, 1600x1200
8	LG T710BH	76	■■■■■	110	70	50	90	85	85	Flat, 0.20 mm, 1280x1024
9	Sony CPD-E220E	75	■■■■■	250	57	50	94	86	92	T.CRT, 0.24 mm, 1280 x 1024
10	Iiyama VisionMaster Pro 410	74	■■■■■	255	43	50	90	91	100	D.Trón, 0.25 mm, 1600 x 1200

19" MONİTÖRLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Conv.+ Geo. P.	Ergonomi	Yatay Frekansı	Düşey Frekansı	Boyutları (GxYxD)	Teknik veriler Ekran tipi, Nokta aralığı (mm), Çözünürlük (dpi)
1	Sony G400	98	■■■■■	449	96	100	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	Trinitron, 0.24, 1600 x 1200
2	LG 995FT	95	■■■■■	295	96	94	30-96 kHz	50-160 Hz	470 x 480 x 470	Flat Square Tube, 0.24, 1600 x 1200
3	Philips 109P	95	■■■■■	315	95	94	30-110 kHz	50-160 Hz	456 x 469 x 438	Flat Square Tube, 0.25, 1920 x 1440
4	Philips 109P4	95	■■■■■	305	97	95	30-111 kHz	50-160 Hz	460 x 450 x 450	Flat Square Tube, 0.24, 1920 x 1440
5	LG Flatron EZ T910BU	94	■■■■■	245	97	90	30-98 kHz	50-160 Hz	443 x 458 x 450	Flat, 0.24, 2048x1536
6	NecFP950	94	■■■■■	593	100	85	31-110 kHz	55-160 Hz	442 x 456 x 447	Grill Pitch, 0.25, 1600 x 1200
7	Hyundai ImageQuest Q995	92	■■■■■	251	90	95	30-110 kHz	50-160 Hz	436 x 431 x 456	DynaFlat-X, 0.25/0.20, 1600 x 1200
8	Sony E400	91	■■■■■	425	96	83	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	Trinitron, 0.24, 1600 x 1200
9	Hyundai ImageQuest Q910	89	■■■■■	215	85	95	30-107 kHz	50-150 Hz	436 x 431 x 456	DynaFlat-X, 0.20, 1600 x 1200
10	Benq V991	88	■■■■■	235	90	85	30-95 kHz	50-160 Hz	466 x 455 x 463	Flat Square Tube, 0.25, 1600 x 1200

5. SIRA: LG Flatron EZ T910BU

Kendisini diğer ürünlerden ayıran ez-FLAT, Brightview ve Brightwindow teknolojileri ile kullanıcılara kolaylık sağlıyor.

+ Desteklediği teknoloji entegrasyonu
+ Yüksek çözünürlüklere ulaşıyor
+ Güçlü ergonomi
CHIP Toplam Puanı: **94**
Fiyatı: 245 \$ (çok iyi)

7. SIRA: Hyundai ImageQuest Q995

Göze hitap eden tasarımın yanı sıra düzeltilmiş teknik değerlerle iyi bir performansla sahip.

+ Dar alanlar için iyi bir seçenek
+ Başarılı ergonomi
+ Uygun fiyat
CHIP Toplam Puanı: **92**
Fiyatı: 251 \$ (çok iyi)

1000 \$ ALTI LAZER YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (+ kdv)	Office Baskı Hızı	Grafik Baskı Hızı	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Ergonomi + B. gelenler	Teknik veriler Çözünürlük, Bellek
1	Xerox Phaser 4400	95	■■■■■	950 \$	97	98	94	90	95	1200 x 1200 dpi, 64 MB
2	Lexmark Optra T614	94	■■■■■	940 \$	93	100	95	86	93	1200 x 1200 dpi, 16 MB
3	Xerox Phaser 4500	93	■■■■■	931 \$	85	85	90	95	95	1200 x 1200 dpi, 48 MB
4	Kyocera Mita FS-3800	87	■■■■■	840 €	90	82	87	86	95	1200 x 1200 dpi, 16 MB
5	Kyocera Mita FS-1900	86	■■■■■	630 €	87	78	92	87	95	1200 x 1200 dpi, 16 MB
6	Brother HL-5130	85	■■■■■	210 \$	92	91	78	80	90	2400 x 600 dpi, 8 MB
7	HP Laserjet LJ1300	84	■■■■■	350 \$	91	85	80	81	90	1200 x 1200 dpi, 16 MB
8	Konica Minolta 1300W	84	■■■■■	139 €	90	90	75	78	90	1200 x 1200 dpi, 8 MB
9	Brother HL-1430	81	■■■■■	159 \$	84	85	76	78	85	600 x 600 dpi, 4 MB
10	Samsung ML1520	79	■■■■■	135 \$	82	84	78	74	75	600 x 600 dpi, 8 MB

ANAKART INTEL775

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Performans	Stabilite	Birlikte gelenler	Servis/Dokümantasyon	Chipset	Teknik veriler (Ram, Audio, Lan, Wlan)
1	Asus P5AD2 Premium	99	■ ■ ■ ■ ■	220	97	100	100	100	i925X	DDR2-600, 7.1 HDA, 2 x 1 Gbit, 54 Mbit
2	Asus P5GD2 Premium	98	■ ■ ■ ■ ■	175	96	100	100	100	i915P	DDR2-600, 7.1 HDA, 2 x 1 Gbit, 54 Mbit
3	Gigabyte 8ANXP-D	97	■ ■ ■ ■ ■	225	100	100	90	100	i925X	DDR2-533, 7.1 HDA, 2 x 1 Gbit
4	MSI 915P Neo2	93	■ ■ ■ ■ ■	135	97	100	80	100	i915P	DDR2-533, 7.1 HDA, 1 Gbit
5	Foxconn 925XE7AA	92	■ ■ ■ ■ ■	215	97	100	80	100	i925XE	DDR2-667, 7.1 HDA, 2X1 Gbit
6	Abit AA8 DuraMAX	91	■ ■ ■ ■ ■	140	95	100	78	100	i925X	DDR2-533, 7.1 HDA, 1 Gbit
7	MSI 915G Combo-FR	91	■ ■ ■ ■ ■	105	94	100	78	100	i915G	DDR1-333 / DDR2-533, 7.1 HDA, 1 Gbit
8	Albatron PX915G Pro	89	■ ■ ■ ■ ■	105	96	98	78	73	i915G	DDR1-400, 7.1 HDA, 1 Gbit + 100 Mbit
9	Abit AS8	87	■ ■ ■ ■ ■	94	96	100	65	91	i865PE	DDR1-400, 7.1 HDA, 100 Mbit
10	DFI 925X-T2 LANPARTY	85	■ ■ ■ ■ ■	215	95	94	75	55	i925X	DDR2-533, 7.1 HDA, 2 x 1 Gbit

YENİ

1. SIRA: Asus P5AD2 Premium

Güncel teknoloji, yüksek performans ve tam donanımlı.

✦ PAT ve Hyper Path2 ile yüksek performans

✦ DDR2 bellek ve PCI Express'e geçiş sayesinde darboğaza son
✦ 802.11b/g ve 8 kanal HD ses desteği

CHIP Toplam Puanı: **99**
Fiyatı: 220 dolar (kötü)

4. SIRA: MSI 915P Neo2

Neo2 kendi sınıfında oldukça güçlü ve bir o kadar stabil çalışan bir ürün.

✦ Yüksek performans, stabil çalışma
✦ Ekstra ATA/133 kontrolörü var
✦ W-Lan ve Bluetooth için PCI yuvası

CHIP Toplam Puanı: **93**
Fiyatı: 135 dolar (iyi)

ANAKART AMD 939

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Performans	Stabilite	Birlikte gelenler	Yapısı	Servis/Doküman.	Teknik veriler (Chipset, USB2.0, Network, Sound Chip)
1	MSI K8N Diamond	96	■ ■ ■ ■ ■	200	100	100	93	71	100	Nvidia nForce4 SLI
2	Gigabyte GA-K8NXP SLI	93	■ ■ ■ ■ ■	170	94	90	97	88	87	Nvidia nForce4 SLI
3	DFI Lanparty nF4 SLI-DR	92	■ ■ ■ ■ ■	185	97	88	86	100	96	Nvidia nForce4 SLI
4	Asus A8N-SLI Deluxe	92	■ ■ ■ ■ ■	150	91	88	100	88	74	Nvidia nForce4 SLI
5	Gigabyte GA-K8NXP-9	91	■ ■ ■ ■ ■	150	94	88	91	88	57	Nvidia nForce4 Ultra
6	MSI K8N Neo 4 Platinum	90	■ ■ ■ ■ ■	135	88	94	92	85	61	Nvidia NForce4 Ultra
7	ECS KN1 Extreme	90	■ ■ ■ ■ ■	120	97	89	87	68	65	Nvidia nForce4 Ultra
8	Abit AX8	88	■ ■ ■ ■ ■	115	88	89	86	94	65	VIA K8T890
9	Albatron K8X890 Pro II	88	■ ■ ■ ■ ■	110	94	88	78	82	68	VIA K8T890
10	Chaintech VNF4 Ultra	88	■ ■ ■ ■ ■	120	91	88	75	100	63	Nvidia nForce4 Ultra

YENİ

YENİ

YENİ

YENİ

YENİ

YENİ

YENİ

YENİ

YENİ

YENİ

DİJİTAL VIDEO KAMERA

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (€+ kdv)	Görüntü Kalitesi	Ses Kalitesi	Ergonomi	Birlikte gelenler	Servis Döküman.	Teknik veriler (Çözünürlük, Zoom, Ağırlık)
1	Canon XM2	94	■ ■ ■ ■ ■	2070	96	91	100	83	100	3 x 0,47 Mpixel, 20X, 1200 g
2	Sony DCR-HC1000	91	■ ■ ■ ■ ■	1460	100	81	95	85	83	3 x 1,07 Mpixel, 12X, 780 g
3	Canon XL2	91	■ ■ ■ ■ ■	4550	100	80	92	81	98	3 x 0,8 Mpixel, 20X, 2410 g
4	Sony DCR-VX2100	91	■ ■ ■ ■ ■	2770	100	93	86	100	46	3 x 0,45 Mpixel, 12X, 1500
5	Panasonic NV-GS400	86	■ ■ ■ ■ ■	1350	87	86	92	88	70	3 x 1,07 Mpixel, 12X, 700 g
6	Sony HC85	86	■ ■ ■ ■ ■	975	95	100	80	83	52	2,11 Mpixel, 10X, 630 g
7	JVC GR-PD1	84	■ ■ ■ ■ ■	2600	93	78	80	77	87	1,18 Mpixel, 10X, 1270 g
8	Sony DCR-PC350	83	■ ■ ■ ■ ■	1050	87	85	88	83	59	3 x 0,31 Mpixel, 10X, 440 g
9	JVC GR-DX307	81	■ ■ ■ ■ ■	725	93	74	82	73	60	1,33 Mpixel, 10X, 435 g
10	Canon MVX35	79	■ ■ ■ ■ ■	980	85	89	75	81	50	2,2 Mpixel, 10X, 470 g

YENİ

DİJİTAL FOTOĞRAF MAKİNELERİ

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (€+ kdv)	Görüntü Kalitesi	Ergonomi	Beraber. Gelen Don.	Servis/ Doküman.	Optik Züm	Teknik veriler USB, AV Out, ağırlık
1	Sony DSC-F828	89	■ ■ ■ ■ ■	980	97	86	95	67	7 X	2.0, AV Out, 940 g
2	Panasonic Lumix DMC-FZ20	86	■ ■ ■ ■ ■	630	85	94	95	50	12 X	2.0, AV Out, 556 g
3	Canon PowerShot Pro1	86	■ ■ ■ ■ ■	969	96	80	100	67	7 X	2.0, AV Out, 545 g
4	Nikon Coolpix 8800	86	■ ■ ■ ■ ■	999	100	96	56	86	10 X	2.0, AV Out, 680 g
5	Minolta Dimage A2	85	■ ■ ■ ■ ■	822	83	96	87	83	7 X	2.0, AV Out, 643 g
6	Nikon Coolpix 8400	85	■ ■ ■ ■ ■	828	98	88	63	86	3,5X	2.0, AV Out, 470 g
7	Fujifilm FinePix E550	84	■ ■ ■ ■ ■	422	94	83	77	67	4 X	2.0, AV Out, 261 g
8	Olympus Camedia C8080	84	■ ■ ■ ■ ■	845	93	80	90	86	5 X	2.0, AV Out, 720 g
9	Sony Cybershot DSC-P200	83	■ ■ ■ ■ ■	455	90	95	73	60	3 X	2.0, AV Out, 180 g
10	Sony Cybershot DSC-V3	83	■ ■ ■ ■ ■	685	89	96	72	57	4 X	2.0, AV Out, 395 g

YENİ

ÇOK FONKSİYONLU YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (€+ kdv)	Görüntü Kalitesi	Ergonomi	Beraber. Gelen Don.	Servis/ Doküman.	Optik Züm	Teknik veriler USB, AV Out, ağırlık
1	Epson Stylus Photo RX620	86	■ ■ ■ ■ ■	270	95	100	100	100	76	5.760 x 1.440 dpi, USB 2.0
2	HP Photosmart 2610 All-in-One	86	■ ■ ■ ■ ■	280	96	87	98	83	84	4800 x 1200 dpi, USB 2.0
3	Epson Stylus Photo RX600	84	■ ■ ■ ■ ■	270	95	100	100	96	60	5760 x 1440 dpi, USB 2.0
4	HP OfficeJet 6210	84	■ ■ ■ ■ ■	275	98	85	80	98	81	4800 x 1200 dpi, USB 1.1
5	Epson Stylus Photo RX500	84	■ ■ ■ ■ ■	170	95	100	97	94	60	5760 x 1440 dpi, USB 2.0
6	Canon SmartBase MP730 Photo	84	■ ■ ■ ■ ■	385	76	95	98	88	73	4800 x 1200 dpi, USB 1.1
7	Epson Stylus CX6600	83	■ ■ ■ ■ ■	180	87	89	95	100	84	5760 x 1440 dpi, USB 2.0
8	HP PSC 1610	81	■ ■ ■ ■ ■	140	96	72	71	93	87	4800 x 1200 dpi, USB 1.1
9	Canon SmartBase MP390	80	■ ■ ■ ■ ■	245	97	87	80	84	73	4800 x 2400 dpi, USB 2.0
10	Canon SmartBase MP370	79	■ ■ ■ ■ ■	185	97	87	74	84	71	4.800 x 1.200 dpi, USB 2.0

YENİ 4. SIRA: HP OfficeJet 6210

6210 ile dijital kameralardaki resimler doğrudan yazdırılabilir.

- ✓ Çok iyi metin baskısı
- ✓ Çok iyi metin kopyalama hızı
- ✗ Kötü tarama kalitesi

CHIP Toplam Puanı: 84
Fiyatı: 275 € (orta)

YENİ 7. SIRA: Epson Stylus CX6600

Özel mürekkepleriyle hemen hemen tüm kağıtlara kaliteli baskı imkanı sunuyor.

- ✓ İyi donanım özellikleri
- ✓ İyi tarama kalitesi
- ✗ Yavaş

CHIP Toplam Puanı: 83
Fiyatı: 180 € (iyi)

PCIe EKRAK KARTLARI

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (€ + kdv)	3B Performs	Donanım Özellikleri	Kutu İçeriği	Belleği	CHIP	Grafik Yongası
1	GeCube Radeon X850 XT	92	■ ■ ■ ■ ■	470	100	71	82	256 MB	520 MHz	Radeon X850 XT
2	MSI RX800XT-VTD256E	88	■ ■ ■ ■ ■	490	96	100	59	256 MB	500 MHz	Radeon X800 XT
3	Asus Extreme AX 800XT Platinum	87	■ ■ ■ ■ ■	580	99	96	58	256 MB	520 MHz	Radeon X800 XT PE
4	Gigabyte GV-RX80T256V	86	■ ■ ■ ■ ■	455	96	95	55	256 MB	500 MHz	Radeon X800 XT
5	PowerColor GameFX X800XT	86	■ ■ ■ ■ ■	520	96	91	56	256 MB	500 MHz	Radeon X800 XT
6	MSI NX6600G T-TD128E	78	■ ■ ■ ■ ■	180	68	98	76	128 MB	500 MHz	GeForce 6600 GT
7	Sapphire Radeon X800	77	■ ■ ■ ■ ■	270	78	66	74	256 MB	392 MHz	Radeon X800
8	Leadtek WinFast PX6600 GT TDH	75	■ ■ ■ ■ ■	185	68	80	78	128 MB	500 MHz	GeForce 6600 GT
9	GeCube Radeon X700 Pro Zero OdB	73	■ ■ ■ ■ ■	200	61	57	100	128 MB	425 MHz	Radeon X700 Pro
10	Gainward PP Ultra/1960PCX XP GS	72	■ ■ ■ ■ ■	260	73	80	58	128 MB	540 MHz	GeForce 6600 GT

100 \$ ALTI EKRAN KARTLARI

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/ Performans	Fiyat (\$ + kdv)	3B Performs	Donanım Özellikleri	Kutu İçeriği	Belleği (MB)	CHIP/ B.F. (mhz)	Grafik Yongası
YENİ	1	MSI RX9550 TD128	45	69	40	30	90	128MB	250/200	Radeon 9550
YENİ	2	Sapphire Radeon 9550	41	74	38	18	85	128MB	250/200	Radeon 9550
YENİ	3	Sapphire Radeon 9550	41	92	38	17	85	256MB	250/200	Radeon 9550
YENİ	4	Asus A9550 GE	40	86	37	14	90	128MB	250/200	Radeon 9550
YENİ	5	HIS 9550 SE	38	100	34	15	85	256MB	250/200	Radeon 9550
YENİ	6	HIS 9550 SE	31	75	25	16	85	128MB	250/200	Radeon 9550
YENİ	7	MSI RX9550SE-TD128	31	64	24	16	90	128MB	250/200	Radeon 9550
YENİ	8	Gecube 9550 Encore	29	76	22	18	85	128MB	250/200	Radeon 9550
YENİ	9	Asus A9250 GE	19	83	10	8	85	256MB	240/200	Radeon 9250
YENİ	10	MSI RX9250-T128	13	45	2	5	90	128MB	240/166	Radeon 9250

100 \$ - 200 \$ ARASI EKRAN KARTLARI

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/ Performans	Fiyat (\$ + kdv)	3B Performs	Donanım Özellikleri	Kutu İçeriği	Belleği (MB)	CHIP/ B.F. (mhz)	Grafik Yongası
1	ASUS Radeon 9600XT	87		160	87	80	95	128/DDR	500/600	Radeon 9600XT
2	Powercolor 9600XT Bravo Edition	86		160	90	80	68	128/DDR	500/600	Radeon 9600XT
3	Gigabyte 9600XT	83		161	87	74	75	128/DDR	500/600	Radeon 9600XT
4	HIS 9600XT	82		165	91	44	63	128/DDR	500/650	Radeon 9600XT
5	Leadtek A360 TDH	82		171	77	100	91	256/DDR	425/500	GeForce FX5700
6	Inno3D 5700 Ultra	81		171	92	29	68	128/GDDR3	475/900	GeForce FX5700 Ultra
7	FIC 9600XT	79		145	87	59	50	128/DDR	500/600	Radeon 9600XT
8	MSI FX5700	74		134	81	14	90	128/DDR	425/550	GeForce FX5700
9	Abit Siluro FX5700	72		170	77	59	55	256/DDR	425/500	GeForce FX5700
10	Asus V9570TD	71		179	78	29	75	256/DDR	425/500	GeForce FX5700

1. SIRA: Asus Radeon 9600XT

Soğutucunun VPU'nun yanında bellek modüllerini de örtmesi esnek bir kullanım sağlıyor.

- Yüksek performans
- Analog video girişi
- Başarılı fiyat performans oranı

CHIP Toplam Puanı: 87
Fiyatı: 160 \$ (iyi)

5. SIRA: Leadtek A360 TDH

Üzerindeki analog video girişi sayesinde çok yönlü bir kullanım sunuyor.

- Zengin donanım özellikleri
- Başarılı soğutma

CHIP Toplam Puanı: 82
Fiyatı: 171 \$ (iyi)

200 \$ ÜSTÜ EKRAN KARTLARI

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/ Performans	Fiyat (\$ + kdv)	3B Performs	Donanım Özellikleri	Kutu İçeriği	Belleği (MB)	CHIP/ B.F. (mhz)	Grafik Yongası
1	Asus V9999 Ultra Deluxe	93		489	98	74	82	256/GDDR3	400/1100	GeForce FX6800 Ultra
2	Asus AX 800XT	88		485	90	84	79	256/GDDR3	520/1120	Radeon 800XT
3	MSI 6800GT	88		501	92	51	100	256/GDDR3	350/1000	GeForce FX6800GT
4	MSI RX800 Pro T256	82		505	77	100	100	256/GDDR3	475/900	Radeon X800PRO
5	Leadtek A400GT	82		505	89	38	79	256/GDDR3	350/1000	GeForce FX6800GT
6	Asus 9999 Gamer	78		370	79	74	72	256/GDDR3	350/1000	GeForce FX6800
7	Leadtek A400 TDH	71		370	71	64	79	128/DDR	325/700	GeForce FX6800
8	Leadtek A380 Ultra TDH	66		505	58	100	83	256/DDR	475/950	GeForce FX5950 Ultra
9	Gigabyte 9800XT	62		478	60	64	75	256/DDR	412/730	Radeon 9800 XT
10	Sparkle 6800	62		373	70	25	50	128/DDR	325/700	GeForce FX6800

CEP TELEFONLARI

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (€+ kdv)	Telefon fonk.	Multi-medya	Veri/ mesaj	Pratik	Ağırlık	Teknik veriler (Boyut ve özellik)
YENİ	1	Nokia 6630	95	395	100	96	100	89	130 g	110 x 60 x 24 mm, Digicam, E-Mail, BT, USB
	2	Siemens S65	93	299	95	84	88	98	104 g	109 x 48 x 21 mm, Digicam, E-Mail, BT, IR, USB, ser
	3	Nokia 6230	92	289	89	84	93	97	97 g	103 x 45 x 20 mm, Digicam, E-Mail, BT, IR, USB
	4	Sony Ericsson S700i	91	500	85	100	83	94	132 g	107 x 49 x 27 mm, Digicam, E-Mail, BT, IR, ser
YENİ	5	Sharp V902	91	800	92	94	93	89	149 g	111 x 51 x 27 mm, Digicam, E-Mail, BT, IR, USB
YENİ	6	Motorola E1000	90	599	92	94	91	88	140 g	114 x 52 x 23 mm, Digicam, E-Mail, BT, USB
	7	Siemens SX1	90	215	92	81	89	94	119 g	109 x 56 x 20 mm, Digicam, Java, E-Mail, BT, IR, USB
	8	Nokia 6670	90	339	88	96	79	93	123 g	109 x 53 x 20 mm, Digicam, E-Mail, BT, USB
	9	Motorola Razr V3	90	399	91	86	73	97	97 g	98 x 53 x 15 mm, Digicam, E-Mail, BT, USB, ser
	10	Sony Ericsson P910i	89	665	88	98	94	85	160 g	115 x 59 x 26 mm, Digicam, E-Mail, BT, IR, USB, ser

15" LCD MONİTÖRLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/ Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Görüntü kalitesi	Ergono- mi	Birlikte Gelenler	Tepki sü- resi (ms)	Servis Doküman.	Teknik veriler (Alan büyüklüğü, maks. çözünürlük, piksel aralığı (mm), maks. kontrast, maks. parlaklık)
1	SONY SDM-S53	98		351	93	90	90	18	80	15", 1024 x 768, 0,297, 500:1, 300m²
2	PHILIPS 150B	82		325	59	92	85	18	100	15", 1024 x 768, 0,297, 450:1, 250m²
3	SAMSUNG 153V	80		301	60	81	90	20	95	15", 1024 x 768, 0,297, 300:1, 250m²
4	SONY SDM-HS53	78		375	57	83	90	20	80	15", 1024 x 768, 0,297, 400:1, 250m²
5	SAMSUNG 152V	76		299	52	81	90	20	95	15", 1024 x 768, 0,297, 350:1, 250m²
6	HYUNDAI İMAGE QUEST Q15	72		299	47	84	85	20	80	15", 1024 x 768, 0,297, 300:1, 250m²
7	BEKO BTM-15JA	67		315	36	83	90	20	80	15", 1024 x 768, 0,297, 350:1, 300m²
8	BEKO BS-15L	67		299	36	82	90	20	80	15", 1024 x 768, 0,297, 350:1, 250m²
9	OLİVETTİ LC 157M	59		315	36	80	85	21	80	15", 1024 x 768, 0,297, 300:1, 300m²

17" LCD MONİTÖRLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/ Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Görüntü kalitesi	Ergono- mi	Birlikte Gelenler	Tepki sü- resi (ms)	Servis Doküman.	Teknik veriler (Alan büyüklüğü, maks. çözünürlük, piksel aralığı (mm), maks. kontrast, maks. parlaklık)
1	SONY SDM X73	97	■■■■□□	595	92	78	90	12	80	17", 1280 x 1024, 0,264, 400:1, 300m²
2	SAMSUNG 172X	95	■■■■□□	540	86	77	90	12	95	17", 1280 x 1024, 0,264, 500:1, 270m²
3	PHILIPS 170T4	89	■■□□□□	801	62	100	85	14	100	17", 1280 x 768, 0,297, 600:1, 450m²
4	SONY SDM-HS73P	86	■■■■□□	501	67	82	90	11	80	17", 1280 x 1024, 0,264 , 500:1, 400m²
5	SONY S73	85	■■■■□□	498	66	83	90	12	80	17", 1280 x 1024, 0,264, 500:1, 250m²
6	LG 1730S	85	■■■■■■	371	63	90	99	16	90	17", 1280 x 1024, 0,264, 450:1, 250m²
7	ASUS PG 17	84	■■■■■■	345	65	83	90	14	90	17", 1280 x 1024, 0,264, 550:1, 250m²
8	LG 1720B	84	■■■■□□	449	60	80	90	16	90	17", 1280 x 1024, 0,264, 450:1, 250m²
9	BENQ FP 783	83	■■■■□□	491	57	90	95	12	85	17", 1280 x 1024, 0,264, 500:1, 300m²
10	ACER AL 1714	83	■■■■■■	399	62	81	85	14	90	17", 1280 x 1024, 0,264, 350:1, 370m²

1. SIRA: SONY SDM X73

Bütçesi geniş kullanıcılar için gerek görüntü kalitesi gerekse tasarımıyla beğenimizi kazanan başarılı bir LCD monitör.

- Mükemmel görüntü kalitesi
- Başarılı tasarım
- Yüksek fiyat

Toplam CHIP Puanı: 97
Fiyatı: 595 \$ (orta)

10. SIRA: ACER AL 1714

LCD monitör almayı düşünüyorsanız fakat bütçeniz sınırlıysa görüntü kalitesiyle beğenimizi toplayan bu ürüne göz atmanızda fayda var.

- Başarılı fiyat/performans oranı
- Pozisyon ayarı yok
- Sadece D-Sub girişi var

Toplam CHIP Puanı: 83
Fiyatı: 399 \$ (çok iyi)

DVD YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/ Performans	Fiyat (\$ + kdv)	DVD okuma prf. puanı	CD okuma Prf. puanı	DVD yazma puan	CD yazma puanı	Servis ve Dok.	Teknik veriler (DVD yazma, DVD yeniden yazma, DVD okuma, Cd yazma, Cd yeniden yazma, Cd okuma, Bellek)
1	NEC ND-3520A	94	■ ■ ■ ■ ■	84	100	83	100	95	95	16X, 8X, 16X, 48X, 24X, 48X, 2MB
2	NEC ND-3500A	91	■ ■ ■ ■ ■	95	98	78	100	95	93	516X, 4X, 16X, 48X, 24X, 48X, 2MB
3	Plextor 712A	91	■ ■ ■ ■ ■	155	88	100	99	90	45	512X, 4X, 16X, 48X, 24X, 48X, 8MB
4	AOPEN DUW1608/ARR	88	■ ■ ■ ■ ■	77	81	92	98	90	36	16X, 4X, 16X, 48X, 32X, 48X, 2MB
5	ASUS DRW-1604P	85	■ ■ ■ ■ ■	90	81	76	78	95	53	16X, 4X, 16X, 32X, 24X, 40X, 2MB
6	Lite On SOHW-1613S	85	■ ■ ■ ■ ■	100	77	82	79	90	80	16X, 4X, 16X, 40X, 24X, 40X, 2MB
7	Philips DVDR-1640P	84	■ ■ ■ ■ ■	87	70	46	79	90	90	16X, 4X, 16X, 40X, 24X, 40X, 2MB
8	Lite On SOHW-1633S	83	■ ■ ■ ■ ■	75	77	81	68	90	100	16X, 4X, 16X, 48X, 24X, 48X, 2MB
9	NU DDW-163	83	■ ■ ■ ■ ■	75	71	77	86	90	69	16X, 4X, 16X, 40X, 24X, 40X, 2M
10	Pioneer DVR-108	82	■ ■ ■ ■ ■	139	81	76	74	95	72	16X, 4X, 16X, 32X, 24X, 40X, 2MB

1. SIRA: NEC ND-3520A

Satın aldığınız yazıcı kanat-
lanıp uçsun istiyorsanız bu
yazıcı iyi bir seçim olabilir.

- Yüksek performans
- Çift katman desteği
- Beraberinde yazılım gelmiyor.

Toplam CHIP Puanı: 94
Fiyatı: 84 dolar (iyi)

8. SIRA: Lite On SOHW-1633S

Uygun fiyatlı DVD yazıcı
almak istiyorsanız, bu yazıcı
sizi memnun edebilir.

- Fiyat/ performans oranı
- Yüksek CD yazma hızı
- Kutu içeriği

Toplam CHIP Puanı: 83
Fiyatı: 75 dolar (iyi)

CD YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/ Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Audio CD Yazma	Data CD Yazma*	Data CD Yazma**	CD Okuma Perfor.	Ergonomi Birlikte G.	Teknik veriler (Okuma / Yeniden yazma / Yazma, Ön bellek)
1	LG GCE-8525B	93	■ ■ ■ ■ ■	32	85	100	100	90	100	52/32/52, 2 MB
2	Samsung SW-252	86	■ ■ ■ ■ ■	41	78	100	100	66	100	52/24/52, 8 MB
3	Plextor Premium	83	■ ■ ■ ■ ■	99	97	95	91	55	80	52/32/52, 2 MB
4	Plextor PX-W5224TA	83	■ ■ ■ ■ ■	61	100	94	87	58	70	52/24/52, 2 MB
5	LG GCE-8523B	82	■ ■ ■ ■ ■	39	75	67	97	89	85	52/24/52, 2 MB
6	Benq CRW5524P	75	■ ■ ■ ■ ■	41	52	49	87	97	100	52/24/52, 2 MB
7	Aopen CRW5232	67	■ ■ ■ ■ ■	32	49	45	99	67	80	52/32/52, 2 MB
8	Mitsumi CR-48ETE	67	■ ■ ■ ■ ■	41	41	40	97	75	80	52/24/52, 2 MB
9	Philips PCRWS224	65	■ ■ ■ ■ ■	38	52	49	82	67	70	52/24/52, 2 MB
10	MSI CR-52-A2	61	■ ■ ■ ■ ■	45	31	29	88	76	85	52/24/52, 2 MB

*CD'den yazma, **HDD'den yazma

TARAYICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/ Performans	Fiyat (\$ + kdv)	300 dpi RRTH	600 dpi GGTH	300 dpi RRTK	600 dpi GGTK	Ergono- mi	Teknik veriler (Çözünürlük, Renk kalitesi, Arabirim)
1	Epson Perfection 3170 Photo	94	■ ■ ■ ■ ■	235	17	55	96	100	90	3200 x 6400 dpi, 48 bit, USB 2.0
2	Canon CanoScan 3200F	92	■ ■ ■ ■ ■	164	20	42	95	97	85	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 2.0
3	Canon Lide 80	85	■ ■ ■ ■ ■	236	39	73	89	87	93	2400 x 4800 dpi, 48 bit, USB 2.0
4	HP Scanjet 4670	83	■ ■ ■ ■ ■	201	24	125	95	95	100	2400 x 2400 dpi, 48 bit, USB 2.0
5	Benq S2W 7400UT	77	■ ■ ■ ■ ■	161	66	55	87	88	80	2400 x 4800 dpi, 48 bit, USB 2.0
6	Mustek BearPaw 4800TA Proll	77	■ ■ ■ ■ ■	83	48	39	86	86	80	2400 x 4800 dpi, 48 bit, USB 2.0
7	Canon Lide 30	73	■ ■ ■ ■ ■	85	47	287	89	85	80	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 1.1
8	Genius ColorPage HR-7X SLIM	71	■ ■ ■ ■ ■	96	55	130	80	84	80	1200 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1
9	Genius ColorPage HP-6X SLIM	71	■ ■ ■ ■ ■	71	69	88	78	82	82	600 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1
10	Mustek BearPaw 2448 CS Plus	70	■ ■ ■ ■ ■	60	46	59	78	84	75	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 2.0

R.R.T.H.: Renkli Resim Tarama Hızı, G.G.T.H.: Gri tonlarında Grafik Tarama Hızı, R.R.T.K.: Renkli Resim Tarama Kalitesi, G.G.T.K.: Gri tonlarında Grafik Tarama Kalitesi

İÇİNDEKİLER

- 118 **Ayın Shareware'leri**
Sizin için seçtiklerimiz
- 120 **Windows'a diyet**
Daha hızlı ve güvenli XP
- 130 **Yeni yazılımlar testte**
Program incelemeleri
- 138 **DVD yazma**
Profesyonel ipuçları
- 152 **Yazılımlar artık Türkçe**
Programları Türkçeleştirin
- 156 **ScreenFTP**
PC'den cebe transfer
- 158 **Masaüstünde arama**
Arama araçları testte
- 164 **Symbian Dosyası-2**
Symbian'ın sırları

Microsoft'tan yeni web tarayıcısı müjdesi

IE 7 kümesten tilkiyi kovabilecek mi?

İnanılmaz ama gerçek! Microsoft yıllar sonra Internet Explorer'i güncelledi ve 7. sürümü yaz aylarında piyasaya sunacağını açıkladı.

■ Kısa bir süre önce basında, Longhorn'dan önce kesinlikle yeni bir IE sürümünün olmaya-
cağına dair haberler yer almıştı. Şimdi bu açıklamanın aksine, önümüzdeki yaz 7. sürümün Beta'sının çıkacağı söyleniyor. Nihai sürümün ise 2005 sonunda hazır olacağı konuşuluyor.

Peki bu çark edişin sebebi nedir? Microsoft hızla yayılan Firefox'tan ürkmüş olabilir mi? Microsoft sözcülerine göre sebep bu değil. "IE 7'nin Firefox ile bir ilgisi yok. Biz bugünkü güvenlik taleplerinin hakkını veren bir tarayıcıyla, yeni bir tarayıcı isteyen müşterilerimize tepki veriyoruz," deniliyor. Ama yine de insanların aklında Firefox sorusu dolaşıyor. Zira, alternatif tarayıcı Firefox şimdiden 30 milyon kez indirilmiş bulunuyor.

Güvenlik endişeleri ön planda

IE 7 hangi yeni özellikleri getirecek? Microsoft yetkilileri bu sorulara net bir cevap vermiyorlar ancak "güvenlik için her şeyin" yapıldığını ve örneğin bir Anti-Phishing özelliğinin eklendiğinin üzerini çiziyorlar. Başka kaynaklarda ise, Firefox'dan bilinen "Tabbed Browsing" (sekmeli gezinti) özelliğinin IE 7'nin geliştirilme sürümüne eklendiği söyleniyor. Ayrıca IE7 için iki

ayrı sürüm üzerinde çalışıldığı anlaşıyor. Birincisi XP, ikincisi ise Longhorn için... XP ile halihazırdaki güvenlik ihtiyaçlarını karşılamayı hedefleyen Microsoft, Longhorn sürümüne grafik ve görselleştirme konusunda eklemelerde bulunacak ve elbette bu sürüm daha da güvenli olacak çünkü Longhorn mimarisi üzerinde çalışacak. Stand-Alone sürüm muhtemelen sadece XP için Service Pack 2 ile çalışıyor, bu da daha eski Windows sürümlerini kullananları doğal olarak kızdırabilir.

Yeni bir tarayıcı savaşı mı?

Şayet Microsoft gerçekten güvenli bir tarayıcı üretirse, bu tıpkı Netscape olayındaki gibi, Firefox'un da mı sonu olur? Firefox'çular bu olasılığı ciddiye almıyorlar, çünkü Firefox'un Netscape gibi ticari bir yazılım olmadığını, dolayısıyla zarar etmenin, batmanın mümkün olamayacağını, hatta bu yüzden Microsoft'u korkuttuğunu düşünüyorlar. Dolayısıyla yedisekiz yıl önce yaşanan tarayıcı savaşı gibi yeni bir çekişmenin mümkün olmayacağı, Firefox'un her halükarda ayakta kalacağı ve daima IE'nin pazar payını küçültüp, belki bir gün lider bile olabileceği düşünülüyor.

RAdmin ile uzaktan erişim

Masaüstünüze ulaşın

RAdmin; yardım masası, eğitim ve ağ yönetimi için tasarlanmış, hızlı ve ideal bir uzaktan yönetim yazılımı. Kontrol etmek istediğiniz bilgisayara isterseniz yerel ağınız üzerinden, isterseniz de internet üzerinden erişmenizi sağlıyor. RAdmin, uzak uçtaki bir bilgisayarı, yanınızdaymış gibi tam olarak kontrol etmenize imkan tanıyor, kullanıcıya aynı anda hem dosya aktarımı hem de

kontrol olanağı veriyor. 128 bit şifreleme yeteneği ve eğer isterseniz NT güvenlik katmanlarını kullanarak güvenli uzak erişim güvenliğini sağlıyor. Dosya aktarımı sırasında normal olmayan bir bağlantı kopukluğu olursa RAdmin bağlantı sağlandığı anda aktarıma kaldığı yerden devam ediyor. Yazılım, dosya transferi sırasında tarih, zaman vb. ayrıntıları, diskin tüm özelliklerini gösterebiliyor. Uzaktaki bilgisayarı kapatabiliyor veya Log dosyalarını kontrol edebiliyorsunuz.

Bilgi için:

www.fokusyazilim.com

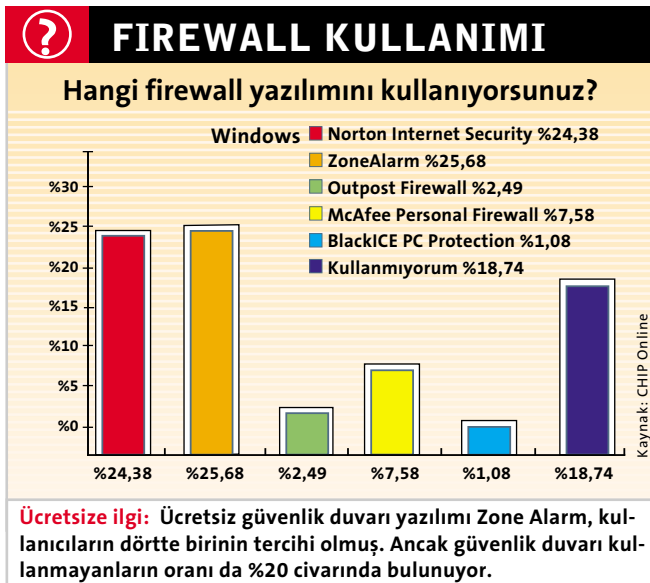
NOD32 v2.5 Beta

Herkes kullanabilir

Güvenlik yazılımı üreticisi ESET, anti virüs yazılımı Nod32'nin yeni BETA sürümünü ücretsiz kullanıma sundu. Bu son sürümde NOD32 Antivirus, tarayıcı ile üzerinden yayılan zararlı kodlarla birlikte casus programcıklar, riskware ve potansiyel tehlikeli yazılımlar gibi tüm kötü niyetli tehditleri geliştirilmiş yeni teknolojisiyle tespit edeceğini ilan ediyor. Ayrı-

ca sürüm 2.5, NOD32 Erken Uyarı Sistemi'ni (NEWS-Haberler) sunuyor ki, bu sistem ile kullanıcılar yeni tehditlere karşı zamanında uyarılıyor ve bu sistem ESET'in Tehlike Laboratuvarı için gereken analiz sonuçlarını sağlıyor. Kullanıcılar yeni sürümü www.nod32.com/download/downloadbeta.htm adresinden indirip deneyebilirler.

KISA... KISA...

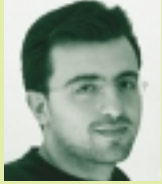
► **Roxio Easy Media Creator 7.5 Supersonic**

Yazmadan tutun da derlemeye, foto, video ve müzik özelliklerine kadar ne ararsanız bu üründe var. Roxio'nun nisan ayında piyasaya çıkardığı paket tüm bu işlevleri kapsamlı şekilde bir araya getiriyor.

Fiyatı: 80 Euro.

Bilgi için: www.roxio.de

EDİTÖRLERDEN NOTLAR

Kadir Tuztaş,
Editör

Yazılım yarışmaları

Donanım atılımını kaçırdığımıza göre, bilişim konusunda söz sahibi olmak istiyorsak yazılımdan başka bir çaremiz kalmadı. Bu isteğimizi de başkalarının geliştirdikleri programlara destek vererek gerçekleştiremeyiz. Bunun için orta öğretim seviyesinden başlayarak eğitim alanında yeni atılımlar yapmalı ve özellikle genç beyinlerdeki potansiyeli daha akılcı yarışmalara yönlendirmeliyiz. Microsoft ve Sun gibi yazılım devlerinin dünya çapında düzenledikleri yarışmalar, program geliştiricilerin hem yeni fikirler üretmelerine hem de kendilerini tanıtmalarına imkan sağlıyor. Bizler de, üniversite öğrencilerini hedef almakla birlikte hemen her yaş kesimine yönelik yarışmalar düzenleyip, gençlerin rekabet içerisinde kendilerini geliştirmelerine imkan sağlamalıyız.

Yabancı dil için bilgisayar yeter**Eurosoft Learn to Speak**

Eurosoft yabancı dil öğrenmek veya dilini geliştirmek isteyenler için Learn to Speak serisini piyasaya sürdü. İngilizce, Almanca, Fransızca ve İspanyolca dillerin-

den oluşan bu seriyle istediğiniz seviyede dil öğrenme olanağına sahipsiniz. Güvenilir ve ilgi çekici bir ders programına sahip olan Learn to Speak serisi, geniş kelime hazinesi, dilbilgisi, telaffuz,

okuma-yazma kuralları ve dinlediğini anlayabilme bölümleriyle 50 derste yabancı dil öğretme amacını taşıyor. Learn to Speak yazılımı, seviye belirleme testiyle ilgi topluyor. Böylece kullanıcılar zaman kaybetmeden eğitimlerine kaldıkları yerden devam edebiliyor. Kolay kayıt, tekrar dinleme özellikleriyle kullanıcıların telaffuzlarını da kontrol eden yazılım, sadece okuma değil, konuşurma becerisi de kazandırmayı hedefliyor.

Fiyat: 39 Euro
Bilgi için: www.eurosoft.com.tr

Türkiye Karayolları Haritası**Yolunuzu kaybetmeyin**

Eurosoft tarafından geliştirilen ve Milli Savunma Bakanlığı Harita Genel Komutanlığı tarafından onaylanan bu dijital haritada, gideceğiniz güzergahı önceden görebilir ve mesafeyi hesaplayabilirsiniz. Haritaların yanı sıra Türkiye Rota Planlayıcı yazılımını da içeren bu program, tatillerini planlayan kullanıcılardan sürekli yolculuk etmek zorunda olan iş kol-

larındaki kullanıcılara kadar geniş bir yelpazede kullanıcı kitlesinin seyahat planlarını kolaylaştırmayı hedefliyor. Ayrıca harita üzerinde işaretleme yapılabilmesi sayesinde, seyahatler boyunca gezilip görülen yerler, tanışılan insanlar, yöredeki oteller, esnaf

hakkında kayıtlar tutulabiliyor

Fiyat: 19 dolar+KDV

Bilgi için: www.eurosoft.com.tr

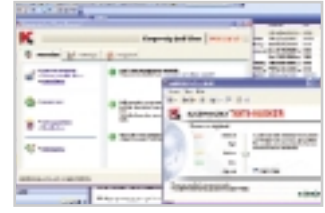
Apple Final Cut Express HD**Mac'te esnek video montajı**

Apple'ın Final Cut Express HD yazılımı, gecikmesine rağmen sonunda piyasaya çıktı. Yeni başlayanların hedeflendiği video montaj yazılımı, evde video montajı yapmak isteyenler için gereken tüm araç gereçleri sunuyor. Güncel sürümüyle HDV'yi (High-Definition-Video) de destekliyor. Bir filmin HDV ya da DV kameralardan aktarılmasından sonra, kullanıcılar en iddialı videoları

oluşturmak için yüzlerce efekt ve geçişi kullanabiliyorlar. Gerçek zamanlı ön izleme özelliği sayesinde uygulanan efektin etkisi hiç beklemeden, render süresine gerek duymadan hemen sinanabiliyor. Final Cut Express HD ile kullanıcı 99 ses kanalı üzerinde dilediği sesleri birleştirebiliyor, seslere efekt uygulayabiliyor, yankı vb. katabiliyor.

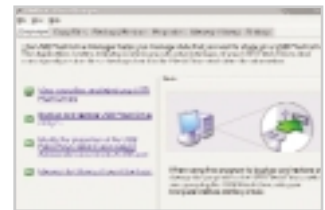
Bilgi için: www.apple.com

Güvenlik paketi**Personal Security Suite 1.0**

Kaspersky Labs yeni bir program paketi tanıttı: Personal Security Suite 1.0. Program, ev bilgisayarlarını internetten gelecek her türlü tehlikeye karşı güvenceye almayı tasarlıyor.

Böylece ev kullanıcıları Hacker saldırılarından ve sürü postarlardan korunabilecek. Yazılım paketi içinde Anti-Virus 5 Personal ve Anti-Hacker 1.7 gibi tanıdık programlar yer alıyor. Kaspersky pakete ek olarak çeşitli posta koruma yazılımı ve bir de güvenlik duvarı eklenmiş. Program paketinin fiyatı yaklaşık 70 Euro. Bu fiyata bir yıl boyunca ücretsiz terfiler ve virüs tanımlamaları dahil.

Bilgi için: www.kaspersky.com

USB'ye yedekleme aracı**Taşınan verinin sigortası**

Microsoft, taşınabilir belleklerde veri yönetimi için ücretsiz bir yazılım yayınladı. USB Flash Drive Manager adındaki bu araç, herhangi bir USB Stick ile ev bilgisayarınız arasında veri uyumu sağlayabiliyor. Ayrıca ağ erişim bilgileri gibi konfigürasyonların da başka bilgisayarlara taşınmalarına imkan sağlıyor. Yazılım, USB ortamı ile PC sabit diski arasında veri eşitlenmesi için çeşitli işlevler sunuyor.

Bilgi için: www.microsoft.com

TOP DOWNLOADS EN POPÜLER 10 ARAÇ

- 1. AntiVir PersonalEdition Classic**
Virüslerden korunmanın ve kurtulmanın yolu
 - 2. Spy Bot search & Destroy 1.3**
İşletim sisteminize sızan ajan yazılımlardan kurtulun
 - 3. Kazaa Lite 2,6,1 [K++ edition]**
Dosya paylaşımında standart haline gelen Kazaa'nın yeni sürümü
 - 4. XPAntiSpy 3.93**
Güncel casus yazılımları engelleme programı
 - 5. WinRAR 3.42**
Dosya sıkıştırma ve RAR dosyalarını açma programı
 - 6. eMule pluses 1.1d**
Birçok farklı P2P ağına destekleyen dosya paylaşım programı
 - 7. FireTune 1.0**
Firefox internet tarayıcısına ince ayar aracı
 - 8. Word collecting mains:**
Notlarınızı tutan ve ajandanızı hatırlatan ofis programı
 - 9. ICQ 5.0**
ICQ'nun kamera ve ses destekli sürümün
 - 10. SiSoft Sandra Lite 2005 SR1**
Sistem performansını değerlendirebileceğiniz araç
- eCHIP'TE YER ALANLAR**
eCHIP Code **SHAREWARE**

Skype for Windows 1.1.0.79 ©

Telefon faturasını hafifletiyor

ADSL sayesinde geniş bant internete adım attığımız şu günlerde, telefonda konuşmak yerine, bilgisayarda sohbet etmeyi yeğleyebilir, sörf yapabilirsiniz.

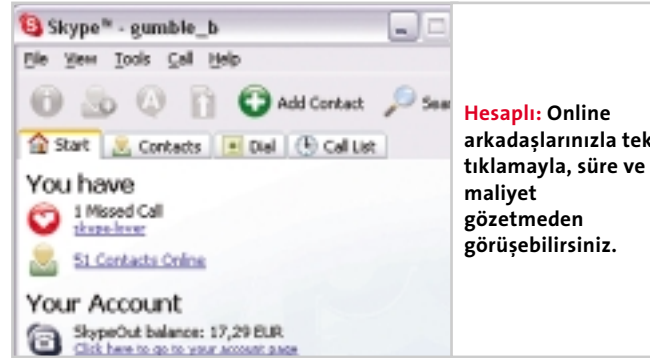
ADSL'in her ne kadar hızından memnun olmasak da yaygınlaşmasıyla gelen avantajları yadsılamak da pek mümkün değil. Evden ya da cep telefonundan yapılan uzun görüşmelerin yol açtığı kabarık faturalardan, çabucak tükenen kontörlerden şikayetçiyse bilgisayar başında geçirdiğiniz zamanı bu konuda lehinize döndürebilirsiniz. Skype adındaki P2P teknolojisini kullanan sohbet istemcisi, hem ICQ

ve MSN'in sahip olduğu özellikleri sunuyor hem de kesintisiz sesli iletişime imkan tanıyor. Kurulumu ve kullanımı aynı oranda basit. Başlangıçta Skype veritabanına girilmek üzere kullanıcı adı ve parola belirliyorsunuz. Kullanıcı adı sonradan değiştirilemediğinden, akılda kalıcı ve başkalarının kolayca anlayabileceği bir ad seçmenizde fayda var. Program ICQ'nun son sürümündeki PTT'den (Push To Talk

– Bas-Konuş) farklı olarak, sesi sürekli iletiyor. Sıradan bir masaüstü bilgisayar hoparlöründen bile son derece kaliteli ses alınabiliyor. İnternette sesli görüşme farklı programlarla da mümkün ancak gereken tüm işlevleri bir araya getiren Skype sabit bir kimlik sahibi olmanızı sağlıyor. Tek kişiyle konuşabileceğiniz gibi aynı zamanda 4 kişiye kadar konferans imkanı da var. Skype kurulu her bilgisayarla görüşme yapmanız mümkün, ama derseniz SkypeOut sayesinde, ücretlendirilmiş yurtdışı aramalar da yapabilirsiniz. Programda tıpkı ICQ veya MSN'de olduğu gibi durumunuzu “meşgul, görünmez” gibi belirtmeniz mümkün. Skype kişiselleştirme açısından da gayet başarılı hazırlanmış bir program.

Bilgi için:

www.skype.com

BİRAZ DA EĞLENMEYE NE DERSİNİZ?

(www.gamehippo.com)

► SkyRoads Xmas ©

İlk olarak 1995 yılında piyasaya sürülen SkyRoads Xmas Edition, tozlu raflardan kalma bir DOS oyunu havası taşısa da, hayli eğlenceli. Efsane River Raid oyununun üç boyutlu sürümünü anımsatan oyunda bir uzay gemisini yönetiyorsunuz. 10 farklı dünyada geçen üç değişik etaba sahip olan oyun, adeta bir boş zaman düşmanı.

► Seek & Dread Online ©

Online oyunlar hakkında daha fazla bilgi ve tecrübe edinmek istiyorsanız ilk adımı “Seek and Dread Online” ile atabilirsiniz. Son dönemde yıldızı parlayan online oyunlardan Seek and Dread, GTA'nın eski sürümlerini akla getiriyor. Başlangıçta kolay hedef olsanız da, alıştığınızda vazgeçemeyeceğinizi düşünüyor, bu oyunu hemen yüklemeni öneriyoruz.

► Pacmaniac ©

Bilgisayar dünyasının arcade salonlarından devşirme klasiği Pacman'ın maceraları bitmek bilmiyor. Pacmaniac halk arasında “Dobişko” adıyla anılan Pacman'ın fanatikleri için yeni bir heyecan sunuyor. Pacman'ın birden çok çeşidini bir araya getiren oyunda amacınız, her zaman olduğu gibi aniden beliren hayaletlerden sıyrılıp tüm hazineleri toplamak. Oyunun grafikleri orijinalininki ile aynı.

► Streambolt ©

Sürükleyici, hızlı ve patlamaların bol olduğu bir oyun. Hızlı bir arcade platform oyunu olan Streambolt, başarılı grafikleri ve özel efektleri ile dikkat çekiyor. Oyuncu ve düşman grafikleri basit olsa da, bölüm sonu düşmanları ve patlamaları etkileyici. Oynanışı kolay ve hızlı olan Streambolt'ta, kahramanınız en çok bölüm sonlarında zorlanıyor.

Saint Paint Studio 10.4 ☉

Beş dakikada rötuş

Saint Paint Studio, adından da anlaşılacağı üzere bir resim düzenleme yazılımı. Ancak sadece resim değil, animasyon oluşturmak için de kullanılabilir. Küçük boyutuna rağmen kesme, yeniden boyutlandırma, renk düzeltimi, çeşitli efektler ve fırça veya dolma kalem ile boyama gibi temel resim düzenleme araçlarının hemen hepsini içinde ba-

rındırıyor. Tam donanımlı grafik paketleri gibi, Saint Paint Studio da katmanlar ve kısayol tuşlarıyla kullanım kolaylığı sağlıyor. Küçük boyutu ve temel yetenekleri göz önüne alındığında, Saint Paint Studio karmaşık detaylarla boğuşmak istemeyen kullanıcılar için ideal bir program.

Bilgi için:

www.talkingtimekeeper.com

Saint Paint Studio: Kolay kullanımıyla görsellerinizi düzenlemede büyük rahatlık sağlıyor

All In One Keylogger 1.56 ☉

Çocuğunuz denetimde

Çocuğunuzun bilgisayardan kötü etkilendiğine, hatta sohbet ettiği kişiler yüzünden gelişiminde veya hayatında kötü giden bir şeyler olduğuna inanıyorsanız, işte tam size göre bir keylogger programı. Bu program sayesinde, gerek işyerinizdeki gerekse evinizdeki bilgisayarınızda kimin, kiminle, ne yazdığını öğrenebileceğiniz gibi, hangi sitelere

girildiği konusunda da bilgi sahibi olmanız mümkün. 20 kişilik bir işletmede günün bir saati e-posta göndermek, sohbet etmek ve sörf yapmakla geçiyor. Bu toplamda 20 saatlik bir kayıp zamana eşit.

All In One Keylogger ile tüm bu bilgilere erişebilirsiniz, hatta mikrofon kullanımındaki ses kayıtlarını dahi bulabilirsiniz. Kişisel bilgiler söz konusu olduğundan, kötü amaçlı kullanımlar halinde kişilik haklarına riayet gösterilmesi hususu göz önünde bulundurulmalı. Program yedi günlük kısa deneme süresi dışında ofisinizdeki veya evinizdeki bilgisayarlar hakkında bilgi sağlayabiliyor ve herhangi bir metin ya da form içerisine parolası girilmediği takdirde kendini gizliyor.

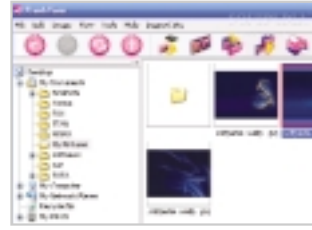
Bilgi için:

www.relytec.com

Fresh View 4.4 ☉

Multimedya'ya ücretsiz düzen

Fotoğraf, ses ve video dosyalarınızı düzenli bir şekilde kullanmak istiyorsanız aradığınız çözüm Fresh View'in son sürümü olan 4.4. Film izleme, slayt gösterisi hazırlama ve müzik dinleme işlevlerini bir potada eriten bu yazılımla büyük rahatlığa kavuşabilirsiniz. Program ile dosya türlerini değiştirebilirsiniz.

Bilgi için:

www.freshdevices.com

Web Radio 2.32 ☉

Bilgisayarda radyo keyfi

Bilgisayar başında olduğunuz zamanlarda sadece arşivinizdeki MP3'leri dinlemekten sıkıldıysanız, üstelik radyonuz da yoksa, yeni parçaları dinlemeniz pek mümkün olmayabilir. Web Radio Professional bu boşluğu doldurmak üzere hazırlanmış. Program çeşitli müzik türlerini çeşitli müzik kanallarından yayınlıyor ve kullanıcıların albüm tercihlerine yardımcı oluyor. Ek olarak oyun bölümü de bulunuyor. Programda ayrıca karaoke yapmak için sürekli bir kanal da bulunuyor.

Bilgi için:

www.promagnumcorp.com

KISA... KISA...

► Pop Up Blocker Pro ☉

İnternet sitelerindeki istenmeyen reklamların önüne geçmek istiyorsanız Edition 5.0f sürümünü deneyebilirsiniz. Yazılım normal modda reklamları kaçırır da, yüzde 100 koruma modunda etkili çalışabiliyor. Sadece IE destekli olması gibi birtakım dezavantajlara rağmen işini yaptığı söylenebilir.

Bilgi için:

www.synergeticsoft.com

► C-Organizer Pro 3.3 ☉

C-Organizer kişisel bilgileri ve iş bilgilerini saklamada görsel olarak başarılı bir program. Gerek kişisel gerekse profesyonel bilgilerin saklanabildiği uygulamanın adres defteri, planlayıcısı ve şifreleri, favorileri organize etmek için çeşitli araçları bulunuyor. Ayrıca bilgilerinizi online olarak paylaşabilirsiniz.

Bilgi için:

www.csoftlab.com

► Beyond Keylogger 1.56 ☉

Bilgisayarınızı başkalarının kullandığından şüpheleniyorsanız Beyond Keylogger tam size göre Program sayesinde, dilerseniz işyerinizdeki bilgisayarlarda ziyaret edilen siteler, kullanılan ve yüklenen programlar hakkında da bilgi edinebilirsiniz. Programda ayarlara erişmeniz için bir metine şifre girmeniz gerekiyor.

Bilgi için:

www.supremtec.com

► Solid Capture 2.1 ☉

Ekranda gördüğünüzü saklamak için klavyedeki [Print screen] tuşuna kopyalamanız ve bir resim düzenleme programına yapıştırmanız yeterli. Ancak ekranın belirli bir alanını belirli aralıklarla ya da bir kısayol tuşuyla kaydetmek isterseniz o zaman yapmanız gereken Solid Capture veya benzeri bir programı kullanmak. Programın rakipleri de olduğunu unutmayın.

Bilgi için:

www.soliddocuments.com

İşletim sisteminiz diyetle!

Zayıf ve kıvrak XP

İşletim sisteminizi fazla Kilobyte'larından kurtarın! Doğru ipuçları ve araçlar ile Windows'unuzu her zamankinden daha hafif, hızlı ve güvenli hale getirebilirsiniz. CHIP, işletim sisteminiz için en uygun diyeti hazırladı. İpuçlarını dikkatle uygularsanız, en hızlı windows sizinki olacak.

Windows, çalıştığı sürece devamlı olarak ağırlaşır. Sabit diskinizde kapladığı alan devamlı olarak genişleyen işletim sisteminiz için artık bir bakım kürünün zamanı geldi de geçiyor. CHIP bunun için, üç aşamadan oluşan bir diyet hazırladı. İlk olarak, ihtiyaç duymadığınız, ikişer tane bulunan ve arızalı dosyaları silin. Bu sayede işletim sisteminiz daha hızlı yüklenecektir. Ardından arka planda her türlü sistem kaynağını sömüren ama aslında hiç kullanılmayan servisleri ve işlemleri kapatın. Son olarak normalde hiç ihtiyaç duymayacağınız tüm Windows bileşenlerini kaldırın. Örneğin: Outlook Express. Hiç kullanmıyorsanız sabit diskinizde yer kaplamaya neden devam etsin ki?

Bununla birlikte, her diyetçinin baş belası olan "Yoyo" etkisine karşı kendinizi korumalısınız. Geri kazanılan kaynaklar ve sabit disk alanları genellikle düşünülmeden yeni kurulumlara neden olur. CHIP'in zayıflama küründen sonra elde edeceğiniz hafif işletim sistemine iyi bakmalı ve burada anlatılan ipuçlarını en azından senede bir kere uygulamalısınız. Bu tavsiye, geçici dosyalar ve diğer veri artıkları, sabit disk üzerinde kalıcı olarak saklanacakları için, özellikle veri saklanan ortamlarda geçerlidir. Ayrıca Windows partisyonunun düzenli olarak yedeklenmesi de bilgisayarınızın sağlığını korumasına katkıda bulunur.

Gereksiz dosyaların temizlenmesi

Sabit disk üzerinde toplanan her türlü veri parçası işletim sisteminin yükünün daha da ağırlaşmasına neden olur. İhtiyaç duymadığınız ağırlıklardan kurtulmanız şart.

1. Tam otomatik temizlik

Windows XP Home, XP Pro 2000

Geçici dosyalar, internet sayfalarının parçaları, kayıt dosyaları ve benzerleri Disk Temizleme aracı ile etkili bir şekilde temizlenebilir (Bkz. kutu 242). Ancak bu işlemin tam otomatik bir şekilde gerçekleşmesi çok daha iyi olabilir. Bunu gizli bir açılış parametresi ile gerçekleştirebilirsiniz.

İhtiyacınız olanlar: Windows donatılarının yeterli olduğu bu işlem için herhangi harici bir program gerekmiyor.

Yapmanız gerekenler: Başlat / Çalıştır komutu ile ekrana gelen penceredeki Aç kutusuna aşağıdaki komutu girin:

cleanmgr /sageset:100

Windows'un ileride otomatik olarak silmesini istediğiniz tüm dosyaları seçin ve değişiklikleri *Tamam* düğmesine tıklayarak onaylayın. Buradaki "sageset" parametresi yaptığınız ayarlarından Kayıt Defteri'ne yazılmasını sağlar.

İPUÇU: Parametre olarak "100" yerine 1

ile 65535 arasında bir değer de girebilirsiniz. Ancak burada önemli olan tek şey bu değere iyi dikkat etmeniz.

Şimdi sadece işlemi otomatikleştirmek kalıyor. Bunu da *Başlat / Tüm Programlar / Donatılar / Sistem Araçları* yolunu izleyerek ulaşabileceğiniz Zamanlanmış Görevler sayesinde gerçekleştirebilirsiniz. Buradan ilk olarak *Zamanlanmış Görevler* üzerine tıklayın. Takip eden sihirbaz penceresinden Disk Temizleyicisi programını seçin ve örneğin, temizlik işleminin haftada bir kere perşembe öğlenleri gerçekleştirileceğini belirtin. Sihirbaz görevi oluşturduktan sonra ekrana gelen simgeye sağ tuşla tıklayın ve açılan kısayol menüsündeki *Özellikler* komutunu çalıştırın. Ardından dosya ismini yukarıda bahsedildiği gibi açılış parametresi ile genişletin.

/sagerun:100

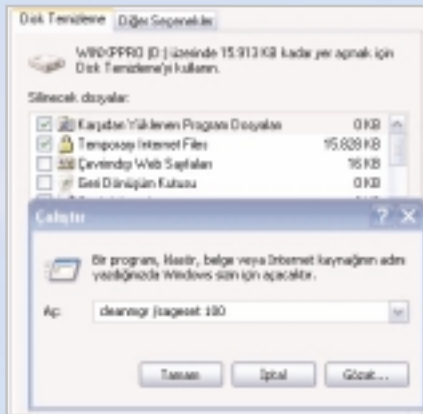
Bu sayede program Kayıt Defteri'nde saklanan ayarları kullanacaktır. Böylece veri taşıyıcısı temizliği için gerekli seçenekleri tek tek işaretlemek zorunda kalmazsınız. **İşlemin geri alınması:** Görev Yöneticisi'ni çalıştırın ve daha önce oluşturduğunuz

İÇERİK

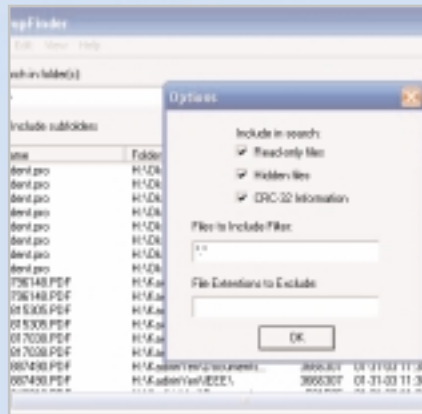
Tam otomatik temizlik	120	Hizmet ve işlemlerin anlaşılması	126
Çift dosyaların bulunması	121	Batch dosyası ile öncelik atama	126
Sistem dosya kopyalarının temizliği	121	Ağ üzerinden işlem sonlandırma	126
Anında etkili 10 İpucu	122	Basit bileşenlerin kaldırılması	126
Dosya korumanın kapatılması	122	IE ve diğerlerinin kaldırılması	128
Standart sürücülerin kaldırılması	124		
Gereksiz hizmetlerin kapatılması	124		
İşlemlerin optimum ayarları	124		
İşlem bilgilerinin listelenmesi	124		

Dikkat: Burada anlatılan ipuçlarından bazıları veri kaybına neden olabilir. Bu nedenle çalışmaya başlamadan önce tüm önemli bilgileri yedeklemelisiniz!

1 Daha önce açıklanmadı: “sageset” parametresini kullanarak Disk Temizleme aracını otomatik çalıştırabilirsiniz.

2 İkizlerin ayrılması: DupFinder, seçenekleriyle ikiz dosyaların aranmasını optimize edebilirsiniz.

görevi buradaki listeden seçin. Ardından [Delete] tuşuna basarak silin. Bu sayede Disk Temizleyici her seferinde normal bir şekilde başlatılabilir. Bunun için “sageset” ifadesinin geri alınmasına gerek yok.

2. Çift dosyaların bulunması

Windows XP Home, XP Pro

Bakımlı sistemlerde bile şablonların (Templates), program kütüphanelerinin (DLL) ve daha birçok dosyanın ikizleri bulunabilir. İyi gizlenmiş bir Microsoft aracı ile bu fazlalıklardan kurtulabilirsiniz.

İhtiyacınız olanlar: Windows CD (XP) veya Ace Utilities

Yapmanız gerekenler: Windows CD’sini sürücüye yerleştirin ve karşılama ekranındaki *Seçime* bağlı *Windows bileşenlerini yükle/CD’ye Gözet* komutunu çalıştırın. Ardından “support/tools” klasörünü açın ve buradaki “support.cab” dosyasını üzerine çift tıklayarak çalıştırın. Bu arşiv dosyasındaki “dupfinder.exe” dosyasını çıkartın ve aracı çalıştırın. Buradaki *View / Options* ile ekrana gelen penceredeki *CRC-32* seçeneğinin işaretli olmasına dikkat edin. Bu sayede, bir tür matematiksel parmak izi

olan kontrol toplamına da dikkat edilecektir. Eğer iki dosya aynı isme ve büyüklüğe sahipse kontrol toplamı sayesinde söz konusu dosyaların gerçekten aynı olup olmadıklarına kesin olarak karar verilebiliyor. Farklı dosyaların kontrol toplamı da birbirlerinden farklı oluyor.

İPUCU: Windows 2000 kullanıcıları alternatif olarak Ace Utilities isimindeki Shareware (© eCHIP-Code **Windows Diyet**) programını kullanabilirler. Programı çalıştırdıktan sonra *Protect* kategorisi altındaki *Find Duplicate Files* komutunu çalıştırın. Takip eden penceredeki *Options* komutunu kullanarak arama seçeneklerini istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz.

İşlemin geri alınması: Silinmiş dosyalarınız *Geri Dönüşüm Kutusu*’nda bulunduğu sürece *Tüm öğeleri geri yükle* komutunu kullanarak kurtarabilirsiniz.

3. Sistem dosyalarının temizliği

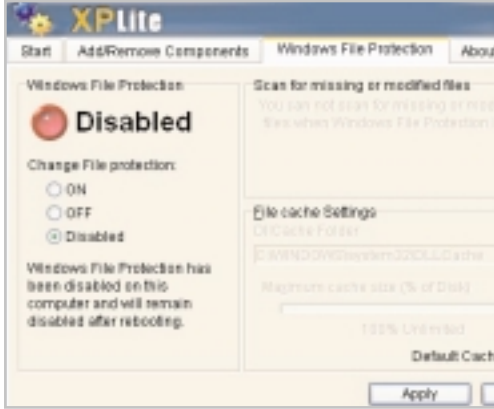
Windows XP Home, XP Pro

Windows, “Windows\system32\dlldcache” klasörü altında sistem dosyalarının kopyalarını saklar. Dosya çiftlerini sile- →

» CD’de zayıflama kürü

Bilgisayarınız için hazırladığımız CHIP diyetinde bazı araçlara ihtiyacınız olacak. Bunların en önemli ve iyilerini eCHIP’teki WindowsDiyet kodu altında bulabilirsiniz.

⊙ Ace Utilities	www.aceglogix.com	Windows temizliği ve optimizasyonunda etkili bir araç
⊙ RegSeeker	www.hoverdesk.com	Gereksiz Kayıt Defteri girdilerinin bulunması ve silinmesi
⊙ XPLite	www.litepc.com	Gereksiz Windows bileşenlerinin kaldırılması
⊙ XP Antispy	www.xp-antispy.org	Casusluk yapan Windows bileşenlerinin kapatılması
⊙ Spybot Search and Destroy	www.safer-networking.org	Spyware araçlarını temizliyor ve Browser Hijacking’i önüyor
⊙ Ad-Aware	www.lavasoftusa.com	Casusluk araçlarını buluyor ve temizliyor
⊙ Advanced Remote Info	http://sourceforge.net/projects/ari	Ağdaki başka bilgisayarların işlemlerini sonlandırıyor
⊙ NLite	http://nuhi.msfn.org	Gereksiz bileşenleri kaldırıp yeni kurulum CD’leri hazırlıyor

4 Devre dışı: XPLite yardımıyla Windows File Protection (WFP) yani dosya korumasını rahat ve hızlı bir şekilde kapatabilirsiniz.

nü açın. Eğer buradaki "dllcache" klasörünü görmiyorsanız *Araçlar / Klasör Seçenekleri* komutunu çalıştırın. Açılan penceredeki *Görünüm* sekmesi üzerindeki *Gizli dosya ve klasörleri göster* seçeneğini etkinleştirin. Şimdi farelin sağ

Artık bu klasörün içeriğini silebilirsiniz. **İşlemin geri alınması:** *Başlat / Çalıştır* komutu ile ekrana gelen penceredeki aç kutusuna aşağıdaki komutu girin ve *Tamam* düğmesine tıklayın:

sfc /scannow

Bunun sonucunda Windows eksik olan tüm sistem dosyalarını geri yükleyecek.

4. Dosya korumanın kapatılması

Windows XP Home, XP Pro

3. ipucunun nasıl etkilendiğini görmek için sadece "dllcache" klasörünün içeriğini silmelisiniz, kendisini değil. Windows, Windows File Protection (WFP) olarak adlandırılan bir hizmet ile kendi →

rek sabit diskinizde yüzlerce MB boş alan kazanabilirsiniz.

İhtiyacınız olanlar: Sadece Windows CD'si

Yapmanız gerekenler: Windows gezginini çalıştırın ve Windows\System32 klasörü-

tuşunu kullanarak "dllcache" klasörüne tıklayın, açılan kısayol menüsündeki *Özellikler* komutunu çalıştırın. Buradaki *Salt Okunur* seçeneğindeki işareti kaldırın ve iki kere *Tamam* düğmesine tıklayın.

ANINDA ETKİLİ 10 İPUÇU

» Windows donatıları ile işletim sistemi diyeti

Temizliğin ilk aşamalarını Windows'un kendi donatılarını kullanarak hızlı ve rahat bir şekilde gerçekleştirebilirsiniz:

1 Windows dizinin temizliği: Geçici dosyaları, artık ihtiyaç duymadığınız günlük dosyalarını ve diğer veri çöplerinden kurtulmak için *Başlat / Tüm Programlar / Donatılar / Sistem Araçları* yolunu izleyerek Disk Temizleme aracını çalıştırın.

2 Diğer tüm klasörlerin temizlenmesi: Disk Temizleme aracı sadece Windows'un standart klasörlerini temizler. Başka yerlerde bulunan dosyaları temizlemek için [F3] tuşunu kullanarak Windows Bul'u çalıştırın. Buradan *Tüm dosya ve klasörler*'i seçin ve ardından *İleri Düzey Seçenekler* başlığı altından *Gizli dosya ve klasörlerde ara* seçeneğini işaretleyin. Sonra *Dosya adının tamamı ya da bir kısmı* kutusuna aşağıdaki ifadeleri girin ve bulunan tüm sonuçları silin:

*.tmp, *.bak, *.old, *.gid, *.fts

3 Dosyaların toplanması: Sabit disk birleştirme işlemi, disk üzerinde dağınık durumda olan dosya parçalarını bir araya getirir. Bunun için *Başlat / Çalıştır* komutunu çalıştırın ve ardından, Windows'un "C:" sürücüsü üzerinde kurulu olduğunu varsayarak aşağıdaki ifadeyi Aç kutusuna girdikten sonra *Tamam* düğmesine tıklayın:

defrag c:

4 Hızlı başlangıç: Windows, sistemin daha hızlı yüklenebilmesi için her sistem açılışında başlangıç dosyalarını yeniden düzenler. Bu işlemin gerçekten etkin durumda

olup olmadığını kontrol edin. Bunun için Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni çalıştırın ve buradaki "HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Dfrg\BootOptimizeFunction" anahtarını etkinleştirin. Bu işlev, "Enabled" için "Y" değeri girili olduğu sürece etkin durumdadır.

5 Otomatik başlangıç kapatılması: Windows ile beraber açılan program sayısı ne kadar çok olursa açılış süresi de o kadar uzar. İlk olara *Başlat / Tüm Programlar* altından ulaşabileceğiniz Başlangıç klasörünü boşaltmalısınız. Ardından *Başlat / Çalıştır* komutu ile ekrana gelen penceredeki Aç kutusuna aşağıdaki komutu yazın:

msconfig

Açılan penceredeki listeden ihtiyaç duymadığınız tüm programları devre dışı bırakın. Ayrıca ihtiyaç duymadığınız programları Kayıt Defteri altından kapatabilirsiniz. Bunun için "HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion" anahtarını etkinleştirin. Otomatik başlangıç kayıtlarını buradaki "Run" ve "RunOnce" klasörleri altında bulabilirsiniz.

6 Kayıt Defteri kürü: Ücretsiz olarak yayınlanan RegSeeker (eCHIP-Code Windows Diyet), Kayıt Defteri'ndeki gereksiz öğeleri bulup, sabit disk üzerinde yer açılmasını sağlıyor. Bunun için program ana penceresindeki *Clean the Registry* düğmesine tıklamanız yeterli oluyor.

7 Küçük çöp kutusu: Windows, standart konfigürasyonuna göre Geri Dönüşüm Kutusu için sabit disk yüzde onunu ayırır. Bu, günümüzdeki sabit diskler için çok büyük bir oran. Geri Dönüşüm Kutusu'nun üzerine

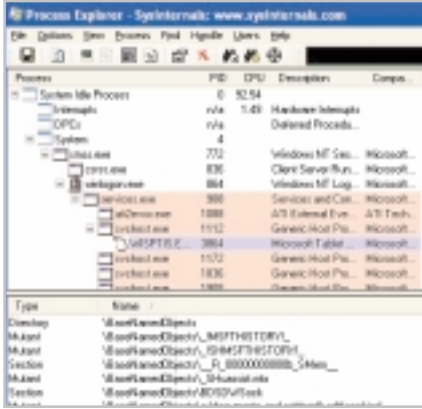
sağ tuşla tıklayın ve kısayol menüsündeki *Özellikler* komutunu çalıştırın. Buradaki kaydırma çubuğunu yüzde iki veya üç oranına sürükleyin. Ancak Geri Dönüşüm Kutusu dolduğu zaman yeni bir dosyayı buraya taşımak isterseniz, Windows'un yeni dosya için yer açılana kadar, Geri Dönüşüm Kutusu'nu otomatik olarak boşaltacağını da göz önünde bulundurmalısınız.

8 Yazı tiplerinin kaldırılması: Windows\Yazı Tipi klasörü içerisinde çok sayıda yazı tipi varsa işletim sisteminiz yavaşlayabilir. Buradaki *.fon uzantısına sahip kırmızı renkle işaretlenmiş olan yazı tiplerini kesinlikle silmeyin, çünkü Windows bunlara ihtiyaç duyuyor. Özellikle "Tahoma" ve "Marlett" çok önemli yazı tipleri.

9 Hazırda Beklet modunu kullanmayın: Bekleme konumu dizüstü bilgisayarlar için yararlı olabilir ancak bunu masaüstü bilgisayarlarda kapatarak bilgisayarınızın depolama alanında büyük oranda boş alan açabilirsiniz. Bunun için *Başlat / Denetim Masası* klasöründeki *Performans ve Bakım* başlığı altında bulunan *Güç Seçenekleri* aracını çalıştırın, *Hazırda Beklet* sekmesindeki *Hazırda bekletmeyi etkinleştir* seçeneğinin işaretini kaldırın.

10 Yardım dosyalarının silinmesi: Tecrübeli kullanıcılar bir süre sonra Windows'un yardımına gerek duymazlar. Bunun için ilk olarak *Salt Okunur* özelliğini devre dışı bırakarak Windows dizini altındaki Help klasörünü rahatlıkla silebilirsiniz.

! DİKKAT: Bu klasörün daha sonra yeniden oluşturulması mümkün değil ve ancak Windows yardımına gerçekten ihtiyaç duymadığınızda silmelisiniz.

9 Analiz aracı: Process Explorer, seçili işlemlerin hangi DLL dosyalarını kullandıklarını gösteriyor.

Yapmanız gerekenler: eCHIP'ten temin edebileceğiniz ücretsiz aracı çalıştırın ve "lsass.exe" gibi bir işlem seçin. Process Explorer, program penceresinin alt tarafında işleme erişen tüm dizinleri, Kayıt Defteri girdilerini ve Windows'un diğer bileşenlerini listeler.

Bu bilgiler Resource Handle, yani kaynak tutucuları olarak adlandırılırlar. Ayrıca [Ctrl]+[D] tuş bileşimi yardımıyla da işlemin erişebileceği DLL modüllerini görüntüleyebilirsiniz. Ancak bu durum, aynı isim altında birçok hizmet bir arada bulunduğu ve DLL modülleri her bir servise ayrı ayrı atanamayacağından, "svchost.exe" için geçerli değil.

Bu nedenle "svchost.exe" için "tasklist /svc" komut satırı ifadesini kullanmanız daha iyi olur.

İşlemlerin geri alınması: Herhangi bir değişiklik yapmadığınız için geri dönüşü de olmuyor.

9. Otomatik öncelik atama

Windows XP Home, XP Pro, 2000

Kötü programlanmış uygulamalar işlemciye aşırı yük bindirir. Uygulamanın sadece tek bir tuşa basılmasını beklemesine rağmen Görev Yöneticisi'nde işlemci yükü olarak yüzde yüz göstermesi kabul edilmez bir durum. Eğer uygulamaya çok sık ihtiyaç duyuyorsanız önceliğini değiştirmek için her seferinde Görev Yöneticisi'ni kullanmak oldukça zaman alır.

İhtiyacınız olanlar: Windows metin editörü Not Defteri

Yapmanız gerekenler: Örneğin, "calc.exe" aracının önceliğini düşürmek için Win-

dows metin editörünü kullanarak bir metin dosyası oluşturun. Bu metin dosyasının içerisinde aşağıdaki satırı girin ve ardından dosyayı "dusuk.bat" gibi bir isim altında kaydedin.

```
start /low calc
```

İPUCU: Bu yöntem sayesinde bir uygulamanın önceliğini "/normal" veya "/high" parametrelerini kullanarak istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz. En hızlı parametre olan "/realtime" yani Gerçek Zamanda ise sadece yönetici modunda kullanılabilir.

İşlemin geri alınması: Yapmanız gereken tek şey söz konusu yığın dosyasını silmek.

10. Uzaktan işlem sonlandırma

Windows XP Home, XP Pro, 2000

Tek başına çalışan bir bilgisayardaki işlemleri doğrudan Görev Yöneticisi'ni kullanarak veya bir yığın dosyası yardımıyla rahatlıkla sonlandırabilirsiniz. Ancak üzerinde çalışan işlemleri kolay kolay göremeyeceğiniz başka bir bilgisayar üzerindeki işlemler

rin sonlandırılması biraz zahmetli.

İhtiyacınız olanlar: eCHIP'te bulabileceğiniz ücretsiz olarak dağıtılan Advanced Remote Info (© eCHIP-Code Windows Diyet)

Yapmanız gerekenler: Aracı çalıştırıp Batch / Batch Scan komutunu çalıştırın. Takip eden pencereye PC Name or IP Adress alanına üzerinde işlem gerçekleştirmek istediğiniz bilgisayarın bilgilerini girin ve hemen yanındaki ok simgesine tıklayın. Ardından Run düğmesine tıklayarak onaylayın. Hedef bilgisayar başarıyla taranınca, önce pencerenin alt kenarındaki Processes'e, sonra da Update'e tıklayın. Artık çalışmakta olan işlemleri sonlandırabilirsiniz.

! DİKKAT: Bu araç ağ yöneticileri için geliştirilmiştir, bilgisayar korsanları için değil. Bu nedenle, ulaşmak istediğiniz bilgisayar üzerindeki işlemleri sonlandırabilmek için hedef bilgisayarda yönetici haklarına sahip olmalısınız. Aksi takdirde hata mesajı ile karşılaşabilirsiniz.

İşlemlerin geri alınması: Start process düğmesini kullanarak istediğiniz işlemleri yeniden etkinleştirebilirsiniz.

Windows bileşenlerinin kaldırılması

İşletim sisteminizin yağlarını aldığınız ve gereksiz yüklerden kurtuldunuz. Şimdi güzellik operasyonu için Windows'unuzu bıçak altına yatırıyoruz.

11. Basit bileşenlerin kaldırılması

Windows XP Home, XP Pro, 2000

Kullanmadığınız programlar neden sabit diskinizde boşuna yer kaplasın? Sırf gereksiz Windows araçları bile 20 MB'ın üzerinde yer kaplıyor. Bunları ve ihtiyaç duymadığınız diğer Windows bileşenlerini silin gitsin.

İhtiyacınız olanlar: eCHIP'te bulabileceğiniz XPLite (© eCHIP-Code Windows Diyet)

Yapmanız gerekenler: XPLite, Windows'un normalde kaldırma imkanı sunmadığı bileşenleri bile kaldırarak işletim sisteminizi neredeyse tamamen modüler hale getiren bir araç. Kurulumu gerektirmeyen XPLite programını, çalıştırılabilir dosyasına çift tıklayarak açın ve Next →

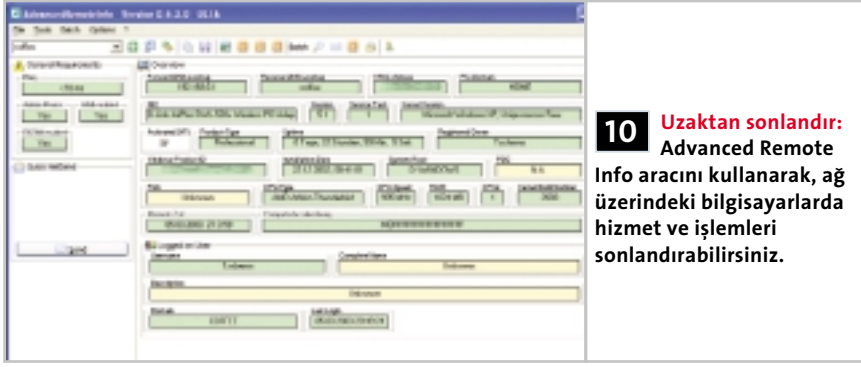
KNOW HOW

» Hizmet ve işlemlerin anlaşılması

Hizmetler: Microsoft, "Hizmetler"i işletim sisteminin yüklenmesi sırasında çalıştırılan ve kullanıcıların özellikle kayıt olmasını istemeyen küçük yardımcı programlar olarak algılar. Hizmetler, 1993 yılında Windows NT 3.1 ile beraber kullanılmaya başlandı. Ancak Microsoft maalesef o zamanlar vahim bir hata yaptı: Standart kurulumda bile mümkün olan en fazla sayıda Hizmet etkinleştiriliyordu. Bu nedenle tek başına çalışan bir bilgisayar kullananların, sadece ağ ortamın-

daki bir PC için gerekli olacak hizmetleri kapatmaları gerekiyordu ve tabii ki tam tersi de geçerliydi

İşlemler: Process, yani işlem kelimesi çalıştırılmış bir program veya hizmetin bilgisayar hafızasındaki görüntüsü için kullanılır. Windows için işlem gerçekleştiren bir uygulama çalıştırıldığında işletim sistemi sadece program kodunu değil, aynı zamanda ek bilgileri de (örneğin bir uygulama tarafından kullanılan DLL dosyalarını da) hafızaya kopyalar.

10 Uzaktan sonlandır: Advanced Remote Info aracını kullanarak, ağ üzerindeki bilgisayarlarda hizmet ve işlemleri sonlandırabilirsiniz.

SONUÇ

Bilerek mi hata yapıldı?

Microsoft, 24 Aralık 2004 tarihini uzun süre unutamayacak. Avrupa mahkemesi bu tarihte yazılım devine karşı tarihindeki en büyük ceza kararını verdi. Microsoft'u sadece 497,2 milyon Euro'luk bir tazminat ödemek zorunda bırakmakla kalmadı, aynı zamanda Avrupa Birliği komisyonu da Windows'un tüm bağlantı noktalarını yayınlamasını istedi. Bu sayede rakipleri Microsoft ile diyaloga girmeden Windows için optimize edilmiş uygulamalar hazırlayabilecek. Ardından daha da kötüsü geldi ve Microsoft, Windows'un Media Player'sız bir sürümünü yayınlamak zorunda kaldı. Nitekim bu durum "Oturma odanız için tüm multimedya ihtiyaçlarını da sunuyoruz" satış stratejisi ile tamamen zıt düşüyordu.

Yeni "Reduced Windows Edition" kısa bir süre önce piyasaya sunuldu. Karara uygun bir şekilde hareket eden Microsoft, sadece Media Player'ı değil tüm multimedya bileşenlerini işletim sisteminden kaldırdı. Avrupa Birliği kriterlerine uygun olan Windows, kullanıcıların normal sürümü tercih etmelerini sağlamak için bu Windows'la aynı fiyattan satılıyor.

diğiniz gibi hazırladığınız Windows'u CD'ye yazabilir, sonra da rahatlıkla kurabilirsiniz.

İpucu: Programın <http://nuhi.msfm.org> adresindeki web sayfasında NLite ile hazırlanmış Windows yapılandırılmalarını deneyebilirsiniz. Bu nedenle kendi Windows yapılandırmanızı hazırlamaya girişmeden önce internette küçük bir gezinti yapmanızda fayda var.

İşlemlerin geri alınması: Geri dönüş mümkün değil. Giden gitmiştir. ■

MH/ Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

BAĞLANTILAR

www.sysinfo.org: Windows Kayıt Defteri'ndeki sistem açılışı ve CLSID'ler hakkında ki önemli kayıtların bir listesi.

www.liutilities.com: Buradaki Process Library başlığı altından en önemli Windows işlemleri hakkında bilgi alabilirsiniz.

www.turkmcse.com: Sistem yönetimi ve sertifikalar hakkında makale ve ipuçları.

www.winnetmag.com.tr: Windows.Net dergisi kullanıcılarının yardımlaştıkları forumlar.

düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda sisteminiz kısa bir sürede taranacak ve içerisinde tüm bileşenlerin bulunduğu bir liste ekrana gelecek. Buradan kullanmak istemediğiniz bileşenleri seçip rahatlıkla kaldırabilirsiniz. Yanında "Pro" ifadesi bulunan bileşenler sadece programın tam sürümü (XP Lite Pro, yaklaşık 40 Dolar) ile kaldırılabilir. Tam sürümü, www.li-tepc.com adresinden satın alabilirsiniz. **İşlemlerin geri alınması:** Bu ipucunu, ancak daha önceden oluşturduğunuz bir Windows yedeği veya Sistem Geri Yükleme işlevini kullanarak geri alabilirsiniz.

12. Bileşenlerin kaldırılması

Windows XP Home, XP Pro

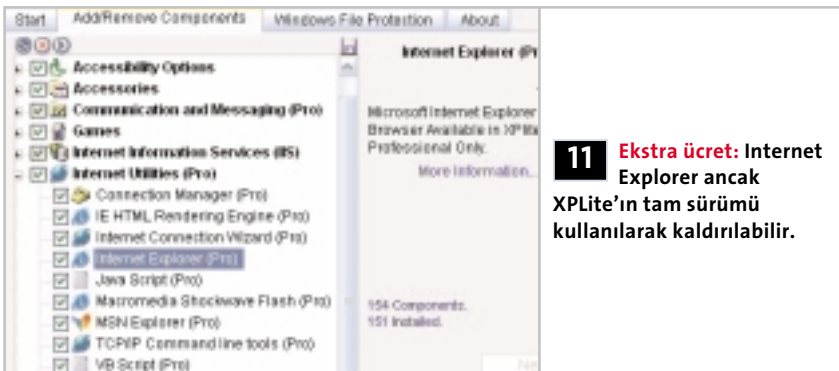
Internet Explorer gibi işletim sistemi ile iç içe girmiş olan Windows bileşenlerinden ancak Windows'un yeni kurulumu ile kurtulabilirsiniz. Buradaki düşünce, gerekli olmayan bileşenlerin birlikte kurulumlarını engelleyecek olan, önceden temizlenmiş bir Windows CD'si kullanmaktır. Söz konusu eksik olan bileşenler çalıştırılmayacakları için, açılış işlemi oldukça hızlanacaktır.

İhtiyacınız olanlar: eCHIP'te bulabileceğiniz ücretsiz araç NLite (© eCHIP-Code Windows Diyet, <http://nuhi.msfm.org>), Microsoft web sayfasından temin edebile-

ceğiniz .NET Framework ve Nero gibi bir CD yazma programı. Ayrıca anakartın, ekran ve ses kartlarının da en güncel cihaz sürücülerinin bulunması faydalı olur. NLite, Slipstream uyumlu; yani ayrı olarak yayınlanmış olan servis paketlerini Windows kurulumu ile ilişkilendirebiliyor. Bu nedenle çalışmaya başlamadan önce istediğiniz servis paketini de el altında bulundurun.

Dikkat etmeniz gerekenler: NLite, eksik olan bileşenlerin yerini dolduramaz. Örneğin, Internet Explorer olmayan bir Windows hazırlarsanız tarayıcısız kalırsınız. Bu nedenle temizleme sonrasında kurabileceğiniz Firefox gibi alternatif bir programı hazırda tutmanız şart. Aynı durum Media Player ve Outlook Express için de geçerli. Üzerinde alternatif programların bulunduğu bir CD hazırlamanız ileride çalışmanızı kolaylaştırabilir.

Yapmanız gerekenler: Gerekli olan programları rahat ulaşabileceğiniz bir yerde topladıktan sonra, yeni bir klasör oluşturun ve Windows XP CD'sinin tüm içeriğini bu klasöre kopyalayın. Ardından NLite programını çalıştırın ve Dil olarak İngilizce'yi seçin. Oldukça yardımcı olan bir sihirbaz üzerinden çalışan program basit bir arayüze sahip ve işlemleri ekrandaki yönergeyi takip ederek yerine getirebilirsiniz. Bu sayede kendi Windows'unuzu rahatlıkla adım adım oluşturabilirsiniz. İste-

11 Ekstra ücret: Internet Explorer ancak XPLite'in tam sürümü kullanılarak kaldırılabilir.

İÇİNDEKİLER

131

Kişisel güvenlik yazılımı
Trend Micro PC-cillin

Disk izleme yazılımı
Diskeeper 9 Home Edition

Anti virüs yazılımı
eTrust Antivirus 7.1

132

Dijital fotoğraf albümü
Picasa 2

Ofis verimlilik yazılımı
Easy Office

Not alma yazılımı
EverNote 1.0

134

Müzik üretim yazılımı
Cakewalk Home Studio 2 XL

Müzik üretim yazılımı
Cakewalk Kinetic

Müzik üretim yazılımı
Cakewalk Music Creator PRO

136

CHIP Oyun
Lego Star Wars

Yeni Yazılım TESTLERİ

Yazılım dünyasındaki firmalar, her geçen gün daha fazla özellik içeren yazılımlarla kullanıcıların karşısına çıkıyorlar. Bunlar arasında en çok dikkat çekenleri, yazılım testi sayfalarımızdan inceleyebilirsiniz.

■ Bilgisayar kullanıcılarının gündeminden düşmeyen tek bir konu varsa o da büyük ihtimalle güvenlik olsa gerek. Geçtiğimiz yıllarda “her geçen ay” olarak başlayan tehdit seviyesi, 2005’in ikinci çeyreğini geride bırakmaya hazırlandığımız şu sıralarda “her geçen gün” şeklini almış durumda. En fazla kullanılan işletim sistemi olması nedeniyle Windows’u hedef alan tehditleri engellemek için, komple çözüm sağlayan güvenlik yazılımlarının kullanılması şart. “Ayn ürünü” unvanını alan Trend Micro PC-cillin Internet Security 12’nin, 3 aylık tam sürümünü eCHIP’te bulabilirsiniz. Program, düşük bellek tüketimi ile olduğu kadar, yeni virüslere karşı başarılı savunma özellikleriyle de dikkat çekiyor. Kablosuz ağ konusundaki gelişmiş desteği ve komple bir çözüm olması açısından, casus

yazılım desteği de sunan bu başarılı güvenlik yazılımını yeni arayış içinde olanlara rahatlıkla tavsiye edebiliriz.

Ayrıca bu ay sistem kararlılığı için “olmazsa olmaz” diyebileceğimiz disk birleştirme programlarından Diskeeper’ın 9. sürümünü, özellikle Windows disk birleştiricisinin yavaşlığından şikayet edenler için inceledik. Dijital fotoğraf albümü kabarık olan kullanıcılar Picasa’nın yeni sürümünün incelemesini ilerleyen sayfalarda bulabilirler. Gmail hesabı olanlarsa Picasa 2’yi daha verimli kullanabilirler. Ofis verimlilik yazılımı sınıfına soktuğumuz Easy Office, neredeyse bilgisayarınıza başka hiçbir program kurmanızı gerektirmiyor. Cakewalk ürünleri hakkında ayrıntılı bilgi edinmek isteyen müzisyenlerse doğrudan incelememizin son sayfasına bakabilirler.

yazilim@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

CHIP, yazılımların kalitesini 0 ile 10 arasında bir puanlama sistemiyle değerlendiriyor ve buradaki üç kriter olan işlevsellik, ergonomi ve kaynaklar 4:3:3’lük bir ortalamayla toplam değerlendirmeye giriyor.

Kriterlerden işlevsellik, yazılımın görevini ne derece yerine getirebildiği sorusuna cevap veriyor. Burada ne kadar az hata yaptığı ve ne kadar fazla özelliğe sahip olduğu değerlendirilmeye giriyor.

Ergonomide ise CHIP, yazılımın dokü-

mantasyonunun ve kullanışlılığının kalitesini değerlendiriyor. Kullanım kitapçığı ne kadar anlaşılır ve kapsamlı? Online yardım alınabiliyor mu? Asistanlar mevcut mu?.. gibi sorulara cevap aranıyor. Kaynaklarda ise donanımla uyumluluğa puan veriliyor. Bu toplam puanlamadan sonra CHIP ayrıca fiyat ve performans değerlerini tavan puan 100 üzerinden değerlendiriyor. Bu değerlendirme, yazılımın verilen paraya değip değmediğini gösteriyor.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

CHIP ONLINE

Geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/yazilim adresinde bulabilirsiniz.

Kişisel güvenlik yazılımı

TREND MICRO PC-CILLIN INTERNET SECURITY 12

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■

FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

SİSTEM Windows 2000/XP/98
BİLGİ www.4genbilgisayar.com–
FİYAT **ÜCRETSİZ**

SİSTEMİ YAVAŞLATMAYAN KOMPLE GÜVENLİK ÇÖZÜMÜ: İnternetin sınır tanımaz tehditlerine karşı işini en iyi yapan güvenlik paketlerinden birisi olan Trend Micro PC-cillin Internet Security 12, fiyat/performans oranı bakımından da en iyi seçeneklerden birisi. 1.sınıf anti virüs güvenliği, güvenlik duvarı, spam ve casus yazılım engelleme araçları ve bunlara ek olarak gelişmiş ve kullanışlı birçok güvenlik aracını içeren TM PC-cillin Internet Security 12'nin piyasada çok sayıda bulunan antivirüs yazılımlarına nazaran en belirgin özelliği, sistem kaynaklarını bilgisayarınızı yavaşlatacak derecede sömürmeden ideal bir güvenlik seviyesi sunması. Derli toplu ve anlaşılır arayüzü bir kenara koyarsak, programın casus yazılım denetiminin kapalı olarak geliş bir eksiklik olarak göze çarpıyor. Paketi tam veya özelleştirilmiş seçeneklerle kısa sürede kolayca kurabiliyorsunuz. Sıkça saldırılara maruz kalan kablosuz ağ kullanıcılarını hedefleyen izinsiz ağ girişi tespit aracı, programın yenilikçi taraflarından birisi.

SONUÇ: 256 MB RAM ile hem Windows XP işletim sistemini hem de diğer uygulamaları başarıyla çalıştırmak bile yeterince zorken, fazlaca kaynak harcayan virüs programlarından bıkanların tüm güvenlik endişelerini yenebileceği bir program. 3 aylık tam sürüm paketi eCHIP'te bulabilirsiniz.

- ⊕ Kolay kurulum ve kullanım
- ⊕ Kablosuz ağ güvenliği
- ⊕ Düşük kaynak tüketimi

Disk izleme ve bakım yazılımı

DISKEEPER 9 HOME EDITION

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■

FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

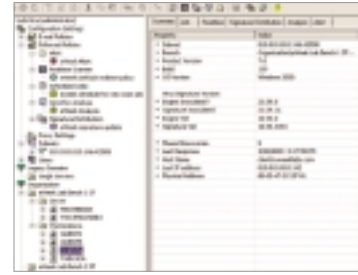
SİSTEM Windows ME/XP/2000/98SE
BİLGİ www.executive.com
FİYAT **30 \$**

KARARLI ÇALIŞAN BİR SİSTEM İÇİN DEF-RAG ŞART: Disk fragmentasyonu (parçalanması) dengesiz ve yavaş bir sistemin başlıca sebeplerinden birisidir. Aslında Windows işletim sisteminde bütünüleştik bir disk birleştirme aracı bulunuyor, ancak bunun hızı son derece yavaş. Eğer zaman sizin için de önemli bir kriterse ve bu yüzden disk birleştirme işlemini her seferinde erteliyorsanız, Diskeeper 9'un ev kullanıcılarına yönelik Home Edition'ını deneyebilirsiniz. Program her yaş ve deneyim seviyesinden kullanıcıya hitap eden arayüzüyle kullanım kolaylığı getiriyor. Arayüzde yer alan seçenekler arasında analiz, birleştirme ve birleştirmeyi ajandaya bağlamak bulunuyor. Programın etkileyici yönü, Windows'un birleştirme aracı göz önüne alındığında değeri daha da iyi anlaşılan hızı. Bu çarpıcı hız farkı, yazılımın kullandığı I/O Smart adlı teknikten kaynaklanıyor. Yazma ve okuma işlemleri esnasında geçici olarak duraklatılan birleştirme işlemi, arka planda sorunsuz bir şekilde çalışıyor. Programda disk birleştirmeyi istediğiniz an durdurabilir veya kaldığı yerden devam ettirebilirsiniz.

SONUÇ: Sistem sağlığını stabil tutmak için belirli aralıklarla disk birleştirme yapmak ve parçalanmış verileri bir araya getirmek şart. Diskeeper 9 ile diskinizi daha hızlı birleştirebilir ve disk hakkında ayrıntılı bir rapora erişebilirsiniz.

- ⊕ I/O Smart teknolojisi
- ⊕ Ajanda araçları
- ⊖ Maliyeti yüksek

Anti virüs yazılımı

ETRUST ANTIVIRUS 7.1

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■

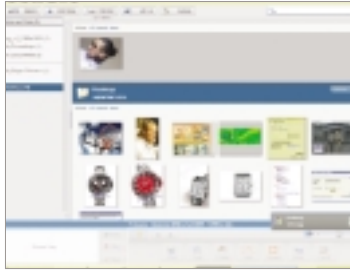
FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

SİSTEM WinME/XP/2000/NT 4.0/98/95.
BİLGİ www3.ca.com
FİYAT **65 \$**

ANTI VİRÜS YAZILIMINA GÜVENMEYENLERE: eTrust, adından anlaşılacağı üzere elektronik ortamda güveni ifade ediyor. eTrust Antivirus 7.1 sadece adıyla değil, icraatıyla da kullanıcıya bu güveni sunuyor. eTrust'ın öne çıkan özellikleri arasında, tek bir konsol ile tüm ağda kolay yönetim sağlanması, geniş platform desteği ve başarılı virüs koruması yer alıyor. Kurulum, paketle gelen iki CD'deki sayısız seçenek arasından yapılıyor ve ilk anda kısmen karışık görünüyor. Ancak yapmanız gereken, sadece sizin için en uygun olan seçeneği tıklayarak kurulumun geri kalan kısmında rahat etmeniz. Ürün, dosya ve klasörlerde virüs taraması için Windows gezginininkine benzer bir arayüz sunuyor. Bu kısım öğrenim için gereken süreyi uzatsa da, yardım dosyalarının başarılı bir şekilde hazırlanmış olması işinizi kolaylaştırabilir. Bu sayede veriler gerçek zamanlı olarak işleniyor ve önceden planlanmış taramalar hızlanıyor. Sıkça güncellenen virüs imzaları kullanıcıyı dakikası dakikasına koruyor. Program e-posta tehditlerini ve web'den dosya aktarımlarını gözleyebildiği gibi SMTP, FTP, HTTP ve POP3 desteği de bulunuyor.

SONUÇ: Windows, NetWare, Macintosh, UNIX ve Linux antivirüs istemcilerini de tek noktadan yönetmek konusunda oldukça başarılı olan program, üçüncü parti güvenlik yazılımlarının istatistiklerini de görüntüleyebilir.

- ⊕ Çift virüs tarama motoru
- ⊕ Kısa güncelleme zamanları
- ⊖ Güvenlik duvarı ve IM desteği yok

Dijital fotoğraf albümü**PICASA 2**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Windows 2000/XP/98/ME
BİLGİ www.picasa.com
FİYAT **ÜCRETSİZ**

Ofis verimlilik yazılımı**EASY OFFICE**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Windows ME/XP/2000/98/NT 4.0
BİLGİ www.e-press.com
FİYAT **28 \$**

Not alma yazılımı**EVERNOTE 1.0**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Windows XP/2000/XP Tablet Ed.
BİLGİ www.evernote.com
FİYAT **ÜCRETSİZ**

GOOGLE RESİM ATÖLYESİNDE 2. PERDE:

Akla gelebilecek en ilginç teknolojileri devreye sokan, Gmail ile 2 GB'a kadar e-posta kapasitesini ücretsiz sunan Google, dijital medya arşivinizi organize etmeye de devam ediyor. Üretici firmayı satın aldıktan sonra, 30 \$ değerindeki Picasa'yı ücretsiz olarak dağıtan Google, başarılı yazılımın ikinci sürümünü, Gmail platformunu da kullanarak sundu. Picasa artık daha güçlü. Program daha yetenekli düzenleme araçları, kolay kullanım sağlayan bir gezgin ve dijital medyaları daha rahat paylaşımın bir yapı sunuyor. Kısa ve hızlı bir kurulumun ardından, yazılımın değişmeyen arayüzü bizi karşılıyor. Program son derece başarılı olmasına karşın, geniş sabit disklerde ve kabarık fotoğraf albümlerinde resim ön izlemeleri ve arşivleme nedeniyle bir RAM canavarına dönüşebiliyor. İşin içinde Google olunca, yazılımın arama konusunda rakiplerine kıyasla daha başarılı olması gayet normal karşılanabilir. Yeni Picasa RAW dosyalarını da import edebiliyor. Fotoğraf paylaşımında ise Outlook veya Gmail kullanarak, otomatik olarak küçültülmüş veya tam boyutta e-posta gönderimi yapabiliyorsunuz.

SONUÇ: Picasa, zaman dilimine göre sınıflandırılmış fotoğraf albümü ve yeni düzenleme araçlarıyla, kolay kullanımlı ve ücretsiz bir yazılım arayanların ilk tercihi olabilir.

- + Kullanışlı galeri görünümü
- + Zaman dilimiyle görüntüleme
- Bellek tüketimi

ZORLAMAYAN OFİS VERİMLİLİK YAZILIMI:

Microsoft Office'in bir rakibi de Easy Office. Rakibine kıyasla daha zengin ek uygulamalarla gelen yazılımın kurulumu bir nebze etkileşimli. Diğer paketlerin aksine, Easy Office dosya ilişkilendirmesini onaylayıp onaylamadığınızı veya yeni anti-virüs paketinin kurulup kurulmayacağını önceden soruyor. Kurulumdan sonra kırk ayrı programı *Başlat* menüsünde görmek bir hayli şaşırtıcı. Programın yüklediği uygulamalar arasında göze çarpanlar: Microsoft Word ve Excel'in yerini alan EasyWord kelime işlemcisi ve Easyspreadsheet tabloları yazılımları, EasySchedule (Ajanda), EasyCRM, high-speed Anti-Spam, EasyPresentation (PowerPoint benzeri dosyalar), EasyDictionary (Sözlük), Easybookkeeper (maliye uygulaması), EasyPad (Notepad alternatifi), Easy Contact Manager (Detaylı adres defteri), EasySpeaker (Doküman ve e-postaları sesli okuma), EasyZip (Dosya sıkıştırma), Easyhelper, EasyImage, EasyDatabase, Easycalculator (hesap makinesi), EasyCalendar (Takvim) ve EasyBackup (yedekleme). Programın dikkat çeken artılarının birisi de, virüs koruması için Easy AntiVirus uygulamasına sahip olması. Güncellemeler için bile fazladan ücret istenmiyor.

SONUÇ: Adobe'nin piyasa standardı PDF desteğini içeren başarılı bir ofis verimlilik programı olan Easy Office, zengin içeriği ile sisteminiz için eksiksiz bir çözüm.

- + Düşük maliyet
- + 40'ın üzerinde ek uygulama
- Uyumluluk sorunları

NOT ALMANIN EN DİJİTAL YOLU: EverNote daha çok Tablet PC ve dizüstü bilgisayar kullanıcılarının yakından tanıdığı Microsoft OneNote'un ücretsiz bir alternatifi. Programı kullanarak her tür notu kaydetmek ve saklamak mümkün. Elle yazılmış mesajlar (Tablet PC'ler ve avuç içi bilgisayarlar ile), web sayfaları, e-postalar, telefon mesajları, adresler, şifreler, beyin fırtınaları, taslaklar ve dokümanlar, bu yazılımla saklayabileceklerinizden bazıları. Programın kurulumu oldukça hızlı ve zahmetsizce gerçekleşiyor. Ücretsiz e-posta desteği de veren program için online forumlarda üreticiden ve diğer kullanıcılardan yardım almak mümkün. Aldığınız her notun zamanını kaydeden EverNote, akıllı arama aracıyla notlarınız arasında kaybolmanızı engelliyor. İnternet tarayıcınıza *Add to EverNote* tuşu da ekleyen program, böylece bir web sayfasında gördüğünüz önemli bir metni de saklayabiliyor. Henüz sadece Beta sürümü bulunan uygulamanın yazım kılavuzu yok. OneNote'un aksine, aldığınız notların ses kaydıyla desteklenmesi konusunda da eksik kalan programa, JPEG ve GIF dosyalarını sürükleyip bırakabiliyorsunuz.

SONUÇ: Sık not alan ve bunları düzenli bir şekilde saklayamamaktan şikayetçi olan kullanıcılar için orta karar, ücretsiz bir alternatif. OneNote halen daha profesyonel bir çözüm oluşturuyor.

- + Kolay not kaydetme ve bulma
- Ses ve video desteği yok
- Yazım kılavuzu yok

Müzik üretim ve kayıt yazılımı

CAKEWALK HOME STUDIO 2 XL

CHIP PUANI
FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win ME/XP/2000/98SE/2003
BİLGİ www.cakewalk.com
FİYAT 229 \$

Müzik üretim yazılımı

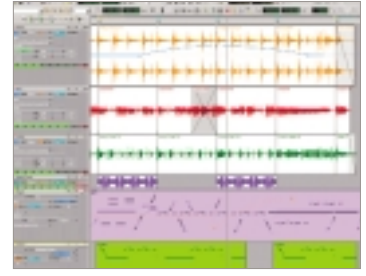

CAKEWALK KINETIC

CHIP PUANI
FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Windows XP/2000
BİLGİ www.cakewalk.com
FİYAT 119 \$

Müzik üretim ve kayıt yazılımı

CAKEWALK MUSIC CREATOR PRO

CHIP PUANI
FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win ME/XP/2000/98SE/2003
BİLGİ www.cakewalk.com
FİYAT 109 \$

KAYIT TEKNOLOJİSİNDEKİ YÜKSEK STANDART: Bilgisayar teknolojisi geliştikçe, büyük maliyetli işler, artık hızlı ve ucuz bir şekilde yapılabilir. Öyle ki ortalama bir ses kartı ve uygun bir yazılımla CD'lerde dinlediğiniz türde bir kayıt yapmanız işten bile değil. Yıllardır müzik endüstrisindeki söz sahibi firmalardan biri olarak faaliyet gösteren Cakewalk'ın, test merkezimize Amerika'dan gönderdiği Cakewalk Home Studio 2 XL, gelişmiş özellikleriyle PC'nizi bir stüdyo ortamına çeviriyor. Detaylı kayıt olanakları bir yana, program içindeki döngü tabanlı müzik yapabilme seçenekleri sayesinde müzik konusunda derin bilgi sahibi olmadan, gayet hoş besteler hazırlamak mümkün. Üstelik programın kutusundan çıkan ikinci bir CD, tamamen örnek döngü seslerle dolu. Edirol Virtual Sound Canvas, DreamStation ve Dyad gibi modüller sayesinde yüzlerce enstrüman ve sentezleyici sesi, neredeyse sınırsız kombinasyonlarla emrinize amade. SpectraFX, Audio FX1 ve FX2 modülleri ise, kayıt sırasında ihtiyaç duyabileceğiniz, kompresör, reverb, delay, flanger hatta distortion gibi sayısız efekti, kullanımı kolaylaştıran başarılı arayüzlerle size sunuyor.

SONUÇ: Sadece zengin kayıt, beste ve efekt olanaklarıyla değil, nota yazabilme konusundaki becerileriyle de beğenimizi kazanan Cakewalk Home Studio 2 XL ev stüdyonuz için ideal bir yazılım.

- ⊕ Döngü tabanlı kayıt olanakları
- ⊕ Başarılı dahili sentezleyici ve eklentiler
- ⊕ Başarılı arayüz

MÜZİK YAPMAK HAYAL DEĞİL: Bilgisayarınızla içinizdeki müzisyeni uyandırmaya ne dersiniz? Artık siz de derinlemesine müzik bilgisine sahip olmadan, nota bilmeden beste yapabilirsiniz. Tek yapmanız gereken doğru yazılımı seçip etkin bir şekilde kullanabilmek. Cakewalk Kinetic, bu noktada devreye giriyor. Özellikle elektronik müzik konusunda tam bir uzman olan Kinetic sayesinde, hazır örnek ses ve efektleri kullanarak arkadaşlarınızı, ailenizi hatta sizi bile şaşırtacak müzik parçaları yaratabilirsiniz. Kinetic size, kullanıcı dostu bir çalışma ortamı içinde, en çok satılan Roland sentezleyici ve modüllerden toplanmış 543 enstrüman sesi ve ACID formatında kaydedilmiş yüzlerce döngü sunuyor. İsterseniz enstrüman seslerini kullanarak kendi melodilerinizi yazabilir, isterseniz hazır döngüleri kullanabilirsiniz. Hepsi bir yana, eğer bir müzik grubunuz varsa Kinetic'i bir davul makinesi olarak kullanabilirsiniz. Bu noktada yazılım, PC ortamını temel platform olarak değil, yardımcı bir araç olarak kullanabilmenize de olanak sağlıyor. Sözün kısası, elektronik müzik hayalinizdeki tür değilse bile Kinetic sizin için kullanışlı bir yardımcı olabilir. Program içinde reverb, delay, chorus gibi ihtiyaç duyabileceğiniz efektler de unutulmamış.

SONUÇ: Cakewalk Kinetic sayesinde nota ya da armoni bilgisi olmadan kolayca kendi bestelerinizi yapmanız mümkün.

- ⊕ Başarılı hazır enstrüman sesleri
- ⊕ Yüksek kaliteli efektler
- ⊕ Kullanıcı dostu arabirim

UYGUN FİYATA STÜDYO: Ev stüdyosu ortamları için tasarlanmış, hem uygun fiyatlı hem de çok becerikli bir yazılım olan Cakewalk Music Creator Pro, sunduğu özelliklerle hayli başarılı. Dahili notasyon modülü, sınırsız sayıda audio ve MIDI kanalı ve uygun donanımla 24bit/96KHz desteği, Music Creator'un ilk bakışta göze çarpan özelliklerinden sadece bazıları. Yazılım size herhangi bir video dosyası üzerine adım adım müzik kaydı yapma olanağı da sağlıyor. Yaptığınız müziğin ilgili video dosyasıyla senkronize olması ise sunulan araçlarla çok kolay. Programın bir diğer özelliği olan döngü tabanlı beste olanakları özellikle müziğe yeni başlayan kullanıcıları sevindirebilir. Davul düzenleme bölümü ise istediğiniz davul ritimlerini yaratabilmeniz için tasarlanmıştır. Cakewalk Music Creator Pro içinde bulunan Edirol Virtual Sound Canvas ve Audio Simulation DreamStation, dahili sentezleyiciler olarak dikkat çekiyor. Bu modüllerin sunduğu binlerce hazır ses ve davul kiti, hayal gücünüzü zorlayan bileşimler elde etmenizi sağlıyor. Music Creator Pro ile tek başınıza tüm enstrümanları çalıp kaydedebilir, düzenleyip miksleyebilir, daha sonra da CD'ye basabilirsiniz.

SONUÇ: Uygun sayılabilecek fiyatıyla dikkat çeken yazılım, notasyon, beste, düzenleme ve kayıt konusunda kullanıcıya önemli araçlar sunarak başarılı bir profil çiziyor.

- ⊕ Başarılı arayüz
- ⊕ Dahili notasyon özellikleri
- ⊕ Video dosyaları üzerine senkronize kayıt

OYUN

LEGO STAR WARS

CHIP PUANI

YAPIM
DAĞITIM
TÜRTraveller's Tales
Giant Interactive, Lucas Arts
Aksiyon

MİNİMUM SİSTEM GEREKSİNİMİ:

► 1 GHz işlemci, 256 MB RAM, 16 MB ve üstü Direct X 9.0 uyumlu ekran kartı.

ÖNERİLEN SİSTEM GEREKSİNİMİ:

► 3 GHz işlemci, 512 MB RAM, 32 MB ekran kartı.

- + Orijinallik, eğlence, mizah, genel kalite; yeniden oynanabilirlik; tatmin edici oyun çeşitliliği.
- İki kişi oynayacaksa game pad lazım.

LEGO STAR WARS

Şirin ve ölümcül

■ Lego Star Wars, artık oynamayı unuttuğumuz türden, eğlenceli, hareketli ve neşeli bir oyun; tıpkı eski günlerin platform ve aksiyon oyunları gibi. Bulmacalarla, harika bölüm tasarımlarıyla ve bu bölüm tasarımlarını işgal eden şirin ötesi Lego Star Wars karakterleriyle dolu! Şirin dediysek, çocuk oyunu zannetmeyin sakın. İster çocuk ister yetişkin gerçekten “herkese” hitap edebilen, çok eğlenceli, oyunun ne olduğunu insana hatırlatan bir oyun bu!

Lego’yu bilmeyen var mı?

Çocukken Lego’yla oynamamış olan var mıdır acaba? Günümüzde artık popüler değil, ama bir zamanın çocukları bu muhteşem oyuncağı asla unutamazlar. Birbirine eklenen farklı şekillerde Lego blokları ile şatolar, uzay gemileri, yelkenliler, arabalar, motosikletler ve neler yaptık neler! Hazır Lego kitleri inanılmaz

sayılara ulaşmıştı, kare bloklarla “yok artık bu da yapılmaz” denilen şeyler ardı ardına yapılır, insanı şaşkına çevirirdi. Bir çocuk için herhalde olabilecek en güzel hediye idi Lego! Yetişkinler için bile bir saplantı haline gelebiliyordu Lego. Sadece elinizdeki Lego miktarı ve hayal gücünüz ile sınırlıydınız, bu oyuncaktan gerçek boyutta ev yapanlar, Guinness Rekorlar kitabına girenler bile oldu!

Lego bloklarından yapılan her şeyin, özellikle de Lego’dan insanların garip mizahi bir yönü de vardı. İşte şimdi sevdiğimiz bütün Star Wars karakterlerini parmak kadar Lego adamcıklar olarak görmek insanı güldürüyor! Bu oyunu oynarken gülmek, eğlenmemek için ölü olmak bile yetmez!

Qui-Gonn Jinn ve diğerleri

Lego Star Wars’ da her şey ve her yer Lego’dan yapılmış! Bunu şirin bulmayan sev-

meyen biri olamaz! Sadece bu da değil, ilk üç Star Wars filminin tamamı en güzel sahneleri ve hikayesi ile dolu dolu oynatabiliyor. Henüz üçüncü filmi izlemediğimize göre pek çok Star Wars hayranı 3. Episode’ u başka zaman oynamak isteyecektir. Tabii direnebilirlerse!

Qui- Gonn Jinn, Obi Wan Kenobi, R2D2, C3PO, Anakin, Yoda, Darth Sidious, Jar Jar Binks, Jango Fett, Bobba Fett, kısacası bütün karakterler var! Lego bloklarını topladığımız, bulmacaları çözüp özel kit parçalarını çözdüğümüz ve ilerlediğimiz oyunda bu topladıklarımızı kullanarak tonla özelliği, karakteri açıyoruz! Dev bıyıklardan, mor ışın kılıçlarına türlü komikliklerden tutun da, oyunu serbest modda Darth Maul, Darth Sidious ya da Stormtrooper olarak oynayabilmeye kadar sayısız imkan ve tonla eğlence var.

Belki de yapılmış en oyuncu dostu oyun olarak, oyunu bitirmek çok kolay ve bir o kadar zevkli ama meydan okuma da var. Bulmacaları çözmek çok zevkli ve oyunu bitirdikten sonra geri dönüp, ilk oynayıpta toplayamayacağınız bonusları yeni açılan karakterler ile almak çok keyifli.

İşte aksiyon zamanı!

Lego Star Wars dolu dolu gerçekten kendine has bir oyun. Tarzı ne kadar komik de olsa PC için yüksek çözünürlüklü, renkli pırıl pırıl grafikleri ve klasik Lucas Arts kalitesini taşıyan ses ve müzikleri ile teknik açıdan da tamamıyla tatmin edici. “Yeni oyunlar beni eğlendirmiyor,” diyorsanız, mutlaka oynamalısınız, çünkü bu oyun, oyunlardan yeniden haz almanızı sağlayacaktır. Hele hiçbir Star Wars hayranı kaçırmamalı, komple üç filmi ardarda böyle yoğun bir şekilde oynayabileceğiniz başka hiçbir oyun yok. Her sahne, her karakter ve her şey mükemmel hazırlanmış, filmlerdeki her atraksiyonu bu oyunda görmek ve yaşamak mümkün! ■

Ali Güngör, gali@level.com.tr

Plastik ışın kılıçları: Star Wars serisinin tüm karakterleri “sanal plastik” gövdeleriyle PC’ nizde.

CD ve DVD yazma tavsiyeleri

Profesyonel DVD hileleri

CHIP'in vereceği tavsiyeleri uygulayarak bir DVD'yi hızlı ve sağlam bir şekilde daha çok veriyle doldurabilir, albümlerinizi daha iyi düzenleyebilir, hatta Hollywood kalitesinde film DVD'leri hazırlayabilirsiniz. Ayrıca eCHIP'te eksiksiz bir CD ve DVD yazma paketi de bulabilirsiniz.

Daha fazlasını yazmak daima mümkün. Profesyonellere yönelik bilgi birikimimiz ve doğru araçlar sayesinde bundan böyle tek bir CD ya da DVD'niz bile çöpe gitmeyecek.

Başlangıç için gerekenler: Nero, her türlü film, müzik ya da yedeklenmemiş veri ve ayrıca ince bir donanım ayarı. İlk örneğimiz Nero. Doğru ayarları yaptığınızda, program boş bir DVD'ye normalden 150 MB daha fazla veri sığdırabiliyor, CD'lerde ise bu rakam 15 MB civarında olabiliyor. İkinci örneğimiz müzik. Şarkılarınızı en kaliteli sesle dinleyebilmeniz için WAV düzenleyicilere hiç gerek yok, farenizin sağ tuşu yeterli. Ayrıca sadece sürük-le-bırak tekniğiyle bütün bir albü-

mü tek hareketle oluşturabilirsiniz, buna ses normalleştirilmesi de dahil.

Üçüncü örneğimizse filmler. DivX'in pabucu dama atıldı, artık sihirli kelime-miz H.264. Çünkü bir sonraki yazım standardı olan HD-DVD ve Blu-Ray piyasaya çıktığında, H.264 de boy gösterecek. ayrıca DVB'den DVD'ye giden yolu da göstereceğiz. Dördüncü örneğimiz film DVD'leri.

Bugünlerde herkes Hollywood filmlerinin bir kopyasını oluşturabiliyor. Biz ise daha fazlasını vaat ediyoruz: Aslında DVD-9 filmlerini de kaliteden ödün vermeksizin DVD-5'e yazabiliyorsunuz. Bütün bunların nasıl yapıldığını, devam eden sayfalarda okuyabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

Donanım ayarı: Yazıcı sorunlarına ve yanık CD'lere son **139**

Yazılımsal ince ayar: DVD'lere fazla yazım, imaj onarımı, veri kurtarma **140**

Müzik yapılandırması: Tek tıklamayla kusursuz ses veren müzik CD'leri **142**

Film dönüştürmek: Tek DVD'de 12 saatlik film; XviD ve DVB oynatımı **144**

Kusursuz film DVD'si: Bedavaya ve rahatça düzenleme **148**

eCHIP'te DVD yazma paketi: Yazıda adı geçen CD /DVD yazma araçlarının en önemlilerini eCHIP'teki yazılım paketinde bulabilirsiniz
(© eCHIP-Code DVD Yazma).

» En iyi programlar CD'de

CHIP-Code © DVD Yazma

⊙ Nero 6.6	www.ahead.com	Mükemmelliğiyle standartları belirliyor; çok amaçlı CD yazım programı
⊙ CDMage	http://cdmage.orcon.net.nz	İmaj dosyalarıyla ilgili her türlü talebe cevap veren bir freeware
⊙ Unstoppable Copier	www.roadkil.net	Hasarlı CD'lerden verileri kurtarıyor, hatta Windows hiçbir şey göstermediğinde bile
⊙ Burrn	www.burrn.net	Sağ tuş menüsü ile daha hızlı CD yazabiliyor, özellikle de müzik CD'leri
⊙ PVAstrumento	www.offeryn.com	Dijital televizyon yayınlarını DVD'ye uyumlu hale getiriyor
⊙ VirtualDubMod	http://virtualdubmod.sourceforge.net	AVI konusunda çok becerikli, film dönüştürmek için en yerinde seçim
⊙ VobBlanker	www.posunplugged.com/jsoto	Kaliteden ödün vermeden sinema filmlerini DVD-5'e sığdırabiliyor
⊙ ImgTool Burn	www.coujo.de	Hazırlanmış film dosyalarını tek tıklamayla DVD'ye dönüştürebiliyor.

DONANIM AYARI

Yanmış ve kullanılamaz hale gelmiş CD ve DVD'lere son! İster standart olsun ister yüksek hız ya da çift katmanlı DVD, artık tüm yazma işlemlerini sorunsuzca gerçekleştirebilirsiniz.

◀ DVD'lerin oynatma uyumluluğunu iyileştirmek

Nero 6.6 (© eCHIP-Code DVD Yazma)

Kaydettiğiniz bir DVD'yi, DVD oynatıcınızda izlemek istiyorsunuz, oysa oynatıcınız DVD'nizi okumamakta ısrar ediyor. Sorun aslında şu: Eski oynatıcıların çoğu ve bazı yeni DVD oynatıcılar sizin yazdığınız DVD'leri tanımaz.

Yaklaşık 10 Euro'ya satılan çift katmanlı DVD-9 (Dual-Layer) tipi DVD'lerin çalışmamasının ise başka bir sebebi var: Kullandığınız program DVD'ye yazarken, ilk olarak DVD'nin çeşidini kaydeder, mesela "DVD+R".

Neredeyse bütün DVD oynatıcılar bu bilgi yüzünden oynatım sırasında sorun

çıkartır, çünkü bir film DVD'sinde aradıkları ilk bilgi "DVD-ROM"dur. DVD yazarken kullandığınız donanım *Booktype Setting* ayarını değiştirmenize olanak veriyorsa, bu bilgiyi dilediğiniz gibi değiştirebilirsiniz.

Şimdilerde buna olanak veren yazıcılar Pioneer DVR-A08, NEC'nin ND2510A ve ND3500A, ayrıca LG'nin 4120, 4160 ve 4163 numaralı modelleri. Diğer üreticiler ise şimdilik yazıcılarının sürücülerini güncellemekle yetiniyor, bu güncellemeleri de çok seyrek duyuruyorlar. Bunun için www.cdfreaks.com adresine bakmanız gerekebilir. Eğer donanımınız uyumlu ise, Nero 6'yı kullanarak Booktype bilgisini el değiştirebilirsiniz.

Recorder / Choose Recorder menüsünde yazıcınıza tıklayıp *Options* bölümünü açın. Yeni bir film DVD'si yazmak istiyorsanız *Booktype Options:* kısmından *DVD-ROM* seçeneğine tıklayın, böylece DVD oynatıcınız orijinal bir Hollywood filmi oynatıyor gibi DVD'yi tanıyacaktır. Son olarak OK ile işleminizi sonlandırın. Eğer sonra-

dan bir veri DVD'si yazmak isterseniz, bu ayarı ilk hali olan *Automatic*'e getirin.

◀ Yüksek hızda ve hatasız DVD yazma

Gidip kendinize 12X ya da 16X hızlı bir DVD yazıcısı aldınız. Sonra ise 12X ya da daha hızlı yazımı destekleyen boş DVD'lere ilk kayıtlarınızı yaptınız ve aslında piyasadaki oynatıcıların çoğunun bu tip DVD'leri oynatmadığını fark ettiniz.

Bunun sebebi şu: Oynatıcılar yüksek hızla çıktığında, okuyucu lazerin merceği, DVD'nin en dış kısmındaki verilere odaklanmakta zorluk çekiyor ve bu da her türden okuma hatası olarak karşımıza çıkıyor. Bunu önlemek için yüksek hızda yazılabilen DVD'lerinizin en fazla yüzde 75'ini doldurmalısınız. Çünkü lazer, bu doluluk oranına kadar sorun çıkarmadan çalışabiliyor.

Ama bir DVD'yi sonuna kadar doldurmak isterseniz, o zaman en iyisi daha garantili ve sağlam olan 4X ya da en fazla 8X hız ile yazmak.

◀ CD ve DVD yazma için ideal hızı nasıl belirlemeli?

8x hızla sahip bir DVD yazıcınız var, ama maalesef elinizdeki program en fazla 2,4X hızında yazmanıza izin veriyor. Bu sorun, elinizdeki boş DVD'den kaynaklanıyor. Çünkü boş DVD üreticileri, ürettikleri DVD'leri belirli bir hızla sınırlandırıyorlar. DVD yazıcınızın sürücülerini, içerisinde bu hız bilgilerinin kayıtlı olduğu bir veri tabanına sahip.

Boş DVD'yi, DVD yazıcınıza yerleştirdiğinizde ATIP (Absolute Time in Pre-Groove) içinde yer alan tanımlama bilgileri okunur ve DVD yazıcı en uygun bilgiyi arar. Sonra bulduğu en yüksek veri yazma hızı değerini, bu bilgiyi talep eden programa gönderir.

Ama elinizde yeni çeşit boş bir DVD varsa, veri tabanında bu tip DVD ile ilgili bilgi olmayabilir.

Bu durumda sürücü güncellemesi yapmanız yeterli olabilir. Konu hakkında daha detaylı bilgi için www.firmware.fr.st adresini ziyaret edebilirsiniz.

Sürücü güncellemesi yapmadan, garantili bir yazım işlemi istiyorsanız, başka marka DVD'lere yazmayı denemelisiniz. Ne varki bu sorun sadece DVD yazıcılar da karşımıza çıkmıyor. CD yazıcılar ve →

boş CD'ler de aynı prensiple çalışıyor, sadece bu cephede sorunu çözmek daha kolay. Çünkü boş CD'ye 40X hızla yazmakla 52X hızla yazmanın pratikte hiçbir farkı yok.

Boş DVD'lere 4 hızlı yazarken karşılaşılan sorunlar

Diyelim ki arşivinizdeki filmleri 4X hızla yazıyorsunuz, çünkü DVD yazıcınız üzerinde yazan sayıya göre en fazla bu hızı destekliyor. Bununla beraber elinizde olmayan sebeplerden dolayı görüntü kalitesinde istediğiniz seviyeye ulaşamıyorsunuz.

Ayrıca oynatıcınız da bu DVD'yi okurken kimi yerlerde sorun çıkarıyor. Bu durumun sebebi, DVD yazıcınızın 4X hızda yazım için gerekenleri sağlayamaması olabilir.

4X hızlı DVD yazıcılar, genelde eski DVD yazıcıların sürücü güncellemeleriyle 4X hızla ulaştırılmış, yani lazer performansı artırılmış halleridir. 2X hızlı DVD (ya da DVD+R için 2,4X) yazımında doğal olarak daha az enerjiye ihtiyaç duyuluyor.

Böylece DVD yazıcınız her koşulda istenen performansı verebiliyor ve DVD'ye başarılı bir şekilde yazmak için yeterli sistem kaynağını bulabiliyor. Sonuç olarak görüntü kalitesinde bir düşüş görüyorsanız, DVD yazım hızını 2X'e indirmelisiniz.

DVD'NİZİ ASLINDA KİM ÜRETİMİŞ?

» Elinizdeki boş DVD'nin gerçek performansı

Okuduğunuz DVD yazma tavsiyesinde, boş DVD'lerin markadan markaya fark ettiğini öğrendiniz, yani "DVD'ye Fazla Yazım" (yukarıya bakınız). Tevion ve Princo gibi piyasadaki ucuz DVD'lerin üzerinde yazan markanın, genellikle gerçek üreticiyle hiçbir alakası yok. Bu DVD'ler pek çok değişik firma tarafından üretiliyor. Gerçek üreticinin kim olduğunu öğrenmek istiyorsanız, ATIP (Absolute Time in Pre-Groove) bilgisini okumalısınız.

► Boş DVD'leri tanımlamak için *Start / Programlar / Nero / Nero Toolkit / Nero CD-DVD Speed* üzerinden Nero CD-DVD Speed programını çalıştırın. *Extra / Disk Info* menüsündeki *Üretici* başlığından, boş CD ya da DVD'yi kimin ürettiğini okuyabilirsiniz.

Nero 6.6 (© /program/basic_kit/nero)

YAZILIMSAL İNCE AYAR

DVD'lere aşırı veri yazabilir, imaj dosyalarını onarabilir ve hasar görmüş CD ve DVD'lerdeki verilerinizi kurtarabilirsiniz.

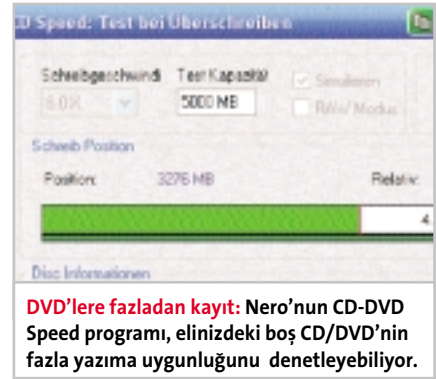
DVD'ye sorunsuz bir şekilde yeniden kayıt

Nero 6.6 (© /program/basic_kit/nero)

Intervideo firmasının DVDCopy yazılımı ve bunun gibi bazı DVD kopyalama araçları, sonuç dosyasının büyüklüğünü yanlış hesaplıyor. Bu yüzden DVD-9'dan DVD-5'e aktarılan film, DVD'ye sığmıyor. Aradaki fark sadece 10 ya da 20 MB olduğunda, bu durum daha da sinir bozucu bir hal alıyor. Her şeye rağmen doğru DVD yazıcı ve uygun DVD ile zahmetsizce fazla yazım (overburn) yapabilirsiniz.

Bunun için ilk önce Nero'nun CD-DVD Speed aracı ile DVD'nize fazla yazım yapıp yapamayacağınızı öğrenin. Buradaki sorun, bir adet boş DVD'yi feda etmek zorunda olmanız. Çünkü Nero bu fazla yazım testi için yazım işlemi yapıyor. DVD yazıcınıza boş bir DVD yerleştirin ve *Başlat / Programlar / Nero / Nero Toolkit / Nero CD-DVD Speed* aracını çalıştırın. Nero'nun *CD-DVD Speed* aracında *Ek Ayarlar / FazlaYazım Testi* kısmına girin. Karşınıza çıkan pencerede *Başlat* butonuna tıklayarak testi başlatın.

Şimdi Nero, DVD'yi tamamen doldurup, işlem sonunda elinizdeki DVD-5'e

ne kadar verinin yazılabileceğini gösterecektir. Sonuçlar ise büyük farklılıklar göstermekte: Bir LG 4040b ile Sony marka boş DVD'ye düşündüğünüzden yaklaşık 150 MB daha fazla veri sığdırmak mümkün. Pioneer A07 modeli ise Intenso marka boş DVD'ye 140 MB daha fazla yazabiliyor. Test sonuçlarını uygulamak için, Nero'yu çalıştırın, *File / Preferences* menüsünden *Expert Features* sekmesindeki *Enable DVD Overburning* seçeneğini işaretleyin. *Maximum DVD Size* kısmına ise testten elde ettiğiniz rakamı girin.

CD'lere fazla yazım yapmak

Nero 6.6 (© /program/basic_kit/nero)

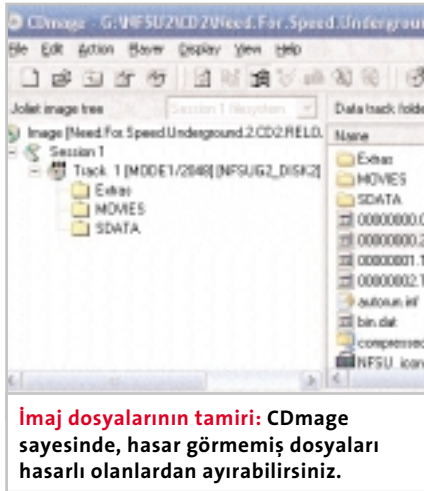
Bazen CD'ye fazladan yazılacak birkaç MB bile hayati değer taşıyabilir. Özellikle de 700MB büyüklüğündeki AVI filmini, orijinal DVD altyazısı (bu da yaklaşık 6 MB yer kaplıyor) ile tek bir CD'ye sığdırmak istiyorsanız. Nero'nun 6.6 sürümü, CD'ye son veriyi aktarırken kısa bir Lead-Out ekliyor. Böylece bir CD'ye toplamda 12 MB daha fazla veri yazabiliyorsunuz (142'deki ekran görüntüsüne bakın).

Nero'daki bu ufak Lead-Out işlemini devre dışı bırakmak isterseniz, Nero'nun *File / Preferences* menüsünden *Expert Features* kısmındaki *Enable Generation of Short Lead-Out* seçeneğini devre dışı bırakın. Diğer yandan bu işlemi *Disk-at-Once* kipinde CD yazarken kullanabilirsiniz.

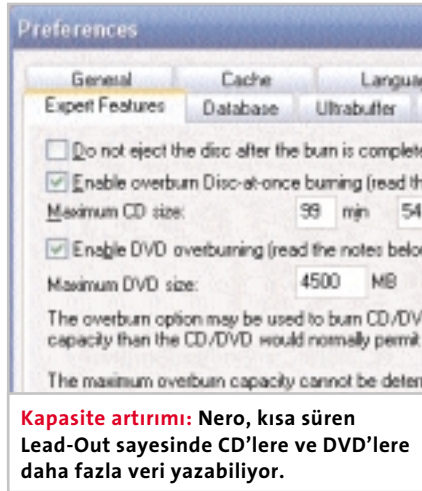
LG veya Plextor marka yazıcınızla 90 ya da 99 dakikalık CD'ler yazmak istiyorsanız da bunu yine *Expert Features* menüsünden belirtmek zorundasınız. Bunu yapmak için *Expert Features* kısmındaki *Enable Disk-at-once CD Overburning* seçeneğini etkin hale getirmelisiniz.

Burada *Maximum CD Size* olarak 90 dakikalık CD'ler için *89 min 30 sec*, 99 dakikalık CD'ler içinse *99 min 54 sec 74 frm* girmelisiniz.

İmaj dosyalarının tamiri: CDmage sayesinde, hasar görmemiş dosyaları hasarlı olanlardan ayırabilirsiniz.

Kapasite artırımı: Nero, kısa süren Lead-Out sayesinde CD'lere ve DVD'lere daha fazla veri yazabiliyor.

MÜZİK YAPILANDIRMASI

Nasıl olsun istersiniz? Tek bir tıklamayla kendinize ait bir müzik CD'si mi, yoksa Nero'nun bütün şarkıları optimize etmesini mi?

Eksiksiz albümler yaratıp ses seviyesini düzenleyin

Burrrn 1.12 (© eCHIP-Code DVD Yazma)

Bilgisayarınızdaki şarkılar çeşitli dosya türlerine sahip ve bu şarkılardan oluşan bir müzik CD'sini hızla oluşturmak istiyorsunuz.

Burrrn bu iş için biçilmiş kaftan, çünkü bu araç beraberinde MP3, OGG ya da ACC gibi dosya türlerinin çözücülerini de beraberinde getiriyor. Dahası, Nero'da önceden ayarlanmış ve şarkılar arasında 2 saniye boşluk bırakmaya ayarlı olan özellik bu programda bulunmuyor. Böylelikle konser kayıtlarında, şarkıların arasındaki boşluklar müzik keyfinizi kaçırıyor.

Programı ilk başlattığınızda bütün ayarlar karşınıza çıkıyor. *Writer* kısmında CD/DVD yazıcınızı seçerek OK'e tıklayın, karşınıza programın ana penceresi gelecek. Windows Gezgini'ni kullanarak CD'ye yazmak istediğiniz müzik dosyalarını belirleyin ve sürükleyip bırak yöntemiyle bu dosyaları ana pencereye taşıyın. Şimdi Burrrn, müzik dosyaları içindeki şarkı bilgilerini (Tag) okuyacak ve bunları *Title* ve *Length* kısmına aktaracak. Bu tip şarkı bilgileri genellikle MP3 dosyalarında bulunur fakat iTunes için geliştirilen M4A standartlı .AAC türü dosyalarda da buna rastlamak mümkün. Apple için oluşturulmuş şarkıları da bu programla →

Albümlere ince ayar: Burrrn programıyla ses düzeyleri eşitlenmiş şarkılardan oluşan bir müzik CD'si yaratabilirsiniz.

Hasarlı imaj dosyalarını onarmak

CDmage 1.1.05 (© eCHIP-Code DVD Yazma)

Eğer bir imaj dosyası CD'ye yazılamıyorsa, hasar görmüş demektir. CDmage programıyla (üstteki ekran görüntüsü) bu tip verilerinizi incelemeye alıp, onarabilirsiniz. *File / Open*'a tıklayın ve karşınıza gelen penceredeki *Open CD image file* seçeneğine tıklayın.

İmaj dosyanıza ulaşmak için ilk önce *Dosya Türü* başlıklı açılır menüden *M1/2048 track (*.iso)* seçin ve dosyanızı bulduktan sonra OK'e tıklayın. *Joliet ima-*

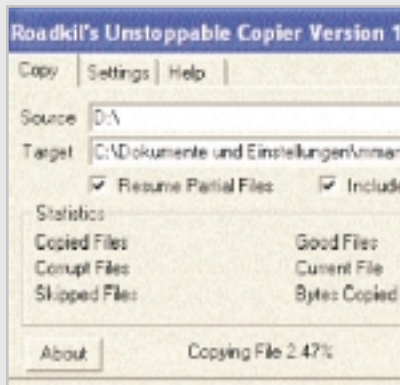
ge tree penceresine bakarak hangi izlerin ve imajların bulunduğunu görün. Şimdi ise sağdaki pencerede sağ tuşa tıklayarak *Extract Files* seçeneğiyle, hasarlı olduğunu düşündüğünüz imajdaki dosyaları teker teker sabit diskinize kopyalayın.

Eğer imaj hasarlı çıkarsa, CDmage programı sizi *Data Track has errors in the file system* gibi bir mesajla sizi uyarıyor. Bu durumda *Action / Repair Corrupted...* komutuyla imajdaki hasarlı bölümleri onarabilirsiniz. Artık program imajdaki hasarları gidermek ve verileri tekrar oluşturabilmek için elinden geleni yapacaktır.

ACİL DURUMDA HIZLI YARDIM

»Hasarlı CD'lerden veri kurtarma

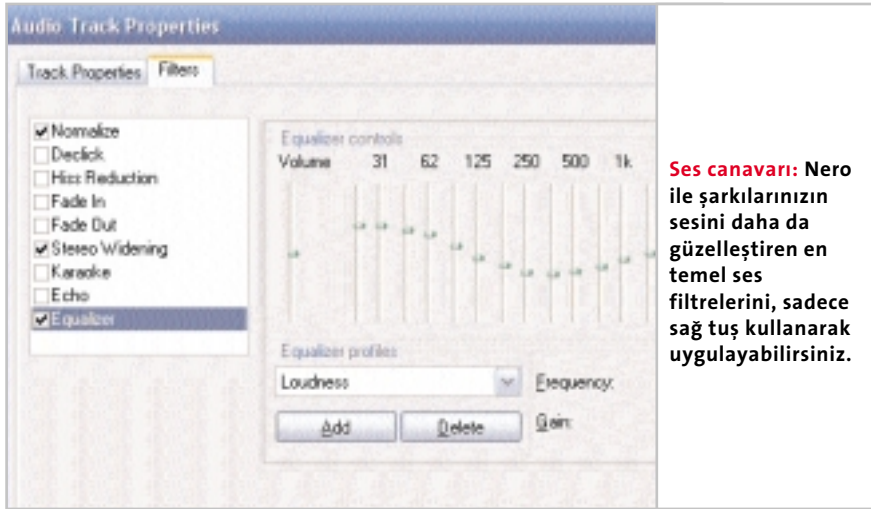
Diyelim ki elinizde üzeri çizilmiş bir CD var, bu CD'nin içindeki bilgileri Windows gezgini kullanarak bilgisayarınıza kopyalamaya çalışıyorsunuz ve doğal olarak bilgisayarınız kilitleniyor. Windows'un yapmadığını, Unstoppable Copier isimli program yapabiliyor. CD'deki bütün sektörleri arka arkaya okuyor ve zarar görenleri teker teker oluşturmayı deniyor.

► Hasarlı CD'yi CD yazıcınıza yerleştirip programı başlatın. *Copy* sekmesinde *Source* yazan yere ait *Browse* butonuna tıklayın ve CD yazıcınızı seçin. Programın okuduğu verileri nereye kaydedeceğinizi yer için *Target* kısmına girin. Tamamı değil de, sadece birkaç parçası hasar görmüş veriler için *Resume Partial Files* özelliğini etkinleştirin. Taramanın yüzeysel mi yoksa derinlemesine mi yapılacağını *Settings* menüsünden ayarlayabilirsiniz.

► Hasar görmüş film dosyalarını kurtarmak için, kaydırma çubuğunu *Best Data Recovery* yönünde hareket ettirin. Sadece hasar görmemiş verileri sabit diskinize kopyalamak isterseniz, *Fastest Recovery Speed* yönünde hareket ettirin ve *Auto Skip damaged files* kutucuğunu işaretleyin.

► Son olarak tekrar *Copy* sekmesine dönüp *Start* düğmesine tıklamanızla beraber, program hasarlı CD'yi otomatik olarak okumaya başlayacaktır.

Ses canavarı: Nero ile şarkılarınızın sesini daha da güzelleştiren en temel ses filtrelerini, sadece sağ tuş kullanarak uygulayabilirsiniz.

kullanabilirsiniz. Burrn, CD yazımının ilerleyen bölümünde bu şarkı bilgilerini, CD yazıları olarak müzik CD'sine aktarıyor. Bu şarkı bilgilerini görüntüleyebilmek için şarkı bilgilerini görüntüleyebilen bir müzik setine ya da oynatıcıya ihtiyacınız var. Bilgileri yazılım üzerinden görmek isterseniz, Nero Media Player'ı kullanabilirsiniz.

Eğer kullandığınız şarkıları farklı albümlerden bir araya getirdiyseniz, *Rep- layGain* seçeneğini etkin hale getirmelisiniz. Böylece yazım işleminden önce bütün şarkıların sesi aynı düzeye getirilip eşitleniyor. Bütün ayarları yaptıktan sonra *Burrn* tuşuna basarak müzik CD'nizi oluşturabilirsiniz.

Şarkıları bir çırpıda düzenleyebilirsiniz.

Nero 6.6 (Ⓢ) /program/basic_kit/nero)

Bir müzik CD'si oluşturmadan önce (örneğin bir konser kaydı olabilir) bütün şarkıları bir ses düzenleyici program ile düzenlemeniz gerekebilir. Nero ile bu iş son derece kolay. *File / New* kısmına girdiğinizde açılan pencerenin sol tarafındaki listeden *Audio-CD*'yi seçin. Müzik CD'si yapmak istediğiniz bütün şarkılarınızı bu dosya gezgininin sol tarafındaki pencereye aktarın. Hemen ardından aşağıdaki çalışma seçenekleri kullanıma açılacaktır:

► **Eşitleme:** [Ctrl] tuşuna basılı tutarak istediğiniz şarkıları seçin ve sağ tuş menüsünü açın. *Properties* seçeneğine tıklayıp, *Audio Track Properties* penceresini açın. *Filter* sekmesindeki listeden *Normalize* filtresini kullanmak için bu seçeneğin yanındaki kutucuğa tıklayın. Pencerenin sağ tarafında açılan kısımdaki *Normalization*

Method olarak *RMS* ve *Maximum* göreceksiniz. *RMS*, bütün şarkılardaki ses değerlerinin bir ortalamasını alıp oransal olarak artırır. Önceden belirli değerlere dokunmanıza gerek kalmayacaktır. Eğer seçtiğiniz şarkılardaki ses düzeyi düşükse *Maximum*'u seçin. Bu durumda Nero şarkılarınıza zarar vermeden ortalama ses değerini olabildiğince yükseltecektir.

► **Crossfade:** İlk şarkınızdan itibaren bütün şarkılarınızda uygulayabileceğiniz bir filtre de *Crossfade*: Dinlediğiniz şarkı biterken sesini yavaşça azaltır ve bir sonraki şarkının başlangıcının sesini yavaşça yükseltir. *Track Properties* sekmesine geri dönün ve aşağıda duran *Crossfade* seçeneğinin yanındaki kutucuğa tıklayın. Sağdaki boş alana, bu geçiş olayının kaç saniye süreceğini yazın. 6 saniye genellikle bu iş için en uygun değerdir. Ayrıca *Crossfade* uygulayarak, Nero'da önceden belirlenmiş olan şarkı arasındaki 2 saniyelik beklemlerden de kurtulmuş oluyorsunuz.

► **Filtreleme:** Diğer efektler her şarkı için ayrı ayrı uygulanabilecek şekilde tasarlanmış bulunuyor. Daha fazla yankı için *Stereo Widening*'i kullanabilirsiniz. Fare ile bu filtreyi seçtiğinizde, kullanıma açılan kaydırma çubuğu ile yankı efektinin etkisini artırabilirsiniz.

Bunun nasıl bir etki yaptığını öğrenmek isterseniz, *Test Selected Filters* butonuna tıklayarak sonuçları görebilirsiniz; Nero şarkının efektler uygulandıktan sonraki halini çalışacaktır.

Equalizer kullanarak da seste ince ayar yapabilirsiniz. *Equalizer Profiles* açılır menüsü altında birçok ses düzeni örneği mevcut. Bunlardan *Loudness* seçerseniz, kötü sese sahip bir şarkıdaki bas ve tizleri artırmış olursunuz.

FİLMLERİ DÖNÜŞTÜRMEK

Bu ipuçlarını takip ederseniz filmlerinizi dijital televizyon yayınının kenar oranlarını koruyarak CD ve DVD'ye yazabilirsiniz.

Dijital televizyon yayını DVD'ye aktarmak için

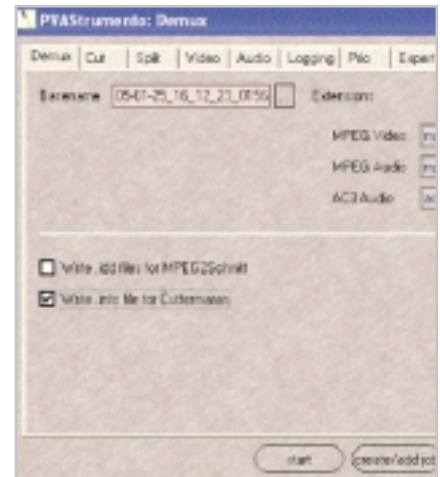
PVASTrumento 2.1.0.13

Dijital televizyon yayınlarını film DVD'sine aktarmak isterseniz, bunu doğrudan başarmanız pek olası değil; önce hazırlık yapmanız gerekiyor. Bunun sebebi, dijital televizyon yayınlarının MPEG2 formatında yapılması ve bu yayın formatı da DVD ile uyumlu olmaması. MPEG yayınlarının ilk veri parçasında 15 Mbit/s gibi yanlış bir değer bulunur, DVD için bu en çok 9,8 Mbit/saniyedir.

PVASTrumento, dijital televizyon yayını, DVD uyumlu yayına dönüştürüyor. Programı açın ve *defaults* yazan yere tıklayarak önceden yapılan ayarları denetleyin.

! **DİKKAT:** *Video* sekmesindeki *Correct bitrates in headers* ve *Adjust GOP time-codes* özellikleri etkin durumda olmalı.

Ana pencerenin sol üst kısmında "..." yazan yere tıklayarak, dönüştürmek istediğiniz televizyon yayını bulun. *Info* seçeneği ile MPEG başlığında hangi değerlerin bulunduğunu görebilir, *Scan* ile de MPEG yayınının aslında nasıl bir yapıya sahip olduğunu öğrenebilirsiniz. Düzeltmeler için *make PS* butonuna tıklayın. Ayrıca üzerinde çalışmak istediğiniz yayının ses ve görüntüsünü birbirinden ayırmak isterseniz, *demux* işinize yarayacaktır. Açılan penceredeki *Basename* kısmına sonuç dosyalarının ismini ve kaydedileceği yeri →

DVB: PVASTrumento programı ile dijital televizyon yayınlarını DVD'ye uyumlu hale getirebilirsiniz.

MPEG4 TAVSİYESİ

»DVD oynatıcılarda XviD izleyin

Filmlerinizi XviD codec kullanarak MPEG4 türüne dönüştürmek istediğinizde bir sorunla karşılaşabilirsiniz: DivX okuyabilen DVD oynatıcılardaki codec, XviD'in bütün özelliklerini algılayamıyor. Bu yüzden sizlere, bu sorunu aşip filmlerinizi DivX destekleyen DVD oynatıcılarda çalıştırabilmeniz için gereken XviD ayarlarını göstereceğiz.

1. İlk olarak www.koepi.org adresinden XviD'in en son sürümü olan 1.0.3'ü indirmeli ve yüklemelisiniz. Ayrıca XivD ayarlarını yapmak için VirtualDubMod (eCHIP-Code **DVD Yazma**) gibi bir programa ihtiyacınız olacak. *File / Open* üzerinden sabit diskteki filminizi bulun. *Video / Compression* için *XviD MPEG-4 Codec* seçin ve *Configure* menüsünden ayarları yapın.

2. Başlangıç dosyası olarak bir DVD filmini kullanıyorsanız, *XviD Configuration* menüsünden *Profile @ Level* seçeneğini *AS @ L5* değerine getirin, High-Definition içinse (*unrestricted*) olarak belirleyin.

3. *More* ile deneyimli kullanıcılar için hazırlanmış ayarlara girin. *Quarter Pixel* ve *Global Motion Compensation* seçeneklerinin etkin olmadıklarından emin olun. Çünkü DVD oynatıcılar bu tip XviD özelliklerini desteklemiyor.

4. Eğer DVD oynatıcınız en yeni nesil modellerden biri değilse, *B-VOP's* önünde duran işareti kaldırın. Oynatıcınız B-Frame oynatabiliyorsa, o zaman *Max consecutive BVOPs* için *1* değeri girin. Buna ek olarak *Packed bitstream* ayarlarını yapmalısınız çünkü televizyona bağlanan DVD oynatıcılarda daha düzgün çalışacaktır. Bu seçenek etkin durumda ise film kareleri, filmdeki zamanlamalarına göre değil de, kod çözülme sırasıyla görüntülenecektir.

5. DivX destekli eski DVD oynatıcılar, DivX'in FourCC koduna ihtiyaç duyuyor, yani koddan XVID yazıyorsa filminiz çalışmayacaktır. FourCC kodunu değiştirmek için *Advanced Options / Debug* menüsüne girin. *FourCC used:* başlığı için *DX50* seçin ve *OK*'e tıklayarak XviD'den kurtulun.

girebilirsiniz. Daha sonradan Cutterman aracıyla yayın arasındaki reklamları kesip çıkarmak isterseniz, *Write info file for cutterman* seçeneğinin yanındaki kutucuğa tıklayıp, etkin hale getirin. *Start* butonuna tıklayıp dönüştürme işlemini başlatabilirsiniz.

AVI filmlerindeki kenar oranlarını düzeltmek

MPEG4 Modifier 1.3.1 (www.moitah.net)

Bir DVD filmini AVI formatına dönüştürürken yapılan en basit hata, yanlış kenar oranı vermektir. Yamuk ve yumurta şeklinli kafalar, filmin altta ve üstte kalan siyah kısımlarının görüntüden doğru bir şekilde çıkarılmadığını ya da DVD filminin 16:9 oranına dikkat edilmediğini gösterir.

MPEG4 Modifier sayesinde DivX ya da XviD filmlerini tekrar oluşturmanıza gerek yok. MPEG4 dosyalarının başlangıç verilerindeki ufak bir değişiklik ile filmi doğru kenar oranlarına getirebiliyorsunuz. Modifier programını kullanabilmek için bilgisayarınızda .NET-Framework 1.1'in yüklü olması gerekiyor. Eğer bulamıyorsanız, Windows güncellemeleri de işinizi görecektir. Modifier aslında tek bir .exe dosyasından oluşuyor ve çalıştırmak için üzerine çift tıklamanız yeterli oluyor.

Browse butonuna tıklayarak, sorunlu AVI dosyalarını programa aktarabilirsiniz. Örnek olarak, 16:9 oranına sahip bir filmi 4:3 oranlı bir monitörde izlemek için *Display AR* menüsünden *16:9* seçeneğini etkin hale getirin. Böylece program, VOL-Header (VOL = Video Object Layer) içerisindeki FLAG'i değiştiriyor. Video görüntüsüne hiç dokunulmadığı için gö-

rüntü kalitesi de değişmiyor. Son olarak, üzerinde değişiklik yaptığınız AVI dosyasını kaydetmek için *Save* butonuna tıklayın. Ama hala bir sorunumuz var: Filmi oynatırken kod çözücü bu FLAG'i okuyabilmeli. Ne yazık ki bütün kod çözücüler bunu yapamıyor. DivX yüklediğinizde ve bu filtre ile AVI oynattığınızda, hiçbir fark göremeyeceksiniz. Filmi Nero Showtime ile oynattığınızda da doğru kenar oranıyla izleyebiliyorsunuz, çünkü Nero az önce bahsettiğimiz gibi, dosyadaki VOL-Header kısmını okuyabiliyor.

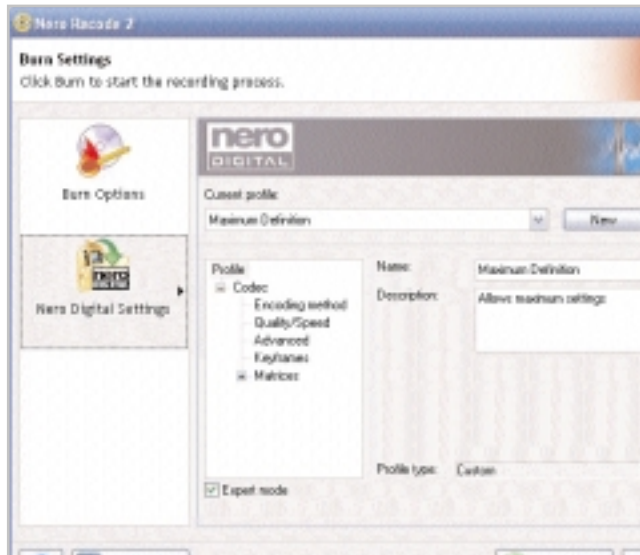

Bir DVD'de yarım gün süren sinema keyfi

Nero 6.6 (© /program/basic_kit/nero)

Nero Recode ile gelen H.264'ün bile yapmadığını, DivX yapabiliyor. İşte bu yüzden normalden daha uzun filmleri tek bir CD'ye yazmak (ya da bir dizinin 24 bölümünü tek bir DVD'ye sığdırmak) istiyorsanız hiç başka yere bakmayın. İşte bu yöntemle yapılan kayıtlara bir örnek:

► **Filmi yükleyin:** Nero Recode programını çalıştırın, *Record Main Movie to Nero Digital*'i seçtikten sonra *Import DVD* kısmından *VIDEO_TS* klasörünü seçin. Bundan sonra Recode filminizi inceleyecek ve bit oranını, filmi tam bir CD'ye sığdıracak şekilde ayarlayacak. Filminiz 3 saatte daha uzun sürüyorsa, daha da ince ayar yapmanız gerekebilir. *Fit to target* kısmından *Custom* seçeneğini işaretleyin ve *Fit to one disc of size* için değer olarak "714" girin. Birkaç MB daha fazla yer istiyorsanız, az yer tutan Lead-Out özelliğini devre dışı bırakabilirsiniz (140'taki ipucunu okuyun). Burada uymanız gereken →

Tek CD'de upuzun filmler: Nero 6.6 daha şimdiden H.264 codec ile dönüştürme yapmanızı sağlıyor. En gelişmiş ayarları kullanarak, 500 Kbit/s düzeyinde iyi bir görüntü kalitesi sağlayabilirsiniz.

NEROVISION ÖZEL

»Televizyon kaydı

Video işleme yazılımı NeroVision Express'in 3.01.27 sürümünden beri videolarınızı MPEG4 ya da H.264 formatına dönüştürebiliyorsunuz. Nero'nun MPEG4 kodlayıcısı, sistem kaynaklarını çok zorlamadığı için televizyon yayınlarını doğrudan bu formatlarda kaydetmek üzere tasarlanmış diyebiliriz. eCHIP'teki DVD yazma paketi bu konudaki ihtiyaçlarınıza cevap verecek.

en önemli kural, *Video Quality* başlığı altındaki bit oranı değerine 470Kbit/s'den daha az bir rakam girmemek. Eğer böyle yaparsanız stereo sesle yetinmek zorunda kalırsınız.

► **Ses ayarları:** 470 Kbit/s'den daha yüksek bir değer girdiğinizde, *Audio #1* seçeneğini *5.1 Channel Surround* olarak etkinleştirin ve *Settings* kısmından ses için bit oranı değerini buna uygun hale getirin. Nero ses sıkıştırması olarak sadece MP3'ten her konuda üstün olan HE-AAC formatını sunuyor ve siz de stereo ses için 48 Kbit/s ve 64 Kbit/s, 5.1 ses içinse 128 Kbit/s değerlerini kullanabilirsiniz.

► **H.264 ayarları:** Video kaydını ayarlamak için *More* butonuna tıklayın, açılan pencerede *Nero Digital Profile* için *Maximum Definition – AVC* seçin. *Next* ile bir sonraki pencereye geçin. Buradaki *Burn Options* kısmından hedef yer olarak *Hard Disk Folder*, hedef klasör olarak da *Target Folder* kısımlarına, sabit diskinizde dosyayı kaydedeceğiniz yeri yazın. Sonra *Nero Digital Settings* kısmını açın. Burada *Encoding method* kısmının *High Quality Encoding* olarak ayarlandığından emin olun. Bu ayarlar, 540 Kbit/s ve daha yüksek değerler için geçerli.

► **H.264 ince ayarları:** Bit oranının 540Kbit/s değerinin altında kaldığı durumlarda ise codec'in bu düşük bitrate değerine ayak uydurabilmesi için, *Expert mode* ile çalışmaya başlayın.

Quality/Speed penceresine geri dönüp *Maximum MV range* değerini -512 to 511.75 olarak belirleyin. *Maximum reference frames* için "8" ve *Maximum B-Frames* içinse "4" değerini girin. *Burn* butonuna tıkladığınızda *Recode* işleme koyulacak ve elinizde 2,5 GHz hızında bir P4 olduğunu varsayarsak, bu işlem, filmin uzunluğuna göre 6 ile 8 saat arasında sürebilir.

KUSURSUZ FİLM DVD'Sİ

Film DVD'lerinizi kayıpsız kopyalamayı veya yenisini oluşturmayı istiyorsanız bunu nasıl yapacağınızı tüm ayrıntısıyla burada bulacaksınız.

Kalite kaybı olmadan film kopyalama

VobBlanker 1.6 (© eCHIP-Code DVD Yazma)

Kopya korumasız bir DVD-9'u, bir DVD-5'e aktarmak istediğinizde, öyle hemen bir DVD kopyalama programıyla bu işin altından kalkamıyorsunuz. İki saatten daha kısa süren sinema filmlerini bir DVD-5'e aktarmak mümkün. VobBlanker ile filmin fragmanını, nasıl çekildiğini ve ünlülerle röportajları gösteren kısımlarını, DVD'nin yapısına zarar vermeden DVD'den çıkartabiliyorsunuz. Bu yazılım, çıkarılan kısımların yerine sadece birkaç saniyelik boş görüntüler koyuyor.

Bunun için VobBlanker yazılımını açın ve *Input Folder* kısmındaki *Browse* butonuna tıkladıktan sonra buradan, DVD'nin VIDEO_TS.IFO dosyasını bulun. *Output Folder* kısmına ise VobBlanker programında değiştirilecek olan dosyanın nereye kaydedileceğini yazın. *Total size* başlığı altındaki *initial* kısmına orijinal DVD'nin büyüklüğünü, yani bizim örneğimizde 6.409 MB giriyoruz. *Final* yazan yerde, değişikliğe uğramış DVD'nin boyutlarını görüyoruz. Burada görmemiz gereken değer 4.477 MB.

Siz en iyisi ilk bölümü programın yapmasına izin verin, bu yüzden *Blank / Auto*'yu seçin. Program şimdi de menüleri ve asıl filme, yani en büyük Program Chain'e (PGC) kadar olan gereksiz öğeleri çıkaracak. Örneğimizde 4.679 MB dosya büyüklüğüne iniyoruz. Ama ne yazık ki bu da yeterli değil. Hedeflediğimiz ve gerekli olan 4.477 MB büyüklüğe inmek için, filmin bazı kısımlarını atmak zorunda kalı-

yoruz, örneğin filmde oynayanların isimlerinin geçtiği son kısım gibi. Bunun için önce ana penceredeki *Titleset* sütununa, sonra da filmi içeren VOB dosyasına tıklıyoruz. Şimdi penceredeki *PGC's in Selected TitleSet* kısmında değişik PGC'leri görüyoruz. Ana filmin bulunduğu dosyaya tıklayıp *Prev./Cut* özizlemesini açıyoruz. *GoTo* ile istediğiniz bölüme gidebiliyorsunuz. *Cell#*'in yanındaki açılır menüden en son sayıyı seçin. *Play* ile, seçtiğiniz bölümü önizleme penceresinde izleyebilirsiniz, tabii bu durumda görmemiz gereken kısım filmin sonu olacak. *OK* ile pencereyi kapatın. Ana penceredeki *Cells* sütununa tıklayarak filmin bölümlerinin nasıl bir yapıya sahip olduğunu anlayabilirsiniz. Filmin son bölümünü içeren kısmı işaretleyip *Blank* butonu ile bu bölümden kurtulabilirsiniz. VobBlanker'ın yaptığınız değişiklikleri kaydetmesini istiyorsanız, *Apply* butonuna tıklamanız yeterli. Şimdi ana pencereye bakarak, yaptığınız değişikliklerin ne kadar etkili olduğunu anlayabilirsiniz. Örneğimizde dosya boyutu 4.446 MB'a kadar inmiş, yani boş bir DVD-5'e sığabiliyor. Ve son olarak da *PROCESS!!* butonuna tıkladığınızda, VobBlanker üzerinde değişiklik yaptığınız DVD'yi sabit diskinize aktarıyor.

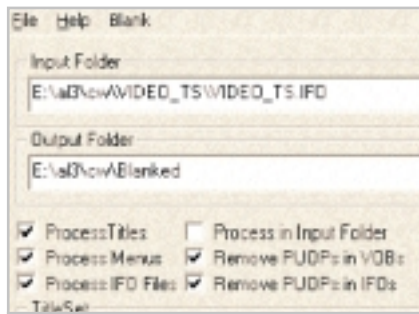
En hızlı menüsüz video DVD'ler için düzenleyici

Muxman 0.11

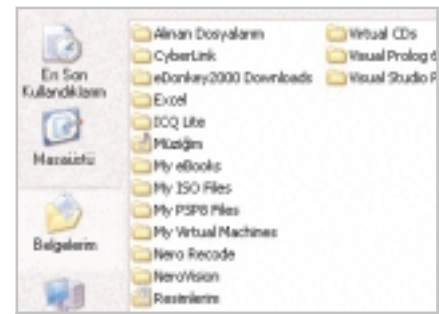
(www.mpucoder.com/Muxman)

Eğer menüler umurunuzda değilse ve sadece film ilginizi çekiyorsa, bu tip video DVD'leri en hızlı Muxman ile oluşturabilirsiniz. Bu da demek oluyor ki görüntü ve ses ayrılmış halde bulunmalı ve DVD ile uyumlu olmalı. Altyazılar ise sorunsuzca aktarılabilir.

Yazılımı çalıştırdıktan sonra *Video* kısmına, M2V ya da MPV türündeki video →

Filmlere diyet: VobBlanker ile film DVD'lerinin gereksiz özelliklerinden kurtulabilirsiniz.

Işık hızıyla DVD: Muxman ile bir filmi menülere girmeden yazabilmek, yüksek hız sağlıyor.

dosyanızı belirliyorsunuz. Video dosyanızı belirledikten sonra karşınıza *Import File List* penceresi çıkıyor. *Add* butonuna tıklayarak birden fazla video dosyasını ekleyebiliyorsunuz, *Close* butonu ile ana pencereye geri dönüyorsunuz. Şimdi ise *Audio1* kısmı için ses dosyanızı belirleyin, yalnız bu ses dosyası ancak AC3, DTS, MP2 ya da WAV uzantılı olabiliyor. Sonra *Language* kısmından bu ses dosyasının dilini belirliyorsunuz, örneğin *English* ya da *Turkish* gibi.

Extension seçeneğini gerekmedikçe *normal* olarak bırakın. Eğer başka ses ya da altyazı dosyalarınız var ise, bunları da aynı yöntemle ekleyebilirsiniz. *Destination folder* kısmında ise Muxman'ın *VIDEO_TS* dosyasını kaydetmesi gereken klasörü belirtin. Böylece Muxman, *Start* butonuna tıkladığınızda, menüleri oluşturan ilk DVD filmini oluşturuyor.

Zahmetsiz ve bedava düzenleme

GUI for DVDauthor (www.boraxsoft.com)

Normalde DVD düzenleme programları son derece yüksek fiyatlarla satılır. Fakat bu fiyatlar GUI for DVDauthor için geçerli değil, çünkü bu programı kullanarak kendi DVD'nizi, üstelik de menüleriyle beraber oluşturabilirsiniz. İşte bunu yapmanın yolu:

► **Ayarlar:** Temel ayarları *Def. Settings* bölümünden yapıyorsunuz. Burada *Output Directory* için boş bir klasör belirleyin. *Default Font* altındaki *T* harfiyle, DVD'nizin menülerinde kullanmak istediğiniz yazı tipinizin boyut, şekil ve stilini belirleyebilirsiniz. *Default Highlight Properties* kısmından ise menülerdeki butonların üzerine geldiğinizde (*Default Activated Properties*) ve üzerine tıkladığınızda (*Highlight Properties*) hangi renge dönüşeceğini belirleyebiliyorsunuz. Genel ayarlar kısmında *MenuRatio* başlığını 4:3 ve *PAL* olarak ayarlayın. *Start action for Titlesets* için *Show menu*; *End action for Titles and Titlesets* içinse *Main menu* seçin. Bunları böyle ayarladığınız için, filme başlamadan önce menü gösterilecek ve film bittikten sonra da tekrar menüye dönecek. *OK*'e tıklayıp tekrar ana pencereye dönebilirsiniz.

► **Bölümleri oluşturmak:** Ana pencerede gördüğünüz *Source* kısmında, içerisinde MPEG dosyalarınızın bulunduğu klasörü belirtin. Video dosyalarını ana pencereye taşıyıp, bunları DVD projenizle birleştirin. *Video + Audio Files* penceresindeki *Audiofiles* kısmı için gereken ses dosyalarını belirleyin. Bunun altındaki açılır menüden de ses dosyanızın dilini seçin. Hemen sağdaki ilk buton olan *Chapters* size bir düzenleyici açacak. Bu editördeki kaydırma çubuğu ile bölümlerlerinizi

Rahat: GUI for DVDauthor'un düzenleme penceresinden filminizdeki bölümleri işaretleyebilirsiniz.

nereden yapacağınızı belirleyin. Önizleme penceresinden, tam olarak filmin neresinde olduğunuzu takip edebilirsiniz. Eğer daha kesin sonuçlar almak istiyorsanız, bölüm belirteçlerini *Use TimeOffset* ile elle oluşturun. Önizlemede gördüğünüz bölümü *Save current* diyerek ayırıp, kaydedebilirsiniz.

► **Menü oluşturma:** DVD menünüzü farenin sağ tuşunu kullanarak kolayca oluşturabiliyorsunuz. Bir öğeye geldiğinizde, sağ tuş ile özelliklerini açabilirsiniz. Sonra *TV Safe Area* bölgesini etkinleştirin. Bu size televizyonda ekranın ne kadarının bilireceğini göstermektedir. Boş duran arka plana sağ tuşla tıklayın. Şimdi açılan *Menu and Background Properties* penceresindeki *Image* ile arkaplan resmi belirleyin. *Audiofile* ile de arka plan müziğini belirleyebilirsiniz. Bu ikisini de *OK*'e tıklayarak kesinleştirin.

Yeni düğmeler yaratmak için, aşağıda duran *Add Text* ya da *Add Image* katmanlarını sürükleyip bırak yöntemiyle menü bölgesine taşıyın. Karşınıza, taşıdığınız öğenin boyut ve şeklini belirlemenizi isteyen bir pencere çıkacak. Şimdi de filminizdeki bölümlerin menüsünü hazırlayalım. Bunun için, pencerenin sol-alt köşesindeki *TitleSet1Menu* kısmına farenizin sol tuşuyla iki defa tıkladıktan sonra boş bir menü açılacak. Pencerenin sol üstünde, şu ana kadar belirlenmiş olan film bölümleri gözüküyor. Bunları arayüze sürükleyip bırak yöntemiyle atarsanız, her bir kare için buna uygun bir buton oluşacaktır. Bu öğeleri farenizin sağ tuşuyla istediğiniz şekilde yerleştirebilirsiniz. Bunu bütün bölümler için tekrarlayın. Her şeyin hazır olduğunu düşünüyorsanız, *Create DVD* ile işinizi bitirebilirsiniz. ■

MM/ Mete Pınar, mete@chip.com.tr

DAHA HIZLI CD/DVD YAZIMI

» Tek tıklamayla film DVD'si

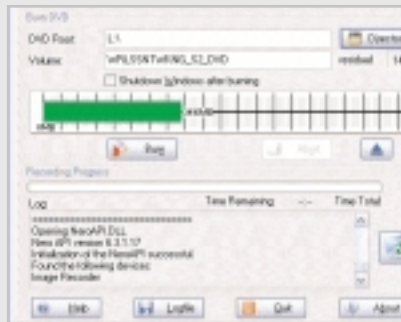
İnternette bedava indirebileceğiniz bir yazılım olan *ImgTool* ile farenizin sadece sağ tuşunu kullanarak DVD oluşturabilirsiniz. Bunun için gereken ise Nero, çünkü bu program Nero'nun program yapısına ekleniyor. Fakat size uygun olan aracı indirmelisiniz, çünkü Nero 5.5, 6.0 ve 6.3 ve daha yukarı sürümler için üç ayrı program bulunuyor.

Bir film DVD'sini en hızlı yoldan oluşturmak istiyorsanız, içerisinde VOB ve IFO dosyalarının bulunduğu *VIDEO_TS* klasörüne gidin. Farenizin sağ tuşuna tıkladığınızda açılan menüden *Burn with ImgTool* seçeneğine girin. Karşınıza çıkan program penceresindeki bütün varsayılan ayarlar, yapacağınız işe uygun. *Burn* butonuna tıklayarak film DVD'nizi oluşturabilirsiniz.

► Ama isterseniz yazım işleminin daha sorunsuz tamamlanması için birkaç ayarı kendiniz de yapabilirsiniz. *Settings / Other*

Settings menüsünden *Don't ask for overwriting ReWritable* ve *Use DVD-ROM Booktype* seçeneklerinin işaretli olduğundan emin olun. DVD'lere fazla yazım yapmak isterseniz, *Ignore Source Size* kutucuğunu işaretleyin. *OK* tıklayarak yaptığınız değişiklikleri kaydedin.

► **ImgTool Burn 1.1.6** (© eCHIP-Code DVD Yazma)

Yazılımlarda dil seçenekleri

Programlarınızı Türkçeleştirin

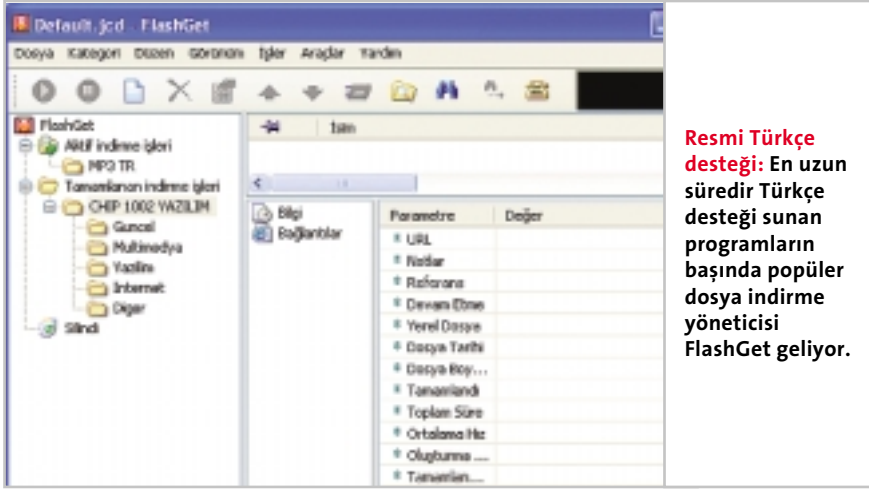
İnternetteki programların çok büyük bir bölümü Türkçe desteğine sahip değil. Bu durumdan şikayetçiyse, yazı içerisinde öğreneceğiniz özel yöntemler sayesinde yabancı dillerdeki programları kendi başınıza Türkçeleştirmeyi düşünebilirsiniz. CHIP, bu işlem için gerekli adımları açıklıyor.

Türkiye’de yazılım sektörünün yeterince gelişmediği, herkes tarafından biliniyor. Belirli sektörlerle (tıp, hukuk, muhasebe) yönelik ticari programlar dışında, son kullanıcılara yönelik başarılı programların sayısı iki elin parmaklarını geçmiyor. CHIP editörleri olarak Almanya başta olmak üzere değişik ülkelerin bilgisayar dergilerini incelediğimizde, bu dergilerde ve beraberinde verilen CD’lerde yerel dilde hazırlanmış programların büyük bir yer kapladığını görüyoruz. Yerel programcılar tarafından yerel

dilde hazırlanmış programların eksikliği kadar, yurtdışında hazırlanmış programların da Türkçe desteğini nadiren sunuyor olması dikkatimizden kaçmıyor. Son yıllarda çok sayıda dil desteği sunan programların sayısında belirgin bir artış olsa da, maalesef bu diller arasında Türkçe her zaman yer almıyor.

Programları Türkçe olarak kullanmanın en önemli avantajını, ilgili programı tam kapasitesiyle kullanabilmek oluşturuyor. Zira uzun süredir İngilizce olarak kullandığınız bir programı Türkçe çeviri-

siyle kullanmaya başladığınızda, ne kadar çok özelliği gözden kaçırdığınızı açıkça fark edebilirsiniz. Dürüst olmak gerekirse, bazen tam tersi bir durumla da karşılaşabilirsiniz. Örneğin Ahead Nero’nun 6.x serisi standart olarak Türkçe desteği sunuyor, ancak mevcut Türkçe çeviriler genellikle deneyimli kullanıcıların kafasını karıştırmaktan başka bir işe yaramıyor. Tabii ki bu tür sorunlar, sonuç olarak yine Türkçe programların sayısındaki azlıktan kaynaklanıyor. Piyasadaki Türkçe desteği sunan programların sayısı arttıkça, daha

doğru ve anlaşılır çevirilerle karşılaşmamız kaçınılmaz olacak. Sonuç olarak, tüm bunlar için biraz daha zaman gerekiyor. Şu anda hangi programları Türkçe olarak kullanabileceğinizi ve Türkçe desteğine sahip olmayan programları nasıl Türkçeleştirebileceğinizi bu yazıda bulacaksınız.

Resmen Türkçe desteği sunan popüler programlar

Giriş bölümünde belirttiğimiz gibi, yazılım dünyasının günümüzdeki en önemli trendlerinden bir tanesini çoklu dil desteği oluşturuyor. Yazılım geliştiriciler, geçmişimiz iki-üç senedir sadece İngilizce bilen kullanıcılara hitap etmek yerine, tüm bilgisayar kullanıcılarına ulaşmanın yollarını arıyorlar. Bu yüzden de ürettikleri programları çeşitli dünya dillerini destekleyecek şekilde hazırlıyorlar. En uzun süredir bu özelliği sunan ve Türkçeyi destekleyen programların başında AmazeSoft tarafından hazırlanan FlashGet uygulaması ve popüler sıkıştırma programı

WinRAR geliyor. Ancak bu iki programın sunduğu dil desteği çeşitli farklılıklar gösteriyor: Örneğin FlashGet'i kurduktan sonra Türkçe dahil otuzun üzerinde dil arasından istediğinizi seçebiliyorsunuz. WinRAR'ı Türkçe olarak kullanmak içinse bu programın Türkçe için hazırlanmış kurulum dosyasını indirmeniz gerekiyor. Sonuç olarak, resmi olarak Türkçe desteği sunan programlar arasında bile dikkate değer farklılıklar bulunuyor.

Kullanıcılar tarafından Türkçeleştirilen programlar

Üreticileri tarafından Türkçe desteği eklenmeyen programlara, gayri resmi yamalar sayesinde Türkçe desteği kazandırılabilirler. Meraklı ve deneyimli bilgisayar kullanıcıları tarafından hazırlanan bu yamalar, internet üzerinde diğer kullanıcıların hizmetine sunulur. Genellikle üreticilerin bilgisi dışında hazırlanan bu dil yamalarından her zaman için kusursuz bir çeviri beklememek gerekir. Buna ek olarak, bu dil yamaları program içerisinde çeşitli sorunlara yol açabilir. Yine de biraz dikkatli olduğunuzda, başarılı dil yamaları sayesinde popüler programları sorunsuzca Türkçe olarak kullanmaya başlayabilirsiniz. Değişik kullanıcılar tarafından hazırlanan Türkçe dil yamalarına toplu olarak www.turkceyama.com adresinden ulaşabileceğinizi de önemle belirtmeliyiz. Bu site içerisinde, kategorize edilmiş biçimde çok sayıda programa ait Türkçe dil yamasını bulabilirsiniz. Sitede Türkçe dil yamasını bulamadığınız programlar için internet üzerinde arama yapmayı da tercih edebilirsiniz. Zira bazı durumlarda kullanıcılar kendi hazırladıkları dil yamalarını sadece kendi web siteleri üzerinde veya Türkçe Yama harici bir başka sitede

yayınlamayı tercih edebiliyorlar. Örneğin Türkçe içerikli dosya indirme siteleri, popüler programlara ait Türkçe dil dosyalarını ve yamalarını barındıran bir başka önemli kaynak durumundalar.

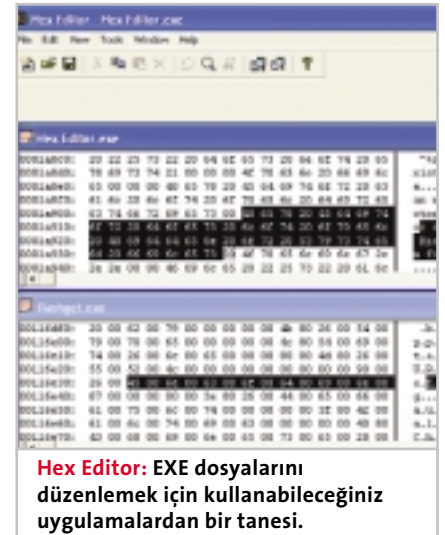
Programları kendi başınıza Türkçeleştirmek istiyorsanız

Sıkça kullandığınız programlar üreticileri tarafından Türkçe desteği ile donatılmamışsa ve internet üzerinde de ilgili program için Türkçe yama bulunmuyorsa, ip-leri kendi elinize almayı düşünebilirsiniz. Herhangi bir programı Türkçeleştirmek, nasıl yapılacağını bildikten sonra son derece kolay bir işlem. Zaten yazının geri kalanında da bu konudaki en önemli ipuçlarını sizlerle paylaşacağız. Ancak teknik bilgiler dışında, bazı konularda bir miktar da olsa tecrübeli olmak büyük önem taşıyor. Örneğin İngilizce bilginizin ortanın üzerinde olması ve daha önceden çeviri tecrübenizin bulunması iyi olur. Daha da önemlisi, yazılımlarla uzun süredir haşır neşir olmanız çok önemli bir avantaj olarak karşınıza çıkacaktır. Örneğin Microsoft Windows'un hem İngilizce hem de Türkçe sürümlerini kullanıyor (veya kullanmış) olmanız, ilgili bir terimin Türkçedeki karşılığı hakkında size genel bir fikir verebilir.

► **Farklı yöntemler:** Tüm bu önkoşullara sahip olduktan sonra bilmeniz gereken ilk şey, yazılımları Türkçeleştirmek için önünüzde -en azından- iki farklı seçenek bulunduğunu: Bazı programların dilini değiştirmek için doğrudan program dosyalarına (EXE veya DLL) müdahale etmeniz gerekir. Bazı durumlarda ise programdaki tüm metinler harici bir dosya içerisinde →

Türkçe Yama: Bu sitede, Türkçe desteği bulunmayan programlar için hazırlanmış dil yamaları bulabilirsiniz.

Hex Editor: EXE dosyalarını düzenlemek için kullanabileceğiniz uygulamalardan bir tanesi.

depolanmıştır ve bu sayede sadece ilgili metinleri değiştirerek programın dili kolayca değiştirilebilir.

► **Dil dosyasını düzenlemek:** Bir programa ait tüm metinlerin ayrı bir dosyada tutulması, yazılım dünyasının son 5-6 yıldır kullandığı bir yöntem. Bu yöntemde program içerisindeki her türlü metni harici bir dosyaya kaydeden programcılar, bu dosyadaki bilgilerin ihtiyaç oldukça çağrılmasıyla programın nihai arabiriminin oluşmasını sağlarlar. Bu yöntemin en önemli amacı, şüphesiz ki, ilgili programın değişik dillere çevrilebilmesidir. Bu tarz programları sadece Notepad kullanarak herhangi bir dile çevirmek mümkündür. Hatta ilgili programların yardım dosyalarında veya web sitelerinde, bu işlemin

Fazlasıyla yeterli: Harici dil dosyalarını düzenlemek için Windows ile birlikte gelen Notepad programı fazlasıyla yeterli oluyor.

DİKKAT!

» Telif hakları

Yazı içerisinde programları Türkçeye çevirme işlemiyle ilgili değişik yöntemlere değindik. Bu yöntemlerden ilki olan harici dil dosyaları, kolay ve pürüzsüz olmasıyla dikkat çekiyor. İkinci yöntem olan EXE/DLL dosyaları üzerinde düzenleme yapmak ise daha karmaşık ve dikkat edilmesi gereken bir yöntem olarak karşımıza çıkıyor.

EXE ve DLL dosyaları üzerinde değişiklik yapmanın zorluklarından bir tanesini, yapacağınız bir hata sonucu ilgili programın düzgün çalışmama ihtimali oluşturuyor. Ancak yazı içerisindeki önerilerimize uyarak yedekleme yaparsanız, bu tarz sorunları kolayca aşabilirsiniz. Program dosyaları üzerinde düzenleme yaparken kolayca aşamayacağınız zorluğu ise yasalar ve telif hakları oluşturuyor. Ne kadar iyi niyetli olsanız da, bazı programlar üzerinde en ufak bir düzenleme yaptığınız bile kanunlar tarafından engellendiğini aklınızda tutmalısınız. Bu yüzden, üzerinde değişiklik yapacağınız uygulamanın lisans bilgilerini dikkatlice okumanızı öneririz.

Üstelik bu tür kurallar, sadece ücretli programlar için değil, ücretsiz programlar için bile geçerli olabiliyor. Bu yüzden, lisans bilgilerini dikkatlice okumanızı ve tercihen programcının üreticisiyle irtibata geçmenizi salık veriyoruz. Bu sayede oyunu kuralına göre oynamış olursunuz.

nasıl gerçekleştirilebileceği hakkında detaylı bilgiler sunulur.

Dil dosyaları genellikle programın kurulu olduğu klasörün içerisinde (veya bir alt klasörde) yer alır ve INI, LAN, LANG, TXT veya MSG gibi uzantılara sahip olarak gelir. Örneğin yazının başından beri sıkça adını andığımız FlashGet programı, ilgili bilgileri INI uzantılı dosyalarda saklar. FlashGet örneği için Türkçe dil dosyasının “languages” klasörü içerisinde “jctur.ini” adıyla yer aldığını belirtebiliriz. Her programın birbirinden farklı bir yapısı bulunsun da FlashGet için dil dosyalarının yapısı şu şekilde:

JCENG.INI

```
[Info]
Language=English
[Menu]
57600P=&File
57600=&New Database
57601=&Open Database...
```

JCTUR.INI

```
[Info]
Language=Turkish
[Menu]
57600P=&File
57600=&New Database
57601=&Open Database...
```

Örnek kesitten de anlaşılabileceği gibi, FlashGet programı her bir metin için bir kod numarası belirliyor. Bu kod numarasının karşısındaki eşittir işaretinin sağ tarafındaki metinleri istediğiniz gibi değiştirerek, program arabirimini dilini değiştirebilirsiniz. Bu noktada dikkat edilmesi gereken bir nokta ise klavye kısayolları. Örnekte gördüğümüz “&” işareti, klavye kısayolunu ifade etmekte.

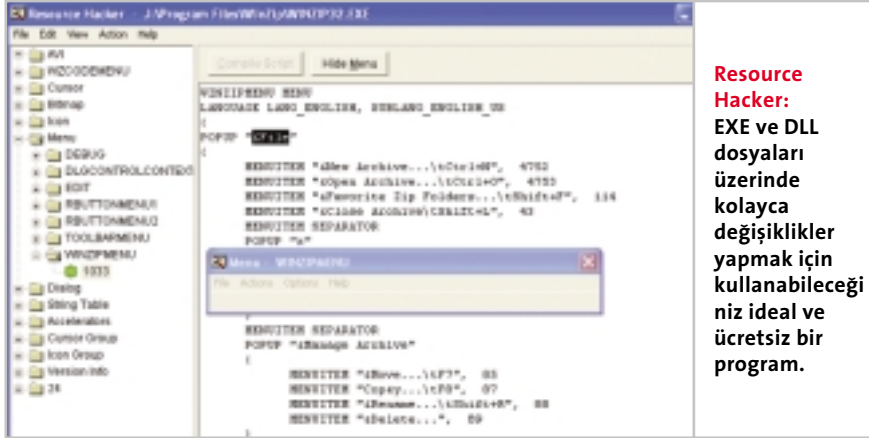
Harici dil dosyasına sahip uygulamalarla ilgili akılda tutulması gereken

önemli bir nokta, her uygulamanın kendine has bir tarzı olduğu. Örneğin bir önceki örnekte açıkça görüldüğü gibi, FlashGet bu işlem için son derece kolay ve anlaşılır bir yöntem kullanıyor. Temel mantık her yerde aynı olsa da, uygulamada farklılıklara rastlanabilir. Örneğin değişik dilleri destekleyen programlardan bir diğeri olan Nero 6, benzer biçimde harici dil dosyaları kullanmakta. Ancak Nero 6 içerisindeki MSG uzantılı harici dil dosyalarının içeriği, FlashGet ile karşılaştırılamayacak kadar karmaşık.

Harici dil dosyalarının en önemli problemini ise Türkçe karakterlerin (ç, ğ, ş, i, ö, ü) yazımı oluşturuyor. Bu konuda her uygulamanın izlediği yol farklı. Bu yüzden, henüz Türkçe desteği olmayan bir programa ait dil dosyasını çevirmeye başlamadan önce üreticiyle temasa geçmekte sonsuz fayda var. Üreticiden cevap alamıyorsanız veya buna ihtiyaç duymuyorsanız, deneme-yanılma yöntemine de başvurabilirsiniz.

► **Dosyaya müdahale etmek:** Harici bir dil dosyasının bulunmadığı durumlarda, çeviri işlemi için doğrudan EXE veya DLL dosyalarına müdahale etmeniz gerektiğini anlayabilirsiniz. Neredeyse her bilgisayarda kurulu olan WinZip programı, bu kategorideki programların en belirgin örneğidir. Bu tip programları Türkçeleştirmek için, EXE veya DLL dosyaları üzerinde işlem yapabilen bir programa ihtiyacınız vardır. Bu tür işlemler için ilk önce “Hex Editor” adı verilen programlar aklınıza gelse de, özellikle çeviri işlemleri için çok daha kullanışlı alternatifler de vardır. Örneğin www.users.on.net/johnson/resourcehacker/ adresinden ücretsiz olarak indirebileceğiniz Kendi kategorisinin en popüler programı olan Resource Hacker; 32-bit Windows uygulamalarında yer

Resource Hacker: EXE ve DLL dosyaları üzerinde kolayca değişiklikler yapmak için kullanılabileceğiniz ideal ve ücretsiz bir program.

alan kaynakları görüntülemek, değiştirmek, silmek, yenilerini eklemek, ismini değiştirmek ve harici olarak kaydetmek için kullanılabileceğiniz ücretsiz bir uygulama. Windows'un tüm 32-bit sürümleri üzerinde başarıyla çalışan program, en son 2002 yılında güncellenmesine rağmen hala çok sayıda kullanıcı tarafından zevkle kullanılıyor.

► **Resource Hacker:** Resource Hacker aracılığıyla istediğiniz bir programı Türkçeleştirmek için öncelikle *File > Open* yolunu izleyin. Bu işlem için ilk olarak Resource Hacker'ı çalıştırıp, Türkçeleştirmek istediğiniz programa ait EXE veya DLL dosyasını seçmeniz gerekiyor.

İlgili dosyayı seçtiğinizde, Resource Hacker bu dosyanın içerisindeki tüm kaynakları listeleyecek. Değişik formatlardaki resimler, simgeler, metinler, menüler, tablolar ve sürüm bilgileri sınıflandırılmış

biçimde ekrana gelecek. Bu aşamada size düşen görev, program arabirimine ait metinleri bularak, bu metinleri Türkçeye çevirmek. Bir ipucu olarak, program içerisinde düzenleyebileceğiniz metinlerin büyük bir bölümünün *String Table*, *Dialog* ve *Menu* başlıkları altında bulabileceğini hatırlatalım.

Bu başlıklar altında yaptığınız her değişiklikten sonra, Resource Hacker içerisindeki *Compile Script* tuşuna tıklayarak bu değişiklikleri onaylamanız gerekir. Bu adımları takip ederek ilgili programın arabirimini Türkçeye çevirme işlemi tamamlandıktan sonra *File* menüsü altındaki *Save As* tuşuna tıklayarak çalışmanızı farklı bir adla kaydedebilirsiniz. Tabii ki yaptığınız değişiklikleri denemeden önce, orijinal dosyayı yedeklemeniz ve düzenlediğiniz dosyanın adını orijinal haline dönüştürmeniz gerekecektir. ■

Burak Tuyan, burakt@chip.com.tr

UZMAN BİLGİSİ

» Sıkıştırılmış EXE dosyaları

Bazı EXE dosyalarını Resource Hacker içerisinden açmaya çalıştığınızda, bir hata mesajı alabilirsiniz. Bazen de böyle bir hata mesajıyla karşılaşmamanıza rağmen, EXE dosyasının içeriğinde hiçbir nesnenin bulunmadığını fark edebilirsiniz. Bu gibi durumlarda, ilgili EXE dosyasının çeşitli yöntemlerle sıkıştırılmış olduğunu tahmin edebilirsiniz. Aspack (www.aspack.com) veya benzeri 32-bit uygulama sıkıştırıcıları ile sıkıştırılmış programların içerikleri, Resource Hacker gibi programlar tarafından görüntülenemez. Bu yüzden, ilgili EXE dosyasının içerisindeki öğeleri görmek konusunda ısrarcıysanız, öncelikle bu dosyadaki sıkırtmayı kaldırmanız gerekir. Bu işlem için **ProcDump32 1.6.2** uygulamasından faydalanabilirsiniz.

ProcDump32: Sıkıştırılmış EXE dosyalarını kolayca çözebiliyor.

niz. Kendi kategorisinin en başarılı örneklerinin başında gelen ProcDump32 derdinize derman olmazsa, <http://protocols.cjb.net> adresindeki "Unpackers" başlığı altındaki programlardan bir diğerini tercih edebilirsiniz.

Dosya aktarımında çığır açan yazılım

ScreenFTP ile PC'den cebe

Bilgisayardan cep telefonuna dosya aktarımı için farklı yöntemler söz konusu. Ancak bu yöntemlerin hepsi kendine özgü donanım ve yazılımlar gerektirdiğinden kullanım alanları da kısıtlanıyor.

Veri aktarım için kablosuz iletişim teknolojilerin kullanılması en pratik yollardan biri. Bluetooth en güvenilir ve hızlı çözümler arasında gösterilse de, dosyayı gönderen ve alan sistemlerde ayrıca donanım gerektiriyor. Taşınabilir cihazların birçoğu bu teknolojiyle donatılmış, ancak azınlıktaki dizüstü modelleri dışında bu desteğe sahip PC sayısı oldukça az. Kızılötesi ve USB kullanımında da aynı sıkıntılar söz konusu. Çoğu sistemde kablo ve dongle taşımak tek başına yeterli olmadığından ayrıca sürücü CD'lerini de taşımak gerekiyor. İnternet kafe gibi bazı ortamlarda kullanıcıların yazılım/sürücü kurma haklarının kısıtlandığı da unutulmamalı. Bir diğer alternatif olan kart okuyucularda ise depolama birimini takıp çıkarmak, taşıma zahmetinin ötesinde vakit alıcı bir uğraş.

Screen FTP'nin dosya aktarım yönteminin ardında yatan teknoloji

ScreenFTP adlı yazılım (© eCHIP-Code Symbian) tüm bu zorluk ve kısıtlamalar dikkate alınarak hazırlanmış. Yazılım dijital fotoğraf makinesine sahip cep telefonlarına yüklendiğinde kendi yazılımı ile

bilgisayar ekranı üzerinden dosya aktarımı gerçekleştirebiliyor. Hiçbir ek donanım gerekmediğinden, dünyanın herhangi bir köşesindeki herhangi bir bilgisayarın ekranının karşısına geçerek cep telefonunuza veri aktarabilirsiniz. Seçilen bilgisayarın Java uygulamalarını çalıştırabilmesi tek ön koşul.

Dosya aktarımını gerçekleştirmek için gerekenler

ScreenFTP'den yararlanmak için öncelikle yazılımı cep telefonunuza kurmanız gerekiyor. Bilgisayardan cep telefonuna dosya gönderimi www.screenftp.com adresinden gerçekleştiriliyor. Web sayfasından *Send a File*'a tıkladıktan sonra hangi web tarayıcısını kullanacağınızı belirtmelisiniz. *Click Here to Start*'a tıkladıktan sonra ekrana gelen pencereden aktarılmasını istediğiniz dosyayı seçin ve aktarıma uygun formata dönüştürülmesini bekleyin. Sıkıştırılan dosya grafik biçiminde ekrana yansıtılacaktır. İzgara (Grid) adı verilen bu grafik karelerinin aktarım hızını aynı pencereden değiştirebilirsiniz.

Bu izgara, cep telefonunuzdaki yazılımın ön izleme penceresinde tümüyle gö-

rünür olmalı. Kod çözme işlemi ancak bu yolla sürdürülebilir. Yine ön izleme penceresinin tam ortasındaki artı, ızgaranın üzerinde olmalı. Telefonda kurulu yazılım ilk kare üzerinden en, boy ve hız gibi değerleri belirledikten sonra web sayfasındaki *Play* düğmesine tıklayın ve veri aktarımını başlatın. Cep telefonunuz ile bilgisayar ekranı arasındaki mesafe yaklaşık olarak 30 cm olmalı.

Daha kısa mesafelerde kamera netlemede güçlük çekecektir. Maksimum olarak 1,3 KB/s aktarım hızına ulaşmak mümkün. Yüksek hız hata olasılığını daha artıracaktır. Yazılım, hataları belirli ölçülerde giderebiliyor. Ayrıca CRT ekranlarda hatalara neden olabilecek titreşimleri engellemek için parlaklık değerleriyle oynamanız gerekebilir. Aktarım tamamlandığında dosya kod çözme işlemine tabi tutuluyor. Bu aşamada telefonu bilgisayar ekranına tutmanız gerekiyor. Tamamlanan dosya "Gelen Kutusu"na aktarılıyor.

ScreenFTP'nin farklı kullanım alanları bulunuyor

ScreenFTP için farklı kullanım alanları kurgulamak mümkün. Örneğin cep telefonu üzerinden uzun mesajlar yazmak istemeyen kullanıcılar web sayfası üzerindeki *Send TEXT* menüsünden metin oluşturarak benzer metotla cep telefonlarına gönderebilir. "Gelen Kutusu"na aktarılan mesajı açarak SMS olarak göndermek mümkün. Nokia ve Siemens'in kendi yazılımlarındaki gibi dosya türü sınırlaması olmadığından, bu yazılımla kaydettiğiniz herhangi bir web sayfasını cep telefonunuza gönderebilir ve gelen mesajı açarak görüntüleyebilirsiniz. Yazılım şimdilik ücretsiz ve site içerisindeki reklamlarla destekleniyor; ayrıca şimdilik resmi olarak yalnızca Nokia 6600'la yüzde yüz uyumlu ve diğer Series60 telefonlarda sorunlarla karşılaşılabilir. ■

Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

Yeni masaüstü arama araçları

Kayıp araniyor: MSN, Google ve diğerleri

Gerekli bilgi ve belgeleri sabit diskte bulmak, bazen internetin en ücra köşelerindeki aramalardan daha zorlu olabiliyor. Oysa Google, MSN ve benzer masaüstü arama araçlarıyla değişmek üzere. CHIP, bu araçların Beta sürümleri test ederek işlevlerini ortaya çıkarıyor.

Sabit diskin kapasitesiyle, içindeki dosyaların karmaşası doğru orantılı ve bu sorun neredeyse tüm bilgisayarlar için geçerli. Aranılan bir belgeye, mevcut klasörler arasından ulaşmak gerçekten zor. Dosya adlarını anımsayabilen kullanıcılar Windows'un kendi *Ara* menü seçeneğinden yararlanabilir. Diğer kullanıcılar, en azından belgeler söz konusu olduğunda, XP'nin iyi gizlenmiş dizin oluşturma seçeneğiyle tam metin arama özelliğine başvurabiliyor. Ufak bir ipucu: Windows'un *Ara* menüsünde *Terahleri Değiştir*'e tıklayın. Ancak e-posta, müzik, resim ve PDF'ler söz konusu olduğunda Windows'un standart araçlarıyla içerik aramak pratikte imkansızlaşıyor. Oysa sekiz milyar web sayfası içerisinde aradığınıza ulaşmanız daha kolay. Goog-

le, MSN ve Yahoo'nun geliştiricileri de aynı düşünceden hareketle, web'de kullanılan arama teknolojisini çevrimdışıyken de kullanılabilmesini sağlıyor. Her üç isim de geçtiğimiz aylarda masaüstü araması

gerçekleştiren araçlarının Beta sürümlerini yayınladı. MSN ve Yahoo'nun araçlarını eCHIP'ten Desktopsearch koduyla yükleyebilirsiniz.

Google Desktop Search: Yerel arama sonuçları, araç kurulduktan sonra web aramasıyla birlikte otomatik olarak görüntüleniyor.

Devir teslim: Windows'un eski arama özelliği emekliye ayrılıyor

Windows'un standart arama özelliği, hem dosya içeriğini değerlendiremiyor, hem de örneğin 120 GB'lık tıka basa dolu bir sabit disk karşısında teknolojinin sınırlarını fazlasıyla zorluyor. Windows arama özelliği, kullanıcının her sorusu karşısında tüm sabit diski yeniden gözden geçiriyor. Söz konusu işlem uzun sürüyor ve kullanıcıya arama sırasında listenin yanı başındaki hareketli köpeği izlemekten başka çare kalmıyor.

Oysa Google ve diğerlerinin masaüstü arama araçları, istenilen sonucu bu köpeğe göz kırpmaya fırsatı bile tanımayacak kadar kısa sürede getiriyor. Araçların bu binlerce belge içerisinde içeriği gözden geçirip filtrelemeyi hangi yollarla başardıklarını sağdaki kutuda bulabilirsiniz. Arama araçlarının sabit diskte bulunduğu dosyalar bizi bir hayli şaşırttı. "CeBIT" sözcüğünü aradığımızda, geçtiğimiz aylarda gerçekleşen fuara ait, kaybolduğunu sandığımız fotoğraflara çok farklı bir klasörde ulaştık. Yahoo'da gerçekleştirdiğimiz arama, o ana dek bulamadığımız ve bulmaktan da umudumuzu kestiğimiz Canon Digital Ixus kullanım kılavuzuna ulaşmamızı da sağladı. "cdi500man.pdf" adlı dosya, anlayamadığımız nedenlerle sistem klasörlerinden birinde bulundu.

Bu üç "detektif" in hız, konfor ve güvenlik konusundaki karşılaştırmasını makalemizin bu bölümünde bulabilirsiniz. CHIP testinin ayrıntılı sonuçları, **162**'deki tabloda.

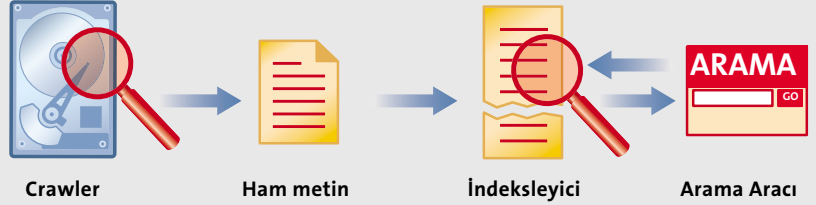
Teknoloji ve konfor: Google, Yahoo ve MSN kendi masaüstü arama araçlarını programlarken farklı yollar izlediler. Google kendi arama teknolojisini geliştirirken, MSN ve Yahoo'nun araçları, başka firmalardan satın alınan deneyim üzerine kuruluyor. Microsoft, 2004 Temmuz'unda arama araçları konusunda uzman bir ürün olan "Lookout"u satın alma yoluna gitti.

Söz konusu teknoloji, tahmin edileceği üzere, bugün MSN Desktop Search'ün kalbini oluşturuyor. Yahoo ise X1'in arama teknolojisinden yararlanıyor. Aslında bu durumun pratikte büyük farklara yol açtığını söyleyemeyiz. Araçların tümü işletim sistemi olarak Windows 2000 ve XP gerektiriyor. Testimiz tamamlandığında, masaüstü arama yazılımlarının yalnızca İngilizce sürümleri mevcuttu. Araçlar, di-

WEB TEKNOLOJİSİ ARTIK PC'DE

» Masaüstü arama motorları nasıl çalışıyor?

Çalışma metodunun internetten esinlendiğini söyleyebiliriz: Kurulumun ardından arama araçları otomatik olarak veri avına çıkıyor. Crawler ve indeksleyici araçlar her dosyayı tarıyor.

Veri toplama: Crawler, sabit diski ya da izin verilen dosyalarda desteklenen dosya türlerini tarıyor. Uygun bir dosyaya rastlandığında dosya okunuyor ve dosya adıyla birlikte içerik, formatsız ham metin halinde indeksleyiciye gönderiliyor. Birkaç

kilobaytlık bu veri, bir veritabanında saklanıyor. 120 GB'lık bir sabit diski bile bu sayede birkaç MB'a indirmek mümkün oluyor. Bu sayede, arama gerçekleştirildiğinde sonuca bir saniyeden daha kısa sürede ulaşıyor.

Dizin güncelleme: Oluşturulan dizin, sabit disk üzerindeki değişiklikler sonrasında nasıl güncel kalıyor? Yahoo Search bu amaçla her 30 dakikada bir sabit diski yeniden tarıyor. Bu basit, ama etkin olmayan bir yöntem. Çünkü bu kısa zaman zarfında dizin oluşturulan dosyaların çok küçük bir kısmının değişmiş olması mümkün. Bu nedenle MSN ve Google bu yolu seçmek yerine güncellemeleri yalnız gerektiğinde gerçekleştiriyor. Bu araçlar

özel Application Program Interface'ler (API) üzerinden Windows'un dosya etkinliklerini gözden geçiriyor. Dizini oluşturulan dosyalarda değişiklik kaydedildiğinde, crawler yeniden harekete geçerek bu değişikliği okuyor. Google Desktop Search ise özel bir hizmet sağlıyor: Eski sürümün bir tür ekran görüntüsü de ara bellekte saklanıyor. Bu yolla, sabit diskten silinmiş olsa dahi dosyanın eski sürümlerini gözden geçirmek mümkün.

Sonuçların görüntülenmesi: Yahoo ve MSN, sonuç listesini kendi uygulamalarında görüntülüyor. Google ise kullanılan web tarayıcıdan bağımsız olarak sonuçları kendi web sayfasına ekliyor. Bu işlem şu şekilde gerçekleşiyor:

Araç, tarayıcıya yöneltilen soruları indeksleyiciye ve yanıtları ters yönde aktar-

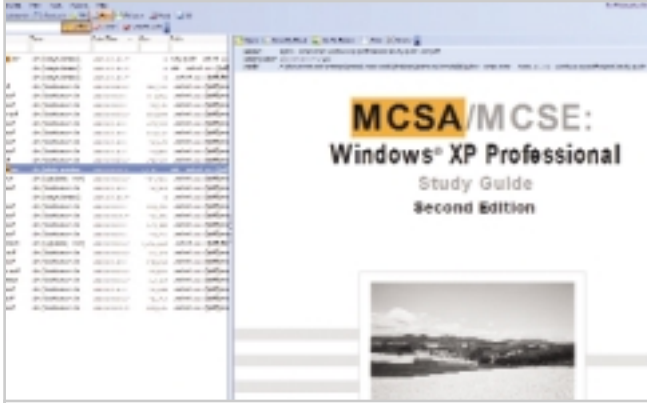
an küçük bir HTTP sunucusu kuruyor. Google programcılarının ufak bir şakası: Desktop Search'ün web tarayıcıyla haberleşmek için kullandığı port 4664. Telefon tuşları üzerinde bu harflere göz atıldığında, sayı bileşiminin "GOOG" ifadesini ortaya çıkardığını göreceksiniz. Google yine detaylarda ısrarcı.

lerseniz sistemle birlikte otomatik olarak başlatılıyor ve arka planda çalıştıkları, görev çubuğu üzerindeki simgeler sayesinde görülebiliyor.

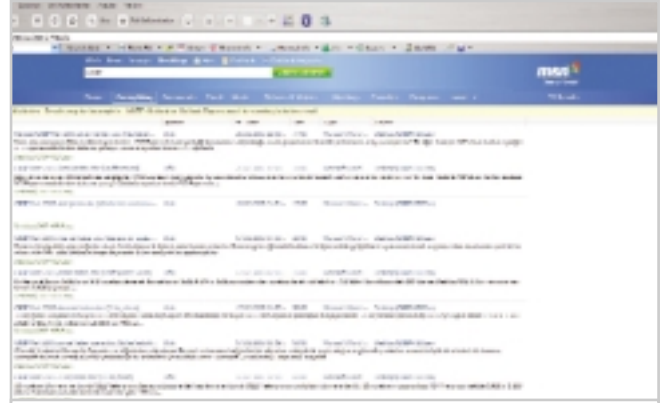
Ancak sonuçların görüntülenişi programdan programa farklılık gösteriyor: Yahoo kendi yerel araması için farklı bir program arabirimi kullanıyor. MSN Desktop Search araç çubuğuna entegre olurken, sonuçlar Explorer penceresinde görüntüleniyor. Google ise web tarayıcı penceresiyle yetiniyor. Masaüstü arama aracı kurulumun ardından **google.com.tr** adresinde *Grafikler*, *Gruplar* ve diğerleriyle birlikte otomatik olarak *Desktop* klasö-

rünü de ekrana getiriyor. (Bakınız sağdaki??? resim). Bu sayede web'de ve PC'de eşzamanlı arama yapmak mümkün. Google, sonuç listesinin üst kısmında, yerel klasörlerde kaç belgenin bulunduğunu da görüntülüyor.

Yahoo ve MSN de, isterseniz web'de arama yapabiliyor. İlgili bağlantıya tıkladığınızda online arama motorlarına yönlendiriliyorsunuz. Yahoo ve MSN, kullanıcıya hangi klasörlerde hangi belgeleri taramasını istediğini sorarken, Google sabit diskte burnunu sokmadık delik bırakmıyor. Google'ın aramaya yönelik merakını dizginlemek mümkün değil. Bu →

Yahoo Desktop Search: Bulunan belgeleri anında ön izleme penceresiyle birlikte görüntüleyen tek araç Yahoo'nun.

MSN Desktop Search: Microsoft'un programcılarının görünümüne önem vermiş ve sonuçlar ekrana anlaşılabilir şekilde yansımış.

özellikle Google diğerlerinden ayrılıyor.

Arama sonuçları ve hız: Arama araçları, sabit disk üzerindeki keşif gezilerinde hemen popüler biçimlerden hiçbirini göz ardı etmiyor. Word, Excel ve diğer Office dosyaları dışında tüm araçlar e-posta ve eklerini, JPG ve GIF formatındaki resimlere ait yorumları, hatta MP3 dosyalarının ID3 Tag verilerini tarayabiliyor. Google'ın aracı PDF dosyalarının yalnızca isimlerini gözden geçirebilirken, Yahoo masaüstü arama yazılımı PDF içeriklerinin de dizini oluşturabiliyor. Yahoo, ZIP dosyaları

karşısında dahi duraksamıyor. Ancak arşiv içerisinde sıkıştırılmış dosyaların sadece adları dikkate alınıyor. MSN, PDF dosyalarını, Adobe iFilter (www.adobe.com/support/downloads/detail.jsp?ftpID=2611) kurulduktan sonra tarayabiliyor. Öte yandan Google, web tarayıcı tarafından saklanan HTML belgelerini tarayabilen tek araç.

Tüm araçlar, sonuçları ölçülemeyecek kadar kısa sürede sağlıyor. Ancak dizin oluşturma sırasında belirgin farklılıklar söz konusu. Google, arama dizinini altı dakika içerisinde oluştururken, Yahoo ay-

nı işlem için yaklaşık 45 dakikaya gereksinim duyuyor. Çünkü, Yahoo Google'dan on kat daha fazla dosya türünü destekliyor ve dolayısıyla dizin oluşturma gereken dosya sayısı artıyor.

Güvenlik ve veri koruma: Sabit diskinin içeriğini teslim edeceğiniz arama yazılımı güvenlik konusunda da aklınızdaki soru işaretlerini gidermeli. MSN ve Yahoo'nun masaüstü arama araçları bu konuda başarılı olurken, Google'ın sağladığı hizmet daha az hassas davranıyor. Google, varsayılan ayar değiştirilmediği sürece, bu en popüler arama motorunun sunucularına sürekli veri gönderiyor. Gelecekte, masaüstü arama sonuçlarının yanı sıra ücretli bağlantıların da listelenmesi bekleniyor. (Bakınız: Sonuç)

Bir Amerikan üniversitesinin öğrencileri, bu veri aktarımını JavaScript üzerinden bir başka diğer sunucuya aktarma ve okuma konusunda başarılı oldular. Google bu güvenlik açığını bir süre önce kapatırsa da, internetten kaynaklanmayan başka tehlikeler de söz konusu. Google masaüstü arama aracı, yabancı hesaplara erişebiliyor.

Bu durumda, örneğin tüm ailenin kullandığı bir bilgisayarda, meraklı bir babanın kızının e-postalarını herhangi bir engelle karşılaşmadan okuması mümkün. Yeterli teknik bilgiye sahip bir kullanıcı, diğer aile fertlerinin hangi sitelerde gezindiğini öğrenebilir. Bir diğer sakınca ise şu: Google Desktop Search, SSL ile şifrelenmiş internet sayfalarını farklı kullanıcılar için bile görünür kılıyor. Google ile diğer kullanıcıların farklı hesap bilgilerine ulaşmak da hiç sorun değil. Tüm bunlar Google'ı tercihten etmede iki kez düşünmemize neden oluyor. ■

AH / Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

SABİT DİSK İÇİN ARAMA MOTORLARI

» Google, Yahoo ve MSN alternatifleri

Reklam bannerlarından ve sponsorlu bağlantılardan uzak durmak istiyorsanız bu alternatiflere de göz atabilirsiniz.

Copernic Desktop Search: Bu ücretsiz popüler yazılım, tüm geçerli belge formatlarını destekliyor, PDF dosyaları içerisinde arama yapıyor, video dosyalarının tanımlarını okuyabiliyor. Ön izleme özelliği sayesinde bulunan belgelerin içeriğini de görüntüleyebilirsiniz.

Bilgi için: www.copernic.com

Blinkx: Bu hünere yazılımın tüm Windows ve hatta Mac uyumlu sürümleri hazır. Güvenilir yazılım, ücretsiz ve internete de veri arayabiliyor. Arama sözcüklerinin otomatik olarak oluşturulabilmesi son derece yararlı. Belgede sık karşılaşılan slogan sözcükler aranırken, Blinkx web'de ve masaüstünde benzer içerikli belgelerin izini sürüyor.

Bilgi için: www.blinx.com

Ask Jeeves Desktop Search: Bu ücretsiz yazılım, rakiplerinden daha ayrıntılı ayar seçenekleri barındırıyor. Masaüstü aramasının işlemci gücünün ne kadarını kullanabileceğini dahi belirlemek mümkün. Ask Jeeves tüm güncel Office belgelerini destekliyor ve e-postalarla resimleri de tarayabiliyor.

Bilgi için: www.ask.com

dtSearch: Hem farklı PC'lerde, hem de ağlarda kullanılabilen bu arama motoru, profesyonelleri memnun edecek kalitede. dtSearch de akla gelebilecek tüm formatları bulabiliyor ve diğer ürünlerin tümünden daha akıllıca bir yol izliyor. Yazım hataları göz önüne alınabiliyor, arama hassasiyeti istenilen seviyeye çekilebiliyor ve sonuçlar ayrıca sınırlandırılabilir.

Ancak bu özelliklerin bir de bedeli var. Tek PC sürümü 200 dolar, ağ sürümü ise 800 dolara satın alınabiliyor.

Bilgi için: www.dtsearch.com

SONUÇ

■ Testimizdeki masaüstü arama araçlarından yararlanan kullanıcılar, bu araçlar olmadan bunca zamandır nasıl bilgisayar kullandıklarına şaşıracaklar. Aklınızda içeriğe dair ufak bir ipucu kaldıysa, doğru belgeye ulaşmanız işten bile değil. Öncelikle tüm adayların görevlerini çok iyi bir şekilde yerine getirdiğini söyleyebiliriz. Yahoo, MSN ve Google; masaüstü arama araçlarıyla destekledikleri tüm belgeleri hangi klasörlerde olursa olsun neredeyse sıfır hatayla ortaya çıkarabiliyor. Ancak kullanım özellikleri konusunda bazı farklılıklardan söz edebiliriz. Google'ın aracı sade kullanım açısından en önde, ancak standart ayarları değiştirme konusunda kullanıcıyı rakiplerinden daha fazla kısıtlıyor. Yahoo'nun aracı daha karmaşık bir görünüme sahip, öte yandan kullanıcılara en fazla seçeneği sunan alternatif. MSN Search ise orta yolu bulma konusunda başarılı. Eleştirilerimiz bir noktada yoğunlaşıyor ve Google'a yöneliyor: Beta sürüm, veri güvenliği açısından tam bir facia. Güvenlik açıkları o kadar fazla ki, bu yazılımı yalnızca tek kullanıcılı PC'ler için önerebiliriz. Yerel arama motoru fikrinin çok yeni olduğunu söyleyemeyiz. Copernic Desktop Search ya da dtSearch (Bakınız alt kutu) birkaç yıllık bir gelişim sürecini ardında bıraktıysa da yalnızca az sayıdaki profesyonel tarafından değerlendiriliyor. Bu üç küresel oyuncunun masaüstünde arama fikrini yeniden keşfetmesinin önemli bir sebebi var: Arama motoru servisi sağlayan bu firmalar, reklama yöneliyor. Masaüstü arama sayesinde, bulunan belgelerle ilgili sponsorlu bağlantılar hazırlanıyor ve masaüstü yeni bir kullanım alanı buluyor.

1

2

3

YAHOO!

msn

Google

Ürün	Yahoo DS Beta	MSN DS Beta	Google DS Beta
Değerlendirme	84	81	60
	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100
Arama sonuçları (40 %)	90	67	57
Hız (25 %)	60	87	100
Güvenlik (25 %)	100	100	20
Kullanım özellikleri (10 %)	80	80	70
Sonuç	Güçlü arama sonuçları. Ancak dizin oluşturma çok uzun zaman alıyor.	Tüm güncel formatlar için hızlı masaüstü arama özellikleri, gelişmiş	Çok hızlı, ancak aşırı zayıf güvenlik önlemleri nedeniyle tehlikeli.
Arama sonuçları			
Tespit oranı	90 %	80 %	70 %
Hata toleransı	az	yok	yok
Arama kısayolları	•	•	•
Desteklenen formatlar	Yaklaşık 200: Office, eksiz e-postalar, ZIP (içerisinde arama yapıldı), PDF, MP3, JPG, kişiler ve diğerleri	Yaklaşık 30: Office, ek taşıyan e-postalar, ZIP (içerisinde arama yapılamıyor), PDF'ler, MP3, J	Yaklaşık 20: Office, ek taşıyan e-postalar, HTML ve SHTML sayfaları, Messenger yazılımları (AOL), MP3, JPG
Hız			
Dizin oluşturma	yaklaşık 50 dk.	yaklaşık 13 dk.	yaklaşık 6 dk.
Dizin güncelleme	yaklaşık 10 dk.	yaklaşık 2 dk.	birkaç saniye
Güvenlik			
Veri koruma	İyi: Kullanıcıya özgü veriler gönderilmiyor. Yabancı kullanıcı hesaplarında arama yapılamıyor.	İyi: Kullanıcıya özgü veriler gönderilmiyor. Yabancı kullanıcı hesaplarında arama yapılamıyor.	Düşündürücü: Hesaplara ait sınırlar zorlanarak SHTML sayfalarında da arama yapılıyor.
Kullanım özellikleri			
Kullanıcı arayüzü	Kendi uygulaması	Araç çubuğu	Web tarayıcı üzerinden
Arama yapabiliyor mu?	Klasör ve dosya türleri, manuel izin mümkün.	Klasör ve dosya türleri, manuel izin mümkün.	Çok sınırlı
Arama sonuçları sıralanabiliyor mu?	Bazı dosya türleri (e-posta, müzik, resim vs.)	Dosya türleri, tarih, yazar ve diğerlerine göre	Önem, dosya türü ve tarihe göre

• = var — = yok

■ ■ ■ ■ ■ Değerlendirmedeki kutucuklar, CHIP'in buradaki puanlama anahtarına göre belirleniyor. 100–90 Puan = 5 Kutucuk, 89–75 = 4 Kutucuk, 74–60 = 3 Kutucuk, 59–45 = 2 Kutucuk, 44–20 = 1 Kutucuk, 19–0 = 0 Kutucuk.

NASIL TEST ETTİK?

■ CHIP tüm masaüstü arama araçlarını, arama sonuçları, hız, güvenlik ve kullanım özellikleri kriterlerine göre değerlendirdi.

► Arama sonuçları

Word ve Excel belgelerini, PDF'leri, ZIP arşiv dosyalarını, JPG ve MP3'lerle birlikte, dosya eki taşıyan ya da taşımayan e-postaları taradık. Sonuç sayısı, bu kriterdeki puanları artırdı.

► Hız

Test sistemimizdeki listeleme süresini

dikkate aldık. (AMD Athlon XP+ 1,5 GHz ve 25 GB dosya içeren 120 GB sabit disk)

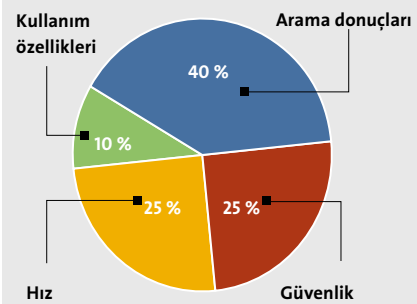
► Güvenlik

Puanları iki durumda kestik: Araç diğer kullanıcı hesaplarında da arama yapıyor-sa ve PC'nizden web'e veri aktarıyorsa.

► Kullanım Özellikleri

Araçların kullanıcılar tarafından istenildiği gibi yeniden yapılandırılabilirliği ve arama sonuçlarının ayrıntılı şekilde sıfırlanabilirliği, onlara puan kazandırdı.

NASIL DEĞERLENDİRDİK?

DİZİ GELECEK SAYILARDA

Symbian işletim sistemine sahip bir cep telefonunuz varsa yapabileceğinizin sınır tanımıyor. Yeni yazı dizimiz Symbian'ın kullanım alanlarını ayrıntılı olarak tanıtmayı hedefliyor.

BÖLÜM 1: E-POSTA VE HABER GRUPLARI CEBİNİZDE

BÖLÜM 2: CEP TELEFONU MU WEB KAMERASI MI?

BÖLÜM 3: CEPTE SİNEMA KEYFİ

BÖLÜM 4: OFİS UYGULAMALARI DA CEBİNİZDE

BÖLÜM 5: DİJİTAL SEKRETERİNİZ GÖREV BAŞINDA

BÖLÜM 6: PC'Yİ CEPTE YÖNETMEK

Symbian'ın tüm marifetleri II:

Cep telefonu mu web kamerası mı?

Symbian işletim sistemiyle donatılmış akıllı telefonların tümü aynı zamanda dijital kamera özelliğine de sahip. Birkaç yazılımla bu kamerayı web kamerası ya da güvenlik kamerası olarak kullanmak mümkün. CHIP, Symbian yazı dizisinin bu bölümünde, kameradan en ilginç şekilde faydalanmanın yollarını açıklıyor

Symbian OS için hazırlanan yazılımlar, hem kullanıcıların hayal güçlerini hem de telefonun donanım özelliklerinin sınırlarını fazlasıyla zorlamayı sürdürüyor. Bu sayede, kullanıcılar ayrıca web kamerası satın almak zorunda kalmıyor ve mevcut cep telefonunu işlevsel bir kameraya dönüştürebiliyorlar. Telefon kullanımının bir diğer avantajı, standart web kameralarındaki mesafe kısıtlamasının büyük ölçüde ortadan kalkması ve Bluetooth gibi kablosuz iletişim teknolojilerinden yararlanılabilmesi. CHIP olarak bu sayıda üç farklı yazılım üzerinde cep telefonu kamerasının farklı kullanım alanlarını inceliyoruz.

MSN'de cep telefonu kamerasıyla sohbet edin

Önceliğimiz, Symbian OS telefonumuzun MSN gibi anında mesajlaşma yazılımları üzerinden tıpkı bir web kamerası gibi kullanılmasını sağlamak. Bu işlem için iki ayrı yazılıma ihtiyaç var: Bunlardan ilki, telefonunuzun tüm özelliklerini masasütünden kullanmanızı sağlayan Remote s60 (<http://www.mobileways.de>) adlı yazılım. Bu yazılım Nokia 7650, 3650, 6600, 7610 gibi modellerle sorunsuz çalışıyor ve UIQ platformu için ayrı bir sürümüne de sahip. Biri PC, diğeri cep telefonu üzerinde çalışan iki farklı uygulamadan oluşan Remote s60, cep telefonu

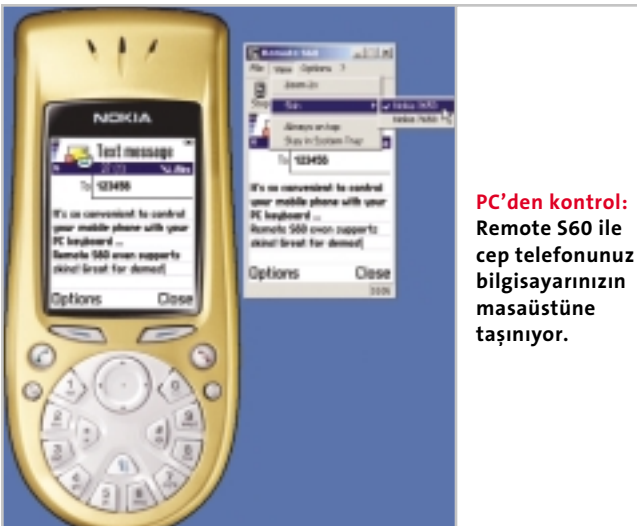
KAMERA YAZILIMLARI

Elbette cep telefonunuzu kamera olarak kullanmanızı sağlayacak benzer UIQ yazılımları da söz konusu. Bu yazılımlardan MMS cam (<http://www.yellow.de>) "MMS cam" ifadesi içeren bir mesaj gönderdiğinizde görüntü yakalayarak MMS ya da e-posta ile size ulaştırıyor. Belirli aralıklarla görüntü yakalamanızı sağlayan bir diğer yazılım da Candidcam 4u (<http://www.apps4u.com>). Bu yazılım, deklanşör sesini kapatarak gizlice görüntü alabiliyor.

ekranındaki görüntünün, anında bilgisayar ekranına taşınmasını sağlıyor.

Kurulum için indirilen dosya içerisinde çıkan SIS uzantılı dosyayı, geçtiğimiz ay açıkladığımız şekilde cep telefonuna aktarmalı ve kurulumunu tamamlamalısınız. PC üzerinde çalışacak EXE dosyasını da kurarak yazılımı çalıştırın. Yazılım cep telefonunuzla kızılötesi, Bluetooth ve TCP/IP üzerinden haberleşebiliyor. *File / Setup* menülerinden *Serial'a* tıkladığınızda örnek Bluetooth bağlantımız için kullanılacak portu seçin. Kullanılan port numarasından emin değilseniz, deneme yanılma yolunu izleyebilirsiniz. Remote s60'ı cep telefonu üzerinde de çalıştırdıysanız bir süre sonra görüntü bilgisayar ekranına yansır. *Options* menüsünden *Compression* değerini artırarak, *Color mode'dan* renk sayısını ya da jpeg kalitesini düşürerek, kalite ile hız arasındaki en uygun değeri bulmalısınız. Yazılımın yapılandırmasını tamamladıktan sonra cep telefonunuzun kamerasını çalıştırın.

PC'den kontrol:
Remote S60 ile cep telefonunuz bilgisayarınızın masaüstüne taşınıyor.

Şimdi, ekrana yansıyan görüntünün Windows tarafından gerçek bir web kamerasından geliyormuş gibi algılanmasını sağlamalısınız. Bunun için softcam adlı yazılımı (<http://www.luminositi.com>) kullanmak mümkün. Yazılımı kurun ve *Preview* penceresinden *Movie*'yi işaretleyerek hareketli görüntü alınmasını sağlayın. Kontrol panelinden *Live*'i seçin ve ekrana gelen üçüncü pencerenin *Remote s60* penceresindeki kamera görüntüsünü kapsamasını sağlayın.

Artık sanal bir kameraya sahipsiniz. Bu kamerayı sohbet amaçlı kullanmak istediğinizde, MSN Messenger'ın *Araçlar* menüsünden *Web kamerası gönder*'e tıklayın ve görüntülü sohbet etmek istediğiniz kişiyi seçin. *İleri*'ye tıklayın ve kamera olarak da *Luminositi softcam VFW*'yi tercih edin.

▶ Cep telefonunuzu gözetlemek için kullanın

Symbian yazılımları farklı durumlar karşısında çözüm üretmekte son derece başarılı. Symbian yazılımlarının sunduğu olanakların çeşitliliğiyle, ihtiyaçlarınız doğrultusunda, pek çok çözüm üretebilirsiniz. Evinizin güvenliğini sağlamak ve her hareketten haberdar olmak istiyorsanız, cep telefonunuzu tek bir yazılımla, kablosuz bir gözetleme sisteminin parçası haline getirebilirsiniz. Mobcam adlı ücretsiz yazılım (<http://www.mobcam.cz>), telefon kamerasıyla elde edilen görüntülerin, programcıların web sayfası üzerinden görüntülenmesini sağlıyor.

Tek yapmanız gereken, yazılımın cep telefonunda oluşturduğu kodu not alarak, gerektiğinde web sayfasına girmek. Yazılımın SIS uzantılı dosyasını cep telefonuna aktarın ve kurun. *Options* menüsünden *Mode selection*'a girerek farklı görüntü gönderme seçeneklerine ulaşabilirsiniz. *Periodical sending*'i seçtiğinizde, belirleyeceğiniz (0 - 60 dakika arası) periyotlarla kamardan alınan görüntülerin Mobcam sunucusuna gönderilmesini talep etmiş oluyorsunuz. Gönde-rim GPRS bağlantısı üzerinden gerçekleştiriliyor ve dolayısıyla operatörünüzün belirlediği aktarım ücreti faturanıza yansıyor. *Motion detection* ile yalnızca hareket algılandığında görüntü yakalayıp bu masrafı düşürebilirsiniz. *SMS detection* ise cep telefonunuza kendi belirlediğiniz parolayı içeren bir SMS gönderdiğinizde görüntü yakalan-

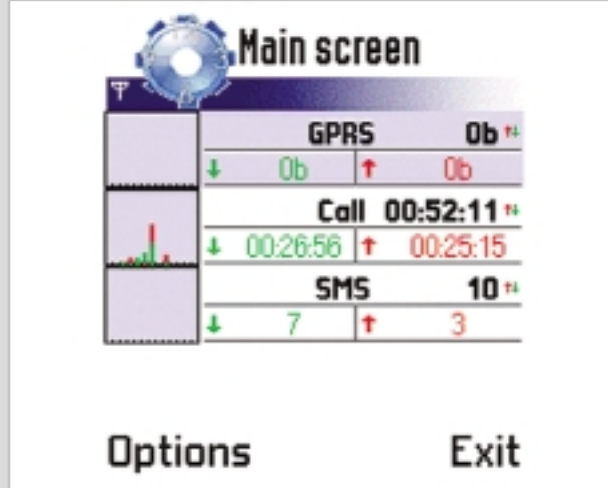

İlginç: Cep telefonunun arka yüzüne yerleştirilen dürbün uzaktaki hareketlerin de görüntülenmesini sağlamış.

AYIN PRATİK ARACI:

» Stat Monitor

Bütçemizden iletişime ayırdığımız pay, gün geçtikçe artıyor. Çoğu kullanıcı ekonomik nedenlerle görüşme saatlerine en uygun tarifeyi bulmak, gerektiğinde görüşmelerini kısıtlamak için bir yardımcıya ihtiyaç duyuyor. Stat Monitor; GPRS veri hacmini, görüşme sürelerini, SMS sayısını kontrol ediyor ve günlük, haftalık istatistikler oluşturuyor.

masını sağlar. Tüm bu seçenekler için görüntü kalitesini artırabilirsiniz.

▶ Bir diğer casus yazılım hareketleri seziyor

Kullanım alanlarını biraz daha arttıran iki yazılım daha söz konusu: Bunlardan biri, hareket algılandığında görüntü yakalayan ve önceden belirlediğiniz telefon numarasına SMS ya da MMS göndererek sizi uyararak Imagespy (www.digia.com). Aslında yazılımın benzerlerinden en büyük farkı, hareket algılandığında, yalnızca özel bir kodla durdurulabilen bir alarmı devreye sokması. *Settings* menüsünden dilediğiniz .wav dosyasının çalınmasını sağlayabilir; bu yolla, örneğin siz uykudayken evinizin güvenliğini artırabilirsiniz.

▶ Cep telefonu sayesinde bebeğiniz de güvende

Yüksek seviyeli bir ses algılandığında sizi uyaracak bir telefon, örneğin bebeğinizi sürekli dinlemenizi ya da evinizde olağandışı bir durum bildirimi sağlayabilir. Baby monitor adlı bu yazılım, ses yakaladığında sizi arayarak bu sesi dinletiyor ve aynı şekilde yazılımın kurulu olduğu cep telefonunu aradığınızda otomatik olarak görüşmeyi başlatıyor. Aslında bu yönünden faydalanıp yazılımı bir dinleme cihazına dönüştürmek mümkün. Ancak her gelen çağrının otomatik cevaplanmasını engellemek için *Settings* menüsünden *Set phone number* ile telefon numarasını *Set SMS number* ile mesaj numarasını ve *Set sound level* ile ses hassasiyetini belirleyebilirsiniz. *Start monitor*'e tıklayarak yazılımı devreye alın ve dinlemeyi başlatın. ■

Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

İÇİNDEKİLER

170

Yüksek teknoloji
Teknolojik yeni ürünler

172

100 Euro'luk robotlar
Her eve bir robot

Bilimkurgu bir kez daha gerçek oluyor

Sibernetik

Sırt çantası

Kablosuz bağlantı sağlayan bir bilgisayar

Piller

Motorların ihtiyacı olan enerji kaynağı

Hareketlendirici

Bacaklara hareket veren minik
ama güçlü motorlar

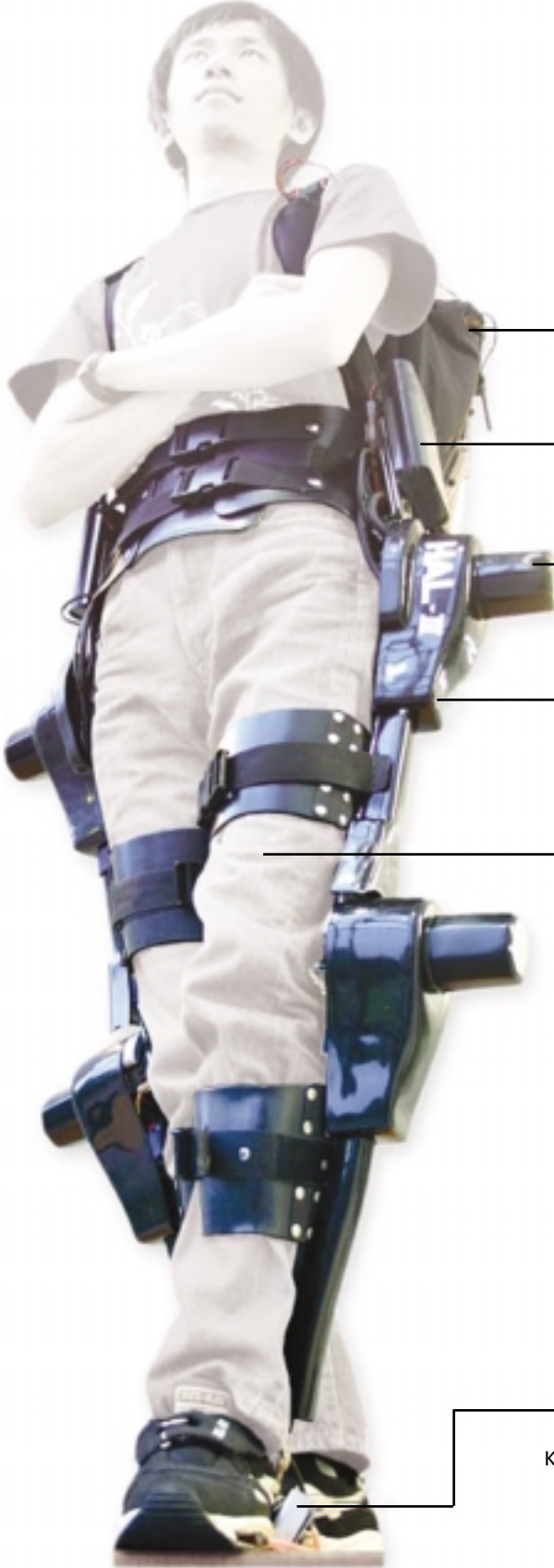
Açı sensörü

Hareketin doğru açıda gerçekleşmesini sağlar

Bio elektrik alıcıları

Sinirlerden geçen akımı tespit ederek hareketin
başlama sinyalini veren alıcılar. Sinyal sırt
çantasındaki bilgisayara ulaştığında hızla
hesaplamalar yapılır ve bilgisayar
hareketlendiricilere hareket emri gönderir.

Zemin tepki alıcısı

Kullanıcının ağırlık merkezini tespit eden alıcılar robot
ayakların doğru çalışmasını sağlar

hi-tech

bacaklar yürüyor

Aliens veya Matrix filmlerinde gördüğümüz gelişmiş sibernetik taşıyıcılar artık gerçek oldu. Yaşlıları ve engellileri yürütmek için tasarlanan mekanik bacaklarla hayatlar değişebilir mi? Robot kol ve bacaklar insanlara kaslarının taşıyabileceğinden daha fazlasını vaat ederek yeni bir çağ açıyor.

■ Japonya'nın Tsukuba Üniversitesi'nde 10 yıldan bu yana geliştirilmekte olan bir cihaz, yürüme zorluğu çeken yaşlılardan engellilere, ağır yük taşımayı gerektiren iş kollarından eğlenceye, geniş bir kullanım alanında insan hayatına girmeye hazırlanıyor.

HAL ismi verilen cihaz, aslında Aliens filminin finalinde Ripley karakteri ile Alien kraliçesinin savaşında kullanılan ve izleyicileri büyüleyen robotik vincin ya da daha yeni tarihli bir bilimkurgu filminden örnek vermek gerekirse, Matrix2'de Zion şehrini savunan kaptan Mulfin ve adamlarının kullandığı silahlı dev robotların bir benzeri.

Aslında şeklen benzemese de, HAL, filmlerde kullanılan bu araçların işlevsel olarak atası sayılabilecek bir cihaz.

Amerikan ordusunun gündemindeki bacaklar

Amerikan savunma bakanlığına bağlı, yeni askeri teknolojilerin üretiminden ve planlamasından sorumlu DARPA'nın da (Defense Advanced Research Projects Agency) askeri lojistik operasyonlar ve cephede ağır piyade silahlarının taşınması için ABD ordusunun envanterine katmaya çalıştığı bir teknoloji olan güçlendirilmiş taşıyıcı iskelet çalışmaları arasında, Tsukuba Üniveristesi'nin HAL modeli şu anda başı çekiyor. 2005 sonunda yaklaşık 15 bin dolar fiyatla piyasaya sürülmesi planlanan taşıyıcı iskelet, küçük ama güçlü motorları vasıtasıyla çalışıyor ve bacaklara bağlanıp hareket kabiliyetini artırıyor. Kendisinden önceki iki deneme modelinden sonra piyasaya sürülecek HAL 3 modelinin çalışma prensibi, insan bedeninin manyetik alanında ki akım değişimlerine dayanıyor.

Biyo-sibernetik ismi verilen yeni teknoloji, bilimkurgu filmlerinde gördüğümüz şekilde, insan bedeni ile robotik teknolojiyi uyum içinde çalıştırmayı sağlıyor. Henüz Terminator filmindeki gibi

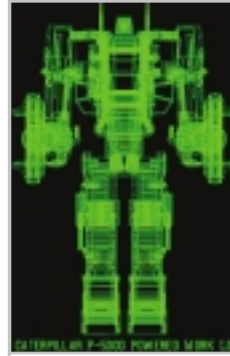
insan etini dijital kablolarla, metal parçalarıyla birleştirmek belki mümkün değil, ama bu alanda çalışan bilim adamları, kasların arasında insan bedenini saran sinirlerin içinden geçen akımı, vücudun dışından takip etmeyi başarabiliyor. Dolayısıyla HAL 3'ü giyen kullanıcı bacağına kaldırmak istediğinde, bu hareket emrini beyinle bacak arasında taşıyan sinirdeki akımı tespit eden cihaz üzerindeki alıcılar, beynin bacaklara tepki verme süresinden daha hızlı şekilde robot bacağı kaldırıyor.

Beyinden bile daha hızlı: Sadece düşünmek yetiyor

Bacağıın çevresindeki alıcılar, bu işlem için, okudukları sinyali kullanıcının sırtındaki bilgisayara kablosuz bağlantı ile gönderiyor. Bilgisayar da sinyali çözümlenip hareketin şeklini belirliyor ve robot bacağına gerekli hareket emrini gönderiyor. Böylece kullanıcının ayağı robot bacağına çekip kaldırmıyor, robot bacak kullanıcının ayağını kaldırıyor.

Cihazı kullananlar bunun bir robotu taşımak gibi değil, bir robotun içinde gitmek istediğiniz yere taşınmak gibi bir his oluşturduğunu ifade ediyorlar. Cihazın üzerindeki biyo-sibernetik sistemler hareketi gözetlerken, ikinci bir sistem ise cihazla kullanıcı arasında-

Matrix: İnsanlar dev silahları taşımak için güçlü sibernetik platformlar kullanıyordu.

Caterpillar: Aliens filminde askerler malzemeleri Caterpillar vinçle yüklüyordu.

daki uyumu sağlamak üzere çalışıyor. Kullanıcının hareketleri her defasında incelenip istatistik çıkartılıyor. Adım aralığı, adım yüksekliği gibi detaylar ölçülüp bilgisayarda değerlendiriliyor ve bilgisayar, iskelete hareket emri verirken bu istatistikleri dikkate alıp, hareketi kullanıcının doğal hareketlerine olabildiğince uydurmaya çalışıyor.

Sistem küçülüyor ama marifetleri daha da büyüyor

Kullanıcının sırtına taktığı büyükçe çantanın içine yerleştirilmiş bilgisayarın ve pillerin toplam ağırlık, 22 kilogramı buluyor. Kullanıcıysa bu ağırlığı hiç hissetmiyor çünkü ağırlık robot bacaklar tarafından taşınacak şekilde tasarlanmıştır. 2005 sonundaki Tokyo teknoloji fuarında HAL 4 ve HAL 5 modelinin prototipini tanıtmayı planlayan üniversite, yeni modellerde bilgisayar ve enerji sistemlerini küçülterek sırt çantasını ortadan kaldırmayı ve gerekli sistemleri, bel bölgesine takılacak bir kemer içinde toplamayı planlıyor. HAL hakkında daha fazla bilgi edinmek isterseniz, üniversitenin İngilizce sayfalarını (<http://sanlab.kz.tsukuba.ac.jp/HAL/indexE.html>) ziyaret edebilirsiniz. ■

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Robo-Action:

Robosapien görece az teknik külfetle çok sayıda hayranlık uyandırıcı hareket yapabiliyor. Ancak plastik cücenin hala zekası yok.

Rapor: Hongkonglu robotlar

100 Euro'luk robot

Kanadalı bir araştırmacı, arkasına 100 dolarlık makineleri ve çok güçlü bir müttefiki, yani oyuncak endüstrisini alarak robot teknolojisinde çığır açmayı hedefliyor. Eski NASA uzmanının Uzakdoğu'da çok ucuza imal ettirdiği bu robotlar, batı ülkelerinde kapış kapış satılıyor.

Eğer Mark Tilden iflverenin cam kapılar önünde ziyaretçileri selamlarsa, kendi yaratıkları ile arasındaki benzerlik hemen göze çarpıyor. Geniş omuzları ve uzun boyuyla, tam da kendisi gibi kollarını açan ve güçlü elleyle sarmalayan "Robosapien" in iki metrelik bir modeli gibi duruyor. Mekanik yaratığın tek eksiği, Büyük Britanya'da doğmuş Kanadalı yaratıcısının başından hiç eksik etmediği kovboy şapkası. Robot, bunun yerine bir kask taşıyor.

Tilden yaratığına kendi bazı kötü alışkanlıklarını da aşıladığını memnuniyetle kabulleniyor. Robosapien geçiriyor, yelleniyor, kaba hareketler yapıyor ve fikir yürütüyor. Bir şansı var, o da tüm bunları "Caveman" (Mağara adamı) dili denilen, kendine özgü bir lehçede yaptığı için anlaşılmaması. Acaba robot teknolojisinin geleceği bu varlık mı?

Robosapien'in gövdesindeki yedi motor ve asgari elektronik bileşenler, Sony'nin Qrio'suyla ya da Honda'nın Asimo'suyla kıyaslanırsa elbette hayal kırıklığı yaratıyor; ancak Sony'nin robotu 50.000 dolar iken Robosapien'in fiyatı sadece 100 dolar. Geliştiricisinin gururla vurguladığı gibi, Robosapien standart oyuncak bileşenlerinden ibaret. Ayaklarındaki (aynı zamanda sağlamlığı sağlayan) dört monohücre ile yirmi saate kadar hareket edebiliyor. "Koşma sırasında bir sonraki adımın atılması için, hareketlerden açığa çıkan gücü kullanıyoruz. Böylece neredeyse doğadakine yakın bir verim elde edebiliyoruz." açıklamasında bulunuyor Mark Tilden.

Robosapien, geliştirilmeye tümüyle açık

Bu işlerle amatör olarak uğraşanlar robot üzerinde değişiklikler yapıp onu hack edebiliyorlar. Robosapien bir metre yükseklikten düştüğünde hiç hasar almıyor; kollarını istediğiniz gibi döndürebilir, kafasının üstüne vurabilirsiniz. Robotu tümüyle parçalarına ayırmak ve nasıl işlediğini izlemek için bir tornavida yetiyor da artıyor bile. İş sırttaki dört vidayı gevşetmekle başlamak gerekiyor. Ardından göğüs ve sırt zırhları çıkarılabilir. Amatör olarak el işleri yapanların kendi modifikasyonlarını yerleştirebilmeleri için, tüm bağlantılar belirtilmiş ve belgelenmiş. Kablolar normalde lehimlenmiş değil, hatta az sayıda yapıtaşı içeren hemen hemen iskambil kartı büyüklüğündeki anakarta fişlerle bağlanmış. Robotun hacimli

sırtında ek bir beyin için yeterince yer mevcut. "En büyük zorluk," diye vurguluyor Tilden, "hükümetlerin oyuncaklar için dünya çapında saptamış oldukları tüm güvenlik zorunluluklarını yerine getirmektir." Bu normalde robot araştırmacılarının üstlenmek zorunda olmadıkları bir görev.

Tilden kendini "plastik cerrah" olarak tanıtıyor ve Wikipedia gibi online ansiklopedilerde "tartışmalı" olarak sınıflandırılan araştırmacıya, robotbilimdeki bazı meslektaşlarının bir nebze

Basit daha iyidir

Robosapien karmaşık elektronik donanımdan neredeyse tümüyle feragat ediyor. Bunun için de 100 Euro fiyattan satın alınabiliyor.

şüpheyle baktığı da hissediliyor. 44 yaşındaki araştırmacı, ABD ordusunun Los Alamos ulusal laboratuvarındaki parlak işinden, kendini tümüyle oyuncaklara adanmak için vazgeçmiş. Bu laboratuvar ve Waterloo Üniversitesi'ndeki deneyimleri, Tilden'a ucuz robot geliştirme konusunda bir hayli şey kazandırmış. Ünlü robot araştırmacısı Rodney Brooks'tan esinlenen Tilden, "BEAM" konseptine de yaşam veren kişi. BEAM (Türkçesi "ışın") "Biology, Electronics, Aesthetics, Mechanics" sözcüklerinin baş harflerinden türetilmiş.

BEAM öncelikle bir memnuniyetsizlikten hareketle doğmuş; yapay zeka (YZ) alanındaki araştırma sonuçlarına dair memnuniyetsizlikten. Gerçekten de kendi zekamızı anlama konusunda tamı tamına 50 yıl önce, bilim adamlarının bu kavramı yarattıkları sırada olduğundan çok daha ileri bir noktada değiliz. Ancak BEAM, YZ'yi daha da geliştirmekle değil, bilakis pratik kullanımı olan, "sıra dışı" ve özerk robotlar inşa etmekle ilgili.

BEAM'in ardında yatan fikir şu: Zeka muhtemelen tümüyle →

özerk canlılarda başlıyor. Tabiat ananın bu kadar basitçe başardığı bir şeyi yapay olarak kopyalamak neden bu kadar zor, diye kendi kendine sormuş Tilden. Yanıtı: Hiçbir canlı varlık dijital mantıkla çalışmıyor. “Köpekler, Japon balıkları ve insanlar da dalga biçiminde düşünüyor, bunun için sıfırları ve birleri sadece bilgisayar kullanıyor. Bu yüzden biz de geçmiş yüzyılın ortalarında kullanıldığı gibi analog teknikten faydalandık.” diyor bilim adamı.

BEAM robotlarında bilinçli olarak karmaşık elektronikten ödün veriliyor. Bu robotların uzuvları birbirinden bağımsız hareket ediyor, beceriyle yerleştirilmiş yay mekanizmaları bir hareket için yalnızca en alt seviyede etki gerektiriyor. Enerji kaynağı olarak örneğin bir fotoelektrik hücresi hizmet veriyor.

Sonuç: Üretilen yapılar, ışık ya da engel gibi dış etkilere aynı canlı varlıklar gibi tepki veriyor ve bunun için devasa hesaplama performansına ihtiyaç duymuyor. Tilden daha şimdiden bu tutumlu robotların yüzlercesini yapmış. BEAM yarışmalarında bugün hobi olarak araştırmacılar yaratıklarını birbirleriyle karşı karşıya getiriyorlar. Bu da aynı şekilde, Tilden’in bir fikri.

Gelecekte farklı kullanım alanları olacak

Tilden ayrıca ordu için fikirlerini daha da ileri götürmüştü: Kendilerini hemen her şekilde örgütleyen “Cohesive Elemental Arrays” (CEA) adlı küçük yapıtaşları buna örnek. Tilden böylelikle nanoteknolojiden bilinen olguları daha büyük boyuta taşımaya düşünüyor. Gerekli tek önkoşul, enerji kazanımı için bir ışık kaynağı. CEA’lar örneğin geçici bir konaklama yerine dönüşebilir. Ya da kimyasal algılayıcılarla donatıldığında savaş meydanında mayınlı yerler çevresinde toplanabilir. Tekniğin ilerlemesiyle, Tilden’in tahminlerine göre, gerekli bileşenler gitgide daha fazla azalacak. Örneğin günün birinde söz gelimi bir kahve fincanı oluşturmak için, artık yalnızca bir torba CEA tozu ve doğru program yeterli olacak.

Robot teknolojisi: Askeri laboratuardan çocuk odasına

“Benim alışılmadık çalışma tarzım araştırmacılar tarafından her zaman biraz tartışılabilir olarak algılandı.” diyor Tilden bugün. Beş yıl önce Discovery Channel’da Tilden’in çıktığı bir programı izleyen oyuncak üreticisi Wowwee’nin başkanı Peter Yanofsky, onu telefonla aramış ve Hongkong’a davet etmiş. O zamandan beri araştırmacı, hayata daha ucuza geçirilecek yeni fikirleri her zaman seve seve kabul eden bir branş bulmuş. Tilden, Wowwee için önce “B.I.O. Bugs”ı, yani BEAM robotunun bir oyuncak sürümünü yarattı. Bir sonraki meydan okuma ise insansı bir robot oyuncak, 100 doların altında tutacak gerçek bir halk robotu. “Doğal olarak bunun için bazı tavizler vermek zorundaydık,” diye itirafta bulunuyor Tilden. “Örneğin ilk prototiplerimiz daha iyi görebiliyorlardı.” Robosapien, avuç içlerindeki iki kızılötesi LED sayesinde nesnelerle arasındaki mesafeyi hesaplayabiliyor-

“Robotları öyle inşa etmek zorundayız ki, herkes satın alabilmeli.”

Mark Tilden, Robot öncüsü

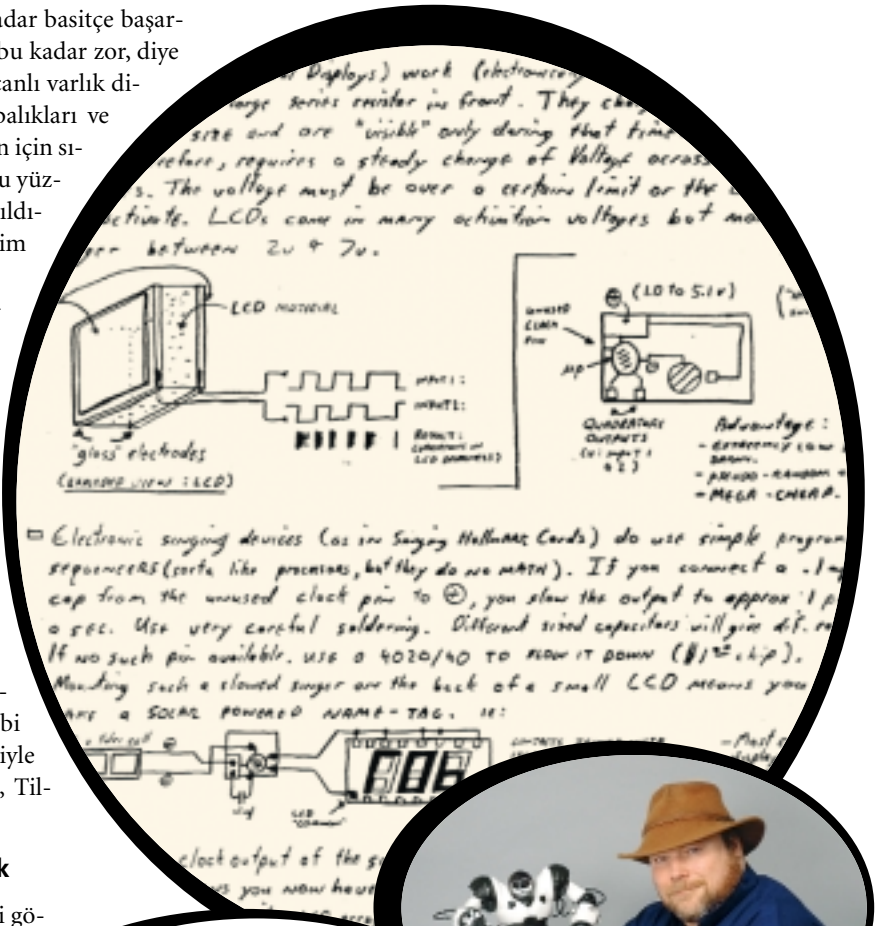

du. Oysa robotun artık yerdeki bir bozuk parayı bile alamaması, oyuncaklar için güvenlik talimatnamelerinin bir sonucu. Wowwee, Robosapien’in el “kaslarının” gücünü azaltmak zorunda kalmış.

Algılayıcı donanımı konusunda Robosapien çok daha fazla pahalı rakiplerin yanında çok zayıf kalıyor. Karındaki bir mikrofona, örneğin enseye hafif vuruşlar gibi, sarsıntıları ölçüyor ve Robosapien koşma sırasında bir engele rastladığının farkına basit temas algılayıcıları sayesinde varabiliyor. Kızılötesi uzaktan kumanda olmadan da öylece kalakalıyor. Gerçi uzaktan kumanda gerçi en farklı hareketler için bir yığın düğmeye sahip, ancak el kitabında methodik programlanabilirlik, bu hareketlerin 84 kadarını artarda yürütebilmekle ya da üç demo programının birini başlatmakla kısıtlı. Her şeyden önce, hareketlerin başarılı olup olmadığını programa bildirecek bir geribildirim olanağı yok.

Robosapien fanatikleri geliştirme görevini üstleniyor

Buna rağmen (ya da tam da bu nedenle) fanatikler Robosapien’e zeka kazandırma işini kendilerine görev edinmişler. Örneğin, SapBench programı kızılötesi arabirimli Palm PDA’ları programlanabilir Robosapien denetleyicilerine dönüştürüyor. Freiburg Üniversitesi araştırmacıları Robosapien’i koşma makinesi

olarak kullanıyor, görme yetisini bir web kamerası sağlarken, yönetimi de robota bağlı bir Pocket PC üstleniyor. Bu model sayesinde, Freiburglular Robocop 2004'ün "Humanoid League"inde (İnsansı robotlar ligi) "Technical Challenge" alanında üçüncü dereceyi elde etmişler. Hatta (bu durumda tümüyle yasal) Robosapien için "Modchip"ler epeydir alınıp satılıyor. Adına "Fightchip" (dövüş yongası) denilen yongalar, birden çok robotun aynı anda birbirinden bağımsız hareket etmesini ve dövüşebilmesini sağlıyor. Normalde tüm Robosapien modelleri aynı uzaktan kumanda kodlarına itaat ettiği için birbirinden bağımsız hareket etmiyorlar. Buna karşılık dövüş yongaları 15 kanala kadar izin veriyor.

Halk Cumhuriyeti'nden halk robotları

Aradan geçen süre zarfında bir milyonun üzerinde robot banttan geçmiş ve büyük bölümünün satıldığı ifade ediliyor. Halk robotlarına da zaten bir Halk Cumhuriyeti'nden gelmeleri yakışırdı: Wowwee, Robosapien'i Guandong eyaletindeki Douguan'da bir fabrikada birkaç yüz Çinli kadın işçiye ürettiliyor. Kadınlar sürekli iş bantlarının başında oturuyor, günde on saat ve haftada altı gün boyunca aynı iş adımlarını yürütüyor, tutma kollarını monte ediyor, kafayı yerli yerine oturtuyor ya da Robosapien'in beyaz üst gövdesini temizliyorlar. "Üretim ülkenin ne kadar fazla içinde yer alırsa, o denli hesaplı üretebiliyoruz." diye açıklıyor araştırmacı.

Fabrika Çinli işletme Wah Shing International'a ait. Robosapien'in doğum yeri her türlü romantizmden uzak ve tümüyle verimliliğe yönelmiş. Firma, bunu McDonalds'ın siparişiyle öğrenmiş. Ebeveynleri dünya çapında umutsuzluğa sürükleyen milyonlarca "Happy Meal" oyuncak işte burada üretiliyor.

Mühendislik işinin de büyük bir bölümü Douguan'da hallediliyor. "Robosapien'in üretimine başlamadan önce, son sorunları da ortadan kaldırmak için, bütün günleri ekibimle atölyede

» "İyi haber: Kadın işçilerimizin yerini gelecek yıllarda robotlar almayacak. Çünkü bir işçi kızın gündelik maliyeti olan 3 dolar ile hiçbir endüstri robotunu çalıştıramazsınız."

Mark Tilden, Robot öncüsü

geçirdim." diyerek geçmişini anımsıyor Tilden. Oturma odası büyüklüğündeki mekanın köşesindeki işe yaramaz robot yığını bu zamanın son artıkları. Doğal olarak test laboratuvarında küçük bir Robosapien bölümü var: Üç çalışan, on iki sonsuz döngüde aylardır yürüyen robotların

çıkardıkları ritmik seslere dayanmak zorundalar. Söylenenlere göre henüz plastik varlıklardan daha arıza çıkaran olmamış.

Wowwee, Las Vegas'taki elektronik fuarı CES'te oyuncak robotlarının yeni neslini tanıttı. Robosapien 2, öncülünden daha büyük ve 200 dolarlık fiyatıyla daha pahalı; ancak çok daha iyi görebiliyor, engellerden kaçınabiliyor ve kendisine uzatılan nesneleri tutabiliyor. Hatta renkleri ayırt edecek şekilde görebiliyor ve sesleri stereo olarak duyduğu için kaynaklarını saptayabiliyor. Ayrıca daha çevik, daha becerikli: Oturabiliyor, uzanabiliyor ve iyice geliştirilmiş eliyle nesneleri kaldırıp atabiliyor. Bu arada, Robosapien artık konuşabiliyor ve anlaşılan o ki, Caveman lehçesi de artık rafa kalkmış.

EV ROBOTLARI

Asimo

Üretici: Honda
Adı: Advanced Step in Innovative Mobility'nin baş harflerinden
Fiyatı: Bilgi yok
Satılışı: Tek örneği var
Türü: İnsansı
Özellikleri: Şu sıralar en gelişkin insansı robot
Yapabildikleri: İnsansı yürüyüşe denk düşen hareketler yapıyor.
Boy: 1,30 m
Ağırlığı: 52 kg
Sahneye ilk çıkışı: 2000

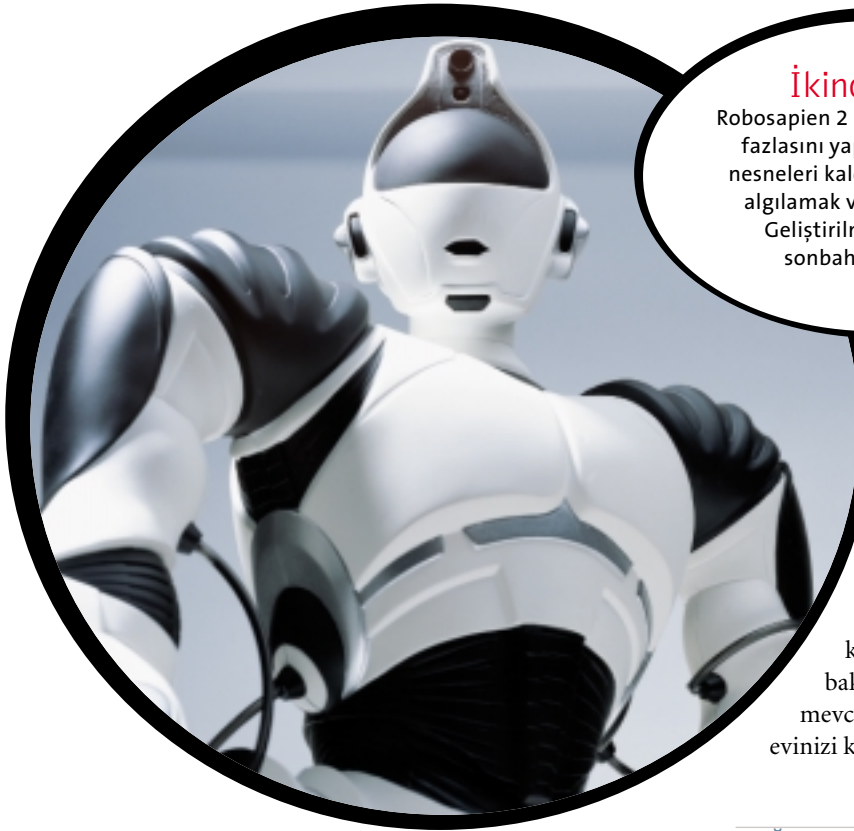
Qrio

Üretici: Sony
Adı: Quest for Curiosity (başlangıçta SDR-4X)
Fiyatı: 50.000 Euro
Satılışı: Henüz gelişim aşamasında
Türü: İnsansı
Özellikleri: Aibo'nun geliştirilmiş
Yapabildikleri: Sıçramak, koşmak, futbol oynamak, şarkı söylemek.
Boy: 60 cm
Ağırlığı: Veri yok
Sahneye ilk çıkışı: 2003

Üretici: Sony
Adı: A(rtficial) I(ntelligence) (ro)BO(t) için kısaltma
Fiyatı: Yaklaşık 1.500 Euro
Satılışı: 135.000 (Mayıs 2004)
Türü: Köpek robot
Özellikleri: Bir köpeğin davranış tarzını taklit eden robot
Yapabildikleri: Koşmak, konuşmak, öğrenmek, sahibinin komutlarını dinlemek.
Boy: Yaklaşık 30 cm
Ağırlığı: 1,65 kg
Sahneye ilk çıkışı: 1999 (1. Kuşak)

Aibo

İkinci kuşak:

Robosapien 2 daha büyük ve daha fazlasını yapabiliyor, örneğin nesneleri kaldırmak, gürültüleri algılamak ve konuşmak gibi. Geliştirilmiş Robosapien sonbaharda çıkacak.

revini üstleniyor. Tilden bu sa-
yede robot ekosistemi fikri-
ne bir parça daha yakla-
şıyor. Yaratıklarının
ilerde bir zamanda
yararlı işlevler üstle-
nip üstlenmeyecekleri
sorusu karşısında, mu-
cit Tilden karamsar bir
eda takınıyor: "Ben daha
getirdiği yarardan daha fazla
hizmet talep etmeyen hiçbir ev işi robo-
tu görmedim."

Tilden tümü robotlardan oluşan ekolojile-
rin, uzmanlaşmış meslektaşlardan oluşan sis-
temlerin daha fazla şansı olduğu görüşünde.
"Yıllar önce evimde bunun için bir örnek inşa
etmiştim: Robo pencere temizleyicim sinekleri
korkutuyordu, onlar da robot sinek tuzağının ağ-
zının içine uçuyorlardı. Bu onları öldürüp yere tü-
kürüyordu ve robo toz emicim de cesetlerin icabına
bakıyordu." diyor Tilden. "Buna karşılık, günümüzde
mevcut aygıtlarda, robot hizmetçi işe başlamadan önce
evinizi kendiniz temizlemeye mecbursunuz." ■

MM, Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

Robosapien'in ev hayvanları: Yöneticilerin can dostları

Robosapien'in canı sıkılmasın diye mucitleri ona ev hayvanları da tasarlamış. Bir robot köpek (Robopet, 69 dolar) ve bir robot dinozor (Roboraptor, 99 dolar). Hatta düşük fiyatına rağmen Robopet, Sony'nin Aibo'sundan biraz üstün: Yana doğru tam bir takla atabiliyor ve şayet düşerse her durumda tek başına kalka-
biliyor.

Yakınlık algılayıcısı yüzünden yazı masasının nerede sona er-
diğini anlayabilen ve bir lemming gibi masa kenarından aşağı
düşmeyen robotlar bu yüzden yöneticilerin masalarında yer ala-
cağa benziyor. Ancak robot köpeğin CES sürümünde bu
(Roboraptor için de vaat edilen) bu özellik henüz
çalışmıyordu.

Her iki robot da uzaktan kumanda-
nın yolladığı ışık noktasını takip et-
meye programlandığı için sokak-
ta biraz zor da olsa gezdirilebi-
liyor. Diğer bir yenilikse, ro-
bot köpeğin ve dinozorun
kendileri için ulaşılabilir
bölgeleri gezindikleri bir
tür gözetleme modu. Artık
miadını doldurmuş olan
Robosapien'de bu mod he-
nüz belgelenmemiş bir prog-
ram kombinasyonuna ayrıl-
mıştı.

Robosapien 2 her iki yapay hay-
vanı da uzaktan kumandayla yönetebi-
lecek. Robot, bunun için robot hayvanların
yönetilmesini sağlayan uzaktan kumandanın gö-

BAĞLANTILAR

www.robosapienonline.com (Üreticinin resmi sayfası)

www.robosapien.tk (İpuçları, hileler, hack'ler)

www.robosapien1.com (Robosapien Modding)

www.robohackers.com

(Hack'ler ve modifikasyonlar içeren fan sayfası)

www.aibohack.com/robosap/sapbench.htm

(Robosapien uzaktan kumandası için Palm yazılımı)

www.beam-online.com (BEAM robotiğine bir bakış)

www.informatik.uni-freiburg.de/~nimb/robots.html
(Freiburglu NimbRo ekibinin web sitesi)

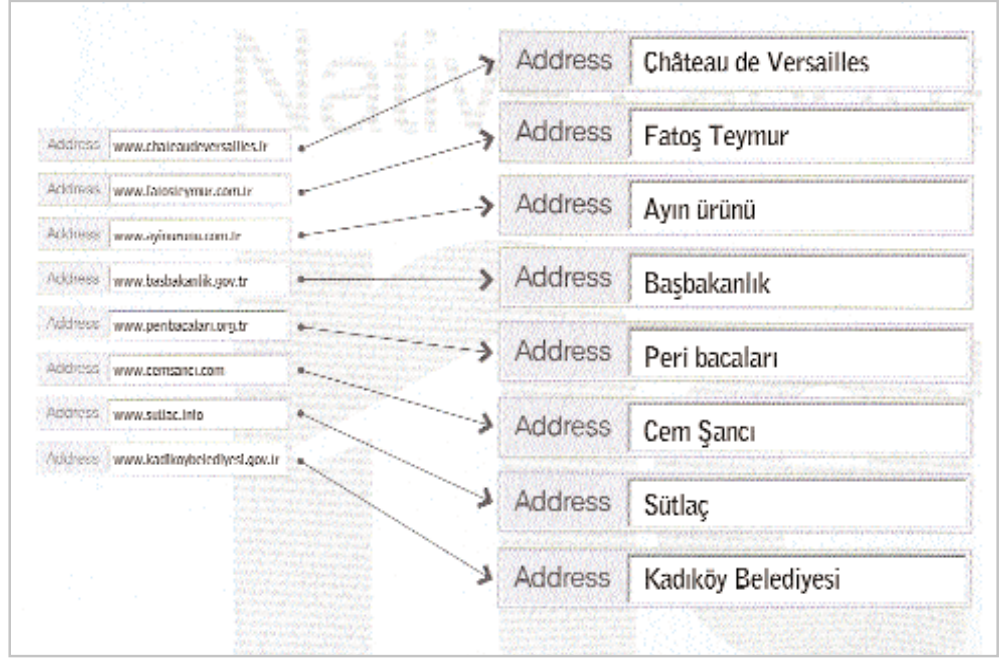
Robo'nun ev hayvanları:

Robosapien 2, uzaktan kumandalı
iki adet yoldaş ediniyor:
bir köpek (Robopet, altta) ve bir
dinozor (Roboraptor, solda).

İÇİNDEKİLER

- 184 **Hazır portallar**
Herkese ücretsiz site
- 192 **Çocuğunuzu nette koruyun**
Zararlı içeriklerden korunma
- 196 **Internet Explorer 7**
İlk özellikler ve beklentiler
- 198 **Mükemmel W-LAN**
Kablosuz ağlara doping

“www” ve “com, net, org” gibi eklere veda

Türkçe alan adı

Güney Kore merkezli Netpia, Kore’de başarıyla uyguladığı “Ana dilde internet adresi sistemi”ni Türkiye’de de hayata geçiriyor.

■ İnternet adreslerinde İngiliz alfabesi dışındaki harflerin kullanılamayışı, alan adlarında deformasyon yapmak gereğini doğurur. Örneğin, içinde Türk alfabesine özel ç,ı,ş,ö,ü gibi harflerin bulunduğu kelimeler c,i,s,o,u ile yazılmaya çalışıldığında, ortaya farklı anlamlara gelebilecek kelimeler çıkabilir veya İngilizce bilmeyen ya da internet jargonunu yeterince bilmeyen kullanıcılar zor zor internete ulaşır bir firma veya kelime hakkında araştırma yapmak istediklerinde, web sitesine ulaşmak istediklerinde zorluk yaşayabilirler.

Ana dilde internet adresi sistemi

Güney Kore kökenli Netpia’nın Ana Dilde İnternet Adresi Sistemi sayesinde, gerçek ve tüzel kişiler, herhangi bir ön (www) ya da son (com, org, net vb) eke gerek kalmadan Türkçe karakterleri de (ğ, ı, ü, ş, ö, ç) içerecek şekilde internet adresi alabilecekler. Örneğin, www.basbakanlik.gov.tr yerine adres çubuğuna yalnızca “başbakanlık” yazıldığında otomatik olarak başbakanlık sitesine ulaşmak mümkün olacak. Paralel olarak, e-posta adreslerinin de Türkçe karakterler kullanılabilir.

Netpia CEO’su Pan Jung Lee, sistemi yıl sonuna kadar 20 ülkede yaygınlaştıracaklarını ve

Türkiye’nin ilk adımlardan biri olduğunu kaydetti. Lee, Güney Kore’deki deneyimlerine dayanarak, Netpia’nın Ana Dilde İnternet Adresi Sistemi’nin Türkiye’deki internet kullanımı daha da kolaylaştırıp yaygınlaştıracığına inandığını belirtti.

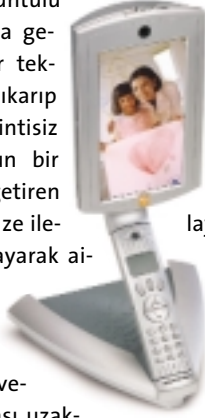
İnternet kullanımında 3.200 kat artış

Kore merkezli Netpia, 1997 yılında geliştirdiği Anadilde İnternet Adresi Sistemi ile dünya çapında yeni bir dönem başlattı. Sistem kısa sürede Güney Kore’de e-ticaret ve e-devletin gelişiminde önemli yol alınmasını sağladı. Şirket, Uluslararası Telekomünikasyon Birliği ITU tarafından yayınlanan Dijital Erişim Endeksi’nde 1998 yılında 24. iken, 2002’de 4.lüğe tırmanarak bir rekor kırdı. Bu başarı öyküsünün ardından, Netpia dünyadaki tüm dil ve harfleri destekleyecek sistemi geliştirmek üzere çalışmalarını hızlandırdı.

ADİA’nın halen kullanıldığı ülkeler arasında Tayland ve Bulgaristan bulunuyor. Malezya, Japonya, Yunanistan, Lübnan ve Mısır’da ise çalışmalar sürüyor. Güney Kore’de sistemin uygulamaya başlamasının ardından internet kullanımında 3.200 kat artış olduğu da tespit edilmiş.

Motorola'dan ilk görüntülü telefon OJO ile görerek konuşun

OJO, sabit hatlar üzerinden görüntülü telefon görüşmesine izin veriyor. Görüntülü iletişimi hayatımıza gelecekte girecek bir teknoloji olmaktan çıkıp Motorola'nın kesintisiz iletişim vizyonunun bir parçası haline getiren OJO, anında yüz yüze iletişim olanağı sağlayarak aileleri, arkadaşları birbirine yakınlıştırıyor. İş toplantılarını daha verimli kılıyor; kısacası uzakları yakına getiriyor. Telefon hattına kolaylıkla bağlanabilen

OJO, evde istenilen noktaya kurulabiliyor. Göz seviyesine yükseleştirilmiş 7 inçlik LCD ekran, televizyon kalitesinde net ve rahat bir görüntü sunuyor. Ekrandaki menü üzerinden telefon etmek, adres defteri oluşturmak oldukça kolay. Görüşme sırasında, karşı tarafa nasıl görüldüğünüzü kontrol etmek için ekranda kendinizi görebildiğiniz bir bölüm de açılıyor. Aygıt görüntülü ve sesli mesaj da bırakılabilir.

Bilgi için: www.motorola.com

Aloyemek.com Ankara'da Ankaralıları aç kalmayacak

Eylül 2004'ten bu yana İstanbul'da hizmet veren Aloyemek.com artık Başkentte de hizmet verecek. İnternetin yanı sıra, telefon ve çağrı merkezi aracılığı ile üyelerine hizmet veren site özellikle yoğun iş temposu nedeni ile öğlen ya da akşam yemeğine çıkamayan çalışanların ilgisini topluyor. Ankara'da hizmete girecek olan Aloyemek.com'un çağrı merkezi (0312 265 01 85) 09:00-23:30

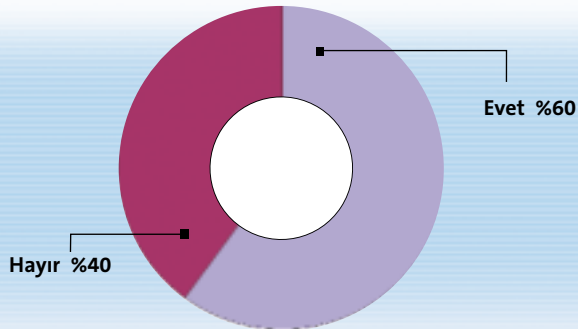
saatleri arasında siparişleri alıyor. Ayrıca aynı saatlerde internet üzerinden canlı destek hattının diğer ucunda bulunan profesyonel Aloyemek.com operatörleri de kullanıcılara yardımcı oluyor.

Bilgi için: www.aloyemek.com

MOBİL BAĞLANTI

Mobil cihazlarla internete bağlanıyor musunuz?

Centrino'lanıyoruz: Katılımcıların %60'ının mobil cihazlarla internete düzenli olarak bağlandıklarını belirtmeleri, dikkat çekici bir gelişme. İnsanlarımız "bağımsızca" bağlanmayı sevmiş görünüyor.

Kaynak: CHIP Online

Sinir ve terleme Dikkat: MAIDS olabilirsiniz

Psikoterapistler cep telefonu ve internet tiryakiliğine artık resmen bir isim koydu. "Mobile and Internet Dependency Syndrome" (mobil ve internet bağımlılığı sendromu) kısaca MAIDS. Hastalığın tipik sendromları sinirlilik hali ve nemli eller. Hastalığın ölümcül AIDS'e gönderme içeren kısaltması ise tıp dünyasının internet bağımlılığına bir mesajı olabilir.

Bilgi için: www.mediacentre.lloydstsb.com

Google Desktop Search Bilgisayarınız kontrol altında

Beta sürümünün yayınlanmasından altı ay sonra, Google Desktop Search'ın nihai sürümü artık hazır. Bu ücretsiz araç, bilgisayarınızı otomatikman tarıyor, bu sırada en olağan dosya biçimlerini işaretliyor ve arama sonuçlarını düzenli olarak HTML formatında sunuyor. Program, güçlü yanlarını öncelikle biçim desteği konusunda gösteriyor. PDF, HTML, MP3, DOC, XLS, PPT, TXT, JPG, ve GIF'i destekleyen yazılım, Outlook, Outlook Express, Mozilla Mail ve Thunderbird'deki elektronik postaları tarıyor. Yeni olansa, kullanıcının kendi eklentileri programlayabileceği bir araç takımı. Bu sayede, açık kaynak kodlu yazılımlara benzer biçimde, her kullanıcı araca yeni işlevler katabiliyor.

Bilgi için: <http://desktop.google.com/>

İNTERNET ÜCRETLERİ

superonline	superonline.com (212) 310 0000
Aylık	18.9 YTL
tt net	ttnet.net.tr (212) 444 0145
Aylık	9.5 YTL
turknet	turk.net (212) 444 0077
Aylık	15 YTL
e-kolay	e-kolay.com (212) 478 0478
Aylık	15 YTL
trnet	tr.net (312) 295 9000
Aylık	13 YTL
işnet	iş.net (312) 306 21 00
Aylık	14 YTL
anet	anet.com.tr (212) 336 1919
Aylık	11 YTL
Webbee	webbee.com.tr
Aylık	14 YTL
Mynet	mynet.com.tr
Aylık	8.9 YTL
ADSL	www.telekom.gov.tr
256 Kbps	49 YTL
512 Kbps	99 YTL
1024 Kbps	175 YTL
2048 Kbps	288 YTL

EDİTÖRDEN NOTLAR

Barış Alkım,
Redaktör

Dilbilgisi yardımı

ADSL'in ucuzlayıp yaygınlaşması, öğrenciler, akademik personel, çevirmenler, düzeltmenler, editörler ve yazarlar gibi, vaktinin büyük kısmını "metin üretmekle" geçirenlerin de içinde yer aldığı bir kitleyi, kesintisiz internet bağlantısıyla tanıştırdı. Bu sayede, kapsamlı başvuru kaynaklarına zahmetsizce erişmek mümkün oluyor. Sözgelimi, Türk Dil Kurumu'nun internet sitesi, dil kullanımıyla ilgili tüm şüphelerinizi giderebilecek bilgiyi içeriyor. Dahası, söz konusu siteye kaydolabilir, böylece Türkçe Sözlük ve Yabancı Kelimelere Karşılıklar eserlerinden her gün birer sözcüğün e-posta hesabınıza ulaşmasını sağlayabilirsiniz. Sitede, sıkça sorulan soruların yanıtları da ihmal edilmemiş.

Bilgi için: www.tdk.gov.tr

WEB GÖZCÜSÜ

Mart ayının baş belaları Belalı virüsler

Panda ActiveScan tarafından hazırlanan bir rapor, Mart ayında en fazla aktif olan virüsleri ortaya çıkardı. Casus yazılımların sayımının yapıldığı Mart ayı çalışmasında Truva atlarının ağırlığı hissediliyor. Geçen ay Panda ActiveScan'ın taradığı bilgisayarların %11'inde Truva atı tespit edildi. En belirgin Truva atı ise Mitglieder.BO. oldu. Bu zararlı bilgisayarlara kurulan farklı antivirüs ve güvenlik duvarı uygulamalarına saldırıyor. Ayrıca bu Truva atı, sisteme W32/Bagle. BN solucanını yükleyor ve her altı saatte bir Trj/Downloader.BBN dosyasını farklı web sayfalarından yüklemeye çalışıyor.

Bilgi için:

www.pandasoftware.com

TCP 445'e dikkat! Microsoft'tan güvenlik yamaları

Koç.net yaptığı bir araştırmada Türkiye'de en çok saldırının Microsoft TCP 445 portu üzerinden gerçekleştiğini belirledi. Koç.net'in, ikinci "Türkiye İnternet Güvenliği" raporu için Kasım-Aralık 2004 tarihleri arasında 800 ADSL abonesi ve 500'den fazla şirketin güvenlik sistemlerini denetlendi. Güvenlik açıkları 2003 yılına göre iyileşme göstermezken sorunun büyümesinin sebebinin bireysel ve kurumsal kullanıcıların güvenliğe yeterli önemi vermediği vurgulandı.

Bilgi için: www.koc.net

AirTies, Türk Telekom'dan onay bekliyor.

Telekom onaylı modem

Türk Telekom'un yeni ADSL Modem akreditasyonu ile ilgili yayınladığı koşulların hepsini tamamlayan AirTies, akreditasyon hakkını almak için Türk Telekom'a başvurdu.

Türk Telekom'un ADSL aboneleri müşterilerine sunacağı ücretsiz kurulum ve ilk 3 aylık ücretsiz servis hizmeti için belirlediği kriterleri tüm mevcut özellikleriyle karşılayan AirTies, Türk Telekom'a ilk başvuru yapan firma oldu.

Bugüne kadar ADSL abone-leri için sadece hat başvurularını kabul eden Türk Telekom, "Modem Akreditasyon" süreci

tamamlandığında seçilen modemlerin kurulumunda da destek verecek.

Türk Telekom, standart ADSL teknolojilerinin yanı sıra şu özelliklerin de sağlanmasını bekliyor: ADSL2+ teknolojisi desteği (seçmeli), Türkçe kolay kurulum CD'si, erişim bağlantı testi, Türkçe kullanım kılavuzu, splitter, 6 gün ve 8-22 teknik destek, yerel telefon numarası.

Bilgi için: www.airties.com

Hukuk portalı Yasayı bilmemek bahane değil

İnternetin hızlı bilgi paylaşımında sağladığı avantajları hukuk dünyasının hizmetine sunmayı hedefleyen HukukTurk.com faaliyete geçti. Hukuk camiasının ve toplumun bütün kesimlerinin mevzuatla ilgili bilgilendirme ihtiyacını, internetin sağladığı olanaklardan yararlanarak gidermeyi amaçlayan HukukTurk.com en önemli hizmetlerinden biri olan Türk Hukuk Bibliyografyası'nı paylaşım açıyor. 1930 yılından günümüze kadar hukukla ilgili her türlü yayını içeren bibliyografyada, konuya, yazara, kaynak ya da tarihe göre arama yapılabilir.

Bilgi için:

www.hukukturk.com

Doktorlara özel site Doktorlar nette

Hekim.Net, 2000 yılı başında yalnızca hekimlere, ücretsiz internet tabanlı hizmetler verme amacıyla kurulmuş bir site. Site, üyelerine, 50 MB kapasiteli web e-posta hizmeti sunuyor. Ayrıca, web sayfası adresi veriyor, ajanda servisi sağlıyor ve tüm ilaçların prospektüs bilgilerinin yer aldığı vademekum.hekim.net bölümü ile ilgi topluyor. Etkileşimli bir İngilizce sözlük, Merck Manual, Medline, tıpla ilgili tüm kanunlar, tüm TUS soru ve cevaplarının yer aldığı bölümler içeren site tıp dünyasında iletişimin artmasını amaçlıyor.

Bilgi için: www.hekim.net

Anadolu'ya internet okur yazarlığı

"Yaşasın İnternet" projesi

E-kolay.net'in, Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG) ile yaptığı işbirliği çerçevesinde oluşturulan Yaşasın İnternet projesinin ilk etabı başlamak için gün sayıyor. Herkesi internet okuryazarı yapmayı hedefleyen Yaşasın İnternet projesi, Türkiye'nin çeşitli illerinde, e-kolay.net'in desteği ve TOG gönüllüsü gençlerin çabalarıyla, her yaştan insanımıza internet eğitimi verilmesini hedefliyor. Bilgisayarın hayatın her noktasında ihtiyaç haline geldiği günü-

müzde, internetin yaşamı nasıl kolaylaştırılabildiğini tüm yaş gruplarına göstermeyi hedefleyen projede, toplum gönüllüsü gençler eğitimler verecek. Haziran ayında ilk etabı başlayacak olan Yaşasın İnternet projesi, ilk olarak İstanbul, Van, Diyarbakır ve Samsun'da hayata geçirilecek. Kasım ayında ikinci etabına geçilecek olan projeye, zaman içinde Türkiye'nin dört bir yanında internet okuryazarları yetiştirilecek.

Bilgi için: www.e-kolay.net

Telefonda %80 indirim

Yeni bir seçenek: Alocard

"Türkiye'nin arama kartı Alocard" sloganı ile piyasaya çıkan yeni arama kartı Alocard, şehirlerarası, uluslararası ve mobil telefonlarla hem ekonomik hem de yüksek kaliteli görüşme imkanı sunmayı hedefleyen bir ön ödemeli arama kartı.

Şehirlerarası, uluslararası ya da herhangi bir GSM operatörüne bağlı tüm cep telefonlarını ara-

mak için kullanılabilen Alocard, %80'e varan indirimlerle konuşma imkanı sunuyor. Sabit telefonlardan veya ankesörlü telefonlar üzerinden kartın üzerindeki pin numarası yardımı ile kullanılan kartlar, 5, 10 ve 20 YTL'lik seçeneklerle satılıyor.

Bilgi için: www.alocard.com

Profesyonel web sitesi

Ücretsiz süper site sahibi olmanın yolu

İyi bir web sayfasına sahip olmak için programcı olmanız gerekmiyor. Kağıt üzerinde planladığınız bir web sitesi için yüzlerce dolar vermek gibi bir lüksünüz de yoksa CHIP, bu yazıda tamamen ücretsiz ve profesyonel web sayfalarını birkaç dakikada oluşturmanın yollarını adım adım açıklıyor.

Aslında iyi bir web sayfasının temel olarak esas aldığı belli maddeler yoktur. Amaç, web sayfasının taşıdığı fikri, ziyaretçiye en iyi şekilde verebilmek olmalıdır. Bu amacı gerçekleştirmek için bazen Microsoft Word ile yazılmış bir web sayfasını HTML dosyası olarak farklı kaydedip yayınlamak bile en iyi çözüm olurken, bazen de web sayfanız sunucu tarafında çalışan kodlarla hazırlanması gereken ciddi projelerden oluşabilir. Biz bu yazıyı hazırlarken, web sayfa-

larını biraz daha hareketli, güncel ve içeriğinin daha esnek olacağını düşünerek, bir web sayfasında olması gereken belli başlı bölümleri göz önünde tuttuk.

► **Haberler:** Web sayfanızı hazırlamak gerçekten büyük çaba isteyen bir uğraş gerektiriyor ve bazen bu iş zamanınızı fazlasıyla alabiliyor. Ancak çok iyi bir tasarım yapmak yeterli değil. Tasarımını yapıp yayınlamaya başladığınız bir web sayfasını güncellemeniz de işin diğer yarısını

oluşturuyor. O nedenle ziyaretçilerinizi ilgilendirecek güncel haberleri, belli bir başlık altında vermeniz gerekli. Haberler kısmında unutulmaması gereken bir diğer nokta da haber yazacak olan kişinin (siz veya yetki verdiğiniz editörler) haber yazma işlemini internete bağlı olan her yerden kolayca gerçekleştirebilir olması.

► **Mesajlaşma bölümü:** Web sayfanızı ziyaret eden kişilerin bir arada haberleşebileceği bir ortam oluşturmalısınız. Bu bö-

lüm bazen forum niteliği taşıırken bazen de sadece bir ziyaretçi defteri olabilir. Bu konudaki gereksinimleri iyi belirlemelisiniz. Son zamanlarda geliştirilen forum sayfalarının başarısı tartışılmaz. Kullanıcılarınız, iletmek istediği mesajları bazen bir resim dosyasıyla bazen de farklı bir dosya ile desteklemek isteyebilir.

► **Fotoğraf galerisi:** Uzun uzun yazılar ile ifade etmenizi gerektiren düşüncelerinizi bazen bir fotoğraf daha basitçe açıklayabilir. Kimi zaman da sitenizde eğlence ve paylaşım amaçlı olarak fotoğrafların bulunmasını isteyebilirsiniz. Bu bölümde dikkat etmeniz gereken unsurlar olduğunu unutmayın. Söz gelimi: fotoğrafların hazırlanması. Önce izlenebilir küçük resimleri (thumbnail), sonra da ziyaretçilerinizin bu küçük fotoğraflara tıkladığında görmek istedikleri büyük ebatlardaki fotoğrafları hazırlamalısınız.

► **İletişim:** Web sitenizi ziyaret eden kişiler herhangi bir zamanda karşılarında bir muhatap görmek isterler. Bu durum için hemen “İletişim” bölümüne geçerler. Çoğu web sayfasında yapılan bir hatayı burada belirtmek doğru olacaktır. İletişim sayfasında sadece e-postalara bağlantı vermek yerine, ziyaretçiyi yönlendirecek ve istediği kişiye mesajını iletebilmesini sağlayacak kullanışlı formlar hazırlamak gerekir.

► **Bağlantılar:** Ziyaretçilerinizin büyük bir bölümü, sizin web sayfanızı tavsiye eden diğer sitelerden gelmektedir. Siz de aynı şekilde sizin içeriğiniz ile örtüşen diğer web sayfalarının bağlantılarına yer vermek isteyebilirsiniz. Bu bağlantılar ba-

zen sizin tavsiyeleriniz olurken, bazıları da ziyaretçilerinizin web sitesi tavsiyelerinden oluşabilir. Bu esnekliği sağlamalı ve her zaman için güncel ve genişletilebilir halde bu sayfayı ziyaretçilerinize sunmalısınız.

► **Üyelik sistemi:** Web sayfanız hakkında en iyi bilgileri almak için kullanıcılarınızın size e-posta ilemesini beklemek yanlış olur. Nedeni ise internet kullanıcılarının büyük bölümünün, iş etkişime geldiğinde suskunluğu tercih etmesidir. Oysa siz bu işlemi otomatikleştirebilirsiniz. Sitenize gelen ziyaretçiler sizin belirlediğiniz kriterleri yerine getirerek üye olabilir ve aldıkları kullanıcı adı ve şifre ile sitenizde gezinebilirler. Siz de hangi üyenin, hangi tarihte, hangi sayfaları ziyaret ettiğini ve web sitenizin içeriğine ne gibi eklemelerde bulunduğunu daha kolay takip edebilirsiniz. Ziyaretçileriniz de, bu durumdan oldukça memnun kalacaktır.

► **Diğerleri:** Yukarda bahsettiğimiz başlıkların dışında daha onlarca bölüm adı oluşturmak mümkün. Nedeni ise ziyaretçilerinizin ve web sayfası sahibi olarak sizin farklı ihtiyaçlara sahip olmanız. Bunlar arasında sohbet sayfası, ilan tahtası, insan kaynakları bölümü, istatistikler, vb. bölümleri sayabiliriz.

Tüm bu saydığımız özellikleri bulunduran web sayfaları, hedefine ulaşmış sayılmazlar. Tasarımı ve programlaması çok başarılı yapılmış bir web sayfası, düzenli güncellenmediği takdirde ziyaretçiler açısından önemini yitirir ve sadece birkaç tuş ötede olan alternatif web sayfası tercih edilir.

Web sayfalarını güncellemek bazen si-

zin, bazen de yetki verdiğiniz kişilerin görevi olabilir. Bu görevi, hem keyifli hem de kolay hale getirmek için bir içerik yönetim sistemi bulundurmanız kesinlikle en iyi seçim olacaktır. İçerik yönetim sistemleri sayesinde, hem içerik güncellemek, hem de web sitenizin yönetimini kolayca sağlayacak faydalı raporlar almak gayet kolaylaşır.

Ücretsiz hazır portallar

İyi bir web sayfasında olması gereken belli başlı bölümlerden kısaca bahsetmeye çalıştık. Hem ziyaretçilerin hem de site yöneticilerinin istekleri doğrultusunda bahsettiğimiz başlıklar, biraz daha değişime uğratarak farklı isteklere cevap verebilecek bölümler halini de alabilir. Tüm bu ihtiyaçları karşılamak için iyi bir web sayfasını, konusunda uzman olan web tasarımcılarına baştan yaptırmak tabii ki mümkün. Ancak böylesi profesyonel web sayfalarını en iyi şekilde yaptırmak için kesenin ağzını epeyce açmanız ve ciddi anlamda zaman harcamanız gerekmektedir. Ya da bir ASP veya PHP kitabı olarak “Merhaba Dünya” adlı web sayfası ile işe şimdi başlarsanız, tahminimizce bir yıl sonunda bahsettiğimiz web sayfasını siz de hazırlayabilirsiniz. Ama bizim tavsiyemiz bu sefer daha da farklı: Açık kaynak kodlu içerik yönetim sistemleri, diğer adlarıyla “Hazır Portallar.”

Dünyanın farklı bölgelerinde birçok profesyonel web tasarımcının ortak çalışması ile son halini almış olan hazır portalların başarılı örneklerini bulmak ise gayet kolay. Programlama ve tasarım kısmı oldukça iyi olan bu portalların tanıtımı iyi yapılmadığı için web sayfasına ihtiyacı olan kişilerin aklında olduklarını söylemek doğru olmaz. CHIP, bu ay tamamen ücretsiz sahip olabileceğiniz ve genişletilebilir olan dünyanın en iyi hazır portallarını sizler için inceledi. Kendinize uygun olan bir tanesini seçip, profesyonel web sayfanız ile siz de bu dünyada yerinizi almalısınız.

Açık kaynak kod ve web sayfalarındaki faydaları

Açık kaynak kodlu içerik yönetim sistemlerine geçmeden önce, kodlardaki kaynakların herkese açık olmasının ne gibi artı ve eksilerinin olduğunu bilmek gerekir. Web sayfalarınızı oluşturan dosyaların içindeki kodların herkes tarafından →

Amaç: Web sitesi, taşıdığı içeriği ziyaretçilerine en kolay şekilde sunabilmektedir.

bilinmesi, sanıldığı gibi bir güvenlik açığı doğurmaz. Nedeni ise web sayfanızı yönetmeniz için gerekli olan verilerin bu sayfalarda değil, sayfanın kurulumunu yaptıktan sonra sizin belirlediğiniz klasörlerde tutulacak olması. Konu güvenlik olunca açık kaynak kodunun dezavantajları değil, aksine avantajları var. Güvenlik açığının bulunması bu kodlar için biraz daha zor ve açıkça belirtilmesi de, kodları hazırlayan kişiler, kod açıkları konusunda yeterince uzman olan kişilerden oluşmakta.

Diyelim ki bir açığa rastlandı. O zaman da portalı geliştiren kişiler, resmi web sitelerinde bu güncellemeyi duyurur ve sitenizde sadece birkaç saniye içerisinde bu önlemi almanıza yardımcı olurlar. Açık kaynak kodun bir diğer avantajı ise geliştirilmeye olanak sağlaması. Böylece kendini geliştiren ve yetiştiren programcılar da yeterli düzeye ulaştıklarında bu projelere dahil olarak en iyiyi bulmak için çalışmaya başlar, ortaya da web sahibi olmak isteyen kişiler için eşi bulunmaz yüzlerce seçenek çıkar.

Bu bilgileri verdikten sonra sıra dünyada en çok kullanılan ve başarılı olan hazır portallar hakkında yaptığımız incelemelere ve sonuçlara geldi.

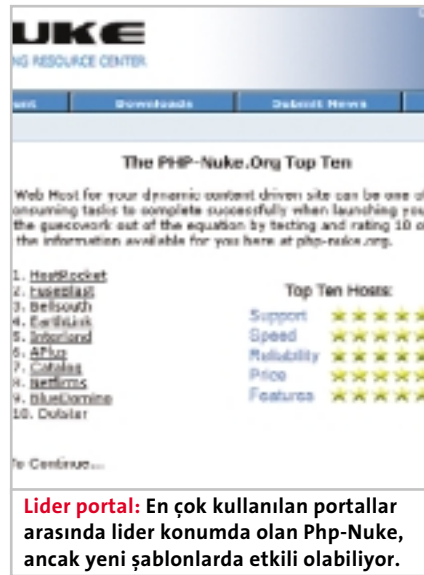
1 Mambo

Henüz adı çok fazla duyulmasa da zamanla birçok web sayfasında imzası görünecek olan Mambo, CHIP'in tavsiyesi olmaya da hak kazandı. Nedeni ise diğer hazır portallara göre, oldukça fazla avantaja sahip olması. Mambo, bir web sayfasında olabilecek bütün ihtiyaçlara, hatta daha fazlasına da cevap verebiliyor. Bu ihtiyaçlar arasında e-ticaret sitesi de var. İşin ilginç tarafı ise Mambo'nun bu ihtiyaçları hiç zahmet gerektirmeyen modül

ve bileşenler ile gerçekleştiriyor olması. Web sayfanıza bir modül eklemek birkaç saniyenizi alıyor. Kurulan modül, sitenizdeki üyelik sistemi ve diğer modüllerle de uyumlu çalışıyor. Portal, PHP ve Mysql desteği olan sunucularda hizmet veriyor. www.mamboserver.com adresinden veya eCHIP'ten de temin edebileceğiniz kurulum dosyasının ve 3. parti yazılımların tamamı da ücretsiz. Yönetim panelindeki güvenlik, uygulamalardaki kolaylık ve kalite, bu portalı size tavsiye etmemizdeki en büyük nedenler arasında. Mambo'nun kurulumu ve kullanımı ile ilgili detayları sonraki sayfalarımızda daha ayrıntılı olarak inceleyeceğiz.

2 PHP Nuke

Açık kaynak kodlu içerik yönetim sistemleri içerisinde en fazla tercih edilenlerin başında PHP Nuke geliyor. Nedeni ise bu portalın kurulumu ile ilgili çok fazla sayıda kaynağın ve hosting firmalarının bu portal için özel bazı desteklerinin olması.

Lider portal: En çok kullanılan portallar arasında lider konumda olan Php-Nuke, ancak yeni şablonlarda etkili olabiliyor.

Güçlü altyapı: Çok fazla tercih edilmese de güçlü altyapısı ve etkili bileşenleri ile Xoops'u da tercih edebilirsiniz.

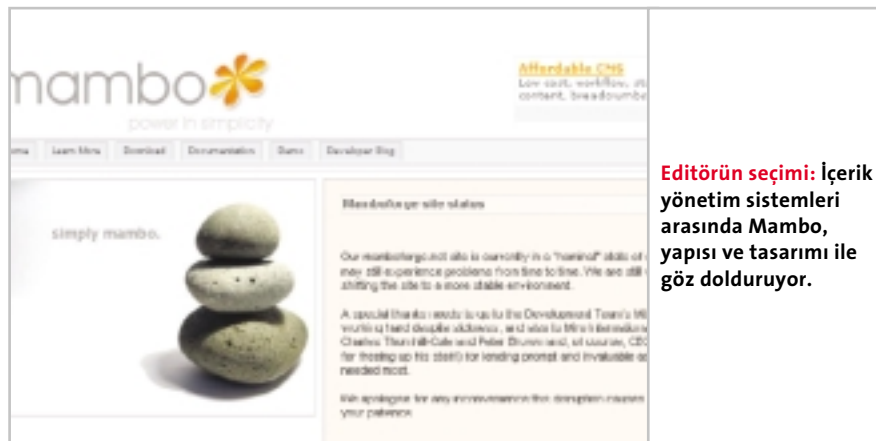
Örneğin PHP destekleyen bir hosting paketi satın alındığında, yönetim panelindeki seçeneklerle birkaç saniye içerisinde bu portalı kurarak yayına açabiliyorsunuz.

İyi bir web sayfasında olması gereken bütün özellikleri PHP-Nuke'de bulabilirsiniz. PHP-Nuke'ün bir diğer avantajı da, çok fazla web tasarımı bilgisine sahip olmasanız bile çok sayıda Türkçe kaynak eşliğinde bu portala kolayca ayak uydurabilirsiniz. Ancak web tasarımı yapan kişiler tarafından en çok tercih edilen, hazır portal PHP-Nuke'ün alışılmış sayfa düzeni, ziyaretçiler tarafından artık sıkıcı bulunmakta.

Aynı yapı ve renklere sahip binlerce site ile karşılaşmanız gayet doğal. Bu yapıyı kullanan web sitelerinin çoğu bilinçsiz bir şekilde tasarlanmış, her tarafında yapın sönen grafik ve animasyonlarla bu yapıya zarar verilmiş böylece web tasarımcıları başka seçeneklere yönelmek zorunda kalmıştır. Ancak son günlerde sayısı hızla artan ve PHP-Nuke için hazırlanan şablonlar ile durumu kurtarabilirsiniz.

Yönetim paneli sayesinde sitenizle ilgili bütün kontrollere hükmedebilirsiniz. Hiçbir web tasarım aracına sahip olmadan, internete bağlı her yerden site içeriğine ekleme yapabilir, düzenlemeleri gerçekleştirebilir ve üyeleriniz tarafından gönderilmiş içeriklere onay verebilirsiniz.

PHP-Nuke, diğer hazır portallar gibi genişletilebilir bir yapıya sahip. Site yöneticileri, isterlerse ekleyecekleri yeni bileşenler ile sitede yapmak istedikleri değişiklikleri modüler bir yapıda ziyaretçilere sunabilirler. Kısaca tek bir kullanıcı adı ve parola ile eklenen tüm bileşenler başarıyla kullanılabilir.

Editörün seçimi: İçerik yönetim sistemleri arasında Mambo, yapısı ve tasarımı ile göz dolduruyor.

3 Xoops

Sıkça kullanılan ve güçlü bir yapıya sahip olan hazır portallardan biri de Xoops. Ancak diğerlerine oranla, görsel ve kullanım yaygınlığı bakımından tercih listesinde biraz geride kaldığı da bir gerçek. Xoops'un kurulumunu yaptıktan sonra, boş bir ekran ile karşılaşınca şaşırmanın. Nedeni ise bileşenlerin otomatik olarak kurulmaması ve site yöneticisi tarafından teker teker kurulmayı gerektirmesi. Örneğin, forum, anket, web siteleri, resim galerisi gibi bileşenleri adım adım, hızlıca kurabiliyorsunuz. Bu bileşenler için ek bir yükleme yapmanıza gerek yok. Bünyesinde var olan bileşenleri sadece birkaç tıklama ile kurmak ve yayına sokmak mümkün. Xoops'un varsayılan bileşenlerinin dışında bazı ek bileşenleri de mevcut. Bu konuda geniş bir arşive ulaşmak için hazır portalın resmi web sayfasını ziyaret etmelisiniz. <http://xoops.org> adresinde gerekli bileşenlerden site şablonlarına kadar web tasarımcıların işine yarayacak birçok araç kolayca ulaşmanız mümkün. Portal ile ilgili geniş Türkçe kaynaklara ise, <http://turkxoops.com> adresinden ulaşabiliyorsunuz.

4 MaxWebPortal

Şu ana kadar incelediğimiz hazır portalların genelde PHP web programlama dili ile hazırlandığını gördük. ASP ile yapılmış olan ve her şeye sahip olan bir portalı web sayfası olarak kullanmak isteyen site sahipleri için MaxWebPortal'ı tavsiye ediyoruz. Ancak MaxWebPortal'ın yeteneklerini diğer hazır portallar ile karşılaştırdığımız zaman biraz geride kaldığını gördük. Nedeni ise ASP desteği sağlayan su-

nucuların PHP desteği sağlayan sunuculara kıyasla, bazı hizmetleri henüz verememesi. Linux işletim sistemi kurulu olan bir sunucudaki web sayfanızda dosya yönetimi, resim yönetimi gibi konularda daha özgürsünüz; oysa ASP destekleyen bir sunucuda bazen bu hizmetler verilmeyebiliyor, çünkü bu hizmetlerin verilmesi için sunucuya ek bazı yazılımların kurulması gerekiyor.

Bu kısıtlamaların gölgesinde MaxWebPortal'ın yine de alınının akı ile kullanıcılara sunulduğunu kabul etmemiz gerekiyor. MaxWebPortal, ek hizmetler için gerekli yazılımları devre dışı bırakıp, yetenekleri üzerinde değişimlere giderek bu açığı kapatmayı başarmış sayılır. Portalın kurulumunu tamamladıktan hemen sonra yayına sokabileceğiniz web sayfası üyelik sistemi, makaleler, dosya yöneticisi, resim galerisi, web siteleri gibi bileşenler de otomatik olarak geliyor. Ne var ki, bu bileşenlerin kullanımında site üyelerinin özgürlüğünü, çoğu sunuculardaki eksik hizmetlerden dolayı kısıtlamanız gerekiyor. Örneğin, üyeleriniz kendi bilgisayarlarından resim yükleyemeyebilir. Bunun yerine, web sayfalarından beğendikleri resimlere bağlantı vererek, resim galerisine katkıda bulunabilirler. Sitenize eklemek istediğiniz modüller ve bu portal hakkında daha fazla bilgi için www.maxwebportal.com adresini ziyaret edebilirsiniz. Portalın, Türk kullanıcıları için oluşturu-

HAZIR PORTALLARA GENEL BİR BAKIŞ

	mambo	PHPBB	XOOPS	MaxWebPortal
Üyelik Sistemi	+	+	+	+
Haber Yönetimi	+	+	+	+
Download Yönetimi	+	+	+	*
Web Siteleri Bileşeni	+	+	+	+
Resim Galerisi	+	+	+	*
İletişim Modülü	+	+	+	+
Makale Sistemi	+	+	*	+
Forum Bileşeni	+	*	+	+
Arama Bileşeni	+	+	*	+
Anket Bileşeni	+	+	+	+
Şablon Desteği	+	+	+	+

*Sonradan bileşen ile eklenebilir.

lan Türkçe web sayfasını da mutlaka ziyaret edin. ASP desteği olan bir web sunucusunda bu portalı kullanarak bir web sayfası sahibi olmak isteyenler mutlaka www.uzmanweb.net adresini de görmeli.

Mambo kurulumu

Beğenimizi kazanan Mambo'yu kurmanın zor olduğunu düşünüyorsanız yanılıyorsunuz. Öncelikle PHP destekleyen bir web alanı sahibi olmalısınız. Bunun için ücretsiz, ama reklam sayfalarıyla dolu bir alandan veya uygun fiyatlarda seçenekler sunan bir hosting firmasından gerekli alanı temin edebilirsiniz. PHP destekleyen bir web alanı sahibi iseniz hemen kurulumu geçebiliriz.

1- eCHIP'ten veya www.mamboserver.com adresinden temin edebileceğiniz sıkıştırılmış kurulum dosyasını açın ve bir FTP yazılımı aracılığı ile sunucudaki kök (root) klasöre yükleyin. Örnek olarak www.sitenizinadi.com/portal/ adresinin hemen altına dosyalarınızı yükleyin.

2- Dosya yükleme işlemi tamamlandıktan sonra tarayıcınıza www.sitenizinadi.com/portal adresini yazın. Karşınıza Mambo'nun kurulum sihirbazı gelecek →

ASP portal: PHP ile hazırlanan portalları aratmayacak, ASP ile hazırlanmış ve tamamen ücretsiz olan Max Web Portal

Kurulum sihirbazı: Size tavsiye edilen ayarları yaparak Mambo'yu kolayca kurabilirsiniz.

Kolay yönetim: İstedığınız düzenlemeleri herhangi bir ek araç gerek duymadan, sadece tarayıcı ile kolayca yapabilirsiniz.

tir. Şimdi bu adımları gerçekleştirelim. **3-** Gelen ilk ekranda Mambo Kurulum Sihirbazı tarafından önerilen dosya ayarları ve o anki sunucuda sizin ayarlarınızın durumları listelenmektedir. Kırmızı harflerle yazılmış olan satırlar, sunucudaki dosya sistemindeki yazma haklarının düzenlenmesi gerektiğini belirtir. Tüm bu düzenlemeleri yaptıktan sonra (her satır yeşil renkte ise) diğer adıma geçebilirsiniz.

4- Yeni pencerede doldurmanız gereken bu alanlar için bazı bilgilere sahip olmanızdır. Bu bilgiler; Host Name, Mysql User Name, Mysql Password, Mysql Database Name'den oluşmaktadır. Bu konuda size en doğru bilgileri hosting firmanız verecektir. Bu alanlara ilgili verileri yazdıktan sonra kurulumu devam edebiliyoruz.

5- Bu pencerede sırasıyla, sitenizin adını, sunucudaki fiziksel konumunu, e-posta adresinizi ve yönetim paneli için gereken şifreyi yazıp, devam edin.

6- Siteniz hazır. Ama yayına girmesi için FTP yazılımı aracılığıyla mambo klasörlerinden "Installation" klasörünü çekimden silin. Silme işlemi tamamlandığında web siteniz de yayında olacaktır. Adresiniz: www.sitenizinadi.com/portal/

Yönetim paneli ve bileşen yükleme

Kurulumu tamamladıktan hemen sonra profesyonel bir web sitesinde olması gereken bütün alanları içeren bir siteye sahip oldunuz. Şimdi de bu web sitesini nasıl düzenleyeceğinizi, yöneteceğinizi ve genişleteceğinizi kısaca görelim.

Örnek olarak verdiğimiz site adresi www.sitenizinadi.com/portal/ idi. Sitenizi yönetmeniz için gerekli olan panele ise www.sitenizinadi.com/portal/administrator adresinden girebilirsiniz. Kullanıcı adı "admin", şifre ise kurulum yaparken belirlediğiniz şifredir. Kullanıcı adını ve parolayı yazdıktan sonra bir ofis yazılımı-

nı andıran yönetim paneli ile karşılaşacaksınız. Web sitenize tıpkı Microsoft Word kullanır gibi hakim olabileceğinizi bilmek size güven verecektir. Yönetim paneli ile sitenize yeni haber ekleyebilir, yeni bir anket oluşturabilir, üye kaydedebilir ve sayamayacağımız daha onlarca özelliği kullanabilirsiniz.

İstediğinize bağlı olarak sitenize bazı bileşenler ekleyip, mükemmel hale getirebilirsiniz. Mambo, bu adımda da kolaylıklarını eksik etmiyor. www.mamboforge.net adresinden sahip olabileceğiniz yüzlerce ek özellik mevcut. Tüm bu bileşenleri ücretsizce indirebilirsiniz. Diyelim ki web sayfanıza üyelerinizin yorum yazabileceği, yükleme yapabileceği, oy verebileceği bir resim galerisi eklemek istiyorsunuz. İşte yapmanız gerekenler:

1- www.mamboforge.net adresini ziyaret ettiniz ve açıklamaları okuduğunuzda sizin için en uygun bileşenin Zoom Photo Gallery olduğuna karar verdiniz.

2- Bu bileşeni bilgisayarınıza indirin. Sıkıştırılmış olan bileşenin kurulum dosyasını açmanıza gerek yok.

3- Yönetim panelindeki *Components* menüsünden *Install / Uninstall* seçeneğine tıklayın. Yeni sayfadaki *Gözet* butonu ile bilgisayarımıza indirdiğimiz bileşen kurulum dosyasını seçin ve *Install* butonuna basın. Birkaç saniye içinde bu bileşen yüklenmiş olacak.

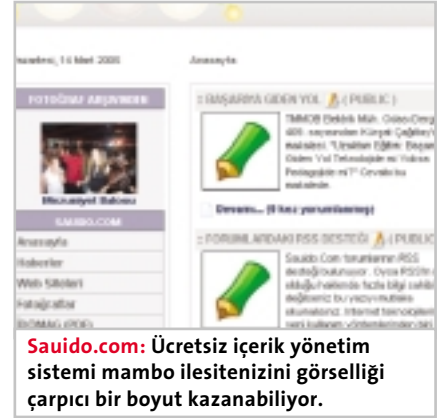
4- Eklediğimiz bileşene web sayfamızda bağlantı vermek için önce yönetim panelindeki *Menu* daha sonra da *Main Menu* seçeneğine tıklayın.

5- Açılan pencerede sitenizde mevcut bağlantı isimlerini bulacaksınız. Yeni bir bağlantı eklemek için *New* butonuna tıklayın. Gelen pencereden *Component* seçeneğini işaretleyip devam edin (*Component*'i seçmemizin nedeni yüklediğimiz ek özelliğin türünün *Component* olması).

6- Yeni sayfadaki *Name* alanına bağlantıya bir isim yazıp, aşağıdaki listeden *Zoom Media Gallery* seçeneğini işaretleyerek, sayfanın yukarısında bulunan *Save* butonuna tıklayın.

7- Yeni bileşen kullanıma hazır. Bütün gelişmiş özelliklere sahip bir fotoğraf albümü sitenize eklendi bile. Var olan fotoğraf albümü ayarlarını değiştirmek için *Component* menüsüne eklenmiş olan *Zoom Media Gallery* seçeneğini kullanabilirsiniz.

Mambo'yu tercih etmemizdeki nedenlerin başında site tasarımının hazır bir

portaldan ziyade, daha önce benzeri olmayan bir site gibi görünmesi geliyor. Dahası, Mambo için şablon hazırlayan ve ücretsiz sunan birçok site aracılığı ile bu görünümü birkaç saniye içerisinde değiştirmeniz mümkün. Bu konuda en geniş arşivlerden birini www.mamboos.de adresinde bulabilirsiniz. Bir diğer neden de XML ile bütünleşik çalışması. İndirdiğiniz ek özelliklerin içerisinde bir XML dosyası bulunacaktır.

Mambo Türkiye

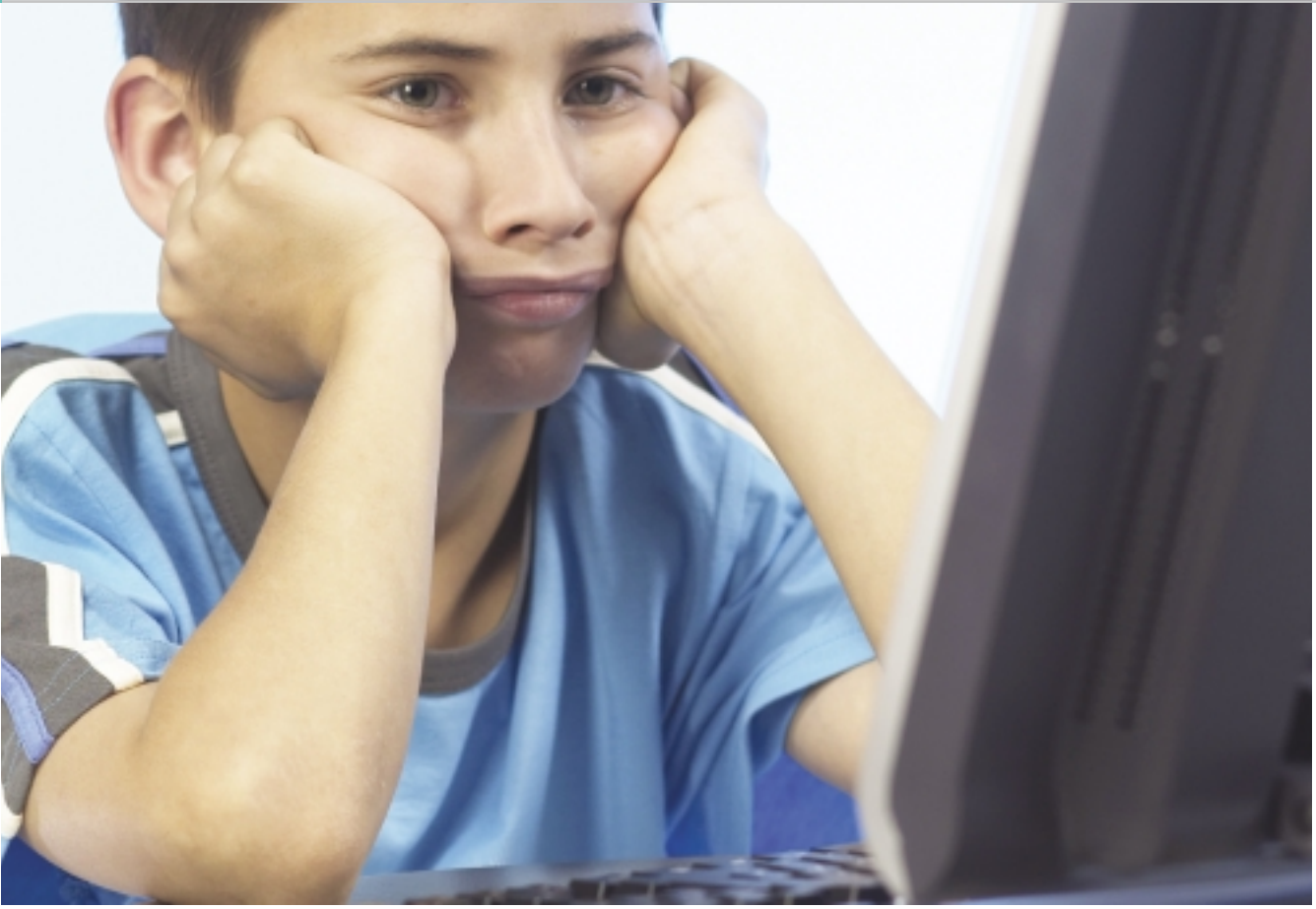
Mambo'nun genel özelliklerini, kullanımını, ve paketleri anlatmak için dergi sayfaları yeterli değil. Aslına bakarsanız Microsoft Word kullanmayı ne kadar biliyorsanız Mambo'yu da aynı şekilde iyi kullanabilirsiniz. Zaman ayırdıkça daha fazla özellik öğrenecek ve web sitenize uygulayabileceksiniz. Bu konuda Türkçe kaynak hazırlayan bir ekibin olduğunu bilmek size daha fazla fayda sağlayabilir. www.mambo.gen.tr adresinde sayısız kaynağa ulaşabilir ve teknik destek alabilirsiniz.

10 saniyede Mambo

Bazı hosting firmaları, müşterilerine web sitelerini daha kolay yönetmeleri için yönetici paneli sunarlar ve bu panelde de birçok avantaj eklerler. Bu avantajlardan biri de en iyi script'leri sunucuda barındırıp, müşteriler istediği zaman en kolay şekilde kurulmasını sağlamaktır. Bu script'ler arasında Mambo da yer alabiliyor. Siz sadece "Mambo'yu xxx klasörüne kur" komutunu veriyorsunuz ve Mambo en çok 10 saniyede kuruluyor. Bu konuda Türkiye'de hizmet veren hosting firmaları da mevcut. Örnek olarak www.hostpaket.ne veya www.remotemach.com gibi hosting firmaları site sahibi olmak isteyenlere bu konuda yardımcı olabiliyor. ■

Hakkı Alkan, alkan@chip.com.tr

Çocuklarınız için güvenli bir internet

İnternetin karanlık yüzü

İnternet her zaman güvenli değildir. Zararlı içerik bulunduran web sayfaları veya çocuğunuzun internet aracılığıyla tanıştığı, şüpheli bir sohbet arkadaşı bile onun hayatını olumsuz bir şekilde etkileyebilir. CHIP bu ay sizler için, çocuklarınızı bu tür kötülüklerden nasıl koruyabileceğinizi anlatan bir rehber hazırladı...

İnternetin efsiz bir bilgi kaynağı olduğu su götürmez bir gerçek. Doğru kullanıldığı takdirde her türlü bilgiye kolay bir şekilde ulaşabileceğimiz bu harika kaynak, takdir edersiniz ki her zaman bizlere yararlı ve legal bilgiler sunmuyor. İnternet, iyi ve yararlı olduğu kadar, yeterli tecrübeye sahip olmayan küçük çocukların gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek içeriğe sahip bazı yasadışı siteler de barındırıyor. Bu tür siteleri engelleyemeyeceğimize göre, bizim yapabileceğimiz tek şey çocuklarımızı bilinçlendirmek ve onları çok sıkımdan gözetim altına almak.

Tabii ki çocukları yalnızca bu tür tehlikeler beklemiyor. Sohbet odalarında farklı düşünce ve yaşam tarzına sahip insanlar artık sadece bilgisayar başına geçip dünyanın öbür ucuyla iletişim kurabiliyor ve rahatlıkla birbirleriyle tanışma fırsatı buluyorlar.

Bu tür sohbet girişimleri çocuklarımız için tehlikeli sonuçlar doğurabilir. Bu nedenle çocuklarınızın bu tür tecrübeler

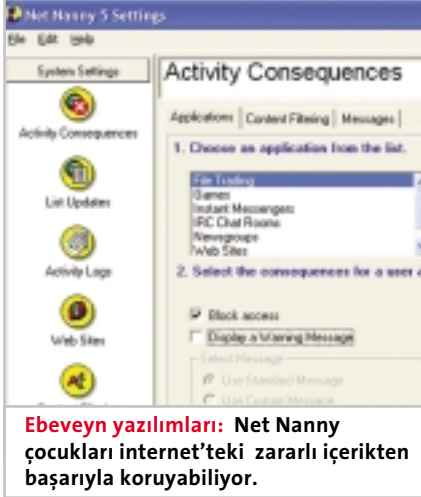
Enigma makinesine ihtiyacınız yok:
Çocuğunuzun internet'teki muhabbet dilinden anlamak hiç de zor değil.

rinde mutlaka onların yanında olmalı ve onların bu tür dış etkenlerden etkilenmelerini sağlamalısınız. Microsoft da geçtiğimiz günlerde çocukların internet üzerindeki güvenliği için yapılabilecekleri ele alan bir web sayfası hazırladı.

Sizler için hazırladığımız bu yazıda, çocuklarınızı nasıl internetin bu tehlikeli yüzünden koruyabileceğinizi ve derlemiş olduğumuz önerilerimizi bulabilirsiniz..

Çocuklarınızın internetteki güvenliği için: 10 madde

İnternet çocuklar için; öğrenebilecekleri, etkileşimde bulunabilecekleri, karşılıklı sohbet yapabilecekleri ve rahatlıkla herhangi bir şeyi keşfedebilecekleri mükemmel bir ortam olabilir. Ama gerçek yaşamda internet çocuklar için bazen tehlikeli öğeler içerebilir. Çocuğunuz üzerinde

Ebeveyn yazılımları: Net Nanny çocukları internet'teki zararlı içerikten başarıyla koruyabiliyor.

tehlikeli sonuçlar doğurabilecek bu tür olaylarla karşılaşmak istemiyorsanız, internete bağlanmadan önce onlar için bir takım kurallar belirlemiş olmanız gerekir.

Eğer nereden başlayacağınızı bilmiyorsanız aşağıda internetin daha güvenli olması için çocuklarınızla paylaşabileceğiniz bazı önerileri bulabilirsiniz.

1- Çocuklarınızı internet üzerindeki deneyimlerini paylaşması için cesaretlendirin. İnternet üzerinde çocuklarınızla vakit geçirip eğlenin.

2- Çocuklarınıza kendi içgüdülerine güvenmesini öğretin. Eğer internet üzerinde herhangi bir şeye sinirleniyorlarsa bunu size anlatmasını sağlayın.

3- Eğer çocuğunuz sohbet odalarını ziyaret ediyorsa, onların anında mesajlaşma yazılımları, internet üzerinden oynanabilen bilgisayar oyunları veya buna benzer kullanıcı adıyla bağlanabilecek programları kullanmalarını sağlayın. Bu tip uygulamalar için kendilerini tanıtabilecek takma adlar (nickname) belirleyin. Ayrıca bu tip isimleri belirlerken kendi kişisel bilgilerini girmemeleri konusunda çocuklarınıza yardımcı olun.

4- Çocuklarınızı hiçbir zaman ev ve okul

adreslerini, telefon numaralarını veya diğer kişisel bilgilerini vermemesi konusunda uyarın.

5- Çocuklarınıza gerçek hayatta iyi ve kötü insanlar olduğu gibi, internet ortamında da iyi ve kötünün var olduğunu öğretin.

6- Çocuklarınıza internetteki diğer şahıslara nasıl saygılı davranmaları gerektiğini gösterin. Diğer kişilerin sadece bir bilgisayarın karşısında oluşunun bu kuralları değiştirmeyeceğini anlatın.

7- Çocuklarınızın, internet üzerinden iletişim kurdukları kişilerin mülkiyetine saygı göstermesinde ısrar edin. Onlara, internet üzerindeki yasal olmayan çalışmaları, müzik ve oyun dosyalarını kendi bilgisayarlarına kopyalamalarının, herhangi bir alışveriş merkezinden bir şeyler çalmaktan hiçbir farkı olmadığını öğretin.

8- Çocuklarınıza internette tanışıp iletişim kurdukları kişilerle asla buluşmamaları gerektiğini söyleyin. İnternette tanıştıkları kişilerin, onlara anlatıldığı şekilde insanlar olamayabileceğini ve bu durumun büyük tehlikeler yaratabileceğini anlatın.

9- Okudukları veya gördükleri her şeyin doğru olmayabileceğini öğretin. Eğer bu tip şeylerle karşılaşır ve emin olmazlarsa sizlere danışmaları gerektiğini söyleyin.

10- Çocuklarınızın internet ortamındaki aktivitelerini gelişmiş internet programlarıyla kontrol edin. Bu tür yazılımları kullanarak çocuklarınızın internetteki zararlı içerikten korunmasını sağlamakla birlikte, hangi sitelere girdiği ve neler yaptığını gözlemleyebilirsiniz.

Ebeveynler için sohbet sözlüğü: Sohbet dilinden anlamıyorsanız

Çocuklarınızın internetteki sohbet ortamlarında nasıl yazıştıklarını öğrenerek, onların bu iletişim aracıyla kurdukları arkadaşlıklarını gözlem altına alabilirsiniz.

Çocuklarınızın internet üzerinde nasıl bir argo dili konuştuğunu öğrenmek ve bu

“argo” dilini (yani internet üzerindeki özel yazışma dili) deşifre etmek, onların internet tecrübesi için çok önemlidir. Gençler, sanal ortamda yazışırken değişik karakter kombinasyonları kullanarak, ancak bu yazışmalara yabancı olmayanların anlayabileceği bir iletişim şeklini tercih edebiliyorlar. Bu tip yazışmalar genelde Türkçenin ya da İngilizcenin fonetik okunuşu, rakam veya daha değişik karakter kombinasyonları kullanılarak oluşturuluyor.

► **Rakamlar harf yerine kullanılabilir:** Örneğin “leet” kelimesi “1337” gibi yazılabilir. “1” harf olarak L harfine, “3” rakamı ters olarak E yi ve “7” de T harfine karşılık gelir. Diğer örneklerde “8” rakamı B harfini, “9” harfi G’yi ve “0” (sıfır) rakamı O harfini temsil eder.

► **Alfabe içinde kullanılmayan karakterler harfleri temsil edebilir:** Örneğin “5” hatta “\$” karakteri S harfine karşılık gelir. Bu stile uygun olarak \$elam kelimesinde \$ karakteri S harfine karşılık gelir. M3r#aba kelimesinde ise 3 rakamı E harfini vurgular. “#” diyez işareti H harfine karşılık gelmektedir.

► **Yazılardaki ses okunuşları değişebilir:** Örneğin Göxel kelimesindeki X harfi K ve S harflerini aynı anda karşılar.

► **Gramer kuralları dışında yazım olabilir:** Bazı harflerin büyüklü küçüklü yazılmasıyla değişik yazım çeşitleri ortaya çıkabilir. Örneğin GeL bUraYa kelimesinde büyük küçük harf karışık kullanılmıştır. Gene bazı kelimelerde harf düşmesi görülebilir. Slm – Selam, Mrb – Merhaba, Nrd – Nereden gibi.

► **Hatalı yazımlar düzeltilmeyebilir:** İnternet üzerinde yazışırken yapılan gramer hataları düzeltilmeyebilir. “Bairma” (Bairma) kelimesi yanlış yazılmasına karşın okunuşuyla beraber bir uyum oluşturur.

► **Alfabetik olmayan karakterler harfleri oluşturabilir:** Örneğin /\anisa kelimesinde ters ve düz eğik çizgiler M harfini oluşturur. Ya da l-l karakterleri H harfine karşılık gelir. Bütün bunların haricinde Letspeak Community adlı bir kuruluş yeni formatları ve kelimeleri belirler. Bu tip yazılımların duyurulma amacı da, yasadışı sitelerdeki yazılışlar için uyarıcı niteliği taşıması. Bu tip kelimelerin geçtiği sitelerde çocuklar dikkatli olmalı.

Yasadışı aktivitenin olduğu kelime örnekleri:

► **warez veya w4r3z:** Yasadışı ve kopyalanabilir yazılım içeren yerlerde bulunur. →

İnternet kafelere dikkat: Çocuğunuzun internet kafedeyken kontrol etmeniz daha da zor. Bu yüzden evde interneti yasaklamak çok doğru bir çözüm olmayabilir.

Özel internet dili: Belirli kelimeleri filtreleme yazılımlarına takılmadan yazmak için oluşan yeni dil artık yaygın bir şekilde kullanılıyor

- **h4x:** "hacks" diye okunur, bilgisayarı hack'lemek anlamında kullanılır.
- **pr0n:** porn kelimesine karşılık gelir ve büyük ihtimalle porno içerik ihtiva eder.
- **sploit** (exploits kelimesinin kısaltılmışı): Bilgisayara korsan olarak girilmesine yardımcı olan yazılımları temsil eder.

Diğer kısaltmalar:

- **"kewl":** Cool kelimesinin karşılığıdır. Türkçede "karizmatik", ağır kişi anlamına gelir.
- **"m4d sk1llz" veya "mad skills":** Birisinin sahip olduğu yeteneğe atıfta bulunur. Örneğin; "hack mad skills" kelimesi bilgisayarlara korsan olarak giren kimsenin yeteneğini belirtir.
- **"n00b", "noob", "newbie" veya "newb":** Yeni veya deneyimsiz kullanıcılar için kullanılır.
- **"w00t" veya \o/:** "We Own the Other Team" anlamına gelir. Genellikle video oyunlarında bir başka takımı yendikten sonra kutlamak için kullanılır.
- **"rox0rs":** Bu terim "impressive" kelimesine atıfta bulunur. Etkilenme, etkileyi-

ci şaşırtıcı anlamına gelir.

- **"d00d":** ahabap, adamım anlamına.
- **"joo"veya u:** "You" (sen) anlamına gelir. "j00" veya "_l00" olarak da kullanılabilir.
- **"ph":** "phear" kelimesinden türeyerek "fear" kelimesine atıfta bulunur. Korku anlamına gelir.

İlk tanışma esnasında kullanılan kısaltmalardan bazıları:

- **"slm nbr nrdn":** selam, ne haber, nereden anlamına gelir.
- **"asl pls":** İngilizce olmasına rağmen Türkçe de kullanılıyor. Bu kısaltma, (a)ge, (s)ex, (l)ocation kelimelerinin baş harflerinden oluşur. Yaş, cinsiyet ve bulunduğu yer anlamına gelir. Diğer bir kısaltma olan pls ise "please" yani lütfen kelimesini temsil eder.

İçerik filtreleme yazılımları gözünüz kulağınız

Çocuklarımızı internet konusunda bilinçlendirmenin yanı sıra bu iş için hazırlanmış gayet başarılı yazılımlardan da yardım

almanız ve bu programları bilgisayarlarınıza kurup yapılandırmanız, ileride karşılaşılabileceğiniz muhtemel problemleri ortadan kaldıracaktır. Yasadışı, pornografik veya şiddet içeren web sayfalarına erişimi engelleyen bu tür yazılımlarla, çocuğunuzun bilgisayar ve internet kullanımına çeşitli kısıtlamalar getirebiliyorsunuz.

İçerik filtreleme yazılımları, ziyaret edilmek istenen siteleri önce kendileri analiz ederek sayfa içerisinde belirli terimler arar. İlgili sayfa bu terimleri içeriyorsa, yazılımlar bu siteye blok koyarak erişimi engeller. Ayrıca, bu yazılımların yönetici panelinde, girilmesini istemediğiniz siteleri belirleyebileceğiniz bölümler de bulunur. Üreticiler tarafından o kadar gelişmiş özelliklere sahip yazılımlar piyasaya sürüldü ki sadece çocuğunuzun gezdiği internet sayfalarını kontrol altına alabilmenin yanı sıra, artık sohbet ortamları ve yazışmalarını da kolayca takip edebiliyor, belirlediğiniz zaman aralıklarında ekran görüntüsü alabiliyorsunuz. Bu içerik filtreleme programlarının gizli çalışma sistemi sayesinde çocuklarınız bu durumdan haberdar olmuyorlar. ■

Uğur Seven, Onur Seven, ugurunur@chip.com.tr

ÇOCUKLARINIZ İÇİN

» En başarılı programlar ve ortak özellikleri

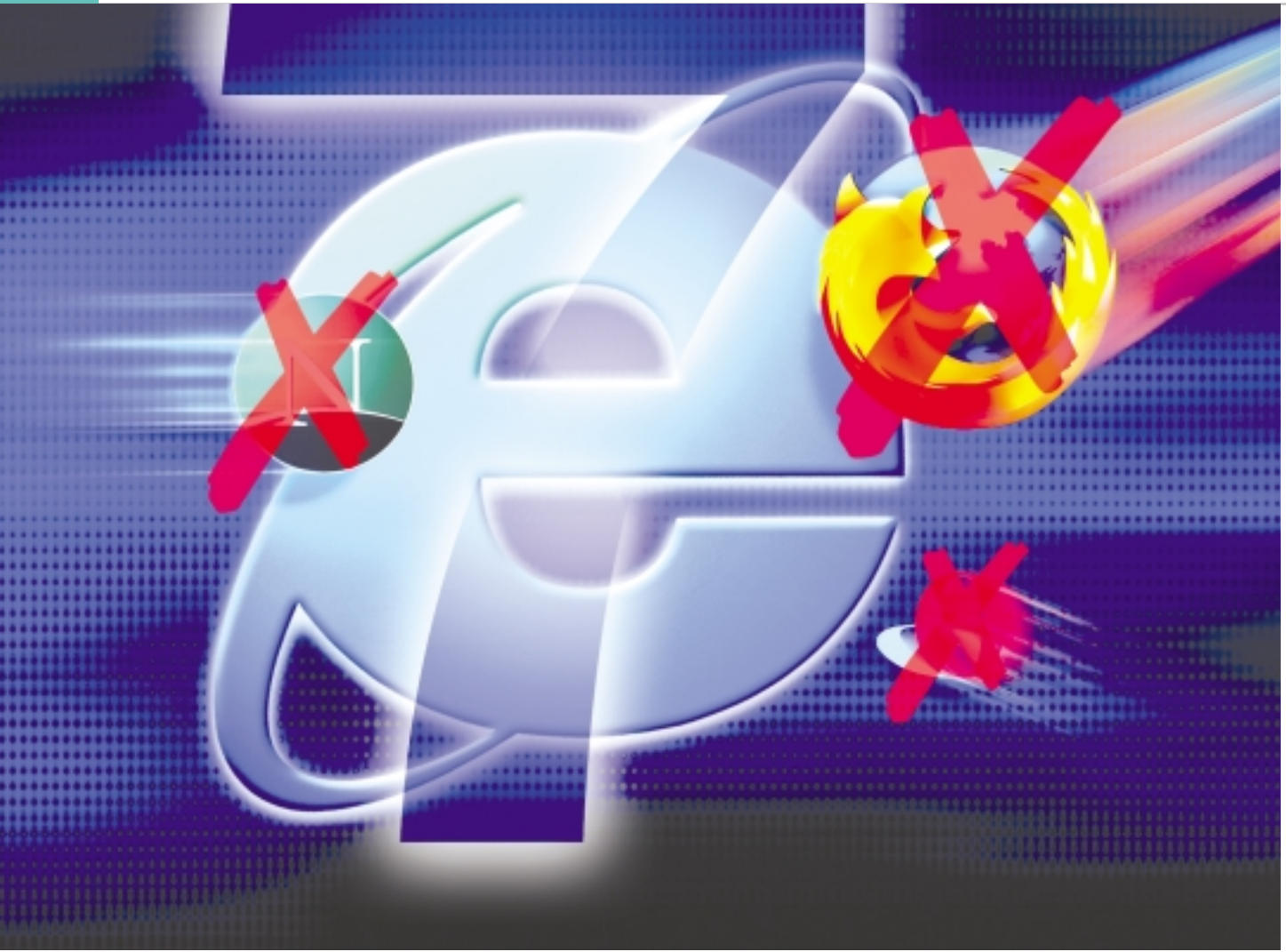
► **ContentProtect**
<http://www.contentwatch.com>

► **CYBERSitter** ◀
<http://www.cybersitter.com>

► **Net Nanny**
<http://www.netnanny.com>

- Ziyaret edilen siteleri takip ederler,
- Keylogger içerirler, yani klavyeden yazılan her türlü şeyin kaydı tutulur,
- ICQ, MSN gibi haberleşme programlarının yazışmalarını kaydederler,
- Belirlediğiniz zaman dilimlerinde, mesela 10 dakikada bir ekran görüntüsü alabilirler,
- Sitelere girişi yasaklayabilirler,
- Girilen şifreleri kaydederler,
- Bütün bu kayıtları raporlayarak belirtilen e-posta adresine gönderebilir,
- İstedığınız zaman dilimlerinde kayıt tutulmasını veya bilgisayarın kilitlemesini sağlayabilirler.

Internet Explorer 7.0

IE 7.0 perdeleri aralıyor

Neredeyse tüm Windows kullanıcıları yeni Internet Explorer'dan gelecek haberleri büyük bir merakla takip ediyor. Microsoft, IE7 konusunda bilgi vermede temkinli davranıyor. İşte, dünyanın en çok kullanılan internet tarayıcısının yeni sürümüne eklenmesi beklenen özellikler.

Internet explorer 6'nın çıkmasının üzerinden yıllar geçti ve servis paketlerini, güvenlik yamalarının ayakta tuttu web tarayıcısı, artık emekliye ayrılıyor.

Bill Gates, şubat ayında San Francisco'da yapılan RSA güvenlik konferansındaki konuşmasında, daha önce Longhorn'la birlikte geleceği söylenen IE 7.0'in daha erken bir tarihe alındığını duyurmuştu. Bu haberin ardından, birçok soruyu "yorum yok" gerekçesiyle geri çeviren Microsoft'un yeni açıklamaları şu yönde: Öncelikle, ürünün beta sürümünün bu yaz hazır olması bekleniyor.

Internet Explorer 7.0'in kod adı "Rincon" olarak biliniyor. Bu ürünün hangi Windows sürümleriyle birlikte kullanılabileceği, tüm kullanıcıların aklını meşgul eden bir konu. Beta zamanında hedeflenen ürünler, Windows XP SP2, Windows 2003 Service Pack 1 ve Windows XP x64 ürünleri. Yani Beta sürümü sonrasında çıkacak RTM'de bir değişiklik olmadığı takdirde yeni Internet Explorer'ı Windows XP SP2 öncesi işletim sistemle-

riyle birlikte çalıştırmak mümkün olmayacak.

Bill Gates'in açıklamasına göre, kullanıcılar bilgisayarlarını casus yazılımlara ve saldırılara karşı korunmak için gereksinim duyacağı tüm güvenlik yazılımları da Internet Explorer'la birlikte gelecek. Aslında bir internet tarayıcısının PC kullanıcısı için internete giriş kapısı olduğu düşünülürse, neden kötü niyetli saldırılara bu kadar sık maruz kaldığını anlamak da güç olmaz. Microsoft'un hedefi, Internet Explorer işletim sisteminin güvenlik altyapısını daha da güçlendirecek bir uygulamaya dönüştürmek.

Microsoft CSS2'yi destekleyecek mi?

Tartışma hala sürüyor

Microsoft tarafından bu açıklamalar devam ederken, kullanıcı tarafında ise CSS2 ile ilgili haberler hala tartışma konusu. Bildiğiniz gibi, bu teknoloji, aslında web geliştiricilerine sayfaların nasıl görüneceğine ilişkin daha fazla denetim kazandırıyor. Kul-

lanıcıların bir kısmı Microsoft'un bu standardı daha fazla görmeyenlerden geleceğini söylerken, diğer kısmıysa Microsoft'un bu standardı hatalı bulduğunu ve destek vermemeye sürdüreceğini söylüyor. Ne var ki Microsoft cephesinden bu konuda resmi bir açıklama yapılmış değil.

IE 6.0'da kısmi bir CSS2 desteği mevcut. Ancak IE Weblog'un bu konuda kullanıcıları ne kadar tatmin ettiği ise tartışmaya açık. Birçok haber grubunda, CSS2 standardının web tasarımı yapanların işini çok kolaylaştıracağı ve tam uyumluluk olmadıkça çok manalı olmayacağı yönünde ateşli tartışmalar sürüyor. Tartışmanın nasıl sonuçlanacağını kestirmek zor çünkü Microsoft şimdilik bu konudaki soruları yorumsuz bırakıyor.

Internet Explorer 7.0'ın bazı özelliklerine şimdiden sahip olabilirsiniz

IE7.0 ile ilgili tüm haberler incelendiğinde dahi ne gibi özelliklere sahip olduğu hakkında bir haber ya da Microsoft'tan açıklama bulmak mümkün değil.

Ancak biz mevcut Internet Explorer kullanıcılarına hem IE 7.0'da nasıl ek özellikler olabileceğini görmek ve hem de bu özelliklerin bir kısmını şimdiden kullanmaya başlamak için <http://www.microsoft.com/windows/ie/addon/default.msp> web adresini ziyaret etmelerini tavsiye ediyoruz. Bu sitede Internet Explorer için birçok eklenti bulacaksınız. Örneğin bu eklentilerden bir tanesi Internet Explorer 7.0'ın görmeyi beklediğimiz sekmeleri destekleyen bir web tarayıcı olması.

Bunun dışında, şu anda beta sürümü olan Microsoft Antispyware mevcut. Her ne kadar Internet Explorer 7.0'ın ilk beta sürümü çıkmamış olsa da Microsoft Antispyware uygulamasının beta sürümünü <http://www.microsoft.com/athome/security/spyware/software/default.msp> adresinden indirebilir ve sistemini de test edebilirsiniz.

Kısaca Microsoft Antispyware üzerinde durmak gerekirse, Güvenli arayüz ve kolay kullanım öne çıkıyor.

Internet Explorer 7.0, parti yazılımların ve rakiplerin birtakım özelliklerini destekliyor

IE 7.0 ile ilgili bir diğer yenilik, gelişmiş SSL kullanıcı arayüzü. Mevcut Internet Explorer sürümlerinin sıkça karşılaştığı, yazıcıdan tam olarak istenilen görüntünün çıktısının alınamaması sorunu da Internet Explorer 7.0'da aşılağa benziyor. Geliştirilmesi beklenen diğer konular arasında, daha önce de bahsettiğimiz "tab window" (sekmeli pencere) özelliğinin yanı sıra, internet sayfalarındaki frame'ler de var. Bunların yanı sıra, *Favorites* menüsünde ve araç çubukları üzerinde de çalışmalar yapıldığı, duyularımız arasında.

Son olarak, Internet Explorer 7.0 ile birlikte dosya indirme yöneticisi tarzında bir uygulamanın da hazırlandığı söyleniyor. Bu sayede 3. parti yazılımlarla sağlanan, aktarımların kaldığı yerden devam etmesi özelliğine de IE 7.0 ile kavuşacağız gibi görünüyor.

Duyularımız ışığında elde ettiğimiz bu bilgilerin, ürünün beta sürümü hazırlandığında veya ürün piyasaya çıkarak RTM olduğunda değişebileceği konusunda uyarıda bulunmamız gerekiyor. Beta sürüm piyasaya çıktığında sizler için test edip ilk görüntüleri paylaşacağız. ■

Cihan Baykal, cbaykal@chip.com.tr

İÇİNDEKİLER

Gizli firmware'lerin kurulumu	198
Erişim mesafesinin genişletilmesi	198
Apple ile Windows'un bağlanması	198
Gizli Firmware'lerin kurulumu	199
Messenger ile video telefon	200
Bağlantı sorunlarının çözümü	201
Erişim noktalarının bağlanması	201

Kablosuz ağlara ince ayar

Kablosuz ağlar için servis paketi

Kablosuz ağ kullanıyorsanız korsanlar karşısında ne parolalarınız güvende ne kredi kartı numaralarınız ne de fakslarınızın kopyaları. CHIP, önemli bilgilere izinsiz erişimin kolaylığını gösteriyor.

A rtık ağı kablolarına takılıp tökezlemeyecek, ağ sorunlarında masanın altına eğilmek zorunda kalmayacak ve kendinizi çalışma odanızda mahsur kalmış gibi hissetmeyeceksiniz. W-LAN (Wireless LAN, kablosuz ağ), bilgisayar kullanıcılarını birçok sıkıcı engelden kurtarıyor. Ancak hepsinden değil.

Kablosuz sörf ve HiFi genellikle kısa erişim mesafelerinde çalışmayı reddediyor, duvarlar tarafından engelleniyor ve cihazlar aralarındaki uyumsuzluk nedeniyle birbirlerini göremeyebiliyor.

Bu tür sorunlar da artık tarihe karışıyor. Aşağıdaki profesyonel W-LAN ipuçlarını kullanarak kablosuz ağına erişim mesafesini nasıl yüzde kırka kadar arttırabileceğinizi, can sıkıcı sürücü çakışmalarını nasıl çözebileceğinizi ve Firmware güncellemeleriyle nasıl yeni işlevlere ula-

şabileceğinizi görebilirsiniz. Üstelik buradaki ipuçlarının birçoğu için herhangi bir masraf yapmanıza da gerek yok.

Gizli Firmware'lerin kurulumu

Bazı üreticiler, W-LAN cihazlarını yeni Firmware güncellemeleri ile destekliyorlar. Bu güncellemeler daha önceki sürümlerin hatalarını düzelttikleri gibi, yeni işlevler de sunuyor. Örneğin Netgear, eski erişim noktalarını (Access Point, AP) bir yazılım güncellemesi yardımı olan güvenli şifreleme standardı WPA ile (Wi-Fi Protected Access) donatıyor.

Birçok üretici benzer güncellemeler yayınladığı için firmaların destek sayfalarındaki Firmware sayfalarını düzenli olarak kontrol etmekte fayda var. Eğer firmaların kendi web sayfalarında bir şey bulamazsanız başka bir şansınız daha var.

Meraklı programcılar işletim sistemi tarafından tanınan AP'leri inceliyor ve bunları birkaç versiyon geliştiriyorlar. Bunlar, orijinal Firmware'lerin yerine yüklenebiliyor ve bazı cihazlar için şaşırtıcı ekstra özellikler sunabiliyorlar. Örneğin, erişim mesafesi arttırılabiliyor veya özel W-LAN kanalları tanımlanabiliyor. Söz konusu özel Firmware güncellemelerini aşağıdaki internet adreslerinden bulabilirsiniz.

Bu yeni yazılımları da erişim noktasına orijinal versiyonu yükliyorsunuz gibi rahatlıkla kurabilirsiniz. Eğer ileride herhangi bir sorun yaşayacak olursanız eski yazılımı rahatlıkla geri yükleyebilirsiniz.

www.linksysinfo.org/index.php

www.seattlewireless.net/index.cgi/WAP54G

<http://www.wireless-forum.ch/download/files.php>

Erişim mesafesinin genişletilmesi

Preşip olarak erişim noktası ile PC denetleyicisi arasındaki mesafe ne kadar fazla olursa bağlantı hızı da o kadar düşecektir. Çünkü birçok erişim noktası, bir istemci çok uzakta olduğu zaman aktarım hızını otomatik olarak düşürür.

Böylece bağlantıyı korumaya ve veri paketlerindeki kayıp miktarını en aza düşürmeye çalışır. Ancak bazı üreticiler söz konusu otomatik hız düzenlemesine sahip olmayan cihazlar sunuyorlar. Bunun sonucunda, bağlantılar gürültülerden daha fazla etkileniyor ve erişim mesafesi de oldukça düşüyor.

Eğer sadece internette sörf yapmak istiyor ve gönderim kaynağından da uzakta olmak istiyorsanız, erişim noktanızda görece daha düşük aktarım hızına sahip olan 802.11b'yi kullanmalısınız. DSL'in şu andaki maksimum 2 Mb/s'lik hızı dana yavaş.

Kullanılan kablosuz ağ standardını nasıl değiştirebileceğinizi örnek olarak Asus'un WL-500G Deluxe modeli ile gösteriyoruz. Buradaki işlemler diğer modeller için de çok farklı değil. Bunun için kablosuz cihazınızın yapılandırma penceresindeki *Wireless* başlığının altındaki *Wireless mode* kısmından *802.11b only* seçeneğini işaretleyin. Ardından *Apply* düğmesine tıklayın. Yaptığınız değişikliklerin uygulanması için de *Save & Restart* düğmesine tıklayın.

Apple ile Windows'un bağlanması

Teorik olarak, Mac OS ile Windows'un W-LAN ortamında mükemmel şekilde →

anlaşılması gerekiyor. Sonuç olarak her ikisi de IEEE 802.11g standardını destekliyor. Ancak bu tür karma ağlarda pratikte çeşitli sorunlar çıkıyor. Genelde bu sorunların altında şifreleme yatıyor. Apple, çoğu zaman alfanümerik kodlar ile çalışmıyor. Eğer sistemler arasında bağlantı kurulmazsa denemek için ilk olarak erişim noktasındaki WEP ve WPA şifrelemesini kapatın. Ardından Windows PC ile Apple bilgisayarı tekrar bağlamayı deneyin. Eğer şimdi sorunsuz bir şekilde bağlanabiliyorsanız sorun tamamen şifrelemeden kaynaklanıyor demektir.

Fakat bu durumda ağız tamamen korumasız olacağı için kodlamayı tekrar kullanmaya başlamalısınız. Ancak bu sefer WEP şifrelemesi için sadece onaltılık sayı düzenindeki karakterleri kullanın ve alfanümerik ifadelerden kaçın.

64 bit WEP kodlaması için 10, 128 bit için de 26 tane onaltılık karaktere ihtiyacınız olacak. Bunları istediğiniz gibi birleştirebilirsiniz. Burada uymanız gereken tek kural, 0 ile 9 arasındaki sayıları ve A ile F arasındaki karakterleri kullanmak. Buna göre 64 bitlik şifreleme için WEP kodu "123F56E890" gibi olabilir. Ayrıca bir parola oluşturmak için <http://www.kingsley-hughes.com/pc-zone/security/wep.asp> adresindeki web sayfasından da faydalanabilirsiniz.

Eğer sorun şifrelemeden kaynaklanıyorsa, erişim noktası iki sistemle de yüzde yüz uyumlu değil, demektir. Bu durumda sadece erişim noktası ve her bir denetleyici için Firmware güncellemesi yardımcı olabilir. Biraz şans ile donanım üreticilerinizin web sayfasında uygun yazılımları bulabilirsiniz.

Gizli Firmware'lerin kurulumu

Windows XP, bazı W-LAN denetleyicilerinin sürücü güncellemelerinin kurulumunda, cihazın kurulumu sırasında bir hata ortaya çıktığını ve adın, bir hizmet veya görüntülenen hizmet ismi olarak kullanıldığını belirten bir hata mesajı verir. Sistem, eski sürücü artıkları yüzünden de sorun yaşar. Bunları kaldırmak için aşağıdaki işlemleri uygulayabilirsiniz:

Başlat düğmesine ve ekrana gelen **Başlat** menüsündeki **Bilgisayarım** simgesine sağ tuşla tıklayın. Açılan kısayol menüsünden **Özellikler** komutunu çalıştırın ve takip eden pencere **Donanım** sekmesinde bulunan **Aygıt Yöneticisi** düğmesine tıklayın. Buradaki **Ağ Bağdaştırıcıları** başlığını açın, fare **sağ** tuşunu kullanarak →

GELECEĞİN KABLOSUZ AĞI

» Daha iyi şifreleme ve yüksek hız

Günümüzdeki teknoloji şimdiden eskidi bile. Firmalarsa her geçen gün yeni bir gelişmeyle piyasaya çıkıyor. CHIP, üreticilerin laboratuvarları, hangi yeni ağ teknolojilerinin hazırlandığını gözler önüne seriyor.

W-LAN teknolojisi halen yeni gelişmelere tamamen açık. Nitekim henüz ne kablosuz ağların maksimum erişim mesafelerine ulaşılabilir ne de her aygıt tüm kullanım imkanları için optimize edilebilir. Bu noktadaki anahtar kelime ise Multimedia Streaming, yani çoklu ortam yayını.

Bu teknolojinin düzenli olarak geliştirilmesi gerekli ve özellikle ağ güvenliği konusunda atılacak çok adım var. Şu anda kullanılan şifreleme yöntemleri ise hala yeterli değil. Eski WEP, hızla piyasadan çekiliyor ve halefi olarak görülen WPA daha şimdiden kırıldı bile. Bu konudaki en sevindirici haber ise yeni bir güvenlik standardının kısa süre içerisinde kullanılmaya başlanacağı. Bu güvenli standart ve kablosuz ağ alanındaki diğer iki önemli yenilik hakkında merak ettiklerinizi, burada bulabilirsiniz.

WPA2: Wi-Fi Alliance, 2004 yılı sonunda yeni şifreleme yöntemi WPA2'yi (Wi-Fi Protected Access 2) destekleyen cihazları onaylamaya başladı. Buradaki en önemli nokta, bu yöntemin şu ana kadar korsanların dışlarını geçirmeyi başaramadıkları AES (Advanced Encryption System) kodlamasını kullanması. WPA2, IEEE802.11i standardının bir parçası olacak ve bu sayede tüm yeni cihazlarda kullanılması zorunlu hale gelecektir.

Ancak şu anda kullanılan modellerin güncellenmesi biraz sorunlu. Aslında WPA2 geriye uyumlu, ancak kullanılmakta olan bazı W-LAN donanımlarında, özellikle de eski bileşenler kullanılıyorsa sorunlara neden olabiliyor. Bu sorun, AES'in oldukça yüksek işlemci performansı istemesinden kaynaklanıyor. Bu nedenle birçok donanım üreticisi, yeni W-LAN donanımlarında söz konusu ek yükü kaldırabilecek özel işlemciler kullanıyor.

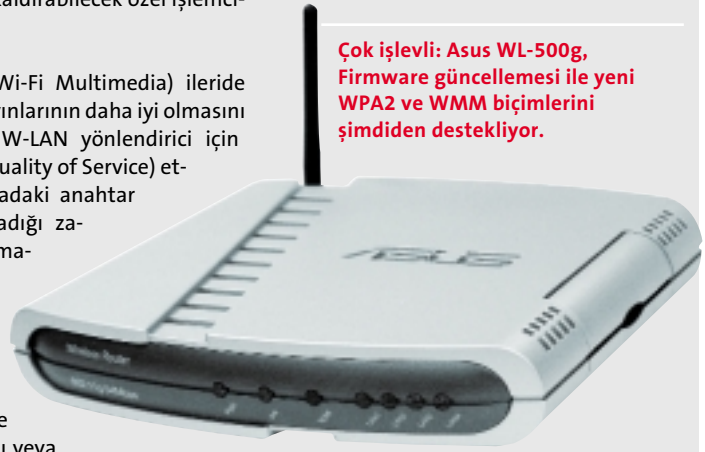
WMM: WMM (Wi-Fi Multimedia) ileride müzik ve film yayınlarının daha iyi olmasını sağlayacak. Bu, W-LAN yönlendirici için QoS hizmetini (Quality of Service) etkinleştiriyor. Buradaki anahtar nokta, QoS olmadığı zaman tüm uygulamaların kablosuz ağ üzerinden bilgi göndermek için aynı haklara sahip olmaları. Sadece internet tarayıcısı veya

e-posta istemcisi kullanıldığında herhangi bir sorun çıkmazsa da, multimedya programları da kullanılmak istendiğinde sorun yaşanabiliyor. Kablosuz ağ, videoların akıcı bir şekilde oynatılabilmesi için yeterli veri aktarım hızlarına ulaşmıyor. Bu durumda WMM devreye girerek kablosuz ağ, tüm çoklu ortam uygulamalarının ön planda bulunacakları ve yeterli bant genişliğini kullanabilecekleri şekilde ayarlıyor. Birçok aygıt, Firmware güncellemeleri ile yeni standardı kullanabiliyor. Diğer tüm cihazlar içinse WMM, ancak IEEE802.11e standardı ve yeni ürün modelleri ile piyasa sunulacak.

MIMO antenleri: Üreticiler, kablosuz ağların erişim mesafelerini artırmak için çeşitli ekler geliştiriyorlar. Bazıları, W-LAN cihazlarına hassas antenler eklerken, bir kısım da sinyali kuvvetlendiren Repeater'lar, yani tekrarlayıcılar kullanıyorlar. Ancak bunlar arasındaki en başarılı gelişme ise MIMO (Multiple Input, Multiple Output) antenleri. Strateji: Bu aygıtlarda, 127 farklı anten örneğini oluşturabilen toplam yedi tane akıllı gönderici çalışıyor. Bunlar, RF gürültülerine (Radio Frequency, radyo frekansı), istemcilerin konumlarına ve fiziksel engellere dikkat ederek kendilerini ağ ortamına göre ayarlıyor. Bunun sonucunda, geniş erişim mesafesi ve kesintisiz veri aktarımı mümkün oluyor.

Bu teknolojiyi ilk olarak Netgear firması RangeMax adı altında kullanmaya başladı. Bileşenlerin fiyatı ise yaklaşık olarak 100 Euro. Geliştirilmiş aktarım için gerekli olan tek şey, her iki tarafta da RangeMax cihazlarının, yani RangeMax teknolojisini destekleyen güncel bir PCI veya PC kartı ve yönlendiricinin kullanılması.

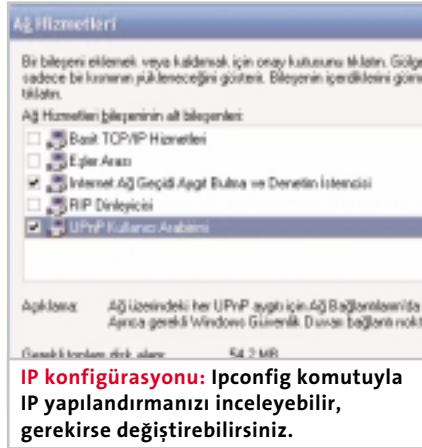
Çok işlevli: Asus WL-500g, Firmware güncellemesi ile yeni WPA2 ve WMM biçimlerini şimdiden destekliyor.

ağ kartına tıklayın ve *Kaldır* komutunu çalıştırın. Son olarak, ekrana gelen uyarı mesajındaki *Tamam* düğmesine tıklayın. Diğer tüm ağ bağdaştırıcılarını da benzer şekilde kaldırın.

Ardından *Başlat / Çalıştır* komutunu çalıştırın ve buradaki *Aç* kutusuna "msconfig" yazdıktan sonra *Tamam* düğmesine tıklayarak Microsoft'un Sistem Yapılandırma Yardımcı Programı'nı çalıştırın. Buradaki *Genel* sekmesinde bulunan *Tanımlama Başlangıcı* – yalnızca temel aygıtları ve hizmetleri yükler seçeneğini etkinleştirin. Ardından *Hizmetler* sekmesindeki *Tüm Microsoft Hizmetlerini Gizle* seçeneğini etkinleştirin ve söz konusu penceredeki tüm hizmetleri devre dışı bırakın. *Tamam* düğmesine tıklayın ve bilgisayarı yeniden başlatın. Bu sayede sürücünün hiçbir hizmeti kullanmayacağından ve kaldırma işleminin engellenmeyeceğinden emin olabilirsiniz.

Şimdi, *Başlat / Çalıştır* komutu ile ekrana gelen pencereden "regedit" komutunu çalıştırarak Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni açın. Takip eden penceredeki "HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM \CurrentControlSet\Services" anahtarını etkinleştirin ve [Ctrl]+[F] tuş kombinasyonunu kullanarak "Linksys" veya "DLink" gibi ağ denetleyiciniz ile ilgili kayıtları arayın. Bulduğunuz bütün kayıtları silin ve ardından bilgisayarı yeniden başlatın. Şimdi *Başlat / Çalıştır / msconfig* yolunu izleyerek

Microsoft konfigürasyon aracını yeniden çalıştırın ve bu sefer *Normal Başlangıç* – bütün aygıt sürücülerini ve hizmetleri yükler seçeneğini etkinleştirin. Bilgisayarı yeniden başlatın. Bunun sonucunda Windows, gerekli sürücülerini ağ kartınız için yeni sürücüler de dahil olmak üzere otomatik olarak kullanacaktır. Son olarak bir kez daha Microsoft yapılandırma aracını çalıştırın ve *Hizmetler* sekmesinden, daha önce devre dışı bıraktığınız tüm hizmetleri yeniden etkinleştirin.

Messenger ile video telefon

MS Messenger, her türlü sohbet imkanını eksiksiz bir şekilde sunuyor. Nitekim metin haricinde web kamera üzerinden fotoğraf gönderebiliyor ve tüm dünya çapında video konferans imkanı sunuyor.

Tabii ki bunun için ilk olarak Router'ın izin vermesi gerekiyor. Ancak UPnP (Universal Plug&Play) desteğine sahip olan bazı modeller, resim akımını kullanıcıya sormadan engelliyorlar ve şu ana kadar bununla ilgili bir yama da mevcut değil.

Messenger ile sohbet keyfinizin kesilmemesi için aşağıdaki işlemleri uygulaymalısınız. *Başlat / Denetim Masası* komutu ile ekrana gelen penceredeki *Program Ekle/Kaldır* komutunu çalıştırın ve *Windows Bileşenlerini Ekle/Kaldır*'ı seçin. Buradan *Ağ Hizmetleri*'ni seçin, *Ayrıntılar* düğmesine tıklayın ve *UPnP Kullanıcı Arabirimi* seçeneğini işaretleyin. Yaptığınız değişiklikleri *Tamam / İleri* düğmesine tıklayarak onaylayın ve yönlendirici yapılandırmasında UPnP'nin etkinleştirilmiş olmasına dikkat edin.

Şimdi *Başlat / Çalıştır* komutu ile ekrana gelen penceredeki *Aç* kutusuna "ncpa.cpl" yazın ve *Tamam* düğmesine tıklayarak çalıştırın. Takip eden penceredeki *Router* üzerinden PPPoE geniş bant ağ bağlantısını temsil eden simgeye sağ tuşla tıklayın ve kısayol menüsündeki *Özellikler* komutunu çalıştırarak konfigürasyon penceresini açın. *Ayarlar* düğmesine tıklayarak ulaşabileceğiniz penceredeki tüm hizmetleri, işaretlerini kaldırarak devre dışı bırakın. İki kere *Tamam* düğmesine tıklayın. Artık yönlendiriciniz üzerinden video konferans yapabilirsiniz.

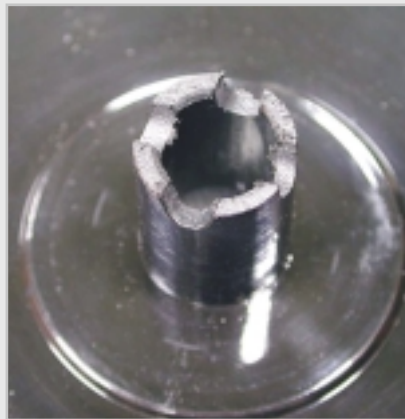
» Beş adımda W-LAN anteni yapımı

Harici antenler, kablosuz ağına erişebileceği alanın yarıçapını genişletir, ancak bunların hem fiyatı yüksektir hem de maalesef tüm erişim noktaları ile çalışmazlar. Bunun için en iyi yöntem kendi anteninizi yapmak. Vallstedt Networks (www.vallstedt-networks.de) adresinde bunu nasıl gerçekleştirebileceğiniz anlatılıyor.

Dikkat! Burada verilen ölçülere aynen uymalısınız.

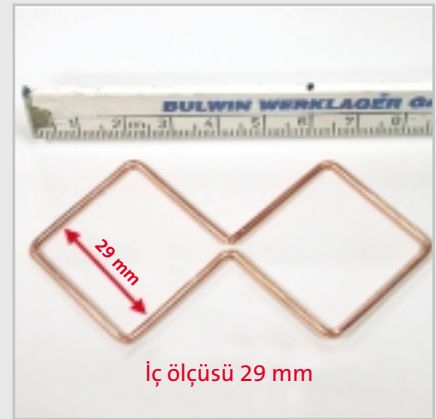
İHTİYACINIZ OLANLAR

- ☒ CD mili
- ☒ Lehim havyası
- ☒ Yuvarlak törpü
- ☒ 2.5 mm2 NYM/RG58 kablo
- ☒ Yassı karga burun
- ☒ SMA fişi
- ☒ Kablo ölçer

1 CD milinin hazırlanması

İlk olarak milin CD tutucu kısmını 18 milimetre yüksekliğinde olacak şekilde kısaltın. Ardından yuvarlak demir törpüsü ile tutucu kısmın üzerinde küçük yarıklar açın. Bu yarıkların alt kısmının yerden 16 milimetre yüksekliğinde olması gerekli.

2 Antenin bükülmesi

İzolasyonu çıkartılmış olan bakır teli (NYM kablo) alın ve 29 milimetre boşluk bıraktıktan sonra 90 derece bükün. Daha sonra bir 29 milimetre daha boşluk bırakın ve bir kez daha 90 derece bükün. İskeletin son hali resimdekine benzemeli.

Bağlantı sorunlarının çözümü

Erişim noktası sorunsuz bir şekilde kuruldu, kablosuz bağlantı oluşturuldu ve sinyal seviyesi de yüzde yüz görünüyor ancak internete bağlanamıyor ve web sayfalarını görüntüleyemiyorsunuz.

Bu sorun çeşitli nedenlerden kaynaklanabilir. İlk olarak erişim noktasından bir IP adresi alıp almadığınızı kontrol etmelisiniz. Bunun için *Başlat / Çalıştır* komutu ile ekrana gelen penceredeki Aç kutusuna "cmd" yazın ve *Tamam* düğmesine tıklayın. Takip eden penceredeki komut satırına aşağıdaki ifadeyi girdikten sonra [Enter] tuşuna basarak çalıştırın:

```
ipconfig /all
```

Ekrana gelen bilgiler arasındaki *IP Adres* altında "192.168" sayıları ile başlayan bir ifade bulunmalıdır. Eğer başka bir sonuç ile karşılaşıyorsanız, yönlendiricinin ağa bağlanan bilgisayarlara otomatik olarak IP atamasını sağlayan DHCP hizmetinin etkin olup olmadığını kontrol etmelisiniz. Eğer yönlendirici üzerinden bir IP adresi aldıysanız *DNS Sunucusu* altında erişim noktasının IP adresinin bulunup bulunmadığını kontrol etmelisiniz. Eğer bu durum söz konusu değilse, aşağıdaki komutu çalıştırmalı ve ardından bilgisayarı yeniden başlatmalısınız.

```
ipconfig /release
```

Eğer tüm bu işlemlere rağmen hala internete bağlanamıyorsanız muhtemelen erişim noktasının aktarım ayarlarında bir sorun var demektir. Bu sorunu nasıl çözebileceğinizi ise Linksys'in bir yönlendiricisi yardımıyla anlatacağız. Ancak diğer modeller için de benzer işlemleri gerçekleştirerek sorunuzu çözebilirsiniz.

Ana menüdeki *Wireless* ve ardından da *Advanced Wireless Settings* başlıklarına tıklayın. Ardından *RTS Threshold* değeri olarak 2304, *Fragmentation Threshold* değeri olarak da 2304 ve *Beacon Interval* değeri olarak da 50 girin. Bu ayarlar erişim noktasının ağa yönlendirici olarak kaydolması durumunda, verilerin paket büyüklüklerini ve zaman aralıklarını değiştirir. Yaptığınız değişiklikleri *Apply* düğmesine tıklayarak onaylayın ve erişim noktasını yeniden çalıştırın. İnternet bağlantısı sorununuzun artık çözülmüş olması gerekiyor.

Erişim noktalarının bağlanması

Şu anda iki kilometrelik bir uzaklığa kadar hizmet verebilen W-LAN bağlantı çözümleri mevcut. Ancak bu profesyonel cihazların (www.proxim.com) fiyatları binlerce Euro seviyesine çıkabiliyor. Ancak bu kadar harcama yapmak istemeyenler Wireless Distribution Service (WDS) kullanabilir. Bu sayede iki erişim noktası birbirine bağlanıyor ve kablosuz ağın erişim mesafesi iki katına çıkabiliyor. Bu ge-

lişim özellikle çok katlı evler için oldukça kullanışlı. Biz erişim noktası olarak Asus WL-500G (www.asus.com) modelini kullanarak bu işlemi nasıl gerçekleştirebileceğinizi anlatacağız. Ancak prensipte WDS uyumlu tüm cihazlar birbirlerine bağlanabilir. İnternet Explorer'ın adres satırına "192.168.1.1" IP adresini girerek Asus Router'ın yapılandırma aracını çalıştırın. Buradaki *Wireless* başlığı altındaki *Bridge* ögesini etkinleştirin ve ardından *AP Mode* olarak *Hybrid* seçeneğini işaretleyin. Bu sayede erişim noktası ortamdaki diğer erişim noktalarına bağlanabilir ve W-LAN uyumlu cihazların haberleşebilmelerine imkan tanır. Eğer her iki bileşeni de sadece iki bilgisayar arasında kablosuz ağ olarak kullanmak istiyorsanız *WDS Only* seçeneğini etkinleştirmelisiniz.

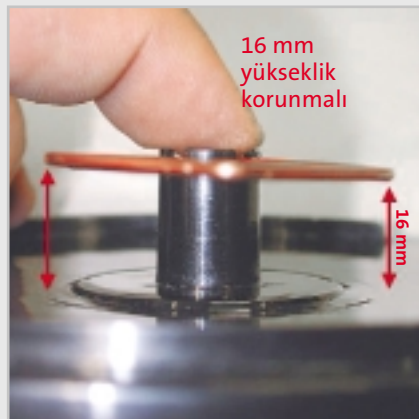
Buradaki *Channel* seçeneği altından, her iki cihazın da kullanması gereken sabit bir kanal seçin. Hemen altındaki *Connect to APs in Remote Bridge List?* için *Yes* ve *Allow anonymous* için *No* cevabını işaretleyin. Artık yapmanız gereken tek şey diğer erişim noktalarının MAC adreslerini buradaki listeye girmek. Söz konusu adresleri erişim noktasının hemen altındaki etiketin üzerinde bulabilirsiniz. Yaptığınız değişiklikleri *Finish* düğmesine tıklayarak onaylayın ve yönlendiriciyi yeniden başlatın. Bu işlemleri diğer cihazlar için de uygulayabilirsiniz. ■

MS / Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

3 Tellerin bağlanması

Şimdi açık olan kablo uçlarını yukarıdaki fotoğrafta görüldüğü gibi bağlayın ve ardından RG58 anten kablolarını her iki uçtan da birbirlerine lehimleyin. İsterseniz ağırlıklı lehimin üzerine bir koruma cılası da atabilirsiniz.

4 Antenin yerleştirilmesi

İlk adımda hazırladığınız milin alt tarafına yansıma yüzeyi olarak eski bir CD yapıştırın ve ardından anteni tutucuya yerleştirin. Bu sırada antenin tüm parçalarının yerden 16 milimetre yükseklikte olmasına dikkat edin. Gerekirse iskeleti düzeltin.

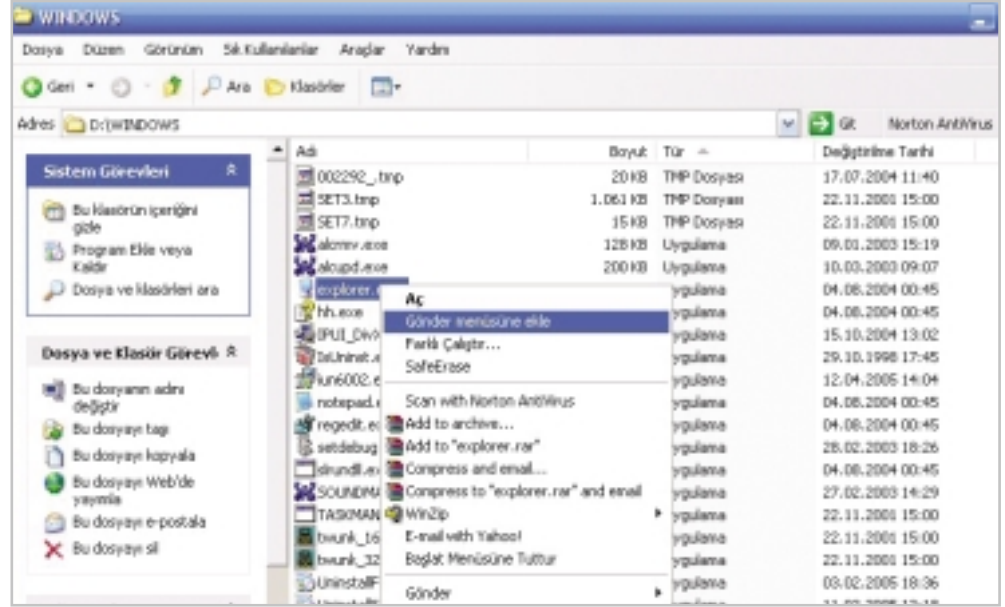

5 Fişin lehimlenmesi

Son olarak kabloyu yük aktarımı için milin alt kısmına yapıştırın. Söz konusu kablunun diğer ucuna ise, erişim noktasına bağlayabilmek için SMA fişini lehimleyin. Koruma için de CD kutusunun kapağını üzerine yerleştirin. Anteniniz artık hazır.

İÇİNDEKİLER

- 205 **Ayın hatası**
Sesi çıkmayan anakart
- 206 **USB bellekler**
Sisteminizi kurtarmak için
- 208 **MCP kursu**
Güvenlik uygulamaları
- 218 **Tam sürümler**
Tam sürüm programlar
- 224 **Tips&Tricks:**
Windows, uygulamalar...

Ayın ipucu

Kısayol menüsü eklentisi

Nesne menüsündeki *Gönder* komutuyla istediğiniz program ve klasörlere hızlı bir şekilde ulaşabilirsiniz. Daha fazla hedef tanımlamak için hazırlayacağınız bir VBScript ile kısayol menüsüne yeni komutlar ekleyebilirsiniz.

■ Windows Scripting Host (WSH) ile çalışan bir VBScript yardımıyla isteğinizi yerine getirebilirsiniz. Bu script, EXE dosyalarının kısayol menülerine otomatik olarak *Gönder menüsüne ekle* komutunu ekler. Yapmanız gereken, farenin sağ tuşuyla bir EXE dosyasına tıklamak ve söz konusu yeni komutu çalıştırmak. Böylece söz konusu program da *Gönder* alt menüsüne eklenir. Aşağıdaki script'i istediğiniz bir metin editörü ile hazırlayabilir ve "GönderEkle.vbs" gibi bir isim altında kaydedebilirsiniz. Bunu yüklemek için oluşturduğunuz VBS dosyasına çift tıklamak yeterli.

```
Option Explicit
Dim listArgs
Dim objWShell
Dim objShortcut
Dim szProgram
Dim szName
Dim szSpecialFolder
Const constRegKey = "HKEY_CLASSES_ROOT\exefile\shell\Gönder menüsüne ekle\command"
Set objWShell = WScript.CreateObject("WScript.Shell")
Set listArgs = WScript.Arguments
If listArgs.Count = 0 Then
If (MsgBox("Script, EXE dosyasının
```

```
nesne menüsüne eklensin mi?", vbYesNo + vbQuestion, "kurulum sona ersin mi?")=vbYes) Then
```

```
objWShell.RegWrite constRegKey,
"" & WScript.FullName & "" "" &
WScript.ScriptFullName & "" "%1""
MsgBox "Script, "" & WScript.ScriptName & "" nesne menüsüne entegre edildi!"
```

```
End If
```

```
WScript.Quit
```

```
Else
```

```
szProgram = listArgs(0)
```

```
End If
```

```
szSpecialFolder = objWShell.SpecialFolders("SendTo")
```

```
szName = InputBox("Nesne menüsündeki "Gönder" altına eklenecek kısayol için isim girin lütfen")
```

```
If (MsgBox("Kısayol " & szName & " "Gönder" altına eklensin mi?", vbYesNo + vbQuestion, "Kısayol oluşturulsun mu?")=vbYes) Then
```

```
Set objShortcut = objWShell.CreateShortcut(szSpecialFolder & "\" & szName & ".lnk")
```

```
objShortcut.TargetPath = szProgram
objShortcut.Save
```

```
End If
```

Ayın Hatası

MSI K8N Diamond anakartta ses yok

Bir donanım hatası sinirinizi mi bozdu? Bize iletin. CHIP Yazı İşleri, Donanım Hatası başlığı ile Mevlüt Pehlivan Cad. Vefa Bayırı Sok. Gayrettepe İş Merkezi No:6 Blok B 34349 Gayrettepe/İstanbul veya ktuztas@chip.com.tr adresine sorularınızı gönderin

PROBLEM: Yeni bilgisayarının MSI K8N Diamond anakartında bulunan Creative Soundblaster Live işlemcili ses kartını çalıştırmayan bir okurumuz bize başvurdu. Okuyucumuz, tüm bileşenleri yeni satın almış, ama hoparlörlerden ses çıkartmayı başaramamış. Üstelik ses işlemcisi de Windows Aygıt Yöneticisi tarafından sorunsuz bir şekilde tanınmış. Son çareyi bize başvurmakta bulan okuyucumuzun bilgisayarını inceleme altına aldık.

HATA TESPİTİ: Bilgisayarı çalıştırdık ve gerçekten de ses çıkışından sinyal alamadık. Diğer donanımlarda sorun olup olmadığını anlamak için tüm bileşenleri adım adım devre dışı bıraktık. Bilgisayar buna rağmen sessizliğini korudu. Ses işlemcisine giden besleme gerilimlerini osiloskop ile kontrol etmek için anakartı sökmeye karar verdik. Normalde ses işlemcisinde olması gereken 5 Volt gerilimden hiçbir eser yoktu. Böylece ses işlemcisinin ihtiyaç duyduğu 5 Volt'u doğrudan güç kaynağından aldığını, ama okurumuzun bilgisayarının güç kaynağında bunun için uygun çıkış olmadığını tespit ettik. Nitekim 5 Volt'luk iletimin kullanım zorunluluğu ATX12V şartnamesinden (Rev. 1.2) sonra kaldırılmıştır.

Sessizlik: K8N Diamond, 5 Voltluk iletim (sağdaki fiş) olmadığı sürece sessizliğini bozmuyor.

Çözüm: Sistemin güç kaynağını 5 Volt iletimi olan bir başkasıyla değiştirdik ve ses işlemcisi sorunsuz bir şekilde çalışmaya başladı.

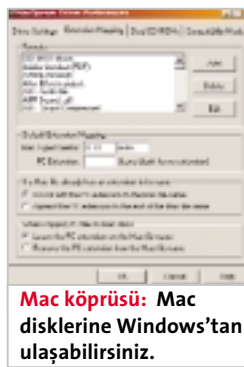
Hemen MSI ile bağlantı kurduk ve anakart yüzeyinde bir sorun olduğunu ve düzeltilmesi gerektiğini bildirdik. Problemi kısaca tarif ettikten sonra ise yetkili bir ağızdan açıklama almayı başardık. MSI'nın söz konusu sorunu, zaten K8N Diamond'ın (Ver 1.0, Reworks 0.2) yeniden tasarımı ile çözdüğü dile getirildi. 1.0 sürümünü satın almış kullanıcılar MSI'ya başvurup şartları yerine getirdikten sonra eski kartlarını göndererek yerine yenilerini ücretsiz olarak alabilecekler.

OKUYUCU İPUCU

Windows ile Mac arasındaki köprü

Mac OS 9 ve altı kullanan bir Apple bilgisayar ile Windows PC arasında veri alışverişi yapabilmek için harici bir sabit disk kullanabilirsiniz, ancak her iki sistemin de farklı dosya sistemleri kullandığını unutmamalısınız. Deneme sürümünü www.dataviz.com adresinde bulabileceğiniz MacOpener'ı Windows bilgisayarınıza yükleyin. Harici bir sabit disk Apple dosya sistemi HFS ile biçimlendirebilir ve Windows PC'leriyle normal bir sabit disk gibi iletişim kurabilirsiniz. Bilgisayarınızdaki verileri bu şekilde biçimlenmiş bir sabit diske kopyalarken MAC dosya sisteminin sınırlamasını göz önünde bulundurmalı ve dosya isimlerinin 32 karakterden uzun olmamasına dikkat etmelisiniz.

terden uzun olmamasına dikkat etmelisiniz.

MacOpener, iki sistemi aynı ortamda kullananların işini oldukça kolaylaştırıyor. Örneğin, dosya uzantısı tanınmayan MAC dosya isimleri ile karşılaşınca, otomatik olarak uygun bir Windows dosya uzantısı atıyor. MacOpener, MAC sabit disklerinin veri kurtarmak için, Windows sürücüsü olmayan eski iPod'larına dosya aktarımı için Windows XP'ye bağlanmasını sağlıyor.

MacOpener'ın deneme sürümü sadece beş gün çalışıyor. Bunun dışında bir kısıtlaması yok. Programın tam sürümünü 50 dolar karşılığında satın alabilirsiniz.

SÜRPRİZ YUMURTA

- **Matlab'daki gizli resimler:** Matlab'ta şu komutları girip son satırı birkaç kere tekrar edin:
load durer;colormap(map)
id = get(image,'CData');image(id);
id = (id - floor(id))*32;image(id);
İlk satır resmi siyah beyaz yapıyor. 2. ve tekrar etmeniz gereken 3. satır ise gizli resimleri sırasıyla ekrana getiriyor.

SİZ DE KATILIN

- Siz de komik bir hata, sürpriz yumurta (easter egg) ya da kullanışlı bir ipucu bulduysanız, ekran görüntüsü (screenshot) ile birlikte ktuztas@chip.com.tr adresine gönderin. Yayınlanan her sürpriz yumurta ya da ipucu için 10 milyon TL kazanabilirsiniz.

AYIN KİTABI

Uzmanlar için PHP ve MySQL

Luke Welling ve Laura Thomson'un ortaklaşa yazdığı "Uzmanlar için PHP ve MySQL" kitabının üçüncü ve genişletilmiş baskısı, sıradan bir sipariş ya da kullanıcı bilgisi formundan tutun da, online mağazalara kadar akla gelebilecek her türden dinamik ve etkileşimli Web uygulamasına altyapı hazırlamanıza yardımcı oluyor. Kitabın hedef kitlesi, temel HTML bilgisine ve programcılık deneyimine sahip amatör yazılımcılar. Günümüzde Web geliştirme araçlarının en gözde ikili olan PHP script dilini ve MySQL ilişkisel veritabanı sistemini tüm ayrıntılarıyla öğrenmenizi sağlayacak bu kitap, 872 sayfadan oluşuyor ve örnek uygulamaların kodlarını içeren bir CD'yle birlikte geliyor. **Bilgi için: Alfa Yayıncılık**
www.alfakitap.com

İlkyardım çubuğu

Veri kurtarma disklerinin modası geçti, çok yaşasın veri kurtarma çubukları! Windows'un çalışmayı reddettiği zamanlarda, önemli verilerinizi küçük bir USB belleğiyle rahatlıkla kurtarabilirsiniz.

Anahtarlar›n›zda taşıyabileceğiniz, bir USB taşınabilir bellek üzerinde çalışmaya hazır halde bekleyen ve birçok bilgisayarda sistemi açabilen bir Linux sürümünden oluşan, tümüyle kişisel cankurtaranınızı daima yanınızda bulundurabilirsiniz. Eğer Windows kısmen açılmıyorsa bile bu sayede önemli bilgilerinizi hızlı bir şekilde sabit diskten kurtarabilirsiniz. Bununla birlikte bu küçük can simidi çok daha fazlasını yapıyor. Tarayıcı, metin işleme ve tablo eşlem uygulamalarını da beraberinde getiriyor. Hatta bu küçük mucizevi belleğe oyunlar yükleyebilir ve hoş vakit geçirmek için de kullanabilirsiniz.

Tüm bunlar küçük ve ücretsiz bir Knoppix sürümü sayesinde mümkün. Bu Linux versiyonunun ismi Damn Small Linux (DSL), yani “lanet küçük Linux” ve USB çubuk üzerinde tamı tamına 50 MB alan kaplıyor.

Ancak bazı bilgisayarların USB taşı-nabilir bellek kullanılarak açılmaları duru-munda sorunlar yaşanabiliyor. Hatta bir-çok bilgisayar bu fonksiyonu sunmasına rağmen çalışmaya gelince sorun çıkartı-

yor. Bu sorun anakartlardaki hatalı standardizasyonlardan kaynaklanmakta. Eğer bilgisayarınız USB bellekten açılmayı reddediyorsa panik yapmanıza gerek yok, çünkü sizler için bir de alternatifimiz var. Söz konusu Linux sürümünü bir mini CD'ye basabilir ve CD sürücünüz üzerinden kullanabilirsiniz. Hatta bu diski cüzdanınızın kredi kartı gözünde bile rahatlıkla taşıyabilirsiniz. Bununla ilgili daha ayrıntılı bilgi için “Cebinizdeki PC!” kutusuna bakabilirsiniz.

Ayrıca BartPE yardımıyla da bir Windows USB bellek hazırlayabilirsiniz. Ancak bunun için minimum 256 MB bir belge veya normal bir CD'ye ihtiyacınız olacak, ayrıca Windows'un USB üzerinden yüklenmesi daha fazla vakit alacak.

1 Belleğin biçimlendirilmesi

Çalışmaya başlamadan önce ilk olarak USB belleğinizi biçimlendirmelisiniz. Cihazınızı sisteme bağladıktan sonra *Bilgisayarım* penceresini açın, buradaki taşınabilir bellek simgesine sağ tuşla tıklayın ve kı-

İHTİYACINIZ OLANLAR

- ✓ USB taşınabilir bellek, en az 128 MB kapasiteli
- ✓ WinImage 7.0
www.winimage.com
- ✓ Damn Small Linux 0.9.3
www.damnsmalllinux.org
- ✓ USB-Boot Image 0.8
www.damnsmalllinux.org

 eCHIP'ten yükleyebilirsiniz (**eCHIP-Code USBstick**)

sayılı menüsündeki *Biçimlendir* komutunu çalıştırın. Bu işlem için dosya sistemi olarak da *FAT*'i seçin. Eğer ihtiyacınız olursa veri taşıyıcı için bir isim girin ve ardından *Başlat* düğmesine tıklayın. Bu işlem sadece birkaç saniye sürecek ve bunun sonucunda bellek üzerindeki tüm bilgiler silinecektir.

2 Açılış imajının yüklenmesi

USB belleğin yüklenebilmesi için şimdi bir açılış imajı yüklemelisiniz. Bunun için eCHIP'ten (© eCHIP-Code USBstick) veya damnsmaillinux.org/download.html adresinde listelenmiş olan sunucuların birinden “bootusb-0.8.img” ve daha sonrası için de “dsl-0.9.3.iso” dosyalarını temin etmelisiniz. Ardından yine eCHIP'ten (© eCHIP-Code USBstick) veya www.winimage.com adresinden WinImage 7.0 programını yüklemelisiniz. Bu program Shareware olarak dağıtılıyor ve 30 gün süreyle ücretsiz olarak kullanılabilir. WinImage programını çalıştırın ve ardından bunu kullanarak “bootusb-8.0.img” dosyasını açın. Daha sonra *Disk* altından *Use removable Disk E:* komutunu çalıştırın. Ancak buradaki sürücü harfi Windows'un USB belleğinize atadığı isme göre değişiklik gösterebilir. Ardından tekrar *Disk* menüsünü açın ve bu sefer *Write Disk* komutunu çalıştırın.

Takip eden hata mesajlarını *Yes* düğmesine tıklayarak geçin. WinImage şimdi imaj dosyasını cihaza yazacak ve taşınabilir belleğinizi artık sistemi açmak için kullanabileceksiniz.

3 Linux'un belleğe yüklenmesi

Şimdi sıra USB belleğe bir sistem kurmaya geldi. WinImage altında *File / Open* komutunu kullanarak “dsl-0.9.3.iso” dosya-

sını açın ve ardından USB taşınabilir belleğinizin içeriğini Windows gezgini penceresinde görüntüleyin. WinImage'ın sağ penceresindeki tüm dosyaları seçin ve bunları, sürükleyip bırak yöntemi kullanarak USB belleğe kopyalayın.

Kopyalama işlemi tamamlandıktan sonra USB bellek üzerindeki "syslinux.cfg" dosyasını bir metin editörü yardımıyla açın. Buradaki "lang=us" şeklindeki tüm kayıtları "lang=tr" olarak değiştirin. Bu sayede sisteminizde Türkçe klavye kullanabilirsiniz. Bu dosyada yaptığınız değişiklikleri kaydettikten sonra Linux ilk yardım çubuğunuz tamamlanmış olacak.

4 Açılış ve konfigürasyon

Şimdi bilgisayarınızı kapatın, yeniden çalıştırın ve BIOS penceresine ulaşmak için [Del] tuşuna basın. Buradaki başlıklardan birinin altında (genellikle Advanced BIOS Features) sistemin hangi sürücülerden açılacağını gösteren bir sıra bulunur. Buradan; USB, USB Device, Removable Device veya benzeri isme sahip bir kaydı seçin. Yaptığınız değişiklikleri kaydedin ve bilgisayarınızı yeniden başlatın.

Artık takılı olduğu sürece bilgisayar USB taşınabilir bellek ile açılacak. İlk olarak bir komut satırı ekrana gelecek ve [Enter] tuşuna bastığınızda Linux yüklenecek. İşletim sistemi normalde grafik kullanıcı arayüzü ile açılır. Ancak bazı bilgisayarlarda çözünürlük uygun olmayabilir. Bu durumda, ekrana gelecek olan komut satırına aşağıdaki ifadeyi girin:

```
xsetup
```

Takip eden pencereye ilk komutu çalıştırın ve ekrana gelen yönergeyi takip edin. Ardından aşağıdaki komutu çalıştırın:

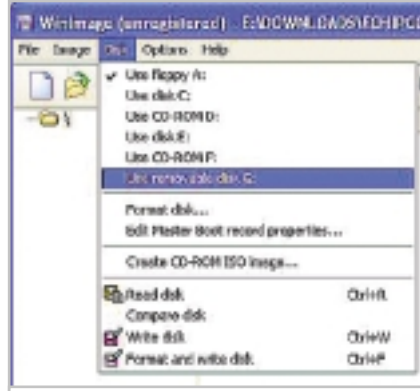
```
startx
```

5 Verilerin belleğe kopyalanması

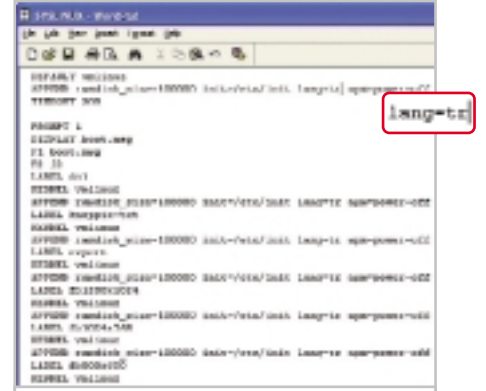
Artık bir Windows XP bölümünden veri kurtarmak için ilk olarak "Xterminal" üzerine çift tıklayın. Bunun sonucunda açılan konsola aşağıdaki satırları girin:

```
mount /mnt/hda1
mount /mnt/sda1
sudo emelfm
```

Bu sayede sabit diskin ilk partisi (hda1) ve USB Stick (sda1) bilgisayara

2 Kurtarma belleği: Sistemi açmak için gerekli dosyaları WinImage programı ile yazabilirsiniz.

3 Çeviri: Türkçe klavye için syslinux.cfg dosyasındaki "us" ifadelerini "tr" ile değiştirin.

bağlanacak ve "emelfm" dosya yöneticisi Root hakları ile açılacaktır. Bu işlemler dosyaların kopyalanması için gerekli. Grafiksel dosya yöneticisinden, sol taraftaki "/mnt/hda1" öğesini etkinleştirin. Burada sabit diskin içeriği görüntülenecek. Hemen sağdaki "/mnt/sda1" öğesini seçin. Sol taraftaki sabit diskten bir dosya seçin ve Copy düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda seçili olan dosyalar taşınabilir belleğe aktarılacak.

! DİKKAT: İşleminiz bitince USB taşınabilir belleği hemen çıkartmayın ve ilk olarak sisteminizi kapatın. Bunun için farenin sağ tuşunu kullanarak masaüstüne tıklayın ve System / Shutdown komutunu çalıştırın.

6 Ek araçların yüklenmesi

<ftp://ibiblio.org/pub/Linux/distributions/damnsmall/> adresinde çeşitli oyunlar ve araçlar bulabilirsiniz. Bunun için yapmanız gereken tek şey "DSL" uzantılı dosyaları taşınabilir belleğin en alt katmanına kopyalamanız. Bunlar açılışta sorunsuz bir şekilde yüklenebilir. ■

SG/ Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

BAĞLANTILAR

www.damnsmalllinux.org/talk/node/51
<http://damnsmalllinux.org/cgi-bin/forums/iconboard.cgi>
<http://www.linux.org.tr/o>

CD ÜZERİNDE DAMN SMALL LINUX

» Cüzdancınızdaki işletim sistemi

Eğer bilgisayarınız USB taşınabilir bellek üzerinden açılmıyorsa hemen havlu atmayın. Çünkü USB bellek yerine Damn Small Linux'u bir mini CD'ye (Bkz. resim) yazdırabilirsiniz. Bunun en büyük dezavantajı ise, dosyaları doğrudan aynı ortama kopyalayamaz ve programları da doğrudan imaja uyduramazsınız. Ancak Linux işletim sistemini bir kere açtıktan sonra USB taşınabilir belleği sisteme bağlayabilir ve dosyalarınızı buraya kopyalayabilirsiniz. Alternatif olarak Webmail'i de kullanabilirsiniz.

Bunun için bir mini diske ihtiyacınız var. Bunların tekrar yazılabilir türlerini makul fiyatlara bulabilirsiniz. ISO dosyalarını okuyabilen tüm yazma araçları DSL'i CD'ye yazabilir. Damn Small Linux'u Nero kullanarak aşağıdaki şekilde yazabilirsiniz: Programı çalıştırdığınızda ekrana gelen New Compilation penceresindeki Open düğmesine tıklayın ve "dsl-0.9.2" ISO imajını seçin. Şimdi Burn düğmesine

tıklayarak Nero'nun imajı CD'ye yazmasını sağlayabilirsiniz. Sistemi bu CD'yle açtıktan sonra Türkçe klavyeyi kullanabilmek için ilk komut satırında "DSL lang=tr" komutunu girin.

Linux borsası: Mini Linux için cüzdancınızın kredi kartı kısmında taşıyabileceğiniz küçük bir disk yeterli.

BÖLÜM KONULARI

- Security Policy'leri kullanarak bilgisayarların ve servislerin güvenliğini sağlamak
- Sistem kaynaklarına giriş denetimleri

Windows güvenliği

Windows 2003'te güvenlik

Windows 2003 gelişmiş güvenlik mekanizmaları ile beraber geliyor. Var olan güvenlik şablonlarını ve poliçelerini özelleştirerek ağınız için maksimum güvenlik seviyesine kolayca sağlayabilirsiniz. Kursumuzun bu bölümünde Windows 2003 sistemlerinde güvenlik konusunu enine-boyuna işliyoruz.

HAKKINDA

» Netron

Netron, Bilgi İletişim Teknolojileri, bilgisayar ağları, sistemler ve yazılım geliştirme konusundaki yoğun "know-how" kaynaklarını bilişim sektörünün hizmetine açmak amacıyla kurulmuştur.

Avrupa'nın en iyi 5 Microsoft ve Cisco Yetkili Teknik Eğitim Merkezinden biri olan Netron, hem kurumlara, hem de bireylere yönelik sunduğu Microsoft, Cisco ve Netron sertifikasyon programları ile ülkemizdeki bilişim eleman açığını kapatmaya çalışmakta; bu alandaki çalışmaları ile bireylerin dünya çapında uzmanlar olmasını sağlayarak kariyer gelişimlerine büyük destek olmaktadır. www.netron.com.tr
0216 327 98 88

Security Policy uygulamaları sayesinde, bilgisayarınızı kullanıcıların verebileceği zararlardan koruyabilirsiniz. Bunun en etkili yoluysa Windows 2003 ile beraber gelen şablonlar. Bu şablonlar bir metin belgesi halinde bulunup gerekli güvenlik ayarı verilerini içerir. Windows 2003 ayrıca gerekli araçlarla güvenlik ayarlarınızı analiz etmede ve şekillendirmede yardımcı olacaktır.

Security Policy'le güvenlik

- Security Policy tanımlamaları,
- Güvenlik ayarlarının modifikasyonu,
- Önceden tanımlanmış güvenlik şablonlarını kullanmak,
- Kişisel güvenlik şablonları yaratmak,
- Güvenlik analizi,
- Komut satırından güvenlik analiz ve konfigürasyonları.

Security Policy ayarlarının uygulanması

Amaç: Security Policy ayarlarının yerine getirilmesi için kullanılan iki metodun tanımlanması. Bu durum makine bazlı olduğu gibi, grup bazlı da (group policy) uygulanabilir.

Sistemde Security Policy ayarları iki şekilde uygulanabilir:

Local Security Policy üzerinden tek bilgisayara olduğu gibi, group policy üzerinden domain içindeki birçok bilgisayara da uygulanabilir.

Yerel bir bilgisayara güvenlik uygulanması

Bir domain'in parçası olmayan bir bilgisayara security uygulaması yapalım. İlgili seçeneğe *Administrative Tools* menüsünden ulaşabiliriz. Windows 2003'te Local Secu-

Şekil 1: Local Security Policy Snap-in'i

rity Policy uygulamaları için gereken adımları tek tek izleyelim.

1. **Administrative Tools** menüsünden **Local Security Policy** seçeneğini açalım,
2. **Account Policy** içerisindeki **Password Policy** seçeneğine tıklayalım. Burada policy ayarlarında password'leri ilgilendiren policy'leri görebileceğiz.
3. Alt alanlara ulaşmak için maddeleri iki kez tıklayalım, policy'leri detaylar panosunda görebileceğiz.
4. Her policy'nin konfigürasyonu için kendine özel ayarları vardır. Gerekli olanları girelim.
5. **Ok**'i tıklayarak yaptığımız değişiklikleri kaydedelim.

Birden çok bilgisayara aynı anda güvenlik uygulanması

Active Directory kullanan ağ yöneticileri, grup policy kullanarak göz ardı edilemeyecek bir zaman tasarrufu sağlayabilirler. Grup Policy Objesi (GPO) düzenlerinden **Computer Configuration** ya da **User Configuration** seçeneklerini genişletelim. Buradan **Windows Settings** taşıyıcısına geçtiğimizde **Security Policy** seçeneğine ulaşacağız.

ÖNEMLİ: Grup Policy ayarları sistemde uygulanırken şu sırayı takip eder: Öncelikle domain tarafından yerel ayarlar uygulanır, sonrasında ise Organizational Unit (OU)'dakiler devreye girer.

Güvenlik ayarlarını değiştirmek için seçenekler

Anahtar Nokta: Local Security Policy kullanırken sadece Account Policy, Local Policy, Public Key Policy ve IP Security Policy değerleri mevcuttur.

Public Key Policy'leri: Bu policy'de bulacağınız ayarlarla birlikte Encrypted data recovery agent'larını ve güvenilir sertifika (trusted certificates) yetkilerini yapılandırabilirsiniz. Bu seçenek güvenli e-posta, web tabanlı ve smart-kart tanımlama seçeneklerini de sağlayacaktır. Public key

policy'leri sadece **User Configurations** altında çalışır.

IP Security Policy'leri: Internet Protokolü (IP) ayarları size IPgüvenliği (IPsec) konfigürasyonunu sağlar. IPsec, Transmission Control Protocol/Internet Protocol (TCP/IP) trafiğini, bağlantı güvenliğini ve VPN (Virtual Private Network)'i internet üzerinde sağlayan bir veri şifreleme yoludur. Görecek olduğunuz policy'ler sadece Group Policy güvenlik seçenekleri altından konfigüre edilebilmektedir.

Event log (Olay kayıtları): Giriş, kayıt tutma, uygulama kayıtları, sistem kayıtları, güvenlik kayıtları gibi ayarları konfigüre etmenizi sağlar.

Restricted groups (Sınırlanmış gruplar): Kurulmuş grup üyelerini yönetmenizi sağlar. Windows tarafından belirlenmiş varsayılan gruplar dışında yeni gruplar

belirleyebileceğiniz gibi, yeni üyelikler de yaratabilirsiniz.

System services (Sistem servisleri): Güvenlik ve başlangıç ayarlarını konfigüre etmenize yarar. Sistem servis ayarları, kritik işlevler içerir. Örneğin dosya ve yazdırma servisleri, telefon ve faks servisleri gibi.

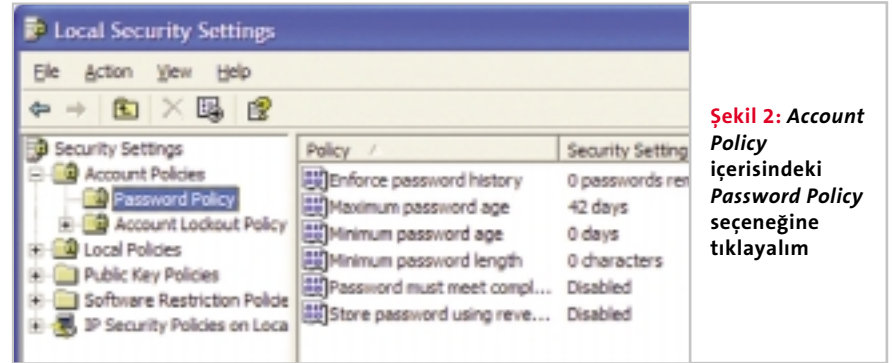
Registry (Kayıt): Güvenlik ayarlarını konfigüre etmenizi sağlar. Registry hiyerarşik veritabanı olan ve Windows 2003 için gerekli bilgileri depolayan veritabanına ulaşım yapılandırmanızı sağlar.

File system (Dosya sistemi): Dosya sistemi ayarları, özgül dosya yolları üzerinde güvenlik konfigürasyonu sağlar.

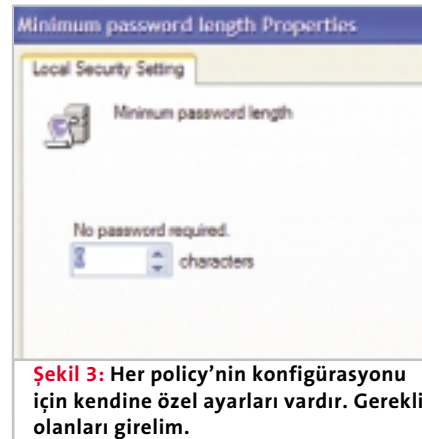
Önceden tanımlanmış güvenlik şablonları

Genellikle ideal güvenlik konfigürasyonlarını kişiselleştirmenizi sağlar. Kullanmadan önce mutlaka bağlanabilirlik ve ağ uygulamalarınıza uyumluluk gösterip göstermediğini test etmelisiniz. Güvenlik için herkesçe bilinen gereklilikleri kapsamaması amacıyla tasarlanan önceden tanımlanmış güvenlik şablonları, dört güvenlik seviyesini içerir: Basic (temel), compatible (uyumlu), secure (güvenli), high (üst düzey).

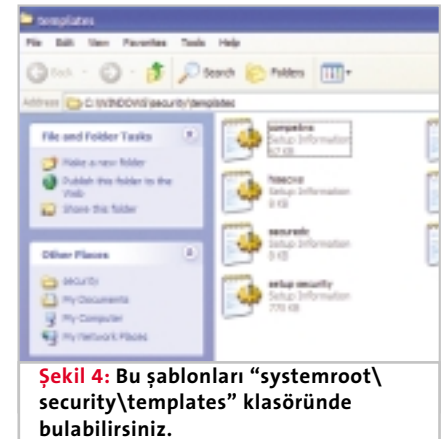
Basic (temel): Temel şablonlar Windows2003 için varsayılan güvenlik seviyesini tanımlar. Bu şablonlar güvenlik anali-

Şekil 2: Account Policy içerisindeki Password Policy seçeneğine tıklayalım

Şekil 3: Her policy'nin konfigürasyonu için kendine özel ayarları vardır. Gerekli olanları girelim.

Şekil 4: Bu şablonları "systemroot\security\templates" klasöründe bulabilirsiniz.

zi için taban konfigürasyon olarak kullanılabilir ve varsayılan yeni Windows 2003 güvenliklerine terfi sırasında güvenlik ayarları için kullanılır. Basic (temel) güvenlik şablonu, bünyesinde computer rolleri dahilinde aşağıdaki dosyaları barındırır.

- Basic workstation (basicwk.inf)
- Basic server (basicsv.inf)
- Basic domain controller (basicdc.inf)

Bu şablonları "systemroot\security\templates" klasöründe bulabilirsiniz.

Compatible (uyumlu): Düşük dereceli güvenlik ayarlarını içerir. Windows 2003 sertifikalı olmayan uygulamaları Power Users grubuna dahil olmadan çalıştırabilme hakkını verir. Ayrıca bu şablonlar Power Users grubundaki tüm kullanıcıları gruptan çıkartır. Bu güvenlik şablonunun uyumluluğu workstation ya da server üzerinde geçerlidir (compatws.inf).

Secure (güvenli): Bu şablonlar işletim sistemi için yetkiyle kapsamamış alanlar için artırılmış güvenlik sağlar. Güvenlik şablonu tanımlanmış, varsayılan giriş kontrol policy'sinden daha farklı tavsiyeler sunar. Ayrıca tüm Power Users grup üyelerini gruptan çıkartır. Secure (güvenli) güvenlik şablonu, bünyesinde computer rolleri dahilinde aşağıdaki dosyaları barındırır.

- Secure workstation ya da server (securews.inf)
- Secure domain controller (securedc.inf)

High (yüksek): Yüksek güvenlik şablonu tümü Windows 2000&2003 tabanlı ve tüm kullanıcıların da yine Windows 2000 &2003 tabanlı bilgisayarlardan oluştuğu bir ağ üzerinde sağlanır. Bu durumda tüm ağ bağlantıları dijital imzalı ve şifrelenmiş olmalıdır. Bundan dolayı yüksek güvenlik şablonu hiçbir şekilde Windows 2000&2003 tabanlı işletim sistemi ile daha eski

bir Windows işletim sistemi sürümü arasında çalıştırılmaz. High (yüksek) güvenlik şablonu, bünyesinde computer rolleri dahilinde aşağıdaki dosyaları barındırır.

- Highly secure workstation or server (hiseccws.inf)
- Highly secure domain controller (hiseccdc.inf)

Güvenlik şablonlarını yerel bilgisayarlara uygulamak

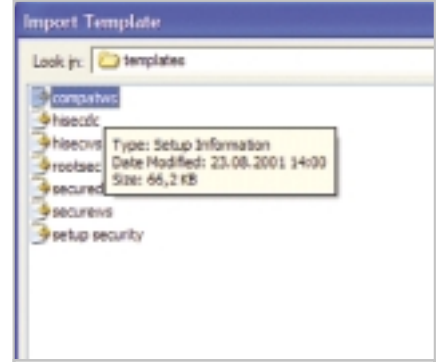
Bir güvenlik şablonunu yerel bir bilgisayara doğrudan, domain'e bağlı olmadan uygulayabilirsiniz. Sistem derhal yeni şablon ayarlarına göre kendini yapılandıracaktır. Güvenlik şablonunu uygulamak için:

1. *Security Configuration and Analysis* içerisinde sağ tuşla tıklayın.
2. *Open Database* seçeneğini çalışan veritabanını belirlemek için tıklayın. (Verilen şablon için veritabanını sadece bir kez belirlemeniz gerekecektir.)
3. *Import Template* seçeneğini tıklayarak güvenlik şablonunu seçelim ve *open* butonunu tıklayalım.
4. *Security Configuration and Analysis* seçeneğini sağ tuşla tıklayalım, *Configure Computer Now* butonuna basıp devam edelim.
5. *Configure System Now* penceresinden OK butonunu tıklayalım.

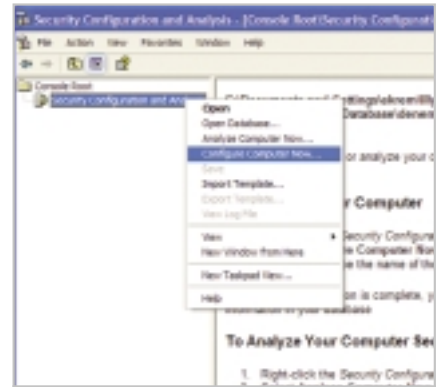
Not: Bir Active Directory ortamında grup policy objesine güvenlik şablonu uygulandığında (import), domain, site ya da OU üzerinde Grup Policy Objesi uygulanmış her bilgisayar ya da kullanıcı da güvenlik şablonunu almış olacaktır.

Kişisel güvenlik şablonları yaratmak ve değiştirmek

Önceden tanımlanmış bir güvenlik şablonunu yeniden düzenleyebilirsiniz. Bunun için;

Şekil 6: *Import Template* seçeneğine tıklayıp güvenlik şablonunu seçelim ve *Open* butonuna basalım.

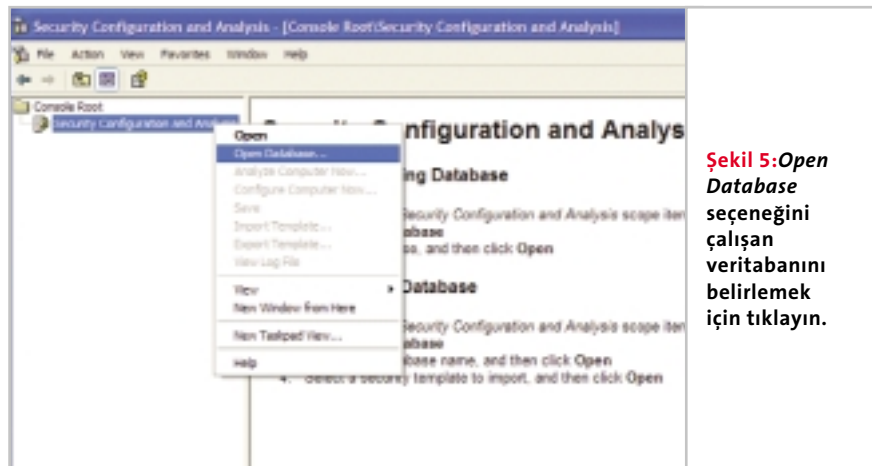
Şekil 7: *Security Configuration and Analysis* seçeneğini sağ tuşla tıklayalım, *Configure Computer Now*'ı seçelim.

1. *Security Templates* içerisinde şablon depolama konumunu ya da araştırma yolunu genişletin. Varsayılan araştırma yolu systemroot\Security\Templates'tir.

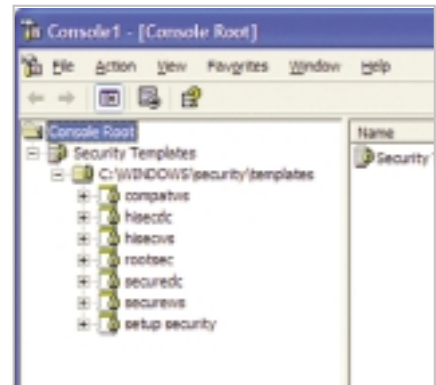
2. Seçmek istediğiniz şablonu sağ tuşla işaretleyip *Save As* seçeneğini tıklayınız.

3. Yeni şablon adını girip *Save* seçeneğine tıklayın.

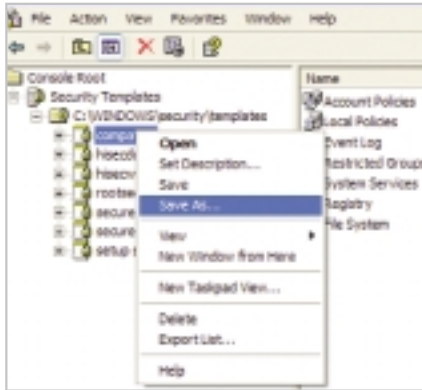
4. Konfigüre etmek istediğimiz policy'leri seçmek için yeni şablon seçeneğini genişletelim. Örneğin maksimum password süresi için *Account policy* seçeneğini genişle-

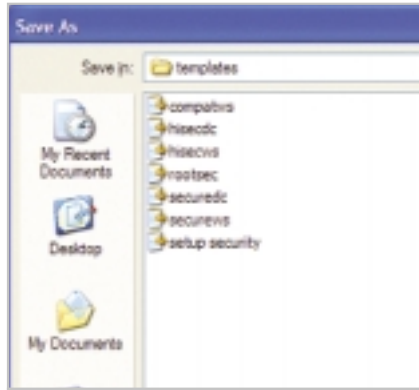
Şekil 5: *Open Database* seçeneğini çalışan veritabanını belirlemek için tıklayın.

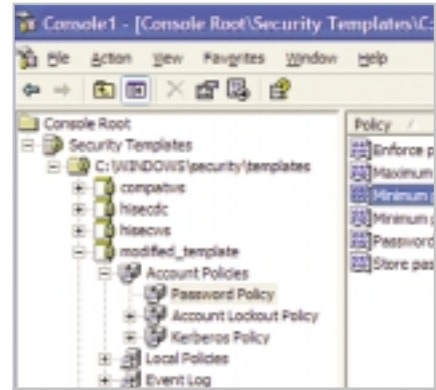
Şekil 8: Depolanan şablonlar için varsayılan araştırma yolu, systemroot \Security\Templates'tir.

Şekil 9: Seçmek istediğiniz şablonu sağ tuşla belirtip *Save As* seçeneğine tıklamanız gerekiyor.

Şekil 10: Kaydedeceğiniz güvenlik şablonunun adını girip *Save* seçeneğine tıklayarak kullanmanız gerekiyor.

Şekil 11: Maksimum password süresi için *Account policy* seçeneğini genişletip *Password policy*'e tıklayalım.

tip *Password policy* seçeneğini tıklayalım. **5.** *Policy* ismini çift tıklayarak detay penceresine ulaştığımızda, *policy*'yi konfigüre edebiliriz. Sonrasında *OK*'i tıklayarak konfigürasyonu kaydedelim. Yeni şablon eş zamanda geçerli hale gelecektir.

Güvenlik analizleri ile güvenlik konfigürasyonlarını karşılaştırmak

Bu işlem yerel bir güvenlik konfigürasyonu ile şablondan getirilen değerler (.inf dosyası veritabanında .sdb şeklinde tutulan) arasında karşılaştırma yapar.

Bu sizin kendi bilgisayarınızla bağlı bulunduğunuz organizasyonun güvenlik gerekliliklerine uyumlu durumda olup olmadığını anlamanızı sağlar. Bu iki güvenlik konfigürasyonunu karşılaştırmak için:

1. *Security Configuration and Analysis* snap-in i MMC'ye ekleyin.
2. *Security Configuration and Analysis* üzerine farenin sağ tuşuyla tıklayın, ardından *Open database* seçeneğine tıklayın.
3. Önceden varolan veritabanı dosyasını seçip bağımsız bir isim verdikten sonra yeni bir veritabanı oluşturun ve *Open* seçeneğine tıklayın.
4. Varolan veritabanları zaten getirilmiş ayarları içermekte. Eğer yeni bir veritabanı oluşturacaksanız *Import Template* kutucuğu oluşacaktır. Bir veritabanı seçin ve *Open*'a tıklayın.

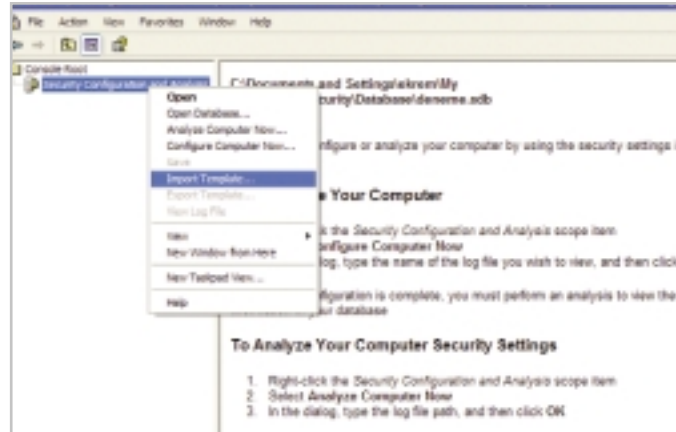
5. *Security Configuration and Analysis*'e sağ tıklayın, ardından *Analyze Computer Now*'a basın.

6. *Perform Analysis* kutucuğunda analiz kayıt dosyası için bir konum belirleyin ve ardından *OK* seçeneğine tıklayın.

Windows 2003 iki konfigürasyonu ana-

niz. Sonrasında bu işlemi diğer bilgisayarlarda da uygulamalısınız. Veritabanı ayarlarını konfigüre etmek için detay panosundaki *Setting* seçeneğine çift tıklayın.

► Yeni bir şablon dosyası getirtelim. Ayarları bir araya getirip (merge) yeniden üzerine yazmak çakışma yaratacaktır. Yeni bir

Şekil 12: *Security Configuration and Analysis*'e sağ tıklayıp *Import Template* seçeneğini seçelim.

liz edecek ve sonuçta güvenlik ağacı içerisinde size sonuçları bildirecektir.

Güvenlik şablonunu yeniden konfigüre etmek

Sonuçları analiz ettikten sonra güvenlik şablon ayarlarınızı yeniden konfigüre etmek üzere aşağıdaki seçenekleri takip ediniz.

► Güvenlik şablonlarını yeniden düzenleyerek farklılıkları ortadan kaldırabilirs-

şablon dosyası getirmek için, *Security Configuration and Analysis*'e sağ tıklayalım, sonrasında ise *Import Template* seçeneğini seçelim.

► Halihazırdaki veritabanını dışarıya, bir şablon dosyasına gönderelim (export). Yeni bir şablon dosyası getirmek için *Security Configuration and Analysis* üzerinde sağ tıklayalım yapalım ve ardından *Export Template* diyelim.

Komut satırından güvenlik analizi ve konfigürasyonu

Secedit komutunu kullanmak: Beş adet yüksek derece "secedit" komutu vardır.

► /analyze, /configure, ve /export şalterleri, geçerli olan işlemlerle güvenlik konfigürasyonu ve analiz üzerinden uyum sağlar. Bu fonksiyonlar, analiz etmek için /db parametresi ile bir veritabanı belirlemenizi gerektirir. Ayrıca /cfg parametresi ile de baş- →

GÜVENLİK MEKANİZMALARI

Alan	Açıklama
Security Policy	Sistem için account policy'lerini de içeren yerel güvenlik policy'si ve domain policy'si
Group_mgmt	Her grup için kısıtlı grup ayarları güvenlik şablonunda özelleştirilmiştir.
User_rights	Login kullanıcı haklarını da içeren kullanıcı hakları vermek
Regkeys	Yerel güvenlik anahtarlarında güvenlik
Filestore	Yerel dosya depolamasında güvenlik
Services	Tanımlanmış tüm servislerde güvenlik

ka bir veritabanı getirtmek üzere bir şablon belirleyebilirsiniz. Bu fonksiyonlar ayrıca güvenlik konfigürasyon ve analizlerinde bulunmayan /verbose ve /quiet modlarını da sağlar.

► /refreshpolicy parametresi size grup policy yayılması olayını sağlayacaktır ki, bu normalde bilgisayar açıldıktan sonra her 60-90 dakikada bir meydana gelmektedir ve güvenlik ayar uzantıları kullanılırken yerel güvenlik policy'si düzenlendiği zaman da aynı durum gerçekleşir. Policy'lerde bir yenileme (refresh) yapmak için /enforce parametresini ekleyin.

► Validate parametresi şablonun güvenlik şablonları dizimlerini doğrular.

► /areas parametresini kullanmak. Secedit.exe ye özgü olan bir de /areas parametresi vardır ki bu parametre özel alanların ayarlarını dışa göndermenizi (export) ya da konfigüre etmenizi sağlar. Bu alanları aşağıdaki tabloda görebilirsiniz:

Örneğin bir bilgisayardaki güvenlik ayarlarını konfigüre etmek ve bunu da aşağıdaki parametrelerle yapmak istediniz.

► Konfigüre edilen ayarlar veritabanında Mysecure.sdb dosyası içinde saklansın.

► Sadece kullanıcı logon hakları ve yerel dosya depolama güvenliği konfigüre edilsin.

► Mysecure.log adında tüm kayıtları tutan bir kayıt dosyasına da ihtiyacınız var.

► C:\Winnt sizin sürücü ve dosya yolunuz

olsun. Bu konfigürasyonu tamamlamak için size gereken komut:

```
secedit /configure /db mysecure.sdb /areas USER_RIGHTS FILESTORE
/log c:\winnt\security\logs\Mysecure.log /verbose
```

Sistem kaynaklarına giriş

- Denetimlere giriş,
- Denetlenecek olayları seçme,
- Denetim policy'si planlama,
- Denetim policy'si hazırlama,
- Kaynaklara denetim girişi.

Denetimlere başlarken

Denetim girişi: Güvenlik kayıtlarındaki denetim girişi aşağıdaki bilgileri içerir.

- Yapılan faaliyet,
- Faaliyeti yerine getiren kullanıcı,
- Yapılmak istenen işin başarılı olup olmadığı,
- Ayrıca yapılmak istenen faaliyetin hangi bilgisayar tarafından gerçekleştirilmek istendiği.

Denetim Policy'si: Denetim policy'si Windows2003'in güvenlik kayıtlarına kaydedtiği güvenlik olaylarını her bilgisayar için tanımlar. Windows 2003 bu olayları ilgili bilgisayarın güvenlik kayıtlarına yazar.

Bir bilgisayar için denetim policy'leri hazırlayalım, bu sayede:

- Olayların başarılı olup olmadığını, (olağandışı kullanıcıların bazı özel dosyalara erişmesi gibi) bir kullanıcı ya da grup üyeliğinde herhangi bir değişiklik olup olmadığını görebiliriz.
- Yetkisiz giriş riskini en aza indirebiliriz.
- Kullanıcı ve yönetici hareketlerinin kayıt devamlılığını sağlayabiliriz.

Olayları (event) görüntüleme: Event Viewer kullanarak Windows 2003'ün sizin için tuttuğu kayıtlara ulaşabilirsiniz. Ayrıca kayıt dosyalarını arşivleyebilirsiniz.

Bu bilgisayarınıza yapılmış girişleri, yetkilendirilmemiş dosyalara erişim denemesi yapılıp yapılmadığını hatta yazıcınızın kullanımı gibi tüm kayıtlara ulaşmanızı sağlayacaktır. Denetlenecek olayların (event) seçimi

Audit Policy'sinin planlanması sırasında dikkate alınacaklar

Burada denetim plan ve stratejisini nasıl gerçekleştireceğimizi öğreneceğiz.

- Hangi bilgisayarlarda auditing yapacağımıza karar verelim
- Hangi olayları (event) audit edeceğimize karar verelim
- Olayların başarısını mı, başarısızlığını mı, yoksa her ikisini de mi denetleyeceğimizi kararlaştıralım
- İzleme eğilimlerinin gerekliliğine karar verelim

► Güvenlik log'larını sık sık tekrar gözden geçirelim.

Hangi bilgisayarlarda auditing (denetim) yapacağımıza karar verelim. Neyi denetleyeceğimize karar verelim, çünkü Windows 2003 her makinede tek tek denetlenmiş olayların da kaydını tutmakta. Böylece bilgisayarları sık sık denetleyerek duyarlı ya da kritik verileri denetleyebilirsiniz. Hangi olayları (event) denetleyeceğimize karar verelim

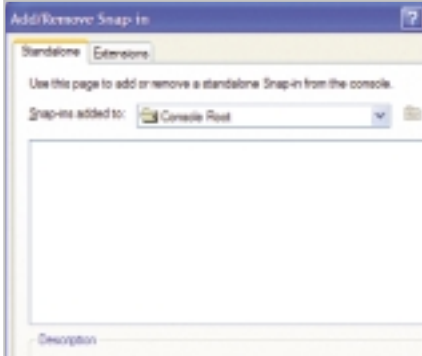
- Dosya ve klasörlere girişleri
 - Kullanıcı giriş ve çıkışları
 - Windows 2003 Server kullanan bir bilgisayarı kapatıp açmayı
 - Kullanıcı ve gruplardaki değişiklikleri
- Olayların başarısını mı, başarısızlığını mı, yoksa her ikisini de mi denetleyeceğimizi kararlaştıralım

Başarılı olayların (event) izini sürmek bize Windows 2003'ün ya da kullanıcıların özgül dosyalara ya da yazıcılara ne sıklıkta giriş yaptıklarını gösterir. Bu bilgiyi kaynak planlamada kullanabilirsiniz.

OLAY TÜRLERİ

Olay	Açıklama
Account Logon	Bir hesap güvenlik veritabanı tarafından doğrulanır. Bir kullanıcı, yerel bir bilgisayardaki hesabına giriş yaptığında bilgisayar bunu Account Logon Event olarak kaydeder. Kullanıcı bir domain'e giriş yaptıysa bu sefer domain controller, Account Logon Event kaydını tutar.
Account Management	Bir yönetici, kullanıcı hesaplarını ya da grupları yaratır, değiştirir ve silebilir. Bir kullanıcı hesabı devre dışı bırakılabilir, silinebilir, yeniden adlandırılabilir ya da şifresi değiştirilebilir.
Directory Service Access	Bir kullanıcı Active Directory objesine ulaşma hakkı kazanır. Bu tip bir giriş kaydı tutmak için özel bir Active Directory objesi denetimi yapmalısınız.
Logon	Bir kullanıcı bir yerel bilgisayara giriş veya çıkış yapar ya da ağ bağlantılarından vazgeçer. Olayların tamamının kaydı tutulur.
Object Access	Bir kullanıcı, dosyaya, klasöre veya bir yazıcıya erişim hakkı kazanır. Yönetici denetim için özgül dosya, klasör ya da yazıcı belirlemelidir.
Policy Change	Kullanıcı güvenlik seçeneklerinde yapılan değişiklik. Şifre seçenekleri kullanıcı hakları gibi...
Privilege Use	Kullanıcı, bir kullanıcı hakkı dener. Sistem zamanını değiştirmek gibi (bu giriş çıkıştaki kullanıcı haklarında içermez). Bir yönetici bir dosyanın sahipliğini kendi üzerine de alabilir.
Process Tracking	Bu bilgi genelde sadece uygulama detaylarını izlemek isteyen programcılar tarafından kullanılır.
System	Kullanıcı, bilgisayarı açar ya da kapatır ve bu da Windows 2003 kayıtlarında tutulur.

Şekil 14: Add/Remove Snap-in penceresine girdiğimizde buradan yeni bir Snap-in eklemeyi seçebiliyoruz.

Şekil 16: Local Computer'deki uygulamalarınız için Group Policy objesini seçiyoruz.

İzlenme hatası veren olaylar (event) si- ze muhtemelen güvenlik ihlali uyarısı ve- recektir. İzleme eğilimlerinin gerekliliğine karar verelim.

Eğer gerekiyorsa olay (event) kayıtlarını arşivleme planı yapalım. Bazı firmalarda kaynak ve veri girişlerinin kaydının tutul- masının sağlanması istenmektedir. Gü- venlik log'larını sık sık tekrar gözden geçi- relim. Bir tarife hazırlayarak düzenli gü- venlik kayıtları incelemesi yapalım. Sadece denetim konfigürasyonu güvenlik ihlali uyarısı vermeyecektir.

Audit Policy'sini düzerlemek için gereken adımlar

Audit Policy'sini düzenlemek için

1. Bir MMC konsolu yaratın ve Group Policy'leri buraya ekleyin. Group Policy Ob- jesi olarak *Local Computer* seçelim.
2. Local Computer Policy'de *Computer Configuration*'ı genişletelim, *Windows Setting*'i, *Security Setting*'i ve ardından da *Local Policies*'i genişleterek *Audit Policy*'yi tıklayalım. Konsolun detay panosunda au- dit policy ayarları gözükecektir.
3. Olay (event) türünü seçelim ve sonra *Action Menu* üzerinde *Security* seçeneğine tıklayalım.
4. *Success or Failure* kutucuğunu işaretle- yelim, sonra OK'i tıklayalım.

ÖNEMLİ NOT: Audit Policy'sini düzenle- mek için yönetici grubuna dahil olmanız gerekir.

Kullanıcının kaynaklara girişlerini denetim altında tutmak

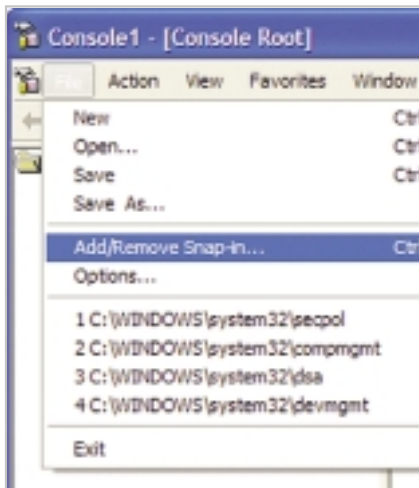
Kaynaklara giriş denetimi yaparken;

- Dosya ve klasörleri içeren denetim po- licy'sini denetim obje girişi olarak ayarla- yın.
- Denetimi dosya ve klasörlere geçerli ha- le getirin ve denetim için bir giriş tipi be-

lirleyin. Dosya ve klasörlere denetim giri- ş, sadece NTFS olarak formatlanmış disk- lerde yapılabilir. FAT format sistemi dene- timi desteklemez.

Dosya sistemi ve denetim seçeneklerini belirledikten sonra;

1. Kullanıcılar erişim hakları olmayan dos- yalara erişim yapmak istediklerindeki ba- şarısız olayları (event), okuma işlemleri için kaydedin.
2. Gizli ya da arşivlenmiş dosyaların silin- me işlemlerindeki başarılı veya başarısız denemeleri kaydedin.
3. Şifre değişimi, özel olarak arşivlenmiş ya da kişisel depolanan dosyalara sahi- plenme işlemlerindeki başarılı ya da başarı- sıız denemeleri kaydedin. Bu işlemler biri- lerinin sizin güvenlik haklarınızın dışına çıkmaya çalıştığını size bildirecektir. Hatta bir yönetici bir kullanıcıya ait olan bir dosyanın sahipliğinde bulunuyorsa, bunu bile kaydedecektir.
4. Misafir grubundaki kullanıcıları denet- lerken başarılı ya da başarısız denemeleri

Şekil 13: Bir MMC konsolu yaratıp Group Policy'leri buraya ekleyin, Group Policy Objesi olarak Local Computer seçelim.

kaydedin. Bu özellikle misafir kullanıcıla- rın erişim hakkı olmadığı dosyalar üzerin- de yapılmalıdır.

5. Tüm bilgisayarlardaki dosya ve klasör- lere giriş denetimi güvenliği sağlanması gereken verileri içerir.

Kullanıcıların yazıcıya erişimini denetlemek için

Yazıcılara erişimi denetlemek, pahalı ya- zım durumlarını engellemek ve bunlara bir sınırlama getirmek için oldukça gerek- li bir işlemdir.

Yazıcı erişimlerini denetlemek için;

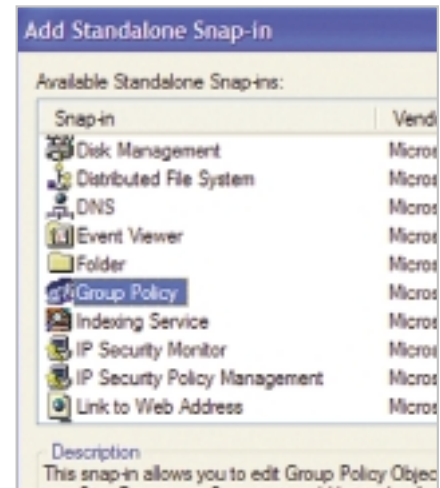
- Yazıcılar içeren denetim policy'sini de- netim obje erişimine ayarlayın,
- Özgül yazıcılar için denetimi etkin hale getirin ve türlerini belirleyin.

Yazıcı denetimlerini belirlediğimize göre sıradaki adımları takip edelim.

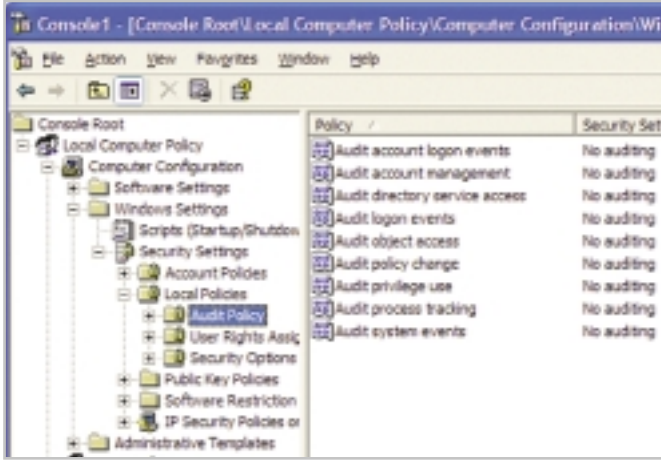
1. Sınırlı yazıcılar üzerindeki başarısız yaz- dırma olaylarını (event) kaydedin.
2. Tam kontrol işlemleri içindeki başarılı ve başarısız olayları (event) kaydedin. Böylece yazıcı üzerindeki yönetici işlemleri de görebilirsiniz.
3. Yerel yazıcılar üzerindeki silme işlemleri- ni kaydedin. Bu sayede tamamlanmamış işlemlerin ya da sonradan silinmiş giri- şimlerin de takibini yapabilirsiniz.
4. Yetki değiştirme ve sahiplenme işlemleri- nin sınırlı yazıcı üzerindeki girişimlerin başarılı ve başarısız olaylarını (event) kay- dedin. Bu, yönetici etkinliklerinin sahip olduğu danışmanlık için güvenlik farkını ortaya koyacaktır.

Windows 2003'te güvenlik için genel değerlendirme soruları

1. Firmanızdaki sistem yöneticisi olarak

Şekil 15: Add Standalone Snap-in penceresinden Group Policy Snap-in'ini seçip işlemimizi gerçekleştiriyoruz.

Şekil 17: Local Computer Policy'de Computer Configuration'ı genişletelim. Windows Setting'i, Security Setting'i ve ardından da Local Policies'i genişleterek Audit Policy'ye tıklayalım. Konsolun detay panosunda audit policy ayarları gözükecektir.

Şekil 18: Success or Failure kutucuğunu işaretleyip OK'e tıklayalım.

sizden, özgül bir bilgisayarı ağda kilitlemenizi istediler. Bunun için hangi güvenlik ayar aracını kullanmanız gerekir? Security Configuration and Analysis.

2. Bir yönetici sizden eğer mümkünse Windows 2003 Professional işletim sistemi yüklü bir bilgisayarı kilitlemenizi istedi. Yönetici bunu bir şablon yaratmadan en yüksek güvenlik metodu ile yapmanızı istedi. Yöneticinizin isteğini şöyle karşılayabilirsiniz:

- Önceden tanımlanmış High secure workstation or server (hsecws.inf) güvenlik şablonu dosyasını, Securiry Configuration Analysis içine getirterek (import).

3. Bir gece çalışanının sekreter bilgisayarındaki önemli bir veriye ulaşmak için oturum açmaya çalıştığından şüphe ediyorsunuz. Nereye denetim koyardınız ve hangi olaya (event) denetim uygulardınız?

- Sekreterin bilgisayarına denetim uygulayıp tüm hatalı ya da başarılı oturum açma

girişimlerini denetleyerek

4. Bir kullanıcı bir klasör üzerinde denetleme yapmak istiyor fakat Access Control Settings'e baktığında Audit sekmesini göremiyor, sizce neden ?

- Denetleme yapmak için kullanılan sabit diskin NTFS ile formatlanmış olması ve kullanıcının da yönetici (administrator) haklarına sahip olması gerekir. ■

Murat Bayraktar, murat.bayraktar@netron.com.tr,

Ekrem Aslan, ekrem.aslan@netron.com.tr

ADIM ADIM TAM SÜRÜM PROGRAMLAR

Serif 3D Plus 2.0

3B tasarım dünyası

Web sayfalarınız veya masaüstü yayıncılık çalışmalarınızda klasik yazı tiplerinden ve şekillerden sıkıldıysanız, Serif 3D tam size göre.

■ İki boyut arasında sıkışıp kaldığınızı düşünüyorsanız Serif 3D Plus 2.0 ile üç boyut dünyasına adımı atabilirsiniz. Kullanımı oldukça kolay olan bu yazılım ile şaşırtıcı logolar, ilgi çekici başlıklar ve mükemmel web animasyonları hazırlayabilirsiniz. Programın sahip olduğu kaynaklar ve sunduğu sihirbazlar sayesinde, sadece birkaç tıklama ile 3B sahneler ve efektler elde edebilirsiniz.

Tüm kontrolü kullanıcıya veren program ile ışıklandırma, nesnelerin yerleri, kaplamalar ve nesnelerin büyüklükleri üzerinde istediğiniz gibi çalışarak amacınıza hızlı bir şekilde ulaşabilirsiniz. Gerçek zamanlı düzenleme, yaptığınız değişikliklerin sonucunu hemen görmeyi sağlıyor. Programla kendi efektlerinizi de tasarlayabilir ve bunları saklayabilirsiniz.

Programın tüm işlevlerinden faydalanabilmek için ilk olarak kayıt olmalısınız. Bunun için *Help / Registration Wizard* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki formu doldurduktan sonra *Online Registration* düğmesine tıklayın. Böylece e-posta adresinize gönderilen ürün anahtarını girmeniz yeterli olacak.

Serif 3D Plus 2.0'ın tam sürümünü eCHIP'ten hemen yükleyebilirsiniz.

1 3B sahnelerin üzerinde çalışılması

3D Plus ile yeni bir sahne oluşturmak için sihirbazı kullanabilir veya kendi taslak çiziminizi oluşturabilirsiniz. Sihirbaz kullanarak yeni bir sahne oluşturmak için açılış penceresindeki *Use a 3D Design Wizard* düğmesine tıklayın. Ekrana gelen pencereden bir kategori seçin ve *İleri* düğmesine tıklayarak ulaşacağınız pencereye kullanmak istediğiniz metni girin. Ardından kullanmak istediğiniz kenarlığı seçtikten sonra metin, nesne ve arka plan için kullanılacak kaplamaları belirleyin. Artık *Finish* düğmesine tıkladığınızda ilk 3B sahnemiz hazır olarak ekrana gelecektir.

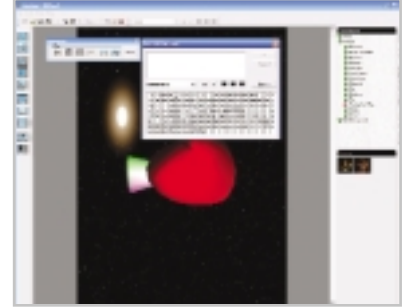
Şimdi bu sahneyi ".3D2" biçiminde kaydetmek için yapmanız gerekenleri adım adım göstereyim. Araç çubuğundaki *Save* düğ-

mesine tıklamak. Çalışmanızı GIF, JPG veya BMP gibi farklı biçimlerde saklamak için *File / Export* komutunu kullanmalısınız. Ancak ileride *Open Saved Scene* komutunu kullanarak üzerinde çalışmak isterseniz mutlaka 3D2 biçiminde saklamalısınız.

2 3B nesneler ve metinler

3D Plus'ın en önemli özelliği herhangi bir 3B tasarım alt yapısı gerektirmeden 7'den 70'e herkesin rahatlıkla kullanabilmesi. Ancak tabii ki buradaki en önemli öğrenme kuralı da her zaman olduğu gibi deneme ve yanılma.

Sahnenin büyüklüğünü *File / Scene Setup* komutu ile ekrana gelen pencereden istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz. Sahnenize bir model eklemek için pencerenin sağ tarafında bulunan *Models* sekmesini etkinleştirin. Buradan herhangi kategori altındaki herhangi bir nesneye tıklayarak olursanız doğrudan sahnenin ortasına yerleşecektir. Araç çubuğundaki *Insert QuickShape* düğmesine tıklayarak da sahneye yeni nesneler ekleyebilirsiniz.

Ardından *Background* sekmesi üzerinden arka planı belirleyebilirsiniz. Sahnede, nesneden sonraki en önemli bileşen ışıklandırma. Bunun için *Lights* sekmesinden bir ışıklandırma türünü seçip renklerini istediğiniz gibi belirleyebilirsiniz. Araç çubuğundaki *Insert Text* düğmesine tıklayarak metin ekleyebilir ve bunun üzerinde de çalışabilirsiniz.

3 Animasyonlar ile çalışma

Açılış penceresindeki *Use a 3D Animation Wizard* komutuyla, hazır bir animasyonu değiştirebilir veya *Start Forum Scratch*'i seçip en baştan kendi tasarımınızı oluşturabilirsiniz. Animasyonlar üzerinde çalışmak için *Animation* araç çubuğunu yakından tanımak gerekiyor. Bu çubuğun en üst sırasında, herkesin yakından tanıdığı ve animasyonun oynatılması ile ilgili olan tuşlar var. Ancak asıl önemli olanlara *More* düğmesine tıklayarak ulaşabilirsiniz. Animasyonların temel noktası anahtar çerçevelerdir. Her bir anahtar çerçeve için nesnelerin o anda nasıl görünmesini istediğinizi tanımlayarak animasyonu oluşturabilirsiniz. Her bir nesnenin konum, büyüklük, yön, kaplama, renk ve saydamlık özellikleri için anahtar çerçeveler oluşturabilirsiniz. Hazırladığınız animasyonun anahtar çerçevelerine biraz vakit ayırarak, tam olarak görmek istediğiniz sahneye ulaşana kadar deneyin. Bu uygulamayla sonuçtan memnun kalacağınıza eminiz.

Paragon Easy CD/DVD Recorder

Kolay yoldan DVD

Paragon Easy CD/DVD Recorder, sabit diskinizdeki bilgileri, CD veya DVD ortamına aktarmak için kullanabileceğiniz en kısa ve kolay yolu sunuyor.

■ Günümüzde, DVD yazıcılar standart donanımlar arasında yer almaya başladı. Ancak her CD/DVD yazıcı ile ücretsiz yazma programları verilmiyor, verilenler de her zaman kullanıcıların beklentilerini karşılamayabiliyor. CHIP'in sizler için tam sürümünü verdiği Paragon Easy CD/DVD Recorder ile sabit diskinizdeki verileri sadece bir tıklamayla CD/DVD'ye yazabilirsiniz.

Plain (Sade) ve Expert (Uzman) olmak üzere iki çalışma moduyla kullanımı oldukça basit olan bu programda, CD/DVD yazmak için yapmanız gereken üç şey, kaydedici cihazı seçmek, yazdırmak istediğiniz dosya ve klasörleri belirlemek ve işlemi başlatmak. Program, çoğu durum için en iyi sonucu veren varsayılan parametreleri kullanıyor. Bu sadelik, veri yedekleme gibi ciddi işlemlerin de hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesine imkan tanıyor.

Program kurulumu için gerekli olan anahtar temin edebilmek için <http://registry.paragon.ag/er3/> adresindeki formu doldurmalısınız. Bunun sonucunda, anahtar ve kullanıcı ismi buraya girdiğini e-posta adresine gönderilecek.

Paragon Easy CD/DVD Recorder'ın tam sürümünü eCHIP'ten hemen yükleyebilirsiniz.

CHIP OKUYUCULARINA ÖZEL

» Yüzde 40 indirim!

Paragon Software, ücretsiz sunduğu Easy CD/DVD Recorder'ın haricinde, diğer ürünlerinde de CHIP okuyucularına özel bir indirim sunuyor. Paragon'un tüm dünyada en sık kullanılan sistem araçları arasında yer alan Paragon Partition Manager, Paragon Drive Backup ve Paragon CD-ROM Emulator programlarını tavsiye edilen satış fiyatından yüzde kırk indirimli olarak satın alabileceksiniz. Bu yazılımları kullanarak sistem yönetimi, veri kurtarma ve kurtarma gibi günlük işlerinizi hızlı ve basit bir şekilde yerine getirebilirsiniz.

Paragon Software ürünlerini incelemek için ilk olarak

www.paragon.ag adresine gidin ve satın almaya karar verdiğiniz ürün için *Buy now* düğmesine tıklayın. Satın alma sürecinde formu doldururken istenen indirim kuponu yerine ise "CHTPERJUNE" yazın.

1

Sade modda CD/DVD hazırlığı

Kullanıcılar programın ilk açılışında sadece yeni bir veri CD'si oluşturma veya yeniden yazılabilir bir CD'yi silme işlemlerinden birini seçebilirler. Yeniden yazılabilir bir diski silmek için *Erase rewritable disc* seçeneğini işaretleyip *Next* düğmesine tıklayın ve sürücü listesinden CD/DVD yazıcınızı seçin. Bir kere daha *Next* düğmesine tıklayın. Artık *Start* düğmesine tıklayarak silme işlemi başlatabilirsiniz. Veri CD'si oluşturmak için yapmanız gereken ilk şey içerisinde yazmaya hazır bir disk bulunan CD/DVD yazıcıyı seçmek. Yerleştirdiğiniz disk çok oturumlu ise program önceki oturumdan kalan bilgileri otomatik olarak yeni projeye aktarır. Şimdi CD/DVD üzerine yazmak istediğiniz dosya veya klasörleri seçmelisiniz. Bunun için *Add File(s)* veya *Add Dir(s)* düğmelerini kullanarak yazmak istediğiniz dosyaları veya klasörleri seçebilirsiniz. *Next* düğmesine tıklayarak ulaşabileceğiniz son pencerede *Start* düğmesine tıklayarak da yazma işlemi başlatabilirsiniz.

2

Uzman modda CD/DVD hazırlığı

Kullanıcıların istediklerini yapabilmelerine imkan sağlayan uzman modunda çalışabilmek için, *Expert Mode* düğmesine tıklamalısınız. Artık yeniden yazılabilir disklerin hızlı (sadece TOC silinir) veya tam olarak mı silineceklerini belirleyebilir, silme hızına da karar verebilirsiniz. Eğer çok oturumlu bir disk üzerine yazmaya devam etmek istiyorsanız, ilk olarak almak istediğiniz oturumu listeden seçmelisiniz. Kullanıcıya, uzman modunda çok daha fazla yazma seçeneğini sunuluyor. Bu sayede simülasyon yapabilir, çok oturumlu diskler oluşturabilir, güç kalibrasyonu yapabilir, RAW veriler yazıp, alt kanal bilgileri de ekleyebilirsiniz. Son olarak, yazma hızını da istediğiniz gibi belirleyebilirsiniz. Buradaki açılır listeden *Fastest* öğesini seçecek olursanız program en uygun hızı kendi belirleyecektir.

» ADIM ADIM TAM SÜRÜM PROGRAMLAR

PC Inspector File Recovery 4

Detektif iz peşinde

Tamamen kaybettiğinizi sandığınız verileri File Recovery ile kurtarabilir ve çalışmanıza kaldığınız yerden devam edebilirsiniz.

■ Veri kaybı, tüm bilgisayar kullanıcıları için kaçınılmazdır. Nitekim düzenli olarak yedekler alınmasına, silinen dosyaların tekrar tekrar kontrol edilmesine rağmen, beklenmedik bir anda karşınıza tatsız bir sürpriz çıkabilir. Piyasada, kaybettiğinizi düşündüğünüz verileri kurtarmak için kullanabileceğiniz birçok araç bulabilirsiniz. Ancak söz konusu ticari araçlar hem çok pahalı hem de kullanılması zor. Buna karşılık, sınırsız bir şekilde kullanabileceğiniz PC Inspector File Recovery, hem kullanım kolaylığı hem de sunduğu işlevlerle tüm beklentilerinizi karşılayabilir.

File Recovery, FAT 12/16/32 ve NTFS dosya sistemlerini destekliyor ve dosyaları, orijinal zaman ve tarih etiketleriyle beraber kurtarabiliyor. Kurtardığı verileri bir ağ sürücüsüne aktarma imkanı da sunan program, başlık bilgilerinin bulunamadığı durumlarda bile çok sayıda dosyayı kurtarabiliyor. Program, açılış sektörü veya FAT hasar görmüş, hatta silinmiş olsa bile, FAT sistemlerindeki bölümleri otomatik olarak buluyor. PC Inspector File Recovery, sürücülerinizi tanyor ve silinmiş bir klasörden kurtarılabilecek dosyaları gezgin benzeri bir pencere üzerinde listeliyor.

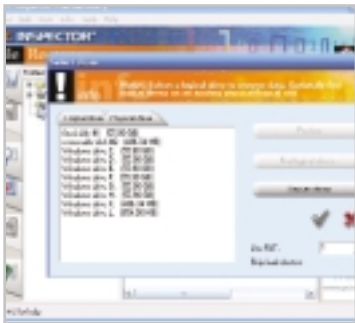
PC Inspector File Recovery 4'ün tam sürümünü eCHIP'ten hemen yükleyebilirsiniz.

1

Silinen dosyaların kurtarılması

Silinen dosyalar aslında sabit diskten tümüyle silinmez, sadece işletim sistemi tarafından göz ardı edilirler. Bir dosya silindiği zaman dizin kaydının ilk özel bir karakter (16'lık düzende "E5") ile değiştirilir. Windows altında sildiğinizi düşündüğünüz dosyaları yeniden oluşturmak için, program açılışında ekrana gelen penceredeki *Recover Deleted Files* düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda bilgisayarınızdaki tüm fiziki ve mantıksal sürücüler taranır. Takip eden penceredeki listeden, üzerinde çalışmak istediğiniz sürücüyü seçin. Böylece sürücünüz incelenmeye başlayacak. Bu

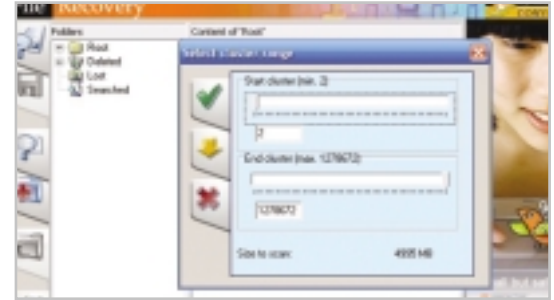
işlem, sürücünün büyüklüğüne bağlı olarak biraz uzun sürebilir. Listedeki *Deleted* klasöründen, kurtarılmasını istediğiniz dosyaları seçin. Program ana penceresindeki disket düğmesine tıklayarak ulaşabileceğiniz pencerede, kurtarılan dosyaların saklanacağı konuma (başka bir sabit disk veya ağ sürücüsü) karar vermelisiniz.

2

Kayıp dosyaların ve klasörlerin bulunması

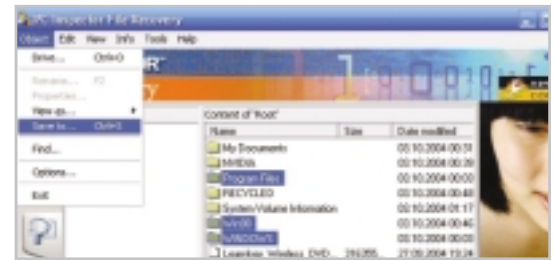
Program ana penceresindeki *Object / Drive* komutunu çalıştırın ve takip eden pencereden dosyaların ve klasörlerin kaybolduğu mantıksal sürücüyü seçin. Ardından *Tools / Find Lost Data* komutunu çalıştırın. Ekrana gelen iletişim penceresini kullanarak aramayı sınırlandırabilirsiniz. Örneğin, kayıp verilerin sonlara doğru yer aldığını biliyorsanız *Start Cluster* işaretini sola doğru taşıyabilirsiniz. Arama işlemi sona erince, sonuç penceresindeki *Lost* klasörüne bakın. Kurtarılmasını istediğiniz dosyaları [Ctrl] tuşu yardımıyla tek tek veya [Shift] tuşuna basarak topluca seçin ve ardından *Object / Save To* komutunu çalıştırın. Bazı dosyalar bulunmasına rağmen içerikleri kurtarılamayabilir. Bu tür dosyaları *Object / Properties* komutunu kullanarak kontrol edebilir ve nispeten büyük dosyalar ile çalışmayı tercih edebilirsiniz. Ayrıca *Object / Find* komutuyla belirli dosyaları doğrudan arayabilirsiniz.

3

Kaybolan sürücülerin kurtarılması

Sürücülerin kaybolmasının bir nedeni, disk bölümlene tablosunun hasar görmesi olabilir. Bu tür bir sürücüyü kurtarmak için *Object / Drive* komutunu çalıştırın. *Physical Drive* listesinden, kaybolan bölümün bulunduğu sürücüyü seçin ve *Find Logical Drives* düğmesine tıklayın. Arama işlemi bittikten sonra bunu, *Logical Drives* listesinden seçin. Program bazen birden çok mantıksal sürücü bulabilir. Bunun nedeni bir sabit diskte açılış sektörünün birden fazla kopyasının bulunması. Doğrusunu seçebilmek için mantıksal sürücülerin içeriklerini *Preview* düğmesine tıklayarak kontrol edin. Sürücüyü seçtikten sonra Root klasörü altından içeriğine ulaşabilirsiniz. Kurtarılmasını istediğiniz klasörleri seçin ve *Object / Save To* komutunu kullanarak kaydedin.

ADIM ADIM TAM SÜRÜM PROGRAMLAR

PC Inspector Smart Recovery 4.5

Akıllı kurtarıcı

Cep telefonu veya dijital fotoğraf makinenizin hafıza kartındaki resim veya videoların tamamen silindiğini düşünüyorsanız bir de Smart Recovery'yi deneyin.

■ Hafta sonu gezisinden dönüşte, dijital fotoğraf makinenizdeki resimleri bilgisayara aktarmaya çalıştığınızda, çocuğunuzun sizin için hazırladığı tatsız bir sürpriz ile karşılaşabilirsiniz. Ancak Windows dosya yöneticisinin hafıza kartında resim olmadığını söylemesi, dosyalarınızın gerçekten de kaybolduğu anlamına gelmiyor. Fotoğraf makinenizin bellek kartını, bir de Flash Card, Smart Media, Sony Memory Stick, IBM Micro Drive, Multimedia Card, Secure Digital CARD (SD), diğer dijital fotoğraf makinesi veya cep telefonu hafıza kartlarındaki verileri kurtarmak üzere geliştirilmiş olan Smart Recovery ile kontrol etmelisiniz.

Kurtarılan bu dosyaları, daha sonra istediğiniz yere kaydedebilirsiniz. PC Inspector Smart Recovery; .jpg, .tif, .crw, .Fuji, .RAF, Olympus .ORF biçimindeki resimleri, .avi, QuickTime .MOV biçimindeki videoları ve .wav, .DSS biçimindeki müzik dosyalarını kurtarabiliyor. Birçok pahalı programdan çok daha etkili olabilen PC Inspector, veri kurtarma haricinde, desteklediği hafıza kartlarında hata kontrolü de yapabiliyor.

PC Inspector Smart Recovery 4.5'in tam sürümünü eCHIP'ten hemen yükleyebilirsiniz.

1 Adım adım veri kurtarma

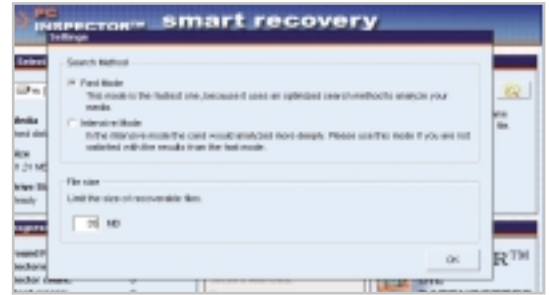
Eğer dijital fotoğraf makineniz Windows altında mantıksal bir sürücü olarak tanınıyorsa Smart Recovery cihazınızla doğrudan bağlantı kurabilir. Aksi takdirde bir kart okuyucusuna ihtiyacınız olacak. Program, ancak kart okuyucusunu kurduktan ve kartı da içine yerleştirdikten sonra hafıza kartı üzerinde işlem yapıp verileri kurtarabiliyor. Programı çalıştırdıktan sonra, ilk olarak kart okuyucusu veya fotoğraf makinenize atanmış olan sürücüyü seçin. Ardından, kurtarılmasını istediğiniz dosya türünü ve son olarak da kurtarılan verilerin kaydedilecekleri konumu belirle-

yin. Burada dosya ismi olarak "HaftaSonu" girecek olursanız, program, kurtardığı dosyaları "HaftaSonu1", "HaftaSonu2" şeklinde adlandırır. Artık başka bir ayarlama yapmadan, **Start** düğmesine tıklayarak veri kurtarma işlemini başlatabilirsiniz.

2 Arama yöntemleri ve okuma hatası

Kurtarma işlemi bittikten sonra, oluşturulan tüm dosyaları önceden belirlediğiniz hedef klasörde bulabilirsiniz. Sonuçlardan memnun kalmazsanız arama yöntemini değiştirebilirsiniz. Bunun için **File / Settings** komutunu çalıştırın ve istediğiniz arama yöntemini seçin. Bunlardan ilki olan **Fast Mode**, daha hızlı. Buna karşılık **Intensive Mode** arama yönteminde, kartınız daha derinlemesine analiz edilir. Ancak bu yöntemi **Fast Mode**'dan memnun kalmadığınız zamanlarda kullanmalısınız. Program, JPG tipindeki dosyalar için **Automatic**, **With Thumbnails** ve **Without Thumbnails** olmak üzere üç gelişmiş seçenek daha sunar. Eğer ilk seçenekten memnun kalmazsanız sırasıyla diğerlerini denemelisiniz. Program, kurtarma sırasında çok sayıda okuma hatası ile karşılaşabilir. Bu, ortamdaki mekanik bir arızadan veya kartın okuyucuya tam olarak yerleşmemiş olmasından kaynaklanabilir.

3 Hafıza kartı kontrolü

Function / Check Media komutu ile ulaşabileceğiniz ortam kontrolü işleviyle, kartınızda başka resim veya video dosyası kalıp kalmadığını tespit edebilirsiniz. Kart okuyucunuza atanmış olan mantıksal sürücüyü seçin. Şimdi **Media**, **Bytes Per Sector**, **Media Size (in Bytes)** ve **Status** değerlerinin görünmesi gerekiyor. Eğer durum bilgisine ulaşamıyorsanız kartınızla ilgili ya fiziksel bir problem vardır ya da kart okuyucunuz henüz tanınmamıştır. Kontrol sırasında ekran gelen **Empty Sectors**; üzerinde okunamayan bilgilerin bulunduğu ve **Sectors With Data** üzerinde veri bulunan ancak tam olarak sınıflandırılmayan sektörleri ekrana getirir.

CHIPUCU KATALOG
MAYIS 2005

WINDOWS

224

- 1 **Windows 98 Me, 2000, XP** Uygulamalar arasında hızlı geçiş
- 2 **Windows 2000 XP:** Görev yöneticisine erişimin engellenmesi
- 3 **Windows XP:** Sıkıştırılmış klasörlere erişimin engellenmesi
- 4 **Windows Media Player:** Medya dosyası lisanslarının yedeklenmesi
- 5 **Windows 2000, XP:** Açıklanamayan sabit disk erişimleri
- 6 **Windows XP:** SP2'nin engellediği programların çalıştırılması
- 7 **Windows XP:** Kurulum artıklarının temizlenmesi
- 8 **Windows XP:** Eski 16 bit programlardaki hatalar

UYGULAMALAR

228

- 9 **Excel 97, 2000, XP, 2003:** Çalışma sayfaları için indeks
- 10 **Excel 97, 2000, XP, 2003:** Tam sayıların rasgele sıralanmaları
- 11 **Mozilla Sunbird:** Takvimin sistem çubuğuna yerleştirilmesi

İLETİŞİM&INTERNET

230

- 12 **Outlook XP, 2003:** Önemli e-postaların renkli vurgulanması
- 13 **Opera 7:** Tarayıcı açılışındaki hatanın giderilmesi
- 14 **Internet Explorer 5,6:** Proxy ayarlarının aranmasının engellenmesi
- 15 **Firefox:** Sayfaların daha hızlı görüntülenmesi
- 16 **Firefox:** Arama uyarı tonunun kapatılması

TIPS & TRICKS

Donanım ve yazılım sorunları bilgisayar kullanıcılarının günlük hayatlarının bir parçası. CHIP size sorunları güvenli bir şekilde çözebilmeniz için önerilerde bulunuyor ve rehberlik ediyor.

1 Windows 98, Me, 2000, XP

Uygulamalar arasında hızlı geçiş

Bilgisayar başındayken genellikle çok sayıda uygulamayı aynı anda çalıştırıyor ve bunlar arasında geçiş yapmak için [Alt]+[Tab] tuş kombinasyonunu kullanıyorsunuz. Ancak bunun için açılan pencere tüm uygulamaları gösteremeyecek kadar küçük.

İPUCU: Söz konusu program geçiş penceresi standart olarak maksimum üç satır ve satırda da yedi uygulama simgesi görünür. Yani klavye kullanarak maksimum 21 uygulama arasında geçiş yapabilirsiniz. Ancak görüntülenen simgelerin büyüklüklerini ve düzenini istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz. Bunun için yapmanız gereken tek şey Kayıt Defteri'ndeki iki öğenin değerini değiştirmek.

İlk olarak **Başlat / Çalıştır** komutu ile ekrana gelen penceredeki **Aç** kutusuna "regedit" yazın ve **Tamam** tuşuna tıklayın. Takip eden Kayıt Defteri Düzenleyicisi penceresindeki "HKEY_CURRENT_USER\Control Panel\Desktop" anahtarını etkinleştirin. Ardından pencerenin sağ tarafındaki "CoolSwitchColumns" kaydını seçin ve **Düzen / Değiştir** komutunu çalıştırın. Şimdi ekrana gelen penceredeki **Değer verisi** kutusuna bir satırda görüntülenmesini istediğiniz maksimum simge sayısını girin ve **Tamam** düğmesine tıklayın. Benzer şekilde "CoolSwitchColumns" kaydının değerini de görüntülenmesini istediğiniz satır sayısı ile değiştirin. Şimdi **Dosya / Çık** komutunu kullanarak Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni kapatın. Yaptığınız değişiklikler sistem yeniden başlatıldıktan sonra etkinleşecektir.

Eğer programlar arasındaki hızlı geçişi kullanmak istemiyorsanız yine Kayıt Def-

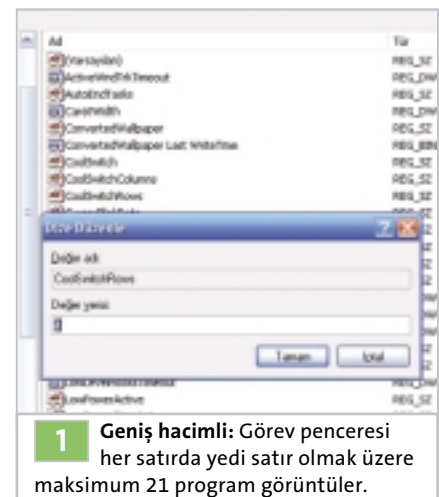
teri'ni kullanarak devre dışı bırakabilirsiniz. Bunun için "CoolSwitch" kaydının değerini "0" olarak değiştirin. İleride tekrar etkinleştirmek içinse değerini "1" yapmanız yeterli olacaktır.

2 Windows 2000, XP

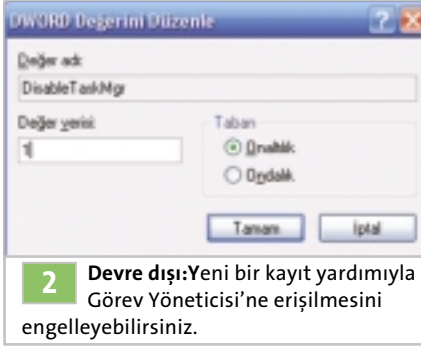
Görev yöneticisine erişimin engellenmesi

Verdiğiniz eğitimlerde bilgisayar kullanmaya yeni başlayan kişilerin Görev Yöneticisi'ni kullanarak uygulamalar arasında geçiş yapmalarını ve önemli sistem işlemlerini sonlandırmalarını engellemek isteyebilirsiniz.

İPUCU: Bu isteğinizi gerçekleştirmek için Kayıt Defteri'ne yeni bir öğe daha ekleyerek Görev Yöneticisi'ni tamamen devre dışı bırakmalısınız. İlk olarak daha önce de anlattığımız gibi Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni çalıştırın ve "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Policies" anahtarı-

1 Geniş hacimli: Görev penceresi her satırda yedi satır olmak üzere maksimum 21 program görüntüler.

2 Devre dışı: Yeni bir kayıt yardımıyla Görev Yöneticisi'ne erişilmesini engelleyebilirsiniz.

nı etkinleştirin. Eğer burada "System" adında bir alt anahtar bulunuyorsa açın. Aksi takdirde *Dosya / Yeni / Anahtar* komutunu kullanarak bu isimde bir anahtar oluşturun ve açın. Ardından *Düzen / Yeni / DWORD Değeri* komutunu kullanarak yeni bir kayıt oluşturun ve adını "DisableTaskMgr" olarak değiştirin. Ardından bu yeni kayıt üzerine çift tıklayın ve değerini "1" olarak değiştirdikten sonra, yaptığınız değişikliği *Tamam* düğmesine tıklayarak onaylayın. Bu değişiklik Kayıt Defteri Düzenleyicisi kapatıldıktan sonra anında etkisini gösterecek ve artık Görev Yöneticisi'ne erişilemeyecek. İleride Görev Yöneticisi'ni yeniden etkinleştirmek için "DisableTaskMgr" kaydının değerinin "0" olarak değiştirilmesi yeterli.

3 Windows XP

Sıkıştırılmış klasörlere erişimin engellenmesi

Dosyalarınızın sabit disk üzerinde daha az yer kaplamaları sağlamak için Windows'a entegre olarak sunulan ZIP işlevini kullanıyorsunuz. Ancak sıkıştırılmış klasörlerdeki verilere kontrolsüz erişimi engellemek için parola koruması kullanmak istiyorsunuz.

İPUCU: Bu isteğinizi gerçekleştirebilirsiniz ancak Windows programcılarının bunun için kullanacağınız komutu başarılı bir şekilde gizlemişler. Söz konusu komuta maalesef doğrudan kısayol menüsünü kullanarak ulaşamıyorsunuz.

Sıkıştırdığımız bir klasörü parola ile korumak için ilk olarak Windows gezginini kullanarak açın ve *Dosya / Parola Ekle* komutunu çalıştırın. Ardından takip eden penceredeki *Parola* kutusuna kullanmak istediğiniz şifreyi girin ve *Tamam* düğmesine tıklayın.

Atadığınız bu parolayı ileride kaldırmak için sıkıştırılmış klasörü bir kez daha

Windows gezgininde açın ve bu sefer *Dosya / Parola Kaldır* komutunu çalıştırın. Ancak bu işlemi gerçekleştirebilmek için de daha önce atadığınız parolayı girmelisiniz.

! DİKKAT: Parola koruması, ZIP ile sıkıştırılmış bir klasörün içerdiği dosyaların görüntülenmesini engellemez. Sadece içerisindeki dosyalar açılmaya karşı korunmuş olur. Bu durumda, klasör içerisindeki bir dosyayı açabilmek için ilk olarak belirlediğiniz parolayı girerek işlemi onaylamalısınız. Eğer istemediğiniz kişilerin bilgilerinize erişmelerini bu şekilde engelleyecekseniz, klasör ve dosya isimlerinde çok fazla bilgi vermemeye çalışmalısınız.

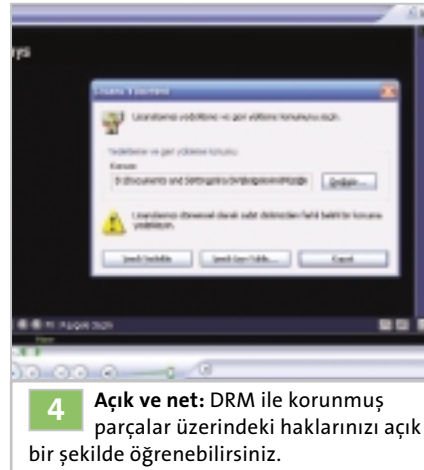
4 Windows Media Player

Medya dosyası lisanslarının yedeklenmesi

Bir KVM anahtarı üzerinden tek bir monitöre bağlı olan birçok bilgisayarda farklı kullanıcı hesapları ile çalışıyorsunuz. Bu nedenle üzerinde çalıştığınız sistemin ve ayrıca kaynaklarının masaüstünde görüntülenmesini istiyorsunuz.

İPUCU: Söz konusu dosyaları sadece satın alma sırasında aldığınız lisansın bulunduğu bilgisayarda DRM (Dijital Hak Yönetimi) destekleyen bir medya oynatıcı ile çalıştırabilirsiniz. Bu nedenle sadece müzik dosyalarının yedeklenmeleri yeterli olmayacaktır. Nitekim bu noktada her bir lisansın yedeklenmesi çok daha önemli bir nokta. Sonuçta söz konusu lisansları kullanarak parçaları ileride tekrar indirebilirsiniz.

Sahip olduğunuz lisansları yedeklemek için Windows Media Player penceresindeki *Araçlar / Lisans Yönetimi* komutunu ça-

4 Açık ve net: DRM ile korunmuş parçalar üzerindeki haklarınızı açık bir şekilde öğrenebilirsiniz.

lıştırın. Ardından *Değiştir* düğmesine tıklayın ve lisans bilgilerinizi yedeklemek istediğiniz klasörü seçin. Bunun için doğrudan harici bir saklayıcı veya daha sonra ayrıca yedekleyeceğiniz bir klasör seçmelisiniz. *Şimdi Yedekle* düğmesine tıklayın. Lisanslarınızı ileride tekrar kullanmak istediğinizde de internet bağlantınız iken *Araçlar / Lisans Yönetimi* komutunu çalıştırın, daha önceden yedeklediğiniz lisansların bulunduğu klasöre gidin ve *Şimdi Geri Yükle* düğmesine tıklayın.

! DİKKAT: Bazı dosyalar için lisansın yedeklenmesine izin verilmez ve nitekim denemeleriniz de başarısız olacaktır. Şarkılar üzerinde hangi haklara sahip olduğunuzu öğrenmek için Media Player penceresindeki *Dosya / Özellikler* komutunu çalıştırın. İzin verilen işlemleri buradaki *Lisanslar* sekmesinden öğrenebilirsiniz.

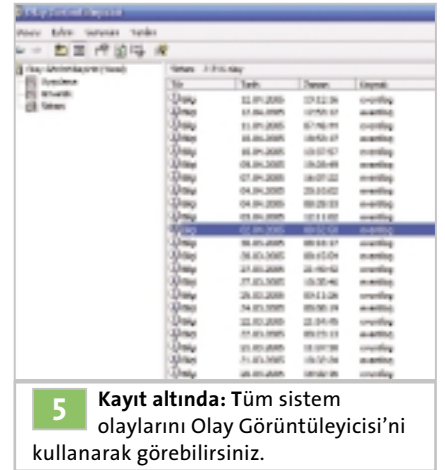
5 Windows 2000, XP

Açıklanamayan sabit disk erişimleri

Herhangi bir uygulama başlatmanız ve kaydetme işlemi gerçekleştirmeniz bile Windows düzenli olarak sabit diski kullanmaya çalışıyor. Bunun arkasında ne olduğunu öğrenmek istiyorsunuz.

İPUCU: Beklenmeyen sabit disk kullanımı, belirli aralıklarla sabit diske zaman etiketi yazan bir işlevden kaynaklanıyor. Aslında bu işlev, işletim sisteminin sunucu sürümleri için düşünülmüş ancak diğer sürümlerde de standart olarak etkinleştirilmiş. Normal bir çalışma bilgisayarında söz konusu işleve gerek yok.

Bu işlevi, Kayıt Defteri'nde yapacağınız küçük bir değişiklik ile devre dışı bırakabilirsiniz. İlk olarak Kayıt Defteri Dü-

5 Kayıt altında: Tüm sistem olaylarını Olay Görüntüleyicisi'ni kullanarak görebilirsiniz.

```
boot loader]
imeout=10
default=multi(0)disk(0)rdisk(0)par
operating systems]
multi(0)disk(0)rdisk(0)partition(2)
rofessional" /fastdetect /Execute
:\ = "Microsoft Windows
multi(0)disk(0)rdisk(0)partition(2)
rofessional - güvenli kíp" /fastd
```

6

El freni bırakıldı: SP2 ile gelen yeni güvenlik işlevi DEP'i (Data Execution Prevention) kapatabilirsiniz.

zenleyicisi'ndeki "HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Reliability" anahtarını etkinleştirin ve pencerenin sağ tarafındaki "TimeStampInterval" kaydına çift tıklayın. Ardından bu kaydın değerini "0" olarak değiştirin ve *Tamam* düğmesine tıklayın. Şayet bu tür bir kayıt mevcut değilse *Düzen / Yeni / DWord Değeri* komutunu kullanarak oluşturun. Windows, bu değer olmadığı sürece, işlevin beş dakikalık zaman aralıklarıyla çalıştırıldığı standart ayarları kullanır.

Yaptığınız değişikliklerin etkili olabilmesi için Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni kapattıktan sonra bilgisayarı yeniden başlatmalısınız. Sabit diskteki zaman etiketi, sunucuların çalışmalarını kontrol etmek için kullanılır. Eğer sunucu beklenmeyen bir anda çökerse ve yeniden başlarsa sistem, söz konusu olay kaydına bir mesaj ekler ve bunu için en yazılan zaman etiketini kullanır. Bu sayede çökme zamanı tam olarak tespit edilebilir. Bu bilgilere ulaşmak için Denetim Masası'ndaki *Yönetimsel Araçlar* klasörü altındaki *Olay Görüntüleyicisi*'ni kullanabilirsiniz. Bu pencerenin sol tarafından *Sistem* başlığını seçin ve sistem çökmeleri için "6008" olay kodlu kayıtları arayın.

6

Windows XP

SP2'nin engellediği programların çalıştırılması

Windows XP için Service Pack 2'yi kurduktan sonra bazı programları, örneğin DivX'i artık kullanamıyorsunuz.

İPUCU: Windows XP için Service Pack 2, potansiyel olarak tehlike yaratan program kodlarının çalıştırılmasını engelleyen DEP (Data Execution Prevention) adında yeni bir güvenlik fonksiyonuna sahip. Ancak bu işlev, AMD ve Intel'in 64 bit işlemcilerinde çalışabiliyor.

Söz konusu güvenlik fonksiyonu aynı zamanda DivX gibi sıradan programların

çalıştırılmasını da engelleyebiliyor. Bu tür uygulamaların üreticileri, programlarının DEP uyumlu sürümlerini yayınlamaya kadar yeni servis paketi ile beraber gelen DEP korumasını geçici olarak devre dışı bırakarak eski sürümlerini kullanmaya devam edebilirsiniz. Bunun için *Başlat / Çalıştır* komutu ile ekrana gelen pencere-deki *Aç* kutusuna "notepad C:\boot.ini" yazın ve *Tamam* düğmesine tıklayın. Açılan dosyadaki [Operating Systems]" başlığı altındaki "Windows="Microsoft Windows XP" satırını bulun. Ardından bu satırın sonundaki "/NoExecute=OptIn" ifadesini "/Execute" olarak değiştirin. Ardından dosyada yaptığınız değişiklikleri kaydedin ve bilgisayarı yeniden başlatın. Artık tüm programlar sorunsuz bir şekilde çalışacak.

Güvenlik işlevinden etkilenen programların, mümkün olduğunca yeni sürümleriyle çalışmayı denemelisiniz. Kullandığınız tüm programlar DEP uyumlu ise, söz konusu işlevi "Boot.ini" dosyasındaki değişiklikleri geri alarak kesinlikle yeniden etkinleştirmelisiniz. Service Pack 2'nin sunduğu daha iyi koruma özelliklerinden ancak bu şekilde faydalanabilirsiniz. DEP, hafıza taşıma hatalarına karşı koruma sağlıyor. Korsanlar, bilgisayara saldırı yapmak için genellikle hafıza taşıma hatalarını kullanarak kendi kodlarını yabancı bilgisayara aktarıyor ve çalıştırıyorlar.

7

Windows XP

Kurulum artıklarının temizlenmesi

Service Pack 2, kurulumu sonrasında sabit diskinizi birkaç yüz MB büyüklüğünde yedek klasörleri ile doldurur. Yerden tasarruf etmek için hangi klasörleri gönül rahatlığıyla sileceğinizi bilmek istiyorsunuz.

İPUCU: Service Pack 2'yi kurduktan sonra uzunca bir süre sisteminizin sorunsuz bir şekilde çalışıp çalışmadığını kontrol edin. Ancak servis paketini kaldırmak istemediğinizden eminseniz sabit disk üzerinde biraz da olsa yer açabilirsiniz. Bunun için ilk olarak Windows gezginini açın ve *Araçlar / Klasör Seçenekleri* komutunu çalıştırın. Takip eden iletişim penceresindeki *Gizli dosya ve klasörleri göster* seçeneğini etkinleştirin. Yaptığınız bu değişikliği sırasıyla *Uygula* ve *Tamam* düğmelerine

tıklayarak onaylayın. Ardından Windows klasörünü açın ve buradaki \$NtServicePackUninstall\$ klasörünü silin ve Geri Dönüşüm Kutusu'nu da boşaltın.

Şimdi Service Pack 2 ile ilgili gereksiz kayıtları kurulu programlar listesinden çıkartmak için Denetim Masası'ndaki *Program Ekle/Kaldır* simgesine çift tıklayın ve *Program Değiştir-Kaldır* kategorisini etkinleştirin. Ardından listedeki Windows XP Service Pack 2 kaydını seçin ve *Kaldır* düğmesine tıklayın. Takip eden hata mesajını ise *Evet* düğmesine tıklayarak onaylayın.

! DİKKAT: ServicePackFiles isimindeki alt klasörü kesinlikle silmemelisiniz. Burada, Windows dosya korumasının dosyaların yeniden yüklenmesi için kullandığı önemli sistem dosyalarının kopyaları saklanmaktadır. Ayrıca Service Pack 2'nin çalışması için gerekli olan ek DLL dosyaları da burada bulunur.

8

Windows XP

Eski 16 bit programlardaki hatalar

Eski programların kurulumu veya çalıştırılması sırasında, sistem dosyasının uygulanması MS-DOS veya Microsoft Windows altında çalıştırmak için uygun olmadığına dair bir hata mesajı ile karşılaşabilirsiniz. Ancak buna rağmen eski programlarınızı kullanmak istiyorsunuz.

İPUCU: Halen 16 bit olan eski donanım bileşenlerinin sürücüler, yıllanmış oyunlar ve programlama dilleri Windows'un 16 bit destekleyen alt sisteminde çalışabilirler. Ancak yeni uygulamalar arasından da 16 bit olanlar çıkabilir. İşletim sisteminin 32 bit sistemler için programlanmış

```
REM AUTOEXEC.BAT is not used to initialize the MS
environment.
REM AUTOEXEC.NT is used to initialize the MS-DOS
environment unless a
REM different startup file is specified in an app
PFI.

REM Install CD ROM extensions
1h X:\systemroot\system32\mscdexnt.exe

REM Install network redirector (load before dosk.
1h X:\systemroot\system32\netdir

REM Install DPHE support
1h X:\systemroot\system32\dose

REM The following line enables sound blaster 2.0
NTVOR.
REM The command for setting the BLASTER environm
follows:
REM SET BLASTER=A220 I5 O1 P330
REM where:
REM A specifies the sound blaster's base
```

8

DOS yardımı: 16 bit uygulamalar için DOS'tan kalma "config.nt" ve "autoexec.nt" dosyalarına ihtiyaç var.

olmasına rağmen Windows XP altında hala 16 bit uygulamaları çalıştırmak mümkün. Ancak söz konusu hata mesajı ile karşılaşıyorsanız “Config.nt”, “Autoexec.nt” ve “Command.com” dosyalarından biri veya birkaçı bozulmuş veya silinmiş olabilir. Sorunu çözmek için ilk olarak söz konusu dosyaları Windows kurulum CD’sinden temin etmeye çalışabilirsiniz. Bunun için CD’yi sürücüye yerleştirdikten sonra *Başlat / Çalıştır* komutunu kullanarak “cmd” penceresini açın. Ardından aşağıdaki komutları sırasıyla girin ve çalıştırın:

```
Sexpand D:\i386\config.nt
C:\windows\system32\config.nt
expand D:\i386\ autoexec.nt
C:\windows\system32\autoexec.nt
expand D:\i386\command.com
C:\windows\system32\command.com
exit
```

Buradaki “D:” sürücü harfinin yerine kendi sisteminizdeki CD-ROM sürücünün ismini girmelisiniz. Şimdi söz konusu programları yeni kurmayı ve çalıştırmayı deneyin.

Eğer hala sorunla karşılaşıyorsanız bu dosyaların içeriklerini kendiniz hazırlamalısınız. Bunun için Not Defteri’ni çalıştırın ve aşağıdaki satırları girin:

```
dos=high, umb
device=%SystemRoot%\system32\himem.sys
files=40
```

Ardından *Dosya / Farklı Kaydet* komutunu çalıştırın ve “%SYSTEMROOT%\System32” klasörünü etkinleştirin. Dosya ismi olarak da “config.nt” girdikten sonra *Kaydet* düğmesine tıklayın. Şimdi editör penceresindeki *Dosya / Yeni* komutunu çalıştırın ve aşağıdaki satırları girin:

```
@echo off
lh%SystemRoot%\system32\
mscdexnt.exelh
%SystemRoot%\system32\redir
lh %SystemRoot%\system32\dosx
SET BLASTER=A220 I5 D1 P330 T3
```

Yeni dosyayı da “%SYSTEMROOT%\System32” klasörüne “autoexec.nt” adı altında kaydedin.

Bilgisayarı yeniden başlattıktan sonra hata giderilmiş olmalı ve 16 bit uygulamalar sorunsuz bir şekilde çalışmalıdır.

9 Excel 97, 2000, XP, 2003

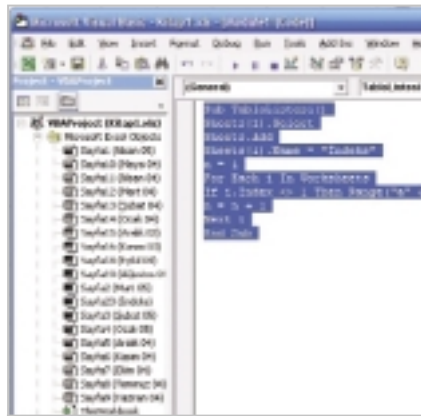
Çalışma sayfaları için indeks

Üzerinde çalıştığınız büyük bir çalışma kitabındaki ilk sayfa üzerinde bir indeks oluşturmak istiyorsunuz. Bunun için tabloların isminin olduğu bir listeye ihtiyacınız var ve bunu Excel altında otomatik olarak gerçekleştirmek istiyorsunuz.

İPUCU: Tablo fonksiyonlarını kullanarak ddoğrudan olarak sayfa isimlerine ulaşamayacağınız için bu isteğiniz bir makro yardımıyla gerçekleştirmelisiniz. Bunun için ilk olarak çalışma kitabını açın ve *Araçlar / Makro / Makrolar* komutunu çalıştırın. Ekrana gelen penceredeki *Makro Adı* kutusuna yeni makronun ismini (örneğin “TabloListesi”) girin ve *Oluştur* düğmesine tıklayın. Takip eden VBA penceresine aşağıdaki kaynak kodu girin:

```
Sub TabloListesi()
  Sheets(1).Select
  Sheets.Add
  Sheets(1).Name = "<indeks"
  n = 1
  For Each i In Worksheets
    If i.Index <> 1 Then Range("a" &
      n - 1).Value = i.Name
    n = n + 1
  Next i
End Sub
```

Ardından VBA düzenleyiciyi *File / Close and Return to Microsoft Excel* komutunu kullanarak kapatın. Şimdi makroyu çalıştırmak için *Araçlar / Makro / Makrolar* komutunu çalıştırın ve takip eden penceredeki listeden “TabloListesi” makrosunu

9 İçindekiler: İçindekiler tablosunu bir Excel makrosu yardımıyla otomatik olarak hazırlayabilirsiniz.

seçtikten sonra *Çalıştır* düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda Excel çalışma kitabının başına bir tablo sayfası ekleyecek ve bunun üzerinde diğer tablolarının isimlerinin bulunduğu bir liste oluşturacaktır. Ancak isterseniz yeni bir tablo oluşturmak yerine var olan bir tabloyu da kullanabilirsiniz. Bunun için yapmanız gereken tek şey makro kodunun ikinci satırını uygun şekilde değiştirmektir. Örneğin:

```
Sheets ("<çindekiler").Select
```

Burada parantez içerisindeki parametrenin yerine istediğiniz çalışma sayfasının ismini kullanabilirsiniz. Tablo ismine alternatif olarak sayfanın çalışma kitabındaki yerine gösteren sıra numarasını da kullanabilirsiniz. Ayrıca yeni bir sayfa oluşturulmasını sağlayan takip eden iki satırı da silmelisiniz.

10 Excel 97, 2000, XP, 2003

Tam sayıların rasgele sıralanmaları

Rasgele tam sayılardan oluşan bir liste oluşturmak istiyorsunuz. Ancak daha iyi görünüm için rasgele üretilen sayıların derecelerine göre sıralanmalarını istiyorsunuz ve hiçbir sayı tekrar edilmemelidir.

İPUCU: Bu isteğinizi iki adımda gerçekleştirebilirsiniz. Ayrıca bir de yardımcı sütuna ihtiyacınız olacak. Örneğin, “A1” hücresine aşağıdaki formülü girin:

```
=S_SAYI_ÜRET()
```

Ardından buradan aşağı doğru istediğiniz satıra kadar olan hücreleri seçin ve *Düzen / Doldur / Aşağı* komutunu çalıştırın.

Şimdi A sütunundaki rasgele oluşturulmuş sayıları bir sıraya sokmak için B sütununda RANK işlevini kullanmalısınız. Bu işlev, bir sayının verilen listedeki yerini belirler. Parametre olarak da aranan sayı, başvuru alanı ve derece belirlemedeki sıra numarasının girilmesi gereklidir. Örneğin, “B1” hücresine aşağıdaki formülü girin:

```
=RANK(A1;$A$1:$A$100;1)
```

Benzer şekilde bu formülü de gerekli olduğu kadar aşağı doğru kopyalayın. Burada, başvuru alanını sabit olarak tanımlayan dolar işaretlerine dikkat etmelisiniz. →

Ancak başvuru alanındaki iki değer tamamen aynı olursa fonksiyon aynı derece verecek ve takip eden derece değerini kaldıracaktır. Ancak burada noktalı rasgele sayılar ile çalıştığınız için söz konusu durumun ortaya çıkması neredeyse mümkün değildir. Sonuç olarak “B” sütununda tamamen rasgele oluşturulmuş ve Excel içerisindeki diğer işlemlerde kullanabileceğiniz tam sayılar listelenecektir.

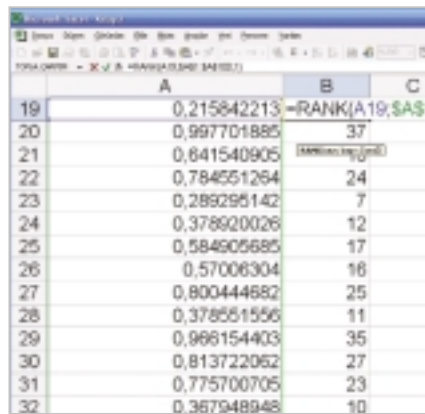
11 Mozilla Sunbird

Takvimin sistem çubuğuna yerleştirilmesi

Mozilla bünyesindeki takvimi temel alan Mozilla Sunbird’ü ayrı bir uygulama olarak kullanıyorsunuz. Ancak Sunbird’ün alarm işlevinin çalışabilmesi için programın arka planda devamlı etkin olması ve otomatik olarak açıldıktan sonra sistem çubuğuna yerleşmesi gerekiyor.

İPUCU: Küçük bir yardımcı program sayesinde Sunbird veya Mozilla ailesindeki diğer program bileşenlerini otomatik olarak arka planda çalıştırabilir ve simgelerinin sistem çubuğunda görünmesini sağlayabilirsiniz. Bunun için gerekli olan yardımcı program Suntray.exe’yi (39 KB) <http://users.dart.net.au/~srgeorg/> adresinden ücretsiz olarak temin edebilirsiniz.

İnternette indirdiğiniz ZIP dosyasını açın ve programı, Sunbird’ün kurulum klasörüne kopyalayın. Ardından *Başlat / Tüm Programlar / Otomatik Başlangıç* menüsüne sağ tuşla tıklayın ve açılan kısayol menüsündeki *Tüm Kullanıcıları Aç* komutunu çalıştırın. Takip eden pencere-*deki Dosya / Yeni / Kısayol* komutunu çalıştırın. Şimdi Suntray.exe dosyasını seçin

	A	B	C
19	0,215842213	=RANK(A19,\$A\$19:\$A\$32)	
20	0,997701885	37	
21	0,641540905	(A19:G32)	
22	0,784551264	24	
23	0,289295142	7	
24	0,378920026	12	
25	0,584905685	17	
26	0,57006304	16	
27	0,800444582	25	
28	0,378551556	11	
29	0,968154403	35	
30	0,813722062	27	
31	0,775700705	23	
32	0,367948948	10	

10 Kurallı rastgele: RANK işlevini kullanarak, rasgele sıralanmış rasgele tam sayılar oluşturabilirsiniz.

ve *İleri* düğmesine tıklayın. Ardından yeni kısayolun üzerine sağ tuşla tıklayın ve kısayol menüsündeki *Özellikler* komutunu çalıştırın. Artık *Hedef* kutusundaki satırın sonuna çeşitli başlangıç parametreleri ekleyebilirsiniz.

Sunbird takvim programının otomatik olarak arka planda çalıştırılması için “-start” ve Suntray’in Sunbird ile paralel olarak kapatılması için de “-exit” parametresini kullanabilirsiniz. Ayrıca “-single” parametresi ile de Sunbird’ün tek bir tıklama ile açılmasını ve tekrar sistem çubuğuna atılmasını sağlayabilirsiniz.

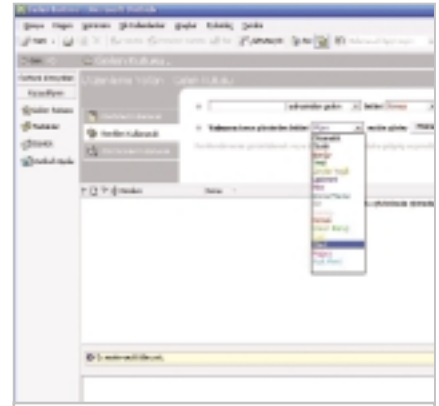
12 Outlook XP, 2003

Önemli e-postaların renkli vurgulanması

Gelen Kutusu’ndaki e-postaların hangilerinin doğrudan size gönderildiğini, hangilerininse karbon kopya olarak gönderildiğini bir bakışta ayırt edemiyorsunuz. Bu nedenle önemli iletilerin farklı bir renkte görüntülenmelerini istiyorsunuz.

İPUCU: Outlook Gelen Kutusu’nu açın ve *Araçlar / Düzenle* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda elektronik posta kutunuzun hemen üst tarafında *Düzenleme Yolları – Gelen Kutusu* adında yeni bir bölüm ekrana gelir. Buradan *Renkleri Kullanarak* kategorisini etkinleştirin ve buradaki *Yalnızca bana gönderilen iletileri* seçeneğini kullanarak e-postaların görüntülenmesini istediğinizi rengi belirleyin. Ardından *Etkinleştir* düğmesine tıklayarak yaptığınız değişikliği uygulayın.

Ookunmamış İletiler veya *Süresi Geçmiş Elektronik Posta* gibi diğer ileti sınıflarını biçimlendirmek için de *Düzenleme Yolları – Gelen Kutusu* bölümünün sağ üst köşesinde bulunan *Otomatik Biçimlendirme* bağlantısına tıklayın. Ekrana aynı isimli iletişim penceresinden *Yalnızca bana gönderilen iletiler* ögesini işaretleyin ve etkinleştirdikten sonra *Yazı Tipi* düğmesine tıklayın. Bu sayede söz konusu ileti sınıfına ait iletilerin *Gelen Kutusu*’nda renkli bir şekilde görüntülenmeleri haricinde yazı tipinin de istediğiniz gibi görüntülenmesini sağlayabilirsiniz. Yaptığınız değişiklikleri son olarak *Tamam* düğmesine tıklayın. Değiştirdiğiniz özel görünümlemleri daha sonra devre dışı bırakmak için *Düzenleme Yolları – Gelen Kutusu* bölümündeki *Renkleri Kullanarak* başlığı altındaki *Devre Dışı Bırak* düğmesine tıklamanız

12 Kaos düzeni: İleti sınıflarını farklı renklerde görüntüleyerek posta kutunuzu daha düzenleyebilirsiniz.

yeterli olacaktır.

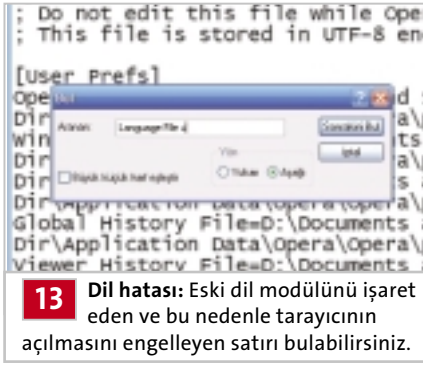
Ayrıca *Otomatik Biçimlendirme* iletişim penceresindeki *Ekle* düğmesini kullanarak yeni ileri sınıfları da oluşturabilirsiniz. Bunun sonucunda Outlook yeni bir liste kaydı oluşturacak ve etkinleştirecektir. Buradaki *Adı* kutusuna yeni ileti sınıfının ismini girebilir ve *Yazı Tipi* düğmesini kullanarak da Gelen Kutusu’nda nasıl görüntüleneceğini belirleyebilirsiniz. Ardından *Koşul* düğmesine tıklayarak ulaşabileceğiniz *Süz* iletişim penceresini kullanarak e-postaların bu ileti sınıfına alınmaları için çeşitli kriterler belirleyebilirsiniz. *İletiler* sekmesini kullanarak gönderen veya alıcısı belirleyebilir ve adresinin, *Kime* satırında diğer alıcıların yanında veya e-postanın sadece karbon kopya satırında bulunup bulunmayacağını da belirleyebilirsiniz. Diğer *Seçenekler* sekmesini kullanarak da iletileri okunup okunmadığına, eki olup olmadığına veya önemine göre sınıflandırabilirsiniz. *Gelişmiş* sekmesini kullanarak da bir iletinin tüm özelliklerine ulaşabilirsiniz. Buradan isterseniz her bir alana bir *Koşul* belirleyebilir ve bir değer girebilirsiniz.

13 Opera 7

Tarayıcı açılışındaki hatanın giderilmesi

Yeni kurduğunuz Opera 7’yi çalıştırmak istediğinizde “Error Initializing Opera” hatası ile karşılaştınız. Tarayıcıyı kaldırıp yeniden kurmanıza rağmen hata mesajından kurtulamadınız.

İPUCU: Söz konusu hata mesajı Opera’nın daha eski bir sürümünü kullandıysanız ve yeni versiyonu yüklemeyen önce kaldır-

diysanız ortaya çıkabilir. Bu sorun, sistemde kalan “opera6.ini” dosyasından kaynaklanmakta. Eğer bu zamana kadar orijinalden farklı bir dil modülü kullandıysanız bu dosya içerisindeki bir kayıt kaldırılmış olan dil modülünü işaret etmektedir ve bunun sonucunda hata mesajına neden olmaktadır. Bu sorunu iki şekilde çözebilirsiniz. Eğer o zaman kadar kullandığınız kişisel Opera ayarlarından vazgeçmek istiyorsanız yeni tarayıcı sürümünü yüklemeyen önce söz konusu “opera6.ini” dosyasını silebilirsiniz. Bu dosyayı “D:\Documents and Settings\[Kullanıcı İsmi]\Application Data\Opera\Opera\profile” klasöründe bulabilirsiniz.

Ancak kişisel tarayıcı yapılandırmanızı korumak istiyorsanız söz konusu dosyayı bir metin editörü yardımıyla açmalı ve eski dil modülünü işaret eden kısayolu silmelisiniz. Bunun için ilk olarak “opera6.ini” Not Defteri’ni kullanarak açın ve *Düzen / Bul* komutunu kullanarak “Language File=” veya “lng” ifadelerini aratın. Ardından arama sonucunda bulunan ve eski dil modülünü işaret eden tüm satırı silin. Yaptığımız değişiklikleri kaydedin ve Not Defteri’ni kapatın.

14 Internet Explorer 5,6

Proxy ayarlarının aranmasının engellenmesi

Internet Explorer açıldığında takılıyor ve hiçbir tepki vermiyor. Sadece ağ üst köşedeki dünya simgesi dönüyor ve durum çubuğunda da Proxy ayarlarının arandığına dair bir mesaj görünüyor.

İPUCU: Browser 5.x sürümünde otomatik vekil (Proxy) sunucu arama işlevi standart olarak etkinleştirilmiştir. Ancak evinizde Proxy olmadan veya WPAD (Web Proxy Auto Discovery) bilgilerini gönder-

meyen bir DHCP sunucu (Dynamic Host Configuration) ile çalışıyorsanız Proxy sunucusunun aranması işlemi tarayıcının sağlıklı bir şekilde çalışmasını engelleyebilir. Söz konusu işlevi devre dışı bırakmak için Internet Explorer’ı kapatın ve Denetim Masası’ndaki *İnternet Seçenekleri* simgesine çift tıklayın. Takip eden penceredeki Bağlantılar kartını etkinleştirin. Daha sonra listeden bir çevirmeli ağ seçin veya doğrudan *Yerel Ağ (LAN) Ayarları* düğmesine tıklayın. Takip eden penceredeki *Ayarları otomatik olarak algıla* seçeneğindeki işareti kaldırın ve *Tamam* düğmesine tıklayın. Bilgisayarı yeniden başlattıktan sonra herhangi bir açılış sorunu yaşamadan internette sörf yapabilirsiniz.

15 Firefox

Sayfaların daha hızlı görüntülenmesi

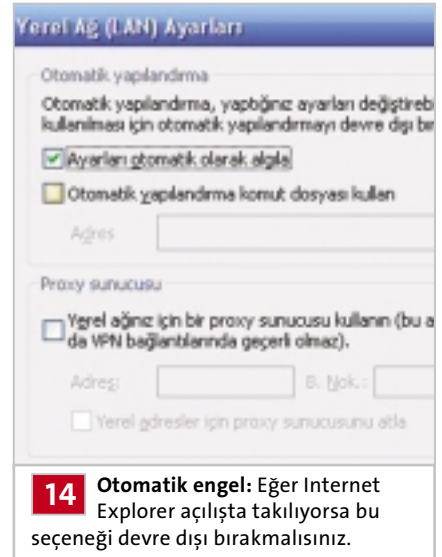
İnternette sörf yapmak için Firefox’u kullanıyorsunuz. Ancak bu tarayıcı bazen web sayfalarının yüklenmesi sırasında çok vakit kaybediyor.

İPUCU: Küçük bir hile yardımıyla, resmi olarak açıklanmamış olan Pipelining işlevini etkinleştirerek web sayfalarının çok daha hızlı görüntülenmelerini sağlayabilirsiniz. Bunun için normalde kurulum sırasında oluşturulmayan seçeneklerin ayarlanması gereklidir.

Ancak bunları kendiniz de rahatlıkla oluşturabilirsiniz. İlk olarak Firefox’u kapatın ve “D:\Documents and Settings\[Kullanıcı İsmi]\Application Data\Mozilla\Firefox\Profiles” klasörünü açın. Eğer birden fazla profil oluşturduysanız kullandığınız profile ait olan alt klasörü açın.

Burada “USER.JS” dosyasını arayın ve bunu Not Defteri’ni kullanarak açın. Eğer bu dosya mevcut değilse metin editörünü kullanarak yeni bir dosya oluşturun ve ismini “USER.JS” olarak değiştirin. Dosyanın sonuna aşağıdaki satırları ekleyin:

```
user_pref("network.http.pipelining",true);
user_pref("network.http.proxy.pipelining",true);
user_pref("network.http.pipelining.maxrequests",100);
user_pref("nglayout.initialpaint.delay",0);
```


14 Otomatik engel: Eğer Internet Explorer açılışta takılıyorsa bu seçeneği devre dışı bırakmalısınız.

Ardından yaptığınız değişiklikleri kaydedin ve metin editörünü kapatın. Buradaki ilk üç satır Pipelining fonksiyonunu etkinleştiriyor. Sonuncu satır sayfa hazırlanırkenki bekleme süresini sıfır yapıyor. Bu nedenle browser, tüm bilgiler yüklenmemiş olsa bile web sayfalarını hemen görüntülemeye çalışıyor. Firefox’u yeniden başlattıktan sonra sayfaların daha hızlı yüklenmesinin keyfini yaşayabilirsiniz.

16 Firefox

Arama uyarı tonunun kapatılması

Eğer tarayıcı, bir web sayfasındaki arama sonucunda istenen ifadeyi bulamazsa bir uyarı sesi çıkarır. Söz konusu rahatsız edici sesi isterseniz kapatabilirsiniz.

İPUCU: Firefox kullanarak görüntülediğiniz bir web sayfasında arama yaparken browser, henüz arama kriteri yazılırken belgede bulunduğu ilk sonucu işaretler veya arama kutusunun rengini kırmızı yaparak aramanın başarısız olduğunu görüntüler. Bunun haricinde bir de ses çıkartmasını gereksiz bulabilirsiniz.

Firefox’un yapılandırma seçeneklerini görüntülemek için adres çubuğuna “about:config” yazın ve [Enter] tuşuna basın. Ekrana gelen listeden “accessibility.typeaheadfind.enable” kaydını arayın. Ardından farenin sağ tuşunu kullanarak üzerine tıklayın ve *Value* sütunundaki değerin “false” olarak değişmesi için açılan nesne menüsündeki “toggle” komutunu çalıştırın.

Yayın Koordinatörü Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

Genel Yayın Yönetmeni [Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr](mailto:uyaman@chip.com.tr)

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Gökhun Sungurtekin sgokhun@chip.com.tr
Vefa Bayırı Sok. Gayrettepe İş Merkezi No:6
B Blok 34349 Gayrettepe/İstanbul

Yazı İşleri Şefi Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

Haber Merkezi Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Yazı İşleri Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr
Hakkı Alkan, alkan@chip.com.tr
Murat Karslıoğlu, muratk@chip.com.tr
İlkay Zaman, ilkay@chip.com.tr

CHIP Test Merkezi Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr
Yavuz Şahin, yavuz@chip.com.tr
Aytun Çelebi, aytun@chip.com.tr

CHIP CD Korcan Meydan, korcan@chip.com.tr

CD Asistanı Sinan Yorulmaz, sinan@chip.com.tr

CHIP Online Sorumlusu Selçuk İslamoğlu, sislamoglu@chip.com.tr

CHIP Online Uğur Seven, Onur Seven,
uguronur@chip.com.tr

Redaksiyon Barış Alkım, balkim@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar Garo Antikacıoğlu, M. Gökhan Ahi, Uğur Seven, Onur Seven, Mete Pınar, Ozan Ali Dönmez, Berk Ergin (DW) Markus Wolff, (DB) Daniel Bader, (MF) Manfred Flohr, (RF) Ronald Freist, (AH) Andreas Henstchel, (MS) Markus Schmidt, (VP) Valentin Pletzer, (SG) Stephan Goldmann, X

Görsel Yönetmen Fatoş Teymur, fatos@chip.com.tr

Grafik Asistanı Zeynep Bilmez, zeynep@chip.com.tr

Genel Müdür Hermann W. Paul

Genel Müdür Yardımcısı Beste Özerdem

Finans Müdürü Aylin Aldemir

Pazarlama Müdürü Özlem Cenker

Halkla İlişkiler Müdürü Ayten Çar

İş Geliştirme Müdürü Gülcan Bayraktar

Abone Satış Müdürü Asu Bozyayla

Abone Servisi Nihan Özkasap, Ebru Cinek

Dağıtım Müdürü Cem Cenker

Dağıtım Asistanı Mehmet Çil

Üretim Koordinatörü Turgay Tekatan

VOGEL BURDA MEDYA YAYIMCILIK ve TİCARET A.Ş. adına sahibi
Hermann W. Paul
Vefa Bayırı Sok. Gayrettepe İş Merkezi No:6
B Blok 34349 Gayrettepe/İstanbul

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK REKLAM GRUBU

Satış Müdürü Güler Okumuş, oguler@vogel.com.tr

CHIP Reklam Müdürü Yeliz Koyun, kyeliz@vogel.com.tr

Müşteri Temsilcisi Zuhale Söylemez, zuhal@vogel.com.tr

Özden Aliyagiç, ozdena@vogel.com.tr

Reklam Trafikeri Aynur Kına, aynur@vogel.com.tr

Renk Ayrımı- Film ve Baskı ASIR Matbaacılık Ltd. Şti.
Demirbaş Sokak. No:4 Oto Sanayi
4.Levent - İstanbul Tel:(212) 283 84 38
Dağıtım DPP A.Ş.

Yönetim Yeri Adresi VOGEL BURDA MEDYA YAYIMCILIK ve
TİCARET A.Ş.:
Vefa Bayırı Sok. Gayrettepe İş Merkezi No:6
B Blok 34349 Gayrettepe/İstanbul
Telefon: (212) 217 93 71, Faks: (212) 217 95 32
Abone Faks: (212) 217 94 23
Abone web: <http://abone.vogel.com.tr>

Yayın Türü Yaygın, süreli, aylık

REKLAM İNDEKSİ

AMD	47-49	MARKET	235-236-237-238
AJANS PRESS	201		239-24-241-242
AVRASYA	107		243-244-245-246
BİLGE ADAM	105	MASKOM	51
BOĞAZIÇI	39	MAVİ BİLGİSAYAR	217
BSK	167	MERSA	71
CREATİVE	179	MERT İTHALAT	67.
ÇAĞRI	43	MİNTON	29-32-33-Ö.K.İ
ÇÖZÜM	69-77	MORS	141
DATA TEKNİK	111	MSI	73
DİJİTAL CENTER	86-87	MULTİMEDYA	135
DMS	183	NETSOFT	199
EGEMEN	175	NIVEA	23
ELEMENT	113	PASİFİK	101
EMN	177	PENTA	127
EPSON	133	PERA	117
ERKAYALAR	123	PHILIPS	13-A.KAPAK
ETİ	19	PRODİJİ	A.KAPAK İÇİ
FOSTER BİRA	25	REEL	81-83-85
GİGABYTE	75	RÖNESANS	213-215
GOLDAŞ	21	SHAYA	15
HEPSİ BURADA	57	TEKNOTEL	41
HIZLI SİSTEM	16-17-79-149	TEKNOTURK	187-189-191
HTB	155	TEKOFAKS	31
İNFONET	103	TELLİOĞLU	91
İNSELBERG	109	TUNÇMATİK	151
KAPLAN	161	TURANLI	53-55-165-197
KEMERBURGAZ	35	TURKCELL	129
KOMTEL	115	U.S ROBOTİCS	125
KONT	37-97-99-137-143-145	UFOTEK	195
KOYUNCU	7-9-.93	VEGA	147
MAKROTEK	163	Z BİLİSİM	157

DÜNYADA CHIP

► CHIP'in yayınlandığı diğer ülkeler:

Yeni bir ceza kanunu, yeni bir dönem (II)

Yeni TCK neler getiriyor?

Geçen sayıda yeni Türk Ceza Kanunu'nun 1 Nisan 2005 tarihinde yürürlüğe gireceğini yazmıştık. Dergi bayilerde yerini alırken kanunun yürürlük tarihi 1 Haziran 2005'e ertelendi. Bu yazımızda yeni Türk Ceza Kanunu'nun Bilişim dünyasına getirdiklerini görmeye devam ediyoruz.

Yeni Türk Ceza Kanunu'nda bilişim suçları yeniden düzenlenmiştir. Eski kanuna göre fazlaca farklı değildir. Cezaların miktarı, verilen zararın büyüklüğüne veya küçüklüğüne göre daha hakkaniyetli tayin edilebilmektedir.

243. Madde hacker'lara göz açtırmıyor.

Yeni kanunun 243. maddesinde düzenlenen suçta, bilişim sistemlerine yetkisiz ve hukuka aykırı girme eylemleri, yani verileri izleme ve elde etme cezalandırılıyor. 244. maddede, verilere ve sisteme verilen zararlar suçun konusunu oluşturmaktadır.

Madde 243 - (1) Bir bilişim sisteminin bütününe veya bir kısmına, hukuka aykırı olarak giren ve orada kalmaya devam eden kimseye bir yıla kadar hapis veya adli para cezası verilir.

(2) Yukarıdaki fıkrada tanımlanan fiillerin bedeli karşılığı yararlanılabilen sistemler hakkında işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranına kadar indirilir.

(3) Bu fiil nedeniyle sistemin içerdiği veriler yok olur veya değişirse, altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Görüldüğü üzere, bu maddede genel olarak haklama (hacking) suçu düzenlenmiştir. Sistemin bütününe ya da çok az bir kısmına girilmesi arasında bir fark yoktur; örneğin, bir bankanın sistemine girilmesi veya herhangi birisinin bilgisayarına girilip verilerin izlenmesi bu suçu oluşturur. Eğer bir sisteme yanlışlıkla girilmişse hemen çıkılması gerekecektir. Çünkü bu maddeye göre yanlışlıkla giren bir ceza verilmesi mümkün değildir. Ama yanlışlıkla girilip de sistemde kalmaya devam edilirse suç oluşmuş sayılacaktır. Eski kanunda bu suça verilen cezalar bir yıldan başlayıp üç yıla kadar giderken,

yeni kanunda cezalar oldukça hafifletilmiştir. Cezanın alt sınırı olmadığından önemsiz verilere sahip bir bilgisayara giriş yapan kişi birkaç gün cezaya mahkum edilebilirken, önemli veri barındıran bir sisteme izinsiz olarak girenin cezası 1 yıla kadar çıkabilmektedir. Daha önceki kanunda şifreli bir sitenin şifresini kırarak veya temin ederek bedava izlemenin bile cezası bir yıldan başlarken yeni kanunda ceza yarıya kadar indirilmektedir. Herhangi bir zarar kastı olmadan, sisteme şifresiz girilmesi nedeniyle veriler değişir ya da yok olursa cezanın alt sınırı altı ay, üst sınırı ise iki yıl olmaktadır.

Madde 244 - (1) Bir bilişim sisteminin işleyişini engelleyen veya bozan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Bir bilişim sistemindeki verileri bozan, yok eden, değiştiren veya erişilmez kılan, sisteme veri yerleştiren, var olan ve-

MERAK EDİLENLER

SORU: 2 ay önce bir firmaya site hazırladım. Firma sahibi ile aramızda hiçbir çek-senet durumu olmadı, kişinin sözüne güvendim fakat ücretimi alamadım. Sitenin kaynak kodunda imzam mevcuttur. Ücretimi almak için neler yapabilirim?

Yılmaz Söyleyici

CEVAP: Sitenin kaynak kodunda imzanızın olması alacağınızı ispat açısından oldukça faydalıdır. Sitenin FTP şifreleri firmanın elindeyse, kaynak kodundaki imza silinmeden önce en yakın Sulh Hukuk Mahkemesi'nden "delil tespiti" isteyebilirsiniz. Bu tespit işlemi her an silinme riski altında bulunan imzanız için önemli bir ispat olacaktır. Eğer FTP şifrelerini firmaya vermediyseniz ve siteye sizden başka kişinin müdahale etme şansı yoksa, "delil tespiti" işlemine gerek kalmayacaktır. Alacağınızı tahsil etmek için doğrudan icra takibi başlatabileceğiniz gibi mahkemede alacak davası açabilirsiniz.

SORU: 1- Şirketler tarafından çalışanlarına verilen e-posta hesaplarının kişilerin şahsi yazışmalarında kullanılması yasal mıdır? Bu tür kullanımları şirket yöneticileri denetleyebilir mi, engelleyebilir mi? Veya bunları kullanılan bilgisayar üzerinden kişilerin bilgisi dışında silebilir mi?

2- Bu tipte kişisel e-posta hesabını şirket hesabına yönlendirmiş bir kişi işten çıktığı/çıkarıldığı takdirde şirketin kişiye vermiş olduğu bu e-posta adres(ler)ini kapatması için bir süre var mıdır? Kişi şirketten çıktığı/çıkarıldığı takdirde şirketin bu hesap üzerinden haberleşmeye devam etmesi ve bu hesabı daha önce kullanan kişinin ismini kısmen veya tamamen kullanması yasal mıdır? Eğer değilse ismi bu şekilde kullanılan kişi şirketten bunun yasal olarak durdurulmasını isteyebilir mi? Bu şekilde kendisinin bilgisi/ilgisi dışında gönderilmiş mesajlar hakkında herhangi bir tazminat talep edebilir mi?

Ali Güven

CEVAP: 1-Şirketlerin çalışanlarına vermiş olduğu e-posta hesabının nasıl kullanılacağı şirket politikasına göre değişir. Bu konuda

belirli bir kural yoktur. Şirket yönetimi, kişisel yazışmaları açıkça yasaklayabileceği gibi serbest de bırakabilir. Ancak uygun olan, kişisel yazışmaların şirket hesaplarından değil kişisel e-posta hesaplarından yapılmasıdır. Şirketin gizliliğini koruma, iş verimliliğini artırma ve haksız rekabeti engellemek adına şirket yönetimi, izleyeceğini veya denetleyeceğini önceden bildirmek kaydıyla yazışmaları izleme ve denetleme hakkına sahiptir. Birçok şirkette virüs tehlikesi yüzünden ekli dosya alınması ve gönderilmesi sınırlandırılmıştır. Fakat, şirket tarafından çalışanlara bildirilmeden, gizlice izleme ve denetleme yapılırsa bu eylem kişilik haklarına saldırı ve özel hayatın gizliliğini ihlal olarak değerlendirilebilir. 2- Kural olarak, çalışan çıktığı/çıkarıldığı takdirde, şirketin çalışan için e-posta hesabını uzatmak konusunda bir yükümlülüğü yoktur. Kişinin isminin kullanıldığı hesabın da şirket tarafından silinmesi gerekir. Şirkete ait e-posta adresinde ismi kullanılan kişi, işten ayrıldığında bu e-posta adresinin kullanımının durdurulmasını isteyebilir. Nitekim, herkes kendi isminin üzerinde mutlak ve tartışmasız bir hakka sahiptir. E-posta adresinde ismi kullanılan kişi, bir zarara uğradığı takdirde zararının varlığını ispat etmek şartıyla tazminat isteyebilir.

SORU: Kendi yazdığım programı patentini almadan ve bir yazılım şirketi kurmadan doğrudan kredi kartı ya da hesaba havale yöntemi ile internetten satışa sunabilir miyim?

Dt.M.Doğru

CEVAP: Türkiye'de programlara henüz patent verilmemektedir. Program satmak için bir şirket kurmaya da gerek yoktur. Havale yoluyla veya kredi kartıyla da satış yapabilirsiniz. Ancak, bankalar kredi kartı ile satış yapabilmemiz ve sanal POS alabilmemiz için şirket olmanızı şart koşabilirler. Satışlarınızı vergilendirmek zorunda olduğunuzdan fatura kesmeniz, dolayısıyla vergi hesabı açmanız gerekiyor.

rileri başka bir yere gönderen kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Bu fiillerin bir banka veya kredi kurumuna ya da bir kamu kurum veya kuruluşuna ait bilişim sistemi üzerinde işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Madde 244 bilgisayarlara verilen zararları kapsıyor

(4) Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan fiillerin işlenmesi suretiyle kişinin kendisinin veya başkasının yararına haksız bir çıkar sağlamasının başka bir suç oluşturmadığı halinde, iki yıldan altı yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.

Bu maddede, sisteme girmenin dışında ayrıca bilerek verilere ve sisteme zarar verilmesi söz konusudur. Bir siteyi ya da yerel ağ DoS atakları ile meşgul edip erişil-

mez kılanlar, virüs göndermek suretiyle işleyen bir yazılımı etkisiz hale getirenler, kapalı bir sistemin şifrelerini etkisiz hale getirenler veya var olan yazılımların yanlış biçimde işlenmesini sağlayanlar 1. fıkradaki suçu işlemiş olur.

Maddenin 2. fıkrasında, yine virüs yollamak ya da keylogger, screenloquer vs. gibi Truva atı veya casus programlar yerleştirmek suretiyle veri toplamak, varolan verileri silmek veya değiştirmek, verileri başka bir bilgisayara ya da kendi bilgisayarına aktarmak eylemleri düzenlenmiştir. 3. fıkra, her iki fıkranın ağırlaştırıcı sebebi olarak kabul edilmiştir.

1. ve 2. fıkradaki suçlar, nitelikleri gereği kamusal yararları ağır basan ve kamu hizmeti verilmesini sağlayan sistemler ile bankaların sistemlerine karşı işlenirse faillerin cezaları yarı oranında artırılmaktadır. Sözelimi, bankanın veya bir kamu kurumun sistemine giren ve oradaki verileri değiştiren bir kişiye eylemine göre 2

yıl hapis cezası verilse, bu ceza yarı oranda artırılarak 3 yıla çıkarılmaktadır. 4. ve son fıkrada ise, bu suçlardan dolayı ayrıca kendisine veya bir başkasına menfaat sağlanmış olması halinde cezanın alt ve üst sınırı yükselmektedir. Örneğin, vergi da-iresinin sistemine girilip vergi borcu silinirse veya casus programlar kullanılarak elde edilen veriler satılırsa, ortada bir menfaat söz konusu olur ve ceza 6 yıla kadar çıkmaktadır.

Konuya bir sonraki sayıda devam edeceğiz....

BİLİŞİM HUKUKU DANIŞMANIMIZ

Avukat M. Gökhan Ahi her ay bilişim hukuku konusundaki gelişmeleri sizlere aktarıyor ve somut problemlerinize pratik çözümler getiriyor. Yazılarına yön verecek olan soru ve düşüncelerinizi hukuk@chip.com.tr adresine gönderebilirsiniz.

Test

MPEG4 Kodlayıcılar

Codec devrimi gerçekleşti: Film sıkıştırıcılarının yeni nesli, DVD'lere daha fazla film sığdırabiliyor. Artık bir DVD'ye 10 film birden sığdırmak mümkün. CHIP, en iyi MPEG4 kodlayıcıları test ediyor ve hangi video standardının geleceğinin parlak olduğunu açıklıyor.

Yazılım

Mükemmel Freeware'ler

En yüksek konfora bedavaya sahip olmak ister misiniz? CHIP editörlerinin seçtiği en iyi uzman freeware yazılımlarla bilgisayarınızı daha verimli çalıştırabilir, CD veya DVD'lerinizi en yüksek kaliteyle yazdırabilir ve yüksek hızda sörf yapabilirsiniz.

VE DİĞERLERİ...

- **Dijital fotoğraf makineleri**
Uygun fiyatlı makineler testte
- **Geleceğin Windows'u**
Microsoft'un gizli planları
- **Maksimum ADSL**
ADSL bağlantı ile yapabilecekleriniz

Freeware
delux

GELECEK SAYI

KAPAK KONUSU:

**Masaüstlerini
GP ile yönetmenin
10 yolu**

Group Policy korkulacak bir şey değildir.

Windows PC'leri yönetmek için GP kullanmayı kolay yoldan öğrenin.

Spyware avları

En iyileri sizler için değerlendirdik! İhtiyaçınıza olduğuna biliyoruz. Kurumsal kullanıma hazır 5 spyware aracı sizler için inceledik.

XP'ye doping

XP sistemler kullanıldıkça yavaşlıyorlar. İşte size sistemlerinizin performansına yüksek tutmak için 10 püf noktası...

Exchange veri yönetimi

Exchange sunucularının ürettiği verileri yönetmek zorlu bir uğraş olabilir. Yönetim planını oluşturmadan önce kiminle dersi ettiğiniz bilmeniz.

5 adımda AD güvenliği

AD altyapı güvenliği 5 adımda artırılabilir. Ücretli, maliyeti hiç de yüksek değil.

ISA Server 2004'e güvenebilir misiniz?

Microsoft ürünlerinde bağ gösteren açıklar ISA Server 2004 hakkında da katkılarla sonu iç açıcı oluyor.

DFS'in araları

Microsoft'un DFS sistemi kullanıcılara ağırlıkla hangi bir yerinden dosyalarını erişim imkanı veriyor. Bu DFS rehberini sizler için hazırladık.

Ücretsiz Port izleme araçları

TCPView ile Netstat'ın çok daha iyi verim alabilirsiniz.